

Πάντειο Πανεπιστήμιο
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας
Π.Μ.Σ. Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας

Βουγιούκας Βασίλειος, μεταπτυχιακός φοιτητής

Η δράση των οργανώσεων του ΕΑΜ στη Χίο από την απελευθέρωση μέχρι τον Ιανουάριο του 1948

Σύμβουλος Σπουδών: Νίκος Θεοτοκάς.

Αθήνα, Ιούνιος 2007

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	03
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	04
Η κατάσταση στη Χίο κατά τα χρόνια της Κατοχής	04
Η δημιουργία αντιστασιακών αντιφασιστικών οργανώσεων	04
Η δημιουργία του ΕΑΜ Χίου	05
Η δράση των εαμικών οργανώσεων και του συμμαχικού στρατηγείου Μέσης Ανατολής	05
Το ΕΑΜ Χίου, η τοπική κοινωνία και τα στελέχη του	06
Οι πρώτες μέρες της απελευθέρωσης	10
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο	
Θέματα επισιτισμού του πληθυσμού από την απελευθέρωση ως την έναρξη της Εμφύλιας σύρραξης	13
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο	
Τα γεγονότα που οδηγούν στη σύγκρουση από το 1944 μέχρι το 1947, μέσα από τον αριστερό τύπο	59
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο	
Η αρθρογραφία των αντιμαχόμενων την αριστερά εφημερίδων από την απελευθέρωση μέχρι τα τέλη του 1947	252
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο	
Η σύγκρουση	281
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο	
Η δίκη	293
 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	
Η φυγή στη Μέση Ανατολή και η επάνοδος στη Χίο	333
Η υποδοχή των προσφύγων.....	334
 Συμπεράσματα	357
 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	358
 ΠΗΓΕΣ	359

Πρόλογος

Κατά την προσπάθεια συγκέντρωσης όλων των τεκμηρίων που θα στοιχειοθετούσαν την παρούσα διπλωματική εργασία, χρειάστηκε να ξεπεραστούν προβλήματα όπως η ύπαρξη ελαχίστων στοιχείων στα αρχεία των Αθηνών, οι απώλειες αρχειακού υλικού, καθώς και η έλλειψη πληθώρας αυτοπτών μαρτύρων της εποχής που εξετάζεται.

Για τον λόγο αυτό, η συμβολή του κυρίου Νίκου Δ. Χαρτουλάρη, συγγραφέα, ως αυτόπτη μάρτυρα και γνώστη πολλών εκ των πεπραγμένων της περιόδου, καθώς και των στελεχών της βιβλιοθήκης «Κοραή» στη Χίο, με την άριστη συνεργασία και βοήθεια που μου παρείχαν κατά την αναζήτηση πηγών αναφορικά με την εν λόγω περίοδο, κρίνεται καίρια και κεφαλαιώδης και για αυτό τους ευχαριστώ θερμά. Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον σύμβουλο σπουδών και καθηγητή μου κύριο Νίκο Θεοτοκά, Αναπληρωτή Καθηγητή του Παντείου Πανεπιστημίου, για την συμπαράστασή του σε όλες τις φάσεις τις έρευνας και για τα όσα έμαθα και συνεχίζω να μαθαίνω κοντά του.

Εισαγωγή

Η κατάσταση στη Χίο κατά τα χρόνια της Κατοχής

Η Γερμανική κατοχή στη Χίο συνοδεύτηκε, όπως και στα περισσότερα μέρη της Χώρας, από πείνα στερήσεις και εξαθλίωση της ανθρώπινης υπόστασης.

Τα τρόφιμα ήταν λιγοστά και η τοπική παραγωγή, όση είχε μείνει από αυτή, δεν επαρκούσε για τις επισιτιστικές ανάγκες του πληθυσμού. Άνθρωποι όλων των ηλικιών κυκλοφορούσαν κοκαλιασμένοι στους δρόμους προσπαθώντας να βρουν το ελάχιστο για να βγάλουν την ημέρα.

Βασικά είδη επισιτισμού ήταν τα κουντουρούδια, τα πορτοκάλια, σε όποια κατάσταση και αν βρισκόταν, ο σκουπόσπορος και οι τσουκνίδες. Όσοι ακόμη είχαν κάτι πολύτιμο στην κατοχή τους το αντάλλασσαν με λίγο λάδι ή δημητριακά, στην οργιάζουσα μαύρη αγορά.

Η πίεση αυτή που υπέστη ο πληθυσμός εκτονώθηκε μερικώς με τη φυγή από το νησί προς τα απέναντι Τουρκικά παράλια. (Εκτενέστερα με το θέμα της Μέσης Ανατολής, θα ασχοληθούμε σε ξεχωριστό κεφάλαιο.)

Η δημιουργία αντιστασιακών αντιφασιστικών οργανώσεων

Στο νησί, η αρχικά ολιγάριθμη οργανωμένη αντίσταση, σταδιακά, και όσο ο χρόνος περνά, αρχίζει να ξεφεύγει από τα στενά, συνωμοτικά πλαίσια της και αποκτά μια μαζικότερη μορφή, με συμμετοχή μεγάλου μέρους Χιωτών σε αυτή. Ευτύχημα αποτελεί για τη Χίο η μη ύπαρξη αντιστασιακών οργανώσεων που να αντιμάχονται μεταξύ τους. Επίσης στη Χίο δεν υπήρξαν τάγματα ασφαλείας.

Οι αντιστασιακές οργανώσεις στη Χίο ήταν οι εξής:

Αντιφασιστική Οργάνωση. Δημιουργήθηκε αμέσως μετά την πτώση του Αλβανικού μετώπου, εκ των δύο εκτοπισθέντων από το καθεστώς της 4^{ης} Αυγούστου Χιωτών, τον Γιάννη Αμπατζή και τον Νίκο Κοντολέοντα – Μπουρέκα, με τη συμμετοχή των Αντώνη Γλύκα, Γιώργη Μαυράκη, Γιάννη Ψωμαδάκη, Γιώργη Σπυράκη και άλλων.

Φιλική Εταιρεία. Ξεκίνησε σαν παράρτημα της αντίστοιχης οργάνωσης των Αθηνών, τον Οκτώβρη του 1941, από τον εφοριακό Δημήτρη Καλδή, με τη συνεργασία των Αντρέα Λοϊζου, Γιάννη Οικονόμου, Μιχάλη Παραδείση, Μανόλη Κάβουρα, Κώστα Παϊδούση και άλλων. Είχε σοσιαλδημοκρατικές κατευθύνσεις.

Εθνικός Δημοκρατικός Ελληνικός Σύνδεσμος (Ε.Δ.Ε.Σ.). Ξεκίνησε επίσης ως παράρτημα της οργάνωσης των Αθηνών την άνοιξη του 1942, από τον Πρόεδρο της Ένωσης Μαστιχοπαραγωγών Χίου, το γιατρό Γιώργο Σταγκούλη, με αρχικούς συνεργάτες του, τους γιατρούς, Μιχάλη Νύχα και Θόδωρο Πασπάτη, τον τραπεζικό Απόστολο Αμύγδαλο και το στρατιωτικό Ηλία Καναβούτση.

Η δημιουργία του ΕΑΜ Χίου

Η γενεσιουργός πράξη της δημιουργίας του τοπικού σχηματισμού γίνεται με τη μετονομασία της Αντιφασιστικής Οργάνωσης σε Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο (Ε.Α.Μ.) Χίου. Μέσα στο καλοκαίρι του 1943 και οι υπόλοιπες δύο αντιφασιστικές οργανώσεις, αυτοδιαλύονται και συνενώνονται στον ίδιο σχηματισμό. Βασικό ρόλο στο μετασχηματισμό αυτό διαδραματίζει η εισχώρηση μελών της Αντιφασιστικής οργάνωσης στα περιβάλλοντα των άλλων δύο οργανώσεων. Ακόμη καταλυτικής σημασίας γεγονός είναι το ότι οι άλλες δύο οργανώσεις, αν και ξεκίνησαν ως «παράρτηματα» των Αθηναϊκών, δεν είχαν ιδιαίτερες επικοινωνίες με το κέντρο.

Η Διακομματική Επιτροπή του Ε.Α.Μ. Χίου συγκροτείται με τη συμμετοχή του Κομμουνιστικού Κόμματος, του Αγροτικού και του Σοσιαλιστικού. Ένα μήνα πριν την απελευθέρωση από τη Γερμανική κατοχή, τον Αύγουστο του 1944 έγινε, με τη σύγκλιση Παγχιακής Συνδιάσκεψης Ε.Α.Μ., μια προσπάθεια διεύρυνσης του σχηματισμού, στα πρότυπα της Π.Ε.Ε.Α. με προσκλήσεις σε αυτήν των δικηγόρων Ιωάννη Καλούδη και Κίμωνα Πυργάρη, με αποτέλεσμα την προσχώρηση του πρώτου στην οργάνωση. Ο δεύτερος διαχώρισε εξ αρχής τη θέση του τιθέμενος ουσιαστικά απέναντι από την τοπική οργάνωση.

Η πρώτη Νομαρχιακή Επιτροπή απαρτίζεται από τους, Ανδρέα Λοϊζο, Σιδερή Κουβελά, Αντώνη Γλύκα, Απόστολο Αμύγδαλο, Γιάννη Κατσόγιαννο και Ηλία Καναβούτση.

Η δράση των εαμικών οργανώσεων και του συμμαχικού στρατηγείου Μέσης Ανατολής

Το ΕΑΜ είχε χωρίσει το νησί σε τέσσερις διοικητικές περιφέρειες. Ο τομέας Α' περιελάμβανε το βόρειο μέρος της πόλεως της Χίου και το βορειοανατολικό τμήμα του νησιού. Καθοδηγητής του, ήταν ο Αντώνης Γλύκας. Ο τομέας Β' εκτεινόταν από το Νότιο τμήμα της πόλης συμπεριλαμβανομένου και του Κάμπου, με υπεύθυνο τον Απόστολο Αμύγδαλο. Ο Γ' τομέας με καθοδηγητή του τον Γιάννη Κατσόγιαννο

ήλεγχε τα Νοτιόχωρα. Τέλος ο Δ' τομέας περιελάμβανε τη βορειοδυτική Χίο. Σ' αυτόν επιστατούσε ο Ηλίας Καναβούτσος

Η κυριότερη δράση του ΕΑΜ Χίου γινόταν με την δράση του Ε.Λ.Α.Ν.¹ Επικεφαλής του ήταν οι Γιώργης Μαυράκης και Διαμαντής Καραγκουλές. Η δράση του περιελάμβανε τη μεταφορά τροφίμων, το σαμποτάζ γερμανικών ή επιταγμένων από τους Γερμανούς πλοίων και τη μεταφορά ανθρώπων από και προς τα Μικρασιατικά παράλια

Ο Ε.Λ.Α.Σ.² Χίου, συνεργαζόμενος με τον απεσταλμένο από το στρατηγείο Μέσης Ανατολή Ιάσονα Καλαμπόκα ανελάμβανε διάφορα σαμποτάζ ενάντια στην Γερμανική διοίκηση. Συγκεκριμένα ο Ιάσοντας Καλαμπόκας μετέφερε χρήματα από το συμμαχικό στρατηγείο που ήταν απαραίτητα για την οργάνωση των σαμποτάζ και μετέφερε πληροφορίες στην κυβέρνηση του Καΐρου και στους Άγγλους συμμάχους και της ιντελιτζενς σερβίς για τις θέσεις των Γερμανών, με τη βοήθεια του Χιώτη ασυρματιστή του Παναγιώτη Καρασούλη. Ακόμη, κατά την αποχώρηση των στρατευμάτων κατοχής και με εντολή του Στρατή Παλιατσάρα έγιναν κάποιες επιλεκτικές εκτελέσεις συνεργατών των Γερμανών.

Το ΕΑΜ Χίου, η τοπική κοινωνία και τα στελέχη του

Το Ε.Α.Μ., εκμεταλλευόμενο το γεγονός της απαξίας των παλαιών κομμάτων από μεγάλο μέρος του Ελληνικού πληθυσμού και της αδυναμίας τους να πρωταγωνιστήσουν με θετικό τρόπο στα πολιτικά πράγματα, με μία πολιτική διαλλακτικότητας και ανοχής της διαφορετικότητας του κάθε ατόμου, κατάφερε να περικλείσει στον κομματικό σχηματισμό του, ανθρώπους από διάφορες κοινωνικές τάξεις και με ποικίλες πολιτικές απόψεις, μια και σε αυτό έβρισκαν την ελευθερία να τις εκφράσουν. Έτσι συνέβη και στη Χίο. Βλέπουμε ανθρώπους της ανώτερης αστικής τάξης με σοσιαλίζουσες ή άλλες πολιτικές απόψεις, να προσχωρούν στο Ε.Α.Μ. και μάλιστα να αναλαμβάνουν καίριες θέσεις. Έμποροι, γιατροί, δικηγόροι, τραπεζίτες, μαζί με εργάτες από τη βιομηχανία βυρσοδεψίας της Χίου, ναυτεργάτες και αγρότες, απαρτίζουν τις τοπικές εαμικές οργανώσεις. Αντιπρόσωποι απ' όλες τις ελίτ της Χίου μαζί με τα υπόλοιπα στοιχεία της Χιώτικης κοινωνίας συναπαρτίζουν το Ε.Α.Μ. Το Κ.Κ.Ε. Χίου κατορθώνει να φτιάξει εκείνες τις προϋποθέσεις ώστε να γίνει η συνύπαρξη αυτή αρμονική.

Για να μπορέσει να γίνει κατανοητή η όσμωση αυτή που λαμβάνει χώρα την εποχή εκείνη στους κόλπους του Ε.Α.Μ., θα πρέπει να κοιτάξουμε την ταξική καταγωγή μερικών σημαντικών στελεχών του ή

¹ Ελληνικό Λαϊκό Απελευθερωτικό Ναυτικό

² Ελληνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός

όπου αυτό δεν είναι ξεκάθαρο, την εργασιακή τους απασχόληση, κάτι που τους κατατάσσει σαφέστερα και προσδίδει ένα κοινωνικό στάτους, για όσους φυσικά γνωρίζουμε κάτι τέτοιο.

Η οικογένεια Λοϊζου είναι μια παλαιά εμπορική οικογένεια με μακρά παράδοση στο νησί της Χίου και αρκετές οικονομικές δυνατότητες. Γόνος της ο Ανδρέας Λοϊζος που ήταν ένας εκ της ηγετικής τριανδρίας του Ε.Α.Μ. Χίου στα πρώτα χρόνια της οργάνωσης έως τον εκτοπισμό του απ' το νησί, φοίτησε στη Μέση Εμπορική και συνέχισε την εργασία του πατέρα του.

Ο Αντώνης Γλύκας, κι αυτός ηγετικό στέλεχος του Ε.Α.Μ. Χίου, μέλος της πρώτης τριανδρίας, με σημαντική αντιστασιακή δράση, ήταν κουρέας με έντονη εργατική συνείδηση και με συνεχή συμμετοχή στις διοικήσεις των εργατικών σωματίων διαμέσου του Ε.Ρ.Γ.Α.Σ.. Το επάγγελμά του έπαιξε καίριο ρόλο καθώς ένας τέτοιος χώρος συνάθροισης σε καθημερινή βάση αποτελούσε μια πρώτης τάξεως ευκαιρία για ανάπτυξη συζητήσεων γύρω από πολιτικοκοινωνικά ζητήματα.

Ο Γιώργης Μαυράκης, επίσης ηγετικό στέλεχος, ήταν προπολεμικά πρόεδρος των φορτοεκφορτωτών στο λιμάνι της Χίου και μεταπολεμικά εργολάβος οικοδομών. Έτσι δεν έχασε ποτέ την επαφή με το εργατικό στοιχείο του οποίου μέλος ήταν και ο ίδιος. Διέμενε στον συνοικισμό των προσφύγων της Χίου και πιθανώς και τα μέλη της οικογένειάς του είχαν σχέσεις με το προσφυγικό στοιχείο. Μαζί με τους Βοριά και Ευαγγελινό οδήγησαν στην σύγκρουση, το τοπικό κίνημα.

Ο Σιδερης Κουβελάς, από οικογένεια που ανήκε στην τοπική ελίτ της Χίου, ήταν κι αυτός απ' τα πρώτα στελέχη του Ε.Α.Μ. Χίου και ένας εκ των τριών της πρώτης ηγετικής τριανδρίας. Είχε τελειώσει την Ανωτάτη Εμπορική και ήταν ο πιο καταρτισμένος Μαρξιστικά στον κομματικό σχηματισμό. Ήταν κτηματίας και υπάλληλος της Αγροτικής Τράπεζας Χίου μέχρι και την κατοχή.

Ο Απόστολος Αμύγδαλος, από αστική οικογένεια, ήταν τραπεζικός, διετέλεσε διευθυντής της Αγροτικής Τράπεζας Χίου στα χρόνια της κατοχής και υπήρξε ο πρώτος μετακατοχικός Δήμαρχος Χίου.

Ο Ιάκωβος Γιακουμής, στάλθηκε μετά την απελευθέρωση από το Κ.Κ.Ε. ως γραμματέας της Περιφερειακής Επιτροπής Χίου, υπήρξε παλαιός κομμουνιστής, απασχολούμενος ως εργάτης και απετέλεσε, μαζί με τον Λοϊζο και τον Κουβελά πρώτη ηγετική τριανδρία του Ε.Α.Μ. Χίου.

Ο Μιχάλης Βοριάς, ένας εκ των τριών της δεύτερης ηγετικής τριανδρίας του Ε.Α.Μ. Χίου, ήταν Μεσανατολίτης στα Χρόνια της κατοχής, εστάλη σε κομματική σχολή και η κύρια ασχολία του υπήρξε η σχετική με το κόμμα.

Ο Ιωακείμ Στρουμπής, Μητροπολίτης Χίου, ήταν ένας από τους ελάχιστους ιεράρχες που έλαβαν μέρος ενεργά στην αντίσταση.

Καθαιρέθηκε εξ αιτίας της υποστήριξής του προς το Ε.Α.Μ. και την θέση του πήρε ο Παντελεήμων Φωστήνης. Καταγόταν από τα Θυμιάνα.

Ο Ιωάννης Καλούδης ήταν δικηγόρος που συμμετείχε στις παραμονές της απελευθέρωσης, στην προσπάθεια σχηματισμού οργανώσεως τύπου Π.Ε.Ε.Α. στη Χίο, εκπροσωπώντας την τοπική αυτοδιοίκηση, όμως σύντομα αποστασιοποιήθηκε.

Ο Ηλίας Καναβούσης ήταν απόστρατος λοχαγός του κινήματος του '35, Βενιζελικός και δραστήριο μέλος του Ε.Α.Μ. Χίου.

Ο Γιώργος Μαύρος ήταν δικηγόρος, που μαζί με τον Γιώργο Στρουμπή, αδελφό του Μητροπολίτη Χίου και επίσης δικηγόρο, απέτελεσαν ιδρυτικά στελέχη του τοπικού παραρτήματος του Αγροτικού Κόμματος Ελλάδος, το οποίο αργότερα στάθηκε στο πλευρό του ΕΑΜικού συνασπισμού.

Ο Γιάννης Καβάφης, από τη Χώρα, ήταν διοικητικός υπάλληλος στην Ηλεκτρική Εταιρία Χίου, υπήρξε ένας προσοδευτικός άνθρωπος που επί κατοχής εντάχθηκε στο Ε.Α.Μ. και ήταν στις ανώτερες κλίμακες της οργάνωσης.

Ο Δημήτρης Ευαγγελινός, ήταν απόφοιτος συνεταιριστικής σχολής της Αθήνας, όπου εστάλη, με σκοπό να στελεχώσει ως ανώτερος υπάλληλος, την Ένωση Μαστιχοπαραγωγών Χίου. Υπήρξε οργανωμένος αντιφασίστας από τα χρόνια της Μεταξικής δικτατορίας. Ταξικά κατατάσσεται στην αστική τάξη. Ήταν τέλος ο ένας εκ των τριών της νέας ηγετικής τριανδρίας του Ε.Α.Μ. Χίου που το οδήγησαν στην σύγκρουση.

Ο Γιώργης Ξυλάς, από τα Νέννητα, ήταν ενταγμένος στις ΕΑΜικές οργανώσεις.

Ο Γιάννης Κατσόγιαννος ήταν γεωπόνος που είχε σταλεί από εταιρία λιπασμάτων στη Χίο, δεν ήταν Χιώτης, αλλά λόγω της παραμονής του στη Χίο, έλαβε ενεργά μέρος στην αντίσταση και τα μετέπειτα κινήματα. Κατά την κατοχή ήταν μέλος της τομεακής επιτροπής των Μαστιχοχώρων.

Ο Θεοδόσιος Κοκκαλιάδης, δραστηριοποιούνταν ως δικηγόρος, υπήρξε ιδρυτής της Σοσιαλιστικής Ένωσης Χίου που αργότερα προσχώρησε στο Ε.Α.Μ. και στη Νομαρχιακή Επιτροπή αυτού.

Ο Δημήτρης Χαρτουλάρης ήταν δάσκαλος, εδιώχθη το 1939 όπως και πολλοί άλλοι, ανέπτυξε έντονη δράση στα χρόνια της κατοχής και ήταν από τους πρώτους απολυθέντες αριστερούς δασκάλους μετακατοχικά

Ο Νίκος Χαρτουλάρης, από την Καλλιμασιά (το εν λόγω χωριό είχε έντονη συμμετοχή στο Ε.Α.Μ.), κατά την κατοχή ήταν μέλος της τομεακής επιτροπής των Μαστιχοχώρων. Δραστηριοποιήθηκε στην Αντιφασιστική Οργάνωση και έπειτα, μετά την ενοποίηση του Ε.Α.Μ. ανέλαβε την καθοδήγηση, μαζί με άλλους, του Νότιου τομέα του νησιού. Μετακατοχικά ανέλαβε δράση στην Ε.Π.Ο.Ν. Εκτοπίστηκε το 1948 στον Άγιο Ευστράτιο ως επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη.

Ο Γιάννης Θλιβήτης από την Καλλιμασιά είχε συμμετοχή στο Α.Κ.Ε. και ήταν παλαιός αριστερός.

Ο Δημήτρης Μαγγανάς, ιδρυτικό μέλος της Σοσιαλιστικής Ένωσης Χίου, που αργότερα προσχώρησε στο Ε.Α.Μ. και στη Νομαρχιακή Επιτροπή του, καταγόταν από παλαιά εμπορική οικογένεια και ήταν και ο ίδιος έμπορος. Μετά την επιστροφή του απ' το Αλβανικό Μέτωπο, δραστηριοποιήθηκε έντονα, τόσο στην κατοχή όσο και στη μετέπειτα περίοδο. Ανέπτυξε μάλιστα έντονη αρθρογραφία στον εαμικό τύπο.

Ο Μιχάλης Βαττάκης προέρχονταν από αστική οικογένεια με καταγωγή το Θολοποτάμι³. Ήταν παλαιός αριστερός από την εποχή του Μεταξά. Κατά την κατοχή ήταν μέλος της τομεακής επιτροπής των Μαστιχοχώρων. Ο ίδιος στα χρόνια εκείνα σπούδαζε φιλολογία.

Ο Γιάννης Ψωμαδάκης ήταν τεχνίτης επιπλοποιίας και αυτός αναμεμιγμένος στα του Ε.Α.Μ. Χίου.

Ο Γιάννης Χατζημανωλάκης ήταν μαραγκός με ειδικευση σε κατασκευές σε οικοδομές, παλιός αριστερός που εκτοπίστηκε αργότερα (1948) στον Άγιο Ευστράτιο ως επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη.

Ο Γιώργης Σπυράκης ήταν υποδηματοποιός και αυτός αναμεμιγμένος στα του Ε.Α.Μ. Χίου.

Η οικογένεια Αθηναίου, παρουσίασε έντονη εαμική δράση Στην φουντάνα⁴ της μάλιστα, έβγαινε τα χρόνια της παρανομίας, ο Πρωτοπόρος, η επίσημη εφημερίδα του Ε.Α.Μ. Μπορεί να θεωρηθεί ως οικογένεια αστικής τάξης.

Οι Γιάννης Αμπατζής και Νίκος Κοντολέοντας – Μπουρέκας ήταν παλιοί κομμουνιστές που επί Μεταξά ήταν εκτοπισμένοι.

Ο Γιάννης Οικονόμου ήταν δικηγόρος, διορισμένος στη εφορία Χίου. Τον καιρό της κατοχής είχε αναμιχθεί στα πράγματα του Ε.Α.Μ.

Ο Μιχάλης Παραδείσης, ήταν υποδιευθυντής της Τράπεζας Αθηνών. Είχε αναμιχθεί ιδιαίτερα δραστήρια στα πράγματα του Ε.Α.Μ.

Ο Μανόλης Κάβουρας, αριστερός της Μεταξικής περιόδου, ήταν υπάλληλος υπηρεσίας σχετικής με τη διασφάλιση της ασφάλειας της υπαίθρου η οποία επέβλεπε τη δράση της χωροφυλακής. Είχε συλληφθεί επανειλημμένα για την στήριξη που παρείχε στο Ε.Α.Μ. Χίου και για τις αριστερές του πεποιθήσεις. Διέμενε στη Χώρα.

Ο Κώστας Παϊδούσης ήταν συμβολαιογράφος και είχε δραστηριοποιηθεί τον καιρό της κατοχής.

³ Νοτιόχωρο

⁴ Είδος στέρνας με μορφή στεγανού πηγαδιού που χρησίμευε ως αποθηκευτικός χώρος για τα όμβρια ύδατα που έφταναν σε αυτόν μέσω των υδρορροών του σπιτιού και στη συνέχεια χρησιμοποιούνταν για τις καθημερινές ανάγκες της κάθε οικογένειας.

Ο Γιώργος Σταγκούλης, ήταν γιατρός⁵ στο χωριό της Καλλιμασιάς, όμως νωρίς στράφηκε στη δημιουργία της Ένωσης Μαστιχοπαγωγών, οπότε έπαψε και να δραστηριοποιείται έντονα στα κομματικά πράγματα.

Ο Μιχάλης Νύχας, ήταν αστός, ασχολούμενος με την ιατρική. Πολύ σύντομα, μετά την απελευθέρωση, έπαψε να δραστηριοποιείται στο χώρο του Ε.Α.Μ.

Ο Κώστας Τσουρής ήταν οδοντογιατρός, ενταγμένος στο Ε.Α.Μ.

Ο Θόδωρος Πασπάτης ήταν και αυτός γιατρός με καταγωγή την περιοχή της Αβησσυνίας και την περίοδο της κατοχής δραστηριοποιήθηκε έντονα στο χώρο της αντίστασης. Μετά την απελευθέρωση δραστηριοποιήθηκε στην Εθνική Αλληλεγγύη.

Ο Δημήτρης Λιναρδής ήταν στη Μέση Ανατολή και όταν επέστρεψε εντάχθηκε στα τοπικά κινήματα.

Ο Νίκος Καψάλης ήταν Μεσανοτολίτης, ένας εκ των υπευθύνων της Οικονομικής Επιτροπής του Ε.Α.Μ. που συνέλεγε χρήματα για την υποστήριξη του αντάρτικου.

Ο Γιάννης ο Πήττας ήταν παλαιός αριστερός, μετέβη στη Μέση Ανατολή κατά της κατοχή και όταν επέστρεψε εντάχθηκε στο Ε.Α.Μ.

Ο Κώστας Ξύδας ήταν επιστάτης στο κτήμα του Λυκιαρδόπουλου, όπου έγινε και η σχετική μάχη, παρείχε άσυλο στους αντάρτες και καταδικάσθηκε για την πράξη του αυτή.

Ο Δημήτρης Λίναρης, οδοντίατρος με έντονη δράση κατά τα χρόνια της κατοχής και υποστηρικτής των αριστερών κινημάτων στο νησί.

Ο Πέτρος Ανδριώτης ήταν στέλεχος Αντιφασιστικής Στρατιωτικής Οργάνωσης στα στρατεύματα της Μέσης Ανατολής με καταγωγή από την Ικαρία όπου και κυρίως έδρασε. Εξέδιδε μάλιστα και τοπική εφημερίδα. Στην Χίο εστάλη με σκοπό να οργανώσει την υποδοχή φυγάδων και δραπέτων από την Ικαρία.

Ο Χαράλαμπος Κανόνης εστάλη από το Κ.Κ.Ε., ως Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας Αιγαίου, στη Χίο για να εφαρμόσει τη «σωστή γραμμή» για το Ε.Α.Μ. και το σχέδιο λίμνες στο νησί.

Οι πρώτες μέρες της απελευθέρωσης⁶

Οι Γερμανοί στις 10 Σεπτεμβρίου του 1944 αποχωρούν από το νησί. Την επόμενη μέρα ακολουθεί δοξολογία στην Μητρόπολη Χίου για την απελευθέρωση και για τους πεσόντες στα χρόνια της κατοχής. Οι τοπικές

⁵ Σχετικό με τους γιατρούς της Χίου και την αντιστασιακή τους δράση είναι το κείμενο του Αντρέα Μιχαηλίδη «Η παρουσία των Χίων υγειονομικών κατά τη Γερμανική κατοχή και η συμβολή τους στην αντίσταση» *Αρχειοτάξιο* τχ 6

⁶ Μέσα από την εφημερίδα *Ελευθέρα Χίος* των Λαϊκών Δημοκρατικών Αρχών

αρχές του Ε.Α.Μ. που είχαν αναλάβει τη διοίκηση παρευρίσκονται σύσσωμες. Στα πρώτα τους μελήματα, όπως βλέπουμε στην εφημερίδα *Ελευθέρα Χίος*⁷ στο φύλλο της 13^{ης} Σεπτεμβρίου του 1944 είναι η σταδιακή επαναφορά της ζωής στους προπολεμικούς της ρυθμούς. Ο Στρατιωτικός Διοικητής Ηλίας Καναβούτσης ανακοινώνει στο λαό της Χίου:

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Μετά την αποκατάστασιν της τάξεως εν τη Νήσο παραγγέλλομεν τα κάτωθι:

- 1) Ο Λαός από αυριον 13 του μηνός να αναλάβει τα ειρηνικά του έργα.*
- 2) Οι Καταστηματαρχαι να ανοίγωσι τα καταστήματα κανονικώς.*
- 3) Αι Δημόσιαι, αι Δημοτικάι και Κοινοτικάι υπηρεσίαι να αναλάβωσι τα της υπηρεσίας των προς κανονικήν εξυπηρέτησιν του λαού.*

Εν Χίω τη 12 Σεπτεμβρίου 1944

Στο φύλλο της 16^{ης} Σεπτεμβρίου διαβάζουμε σχετικά με διαδήλωση που έγινε σε πανηγυρικό κλίμα με τη συμμετοχή σε αυτές των τοπικών αρχών. Αιτήματα η απόδοση δικαιοσύνης, η λαοκρατία, το ψωμί...

Η ΔΙΑΔΗΛΩΣΙΣ

Στις πέντε το απόγευμα μια ογκώδης κι επιβλητική διαδήλωσι με ελληνικές και συμμαχικές σημαίες, με μεγάλες επιγραφές: "Ζήτω το Ε.Α.Μ.", "Ψωμί στο Λαό", "Κάτω οι προδότες" κτλ. συγκροτήθηκε στην Πλατεία η οποία γέμισε από κόσμο και κατέληξε μπροστά στη Νομαρχία από τα παράθυρα της οποίας ωμίλησαν στην αρχή ο Στρατ. Διοικητής κ. Ηλ. Καναβούτσης, ο οποίος Ανέγνωσε την Προκήρυξή του κατόπιν οι κ. κ. Ι. Καλούδης, Θ. Κοκκαλιάδης και Κουβελάς. Οι Λόγοι τους γεμάτοι από πατριωτισμό και στοργή για το λαό και τις λαϊκές ελευθερίες διεκόπτοντο συχνά από χειροκροτήματα κι επεφυνμίες, στο τέλος δε επαίχθη ο Εθνικός μας Ύμνος από τη φιλαρμονική και ο κόσμος διαλύθηκε ήσυχα, απόλυτα ικανοποιημένος απ' όσα είδε και άκουσε.

Στο ίδιο φύλλο διαβάζουμε για την κηδεία του απεσταλμένου της συμμαχικής αποστολής, Ιάσονα Καλαμπόκα, ο οποίος έπεσε θύμα προδοσίας και σκοτώθηκε από τους Γερμανούς κατά την αποχώρησή

⁷ Η εφημερίδα είναι στην ουσία η συνέχεια της κατοχικής *Προόδου* που λόγω του ότι θεωρήθηκε δοσίλογη για κάποιους μήνες δεν κυκλοφόρησε. Όμως εδώ χρησιμοποιείται γιατί η προβολή των γεγονότων είναι αντικειμενική σε μεγάλο βαθμό.

τους. Του αποδίδονται τιμές από τις τοπικές αρχές, όπως η αναγόρευσή του σε επίτιμο δημότη Χίου η μετονομασία οδού σε *Ιάσωνα Καλαμπόκα* κ.α.

ΤΙΜΗ ΣΤΟΝ ΗΡΩΑ

Το πρωί της περασμένης Δευτέρας, κατόπιν της αποφάσεως την οποίαν έλαβε εις έκτακτη συνεδρίασή της η Διοικούσα Επιτροπή του Δήμου Χίου η σωρός του τιμημένου ήρωα ανθυπολοχαγού Ιάσωνα Καλαμπόκα μετεφέρθη από το νεκροταφείο του Αγ. Νικολάου και ενταφιάσθη στον περίβολο του Μητροπολιτικού Ναού τιμής ένεκεν.

Στη μεταφορά και τον ενταφιασμό απενεμήθησαν στο νεκρό του ήρωα οι πρέπουσες τιμές, μετά την ταφή του δε ο τάφος του έγινε σωστό προσκύνημα από τον κόσμο.

Επίσης, η Διοικ. Επιτροπή του Δήμου εξέδωσε το κατωτέρω ψήφισμα [...].

Στο άρθρο της 21^{ης} Σεπτεμβρίου 1944, διαβάζουμε σχετικά με τη μέριμνα των Άγγλων συμμάχων που αποβιβάζονται στο νησί για τον επισιτισμό της Χίου. Βλέπουμε ότι, σε πρώτη φάση τουλάχιστον, το Ε.Α.Μ. αναγνωρίζεται ως η αντιπροσωπευτική αρχή του χώρου.

ΟΙ ΑΓΓΛΟΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟ ΜΑΣ

Ο αφιχθέντες προχθές στο νησί μας Άγγλοι αξιωματικοί κ. κ. Κρους και Ρήζ, άλλοτε υποπρόξενοι της Αγγλίας ενταύθα, επεσκέφθησαν την Νομαρχιακή Επιτροπήν και συνηργάσθησαν με τον Γραμματέα της κ. Ανδρέα Λοϊζο, από τον όποιον εζήτησαν πληροφορίας περί των αμέσων αναγκών του πληθυσμού, μετά δε σχετική συζήτηση αποφάσισα ότι μπορούν να διαθέσουν αμέσως από τη βάσι τους διάφορα τρόφιμα [...].

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Θέματα επισιτισμού του πληθυσμού από την απελευθέρωση ως την έναρξη της Εμφύλιας σύρραξης ⁸

Ένα από τα βασικότερα θέματα αποτελούσε ανέκαθεν το επισιτιστικό. Ένα από τα σημεία τριβής του Χιακού ΕΑΜ με τις τοπικές αρχές ήταν η διανομή τροφίμων, καθώς και άλλων ειδών πρώτης ανάγκης στον πληθυσμό με άνισο τρόπο και με βάση το πολιτικό τους φρόνιμα. Οδηγός στην εξέταση του ζητήματος αυτού θα είναι η αρθρογραφία στην επίσημη εφημερίδα του ΕΑΜ, *Πρωτοπόρος*, η οποία φωτίζει αρκετές πλευρές του καθώς και άλλες εφημερίδες του αριστερού χώρου. Ακόμη θα εξεταστούν ζητήματα ένδυσης και υπόδησης του Χιακού λαού που τόσο τον ταλανίζουν την περίοδο αυτή.

Στο άρθρο του *Πρωτοπόρου* της 23^{ης} Σεπτεμβρίου του 1944 διαβάζουμε σχετικά με τους τρόπους τους οποίους η Νομαρχιακή Επιτροπή Επισιτισμού του Ε.Α.Μ., που τις πρώτες μέρες την απελευθέρωσης είχε υπό τον έλεγχο της τη διοίκηση του νησιού, σκοπεύει ν' αντιμετωπίσει το φλέγον αυτό ζήτημα. Εξαγγέλλει τη δημιουργία επισιτιστικών επιτροπών και θέτει τα όρια και τον τρόπο που αυτές θα δημιουργηθούν καθώς και το ποια είναι τα κριτήρια με βάση τα οποία θα γίνει η στελέχωσή τους. Είναι μια ιδιαίτερα οργανωμένη προσπάθεια και ενεργοποιεί όλα τα άτομα του κοινωνικού ιστού. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η καταξίωση της θέσης της γυναίκας από την αριστερά που και εδώ κάνει την εμφάνισή της.

Η ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙΣΙΤΙΜΟΥ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Προς Τους Τομείς 1^{ον}, 2^{ον}, 3^{ον}, 4^{ον}, 5^{ον}, 6^{ον}

Για την καλύτερη, αντιμετώπιση των επισιτιστικών αναγκών του Νησιού μας η Νομαρχιακή Επιτροπή πήρε την παρακάτω απόφαση:

1.) Στους Δήμους Χίου και Βροντάδου θα συσταθούν πενταμελείς ανώτερες Δημοτικές Επισιτιστικές Επιτροπές. Στις Επιτροπές τούτες εκτός από νους υπεύθυνους της Ε. Α.⁹ του πρώτου τομέα και του Τμήματος Βροντάδου θα πάρουνε μέρος μια, γυναίκα και τρία αλλά

⁸ Στην ενότητα αυτή τα άρθρα που δεν αναφέρουν της εφημερίδα από την οποία είναι «παρμένα» είναι από τον *Πρωτοπόρο*

⁹ Εννοεί την οργάνωση Εθνική Αλληλεγγύη.

ηθικά λαϊκά, άτομα έστω κι' αν τούτα δεν είναι μέλη της οργάνωσής μας.

Οι ανώτερες τούτες επιτροπές πρέπει αμέσως να συγκροτήσουν Ενοριακές Επισιτιστικές Επιτροπές στην περιοχή του Δήμου τους. Και οι Ενοριακές Επιτροπές θα έχουν σύνθεση πενταμελή.

Σε τούτες πρέπει να συμμετέχουν εκτός από τον υπεύθυνο της Ε. Α. του σχηματισμού της Ενορίας (Τμήματος, υποτμήματος ή Ομάδας) και ο Παπάς της Ενορίας, αν φυσικά δεν συντρέχουν λόγοι αντιλαϊκοί μια ικανή γυναίκα εφόσον βέβαια υπάρχει, και αλλά δύο ηθικά Λαϊκά πρόσωπα έστω και μη οργανωμένα

2.) Και στην ύπαιθρο θα γίνει η ίδια δουλειά. Σε κάθε Κοινότητα δηλαδή θα συσταθεί πενταμελής Επισιτιστική Κοινοτική Επιτροπή με τον ίδιο τρόπο, όπου θα συσταθούν στις ενορίες της πόλης.

Οι Επιτροπές τούτες για δουλειά τους θα έχουν τη σύνταξη των καταστάσεων των κατοίκων, την παραλαβή των τροφίμων, καθώς και την διάθεσή τους. Οι καταστάσεις θα συντάσσονται σε δύο αντίγραφα. Ένα θα κρατάνε οι Επιτροπές (Ενοριακές ή Κοινοτικές) και τα άλλα δυο οι μεν Ενορίες των Δήμων θα το στέλλουν στις Δημοτικές τους Επιτροπές οι δε Κοινότητες στο Νομαρχιακό Γραφείο Επισιτισμού και Κοινωνικής Προνοίας.

Η δουλειά τούτη πρέπει να γίνει το συντομότερο.

Την Πρωτοβουλία για την ταχύτερη εφαρμογή του μέτρου πρέπει να πάρουν οι τομείς.

Στο φύλλο της 27^{ης} Σεπτεμβρίου του 1944 διαβάζουμε σχετικά με φορτίο τροφίμων που εστάλη από το Πήλιο μέσω του Ε.Λ.Α.Ν., για την διαδικασία που σε τέτοιες περιπτώσεις ακολουθούσαν καθώς και την ανταλλακτική βάση στην οποία λειτουργεί το όλο σύστημα στα χρόνια της κατοχής. Διακρίνεται μία ελαφρά προπαγανδιστική τάση προς το έργο της Νομαρχιακής επιτροπής και του Ε.Λ.Α.Ν. Η έκθεση των ποσοτήτων των ανταλλασόμενων προϊόντων είναι πολύ προσεκτικά καταγεγραμμένη για την επίτευξη διαφάνειας στις συναλλαγές.

ΕΦΘΑΣΕ ΦΟΡΤΙΟ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΜΕ Τ' ΑΝΤΑΡΤΙΚΑ ΑΠ' ΤΟ ΠΗΛΙΟ

Η Νομαρχιακή Επιτροπή αντιμετωπίζοντας τη δύσκολη επισιτιστική θέση του λαού απευθύνθηκε στα εδώ αντάρτικα σκάφη του Πηλίου (Ε.Λ.Α.Ν.) προτείνοντας τους να σπεύσουν να μας βοηθήσουν με σιτάρι απ' τις ελεύθερες ανταρτοκρατούμενες περιοχές της Ελλάδας παίρνοντας από μας ως αντάλλαγμα πετσιαά κατεργασμένα. Οι Πλοίαρχοι του Ελληνικού Λαϊκού Απελευθερωτικού Ναυτικού (Ε.Λ.Α.Ν.)

φάνηκαν ολοπρόθυμοι και έδειξαν γοργά κι αποτελεσματικά την αλληλεγγύη τους

Στη θέση των 500 οκάδων¹⁰ πετσιών που τους δώσαμε μας έφεραν σαν πρώτη δόση 10.000 οκάδες σιτάρι με το αντάρτικο σκάφος "Φανερωμένη" το οποίο έφθασε το πρωί της Τρίτης στο λιμάνι μας. Αναμένεται και άλλο σκάφος με το υπόλοιπο σιτάρι της ανταλλαγής.

Στο ίδιο φύλλο, διαβάζουμε μια ανακοίνωση του Ε.Α.Μ. Χίου σχετικά με τα τρόφιμα που θα διανεμηθούν από την Επιτροπή Επισιτισμού, με βάση τους καταλόγους που είχαν καταρτιστεί από τις κατά τόπους επιτροπές, σύμφωνα με το δημοσίευμα της 23^{ης}/9/1944. Μεγάλη εντύπωση κάνει η επιμονή των δημοσιευμάτων στο να μη γίνει καμία διάκριση εις βάρος κανενός κατά τη διάρκεια των διανομών.

Ε. Α. Μ. ΧΙΟΥ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Σύμφωνα με απόφαση της Νομαρχιακής Επιτροπής Επισιτισμού μοιράζονται από χθες τα παρακάτω τρόφιμα ως εξής:

1) Γενική διανομή σ' ολόκληρο το πληθυσμό του Νομού χωρίς καμία διάκριση ½ οκά αλεύρι λευκό το άτομο.

2) Στους κατοίκους του Δήμου Χίου 50 δράμια ζάχαρη και ½ κοντί κονσέρβα κρέας το άτομο.

3) Στους κατοίκους των Κοινοτήτων γενικώς από 50 δράμια μπισκότα το άτομο.

4) Στους κατοίκους των Κοινοτήτων και Δήμου Βροντάδου από 50 δράμια ρύζι το άτομο

5) Στους κατοίκους των Κοινοτήτων: Αρμολίων, Καλλιμασιάς, Θολοποταμίου, Ευφημιανών, Βασιλειονείκου, Νεοχωρίου, Λυθί, Καμπιών, Αμάδων, Βίκι, Καρυών, Αγ. Γεωργ. Συκούση., Αύγωνύμων, Αναβάτου, Παγίδας και Σπαρτούντος από ήμισυ ½ κοντί κονσέρβας το άτομο.

ΣΗΜ. Στα υπόλοιπα χωριά θα συνεχιστεί η διανομή κονσέρβας και λοιπών ειδών μόλις έλθουν τα νέα φορτία.

Η ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙΣΙΤΙΣΜΟΥ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Το άρθρο που ακολουθεί είναι από το φύλλο της 8^{ης} Οκτωβρίου 1944, τιτλοφορείται «Ψωμί και Δίκαιο», καταλαμβάνει το χώρο που προορίζεται για το πρωτοσέλιδο και σύμφωνα με το συντάκτη του αφορά τα δύο πιο

¹⁰ Παλαιά μονάδα μέτρησης βάρους στερεών και υγρών η οποία υποδιαιρούνταν σε 400 δράμια, ισοδυναμούσε με 1282 γραμμάρια και ίσχυε στην Ελλάδα μέχρι το 1959

φλέγοντα ζητήματα που απασχολούν το Χιακό λαό, αυτό του επισιτισμού και αυτό της δικαιοσύνης. Αναφέρεται στα βήματα που έχουν γίνει καθώς και σε όσα θα πρέπει να γίνουν με στόχο τη βελτιστοποίηση της όλης κατάστασης. «Κρούει τον κώδωνα του κινδύνου» σε όσους προσπαθούν να δώσουν «χάρη» στα πρόσφατα αμαρτήματα του δωσιλογισμού.

ΨΩΜΙ ΚΑΙ ΔΙΚΗΟ

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Χιακός Λαός είναι πολλά και δύσκολα. Μα τα πιο άμεσα και τα φλέγοντα των στιγμών αυτών είναι δυο: ΨΩΜΙ και ΔΙΚΗΟ. Ο λαός πείνα και στενάζει αφ' τη φτώχεια, τη γδύμια και στέρηση.

Πανηγυρίζει τη λεφτεριά του ζητωκραυγάζει, προσπαθεί να γελάση μα κάτω απ' το γέλιο του κρύβει την αφάνταστη στέρηση των ήμερων! Ευτυχώς ελπίζει. Αυτό μονάχα τον κρατά. Οι διανομές οι όποιες έγιναν μέχρι σήμερα, με κόπους βέβαια και μόχθους των λαϊκών επιτροπών και του νέου διοικητού, δεν μπόρεσαν να εξασφαλίσουν μια μικρή ημερήσια ταχτική μερίδα τροφής στο λαό. Γι' αυτό πρέπει οι αρχές να εντείνουν τις προσπάθειες επισιτισμού απευθυνόμενες προς κάθε πλευρόν προμηθείας Συμμαχική ή κυβερνητική. Ομοια οφείλουν να εντείνουν τις προσπάθειές τους για τη γρήγορη και σωστή κατανομή κάθε τροφίμου που έρχεται.

Οι αποθήκες δεν πρέπει να γεμίζουν και να κρατούνται κλειστές όπως στο παρελθόν. Πρέπει οι ποσότητες που έρχονται να διανέμονται με πολλές Οκάδες σε κάθε άτομο γιατί ο λαός πεινά και με τα τρόφιμα που παίρνει ικανοποιεί και άλλες ανάγκες του.

Ακόμα όμως και η κοινωνική ατμόσφαιρα μέσα στην οποία ζη και κινείται ο Χιώτικος Λαός πρέπει να καθαρίσει αφ' τις αναθυμιάσεις του βόθρου της κατοχής. Συγκεκριμένα ο λαός εξ ίσου με την εξασφάλιση του ψωμιού του ενδιαφέρεται για την τιμωρία των προδοτών και των εκμεταλλευτών του Λαού. Δεν μπορεί ο λαός να πιστέψη ότι μπήκε σε νέα ζωή Εθνική και Κοινωνική εφ' όσον βλέπει εκρεμμές το ζήτημα της τιμωρίας των λαομίσητων τύπων. Δεν μπορεί να ανεχθή ανθρώπους που κρατούσαν αγκαζέ τους Γερμανούς και τους έδιναν γεύματα να επιχειρούν να επαναλαμβάνουν τα κόλπα τους και στους συμμάχους μας σήμερα. Ο λαός όσο και αν φάη και όσο κι' αν προσπαθήσουν να τον πείσουν ότι αρχίζει τάχα μια νέα ζωή, εφ' όσον ζη και κινείται ανάμεσα στα ίδια καθάρματα που έχουν το θράσος να υπεισέλθουν και πάλι στα πόστα της Κοινωνικής ζωής με νέο τώρα φιλοσυμμαχικό λούστρο, δεν θα μπόρεση παρά να βγάλη σε λίγο διάστημα το θλιβερό συμπέρασμα ότι παρ όλες τις υποσχέσεις το Νέο κράτος δεν είναι παρά συνέχεια του Παλαιού.

Ο Λαός της Ελλάδας όλακαιρης, πάνω απ' όλα κι απ' το ψωμί ακόμα ζητάει ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ.

Μόνο η τιμωρία των προδοτών και ο αποκλεισμός των καταφερτζήδων θα τον κάνει να πιστέψει πως ξεφεύγει απ' το σάπιο παρελθόν και μπαίνει σε μια τίμια πολιτεία. Σ' αυτό πρέπει να προσέξουν οι πολιτικοί και οι Θρησκευτικοί αρχηγοί του τόπου.

Το κήρυγμα της επιεικείας και της χριστιανικής τάχα συγνώμης αποτελεί έγκλημα κατά του λαού, κατά της ηθικής και κατά της θρησκείας και βαρύ πλήγμα για τη διδασκαλία της Νέας γενιάς.

Οι ηγέτες αυτοί ας σκεφθούν τα ακόλουθα:

Η νέα γενεά της μεσοπολεμικής περιόδου 1) δεν έχει υγιές σώμα (γιατί πέρασε αφάνταστες στερήσεις), 2) δεν έχει μόρφωση για ν' αντιμετωπίσει τη ζωή (γιατί δεν λειτούργησαν καλά εδώ και οκτώ χρόνια τα σχολεία) 3) δεν μπορεί να στηριχθεί στις οικονομίες οικογένειας στα πρώτα της τουλάχιστο βήματα (γιατί η οικογένεια έχασε κάθε οικονομία της).

Κληρονομούμε λοιπόν στη νέα γενιά σωματική ανεπάρκεια, αμορφωσιά και φτώχεια. Αλλά ας προσέξουμε τουλάχιστο να μην κληρονομήσουμε στα παιδιά που μας διαδέχονται και κοινωνική ανηθικότητα.

Αν η νέα γενεά δη ότι οι κατάπτυστοι προδότες της Κοινωνίας και του Έθνους έμειναν ατιμώρητοι και λόγω της οικονομικής των υπεροχής θροιάστηκαν και πάλι στα κοινωνικά πόστα τότε αν καμμιά φορά έλθει και πάλιν ή Πατρίδα μας σε κρίσιμες στιγμές δεν θα διστάσει να ριφθεί στον δρόμο του πλουτισμού με συνεργασία με τον εχθρό, δρόμο που ακολούθησαν οι ελεεινοί προδότες των ήμερων μας. Ο Λαός θα ξαναγεννηθεί και θα νιώσει πως μπήκε σε καινούργιο δρόμο όχι σαν φάει άσπρο αλεύρι ούτε αν αλλάξει φορεσιά μονάχα — και μόνον τότε.

Όταν αισθανθή τον εαυτό του πως ζει σε μια νέα κοινωνία που έχει διακόψει κάθε δεσμό με το μολυσμένο παρελθόν. Ας προσέξουν λοιπόν.

Στο ίδιο φύλλο της 8^{ης} Οκτωβρίου βρίσκεται και το ακόλουθο άρθρο με αναφορά σε φορτίο τροφίμων που έφτασε στο νησί. Εκφράζεται η ελπίδα ότι η διανομή θα γίνει με σωστό και δίκαιο τρόπο από τις κρατικές αρχές στις οποίες έχει παραδοθεί προ ολίγων ημερών η διοίκηση της νήσου από τη Νομαρχιακή Επιτροπή του Ε.Α.Μ. Το πολιτικό μήνυμα για κοινωνική αλλαγή, δεν λείπει ούτε από αυτό το άρθρο.

ΕΦΘΑΣΑΝ ΤΡΟΦΙΜΑ

Με το α/π [...] έφθασε αρκετή ποσότητα τροφίμων η οποία πιστεύουμε ότι θα διανεμηθεί σύντομα στον πληθυσμό του νησιού και θα βελτίωση την επισιτιστική κατάσταση. Ο Λαός της Χίου στρέφει βλέμματα

ευγνωμοσύνης προς εκείνους που τον συντρέχουν στις κρίσιμες αυτές στιγμές που χειμάζεται κατά το σκληρότερο τρόπο. Οι σύμμαχοι στρατοί καθαρίζοντας ένα μετά το άλλο τα ελεύθερα κράτη απ' το Χιτλερικό μίasma, βοηθούν τους Λαούς στην αναστηλωτική τους προσπάθεια αποδεικνύοντας έτσι τις αρχές μιας νέας μελλοντικής παγκόσμιας συνεργασίας για την ειρήνη και την Κοινωνική εξυγίανση.

Το επόμενο άρθρο είναι η ανακοίνωση του Διοικητή Νήσων Αιγαίου, Γεωργίου Μπουρδάρα που δημοσιεύεται στον Πρωτοπόρο της 18^{ης} Οκτωβρίου του '44 και αφορά τον τρόπο και την διάκριση με την οποία γίνεται η διανομή τροφίμων από τις κρατικές αρχές.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Η διανομή τροφίμων γίνεται με διάκρισιν αστικού και αγροτικού πληθυσμού. Έχει δηλαδή κριθή παρά της αρμοδίας Διευθύνσεως Υπηρεσίας ενισχύσεως, του Λαού ότι τα αστικά κέντρα, πρέπει να ενισχυθούν περισσότερο δια της χορηγήσεως ωρισμένων ειδών εις μικράς ποσότητας εις τους αστούς.

Αι Ελληνικαί Αρχαί του επισιτισμου ενεργούν τας διανομάς σνμφώνως προς καθωρισμένας υποδείξεις χωρίς δικαίωμα μεταβολής τινος ως προς το σημείο τούτο.

Προέβημεν όμως εις τα επιβαλλόμενα διαβήματα δια την επίτευξιν καλλιτέρας διευθετήσεως του ζητήματος.

Η λύσις πάντως εξαρτάται εκ της εν Καΐρο αρμοδίας Διεθνούς Υπηρεσίας

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΟΥΡΔΑΡΑΣ
ΓΕΝ. ΔΙΟΙΚ. Νήσων Αιγαίου

Φανερή είναι η προσπάθεια, από μέρους του Γενικού Διοικητή¹¹, της αποφυγής της ευθύνης, λέγοντας ότι οι προσπάθειές μας κινούνται προς αυτή την κατεύθυνση, αλλά όλα εξαρτώνται από την Κυβέρνηση του Καΐρου. Ακόμα οι τόνοι που χρησιμοποιούνται εκατέρωθεν, είναι χαμηλοί, προσπαθώντας να μην εγείρουν μίσση και αντιδράσεις, όμως η κατάσταση δεν θα αργήσει να οξυνθεί.

¹¹ Μπουρδάρας, Γεώργιος, στρατιωτικός και πολιτικός (Φουρνά Ευρυτανίας 1888–1959). Εξελέγη βουλευτής Ευρυτανίας το 1933 (με το κόμμα του Γεωργίου Καφαντάρη) και 1950 και 1951 (με την ΕΠΕΚ). Το 1956 εξελέγη βουλευτής Αιτωλίας Ακαρνανίας (με το Κόμμα των Φιλευθέρων). Στην περίοδο 1944 – 1946 διετέλεσε υπουργός Νήσων του Αρχιπελάγους, στη συνέχεια υπουργός Τ.Τ.Τ. (1945– 1946) και αργότερα (1951–1952) υπουργός Συγκοινωνιών.

Το παρακάτω κείμενο από τον Πρωτοπόρο της 18^{ης} Οκτωβρίου 1944 αναφέρει αδικίες που έγιναν κατά τη διανομή επισιτιστικού υλικού με το να μην συμπεριληφθούν κάποια χωριά σε αυτήν. Εντύπωση κάνουν οι προσφωνήσεις σε αυτή την πρώτη περίοδο που χρησιμοποιούνται εκατέρωθεν, χωρίς πάντως να λείπει η «απειλή» μιας κινητοποίησης από το Ε.Α.Μ. αν δεν διορθωθεί η κατάσταση.

ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΟΫΠΑΛΛΗΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΧΙΟΥ

Προς

τον κ. Γενικόν Διοικητήν Νήσων Αιγαίου

Ενταύθα

Εξοχώτατε,

Λαμβάνομεν την τιμήν να φέρωμε εις γνώσιν Υμών, ότι κατά την γενομένην διανομήν τροφίμων της Α.Λ.Μ. εξηρέθησαν ωρισμένα χωριά, τα όποια και λαμβάνουν μέρος μόνον των τροφίμων τούτων

Η εξαίρεσις αυτή κ. Υπουργέ, είναι μεγάλη αδικία διότι εις την ύπαιθρον και συγκεκριμμένα εις τα χωριά Θυμιανά, Βασιλιώνικο, Νεχώρι, Αυγώννυμα κ.λ.π. υπάρχουν πολλοί άποροι εργάται, οι οποίοι από της αρχής του πολέμου παραμένουν χωρίς εργασία και συνεπώς πεινούν και δεινοπαθούν καθ' όλο το διάστημα του πολέμου.

Είναι λοιπόν σωστό, κ. Γενικέ Διοικητά, να πάρουν κονσέρβες και τυρί οι κ, κ. Βιομήχανοι Βυρσοδέψαι, οι μεγαλέμποροι, οι μεγαλοκτηματίαι του Κάμπου οι όποιοι κάθε βδομάδα τρώγουν κρέας και τυρί και να εξαιρεθούν οι επαίται οι οποίοι έτυχαν να κατοικούν στα χωριά, και ποτέ δεν έφαγαν ούτε κρέας, ούτε τυρί σε όλο το διάστημα του πολέμου;

Σας παρακαλούμεν, Εξοχώτατε, όπως επεμβαίνων ρυθμίσετε το άτοπον τούτο, το όποιον κρατεί εις αναστάτωσιν ολόκληρον τον εργατοϋπαλληλικόν κόσμον της Χίου. Η τάξις μας κ. Γενικέ Διοικητά, είναι στενά συνδεδεμένη αναμεταξύ της, δεν μπορεί δε ν' αφήση ν' αδικηθούν συνάδελφοι μας οι οποίοι έτυχε για λόγους οικονομίας να κατοικούν στα χωριά.

Εάν παρ' ελπίδα κ. Γενικέ Διοικητά, η διανομή γίνη κατ' αυτόν τον άδικον τρόπον, θα ευρεθώμεν εις την λίαν δυσάρεστον θέσιν να συγκαλέσωμεν Γενικήν Συνέλευσιν δια να λάβωμε αποφάσεις πως θ' αντιμετωπίσωμε την αδικίαν αυτήν η οποία πρόκειται να γίνη εις πτωχούς συναδέλφους μας οι οποίοι έτυχε να κατοικούν εις την ύπαιθρον.

Με την ελπίδα ότι θα ρυθμίσετε το ζήτημα τούτο σύμφωνα με τας δικαίας απόψεις μας.

Διατελούμεν ευπειθέστατοι

Ο Πρόεδρος
Γιάννης Καβάφης
Ο Γεν. Γραμματέας
Αντώνης Γλύκας

Μέσα σε πλαίσιο, στην εφημερίδα της 21^{ης} Οκτωβρίου, διαβάζουμε σχετικά με τα παιδιά που η οργάνωση Ε.Π.Α.Χ.¹² είχε αναλάβει ως προς τη στήριξή τους σε σχέση με την ιατροφαρμακευτική τους περίθαλψη καθώς και την εξασφάλιση των αναγκαίων αγαθών προς διαβίωση και απευθύνει έκκληση στις οργανώσεις νέων ώστε να κινητοποιήσουν το λαό της Χίου προς βοήθειά τους.

Τα παιδάκια της Ε.Π.Α.Χ., των συνοικισμών και γενικώς των πτωχών τάξεων, υποφέρουν, λυώνουν, πεθαίνουν. Η Ε.Π.Ο.Ν¹³ πρέπει να κινητοποιήσει το λαό δραστήρια για να εξασφαλιστούν το γάλα, η τροφή και τα ρουχαλάκια τους.

Μια ανακοίνωση στο φύλλο της 26^{ης} Οκτωβρίου παρουσιάζει τη μέριμνα σχετικά με τον επισιτισμό των Αμερικανών υπηκόων που διαμένουν στο νησί της Χίου. Προφανώς πρόκειται για άτομα Χιακής καταγωγής που είχαν μεταναστεύσει στην Αμερική προς εύρεση εργασίας.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Προσκαλούνται άπαντες οι Αμερικανοί υπήκοοι οι Διαμένοντες εις τον Νομόν Χίου όπως μέχρι τέλους Οκτωβρίου προσέλθωσι εις το γραφείον Επισιτισμού (οικία Χωρέμη) και δηλώσωσι τα πλήρη αυτών στοιχεία μετά των σημερινών διευθύνσεων των ως και τας διευθύνσεις της τελευταίας εν Αμερικήν διαμονής των.

(Εκ του Γραφείου Επισιτισμού)

Το ζήτημα της Ε.Π.Α.Χ. απασχολεί και πάλι αυτό το ίδιο φύλλο του Πρωτοπόρου. Διαβάζουμε για την εγκατάλειψη που μαστίζει το εν λόγω ίδρυμα καθώς η νέα διοίκηση του νησιού δεν ενδιαφέρεται για τη διατήρηση και τη συνέχειά του πιθανώς λόγω των αριστερών καταβολών της εκκίνησής και της δράσης του. Οι τοπικές αρχές αντί να συνεργαστούν για το κοινό συμφέρον βάζουν πάνω απ' όλα το κομματικό γίνεσθαι.

Η Ε.Π.Α.Χ. ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΦΘΗΚΕ ΑΠ' ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

¹² Επιτροπή Περιθάλψεως Απόρων Χίου

¹³ Ενιχία Πανελλαδική Οργάνωση Νέων

Μαθαίναμε με λύπη ότι το ίδρυμα της ΕΠΑΧ πού εξυπηρετεί τα πεινασμένα και άρρωστα παιδιά του λάου εγκαταλείφθηκε στο έλεος του θεού από τη Διοίκηση και τη Νομαρχία.

Η κατάσταση από άποψη τροφής είναι χειρότερη από την εποχή της κατοχής. Ρούχα δεν υπάρχουν. Τα παιδάκια είναι σχεδόν γυμνά. Το προσωπικό δεν πληρώνεται και έτσι παραιτείται και φεύγει. Μέρους του ιματισμού και κρεβάτια πάρθηκαν από τον Ιερό Λόχο και έτσι τα παιδάκια είναι στιβαγμένα 3 και 4 σε κάθε κρεβατάκι.

Διαμαρτυρόμαστε με τον πιο έντονο τρόπο προς κάθε αρμόδιο και ζητούμε να ληφθή κάποια πρόνοια για το Ίδρυμα.

Αν η Διοίκηση και η Νομαρχία δεν είναι σε θέση να λάβουν κάποια μέριμνα ας το δηλώσουν στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΠΑΧ για να σκεφθή εκείνο τι θα κάμει. Να απευθυνθή στο λαό και να ζήτηση από κείνον τα μέσα για να μην κλείση το ίδρυμα μια που η Διοίκηση δεν είναι σε θέση να το κάμη.

Το επόμενο άρθρο στο ίδιο φύλλο της εφημερίδας ανοίγει μία σειρά κειμένων μιας μόνιμης στήλης αναφοράς από τα χωριά της Χίου, η οποία τιτλοφορείται «ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΧΩΡΙΑ». Το κείμενο που ακολουθεί είναι από το χωριό Καλλιμασιά που βρίσκεται στο νότιο τμήμα του νησιού και αρκετά κοντά στην πρωτεύουσά του. Διαδηλώνουν για την άνιση κατανομή των παρεχομένων από την κυβέρνηση αγαθών και κάνουν έκκληση για την επανεξέταση του συστήματος διανομών. Είναι εδώ φανερό το ότι το εν λόγω σύστημα είχε αδυναμίες, αφού δεν είχε λάβει υπ' όψιν τα επιμέρους χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής στην οποία εφαρμοζόταν. Ακόμα, οι κάτοικοι μιλούν για άνιση κατανομή μεταξύ εχόντων και μη εχόντων. Ο συντάκτης του κειμένου προσπαθεί με κάθε τρόπο να αποτρέψει τυχόν πυρά κατά της ενέργειας των κατοίκων του χωριού αυτού που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως στασιαστική με τους χαρακτηρισμούς που χρησιμοποιεί στο πρώτο τμήμα του. Τονίζει την καθολική συμμετοχή και την ευγνωμοσύνη από μέρους των κατοίκων προς τους συμμάχους και τον Ελληνικό στρατό.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΚΑΛΛΙΜΑΣΙΑ

Ο λαός Καλλιμασιάς σε συλλαλητήριο που πήρε μέρος όλο το χωριό (άνδρες, γυναίκες, παιδιά), αφού πρώτα εξέφρασε την αιώνια ευγνωμοσύνη του προς τους μεγάλους μας συμμάχους και τον αγωνιζόμενο στα δοξασμένα ελληνικά βουνά και στις θάλασσες και έξω της Ελλάδας Εθνικό Στρατό και στόλο και αφού εκδήλωσε την πίστη και εμπιστοσύνη του στην Κυβέρνηση Έθν. Ενότητας, απεφάσισε

να διαμαρτυρηθή έντονα στον αντιπρόσωπο της Εθνικής Κυβέρνησης Υπουργό Γεν. Διοικητή Νήσων Αιγαίου εξοχώτατο κ. Γεώργιον Μπουρδάρα για την αδικία που κάμνει ή αρμόδια Επιτροπή επισιτισμού στις διανομές των τροφίμων.

1) Γιατί δεν είναι δίκαιο να γίνεται διανομή ύστερα από 5 μήνες από τη συγκομιδή, με διάκριση αγροτικού και αστικού πληθυσμού για ορισμένα είδη τροφίμων, αφού είναι γνωστό πώς ο αγρότης του νησιού, αν ξεχωρίσουμε ένα πολύ μα πολύ μικρό αριθμό αγροτών στον Κάμπο και σε μερικά χωριά, στο σύνολο του είναι πτωχός μικροκτηματίας που ακόμα και στην ειρηνική εποχή αν δεν είχε και άλλο πόρο ζωής ή ενίσχυση από το εξωτερικό δεν τα κατάφερνε να ζήσει δεν μπορεί να γίνη σύγκριση του αγροτικού πληθυσμού του νησιού με τον αγροτικό κόσμο της υπόλοιπης Ελλάδας. Αυτό μπορεί να το βεβαιώση, και το έχει πολλές φορές τα τριάμισι χρόνια της Γερμανικής κατοχής επίσημα βεβαιώσει, η Γεωργική υπηρεσία. Η υπηρεσία αυτή ξέρει πώς στο νησί μας η παραγωγή δεν επαρκεί παρά μόνο για πέντε—έξη μήνες το χρόνο, και τώρα περνούμε τον πέμπτο μήνα από της συγκομιδής.

2) Δεν υπάρχουνε στην πόλη μεγάλοι έμποροι, βιομήχανοι, εφοπλιστές, και μεγαλοαστοί που δεν στερήθηκαν τίποτα στα τριάμισι χρόνια της σκλαβιάς ούτε και σήμερα στερούνται; Με τους τελευταίους τούτους καμμιιά σύγκριση δεν μπορεί να γίνη έστω και με τον πιο καλό και εύπορο γεωργό της υπαίθρου.

Με τη διανομή που έκαμε η επιτροπή πήραν κρέας, τυρί και φασόλια όλοι οι βιομήχανοι μεγαλέμποροι και γενικά οι εύποροι κι αντίθετα οι φτωχοί των χωρίων ακόμη και οι ακτήμονες και οι πρόσφυγες (και αυτοί είναι πολλοί) και γενικά η μεγάλη μάζα του γεωργικού κόσμου της Χίου πού την δέρνει η φτώχεια, η γύμνια, η ανέχεια και η αρρώστια, δεν πήραν. Αυτό όμως κανένας ανθρώπινος Νόμος δεν το θέλει! Είναι έγκλημα να στερούνται τα καχεκτικά και αρρωστιάρικα παιδάκια των φτωχών γεωργών το τυρί και το κρέας που έχουνε να το φανέ 4 χρόνια και να το τρώνε οι άνθρωποι εκείνοι που κι άλλα τέσσερα χρόνια να βαστούσε πόλεμος και ο αποκλεισμός δεν θα στερούνταν τίποτά.

Είμαστε γεωργοί πού τα 'χουμε όλα... Και όμως χιλιάδες Οκάδες βολβών φαγώθηκαν από τα 90 εκατοστά των Καλλιμασιωτών. Οι βολβοί ήταν η μοναδική τροφή μας για πολλούς μήνες. Αν ερωτηθούν οι κάτοικοι των γύρω χωρίων θα βεβαιώσουν πώς εκατοντάδες Καλλιμασιώτες σκιές ανθρώπινες, σκάλιζαν καθημερινά σε αρκετό βάθος τα χωράφια τους για να προμηθευτούνε το μοναδικό φαΐ τους, τους βολβούς, πού ήτανε για μας στο διάστημα εκείνο σαν το μάνα των Εβραίων στην έρημο. Σήμερα τα 80% του πληθυσμού του χωριού μας δεν έχουν ψωμί. Κι αφού δεν έχουν ψωμί ποια λογική ή ποια σκέψη θα

μας κάμνη να πούμε πως μπορούνε να προμηθευτούνε τυρί, κρέας και φασόλια;

Ζητούμε

α) Να μας δοθεί κρέας, τυρί και φασόλια που δόθηκε στον άλλο πληθυσμό της πόλης και μερικών χωριών.

β) Να αντικατασταθή υπάρχουσα Επιτροπή με άλλα πρόσωπα που να πονούν γενικά το φτωχό Λαό (αγροτικό και αστικό) και στη νέα αυτή επιτροπή να πάρουνε μέρος κι αντιπρόσωποι των αγροτών.

γ) Αν η αντικατάσταση της Επιτροπής είναι δύσκολη (πράγμα που δεν το πιστεύουμε) να πάρουν μέρος στην υπάρχουσα Επιτροπή κι αντιπρόσωποι των αγροτών.

δ) Οι διανομές να γίνονται χωρίς διάκριση αστικού και αγροτικού πληθυσμού μα γενικές σε ολόκληρο το νησί, κι αν αυτό δεν είναι δυνατό να γίνη, γιατί υπάρχουνε υποδείξεις ανώτερης αρχής, οι εξαιρέσεις να γίνουν χωρίς διάκριση αστών και αγροτών. Να καταβληθή προσπάθεια να εξαιρεθούνε όλοι εκείνοι που έχουνε ακόμη και του πουλιού το γάλα στα σπίτια τους.

Αυτή είναι η πραγματική αλήθεια αυτό είναι το δίκιο.

Και για την αλήθεια αυτή και το δίκιο δηλώνουμε πως θ' αγωνιστούμε μέχρι τελείας επιτυχίας.

Παρακαλούμε τον Εξοχότατο κ. Διοικητή να μας επισκεφθή και είμεθα βέβαιοι πως θα διαπιστώση την αλήθεια και θα μας δώση το δίκιο.

Εν Καλλιμασιά τη 19 – 10 -44

Η επιτροπή

Επιτακτικό προβάλλει το ζήτημα της υπόδησης στο άρθρο του Εμπρός την 1^η Νοεμβρίου 1944. Η εφημερίδα καταγγέλλει την ύπαρξη μεγάλων ποσοτήτων δέρματος στις αποθήκες των βιομηχανιών βυρσοδεψίας οι οποίες αν αξιοποιούνταν και δουλειά σε άνεργους εργάτες θα έδιναν και το πρόβλημα θα έλυναν. Όμως και σε αυτή την περίπτωση τα συμφέροντα των μεγαλοβιομήχανων είναι αυτά που παίζουν πρωτεύοντα ρόλο στις αποφάσεις.

ΣΟΛΟΔΕΡΜΑ ΣΤΟ ΛΑΟ

Είναι τόσο ζωτικό το ζήτημα διανομής σολοδέρματος στο Λαό που αναγκαζόμαστε να επανέλθουμε και σήμερα.

Σήμερα βρέχει, αύριο θα χιονίση, θαρθή η παγωνιά και ο κόσμος θα περπατάει ξυπόλυτος. Στα ταμπάκια υπάρχουν τεράστιες ποσότητες ακατέργαστου δέρματος, σε τρόπο που όχι μόνο θα μπορούσε να λυθεί

αυτό το φλέγον ζήτημα, άλλα θα δημιουργόνταν εργασία σε τόσους ανέργους εργάτες, που θα μπορούσαν έτσι να δουλέψουν.

Ας βάλουν λοιπόν μπροστά τα Εργοστάσια Βυρσοδεψίας. Τόσον καιρό δούλεβαν για τους Γερμανούς και για τους μαυραγορίτες που τάπερναν και τάστελλαν εδώ και 'κει για ανταλλαγή. Είναι καιρός να δουλέψουν και για το Λαό.

Πρέπει ο Λαός να ζήτηση σολόδεσμα. Και τα χωριά να στείλουν Επιτροπές στη Διοίκηση να επιβάλει στους Βυρσοδέψες να διαθέσουν τέτοιο για τα χωριά.

Δεν πρέπει να μείνωμε και φέτος ξυπόλυτοι.

Το άρθρο αυτό, που δημοσιεύεται στο φύλλο της 2^{ας} Νοεμβρίου του 1944, αποτελεί τμήμα της μόνιμης στήλης «ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΧΩΡΙΑ» και περιλαμβάνει μία ανταπόκριση από την Εγνούσα, νησί στα βόρεια της Χίου που αποτελεί μέρος του νησιωτικού συμπλέγματος του Νομού, καθώς και από το χωριό Κοινή. Ο ανταποκριτής από την Εγνούσα μιλά για τα προβλήματα που έχει το εν λόγω νησί, αφού είναι άγονο και δεν υπάρχει παραγωγή αγροτικών αγαθών, οι κάτοικοί του πάντα ασχολούνταν με τη ναυτιλία και τώρα δεν μπορούν να βρουν εργασία ούτως ώστε να μπορούν να εξασφαλίσουν τα απολύτως απαραίτητα. Πολλές οικογένειες έχουν απώλειες σε έμψυχο δυναμικό και το συνάλλαγμα που στηρίζει από παλαιά την κοινωνία αυτή έχει «στερέψει». Προβλήματα ακόμη παρουσιάζονται και στην επικοινωνία του νησιού με την Χίο λόγω της υπέρογκης τιμής των ναύλων. Ένθετο στο άρθρο αυτό μέσα σε πλαίσιο, είναι άρθρο σχετικό με τη διανομή λαδιού και δέρματος προς υπόδηση στον πληθυσμό όλης της Χίου. Ποσότητες αυτών των δύο προϊόντων είχαν δεσμευτεί από τις τοπικές αρχές και εδώ καταγγέλλεται η μη διάθεσή τους. Ειδικά το θέμα του δέρματος, θα απασχολήσει ιδιαίτερα τον Πρωτοπόρο, μιας και η Χίος, καθώς ήταν ένα σημαντικό κέντρο βυρσοδεψίας της χώρας, θα έπρεπε να μπορεί να καλύπτει τις ανάγκες του πληθυσμού της. Είναι μάλιστα και η κύρια βιομηχανική δραστηριότητα που λαμβάνει χώρα στο νησί, απασχολεί ένα αρκετά μεγάλο μέρος του πληθυσμού, τόσο με αυτή καθ' αυτή τη δραστηριότητα της κατεργασίας δέρματος όσο και με όλες τις εμπορικές δραστηριότητες που διεξάγονται γύρω απ' αυτό το προϊόν. Ήταν μάλιστα και η βασική πηγή απασχόλησης της εργατικής τάξης στη Χίο με τη μορφή της προλεταριακής «εργοστασιακής» απασχόλησης, με αποτέλεσμα και η Περιφερειακή Επιτροπή του Κ.Κ.Ε. Χίου να ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για τα προβλήματα που κινούνταν γύρω απ' αυτό το ζήτημα. Επιπροσθέτως, στο εν λόγω εργατικό σωματείο, το Ε.Α.Μ. είχε, μέχρι και το ξέσπασμα του εμφυλίου στο νησί ένα εξαιρετικά μεγάλο πλειοψηφικό ρεύμα της τάξεως του 97%. Γι' αυτό και οι τόσο εκτενείς αναφορές που θα παρακολουθήσουμε.

Πολλά είναι τα βάσανα και τα ζητήματα που απασχολούν το λαό του νησιού μας.

Πρώτα πρώτα το επισιτιστικό πρόβλημα. Ο κόσμος εδώ σχετικά με τις διανομές τροφίμων θεωρεί τον εαυτό του αδικημένο γιατί αν και είναι ναυτικός, άεργος από έτη, είτε έγκαταλελειμένα γυναικόπαιδα, που οι προστάτες τους μένουν στο εξωτερικό, είτε βρήκαν το θάνατό τους στα βάθη των ωκεανών, όμως τοποθετούνται στη διανομή σε ίση μοίρα με, τον βιομήχανο Χιώτη, τον γαιοκτήμονα Κάμπουση και τον παραγωγό χωρικό. Σ' όλους αυτούς ο κοσμάκης μας άεργος από χρόνια και μη μπορώντας να δουλέψει τον άγονο βράχο του νησιού του, κατάντησε να αδειάσει κυριολεκτικά το νοικοκυριό και ας μη φάνη υπερβολικό, να πουλήσει & αυτά τα κεραμίδια του. Ε! Είναι λοιπόν δίκαιο να πάρη και ο μεν και ο δε την ίδια ποσότητα τροφίμων; Θα αναμένωμεν τι λύση θα δώσει ο κύριος Διοικητής, αλλ' όμως θα πρέπει οποιαδήποτε κι αν είναι η γνώμη του το νησί μας σαν ναυτικό, άεργο και άγονο και θανατοχτυπημένο που είναι, να ληφθή υπ' όψη στην πρώτη σειρά των

**ΓΙΑΤΙ Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΕΝ ΦΡΟΝΤΙΖΕΙ
ΓΙΑ ΝΑ ΜΟΙΡΑΣΤΗ ΛΑΔΙ ΚΑΙ ΔΕΡΜΑ
ΣΤΟ ΛΑΟ Ο ΛΑΟΣ ΤΙ ΙΔΕΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ
ΣΧΗΜΑΤΙΣΗ ΓΙΑ ΑΥΤΗΝ ΚΟΡΟΪΔΙΑ;**

διανομών και να τοποθετηθή παράλληλα με τον μικροαστικό πληθυσμό της πόλης.

Όλοι περιμένουν την λευτεριά για να ξανασάνει ο κόσμος. Στο νησί μας όμως καθημερινά, από την ημέρα της λευτεριάς φτάνουν λυπηρές και δραματικές είδησεις, έτσι που καταντά συχνά σε οικογένειες να έχουν 3 και 4 πνιγμένους. Το νησί πενθεί απ' άκρη σ' άκρη και μαυροφορεί. Καθημερινά προσθέτονται στους προηγούμενους νέα θύματα, πληρώματα που εξυπηρέτησαν τον κοινό συμμαχικόν αγώνα. Οι δοκιμασθείσες αυτές οικογένειες θα πρέπει να τύχουν κάθε εύνοια και προστασία. Γι' αυτό τα ναυτικά σωματεία θα πρέπει να κινητοποιηθούν και εκτός από την διεκδίκηση των επαγγελματικών τους ζητημάτων να τάξουν σαν αίτημά τους τη Χορήγηση άμεσης και γενναίας ενίσχυσης στις απορφανισθείσες ναυτικές οικογένειες.

Αλλά για να κατορθωθή το παραπάνω ζήτημα θα, πρέπει να τεθή έγκαιρα σε κίνηση όπως και τόσα άλλα ναυτεργατικά ζητήματα που θα λυθούν μονάχα, αν οι ενδιαφερόμενοι αποφασίσουν να ενδιαφερθούν γι' αυτά και να προσπαθήσουν να δοθή λύση που να ικανοποιεί την τάξη τους. Γι' αυτό είναι απαραίτητο να διοργανωθή επαγγελματικά ο ναυτεργατικός κόσμος των Οινουσσών, να συγκέντρωση και να συνειδητοποιήσει στα μέλη του τις διεκδικήσεις του, να γίνουν συνειδητή υπόθεση του καθ' ενός και να τεθούν υπ' όψη των αρχών μόλις η κατάσταση ξεκαθαριστεί. Ας μη θεωρηθή νωρίς. Χρειάζεται προπαρασκευή και συνειδητοποίηση των ζητημάτων στην ναυτεργατική

μάζα, δηλ. διοργάνωση για να λυθούν τα αιτήματα και οι διεκδικήσεις του ναυτεργατικού κόσμου. Με την καλή μόνο θέληση των αρμοδίων δεν λύεται τίποτε. Και ζητήματα, που απασχολούν τον κλάδο αυτό: αεργία, μισθολόγιο, διαιτολόγιο, ασφάλισεις, συνταξείς προστασία ναυτικών, θυμάτων πολέμου κτλ.

Ένα άλλο σπουδαίο πρόβλημα που είναι σαν βραχνάς στο στήθος του κόσμου που εχτελεί την συγκοινωνία Εγνούσας – Χίου.

Στο διάστημα της κατοχής δεν άφηνεν ευκαιρία με την παραμικρή άνοδο των τιμών να προσθέτει στο ναύλο την ανάλογη αύξηση. Κ' απ' αυτό ήλθεν η αιτία η Εγνούσα να έχει την ακριβότερη ζωή.

Κάποιος έλεγε χαρακτηριστικά: «Από όλον τον κόσμο η Ελλάδα είναι το ακριβότερο μέρος. Από όλη την Ελλάδα η Χίος και από όλη τη Χίο η Εγνούσα». Ο κυριώτερος όμως συντελεστής της ακρίβειας ήταν το βαποράκι' και αυτό το καλάθι που θα μπή μέσα θα ζυγιστεί στην πλάστιγγα, που παραμένει μόνιμα στην πρύμη και ο ναύλος του βάρους ανέρχεται σε 5% σε είδος. Από σήμερα ενώ έπερνε 2 οκάδες σιτάρι στο άτομο για ναύλο με επιστροφή, τον ανέβασε σε 4 οκάδες. Γιατί αυτή η απότομη αύξηση; Μήπως για το κάρβουνο, που χορήγησε το ΕΑΜ και η ναυτική βάση; Τι να πει κανείς και για τη μεταφορά των τροφίμων του λαού που ζήτησε σε είδος 2,5% . Καιρός θα είναι να μη συνεχίζεται η παλιά ιστορία, γιατί, αν η κομπανία «Ναυτίλος» πέρασε χωρίς να χαρακτηριστεί για εκμεταλλευτική και μαυραγορίτικη, αυτό γίνηκε ύστερα από μεγάλη ανεκτικότητα του λαού.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗΣ

Στο κείμενο από την Κοινή, χωριό του νοτίου τμήματος του νησιού, στην ίδια με προηγουμένως στήλη, διαβάζουμε την καταγγελία ενός κατοίκου του οικισμού που αφορά και πάλι το σύστημα διανομών. Για άλλη μια φορά γίνονται φανερές οι αδυναμίες του, καθώς και η αδιαφορία των αρχών. Εδώ, παρά το γεγονός ότι έχει παραληφθεί ικανή ποσότητα αλατιού δεν έχει γίνει μέριμνα για τη διανομή του στους κατά τόπους αγροτικούς συνεταιρισμούς, ώστε να αξιοποιηθεί για τη διατήρηση του ελαιοκάρπου. Γνωστό είναι ότι το αγαθό αυτό (το χονδρό αλάτι) αποτελούσε κρατικό μονοπώλιο, η παραγωγή του με ιδιωτική πρωτοβουλία ήταν παράνομη και την ευθύνη για αυτό έφεραν οι κρατικές αρχές. Ακόμα τίθεται το θέμα της ανάγκης αποκέντρωσης της διοίκησης των χωριών με την δημιουργία τοπικών αυτοδιοικήσεων.

Καταγγέλλουμε ότι από την αδιαφορία των υπευθύνων της Διοίκησης κινδυνεύει να καταστραφεί ο ελαιοκάρπος. Οι αγρότες των Μαστιχοχώρων δεν θα μπορέσουν φέτος να αλατίσουν τις ελές τους

διότι οι αρμόδιοι δεν έκαναν στα χωριά διανομή αλατιού από δω και 4 μίλνες. Και όμως ήρθαν κατ' επανάληψη φορτία αλατιού.

Με τη διαπίστωση αυτή μαζί με πολλές άλλες οι αγρότες έχουν πεισθή.

- 1) Ότι καμία απολύτως φροντίδα δεν παίρνει η διοίκηση για τα χωριά και
- 2) Ότι είναι απόλυτη ανάγκη τα χωριά να αυτοδιοικηθούν για να μπορέσουν να καλυτερέψουν την τύχη τους

ΚΟΙΝΟΥΣΗΣ

Το άρθρο «Ο ΛΑΟΣ ΤΗΣ ΧΙΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΜΕΙ ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΤΟΥ», που δημοσιεύεται στις 5 Νοεμβρίου του 1944, προσπαθεί να ενεργοποιήσει το Χιώτικο λαό ώστε να συνδράμει προς βοήθεια άλλων περιοχών της χώρας, που επλήγησαν περισσότερο απ' ότι η Χίος, κατά την περίοδο της κατοχής. Βλέπουμε πόσο υψηλό είναι το αίσθημα των συντακτών του Πρωτοπόρου που προσπαθούν, παρά τα προβλήματα του ίδιου του νησιού, να βοηθήσουν όσο μπορούν και άλλες περιοχές της Ελλάδας.

Ο λαός της Χίου πρέπει να κάμη το χρέος του.

Από το ραδιοφωνικό σταθμό της Αθήνας μεταδόθηκε την Κυριακή το πρωί διάγγελμα του Κεντρικού Συμβουλίου της Εθνικής Αλληλεγγύης προς τον Ελλ. λαό.

Στο διάγγελμά του το Κ. Συμβούλιο εκθέτει με ζωνηρές αδρές γραμμές στη δράση της Εθνικής Αλληλεγγύης κατά το διάστημα της σκλαβιάς. Περιγράφει τους αγώνες και τις θυσίες που έκαμε και υποβλήθηκε ο Ελλ. λαός για να ενίσχυση τα θύματα της γερμανικής βαρβαρότητας.

Χιλιάδες είναι οι άστεγοι, χιλιάδες οι πυροπαθείς, χιλιάδες οι ορφανεμένοι και κατατρεγμένοι, χιλιάδες στην εξορία και στα γερμανικά κάτεργα. Όλοι αυτοί περιμένουν ότι ο Ελλ. λαός θα τους δείξη την αλληλεγγύη του και θα εξακολουθήσει να τους ενισχύη στην επούλωση των πληγών τους και στην άμβλυνση του πόνου των.

Το διάγγελμα καταλήγει ως εξής: "Κάνομε έκκληση σε πλουσίους και φτωχούς. Οι πρώτοι οπό το περίσσεμα οι δεύτεροι από το υστέρημα, όλος ο Λαός εργάτες διανοούμενοι, αγρότες, έμποροι, βιομήχανοι όλοι κοντά στα θύματα του αγώνα μας συμπαρασάτες στη δυστυχία τους".

Περιμένουμε από το Λαό τη Χίου πού χτυπήθηκε ολιγώτερο από τις άλλες επαρχίες της Ελλάδας να κάμη το χρέος του.

Στο ίδιο φύλλο έχουμε άλλο ένα σχετικό με τον επισιτισμό άρθρο που αποτελεί μέρος της ενότητας «ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΧΩΡΙΑ» και αυτή τη φορά είναι από ένα νοτιόχωρο, τα Νένητα. Μιλά για τις αρχές

που έκαναν την επίσκεψή τους στο χωριό και για την Αγγλική αντιπροσωπία που ήταν μαζί τους. Εδώ οι Άγγλοι ακόμα αντιμετωπίζονται θετικά. Είναι άλλωστε ακόμα νωρίς για να υπάρξουν αντιδράσεις εναντίων τους. Το κομμάτι που αφορά εδώ το θέμα της εργασίας είναι αυτό που αναφέρεται προς το τέλος του άρθρου και μιλά για την υπόσχεση που δόθηκε ότι θα αρθούν οι διακρίσεις ανάμεσα σε αστικό και αγροτικό πληθυσμό όσον αφορά τη διανομή των τροφίμων. Ιδιαίτερη εντύπωση κάνει εδώ η μη υπογραφή με το πλήρες όνομα του συντάκτη του άρθρου, ενδεικτικό του κλίματος που αρχίζει να διαμορφώνεται ήδη από τα τέλη του 1944. Βασικό πρόσταγμα του ΕΑΜ σε κάθε ομιλία εκπροσώπου του παραμένει η αρχή της λαοκρατίας.

Την περασμένη Κυριακή και 11 το πρωί επισκέφθηκαν το χωριό μας ο αντιπρόσωπος του Γενικού Διοικητού κ. Πάστρας Νομάρχης, ο κ. Δήμαρχος Χίου συνοδεύοντας τους ευγενείς μας φίλους και συμμάχους Άγγλους αξιωματικούς Ταγ/χην κ. Κάρντιφ, σημαιοφόρον κ. Κόλιγουντ και άλλους αξιωματικούς της ξηράς και του πολεμικού Ναυτικού. Αφού κάμανε το γύρω του χωριού για να το γνωρίσουν καλύτερα οδηγήθηκαν στο σχολείο, που στο μεταξύ είχαν μαζευτή όλοι οι κάτοικοι και πολλοί κοντοχωριανοί.

Τους επισήμους προσφωνήσανε και τους ευχήθηκαν το «καλώς ωρίσατε» οι κ. Βίκτωρας Κουκουρίδης γιατρός της Κοινότητάς μας και ο Γραμματέας του ΕΑΜ.

Με λόγια ενθουσιώδη και πατριωτικά εξέφρασαν την αγάπην και την ευγνωμοσύνην του Λαού των Νενήτων προς τους συμμάχους μας Άγγλους για την συμβολή τους στη λευτεριά μας και τη μεριμνά τους για μας.

Ετόνισε δε ο υπεύθυνος του ΕΑΜ στο λόγο του πώς επιστέγασμα και στεφάνωμα της Εθνικής μας λευτεριάς θα είναι ή Λαοκρατία με όλους τους ηθικούς και δίκαιους λαϊκούς της θεσμούς.

Εκ μέρους των επισήμων, μίλησαν στον κόσμο ο κ. Πάστρας, σαν εκπρόσωπος της Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας και ο κ. Νομάρχης.

Και οι δυο ομιλητές τονίσανε την ανάγκη της Ενότητας του Λαού σαν πιο θετική βοήθεια προς την Κυβέρνηση στο βαρύ και δύσκολο έργο της, της αναδημιουργίας.

Όσο για τις διανομές των τροφίμων είπανε πώς εις το εξής δεν θα γίνη καμμιά διάκριση μεταξύ Αστικού και Αγροτικού πληθυσμού. Τα ίδια περίπου είπε σε ομιλία του και ο Άγγλος Ταγ/χης κ. Κάρντιφ. Σε όλη τη διάρκεια της υποδοχής την ατμόσφαιρα δονούσαν χειροκροτήματα και ζητωκραυγές για τη Λευτεριά, Λαοκρατία, Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας, Αγγλία, ΕΑΜ κλπ.

Το μεσημέρι οι φιλοξενούμενοί μας γευματίσανε στο σπίτι του κ. Προέδρου και κατά τις 2 μ. μ. ανεχωρήσαν μέσα σε χειροκροτήματα και ζητωκραυγές του ενθουσιασμένου κόσμου.

Συναγ. Ν.

Στο ίδιο φύλλο και στην ίδια στήλη βρίσκεται και αυτό το κείμενο. Αφορά τα Καρδάμυλα, κωμόπολη της βορείου Χίου με μεγάλη ναυτική παράδοση. Εδώ θίγει το ζήτημα της τιμής των εσπεριδοειδών και της διάθεσής τους από τους παραγωγούς. Εντύπωση κάνει το γεγονός ότι και πάλι, όπως και σε προηγούμενο άρθρο, ο συντάκτης του αποφεύγει να υπογράψει επωνύμως, γράφοντας απλά «Αγρότης Καρδαμύλων», αν και η γλώσσα που χρησιμοποιεί μας βάζει σε υποψίες για την «αγροτική» του καταγωγή.

Ο αγροτικός κόσμος των Καρδαμύλων έχει πολλά παράπονα. Γιατί πριν κατέβουν εδώ οι Ούννοι, τα κυριώτερα προϊόντα του χωριού, τα εσπεριδοειδή, δεν τύχαιναν της ίδιας αγοραστικής τιμής με την υπόλοιπη Χίο, επειδή το χωριό βρίσκεται μακριά από την Χώρα και δεν μπορούσε να παρακολουθήσει τις αγορές της πρωτεύουσας. Ο κάθε δε αγοραστής που ερχόταν στο χωριό μας είχε την απαίτηση να αγοράζει τα φρούτα κατά 50—109 δραχ. την χιλιάδα ευθυνότερα, καίτοι ποιοτικώς ανώτερα και ποιο πρώιμα κατά 15 μέρα.

Εκφράζουμε το παράπονο μας μαζί και την διαμαρτυρία μας προς τους αρμοδίους να μη μας αφήσουν στην ίδια απελπιστική κατάσταση που μας εκληρονόμισε η φασιστική πολιτεία του Γιάννη Μεταξά και το πέρασμα του Γερμανού κατακτητή που εξ' αιτίας του κατά την κατοχή του επροξενήσαν μεγάλες ζημιές σε καρπό (εσπεριδοειδή), εξ' ελλείψεως μεταφορικών μέσων κ.λ.π. Ο αγροτικός κόσμος των Καρδαμύλων ζητάει από τις αρχές να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα να προστατευθεί ο Συνεταιρισμός Έσπεριδοπαραγωγών των Καρδαμύλων και να πυκνωθεί η συγκοινωνία Κάρδαμύλων Χίου γιατί αλλιώς οι αγρότες μας θα αναγκαστούν να ξεριζώσουν τα δέντρα από τα περιβόλια αφού η καλλιέργειά τους δεν τους δίνει κανένα κέρδος.

Αγρότης Καρδαμύλων

Στο τέλος αυτού του άρθρου βρίσκεται η έκκληση που ακολουθεί και που μας είχε απασχολήσει ξανά, σχετικά με το αλάτι για τις ελιές και την αδιαφορία των κρατικών αρχών.

**«ΝΑ ΓΙΝΗ ΑΜΕΣΩΣ ΔΙΑΝΟΜΗ ΑΛΑΤΙΟΥ
ΣΤΑ ΧΩΡΙΑ ΠΑ ΝΑ ΣΩΘΗ Ο ΕΛΑΙΟΚΑΡΠΟΣ.»**

Το Εμπρός δημοσιεύει στις 7 Νοεμβρίου 1944 επιστολή του Εργατικού Κέντρου Χίου προς την Επιτροπή Επισιτισμού στο οποίο εκφράζει την αποδοκιμασία του προς τους τρόπους που γίνονται οι διανομές καθώς και άλλες διαδικασίες της επιτροπής. Έτσι αποφασίζει ν' αποχωρίσει από τις επιτροπές. Όμως έτσι σιγά σιγά, με το να εξωθείται σε αποχώρηση από τις επιτροπές που συμμετέχει χάνει τα όποια ερείσματα εξουσίας είχε.

ΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΧΙΟΥ
Εστειλε το παρακάτω έγγραφο
στην Επιτροπή Επισιτισμού

Χίος 1 — 11 — 44

Προς

την Επιτροπή Επισιτισμού

Κύριοι,

Στην Επιτροπή Επισιτισμού συμμετέχει σαν αντιπρόσωπος του Εργατικού Κέντρου Χίου ο Γεν. Γραμματέας μας Α. Γλύκας.

Αναγκαζόμαστε να αποσύρουμε τον αντιπρόσωπό μας για τους παρακάτω λόγους:

α) Η Επιτροπή σας ταγμένη να εξυπηρετήσει ολόκληρο το Χιακό Λαό, πρέπει να χει και την εμπιστοσύνη του λαού προς τα ντόπια μέλη της Επιτροπής. Νομίζουμε πως η εμπιστοσύνη αυτή λείπει.

β) Δεν συμφωνούμε με το σύστημα διανομών χωρίς διάκριση ευπόρων και απόρων.

γ) Το χώρισμα αγροτικού και αστικού πληθυσμού στις διανομές, ξεσήκωσε την ύπαιθρο και αποτελεί αδικία σε βάρος των φτωχών αγροτών.

δ) Διαφωνούμε επίσης με το διορισμό υπαλλήλων του Επισιτισμού δίχως απόφαση της Επιτροπής και χωρίς διαγωνισμόν.

Με εκτίμηση
Για το Εργατικό Κέντρο Χίου
Ο Πρόεδρος
Ι. ΚΑΒΑΦΗΣ
Ο Γεν. Γραμματέας
Α. ΓΛΥΚΑΣ

Στην εφημερίδα Εμπρός στις 11 Νοεμβρίου 1944 διαβάζουμε σχετικά με διακρίσεις που γίνονται κατά τις διανομές τροφίμων από τις διορισμένες επιτροπές,

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΑΠ' ΤΟΝ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΗ ΣΥΚΟΥΣΗ

Η αντιδραστική Επιτροπή Επισιτισμού, που ετσιθελικά διόρισε ο κ. Νομάρχης στο χωριό μας και που μερικοί από τα μέλη της στον καιρό της Κατοχής πέρνανε από τον κοσμάκη το μαστίχι δίνοντας του καλαμπόκι και σακιά σύκα, κάνει κι αυτή τις διανομές των τροφίμων με τρόπο ετσιθελικό. Στη διανομή των κοντιών από κονσέρβες έδωσαν στους Εαμίτες τις κονσέρβες τις λαχανικές (μπιζέλια, καρότα κ. τ. λ.) και μοιράστηκαν αυτοί με τους φίλους των αντιδραστικούς εξωεαμίτες τις κρεάτινες.

Διαμαρτυρόμαστε ενάντια στις τέτοιες διανομές και συνιστούμε στην Επιτροπή να προσέξη, γιατί δεν πρόκειται να ανεχθούμε άλλη φορά τέτοια πράγματα.

Το άρθρο αυτό του Πρωτοπόρου που έχει συνταχθεί την 13^η Νοεμβρίου 1944 και αναφέρεται σε χωριά της βορείου Χίου, μας παρουσιάζει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι υπόλοιποι κάτοικοι του νησιού που βρίσκονται μακριά απ' την πρωτεύουσα και που είναι σε μεγάλο βαθμό παρόμοια. Πρόκειται και πάλι για το σύστημα διανομών και για φαινόμενα πώλησης ειδών που προοριζόταν για δωρεάν διανομή.

ΑΠΟ ΤΑ ΒΟΡΕΙΟΧΩΡΑ

Φαίνεται ότι οι αρμόδιοι έχουν κηρύξει την Βολισσόν, και μαζί ολόκληρον το Β Δ. τμήμα της Χίου εις τελείαν άγνοιαν. Το κομμάτι αυτό της Χίου είναι το ποιο άγονο, το ποιο φτωχό, το ποιο γυμνό και το ποιο πεινασμένο, έμεινε όμως δυστυχώς πάντοτε και το ποιο παραγνωρισμένο. Ουδείς ποτέ ενδιαφέρθηκε γι' αυτό. Για όλα όμως τα παραπάνω φταίμε κι εμείς. Το παράπονό μας πάντοτε το πνίγομε μέσα μας και δεν το εξωτερικεύσαμε ποτέ του υπεύθυνα και στους εκάστοτε αρμοδίους. Έτσι γινόταν μέχρι σήμερα, ευτυχώς όμως τώρα, ο μικρογεωργός και ο εργάτης ξύπνησαν, δεν πρέπει πια να ανέχονται την ιδίαν τακτικήν την οποίαν υπεχρεώθησαν να ανέχονται επί της τρισκατάρατου Μεταξοφασιστογερμανικής κατοχής και η οποία δυστυχώς εξακολουθεί και μέχρι σήμερα. Είναι τόσα πολλά τα ζητήματα τα οποία έχουν ανάγκην αμέσου λύσεως που πρέπει να έλθουν προσωπικώς οι διάφοροι αρμόδιοι προς διαπίστωση και δικαίωσιν αυτών. Πριν αρχίσωμε αυτά θα θέσωμε ένα ερώτημα στους κυρίους αρμοδίους. Στη δικαιοσύνη υπάρχουν εξαιρέσεις όπως και στη γραμματική; Το πρώτον ζήτημα είναι των διανομών των τροφίμων. Εις την πόλιν της Χίου καθώς και εις περιοχάς από τας πλέον πλούσιας του νησιού μας εδόθησαν έκτος του αλεύρου, της ζάχαρης και του καφφέ, κονσέρβα τυρί

κ.λ.π. θα είμεθα ψεύτες αν πούμε πώς δεν ήλθαν και στη Βολισσό κονσέρβες, με την έξης διαφοράν όμως, δεν ήλθαν δια να διανεμηθούν στον φτωχόκοσμο όπως τα άλλα, άλλα να πωληθούν από μικροπωλητάς. Ρωτάμε από που προήλθον αυτές εδώ για να πουληθούνε από τους πεινασμένους της Χίου οι όποιοι δίκαια τις πήραν και οι όποιοι πολλά χρόνια είχαν να φάνε κρέας; ή από τους μεγαλοκαρχαρίες της Χίου, οι όποιοι δεν έπρεπε να πάρουν γιατί θα χαλάσουν το στομάχι των, ή τις συχαίνονται, ή δεν τους αρέσει ή μάρκα, το είδος κ.λ.π. και οι οποίοι στα μέγαρά των θα έχουν ακόμη ίσως γι' αυτούς καλύτερες προερχόμενες από ρουσφέτια με Γερμανούς; [...]

Το άρθρο της εφημερίδας Εμπρός την 15^η Νοεμβρίου 1944 αναφαίρεται στην ανάγκη για δίκαιη διανομή των ειδών επισιτισμού που φτάνουν στο νησί.

ΝΑ ΠΑΨΟΥΝ ΟΙ ΑΔΙΚΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Ο Επισιτισμός διέθεσε στη Νομαρχία Χίου 15 χιλιάδες οκάδες σιτάρι για να μοιραστεί στους Δημοσίους υπάλληλους. Ενώ όμως οι δημόσιοι υπάλληλοι της πόλεως πήραν από 5 οκάδες κατ' άτομο οικογενείας, οι υπάλληλοι των χωρίων καθώς και όσοι διωρίστηκαν τελευταία μετά την απελευθέρωση πήραν μόνο 4 οκάδες κατ' άτομο.

Οι διακρίσεις αυτές πρέπει να πάψουν. Όλοι γενικά οι υπάλληλοι πρέπει να 'χουν τα ίδια δικαιώματα.

Η Νομαρχία που κανόνισε τη διανομή πρέπει με πρώτη ευκαιρία να επανορθώσει το αδίκημα κι από δω κι εμπρός να πάψουν ολότελα οι διακρίσεις.

Πρέπει επίσης να συμπεριλαμβάνονται στις δημοσιοϋπαλληλικές διανομές με ίσα δικαιώματα και οι υπάλληλοι Νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και όλοι όσοι συμμετέχουν στο Συνεταιρισμό Δημοσ. Υπαλλήλων Χίου, σύμφωνα με την τροποποίηση του Καταστατικού που έγινε στην προχτεσινή Συνέλευση.

Στις 17 Νοεμβρίου του 1944 διαβάζουμε στον Πρωτοπόρο την απαίτηση απόδοσης απολογισμού της Νομαρχίας για τα ενδύματα που διαχειρίστηκε. Ο καιρός περνά και η κατάσταση οξύνεται. Είναι σαφής εδώ η υπόνοια για κατάχρηση των καρπών του εράνου από τις αρχές.

ΝΑ ΔΟΘΗ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΥΦΑΣΜΑ- ΤΑ ΠΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΚΕ Η ΝΟΜΑΡΧΙΑ

Στον καιρό της σκλαβιάς έγινε κάποιος έρρανος από τη Νομαρχία ο οποίος έκτος από τρόφιμα απέδωσε και περί τις 500 πήχες¹⁴ διάφορα υφάσματα που προορίζονταν για τούς απόρους.

Τα υφάσματα όμως αυτά όπως πληροφορούμεθα ξεπουλήθηκαν.

Ζητούμε να δημοσιευθή ένας απολογισμός της παραπάνω υπόθεσης γιατί δεν μας φαίνεται και τόσο καθαρή.

Με τίτλο «*Η ΑΙΣΧΡΟΚΕΡΔΕΙΑ*» άρθρο της ίδιας ημέρας κατηγορεί για αυτό που λέει ο τίτλος και για την δυσαναλογία των τιμών και εφιστά την προσοχή της διοίκησης. Επί ματαίω;

Η ασυδοσία την οποία η διοίκηση άφηκε στους αισχροκερδείς προκαλεί τη δυσφορία του κόσμου [...] Η δυσαναλογία των τιμών σε σχέσει με τις προπολεμικές είναι τεραστία π.χ. για μια σκούπα ζητήθηκαν και πληρώθηκαν 7 οκάδες σιτάρι.

Απάντηση σε δημοσίευμα της εφημερίδας *Εμπρός* επιχειρεί να δώσει η ανακοίνωση του προσφάτως αφιχθέντα Νομάρχη Σταματιάδη, σύμφωνα με το οποίο με άδεια της Νομαρχίας άλλα παράνομα με βάση το νόμο εξήχθη λάδι από το νησί σε περίοδο μάλιστα που ο λαός το είχε απόλυτη ανάγκη. Ας διαβάσουμε όμως τι απαντά ο Νομάρχης. (*Η Πρόοδος* 12/12/44)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Εκ της Νομαρχίας Χίου μας απεστάλη προς δημοσίευσιν η κατωτέρω Ανακοίνωσις της αφορώσαν ανασκευήν αναγραφείσης εις το "*Εμπρός*" πληροφορίας.

Εν σχέσει με το δημοσιευθεν εις το υπ' αριθ. 16 φύλλον της εφημερίδος "*Εμπρός*" σχόλιον υπό τον τίτλον "*Τα ιδία Γιάννη μου*" περί της εξαγωγής ελαιολάδου [...] είμεθα υποχρεωμένοι, χάριν της αλήθειας, να ανακοινώσωμεν τα ακόλουθα.

Οντως [...] επί του τέως Νομάρχου Χίου κ. Νικ. Κουράση επιτρέπεται [...] η εξαγωγή δι Αθήνας 200 οκάδων ελαιολάδου παρά την [...] ρητήν αντίρρησιν τόσον του Διευθυντού της Νομαρχίας όσον και του αρμοδίου εισηγητού.[...]

Μετά την ανάληψη των καθηκόντων μας απαγορεύσαμε κάθε εξαγωγή ελαιολάδου [...]

Όσον αφορά την αναγραφομένην εξαγωγήν ελαιολάδου υπό Στέφανου Πισσή δυνάμεθα να βεβαιώσωμεν ότι εκ των παρ' ημίν

¹⁴ Μονάδα μέτρησης. Ο τουρκικός πήχυς ισούται με 0.648 μέτρα

στοιχείων δεν προκύπτει η εκδοσις τοιάντης άδειας εις τον ειρηνένον και παρακαλούμεν να αποφεύγονται οι ανακρίβειαι. [...]

Εν Χίω τη 1^η Δεκεμβρίου 1944
Ο Νομάρχης ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ

Στην εφημερίδα Εμπρός στις 19 Δεκεμβρίου 1944 διαβάζουμε στο άρθρο με τίτλο «Ανακοίνωσις» για την εντολή του Νομάρχη σχετικά με τις διανομές τροφίμων, η οποία αφήνει πολλές απορίες για το αδιάβλητο του συστήματος αυτού.

Ανακοινούται ότι δια την διάνομην ειδών ιματισμού και υποδήσεως του Ερυθρού Σταυρού δεν απαιτείται ουδέν πιστοποιητικόν ή βεβαίωσις περί της απορίας του άτομου.

Η διανομή ενεργηθήσεται βάσει τοιούτων καταλόγων τους οποίους θα κατάρτιση η αρμοδία Επιτροπή.

Ο Νομάρχης Σ. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ

Στην εφημερίδα Εμπρός και πάλι, την ίδια μέρα, διαβάζουμε για ποσότητα ζάχαρης που πρόκειται να διανεμηθεί. Είναι ένα προϊόν πρώτης ανάγκης καθώς αποτελεί τροφή υψηλής θερμιδικής αξίας.

ΔΙΑΝΟΜΗ ΖΑΧΑΡΗΣ

Από το Γραφείο Επισιτισμού ανακοινώθηκε ότι υστέρα από τη διανομή που γίνεται τώρα θα διανεμηθεί ζάχαρη προς 15 δράμια στο άτομο. Πρόκειται για ποσότητα 15 τόννων ζάχαρης που έστειλε η Ελληνική Κυβέρνηση στον κ. Μπουρδάρα για διανομή στα νησιά Μυτιλήνη, Χίο, Σάμο, Λήμνο. Η ποσότητα αυτή κατενεμήθηκε ως εξής: Σάμος και Ικαρία 2250, Λέσβος 5744, Λήμνος 1.026, Χίος 2.670.

Στο κείμενο αυτό, που ανακοινώνεται στο φύλλο της 21^{ης} Δεκεμβρίου του 1944, βλέπουμε μέρος της δράσης του Ερυθρού Σταυρού στη Χίο. Το πρόβλημα του καθορισμού του ποιος πραγματικά έχει ανάγκη και ποιος όχι ακόμη μπαίνει εμπόδιο σε όποια διενεργούμενη προσπάθεια. (το ίδιο άρθρο δημοσιεύεται και στην εφημερίδα Εμπρός μία μέρα αργότερα)

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Γίνεται γνωστόν εις όλους τους ενορίτας του Δήμου ΧΙΟΥ ότι η διανομή των ειδών του Ερυθρού Σταυρού (παπούτσια—ενδύματα) μόνον εις τα πραγματικώς άπορα παιδιά από ηλικίας 3—16 ετών.

Την απορία θα κρίνη η ολομέλεια της Επιτροπής βάσει των στοιχείων που διαθέτει και όχι τα μέλη της Επιτρ. χωριστά. Αι ενοριακαί Επιροπαί του Δήμου Χίου σύμφωνα με οδηγίας που θα λάβουν συντομότερα δι' εγγράφων μας και αφού προηγουμένως συνεννοηθούν απαραίτητως με τον Γραμματέα της Επιτροπής κ. Γ. Παρασκευόπουλον (Ταμείον Χίου) να αρχίσουν αμέσως την εργασίαν της καταγραφής ώστε να μοιραστούν τα πράγματα όσον το δυνατόν συντομότερα.

Οι ενορίται πρέπει να γνωρίζουν ότι τα πράγματα θα μοιραστούν εις τα απολύτως άπορα παιδιά και κατά σειράν προτεραιότητος που ορίζει η Επιτροπή του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού

Εν Χίω τη 17 Δεκεμβρίου 1944.

Δια την Επιτροπήν

Ο Γραμματεύς

Γ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

Επίσης, στο ίδιο φύλλο ενημερωνόμαστε για την δράση της Εθνικής Αλληλεγγύης στη Χίο, που μοιράζει τρόφιμα με αφορμή τη γιορτή των Χριστουγέννων που πλησιάζει. (το ίδιο άρθρο δημοσιεύεται και στην εφημερίδα Εμπρός μία μέρα αργότερα)

ΕΘΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΔΙΑΝΟΜΕΣ

Το Νομαρχ. Συμβούλιο της Έθν. Αλληλεγγύης για να ανακουφίση τις απορφανισμένες οικογένειες των θυμάτων του φασισμού, απεφάσισε, απ' τα μικρά της αποθέματα, να κάμη τις παραμονές των γιορτών τις παρακάτω διανομές:

- 1.) Το αντίτιμο 320 όκ, κριθάρι
- 2.) 54 οκάδες ρεβύθια
- 3.) 46 » μιγάδι
- 4.) 30 » λάδι

Ο κατάλογος των Θυμάτων καταρτίστηκε απ' την Επιτροπή τους.

Στο φύλλο της Κυριακής 31 Δεκεμβρίου 1944, σε μία μόνιμη στήλη της εφημερίδας Πρωτοπόρος, που τιτλοφορείται «ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ», διαβάζουμε άρθρο σχετικό με την επιτροπή ιματισμού του Ερυθρού Σταυρού, όπου, πληροφορούμαστε, ότι λειτουργούσε με ελλιπή μορφή και παρατηρούνταν φαινόμενα διαφθοράς, με ρούχα που προοριζόταν για άπορους και που ποτέ δεν τα έλαβαν, καθώς, για καθυστέρηση στις διανομές και για άνιση κατανομή. Το σύστημα που ακολουθήθηκε ήταν λάθος και τα ερωτήματα που τίθενται από το συντάκτη είναι εύλογα. Ο συντάκτης προτρέπει σε δράση όσους έχουν αδικηθεί.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΤΟΥ ΙΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ Δ.Ε. ΣΤΑΥΡΟΥ

Είναι κάμποσος καιρός που ο Ερυθρός Σταυρός έστειλε παπούτσια και ρούχα για να μοιραστούν σύμφωνα με τις οδηγίες του σε παιδιά 3—16 χρόνων πυροπαθών, βομβοπλήκτων, θυμάτων πολέμου, αναπήρων, παιδιών ορφανοτροφείων και ιδρυμάτων και ιδιωτικών και δημοσίων υπαλλήλων. Σ' όλους αυτούς με την προϋπόθεση ότι είναι άποροι.

Η εδώ υπάρχουσα Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού με την ελλειπή σύνθεσή της, υστέρα από τις παραιτήσεις των μελών της, αρνήθηκε να διανείμει τα είδη αυτά στα άπορα παιδιά και κατέθεσε την εντολή στον κ. Νομάρχη.

Ο κ. Νομάρχης σχημάτισε μια μεγάλη Λαϊκή Επιτροπή μέσα στην οποία παίρνουν μέρος και αντιπρόσωποι του Ε.Α.Μ. Εργατικού Κέντρου, Δημαρχίας, ΕΠΟΝ, Ιατρικού συλλόγου κ.τ.λ.

Η Επιτροπή έχει 18 περίπου μέλη. Στην Επιτροπή ο αντιπρόσωπος του ΕΑΜ υποστήριξε ότι η διανομή θα πρέπει να γίνει ως εξής: Την Κυριακή στην Εκκλησιά οι ενορίτες θα 'βγαζαν μια τετραμελή επιτροπή από τους πιο καλούς ενορίτες οι όποιοι με τον παπα θα κατάστρωναν τους καταλόγους των δικαιουμένων απόρων και θα έκαμναν ακόλουθα τη διανομή Μ' αυτόν τον τρόπο και η κομματική εκμετάλλευση που επιχειρήθηκε από μερικά μέλη της επιτροπής θα απεφεύγετο άλλα ακόμα θα εξασφαλιζόταν μια ακριβοδίκαιη διανομή. Είναι πολύ φυσικό μόνο οι άνθρωποι της ενορίας να ξέρουν τη δυστυχία και την απορία των γειτόνων τους. Ακόμα μέσα σε μια βδομάδα η διανομή θα παίρνε τέλος.

Η πρόταση αυτή απορρίφθηκε. Η Επιτροπή υστέρα από πολλές συζητήσεις κατάληξε να καλέσει τις ενοριακές επιτροπές να συντάξουν γενικούς καταλόγους και η μεγάλη επιτροπή να καθορίσει ποιοι είναι οι άποροι. Εν τω μεταξύ χωρίστηκαν οι διάφορες ενορίες σε τμήματα και κάθε αντιπρόσωπος ανάλαβε να επεξεργαστή και να εισηγηθεί ένα γκρουπ ενοριών. Στον αντιπρόσωπο του ΕΑΜ δόθηκε η περιφέρεια Γρου και Κάμπου.

Το σύστημα αυτό έχει πολλές ατέλειες και γιατί διάφοροι αντιπρόσωποι δεν έκαμαν τη δουλειά τους με ευσυνειδησία αλλά και γιατί είναι πολύ φυσικό να μην ξέρει η Επιτροπή τις 9.000 παιδιά της πόλης και να κρίνει την απορία τους.

Για τούτο παρατηρήθηκαν τα δίκαια παράπονα και οι μεγάλες αδικίες.

Σήμερα Επιτροπή της Εαμικής παράταξης θα παρουσιαστεί στον κ. Νομάρχη και θα αναπτύξει τις απόψεις της πάνω στον τρόπο διανομής. Τούτο γιατί τα παράπονα του κόσμου είναι κατά το πλείστο δικαιολογημένα.

Πάντως οι αδικηθέντες πρέπει να κινητοποιηθούν και να παρουσιαστούν στην επιτροπή έγκαιρα και να ζητήσουν το δίκη τους, καταγγέλλοντας και τις περιπτώσεις ευπόρων που πήραν παπούτσια για να στιγματισθούν.

Από την ίδια στήλη και με τίτλο «*Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΠΑΠΟΥΤΣΙΩΝ*» είναι και το ακόλουθο κείμενο, που έχει συνταχθεί την 4^η Ιανουαρίου 1945. Αναφορές γίνονται στα όσα έχουν γραφτεί στο προηγούμενο άρθρο και αφορούν τις ατέλειες στη διανομή και στο σύστημα με το οποίο γίνονται. Πάντως ενδιαφέρουσα είναι η πληροφορία που λαμβάνουμε, ότι αν και το Ε.Α.Μ. έχει παραγκωνιστεί σημαντικά, αναλαμβάνοντας μια μικρή μόνο περιοχή, ακόμα δεν έχει εκδιωχθεί πλήρως απ' τα πολιτικά πράγματα του νησιού, σε μία προσπάθεια ίσως, αποφυγής της έντασης.

Γίνεται η διανομή των παιδικών παπουτσιών. Υπάρχουν δίκαια παράπονα γιατί γίνηκαν λάθη τα όποια κατά τη γνώμη μας οφείλονται στη βία με την οποία συντάχτηκαν οι σχετικές καταστάσεις πού δεν επέτρεψε να γίνει συστηματικότερη έπαλήθεψη.

Εκείνοι πού αδικήθηκαν και ιδιαίτερα όσοι ανήκουν στις Ενορίες, Γρου, Κάμπου, Αγ. Λουκά Βαρβασίου, Φάρκαινας, Χρίστου, Αγ, Χαραλάμπους, Αγ. Βλάση. Λέτσαινας, Καπέλλας, Φρουρίου, Αγ, Λουκά Λειβαδίων κλπ. που η ευθύνη της διανομής βαρύνει περισσότερο τους λαϊκούς αντιπροσώπους της Επιτροπής να σπεύσουν να διαμαρτυρηθούν στους παραπάνω αντιπροσώπους για να ικανοποιηθούν τα παράπονα τους αν είναι δίκαια σε συμπληρωματική διανομή.

Γενικά παρατηρούμε ότι έπρεπε να καταβληθούν μεγαλύτερες ενέργειες από τη Διοίκηση για να σταλούν περισσότερα από τα 3.502 ζευγάρια που στάλθηκαν και τα οποία είναι ολότελα ανεπαρκή για να παπουτσωθούν 22.000 παιδιά του νησιού έκτων οποίων 15.000 άπορα.

Οι προσπάθειες αυτές πρέπει να συνεχιστούν και τώρα για να γίνει συμπληρωματική αποστολή ιματισμού και υπόδησης στο νησί μας.

Στο ίδιο φύλλο βλέπουμε άρθρο σχετικό με την Εθνική Αλληλεγγύη η οποία διοργάνωσε συναυλία με σκοπό να διαθέσει τα έσοδα της σε πληγέντες από τον πόλεμο. Η δράση και η εφευρετικότητα της εν λόγω οργάνωσης είναι ιδιαίτερα αξιόλογη και η προσφορά της στο νησί πολύ σημαντική. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο λεπτομερής απολογισμός εσόδων εξόδων την δραστηριότητάς της για λόγους διαφάνειας και για να μη γίνει στόχος κριτικής, ως προς τη διάθεση των πόρων που συνέλεξε.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Τις παραμονές των Χριστουγέννων μοιράστηκαν από την Εθνική Αλληλεγγύη σε 62 οικογένειες θυμάτων της Γερμανικής τρομοκρατίας (τουφεκισθέντων, εκτοπισθέντων, εξόριστων στη Γερμανία, πεθαμένων στα στρατόπεδα, θυμάτων αεροβομβαρδισμού) τα κατωτέρω είδη:

1) Λάδι όκ. 60

2) Ρεβύθια » 60

3) Δραχμές 7900 από την πώληση 316 οκάδων κριθαριού, παληάς εισφοράς των κοινοτήτων.

Λεπτομερής κατάλογος των οικογενειών βρίσκεται στα γραφεία μας.

ΑΠ\ΣΜΟΣ ΣΥΝΑΥΛΙΑΣ 26-12-44

Εισπράξεις

από είσιτ. και προγράμ. Δρχ. 31.260

Εξοδα

Ενοίκιο αίθουσας Δρχ. 6.000

Προγρ. είσιτ. κλπ. » 2.000

Φόρος Δημοσίου » 5.841

Διάφορα έξοδα » 550

Ποσοστά τενόρου » 7.650

Υπ/πο για διάθεση » 9219

31 260 31.260

ΕΘΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΧΙΟΥ

Τα επόμενα δύο άρθρα από την εφημερίδα *Εμπρός*, στη μόνιμη στήλη τοπικά ζητήματα, στις 5 Ιανουαρίου 1945, μας παρουσιάζουν το πρόβλημα που δημιουργεί η εντολή για σφράγισμα των καζανιών που παράγουν σούμα¹⁵ στα νοικοκυριά των χωριών το πρώτο, με αρκετές όμως υπερβολές και αβίαστα συμπεράσματα από τον συντάκτη προκειμένου να τεκμηριώσει τη θέση του και για την άνιση κατανομή των τροφίμων, το δεύτερο, με εξοργιστικές διακρίσεις υπέρ φίλων και συγγενών από τις διορισμένες επιτροπές που αντικατέστησαν τις λαϊκές.

ΝΑ ΑΝΟΙΞΟΥΝ ΑΜΕΣΩΣ ΤΑ ΚΑΖΑΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΟΥΜΑ

Στα πιότερα χωριά άνοιξαν οι χωρικοί τα καζάνια τους για να βγάλουν τη Σούμα που για το κάθε χωριάτικο σπίτι είναι το γιατρικό, το κέρασμα, το είδος που θα πουληθεί για να πληρωθεί το δελτίο της διανομής. Μα το κράτος το σημερινό, της διχόνοιας και του σπαραγμού, της εκμετάλλευσης και της σκλαβιάς του εργαζόμενου, επενέβη αμέσως και με διαταγή ζητάει να κλειστούν τα καζάνια. Πίσω απ' τη διαταγή αυτή

¹⁵ Ποτό σαν το τσίπουρο με υψηλό οινοπνευματικό βαθμό που παράγεται στη Χίο κυρίως από σύκα ή τσίκουδα.

είνε κρυμμένος ο εντιμότερος κ. Μπούρας και οι πιο έντιμοι απ' αυτόν μαυραγορίτες και συνέταιροι του Παχνός, Μαστρομιχαλάκης και Σία. Γυρεύουν έτσι να κλειστούν τα καζάνια για να μονοπωλήσουν τα οιοπνευματώδη και να πληθύνουν τις Λίρες που απ' την εκμετάλλευση στα χρόνια της σκλαβιάς κάνανε.

Ο Μεταξικός νόμος δεν έχει σήμερα καμμιά θέση και οι αγρότες πρέπει να απαιτήσουν απ' τις επίσημες αρχές να αφήσουν ελεύθερα τα καζάνια.

Και κείνοι που τάχουν ανοιχτά με κανένα τρόπο δεν πρέπει να δεχτούν το κλείσιμό τους. Να κατεβούν σε αγώνα για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους απ την εκμεταλλευτική μανία μιας κλίκας μαυραγοριτών.

ΑΓ. ΓΙΩΡΓΗΣ ΣΥΚΟΥΣΗΣ

Αγαπητό «Εμπρός»

Η Επιτροπή του επισιτισμού που διορίστηκε από τη διοίκηση αφού διώχτηκε η παλιά λαϊκή επιτροπή, μοιράζει τα τρόφιμα με το παληό σύστημα. Δηλ. οι φίλοι οι συγγενείς, οι άνθρωποι της κλίκας και τα μέλη της επιτροπής παίρνουν τις κονσέρβες που έχουν κρέας. Ενώ όλος ο άλλος κόσμος παίρνει τα αποδιλόγια δηλ κονσέρβες με.... χόρτα. Από χόρτα δόξα τω θεώ έχομε. Η επιτροπή είχε πει ότι κάθε φορά που θα περισσεύουν τρόφιμα θα λέγει πόσα περίσσεψαν. Ποτέ όμως δεν μας φανέρωσε περίσσεμα. Φαίνεται πως είναι γλυκό το μέλι, όπως γλυκό ήταν και το αλεύρι που είχε κλέψει η παλιά επιτροπή.

K. M.

Σημ "Εμπρός"

Οι χωριανοί σας πρέπει να βγάλουν μια Επιτροπή και να διαμαρτυρηθούν στο Νομάρχη και στον πρόεδρο Επισιτισμού κύριο Καλούδη και να ζητήσουν να μοιράζονται εξ ίσου τα τρόφιμα καθώς και το περίσσεμα να πηγαίνει στα αγώγια, τουλάχιστο των φτωχών.

Ακόμα εμείς έχομε την πληροφορία, ότι στο χωριό σας η Επιτροπή δεν έχει μοιράσει το σποροσίταρο, γιατί ζητα να το δώσει στους μεγάλους κτηματίες. Γράψετε μας, είναι αλήθεια;»

Από τη στήλη «ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ» και τα επόμενα άρθρα, που δημοσιεύτηκαν στον Πρωτοπόρο της 24^{ης} Ιανουαρίου 1945. σχετικά με τη διανομή ρούχων το πρώτο και με έκδηλη την απορία του συντάκτη για την καθυστέρησή της.

Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΡΟΥΧΩΝ

Από καιρό έχουν φτάσει 9.700 κομμάτια ρούχα για να μοιραστούν στον κόσμο. Πέρασαν μήνες και η διανομή καθυστερεί. Γιατί άραγε; Λένε πως υπάρχουν τεχνικές δυσκολίες αλλά οποιεσδήποτε δυσκολίες είναι εύκολο κι απόλυτα αναγκαίο να ξεπεραστούν σήμερα και τα ρούχα να μοιραστούν στον κόσμο τώρα που 'ναι χειμώνας και κρύο.

Ποιοι είναι οι αρμόδιοι και οι υπεύθυνοι γι' αυτό το ζήτημα; Τους παρακαλούμε να μας ανακοινώσουν σχετικά για να βρεθεί ή λύση και ο τρόπος της τακτοποίησής του.

και σχετικό με τα φιλανθρωπικά ιδρύματα το δεύτερο, με καταγγελίες ύποπτων κινήσεων από τις αρχές και ύποπτων ελέγχων.

Αλλάξε η Ανωτάτη Ενοριακή Αντιπροσωπεία και οι Εφορίες των φιλανθρωπικών καταστημάτων. Με τις πρώτες κι όλες μέρες άρχισαν ανακριτικές επισκέψεις στα ιδρύματα, συμβούλια και διαβούλια ρουσφετολογίας και παρουσιάζεται πολύ ύποπτος ζήλος και μάλιστα από ξένους κι άσχετους ανθρώπους.

Οι Χιώτες ξέρουν καλά από τα παλιά χρόνια τι σημαίνει επιδρομή παλαιοκομματισμού στα φιλανθρωπικά ιδρύματα. Τούτη τη φορά όμως είναι αποφασισμένοι να τα περιφρουρήσουν, να τα παρακολουθήσουν και να τα ελέγξουν. Γι' αυτό οι άνθρωποι που τα κατέλαβαν φασιστικό δικαίωματι γυρεύουν ν' αφαιρέσουν αυτή τη δύναμη πνίγοντας τις λευτεριές του Χιώτικου λαού. Ας είναι όμως βέβαιοι πως σύντομα ο φασισμός θα εξαφανιστεί απ' όλο τον κόσμο και τότε τα φιλανθρωπικά καταστήματα θα γίνουν πραγματικά Ιδρύματα του λαού.

Από το φύλλο της 18^{ης} Ιανουαρίου το επόμενο κείμενο, με τίτλο, «ΚΟΝΣΕΡΒΕΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΑ». Ο συντάκτης του καταγγέλλει την κατάχρηση τροφίμων που υποτίθεται ότι είχαν παραληφθεί με στόχο τον επισιτισμό του πληθυσμού του νησιού και τα οποία τελικά «έφυγαν» για την Αθήνα με σκοπό να γίνουν αντικείμενο εκμετάλλευσης στην εκεί μαύρη αγορά. Καταγγέλλει επίσης τη στάση της αστυνομίας και την παγερή αδιαφορία της αγορανομίας, οι οποίες μάλλον είχαν συμμετοχή στο όλο σύστημα διακίνησης αγαθών.

Ξαναγυρίσαμε στην εποχή των Γερμανών και του Παναγιώτη. Σε δυο μέρες μέσα εξαφανίστηκαν οι κονσέρβες, η ζάχαρη και το ρύζι από την αγορά για να σταλούν στην Αθήνα για μαύρη αγορά. Από πρόχειρη έρευνα που κάμαμε στους πωλητές εξακριβώσαμε ποιοι μαυραγορίτες τα πήραν.

Οι ίδιοι του παλαιού καιρού. Και επειδή δεν υπάρχει πια ο Παναγιώτης στον τόπο μας και η Γκεστάπο που προστάτενε τους μαυραγορίτες ρωτούμε γιατί η Αστυνομία δεν εμπόδισε αυτή την αντιλαϊκή λοβιτούρα;

Τι εξακρίβωσε σχετικά και τι ενέργειες έκαμε; Νομίζαμε ότι υπάγεται στα Αγορανομικά της καθήκοντα εκτός αν έχει άλλα σπουδαιότερα και δεν ευκαιρεί;

Παρακαλούμε να βγη σχετική ανακοίνωση γιατί το ζήτημα ενδιαφέρει τη ζωή του λαού

Άλλο ένα δριμύ κατηγορώ έχουμε στο άρθρο του Πρωτοπόρου, στο ίδιο με προηγουμένως φύλλο, που αναφέρεται στην όλο και αυξανόμενη παρέμβαση των αρχών σε κάθε δραστηριότητα που ξεκινά με πρωτοβουλία της αριστεράς. Σχετίζεται με τα φιλανθρωπικά ιδρύματα και την παρέμβαση σε αυτά, για ακόμη μια φορά. Ακόμη βλέπουμε τη δεξιά μέσω των εφημερίδων της να βάλλει κατά του Μητροπολίτη Χίου Ιωακείμ Στρουμπή λόγω των φιλοαριστερών πεποιθήσεών του.

ΑΥΘΑΙΡΕΤΗ ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ κ. ΝΟΜΑΡΧΗ ΣΤΑ
ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ
ΖΗΤΕΙΤΑΙ Η ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΩΝ
ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΤΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΑ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΩΝ
ΠΑΛΑΙΟΚΟΜΜΑΤΙΚΩΝ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΣΕΒΑΣΜΙΟΤΑΤΟ¹⁶

Συνέχεια των φασιστικών μέτρων που παίρνει τελευταία ο Νομάρχης, πειθήνιο όργανο της "Αντεθνικής Οργανώσεως Χίου" είναι και η επέμβαση στα φιλανθρωπικά ιδρύματα. Απέλυσε τις Εφορείες των ιδρυμάτων για να μην γίνουν πεδίο κομματικής εκμετάλλευσης! Και βάζει τους παλαιοκομματικούς! Ακριβώς για να καταλάβουνε πόστα, να πολιτικολογήσουν, να θηρέψουνε ψήφους, να εκμεταλλευτούν τη δυστυχία, τον φτωχόκοσμον, να τα μεταβάλουν σε κόμμα.

Φυσικά δεν πρόκειται να σχολιάσωμε την ουσία. Δεν αξίζει τον κόπο γιατί ο άνθρωπος, ξεσκεπάστηκε.

¹⁶ Στρουμπής, Ιωακείμ (1880–1950). Ο Ιωακείμ Στρουμπής υπηρέτησε τη Μητρόπολη Χίου επί 13 χρόνια. Γεννήθηκε στα Θυμιανά το 1880 από ιερατική οικογένεια. Μπήκε στη θεολογική Σχολή Χάλκης σε ηλικία 17 ετών. Αγwonίσθηκε κατά των Βουλγάρων και των Νεότουρκων που τον καταδίκασαν σε θάνατο. Προσχωρεί στην Εθνική Κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου 1916 – 1917. Τιμάται από την Ελληνική Κυβέρνηση και την Γαλλική με παράσημα για τις υπηρεσίες του στον συμμαχικό αγώνα στον Α' παγκόσμιο πόλεμο. Εκλέγεται Μητροπολίτης Χίου και πολεμά στην αντίσταση. Καθαίρεται και την θέση του παίρνει ο Παντελεήμων Φωστήνης όταν δηλώνει ανοικτά τις αριστερές του πεποιθήσεις.

Εκείνο που πρέπει να σημειώσουμε είναι η κατάργηση της αυτοδιοίκησης των φιλανθρ. ιδρυμάτων. Κάτι που το σεβάστηκαν οι Τούρκοι, κάτι που το διατήρησε με αγώνα ο Χιώτικος λαός, σήμερα ο νέος φασισμός το καταργεί. Όλοι οι Χιώτες πρέπει να κινητοποιηθούν. Όλοι οι τίμιοι Χιώτες. Να διατηρηθεί η αυτοτέλεια και η ανεξαρτησία των Φιλανθρωπικών Ιδρυμάτων που κατοχυρώθηκε υστέρη από αγώνα με το νόμο 3508.

Ίδια προσπάθεια μέσα στη σκλαβιά επιχείρησε κι ο αντιπρόσωπος στη Χίο των προδοτών της Αθήνας νομάρχης Πρόκος. Τότε, μέσα στη γερμανική τρομοκρατία με σύντονες ενέργειες αυτό αποσοβήθηκε. Σήμερα που λένε οι υποκριτές ότι επικρατεί ο Νόμος, η αυτοδιοίκηση καταργείται με την ενέργεια του Νομάρχη.

Πάνω σ' αυτό το ζήτημα συντάχτης μας επισκέφθηκε το Σεβασμιώτατο και ζήτησε τη γνώμη του σαν Προέδρου των Ιδρυμάτων.

Ο Σεβασμιώτατος αρνήθηκε ν' απαντήσει δηλώσας ότι εξετάζει το ζήτημα και πρόκειται ν' απαντήσει στον κ Νομάρχη.

Επωφεληθήκαμε αυτής της ευκαιρίας για να του υποβάλλωμε άλλη μια ερώτηση. Αν δηλαδή είναι αλήθεια ότι οι λαϊκές εφορείες, έκαμαν κομματικές διακρίσεις στα Φιλανθρωπικά Ιδρύματα.

-Είμαι πολύ ευχαριστημένος από τη συνεργασία μου με τις λαϊκές εφορείες. Με πλήρη αμεροληψία εξετέλεσαν το καθήκον τους. Αοκνοι και δραστήριοι πολέμησαν για τα καλό του κόσμου μέσα σε αφάνταστες δυσκολίες.

Τον εδείξαμε το Νεολόγο¹⁷ της 21/1/45 που γράφει πως ο Σεβασμιώτατος εφησυχάζει στα Θυμιάνα και αδιαφορεί για την κατάσταση του Νοσοκομείου.

Ο Σεβασμιώτατος μας είπε ότι πραγματικά έχει πάθει υπερκόπωση και χρειάζεται κάποια ανάπαυση για ν' αναλάβει [...]

Με τίτλο «ΕΞΑΓΩΓΕΣ» το επόμενο κείμενο, γραμμένο την 1^η Φεβρουαρίου του 1945, κείμενο το οποίο αναφέρεται στο πρόβλημα υπόδησης που αντιμετωπίζουν οι Χιώτες και που ξανά στο παρελθόν ο Πρωτοπόρος είχε θίξει με σκοπό την επίλυσή του, αλλά, όπως φαίνεται, χωρίς κανένα αποτέλεσμα. Και πάλι βλέπουμε να εξυπηρετούνται τα μεγάλα συμφέροντα που ενεδρεύουν στο νησί και μάλιστα με τις κρατικές αρχές αρωγό τους.

Ενώ ο λαός της Χίου που ζη μέσα στο μεγαλύτερο βυρσοδεψικό κέντρο της Ελλάδας γυρίζει ξυπόλυτος η Νομαρχία δίνει αβέρτα άδειες για εξαγωγή σολοδερμάτων.

¹⁷ Εφημερίδα δεξιών πεποιοτήσεων

Μεταξύ των αδειών που δόθηκαν είναι του βιομήχανου Δ. Καραμαούνα για Θεσσαλονίκη και για ποσό 500 όκ. σολοδερμάτων.

Από τη στήλη «ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ» και πάλι το επόμενο θέμα που για μια ακόμη φορά, αφορά τα φιλανθρωπικά ιδρύματα της Χίου. Εμπόδιο στη δράση τους αυτή τη φορά μπαίνουν το γεγονός της μη εκλογής νέων εφόρων που να λειτουργούν με κριτήρια νομιμότητας καθώς και η Ε.Ο.Χ.¹⁸ η οποία θέλοντας να ελέγξει όλες τις δραστηριότητες στο νησί και να τις παρουσιάσει ως δικά της δημιουργήματα, παραγκωνίζοντας και παραγνωρίζοντας έτσι τη δράση των ΕΑΜικών οργανώσεων, θέτει μύρια όσα εμπόδια την εύρυθμη λειτουργία τους. Ο συντάκτης επικαλείται το δίκαιο που περιέβαλε τη λειτουργία των Φιλανθρωπικών Οργανώσεων από τα χρόνια της Οθωμανικής κατοχής ακόμα, και κάνει έκκληση για τήρηση της νομιμότητας. Προαναγγέλλει προφητικά ότι θ' ακολουθήσουν και άλλα χειρότερα αν δεν γίνει κάτι άμεσα

Η παράνομη επέμβαση του Νομάρχη Χίου στα Φιλανθρωπικά Ιδρύματα είναι ένα γεγονός που πρέπει να επισύρη την προσοχή όλου του Χιώτικου κόσμου άσχετα με πολιτικές πεποιθήσεις.

Μέσα στο διάστημα της σκλαβιάς τα Φιλανθρωπικά Ιδρύματα από την άποψη των Εφορειών βρισκόταν σε χάλια. Οι παλαιοί νόμιμα εκλεγέντες έφοροι, των οποίων όμως η θητεία είχε λήξει από πολλού, δεν έδειχναν κανένα ενδιαφέρον.

Οι αναφορές του Μητροπολίτη στο Υπουργείο δεν έφερναν καμιά απάντηση γιατί τότε το Υπουργείο ασχολούνταν με τη προδοσία του Ελλ. Έθνους.

Η Κατάσταση όμως έπρεπε να διορθωθεί. Κάθε αναβολή θα απέβαινε εις βάρος των Ιδρυμάτων. Ο Νομάρχης Κούρασης αναγνωρίζοντας την ανάγκη έθεσε τέρμα στην έκρυθμη κατάσταση διορίζοντας νέους ανθρώπους που μέσα στις δύσκολες συνθήκες της σκλαβιάς δέχτηκαν με κινδύνους να υπηρετήσουν τα Ιδρύματα.

Και πραγματικά μακρυνά από κάθε κομματικό υπολογισμό με σύνθημα όπως πάντα το συμφέρον του Χιακού λαού την παρατυπία αυτή ο κ. Σταματιάδης την επαναλαμβάνει όχι γιατί το επιβάλλει η ανάγκη των ιδρυμάτων αλλά γιατί το θέλει η ΕΟΧ η οποία κυβερνά τον κ. Νομάρχη.

Αν δεν κάμναμε λάθος τώρα δεν έχομε πια σκλαβιά, έχομε το Κράτος του Νόμου! Τώρα λειτουργούν οι νόμοι. Και ο νόμος 2508 καθορίζει τον τρόπο της εκλογής των Εφορειών.

Φυσικά γνωρίζομε τι εννοεί ο Νομάρχης και οι λοιποί άμα μιλούν για νόμους. Οι νόμοι είναι μια δαμόκλεια σπάθη που την χειρίζονται οι

¹⁸ Εθνική Οργάνωση Χίου

κρατούντες, οι κλίκες των εκμεταλλευτών για να επιβάλλουν τη θέλησή τους (πάνω στις ελευθερίες, στο συμφέρο και το ψωμί του λαού.

Μα όλοι οι Χιώτες γι' αυτήν την υπόθεση πρέπει ν' αγωνιστούν. Από Τουρκοκρατίας ισχύει η αυτοδιοίκηση των Φιλανθρωπικών Ιδρυμάτων. Τώρα επεμβαίνουν και την καταργούν αναισχυντα.

Τι θα επακολουθήσει το καταλαβαίνουμε όλοι.

Στο φύλλο της 3^{ης} Φλεβάρη 1945 της εφημερίδας Εμπρός και στη μόνιμη στήλη «Τοπικά Ζητήματα» διαβάζουμε για απόπειρα κλοπής ποσότητας σιταριού στα Καρδάμυλα, μια σοβαρότατη καταγγελία με απτές αποδείξεις για του λόγου το αληθές που φέρνει το Νομάρχη προ των ευθυνών του για τις επιτροπές επισιτισμού που εκείνος διόρισε. Ακόμη διαβάζουμε για την παύση παροχής συσσιτίου από τους Άγγλους στους εθνοφύλακες κάτι που οδηγεί τους τελευταίους στην πείνα.

ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΡΔΑΜΥΛΑ

Προχθές το απόγευμα ετοιχοκολλήθη ανακοίνωση για την διανομή πούχε παραλαβή τελευταία η νεοδιορισθείσα Επισιτιστική Επιτροπή, μεταξύ των άλλων τροφίμων, στο σιτάρι μας έδιναν κατά 50 δράμια λιγότερο το άτομο, δηλαδή από 6 και 50 οκάδες μας έδιναν καθαρές 6 οκάδες. Μόλις ο κόσμος διάβασε την ανακοίνωση άρχισε να διαμαρτύρεται με φωνές γιατί να κρατίζεται αυτό το ποσόν (400 οκάδες περίπου).

Ορισμένα μέλη της Επιτροπής, για δικαιολογία λέγανε ότι φοβούνταν μην πέσουν έξω στο λογαριασμό. Μου φαίνεται περνούν για φύρες 1% και δε δικαιολογούνται εκτός αν πρόβλεπαν τίποτα άλλο. Με φωνές και τις διαμαρτυρίες ο κόσμος ανάγκασε την επιτροπή να δώσει το σωστό σιτάρι και να τοιχοκολλήσει καινούργια ανακοίνωση.

Τι λέει τώρα ο κ. Νομάρχης; Είναι ικανοποιημένος από τους νέους του διορισμούς χωρίς να ρωτά το λαό;

Ένας Καρδαμυλίτης

ΟΙ ΕΘΝΟΦΥΛΑΚΕΣ ΠΕΙΝΟΥΝ

Σήμερα ανακοινώθηκε στους κληρωτούς της Εθνοφυλακής ότι οι Εγγλέζοι δεν τους χορηγούν τρόφιμα και στο έξης θα μοιράζονται το συσσίτιο 160 ιερολοχιτών. Έτσι στον καθένα πέφτει από 30 δράμια ψωμί και 1 κονσέρβα κάθε τρεις μέρες. Αυτό αποτελεί καταδίκη σε πείνα των στρατευμένων παιδιών του Χιώτικου λαού και προκάλεσε μεγάλη αναστάτωση σ' όλους τους εθνοφύλακες.

Σχετικό με την υπόδηση το άρθρο με τίτλο «Το σολόδερμα», που ακολουθεί στις 10 Φεβρουαρίου, θέμα που καθώς φαίνεται απασχολεί ιδιαίτερα τους συντάκτες και όλη τη Χιώτικη κοινωνία. Καταγγέλλει ανισότητες στις τιμές του δέρματος και των παπουτσιών και αισχροκέρδεια με κρατική ανοχή

Αν ο κ. Νομάρχης ή οι Κύριοι Κύριοι βιομήχανοι νομίζουν ότι εξεπλήρωσαν το καθήκον τους και τις υποσχέσεις τους προς το λαό της Χίου με την εξωφρενική διανομή μιας γελοίας ποσότητας σολοδέρματος είναι πολύ γελασμένοι.

Ελπίζουμε ότι κάποτε οι υπεύθυνοι θα λογοδοτήσουν για το σοβαρώτατο αυτό ζήτημα.

Επί του παρόντος σημειώνουμε

1.) Ότι υπάρχουν 150.000 Οκάδες σολόδερμα στη Χίο,

2.) Ότι από όλο αυτό το ποσό ύστερα από αγώνες 5 μηνών μόνο τρεις χιλιάδες Οκ. αποφασίστηκε να μοιραστούν στο νησί ποσό Ολότελα ανεπαρκές.

3.) Ότι η διανομή έγινε όλως διόλου άτακτα και χαριστικά από τη Φιλόπτωχο Κυριών πού δεν είχε Καμμιά αρμοδιότητα.

4.) Πως ενώ αρχικά αποφασίστηκε η τιμή του δέρματος που θα μοιραστεί στο λαό «να μην υπερβή εν ουδεμία, περιπτώσει» τις 500 δρχ. την οκά τώρα ορίστηκε σε 600 δρχ.

5.) Επετράπη να πουληθούν ελεύτερα τα σολοδέρματα 1500 δρχ. την οκά (20 φορές περισσότερο από την προπολεμική τιμή) στη στιγμή που έρχονται από την Αίγυπτο παπούτσια και πουλιούνται με όλα τα έξοδα 1500 – 1800 δρχ. το ζευγάρι. Εν τω μεταξύ τα δέρματα πωλούνται 1650 – 1700. Δηλαδή επίσημα το κράτος υποστηρίζει την αισχροκέρδεια των ισχυρών βιομηχάνων στο νησί μας

Την ίδια ημέρα, σε άλλη σελίδα του ιδίου φύλλου, έχουμε την καταγγελία των φαινομένων της μαύρης αγοράς που εξακολουθεί να οργιάζει στη Χίο και την παράκληση προς τις αρχές να επιληφθούν του ζητήματος. Ο αρθρογράφος αναφέρει χαρακτηριστικά ότι όλοι όσοι φτάνουν στη Χίο αναφέρουν πτώση των τιμών και απορεί γιατί δεν συμβαίνει το ίδιο στο νησί του. Παρακαλεί και προσκαλεί την χωροφυλακή ν' αναλάβει δράση. Ο τίτλος του άρθρου είναι «ΝΑ ΧΤΥΠΗΘΕΙ Η ΜΑΥΡΗ ΑΓΟΡΑ».

Επιβάτες πού έρχονται απ' όλα τα' άλλα μέρη της Ελλάδας λένε πώς τα πράγματα άρχισαν να πέφτουν. Και μόνο στη Χίο, στον ευλογημένο τούτο τόπο, η μαύρη αγορά ανεβάζει καθημερινά τις τιμές σε παράλογα ύψη αδικαιολόγητα. Είναι ολοφάνερο πώς για την κατάσταση αυτή ευθύνεται η Διοίκηση του τόπου που δεν έλαβε κανένα απόλυτα μέτρο για την προστασία του λαού ενώ αντίθετα πήρε όλα τα μέτρα εναντίον

του λαού και των ελευθεριών του, των εργαζομένων και των ανέργων. Επισημοποίησε τη μαύρη αγορά, την έφερε στην ακμή της Γερμανοκρατίας και τα διάφορα παχύδερμα ανεβοκατεβαίνουν τα γραφεία με άδειες και ρουσφέτια βλέποντας περιφρονητικά τον κόσμο που περιμένει ώρες για ν' ακουστεί και να πάει χαμένο κάθε δίκαιο αίτημά του. Ο κόσμος ζητά να σταματήσει αυτή η κατάσταση να γίνουν συχνότερα διανομές να δοθούν αμέσως επιδόματα, να διευκολυνθούν οι οργανωμένες ανταλλαγές, να μην προστατεύονται οι μαυραγορίτες μεγαλέμποροι και βιομήχανοι που 'χουν όπως στην κατοχή έτσι και τώρα παντού χώσει τη μύτη τους και εξακολουθούν στηριγμένοι στη διοίκηση να εγκληματούν σε βάρος της ζωής του λαού.

Αν η Χωροφυλακή έπιανε μερικούς γνωστότατους μαυραγορίτες αντί να τους προστατεύει αντί να χτυπά το λαό και να γίνεται έτσι όλο και πιο αντιπαθής δεν θα 'χαμε αυτά τα χάλια.

Από τη στήλη τοπικά ζητήματα της εφημερίδας Εμπρός στις 23 Φεβρουαρίου 1945 διαβάζουμε άρθρο αναγνώστη, ο οποίος καταγγέλλει τον διορισμό ατόμων στην Επιτροπή επισιτισμού που ουδεμία σχέση έχουν με το κοινό συμφέρον.

ΒΟΛΙΣΣΟΣ

Ο Νομάρχης ενεργώντας κατά τη γνωστή συνήθεια του αντικατέστησε την Επιτροπή Επισιτισμού, τον Πρόεδρο και το Κοινοτικό Συμβούλιο. Οί κάτοικοι του χωρίου μας είναι ανάστατοι όχι για την αντικατάσταση, αυτή μα γιατί διορίστηκαν άνθρωποι που κατά το διάστημα της κατοχής οργίασαν σε βάρος των χωριανών μας και που σε κάθε νίκη των γερμανών γιόρταζαν με μπουσέδες κρασιού και μεγαλόπρεπα τραπέζια.[...]

Το φύλλο της 4^{ης} Μαρτίου 1945 με τίτλο «ΥΠΟΓΡΑΦΗΚΕ ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΗΝ. ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΥΝΡΑ» αναφέρεται στην υπογραφή σχετικής συμφωνίας και αναδημοσιεύεται στο Χιακό τύπο καθώς αναπτέρωνει τις ελπίδες για βελτιστοποίηση της υπάρχουσας κατάστασης.

Την Πέμπτη υπογράφηκε στην Αθήνα η σύμβαση μεταξύ της Έλλην. Κυβέρνησης και της Ουνρά σύμφωνα με την οποία από της 1^{ης} του Απρίλη θα αναλάβει η Ουνρά τη βοήθεια της ανοικοδόμησης της Ελλάδας. Η Ελλάδα είναι το πρώτο από τα σύμμαχα Έθνη που υπόγραψε σχετική σύμβαση.

Η Ουνρα θα αναλάβει να προμηθεύει τα απαραίτητα για τη διατροφή, την ενδυμασία και τη στέγαση σε κάθε Έλληνα, καθώς και την

προμήθεια γεωργικών εργαλείων και σπόρων ως και πρώτων υλών για τη βιομηχανία.

Το έργο που ανέλαβε είναι η πιο σημαντική και θετική προσπάθεια για την ανοικοδόμηση της καταστρεμμένης μας Πατρίδας και την τόνωση του βασανισμένου λαού μας.

Όλοι οι Έλληνες έχουμε την πίστη και την πεποίθηση πώς ο Διεθνής αυτός οργανισμός των 44 εθνών, θα κατορθώσει να συμβάλει θετικά και σύντομα στην ανακούφιση μας με την αμερόληπτη και επιστημονικά προετοιμασμένη εργασία του στην εκτέλεση της Οποίας πρέπει να βρει φανατισμένους βοηθούς και συνεργάτες όλους εμάς ανεξαιρέτως τους Έλληνες.

Οι Οργανώσεις του Λαού που έχουν βαθιά αντίληψη της μεταβολής αυτής στην Ελλάδα θα κάμουν το παν για την επιτυχία του σκοπού της που αφορά τη ζωή του λαού μας.

Το ίδιο φύλλο, φιλοξενεί την παρακάτω καταγγελία σχετικά με κατάχρηση σίτου από την επιτροπή διανομής του. Ο υπεύθυνος κ. Παπακωσταντίνου καταγγέλλεται επώνυμα και τονίζεται το παράνομο της πράξης. Ένα βήμα μπρος, δύο πίσω.

Άνθρωποι από τα Π. Ψαρά μας καταγγέλλουν ότι ενώ στην προηγούμενη διανομή των τροφίμων του Επισιτισμού έπρεπε να πάρουν σύμφωνα με την απόφαση 6,50 σιτάρι τους δόθηκε μόνο 5,200 σκ. το άτομο. Τους έκοψαν δηλ. 250 δρ. σιτάρι το άτομο για έξοδα.[...]

Σχετικό με την υπόθεση το άρθρο που ακολουθεί και αφορά, όπως και παλαιότερα σχετικά δημοσιεύματα, την τιμή διάθεσης του προϊόντος στην αγορά. Το κείμενο δημοσιεύεται την 7^η Μαρτίου 1945. Τίτλο έχει «Τα σολοδέρματα».

Το σολόδερμα είναι ένα από τα είδη της πρώτης ανάγκης. Το παπούτσι κατάντησε είδος πολυτελείας για τη σημαντική μερίδα του Χιώτικου Λαού και η πρόσφατη διανομή των τριών χιλιάδων οκάδων δεν έλυσε το ζήτημα. Ήταν σταγόνα στον ωκεανό. Η Διοίκηση πρέπει άμεσα να επέμβει για να κανονιστεί η τιμή των σολοδερμάτων. Σύμφωνα με πρόχειρες αποφάσεις που πάρθηκαν οι τιμές κανονίστηκαν σε υπερβολικά επίπεδα δηλ. 1500 δραχμές την οκά. Άλλα και πάλι οι τιμές αυτές κατάντησαν εικονικές γιατί τα δέρματα έφθασαν τις 1650— 1700. Έφθασαν δηλαδή να πουλιούνται 20 φορές παραπάνω από τις προπολεμικές.

Νομίζουμε ότι ένας έλεγχος των εξωφρενικών αυτών τιμών είναι απαραίτητος. Πρέπει να ληφθούν υπ' όψει οι λαϊκές ανάγκες για να μπόρεση ο λαός να βάλει ένα ζευγάρι παπούτσια στα πόδια του.

Από την μόνιμη στήλη «ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ», έρχεται το επόμενο δημοσίευμα με τίτλο «ΟΙ ΔΙΑΝΟΜΕΣ». Καταγγέλλει τις τιμές τις οποίες φτάνουν τα είδη στα χέρια του καταναλωτή. Ενδεικτικό είναι το άρθρο για τις τιμές που επικρατούν στη Χιώτικη αγορά.

Σχετικά με τις διανομές τροφίμων κατά τον μήνα Μάρτιον δημοσιεύουμε παρακάτω τον πλήρη κατάλογό τους και τις τιμές που καταντούν τιμές μαύρης αγοράς.

Μερίδες διανομής τροφίμων δια Μάρτιον 1945

Είδη	Δράμια	Δραχ.
Ζάχαρη	114	45
Φασόλες	100	10,75
Αποβουτ. γάλα	180	67,50
Σούπα	57	13
Κρέας	208	104
Καφές	18	27
Σιτάρι	2,558	96
ή		
Αλεύρι	2,302	113

Τα είδη φασόλες, αποβουτυρωμένο γάλα σούπα και κρέας δεν θα δοθούν στις αγροτικές περιφέρειες.

Κόστος αγροτικής μερίδας με αλεύρι δρ. 188,

Κόστος αγροτικής μερίδας με σιτάρι δρχ. 169

Κόστος αστικής μερίδας με αλεύρι 83,25

Κόστος αστικής μερίδας με σιτάρι δρχ. 364.

Από την ίδια στήλη, στις 23 Μάρτη του 1945, το επόμενο δημοσίευμα με τίτλο «Η ΑΚΡΙΒΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ». Καταθέτει την άποψη του ΕΑΜ Χίου για τον τρόπο που θα πρέπει να γίνονται οι διανομές και ζητά αποκλεισμό των απόρων από τις πληρωμές των ειδών και παύση των κομματικών κριτηρίων που παρεισφρίζουν στους κανονισμούς της διανομής.

Ο τρόπος που γίνηκε ο χωρισμός των απόρων της διανομής μας φαίνεται πολύ άδικος και στραβός. Ο σωστός δρόμος ήταν ένας.

Να εξαιρεθούν τελείως οι άποροι και να πληρώσουν μόνο οι εύποροι.

Αυτό γίνεται στα άλλα μέρη της Ελλάδας. Με το σύστημα που εφαρμόστηκε εδώ έγιναν ένα σωρό αδικίες. Στις επιτροπές μέσα μπήκαν διάφοροι καταφερτζήδες και πολλές φορές επεκράτησε προσωπικός και κομματικός υπολογισμός. Οι άποροι δεν έπρεπε να πληρώσουν καθόλου. Οι 308 δραχμές είναι τεράστιο ποσό για το φτωχό φαμελίτη έστω και για ένα άτομο. Η διοίκηση αν θέλει να φροντίσει για το φτωχόκοσμο πρέπει

να εξαιρέσει από κάθε πληρωμή τις άπορες τάξεις. Και αυτό, με τη δικαιοσύνη που χρειάζεται και την αντίληψη της κατάστασης, δεν μπορεί να γίνει όταν από τις επιτροπές λείπει ο άμεσα ενδιαφερόμενος λαός.

Το επόμενο κείμενο, στις 29 Απριλίου 1945 και πάλι από τη στήλη «ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ» αφορά το θέμα της υπόδησης και τίτλο έχει «Για να παπουτσωθεί ο κόσμος. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΟΛΟΔΕΡΜΑΤΩΝ». Μιλά για τη σκέψη εισαγωγής έτοιμων σολοδερμάτων από την Αίγυπτο, με χαμηλότερο κόστος από τα εγχώρια, αυτό όμως που απασχολεί εδώ τον συντάκτη είναι το πώς θα δοθεί ώθηση με αυτό τον τρόπο στην τοπική οικονομία και στη βιομηχανία επεξεργασίας δερμάτων που υπάρχει στο νησί. Ακόμα τονίζει το γεγονός ότι πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν και οι απασχολούμενοι στις βιομηχανίες αυτές που αλλιώς θα χάσουν τις δουλειές τους.

Επικρατεί η σκέψη να εισαχθούν σολοδέρματα από την Αίγυπτο. Τα σολοδέρματα αυτά θα στοιχίσουν 600 δραχμές η οκά.

Μ' αυτόν τον τρόπο θα μπόρεση ο κόσμος να βάλει ένα ζευγάρι παπούτσια στα πόδια του. Γι' αυτό χρειάζεται να επισπευθή η εισαγωγή των. Το υπουργείο πρότεινε να σχηματισθή μια κοινοπραξία των εισαγωγέων για τον καθορισμό των ποσοστών εισαγωγής. Και έτσι το υπουργείο εφρόντισε για τα συμφέροντα των βιομηχάνων συνιστώντας να αναλάβουν την εισαγωγή οι σύνδεσμοι βυρσοδεψών. Οι εργάτες όμως; Γι' αυτούς δεν φρόντισε κανένας.

Χρειάζεται, νομίζαμε, να πραγματοποιηθεί η εισαγωγή των σολοδερμάτων για την αντιμετώπιση των τρεχουσών αναγκών αλλά η κύρια προσπάθεια του υπουργείου και της Ουνρά πρέπει να είναι η εισαγωγή ακατέργαστων δερμάτων, και υλικών επεξεργασίας Έτσι θα κινηθούν τα εργοστάσια και θα δοθή δουλειά στην εργατική τάξη που τόσο υποφέρει από την ανεργία.

Το επόμενο άρθρο είναι από την εφημερίδα Εμπρός, δημοσιεύεται την 1^η Ιουνίου 1945 και αφορά τον τρόπο διανομής ενδυμάτων και την άνιση κατανομή στο χωριό Βάβυλοι λίγο έξω από τη Χώρα.

BABΥΛΟΙ

Εδώ και τρεις μήνες παράλαβαν οι " Αρχοντες" του χωρίου μας, επτά χλαίνας και πέντε ζευγάρια παπούτσια για να δοθούν στους άπορους χωριανούς μας.

Υστερα από πολλές διαμαρτυρίες των χωριανών συγκατατέθηκαν επί τέλους να κάμουν τη διανομή. Για τις 6 χλαίνες συμφώνησαν να

δοθούν εκεί που ήθελαν αλλά για την εβδόμη φαίνεται πως τσακώθηκαν κι έτσι αποφάσισαν να βάλουν κλήρο. Ο κλήρος όμως έπεσε σε άνθρωπο που δεν ήθελαν να την πάρει κι έτσι ακυρώθηκε η κλήρωση και παραμένουν όλες οι χλαίνες στα χέρια τους, για να σκεφτούν με ποιο τρόπο θα μοιραστούν ώστε να εξυπηρετήσουν τα κομματικά τους συμφέροντα. Και για τα παπούτσια γίνεται το ίδιο.

Με ποιο άραγε τρόπο θα γίνει δυνατή η γρήγορη ταχτοποίηση όλων των ζητημάτων των χωριών;

Πολύ καιρό ακόμη θα ζούμε κάτω, απ' τις παληοκομματικές μέθοδες;

Από την εφημερίδα Εμπρός, στις 31 Αυγούστου 1945, έρχεται το επόμενο άρθρο (Μόνιμη στήλη «Τοπικά Ζητήματα»). Αναφέρεται σε κλοπές ενδυμάτων της από τις επιτροπές διανομής.

ΚΛΟΠΗ ΡΟΥΧΩΝ ΤΗΣ ΟΥΝΡΑ

Καταγγέλλεται από το Βασιλειώνικο πως η Επιτροπή παραλαβής ρούχων Ούνρας αποτελούμενη από τον πρόεδρο του χωριού Φράξον Μιχαήλ και τους συμβούλους Πατάπη Κωνσταντίνο και Δανιήλ Γεώργιον, πήγαν την νύκτα εις το μέρος που είχαν τα ρούχα, edιάλεξαν εξ αυτών τα καλλίτερα και όσα ήθελαν και τα μετέφεραν εις τα σπίτια των. Ούτοι εθεάθησαν από μια γειτόνισσα, το ομολόγησε και ο Γραμματέας τον οποίο κάλεσαν να πάει και αυτός, αλλά ηρνήθη να συμμετάσχει εις την ατιμία αυτή.

Το επόμενο άρθρο, δημοσιεύεται στο Εμπρός στις 17 Οκτωβρίου 1945. Αφορά τις διανομές ρούχων στο χωριό Θολοποτάμι που έγιναν με το εξής «λογικό» τρόπο.

Θολοποτάμι 15/10/45

Αγαπητό «Εμπρός»,

Στο χωριό μας ήρθαν τα ρούχα της Ουνρρα. Τρεις μέρες πριν γίνει η διανομή μαζεύτηκαν οι γυναίκες της επιτροπής και τον γραμματικού και διάλεξαν τα πιο καλύτερα. Έτσι την ημέρα της διανομής ήταν κανονισμένα τι θα πέσει του κάθε μιανού. Πήραν οι "ημέτεροι" τα καλά και ο κοσμάκης τα αποδιαλόγια: μονές κάλτσες, πιτζάμες, μωρουδιακά, άνω κάτω: Οι γέροι πήρανε μωρουδιακά. Άλλοι πήραν μόνο μια κάλτσα!

Το χωριό είναι ανάστατο ενάντια στη διορισμένη επιτροπή διανομής, που είναι υπεύθυνη για τη στραβή μοιρασιά και γιατί δεν θέλει να τοιχοκολλήσει τον κατάλογο, επειδή ξεύρει, πως έχουν γίνει αδικίες.

Κυρίως ο κόσμος είναι αγανακτισμένος ενάντια στον πρόεδρο Π. Σιγούνη. Είναι ο πρόεδρος που στην κατοχή εμάζεψε τα αυγά μαζί με τον Κλείδα για λογαριασμό των Γερμανών με το ζόρι, φοβερίζοντας, ότι

όποιος δεν τα δώσει θα πάει στους Γερμανούς Τώρα μας τον διόρισαν πάλι πρόεδρο για να μας ξαναφοβερίζει και να μας λέγει έτι "τώρα είναι οι Εγγλέζοι και θα κάμνομε ότι θέλομε"! [...]

Με σ. χαιρετισμούς
Σταυρός Καλογρίδης

Το επόμενο άρθρο είναι από την εφημερίδα *Εμπρός* (28/12/45) και αναφέρεται στην διαφορά στις τιμές των ειδών που παρουσιάζεται μέσα σε έναν μόλις χρόνο. Οι διαφορές είναι εξωφρενικές και αποτελούν αποτέλεσμα του πληθωρισμού, της έλλειψης αγαθών, της ακρίβειας και της μαύρης αγοράς που συνεχίζει να μαστίζει την Ελλάδα. Εντύπωση κάνει η αύξηση στην τιμή των εσπεριδοειδών που αποτελούν βασικό είδος παραγωγής του νησιού.

ΠΕΡΣΙ ΚΑΙ ΦΕΤΟΣ

Παραθέτομε συγκριτικό πίνακα των τιμών των διαφόρων ειδών που δείχτει την τεράστια διαφορά από τις περυσινές γιορτές.

<u>Είδος</u>	<u>Πέρσι δρχ.</u>	<u>Φέτος δρχ.</u>
Κρέας	150	4—7 χιλ.
Ψάρια	40	6. 000
Λάδι	150	5. 500
Πατάτες	40	1. 500
Ψωμί	25	800
Κονκιά	35	1.000
Φασόλες	30	1. 200
Ζάχαρη	300	18. 000
Τσιγάρα	40	700
Παπούτσια	3000	120. 000

Η άνοδος όμως των τιμών και με το νέο έτος δεν έχει τελειωμό. Με επικεφαλίδα «ΤΕΤΡΑΠΛΑΣΙΑΖΕΤΑΙ Η ΤΙΜΗ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ» δημοσιεύεται το επόμενο κείμενο στις 19 Φεβρουαρίου του 1946. Αποτελεί καταγγελία της τιμολογιακής πολιτικής της κυβέρνησης, που έχει ως στόχο της, σύμφωνα με τον συντάκτη, την εξαθλίωση του πληθυσμού του νησιού. Προτείνει μέτρα σίτισης των κατωτέρων κοινωνικών τάξεων ούτως ώστε ν' αντεπεξέλθουν στην άνοδο αυτή.

Το υπουργείο Εφοδιασμού έστειλε χτες τηλεγράφημα στο εδώ Γραφείο Εφοδιασμού σύμφωνα με το οποίο αυξάνονται οι τιμές των τροφίμων της

Ουννρά σχεδόν στο τετραπλάσιο. Έτσι το σιτάρι από 160 δραχ. Η οκά γίνεται 400 δραχμές για την πόλη και 300 δραχ. για τις κοινότητες. Η ζάχαρη από 1000 η οκά γίνεται 4000 δραχμές. Το κρέας κονσέρβα από 500 δραχ. γίνεται 5000 δραχ., δηλ. δέκα φορές περισσότερο (όσο πουλιέται και το φρέσκο κρέας στην ελεύθερη αγορά).

Με τις τιμές που καθορίζει το τηλεγράφημα, η μερίδα του κάθε άτομου, με το υπόλοιπο των τιμών του Γενάρη που χρωστάει ο καθένας θα ξεπεράσει τις 5.000 δραχμές.

ΟΙ ΔΙΑΝΟΜΕΣ ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ

Επειδή δεν έφτασε Όλη Η ποσότητα των τροφίμων που αναμένονται, θα δοθούν έναντι μονάχα 2 όκ. και 150 δράμια σιτάρι το άτομο και 80 δράμια ζάχαρη με τις τιμές που καθορίζει το τηλεγράφημα του υπουργείου.

α) Από τα πρατήρια

Στα παιδιά θα δοθούν τελείως δωρεάν τα παρακάτω τρόφιμα από τα γνωστά πρατήρια.

1) Από ηλικίας 0 μέχρι δύο χρονών έξη κουτιά γάλα αραιό και 50 δράμια ζάχαρη.

2) Από ηλικίας 2—6 χρονών 100 δράμια γάλα σκόνη και 50 δράμια ζάχαρη.

β) Από το πατριωτικό ίδρυμα

Επίσης δωρεάν θα δοθούν τρόφιμα στα παιδιά και μέσω του πατριωτικού ιδρύματος.

1) Από ηλικίας 0 μέχρι δυο χρονών ρύζι 71 δράμια, αυγόσκηνη 35 δράμια.

Από ηλικίας 2 — 6 χρονών ρύζι 71 δράμια, σπαγγέτο 71 δράμια αυγόσκηνη 35 δράμια και σιτάρι 71 δράμια.

Η διανομή θα αρχίσει εντός τριημέρου.

Αυτά είναι, σε έργα, τα αποτελέσματα της περίφημης οικονομικής συμφωνίας, που ούτε λίγο ούτε πολύ θα έσωζε τον Ελληνικό λαό.

Η κυβέρνηση, που αποδείχτηκε κι' αυτή υποχέριο των πλουτοκρατών, παίζει το παιχνίδι της πείνας προσπαθώντας να λυγήσει τον ακατάβλητο ελληνικό λαό.

Η κυβέρνηση ύστερα από μακρό και σκληρό αγώνα των εργαζομένων αναγκάσθηκε να κάμει ορισμένες αυξήσεις στους μισθούς και τα μεροκάματα, που ήταν γελοίες και απαράδεκτες. Ότι έδωσαν με το ένα χέρι το παίρνουν με το άλλο. Οι νεκροθάφτες του Ελληνικού λαού τον σπρώχνουν στον τάφο με την ακρίβεια των ειδών και με τον εξευτελισμό της δραχμής που κάμνουν τους μισθούς και τα μεροκάματα, μισθούς και μεροκάματα θανάτου.

Γελιούνται όμως. Ο λαός θα συνεχίσει ακατάβλητος τον αγώνα της επιβίωσης και προ πάντων τον αγώνα για τη λευτεριά και την ανεξαρτησία, που είναι στενά συνυφασμένες με τη ζωή του.

Το δημοσίευμα της 28^{ης} Φεβρουαρίου 1946 στον Πρωτοπόρο αναφέρεται σε άφιξη σιταριού που προαναγγέλλεται από το Υπουργείο Εφοδιασμού.

Με τηλεγράφημα του υπουργείου Εφοδιασμού στο ενταύθα Θ' διαμέρισμα διανομών γίνεται γνωστό ότι φορτώθηκαν για τη Χίο 800 τόνοι, σιτάρι, προοριζόμενοι για τη συμπληρωματική διανομή του Φλεβάρη.

Στο ίδιο φύλλο αναφορά γίνεται για άφιξη ρούχων των μισθωτών υπαλλήλων και την ανάγκη για ταχεία διανομή τους.

ΤΑ ΡΟΥΧΑ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΤΩΝ

Αυτές τις μέρες έφτασαν 1500 δέματα ιματισμού και ειδών υποδήσεως.

Δεν ξεύρομε ακριβώς αν τα δέματα αυτά είναι εκείνα που πρόκειται να διανεμηθούν στους μισθωτούς επί πληρωμή. Πάντως, αν κάτι τέτοιο συμβαίνει, θα πρέπει να διανεμηθούν αμέσως. Και η διανομή να μην ανατεθεί σε μεγαλόσχημες επιτροπές διορισμένες εκ των άνω, αλλά να γίνει από τις διοικήσεις των εργατικών, υπαλληλικών και λοιπών οργανώσεων που έχουν εκλεγεί δημοκρατικά με νόμιμες εκλογές.

Η ανάγκη της συντόμευσης της διανομής κρίνεται επιβεβλημένη κι' απ' το λόγο, ότι μέχρι τώρα οι μισθωτοί κρίθηκαν «εύποροι» και δεν έχουν πάρει καθόλου από τα λιγοστά ρούχα που μοιράστηκαν.

Το άρθρο της 1^{ης} Μαρτίου του 1946 αναφέρει τη δημιουργία επιτροπής καθορισμού της διανομής των τροφίμων που η ΟΥΝΡΑ έφερε στο νησί.

Η ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Καταρτίστηκε υποεπιτροπή από αντιπροσώπους των φιланθρωπικών ιδρυμάτων και των οργανισμών για να καθορίσει την κατανομή των τροφίμων που δικαιούται το κάθε ίδρυμα καθώς και τα διαιτολόγια του προσωπικού και των ασθενών.

Στην επιτροπή αυτή συμμετέχουν εκ μέρους της Ουνρρα και οι κ. κ. Μπαϊτς και Κοντέρ.

Η επιτροπή συνήλθε χτες για πρώτη φορά.

Στο ίδιο φύλλο η μόνιμη στήλη «*Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ*» που αντικαθιστά την παλαιότερη «*ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΧΩΡΙΑ*» έχουμε

την ανταπόκριση από το χωριό Πυργί, νοτίως της Χίου, σχετικά με ζήτημα που ανέκυψε και που αφορά τη διανομή ζάχαρης. Η επιτροπή διαπίστωσε έλλειμμα σε ποσότητα και έστειλε το ζήτημα στον εισαγγελέα χωρίς όμως να προκύψει κάτι επιβαρυντικό για κάποιον. Έτσι ο συντάκτης απαιτεί να ριχθεί άπλετο φως στην υπόθεση.

ΠΥΡΓΙ

Η επιτροπή επισιτισμού όταν η διανομή των τροφίμων του μηνός Ιανουαρίου βρισκόταν στο τέρμα της, αντιλήφθηκε ότι από το ποσό της ζάχαρης που είχε πάρει της έλειπαν 35 περίπου οκάδες για να τελειώσει τη διανομή στους κατοίκους. Για να δικαιολογηθεί δε γι' αυτό, την ευθύνη της κλοπής την επέρριψε σ' ένα κάτοικο του Πυργίου. Ο άνθρωπος αυτός συνελήφθη την επομένη από την αστυνομία και στάλθηκε συνοδεία στον κ. Εισαγγελέα Πρωτοδικών Χίου. Επειδή όμως δεν προκύψανε αρκετά πειστήρια και μάρτυρες ο κατηγορούμενος απαλλάχτηκε αμέσως.

Πάνω σ' αυτό το ζήτημα οι κάτοικοι του Πυργίου ρωτάνε και θέλουν να μάθουν:

Θα τιμωρηθούν οι υπεύθυνοι και οι ένοχοι και οί δικαιούχοι της ζάχαρης, τότε και πώς θα την πάρουν;

Γιατί φοβούνται ότι αν συμπέσει να μην αποδοθεί η ζάχαρη στους δικαιούχους οι υπεύθυνοι και οι ένοχοι δεν τιμωρηθούν, σε μια άλλη διανομή μπορεί η επιτροπή να τους πει πώς της έκλεψαν ολόκληρο το ποσό της ζάχαρης και να επιρρίψει πάλι ευθύνη σε ένα ή και περισσότερους κατοίκους της κοινότητας μας, μα οι δικαιούχοι εν τω μεταξύ θα χάνουν τη ζάχαρη.

Από το φύλλο της Κυριακής 15 Σεπτεμβρίου 1946 διαβάζουμε σχετικά με απόφαση για ανάθεση της διανομής των τροφίμων στα χωριά από τους τοπικούς παντοπώλες, κίνηση που μάλλον ενέχει αρκετούς κινδύνους παρά τις διαβεβαιώσεις των αρχών για αυστηρό έλεγχο.

ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΑ

Κατά την προχτεσινή συνεδρίαση της επιτροπής Γενικών Διανομών αποφασίστηκε να ανατεθεί στους παντοπώλες η διανομή των τροφίμων στα χωριά. Η διανομή θα γίνεται κάτω από την επίβλεψη των επισιτιστικών επιτροπών.

ΟΙ ΜΑΥΡΟΜΕΤΩΠΙΤΕΣ ΣΥΜΦΩΝΟΥΝ

Στο ίδιο φύλλο αίσθηση κάνει για την ανθρωπιά της, μια ανακοίνωση εύρεσης χαμένων δελτίων τροφίμων.

*ΒΡΕΘΗΚΑΝ στο Βουνάκι 7 δελτία τροφίμων των οικογενειών
Μαρκέλλας και Κυριακής Καρσαμπά ή Κασαμπά.*

Να περάσουν από τα γραφεία μας να τα πάρουν

Στο άρθρο αυτό με τίτλο «Το ψωμί, ακρίβεια και έλλειψη», που δημοσιεύεται την 17^η Νοεμβρίου του 1946, διαβάζουμε σχετικά με την τιμή του ψωμιού και την αισχροκέρδεια που υπάρχει γύρω από αυτό το αγαθό πρώτης ανάγκης. Το τεράστιο έλλειμμα του προϋπολογισμού της Ουνρά σε σιτηρά δημιουργεί μεγάλα προβλήματα στις τοπικές κοινωνίες και έχει αλυσιδωτές επιδράσεις και σε άλλα προϊόντα.

Η βασικότερη τροφή, το ψωμί, αντί να φθάσει στην... προπολεμική τιμή του, όπως υποσχέθηκαν οι «λαοπρόβλητοι», σκαντζάρισε και πάλι ακόμα ένα διακοσάρικο προς τα πάνω.

Δυο χιλιάδες τετρακόσιες (2400) δραχ. το σιταρένιο, που είναι τόσο «γνήσιο» σιταρένιο, όσο «γνήσιες» ήταν και οι εκλογές του κ. Μπέβιν!

Φυσικά βασική αιτία αδιάκοπης ανατιμήσεως ψωμιού είναι το τρομακτικό έλλειμμα που υπάρχει στις παρακαταθήκες σταριού σε σχέση με το σύνολο των αναγκών [...].

[...] Η Ουνρρά υποσχέθηκε 200.000 τόννους. Μένει ένα τεράστιο κενό 55.000 τόννων. Πώς θα καλυφθεί αυτό το κενό; Με τι συνάλλαγμα θα γίνουν εισαγωγές που οι λαοπρόβλητοι φρόντισαν να το διασπαθίσουν μοιράζοντάς το στους κομματικούς των φίλους; [...]

[...] Ειδικά για την έλλειψη του ψωμιού που παρατηρήθηκε αυτές τις μέρες στο νησί μας και που τόσοι θόρυβος συγκαλύψεως των ευθυνών έγινε από τις ντόπιες λαχανοφυλλάδες η βασική αιτία είναι έλλειψη που αναφέραμε, που κρέμεται πάνω απ' την αγορά σαν δαμόκλειος σπάθη και κάνει τις τιμές συνεχώς να ανεβαίνουν και τους μαυραγορίτες να κρύβουν τα τρόφιμα.[...]

Στο άρθρο με τίτλο «Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ» της 1^{ης} Ιανουαρίου 1947 διαβάζουμε σχετικά με την ημερομηνία και τις ποσότητες που μοιράζονται, καθώς και το τίμημα που καλούνται να πληρώσουν οι ενδιαφερόμενοι. Βλέπουμε σε αυτό το σημείο να γίνεται διαχωρισμός απόρων και μη.

Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Από αύριο Δευτέρα 20)1)47 θα αρχίσει από τα πρατήρια της πόλεως η διανομή τροφίμων του μηνός.

Κάθε άτομο θα πάρει μια οκά μακαρόνια, μισή οκά γλυκόζη, 150 δράμια ζάχαρη, ένα κουτί ντοματοπελτέ, ένα κουτί λαχανικά και 142 δράμια μαρμελάδα. Η τιμή ορίστηκε 5.600 δραχ. για τους εύπορους και 500 τους άπορους

Το παρακάτω κείμενο που δημοσιεύτηκε την 3^η Μαρτίου 1947 και τίτλο έχει «ΔΙΑΝΟΜΗ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΕΦΟΔΙΩΝ». Βλέπουμε εδώ τη μέριμνα των κρατικών αρχών για την πληγείσα εκ του πολέμου τάξη των αλιέων, καθώς πολλά ψαροκάικα είχαν επιταχθεί από τους Γερμανούς, ή είχαν γίνει «κουρσάρικα» του ΕΛΑΝ, αν και κάπως αργά.

Υστερα από απόφαση του υπ. Εθνικής Οικονομίας πρόκειται να διανεμηθούν τα εναπομείναντα υπόλοιπα αλιευτικών εφοδίων (εκτός από καννάβινα σχοινιά.)

Οι αλιείς όλων των αλιευτικών μέσων (μηχανοτράτων, πεζοτρατών, γρι—γρί. διχτυάρικων και παραγαδιάρικων), που θέλουν να προμηθευτούν απ' αυτά, πρέπει να αποταθούν στο εδώ υποκατάστημα της Αγροτικής Τραπεζής Ελλάδος το αργότερο μέχρι τις 20 τρέχοντος.

28^η Οκτωβρίου 1947 και στο φύλλο της ημέρας, αναφορά για ποσότητες ρυζιού που κρύβονται σε αποθήκες στο νησί. Η ένταση πια και στη Χίο έχει κορυφωθεί και μένουν λίγοι μόνο μήνες πριν από την σύγκρουση. Τα πυρά ανταλλάσσονται εκατέρωθεν. Οι «σύμμαχοι» Άγγλοι και Αμερικανοί καταγγέλλονται κάθε μέρα από τα έντυπα της αριστεράς για την διχαστική τους δράση και παραλληλίζονται με τους Γερμανούς. Η πίεση προς την αριστερά, τα στελέχη της και τους φίλια διακείμενους προς αυτή, με κάθε μέσο, αυξάνονται μέρα με τη μέρα από τις εθνικόφρονες αρχές και ως στόχο την εξώθησή τους στα άκρα. Ο στόχος τους δεν θ' αργήσει να επιτευχθεί.

ΕΝΩ ΚΑΠΗΛΕΥΟΝΤΑΙ ΜΕ ΠΑΡΑΤΕΣ ΤΟΝ ΗΡΩΙΣΜΟ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΡΥΖΙΟΥ ΣΤΙΣ ΚΡΥΠΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΩΝΑ

Μπαίνουμε ορμητικά περίοδο του 41 — 42. Οι ίδιες Ευκαιρίες, οι ίδιοι σκοτεινοί άνθρωποι, τα ίδια μέσα, για να θησαυρίσουν, ακόμη μια φορά οι καρχαρίες, παίζοντας με τη ζωή του λαού μας. Τίποτα δεν άλλαξε, εκτός από τη Γερμανοϊταλική κατοχή, που την διαδέχτηκε η Αγγλοαμερικανική. Κι αυτή τη φορά το καταφύγιο της Μ. Ανατολής δεν υπάρχει.

Τα πρώτα σημάδια φάνηκαν από καιρό με την εξαφάνιση τις ζάχαρης και του ρυζιού, με την έλλειψη της βενζίνης και του πετρελαίου, με το ανέβασμα στις τιμές των άλλων ειδών πρώτης ανάγκης, με την αεργία

που φέρνει την εξαθλίωση και καταδικάζει στην πείνα τα πλατειά στρώματα του λαού μας.[...]

[...]Έτσι πριν 15 μέρες αραμπάς του караγωγέα Τσικούνη, φορτωμένος με τσουβάλια γεμάτα ρύζι, διέσχισε την αγορά και ελάφρωνε το φορτίο του, ξεφορτώνοντας τα τσουβάλια σε διάφορα σημεία. Από κει η διοχέτευση γίνονταν κατ' ευθείαν στη «μαύρη». Συγκεκριμένα, ένα από τα σακκιά αυτά ξεφορτώθηκε σ' ένα γνωστό εστιατόριο, την ίδια μέρα δε παραλήφθηκε από γνωστό μπακάλη της αγοράς. [...] ο μεγαλέμπορος Πατρώνας [...] διατηρούσε ολόκληρη αποθήκη ρυζιού.

Το γεγονός αυτό το πληροφορήθηκε η αστυνομία. Εν τω μεταξύ όμως και ο Πατρώνας πληροφορήθηκε ότι η αστυνομία είχε γνώση του πράγματος (από ποιόν;) και γι' αυτό σήκωσε τα ρύζια του, με τη βοήθεια του ίδιου караγωγέα που παραπάνω αναφέραμε, και τα διέθεσε εσπευσμένα στη «μαύρη». Σύγχρονα δε, κινήθηκαν και πολλοί παράγοντες του Λαϊκού κόμματος, κι έτσι ο «πατριώτης» Πατρώνας αντί να οδηγηθεί στο αυτόφωρο συνεχίζει, το «θεάρεστον» έργο του.

Τα πολλά λόγια στις τέτοιες περιπτώσεις, είναι περιττά.

Διαβάζοντας κανείς αυτές τις λίγες γραμμές μπορεί με το μικρό του έστω μυαλό, να βγάλει τα μεγάλα του συμπεράσματα. Κι' ο Χιώτικος λαός που το 'χει το μυαλό με το παραπάνω βγάζει τα συμπεράσματά του,

Ως τόσο δεν είναι αρκετό να βγάζει κανείς μονάχα συμπεράσματα. Γιατί γιατί αν ο καθένας μας αρκестεί μόνο σ' αυτό, θα βρεθούμε πολύ σύντομα στην τραγική θέση, να γίνουμε οι ληξίαρχοι των πρησμένων που με τα κάρρα θα κουβαλιούνται στα νεκροταφεία περιμένοντας τη σειρά μας. [...]

Ο Πρωτοπόρος εξακολουθεί να ασχολείται με τα καθημερινά προβλήματα του λαού παρά την απηνή δίωξη των στελεχών και της ίδιας της εφημερίδας που βρίσκεται στα όρια της παρανομίας και της νομιμότητας. Το ζήτημα που εδώ απασχολεί το άρθρο του ίδιου φύλλου είναι αυτό του ψωμιού και της πίεσης που ασκούν οι αρτοποιοί στις αγορανομικές αλλαγές που προωθούνται και που στο τέλος επιβαρύνουν τον καταναλωτή.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΨΩΜΙΟΥ

Σήμερα και χθες οι πάγγες των ψωμάδων ήταν άδιες. Οι φουρνάρηδες δεν έβγαλαν ψωμί και πολύς κόσμος έμεινε νηστικός.

Η ενέργεια αυτή, δηλαδή του Λόκ —Λουτ των φουρνάρηδων έχει αιτία την από φάση της αγορανομικής επιτροπής να προχωρήσει οπωσδήποτε στις δοκιμές που πρότειναν οι αρτεργάτες για να αποδειχθεί ότι παρ'

όλη την εν τω μεταξύ αύξηση της τιμής του σιταριού, οι φουρνάρηδες δεν ζημιώνουν όταν πουλούν το ψωμί στις 2400 δραχμές την οκά και κατά συνέπεια δεν πρέπει να δοθεί νέα αύξηση.[...]

[...] οι εν λόγω κύριοι σκέφθηκαν να εκβιάσουν την Επιτροπή να δεχθεί τα αιτήματά τους και να μη γίνουν δοκιμές, που όπως φαίνεται τις φοβούνται πολύ, γι' αυτό και δεν έβγαλαν ψωμί και ταλαιπωρούν τον κόσμο.

Ακριβώς αυτή η προσπάθεια των αρτοποιών που προσπαθούν με κάθε τρόπο να αποφύγουν τις δοκιμές αποδείχνει πόσο δίκιο έχουν οι αρτεργάτες. Ο κ. Εισαγγελέας, η Αστυνομία και η Αγορανομική Επιτροπή πρέπει να λάβουν αμέσως τα μέτρα που πρέπει και να βάλουν τους φουρνάρηδες στη θέση τους.[...] Κανείς δεν έχει το δικαίωμα να παίζει με το ψωμί του λαού.

Από την εφημερίδα Πρωτοπόρος και πάλι, στις 23 Νοεμβρίου 1947, από τη μόνιμη στήλη «Με το Φακό Μας», προέρχεται το άρθρο που ακολουθεί. Είναι από τα τελευταία άρθρα της νόμιμης κυκλοφορίας της εφημερίδας. Μιλά για την ποιότητα του σιταριού που φτάνει στο νησί για τον επισιτισμό και απορεί για το πώς ενώ η δημοκρατία του Τρούμαν γίνεται όλο και πλουσιότερη, το σιτάρι χάνει κάθε φορά κάτι από την ποιότητά του.

ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ;

Υστερα από πρωτοφανή καθυστέρηση άρχισε επιτέλους η διανομή του αλευριού του δελτίου. Ενώ όμως οι λιγοστές οκάδες που δόθηκαν σαν πρώτη δόση πριν από μέρες ήταν αλεύρι τύπου 90%, το αλεύρι που μοιράζεται τώρα είναι κατά 80% και 20% κριθαράλευρο.. Παρ' όλο που ο κόσμος ξεύρει ότι το "πλούσιο τραπέζι" του "Θείου" Τρούμαν όσο πάει θα γίνεται και πλουσιότερο, όμως η απότομη χειροτέρευση της ποιότητας του αλευριού τον κάνει να διερωτάται. Τι συμβαίνει;

Κεφάλαιο 2ο

Τα γεγονότα που οδηγούν στη σύγκρουση από το 1944 μέχρι το 1947, μέσα από τον αριστερό τύπο.

Στο κεφάλαιο αυτό, με οδηγό τον τοπικό τύπο θα δούμε σταδιακά τα γεγονότα, που βήμα προς βήμα οξύνουν τα πνεύματα και τις καταστάσεις και οδηγούν στην ένοπλη σύγκρουση.

Το πρώτο μετακατοχικό φύλλο της εφημερίδας *Εμπρός* επισήμου οργάνου του Κ.Κ.Ε. Χίου κυκλοφορεί λίγες μέρες μετά την απελευθέρωση. Τα θέματα που φιλοξενεί αφορούν την νίκη του ΕΑΜ ενάντια στον κατακτητή, το κατηγορώ για την κατάσταση στην οποία εξαναγκάστηκε να ζει ο Ελληνικός λαός και θέματα γύρω από την επανέκδοση της εφημερίδας.

Η αριστερά ήταν σε εγρήγορση για τυχόν φαινόμενα έξαρσης της «εθνικοφροσύνης» (που δεν άργησαν να κάνουν την εμφάνισή τους) και ο εαμικός τύπος κατήγγελλε από τα πρώτα βήματά του όλα τα κακώς κείμενα της πρώιμης μετακατοχικής περιόδου που αντέκρουαν στο κοινό αίσθημα. Προσπαθεί να καθοδηγήσει τους αναγνώστες και τους εφιστά την προσοχή. Στο άρθρο του *Πρωτοπόρου* της 16^{ης} Σεπτεμβρίου του 1944 διαβάζουμε σχετικά.

ΚΑΘΟΔΗΓΗΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ Η ΛΕΡΝΑΙΑ ΥΔΡΑ

Μετά τις πρώτες χαρές και τα πανηγύρια από την απελευθέρωσή μας απ' τον κατακτητή, οφείλομε να πειθαρχήσομε πιστά στην οργάνωσή μας και να κυτάξωμε γύρω μας τη Λερναία Ύδρα (Αντίδραση) που άρχισε να κινείται και να σηκώνει τα κεφάλια της από τις πρώτες στιγμές, στην αρχή φοβισμένα και ύστερα σιγά - σιγά με κυνική αναίδεια και με χίλια δύο τεχνάσματα να σκορπάει γύρω της τα δηλητηριασμένα σάλια της.

Κανείς απ' αυτές δεν περίμενε της πραγματική τάξη που επεκράτησε απ' την πρώτη μέρα της απελευθέρωσης που ανέλαβε τη διοίκηση στα χέρια της η οργάνωσή μας. Περίμεναν βιαιοπραγίες και αρπαγές απ' το μαινόμενο λαό που με το δίκιο του θα τους σπούσε τα κεφάλια, κάνοντας το δικαστή μόνος του και αντί να ευχαριστηθούν γι' αυτό που έγινε και που ο λαός αυτός επιθάρχισε παραδειγματικά, άρχισαν στα καφεενία και τις συγκεντρώσεις τις κρίσεις και τις επικρίσεις. Όλα τους φαίνονται στραβά και όλα αυτοί θα τα κανόνιζαν με τον καλύτερο τρόπο όπως συνήθισαν και στο παρελθόν.

Συναγωνιστές προσέχετε:

Σας πλησιάζουν σαν φίλοι και φανατικοί δημοκράτες και αρχίζουν με τρόπο τις κατηγορίες για τον Άλφα ή Βήτα που προΐσταται στην οργάνωση και με κατάλληλο τρόπο προσπαθούν να δηλητηριάσουν την ψυχή σας και την προθυμία του κάθε συναγωνιστή που εργάζεται νύχτα και μέρα για το γενικό καλό του πεινασμένου λαού μας.

Διώχτε τους από κοντά σας εάν έχετε της ψυχραιμίας να κρατηθήτε ή φωνάχτε τους κατάμουτρα πως αυτό που κάνουν είναι η χειρότερη προδοσία και ας μην προκαλούν τη λαϊκή αγανάκτηση, γιατί αν ξεσπάσει θα είναι πολύ δύσκολο να τη συγκρατήσει κανείς.

Στο άρθρο του Πρωτοπόρου της 27^{ης} Σεπτεμβρίου του 1944 με τίτλο «Ο ΛΑΟΣ ΝΙΚΑ» διαβάζουμε σχετικά με την αποφυλάκιση των κρατουμένων, υστέρα από διαταγή του Συμμαχικού Στρατηγείου Μέσης Ανατολής, των επί κατοχής δοσίλογων, και την αίσθηση που οι αποφάσεις αυτές προκάλεσαν στο νησί της Χίου. Ο συντάκτης περιμένει ότι τα πράγματα θα φτιάξουν με την κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας, κάτι που όμως ποτέ δεν θα συμβεί.

Ο ΛΑΟΣ ΝΙΚΑ

Η αποφυλάκιση των κρατουμένων, υστέρα από τη γνωστή διαταγή του Συμμαχικού Στρατηγείου Μέσης Ανατολής, έδωσε αφορμή σε νέα ύπουλη και αδιάντροπη εκστρατεία της αντίδρασης. Αδικαιολόγητα όμως πήρε θάρρος. Γιατί η αποφυλάκιση των στιγματισμένων αυτών στην πλειονότητα τους ανθρωπάριων, είναι απολύτως προσωρινή. Δεν σημαίνει συγχωροχάρτι. Είναι απλώς προσωρινή αναστολή της δίωξης και καταδίκης των. Μετά την εγκατάσταση της Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας οι υπόδικοι ενώπιον του Λαού θα ξανασυλληφθούν και θα τιμωρηθούν αυστηρά. Και όχι μόνον οι λίγοι αυτοί μέχρι σήμερα κρατούμενοι αλλά και όλοι οι άλλοι συνεργάτες της Γκεστάπο και όσοι με το μαύρο και εκμεταλλευτικό εμπόριο υπέσκαψαν το μέλλον και την υγεία της Εθνικής φυλής.

Οι ένοχοι και εγκληματίες της Εθνικής συμφοράς δεν θα αποφύγουν την δίκαιη οργή του λαού, Ο λαός αποδοκίμασε την αποφυλάκιση τους και την άκουσε με πικρία και αγανάκτηση.

Οι περισσότεροι απ' αυτούς θάπρεπε να κλειστούν στα σπίτια τους από ντροπή. Εντούτοις ξεχύθηκαν ξετσίπωτα αμέσως στους δρόμους και εκμεταλλευόμενοι την ανεκτικότητα του Χιώτη (θλιβερή και απογοητευτική ανεκτικότητα!!) τολμούν να κριτικάρουν, να συκοφαντούν και (τι παράξενο!)... να απειλούν.

Ποιους; Τους αγωνιστές του Λαού, κείνους που δεν συμβιβάστηκαν με τους γερμανούς, που συνεργάστηκαν με τους συμμάχους, που κράτησαν

ψηλά την εθνική συνείδηση, που δημιούργησαν στη Χίο τις προϋποθέσεις του Εθνικού αγώνα.

Ποιοι; τα σταυραδέρφια του Παναγιώτη, οι έμπιστοι του αιμοβόρου Χαλκούς οι συνεπιχειρηματίες του Μπράουν στη μαύρη αγορά, οι έντιμοι κύριοι που μοίρασαν το συζυγικό κρεβάτι με τους γερμαναράδες για μια διαταχτική μαστίχας ή λαδιού, εκείνοι που παρακολούθησαν και πρόδωσαν τις κινήσεις του απελευθερωτικού αγώνα, οι σύντροφοι του Λουλακάκη¹⁹. οι γνωστοί δουλοπρεπείς τσονακογλύφτες κάθε αφεντικού.

Εμείς απαξιούμεν ν' ασχοληθούμε με τους ανάξιους αυτούς Έλληνες, που έδειξαν πως δεν πιστεύουν ούτε σε πατρίδα (γιατί την πρόδωσαν και δεν δούλεψαν για την λευτεριά της) ούτε σε θρησκεία (γιατί υπέσκαψαν θανάσιμα τη ζωή του πλησίον των). Μα ούτε και με τους λίγους, ελάχιστους, ολιγόπιστους συναγωνιστές μας, που από έλλειψη ιδεολογικής πίστης στη μεγάλη υπόθεση του λαού γίνονται μαριονέτες στα λόγια του πρώτου αντιδραστικού. Η στήλη αυτή δεν πρόκειται να δώσει συμβουλές, δια να συνετίση και λογικεύση αντιδραστικούς και ολιγόπιστους. Δεν κάνει ούτε καθοδήγηση, ούτε προπαγάνδα. Είναι μαχητικό βήμα αγώνος, αγώνος της αληθείας και του λαού. Αντικαθρεφτίζει ωμά και παστρικά την Ελληνική πραγματικότητα στο εξωτερικό και εσωτερικό, όπως είναι και φαίνεται. Κι ωμή αυτή πραγματικότητα (ας ανοίξουν τα μάτια τους οι αντιδραστικοί και ολιγόπιστοι να δουν) συμπυκνώνεται σε τρεις λέξεις που τις βροντοφωνούμεν από δω για να τις ακούσουν όλοι οι Χιώτες "Ο ΛΑΟΣ ΝΙΚΑ". Ο λαός με τη δημοκρατική συνείδηση, με την ακατάβλητη πίστη, με το ακαταμάχητο δίκιο, με τις αναμφισβήτητες θυσίες νικά σ' όλα τα μέτωπα του αγώνα. Στο πολεμικό, στο πολιτικό και στο κοινωνικό. Εδώ και δύο χρόνια άνοιξε μονάχος του χωρίς καμιά — στην αρχή τουλάχιστο — βοήθεια απ' το εξωτερικό, το εσωτερικό Ελληνικό μέτωπο στα βουνά, στις πόλεις και στις θάλασσες και αγωνίστηκε υπεράνθρωπα για να ελευθέρωση το χώμα της πατρίδας του.[...]

Στο ίδιο φύλλο διαβάζουμε την ανακοίνωση του στρατιωτικού διοικητή του νησιού σχετικά με τις διεξαγόμενες ανακρίσεις. Στο κείμενο αυτό διαβάσουμε την έκκληση για συμμετοχή στις ανακρίσεις καθώς και την απροθυμία συμμετοχής που παρουσιάζει ο κόσμος της Χίου γεγονός που φανερώνει την ανάγκη του κόσμου για ηρεμία.

Ε. Α. Α. Σ. ΧΙΟΥ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

¹⁹ Δήμαρχος επί κατοχής

Δια προηγούμενης ανακοινώσεως εκαλέσαμε τους πολίτας, όσους κατέχουν στοιχεία της κατά την διάρκεια της Γερμανικής κατοχής αντεθνικής δράσεως των συλληφθέντων και κρατουμένων ήδη όπως προσέλθουν εις την ανάκρισιν (οικία Χατζηφραγκούλη) και να καταθέσουν βοηθώντας τοιουτοτρόπως την δικαιοσύνην εις έργον της.

Δυστυχώς μέχρι σήμερα οι πολίται έδειξαν μεγάλην απροθυμία δια την εκτέλεσιν ενός τόσο ιερού και επιτακτικού καθήκοντος όπως είναι η ενίσχυσις της δικαιοσύνης δια την ανακάλυψιν και τιμωρίαν των προδοτών και εγκληματιών πολέμου. Πρέπει να γνωρίζη ο Λαός ότι με τας φήμας και τας συζητήσεις των οδών και των καφενείων δεν είναι δυνατόν να τιμωρηθούν οι ένοχοι διότι η δικαιοσύνη απαιτεί σοβαρά στοιχεία δια να προχώρηση εις το έργον της.

Οι πολίται οφείλουν να σπεύσουν να εκτελέσουν το καθήκον των.

ΣΤΡΑΤ. ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΧΙΟΥ

Το παρακάτω κείμενο από τον Πρωτοπόρο της 29^{ης} Σεπτεμβρίου 1944, αφορά την τελετή υποδοχής του αντιπροσώπου της κυβέρνησης εθνικής ενότητας και διοικητή νήσων Αιγαίου. Παρατίθεται ολόκληρο τόσο για να αναδειχθεί η σημαντικότητα της στιγμής για το νησί όσο και για να φανούν οι προσδοκίες που υπήρχαν για μια νέα αρχή από το σύνολο του Χιακού λαού. Ακόμη μας δίνει μια ξεκάθαρη εικόνα για το τι πέρασε ο λαός της Χίου στην κατοχή. Επιπροσθέτως, εφιστά την προσοχή στον κυβερνητικό λειτουργό για τα όσα πρόκειται να δει και να ακούσει από συγκεκριμένους «αντιδραστικούς» κύκλους. Στο τέλος μάλιστα, η προφητική θα τολμούσαμε να πούμε, διορατικότητα του συντάκτη του κειμένου, τρομάζει. Όντως, η νέα κυβέρνηση τελικά όχι μόνο θα διαδεχθεί την τυραννία, αλλά και θα τη συνεχίσει επάξια.

Η ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΧΙΟΣ ΧΑΙΡΕΤΙΖΕΙ ΤΟΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟ ΤΗΣ
ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΕΘΝ. ΕΝΟΤΗΤΑΣ κ. Γ. ΜΠΟΥΡΔΑΡΑ

Ο Λαός στο πρόσωπο σου υποδέχεται τον αντιπρόσωπο της Κυβέρνησης του ενωμένου Έθνους. Τον αντιπρόσωπο μιας Κυβέρνησης που γυρίζει στην Ελεύθερη Πατρίδα για να διαδεχθή μια τυραννία που καταλύθηκε με τις θυσίες του Ελληνικού Λαού και με τη δράση των 3 μεγάλων συμμάχων μας και όλων των ελεύθερων λαών. Χαιρετίζει τον τίμιο βετεράνο αγωνιστή των δημοκρατικών θεσμών, το γενναίο στρατιώτη, το παιδί της ηρωικής Ευρυτανίας στα βουνά της οποίας συνεχίζεται η παράδοση του 1821 με τη δράση του Ε.Α.Μ.-Ε.Λ.Α.Σ.

Χαιρετίζει τον παληό μαχητικό δημοκράτη και μελλοντικό παραστάτη και συντελεστή της Λαοκρατικής Αναγέννησης:

Υπουργέ της Εθνικής Ενότητας!
Σε χαιρετίζει ο Λαός της Ελεύθερης Χίου.

Ο Λαός που σκλαβώθηκε και τσαλαπατήθηκε και ζητά Λευτεριά.
Ο Λαός που πείνασε και ζητάει ΨΩΜΙ.
Ο Λαός που απογυμνώθηκε, εξαθλιώθηκε και ζητάει ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ.
Ο Λαός που τον εκμεταλλεύτηκαν άγρια, απάνθρωπα, ληστρικά, και
ζητά ΔΙΚΗΟ.

Ο Λαός που προδόθηκε και ζητά ΕΚΔΙΚΗΣΗ
Ο Λαός που πληγώθηκε βαθεία και ζητά epούλωση των πληγών του.
Ο Λαός που ξύπνησε απ' τα συγκλονιστικά ραπίσματα της Εθνικής
και Κοινωνικής Προδοσίας και ζητάει ΦΩΣ.

Ο Λαός που συχνά ξεγελάστηκε και ζητά τώρα να κατοχυρώσει την
ύπαρξή του. Ο λαός αυτός μέρες σε περίμενε γιατί προσδοκά πως. θα
σταθείς στο πλευρό του, και παλληκαρίσια, ανδρικά και ξεκάθαρα μαζί
με το "ΚΑΛΩΣ ΗΛΘΕΣ" σου βροντοφωνάζει:

Έλα κοντά μας! Γνώρισε μας! Άκουσε τον πόνο μας. Μάθε τις
κακουχίες, τις θυσίες και τους αγώνες μας, γνώρισε τους πόθους μας
και τους σκοπούς μας.

Τρία χρόνια, (μαύρα χρόνια), η ντόπια εκμεταλλεύτρια τάξη
αγκαλιασμένη σφικτά με τον κατακτητή και μ' ένα δυο αντιπρόσωπους
της Γερμανόδουλης Κυβέρνησης της Αθήνας μας στέρησαν το ψωμί, μας
απογύμνωσαν, μας έγδαραν, μας αφάνισαν. Τα νεκροταφεία γέμισαν και
ξεχειλίσαν. Οι γονιοί μας, τα αδέρφια μας, τα παιδιά μας στάλθηκαν
πρώωρα στα νεκροταφεία. Τα στρατόπεδα δεν άδειασαν ποτέ. Στο
Κοντάρι ακόμα αντηχεί ο επιθανάτιος ρόγχος των συμπατριωτών μας.

Πονέσαμε πολύ, πάρα πολύ, κάτω απ' τη σκληρή καταπίεση των
ξένων και των ντόπιων τυράννων μας.

Το δράμα του λαού, που αποφεύγοντας τα νεκροταφεία στράφηκε σε
μια σκληρή μετανάστευση που γέμισε τα στρατόπεδα προσφύγων Μέσης
Ανατολής δεν συγκίνησε τους εκμεταλλευτές μας ούτε τους συνεκράτη-
σε στο αχαλίνωτο πάθος της κερδοσκοπίας.

Η αγανάχτηση μας χρόνια φούντωσε και περιμέναμε τη μέρα της
λευτεριάς για να τους εκδικηθούμε. Ορκιστήκαμε θάνατο. Μα
οργανωμένοι και πειθαρχικοί, την ημέρα της λευτεριάς συγκρατηθή-
καμε. Δεν θελήσαμε να λερώσει το μολυσμένο αίμα τους τις σημαίες μας.
Κρατάμε ακαταμάχητα πειστήρια για την ενοχή τους και θα σου
παραδώσουμε όλους τους εγκληματίες του λαού²⁰, μέσα κι έξω απ' τις
φυλακές, για να τους βρη ΔΙΚΑΙΑ ΤΙΜΩΡΙΑ, ατίμωση ή θάνατος.

Οι συνεργάτες αυτοί των Γερμανών στην εξόντωση της Ελληνικής
φυλής, οι εγκληματικοί αντुरγοί των δύο εξ' ίσου μακάβριων μετανα-

²⁰ Εννοεί κατὰ του λαού

στεύσεων προς τα νεκροταφεία και τα εξωτερικό, θα σε πλησιάσουν με τα ύπουλα κόλπα τους, με τις ευγενείς προσκλήσεις στα τραπέζια τους, (που έφαγαν και Γερμανοί), θα σου υπενθυμίσουν παλαιούς προσωπικούς δεσμούς και θα προσπαθήσουν να σε δηλητηριάσουν ενάντια στο Λαό και στους αγωνιστές του.

Να σε διαθέσουν εχθρικά προς τους αγωνιστές, που μεσ' τις πιό άθλιες βιωτικές συνθήκες κράτησαν ψηλά την εθνική συνείδηση και με την συνεργασία των Αγγλικών και Ελληνικών στρατιωτικών αποστολών δημιούργησαν τις προϋποθέσεις Απελευθερωτικού αγώνα.

Θα κάνουν ότι μπορούν με συκοφαντίες και ψευτιές για ν' αποφύγουν την καταδίκη κι ίσως, ίσως να ζητήσουν να βγουν κι από πάνω.

Μα εσύ, πολιτικός με πείρα με χαρακτήρα, με διορατικότητα, με Εθνικό και δημοκρατικό παλμό, ενστερνίσου τον αγώνα του Ελληνικού Λαού, ΝΙΚΗΤΗΡΙΟ ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΤΙΚΟ ΑΓΩΝΑ στο εσωτερικό και εσωτερικό, και κρατήσου ψηλά.

Βάλε πάνω από πρόσωπα, γνωριμίες και τζάκια ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ, να ξαναγεννηθή ΚΑΙ ΝΑ ΓΙΝΗ ΚΥΡΙΟΣ ΤΩΝ ΤΥΧΩΝ ΤΟΥ.

Υπουργέ της Εθνικής Ενότητας:

Ο Χιώτικος λαός σου εύχεται και πάλι:

Καλώς ήλθες

Στο άρθρο του Εμπρός στις 14 Οκτωβρίου 1944 ο συντάκτης καθησυχάζει συμβολικά μια γυναίκα που ο άντρας και ο υιός την είναι μέλη του ΕΑΜ, θέλοντας να καθησυχάσει όλο τον κόσμο του ΕΑΜ, σχετικά με τις προθέσεις της Αγγλίας για το ΕΑΜ. Τα πράγματα δυστυχώς μόνον έτσι όπως τα παρουσιάζει δεν εξελίχθηκαν.

ΜΗ ΦΟΒΑΣΤΕ ΠΙΑ ΤΟ ΦΡΟΚΑΛΟΣΠΟΡΟ!

Η αντίδραση οργιάζει. Δεν πάβει ούτε μια στιγμή, ούτε μέρα ούτε νύχτα, πού να μην ετοιμάζει και να μη ρίχνει το δηλητήριο της ανάμεσα στους απλοϊκούς. "Μου είπανε, πώς αν δε σβηστούνε από το ΕΑΜ ο άντρας μου κι ο γιος μου θα μας ταγίσουνε πάλι φροκαλόςπορο!" έλεγε μια απλοϊκή γυναίκουλα.

Φανταστήτε τώρα τι σοφίζεται η κίτρινη και μαύρη αντίδραση. Ούτε λίγο. ούτε πολύ. θέλει να παραστήσει πως η ευγενική και Ιπποτική Χώρα, η σύμμαχός μας Αγγλία, που εγγυάται και κηρύττει πως δεν θα αναμιχθή στα εσωτερικά μας, ότι τάχα εχτρέβεται την οργάνωση του ΕΑΜ και ότι αν το ΕΑΜ εξακολουθεί να υπάρχει και να προοδεύει τότες θα πεινάσωμε και θα φάμε φροκαλόςπορο! Μη χειρότερα: Μη φοβάσαι

γυναικούλα μου και δεν είναι έτσι τα πράγματα! Η Αγγλία δεν μας ταγίζει φροκαλόσπορο! Φτάνει που μας τον τάγισαν και μας δηλητηρίασαν και μας έπριξαν και μας πέθαναν μ' αυτόν οι δικοί μας οι Έλληνες (SIC) μαυραγορίτες!

Άφησε λοιπόν και τον άντρα σου και το παιδί σου στο ΕΑΜ, σε μια οργάνωση δημοκρατική που αγαπά και τιμά την Αγγλία και τις άλλες δύο Μεγάλες συμμαχικές Χώρες γιατί κι αυτές μάχονται όπως το ΕΑΜ για τη Δημοκρατία και ενάντια στο φασισμό.

Επιστρέφοντας στα του Εκπρόσωπου την Κυβέρνησης, Γεωργίου Μπουρδάρα, θα μπορούσαμε να πούμε ότι τα πρώτα δείγματα γραφής σχετικά με όσα αναφέραμε στο σχολιασμό του άρθρου της ίδιας εφημερίδας στις 29 Σεπτεμβρίου 1944, δεν άργησαν να φανούν. (Πρωτοπόρος 18/10/44)

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

Ο εκπρόσωπος της Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας κ. Μπουρ-δάρας είναι ένας παλός αγωνιστής, ειλικρινής δημοκράτης, αγαπάει το νησί μας και γι' αυτό τον εκτιμάμε βαθύτατα.

Αυτό όμως δεν μας εμποδίζει να παρατηρήσουμε:

1.) Ότι οι κυριώτεροι υπεύθυνοι της τραγωδίας του λαού στο νησί μας, οι προδότες και εγκληματίες πολέμου είναι ασύδοτοι.

2.) Ότι παραμένει ή χρεοκοπημένη Χωροφυλακή.

3.) Ότι πνίγηκε η θέληση του λαού πάνω στις επισιτιστικές Επιτροπές.

4.) Ότι ο κόσμος γυρνάει ξυπόλυτος. "Εφθασε ο χειμώνας, δέρμα υπάρχει άφθονο στο νησί και διανομή δέρματος στο λαό δεν γίνεται.

5.) Βουλάει η περιφέρεια Βόλου από πατάτες. Λάδι στη Μυτιλήνη υπάρχει άφθονο ενώ εδώ ο λαός δεν έχει στάλα και δε γίνεται καμμιιά προσπάθεια να βελτιωθεί η επισιτιστική κατάσταση. Πρέπει να τα περιμένουμε όλα από την Α.Μ.²¹;

6.) Κινδυνεύει να χαθί ο ιδρός χιλιάδων αγροτών και να κα-ταστραφή η παραγωγή των εσπεριδοειδών και των λαχανικών ο κυριώτερος Εθνικός πλούτος του νησιού μας γιατί δεν χορηγείται πετρέλαιο ή ρεύμα στα περιβόλια.

7.) Οι δημόσιοι, οι ιδιωτικοί και τραπεζιτικοί υπάλληλοι 4 μήνες έχουν να πάρουνε μισθό και υποφέρουν χωρίς να τους δοθή καμμιιά ενίσχυση.

²¹ Allied Military Liaison

8.) Τα παιδάκια της Ε.Π.Α.Χ. των συνοικισμών και γενικά των λαϊκών τάξεων δεν έχουν ρούχα, γάλα και ζάχαρη.

Όλα αυτά δεν είναι προβλήματα άλυτα. Δεν πρόκειται να κατεβάσουμε τα άστρα από τον ουρανό.

Με γνώμονα ότι υπέρτατος νόμος είναι το δίκαιο του λαού, οι πληγές αυτές μπορούνε και πρέπει να γιατρεφτούνε και μέσα στις σημερινές ντόπιες συνθήκες, όταν υπάρχει θέληση.

Και εμείς πιστεύουμε ότι ο κ. Γενικός Διοικητής και θέλει και μπορεί να εξυπηρετήσει το λαό μας.

Αλίμονο αν ο δύστυχος λαός μας πιστέψει ότι κι αυτή τη φορά η Διοίκηση δεν φροντίζει γι' αυτόν και συνεπώς "δεν πρέπει να... κοιμάται ήσυχος".

Πάντως περιμένουμε!!

Το παρακάτω κείμενο είναι η ανακοίνωση του Αντιπροσώπου της Κυβερνήσεως στα νησιά του Αιγαίου στις εφημερίδες της Χίου. Με το προκάλυμμα της αντιπροσωπείας όλων των κομμάτων και της συγκυρίας δηλώνει ότι καμία παρέμβαση δεν είναι αποδεκτή. Απολυταρχικού δηλαδή χαρακτήρα διοίκηση. (Πρωτοπόρος 21/10/44).

ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΧΙΑΚΟΝ ΛΑΟΝ

Κατά την ημέραν της αφίξεώς μου εις Χίον, ως Αντιπρόσωπος της Κυβερνήσεως Εθνικής Ενότητας και εις τας προς τον Χιακόν Λαόν δηλώσεις μου, καθίστατο σαφές το πλαίσιον εντός του οποίου δέον έκαστος πολίτης να κατευθύνη τας ενεργείας του, με έμβλημα και σύνθημα την Ενότητα του Έθνους και την προοπασίαν των ελευθεριών του Λαού.

Η Κυβέρνησις Εθνικής Ενότητας την οποίαν εκπροσωπώ, έχουσα μεταξύ ετέρων και κύριον αυτής μέλημα την ενότητα του Έθνους και την βοήθειαν προς τον χειμαζόμενον Λαόν, αποκαθιστά βαθμηδόν την Διοίκησιν της Χώρας, ίνα η Κρατική Μηχανή λειτουργήση, προς θεραπείαν τόσων και τόσων αναγκών.

Εις την κατεύθυνσιν ταύτην, ολόκληρος ο Χιακός Λαός ετέθη παρά το πλευρόν της Κυβερνήσεως.

Δεν δύναμαι όμως να μη υπογραμμίσω και τινάς παραφωνίας, ωρισμένων ατόμων, άτινα δι' ασκόπων δηλώσεων ή ενεργειών επιζητούν να παρεμβάλουν προσκόμματα εις το παρ' εμού αναληφθέν έργον.

Ως εκ τούτου δηλώ άπαξ δια παντός, ότι δεν είμαι διατεθειμένος να ανεχθώ επεμβάσεις ανεύθυνων εις τα της Διοικήσεως, έχων προσωπικώς τας ευθύνas του δυσχερούς έργου της Κυβερνήσεως, εις ην αντιπροσωπεύονται άπασαι αι Πολιτικάί παρατάξεις της Χώρας.

Όθεν προσκαλώ πάντας τους Πολίτας να συμμορφωθώσι προς τας ανωτέρω υποδείξεις μου, αποφεύγοντες να δέχωνται εισηγήσεις ή διαταγάς οποθενδήποτε προερχομένας.

Μα έχωσιν απόλυτον εμπιστοσύνην εις την Κυβέρνησιν, ήτις κατά τας επανειλημμένας ρητάς και σαφείς του Προέδρου της κ. Παπανδρέου και του Αντιπροέδρου κ. Σβώλου δηλώσεις της, εγκαθισταμένη εις Αθήνας, εντός των ήμερων, θα λαβή όλα τα μέτρα δια την ρύθμισιν των γενικών ζητημάτων, άτινα απασχολούσι τον Ελληνικόν Λαόν.

Εν Χίω τη 18 Οκτωβρίου 1944

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΔΙΑ ΤΑΣ ΝΗΣΟΥΣ ΑΙΓΑΙΟΥ
Γ. ΜΠΟΥΡΔΑΡΑΣ

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί απάντηση σε επιστολή του Κίμωνα Πυργάρη, η οποία δεν διασώζεται αλλά οι βασικές τις αρχές φαίνονται στο κείμενο, δεξιό δικηγόρο ο οποίος είχε ανοιχτά ταχθεί ενάντια στον ΕΑΜικό συνασπισμό. Στην ουσία αμφισβητεί το λαϊκό έρεισμα του Ε.Α.Μ. και αποδίδει κάποιες ενέργειες του λαού με συναφείς με τις θέσεις του ΕΑΜικού συνασπισμού σε συγκυριακούς λόγους.

ΑΙ ΒΕΒΙΑΣΜΕΝΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ

Σκεπτικά με την ανοικτή επιστολή του κ. Κίμωνος Ν. Πυργάρη παρατηρούμε:

1). Το ότι ο λαός της Χίου είναι πατριώτης, υπομονετικός, πράος, ήσυχος, τακτικός και νομοταγής είναι τόσο σίγουρο και σωστό, όσο η θάλασσα είναι αρμυρή. Δεν είναι όμως καθόλου σωστό να κάνωμε κατάχρηση της νομιμοφροσύνης του. Και ένα άλλο ακόμη. Μήπως ο επιστολογράφος μας φαντάζεται ότι νομιμοφροσύνη και πραότης κλπ. του Χιακού λαού είναι τόσο μεγάλη ώστε να ανεχθή καμμιά νέα τυραννία; (λ.χ. σαν την προσφιλή για μερικούς πολιτενόμενους διχτατορία της 4^{ης} Αυγούστου).

2) Η μικρή, καθώς λέτε, μερίδα μας, κ. Πυργάρη, ενδιαφέρεται να μάθη ποιες είναι "αι βεβιασμένοι ενέργειαι" εις τας οποίας ο λαός παρεσύρθη από τους ολίγους που "εξεμεταλλεύθησαν" την αγανάκτησή του.

Πάντως αν με τον αόριστο αυτό υπαινιγμό σας επιχειρείτε να κολλήσετε στο Χιακό λαό τη ρετσίνα ότι το μίσος του και οι εκδηλώσεις του ενάντια στους προδότες και εγκληματίες της Πατρίδος του δεν είναι αποτέλεσμα μιας βαθύτατης πίστης του αλλά ενέργεια εις την οποίαν παρεσύρθη είμεθα υποχρεωμένοι να τονίσωμε ότι κάμνετε λάθος και παρεξηγήσατε το σημερινό Χιώτη ο οποίος είναι βέβαια πράος, πατριώτης κλπ. αλλά δεν μοιάζει καθόλου με τον Χιώτη της 4^{ης} Αυγούστου 1936.

Οι λαοί κ. Πυργάρη που δεν τιμωρούν όταν πρέπει είναι ηθικά ανάπηροι και ο λαός μας αυτήν την ανηθικότητα δεν σας επιτρέπει να του την φορτώσετε.

3) Οι πυρπολητές της αδρανείας του Χιακού Λαού νομίζουνε ότι το ανώτερο Εθνικό συμφέρον του Ελληνισμού εξυπηρετεί η λαοκρατία δηλαδή το να έχει δικαίωμα ο λαός να διευθύνει τις τύχες του, γι' αυτό και Ημείς κ. Πυργάρη (πολλοί ή λίγοι όσοι κι αν είμαστε) εθυσιάσαμε και θυσιάζομε τα πάντα εις τον βωμόν της Εθνικής Συναδέλφωσης και για τα ανώτερα Εθνικά συμφέροντα, αλλά ταυτόχρονα και παράπλευρα αγωνιζόμαστε, και θα πέσωμε υπερασπίζοντας με τη ζωή μας τα πολυτιμότερα αγαθά του Έθνους: Τη Λευτεριά και τη Λαοκρατία.

Στην εφημερίδα Εμπρός, στο φύλλο της 1^{ης} Νοεμβρίου, διαβάζουμε μια από της πρώτες κινήσεις του νέου Γενικού Διοικητή Γεώργιου Μπουρδάρα, το άνοιγμα των σχολείων. Οι ελλείψεις όμως είναι τεράστιες και στο άρθρο επισημαίνονται. Το ζήτημα είναι ότι από κάπου έπρεπε να γίνει μία αρχή στο θέμα της εκπαίδευσης έστω και υπό αυτές τις αντίξοες συνθήκες και ο συντάκτης του άρθρου δεν δείχνει να το κατανοεί αυτό.

ΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Μόλις έφτασε στο νησί μας ο Αντιπρόσωπος της Κυβέρνησης Γεν. Διοικητής κ Γ. Μπουρδάρας, διέταξε ν' ανοίξουν τα Σχολεία την 9^{ην} Οκτωβρίου και να γίνει έναρξη των μαθημάτων από 11^{ης} ίδιου.

Φαίνεται όμως πως ωρισμένες υποδείξεις αρμοδίων και μια καλύτερη εξέταση της κατάστασης στο Νησί μας τον έκαναν να αναβάλει για 15 μέρες και να διατάξει το άνοιγμα για την 1^{ην} Νοεμβρίου.

Το ν' ανοίξουν τα Σχολεία και ν' αρχίσουν τα μαθήματα είναι, νομίζομε, η επιθυμία όλου του κόσμου. Γιατί κανείς δεν θέλει να γυρίζουνε τα παιδιά στους δρόμους και να μείνουνε αγράμματα και τυφλά.

Ας έρθουμε όμως να ξετάσουμε μέσα σε ποιες συνθήκες ανοίγουνε τα Σχολεία και ποιες είναι οι απαραίτητες προϋποθέσεις και απαιτήσεις για τη λειτουργία τους.

1.) Πρέπει ή δεν πρέπει να τραφούνε, να ντυθούνε, να παπουτσωθούνε, τα ογδόντα εκατοστά των παιδιών του Λαού, που έχουν καταντήσει ραχητικά, καχεκτικά, σκελετωμένα, ύστερ' από τον υποσιτισμό τόσο χρόνου; Πώς θα μπορούν οι δάσκαλοι να απαιτούνε έστω και την ελαχίστη προσοχή από τα κινούμενα αυτά φαντάσματα;

Που είναι τα τρόφιμα για να τα στυλώσουμε και να μπορέσουμε να τα στήσουμε όρθια; Που είναι τα ρούχα και τα παπούτσια για να τα ντύσουμε ώστε να μπορούνε να κάθονται στα θρανία ήσυχα χωρίς να

κρυώνουνε μέσα σε Σχολεία μάλιστα τις περισσότερες φορές χωρίς τζάμια και παράθυρα;

2.) Πρέπει ή δεν πρέπει να εφοδιαστούνε τα παιδιά με τα πιο στοιχειώδη μέσα διδασκαλίας: χαρτί, πένα, μολύβι, μελάνι; Πώς θα μπορέσουνε σήμερα να τ' αγοράσουν οι φτωχοί γονείς με τόση έλλειψη και τόση ακρίβεια;

3.) Πρέπει ή δεν πρέπει να ξεκουμπιστούνε από τα Σχολεία τα, αναγνωστικά και τα αλλά εγχειρίδια Μέσης και Δημοτική, που είναι πέρα — πέρα ποτισμένα μ' ένα, πνεύμα φασιστικό, αντιδημοκρατικό, πνευματοκτόνο; Γιατί αποκλειστικός σκοπός των βιβλίων αυτών ήτανε να δηλητηριάσουν τη Νεολαία με το ολέθριο πνεύμα του φασισμού, του ραγιαδισμού και της δουλοπρέπειας. Και θα είναι αληθινά εγκληματικό, ύστερ' από τον πόλεμον τούτον, που σαρώνει τον μεσαιωνισμό και καθαρίζει, τα πάντα, να λερώσουμε το πνεύμα και την ψυχή των παιδιών, έστω και για ελάχιστο χρονικό διάστημα, με το άγος του Μεταξικού φασισμού. Νομίζομε ότι ένα αδιαπέραστο τείχος θάπρεπε να μπει ανάμεσα στο φασισμό και στη δημοκρατία.

4.) Πώς θα πάνε να διδάξουν οι διδάσκαλοι και οι καθηγητές, πού έχουνε να πάρουν μισθό εδώ και 4 μήνες κι ευρίσκονται σε άθλια οικονομική κατάσταση, καταχρεωμένοι χωρίς τροφή, χωρίς ρούχο, χωρίς παπούτσι;

5). Πώς θα μπορέσουνε να μετακινηθούνε για να πάνε στις θέσεις τους, να ζήσουν και να εργαστούνε οι διδάσκαλοι και οι διδασκάλισσες που είναι διορισμένοι μακριά από το σπίτι τους;

6). Πώς θα μπορέσουνε να πηγαινόρχονται από το χωριό της κατοικίας τους στο χωριό της έδρας τους πρωϊ και βράδυ, οι διδάσκαλοι και οι διδασκάλισσες που πηγαινόρχονταν άλλοτε πεζοί; ή μήπως θα περπατούνε ξυπόλυτοι;

Αυτά και άλλα ζητήματα προβάλλουνε για όσους θέλουν αντικειμενικά να ξετάσουνε το ζήτημα.

Για όλα αυτά, είναι απαραίτητη ανάγκη μαζί με το άνοιγμα των Σχολείων:

1.) Να λειτουργήσουν μαθητικά συσσίτια για να τρέφονται τα παιδιά του Λαού και να ληφθεί φροντίδα για το γρήγορο ντύσιμο και παπούτσωμά τους.

2) Να εφοδιαστούνε οπωσδήποτε τα παιδιά με βιβλία και γραφική ύλη (χαρτί, μελάνι, μολύβι, πένες κ.λ.π).

3.) Να λυθεί το γρηγορότερο το υπαλληλικό πρόβλημα, έστω και προσωρινά για να τραφούνε και να ντυθούνε οι Εκπαιδευτικοί και οι άλλοι Δημόσιοι Υπάλληλοι.

5) Να εκλεγεί μια Επιτροπή της Δημοτικής και άλλη της Μέσης Εκπαίδευσης, που θ' αναλάβουν να καθορίσουν ποια κεφάλαια μέσα στ' αναγνωστικά βιβλία είναι κατάλληλα για διδασκαλία και ν'

αποκλειστούν τα κεφάλαια με φασιστικό περιεχόμενο. Και τούτο ώσπου να κανονιστεί το σοβαρώτατο αυτό ζήτημα από την Εθνική μας Κυβέρνηση.

Αυτές νομίζομε, πώς είναι οι απαραίτητες απαιτήσεις και πρέπει να γίνουν.

Σε πλαίσιο μέσα στο προηγούμενο άρθρο υπάρχει το παρακάτω κείμενο παρμένο από Αθηναϊκή εφημερίδα. Μιλά για την ανάγκη άμεσης τιμωρίας των εγκληματιών πολέμου με ενεργή συμμετοχή του λαού στις δίκες.

ΛΑΪΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Η τιμωρία των εγκληματιών πολέμου και των πρακτόρων της κατοχής δεν είναι υπόθεση δικαστών. Είναι υπόθεση του Λαού. Οσοδήποτε νόμιμη και αν είναι η διαδικασία, η σύνθεση των δικαστηρίων πρέπει να αντανakλά αμέσως τη δυναμική κατάσταση μέσα στην οποία βρίσκεται η Χώρα μας που σημαίνει ότι πρέπει να είναι σύνθεση Λαοκρατική. Οι εκπρόσωποι του Λαού και μόνον δικαιούνται να δικάσουν τους εχθρούς της Ελλάδας. (Από τον "Απελευθερωτή" των Αθηνών της 20/10/44.)

Το επόμενο άρθρο από τον Πρωτοπόρο, δημοσιεύεται στις 2 Νοεμβρίου 1944. Αφορά μαχητές του Ιερού Λόχου²² που γυρίζουν στο νησί και σχολιάζει τις φήμες που τους ακολουθούν σχετικά με τα πολιτικά τους πιστεύω, φήμες που αν και ο συντάκτης θεωρεί άκαιρες μιας και όπως λέει ο στρατός δεν πρέπει να πολιτεύεται, θα αποδειχτούν αληθινές μιας και αρκετά προβλήματα θα προκληθούν από ομάδες με βάση τους Ιερολοχίτες στο νησί.

Ακόμη σε κομμάτι του άρθρου διαβάσουμε για τις νουθεσίες προς τους στρατιώτες αυτούς, όσο εκείνοι ακόμα βρισκόταν στη Μέση Ανατολή, από τον μητροπολίτη Καρυστίας Παντελεήμονα, ακροδεξιό και διώχτη των κομμουνιστών. Το άτομό του θα απασχολήσει έντονα το Χιακό λαό λίγους μήνες αργότερα, καθώς θα σταλεί ως αντικαταστάτης, στη μητρόπολη

²² Στρατιωτικός σχηματισμός επίλεκτων, που απαρτίστηκε από αξιωματικούς κυρίως, με πρωτοβουλία της Ελεύθερης Ελληνικής Κυβέρνησης, η οποία είχε σχηματιστεί στο Κάιρο μετά την κατάρρευση του μετώπου στην Ελλάδα κατά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο. Η δράση της μονάδας αυτής σε όλη την περίοδο 1941-1944 υπήρξε αξιόλογη και εντυπωσιακή. Ο λόχος ενεργούσε επιδρομές και άλλα εγχειρήματα που απαιτούσαν μεγάλη ευψυχία και ικανότητα άμεσης δράσης. Πήρε μέρος σε επιχειρήσεις στη Βόρεια Αφρική και στην απελευθέρωση νησιών του Αιγαίου, ιδιαίτερα της Δωδεκανήσου.

Χίου προκειμένου να εκκαθαρίσει από φιλικά προς το Ε.Α.Μ. διακεείμενους ιερωμένους.

Ο ΙΕΡΟΣ ΛΟΧΟΣ

Τα παιδιά του Ιερού Λόχου τα βλέπομε με αγνό πατριωτικό αίσθημα συμπάθειας. Τα υποδέχτηκε ο Χιακός Λαός σαν ξενητεμμένα αδέρφια με συγκίνηση στο νησί μας. Όλα αυτά καίτοι πρότρεξαν μερικές φήμες για διαφορετικές ιδεολογικές αντιλήψεις. Δεν δώσαμε καμιά πίστη σ' αυτές γιατί ποτέ δεν μπορεί να γίνη πιστευτό ότι οι ιερολοχίτες που είναι σάρκα από τη σάρκα του Λαού μπορούν ποτέ να στραφούν ενάντια στο Λαό να γίνουν θιασώτες συστημάτων ή θεσμών που δεν τους ανέχεται η τεραστία πλειοψηφία του Ελληνικού Λαού. Αντίθετα έχομε τη βαθειά, βαθύτατη πίστη ότι τα παιδιά του Ιερού Λόχου θα σταθούν παράπλευρα με το Λαό για τη Λαοκρατία και τη δημιουργία μιας λεύτερης λαοκρατούμενης πατρίδας.

[...]Επανελημμένα τονίστηκε ότι ο στρατός δεν πολιτεύεται και αν αυτό αποτελεί μια αλήθεια θάπρεπε, νομίζομε, οι οπλίτες ν' αφήνωνται ανεπηρέαστοι.[...]

Εγινε συστηματική προσπάθεια τα παιδιά του Λόχου να δηλητηριαστούν προτού έλθουν στην Ελλάδα. Ακουστέ για να κρίνετε. Σε μια ομιλία του ο μητροπολίτης Καρυστίας Παντελεήμων στη Μέση Ανατολή σύστησε στους ιερολοχίτες τώρα πού θα έλθουν στην Ελλάδα να χτυπήσουν το... ΕΑΜ. "Στην Ελλάδα τους είπε θα βρήτε κάτι πολύ χειρότερο από τους Γερμανούς ή τους Βούλγαρους. Θα βρήτε το... ΕΑΜ... Αυτό να χτυπήσετε παιδιά μου!!!

Δεν πρόκειται να γίνει κριτική των έργου του παραπάνω Ποιμενάρχη (;) Ο Ελληνικός Λαός ξέρει και δεν θα ξεχάσει ποτέ ότι είναι εκείνος που είπε την ιστορική φράση: "καλλίτερα χίλια χρόνια με τους γερμανούς παρά μια μέρα με το ΕΑΜ". Και ξέρει ακόμα ότι και όταν ήταν στην Ελλάδα είχε πουλήσει τη ψυχή του στον Γκάιμπελς. [...]

Η λογική του σταδιακού παραγκωνισμού οποιασδήποτε υπάρχουσας αρχής του Ε.Α.Μ. Χίου σε οποιονδήποτε τομέα και φορέα άρχισε επί των ημερών του Γενικού Διοικητή Γεώργιου Μπουρδάρα να εφαρμόζεται με μεγάλη επιτυχία. Δυστυχώς τα μέλη της επισιτιστικής επιτροπής, εδώ, έπесαν θύματα της παγίδας που στήθηκε και αντί να προσπαθήσουν να επιβάλλουν την παρουσία τους, παραιτήθηκαν ως ένδειξη διαμαρτυρίας που όμως δυστυχώς για τους διοικούντες δεν σήμαινε τίποτα, φοβούμενοι ίσως και τις συνέπειες που ίσως θα επέσυρε η ύπαρξη του ονόματός τους στις αποφάσεις που λαμβανόταν ερήμην τους. (Πρωτοπόρος 2/11/44)

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Δημοσιεύουμε χωρίς σχόλια την αναφορά της Επιτροπής Επισιτισμού Χίου:

Προς
Τον κ. Νομάρχην Χίου

Καταργηθέντες ουσιαστικώς προ πολλού ως μέλη της Επιτροπής Επισιτισμού, αφού δεν καλούμεθα εις ουδεμίαν συνεδρίασιν, ούτε ερετώμεθα εις τας υποθέσεις και τας πράξεις της Επιτροπής Επισιτισμού, διευθυνομένης μόνον εκ του Προέδρου αυτής, λαμβάνομεν την τιμήν να υποβάλλομεν την παραίτησίν μας και να παρακαλέσωμεν όπως γίνη αποδεκτή δια την απαλλαγή μας από πάσης ευθύνης.

Ευπειθέστατοι

Αντώνιος Γλύκας, Αδαμάντιος Καραγκιουλές, Μιχαήλ Παραδείσης,
Γεώργιος Κολόμβος, Αντώνιος Κουγιούλης, Ξενοφών Περγίκης,
Μόδεστος Κορδής.

Μέλη της Επιτροπής Επισιτισμού

Στη μόνιμη στήλη του Εμπρός «Με λίγα λόγια», στις 4 Νοεμβρίου 1944, διαβάζουμε σχετικά με πρόσωπα και πράγματα που καταγγέλλει το ΕΑΜ για την κατοχική τους δράση, καθώς και για προκλητική δράση κάποιων αντιστασιακών ατόμων. Εντύπωση κάνουν κάποιες απειλές που διατυπώνονται κάτι που δεν αποτελεί συνήθη πρακτική.

Ο Ι. ΡΕΣ μαζεύει υπογραφές για τον Ελληνοαμερικανικό Σύνδεσμο. Είναι φαίνεται διαβολική σύμπτωση, τα καθαρά χαρτιά σαν τα κρίνα, να γυρίζουν σε χέρια λερωμένα σαν τα πόδια της όρνιθας. Μήπως ο Ι. Ρες με τον τρόπο αυτό γυρεύει να ξεπλύνει τους λεκέδες κάποιας κυρίας που συνεργάστηκε πέρα για πέρα με τους καταχτητές; Αυτό τον βεβαιώνουμε πως είναι αδύνατο.

Ο γνωστός αρχιμαντραγορίτης ΜΑΜΟΥΛΑΚΗΣ τόλμησε να κατηγορήσει τους Αντιφασίστες της Μέσης Ανατολής, υποστηρίζοντας πράγματα ολωσδιόλου ανυπόστατα. Αυτό δεν μας παραξενεύει και τόσο, γιατί ο αρχιφροκαλόσπορος Μαμουλάκης δεν θα μπορέσει πια να σηκωθεί από το βούρκο που κολυμπά.

Στην Καλλιμασιά μια φούχτα αντιδραστικοί μέθυσαν τις προάλλες και προκάλεσαν τους εαμίτες. Οι εαμίτες δεν έδωσαν σημασία στην πρόκληση, γιατί πειθαρχούνε απόλυτα στις διαταγές των στελεχών

τους. Μα καμμιά φορά το στενοχωρεμένο νερό παίρνει τον ανήφορο. Και τώρα, ξέρετε, είναι πολύ δύσκολο να πάει κανείς στον οδοντογιατρό και να περάσει τεχνητές οδοντοστοιχίες...

- Ρωτήσαμε προχτές έναν Αυγωννιμούση:
 - Πόσους κατοίκους έχει το χωριό σας;
 - 156
 - Πόσοι είναι γραμμένοι στο ΕΑΜ;
 - 156 !
 - Μα λογαριάζεις και τα παιδιά;
 - Αμέ; Κι αυτά είναι γραμμένα στο ΕΑΜ!
- Άρπα την αντίδραση.

Στο Εμπρός στις 11 Νοεμβρίου 1944 διαβάζουμε το γράμμα ενός αναγνώστη προς την εφημερίδα και το οποίο αφορά την κατάσταση στον δημόσιο τομέα και την ανάγκη εκκαθάρισης από τα στοιχεία εκείνα που επί κατοχής υπήρξαν συνεργάτες των Γερμανών.

ΔΗΜΟΣΙΟΨΠΑΛΛΗΛΙΚΟΙ ΠΑΤΡΩΝΕΣ & ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΤΕΣ

Στις μαύρες μέρες της κατοχής, όταν η άτιμη μπότα του κατακτητή πατούσε τα πτώματα του Ελληνικού λαού, ο ρόγχος του θανάτου ακουότανε πιο δυνατός από μια τάξη που υπέφερε πολύ, την τάξη των Δημοσίων υπαλλήλων. Όταν γινόταν καμμιά διανομή, ο πεινασμένος κοσμάκης βλασφημούσε κι αναθεμάτιζε, γενικά τους υπαλλήλους, γιατί νόμιζε πως όλοι ευπορούσαν. Ποιοι όμως από τους υπαλλήλους εύπορουσαν; Ήτανε μια ελάχιστη μειονότητα, “η υπαλληλική αριστοκρατία” και μερικοί δορυφόροι του περίφημου Λουλακάκη.

Οι λιγοστοί αυτοί υπάλληλοι που νόμισαν ότι οι δημόσιες υπηρεσίες ήταν κληρονομιά του πατέρα τους και οργίασαν όχι μονάχα εις βάρος του φτωχού λαού, αλλά και των συναδέλφων τους. Οι υπάλληλοι αυτοί, που έφτασαν στο σημείο να συνεργάζονται με τους Ούννους κατακτητές και να τσαλαπατούν και να απειλούν με απόλυση τους κατωτέρους υπαλλήλους, γιατί στέκονταν εμπόδιο στα άνομα συμφέροντά τους, πρέπει να δώσουν λόγο των πράξεών τους. Ο Νόμος που ψηφίστηκε τελευταία για την εκκαθάριση των Δημοσίων υπηρεσιών θα είναι σωτήριος για την αναγέννηση του Έθνους. Πρέπει να αποκοπούν το γρηγορώτερο τα σάπια μέλη του υπαλληλικού σώματος νια να μπορέσουν ν’ ανασάνουν οι δημόσιες υπηρεσίες και να εξυπηρετείται δημοκρατικά και χωρίς εκμετάλλευση ο Ελληνικός λαός.

Ένας φτωχός δημόσιος υπάλληλος

Το επόμενο άρθρο επαναφέρει το ζήτημα της τιμωρίας των συνεργατών των Γερμανών στη Χίο, τιμωρία την οποία βλέπουν να αργεί στο νησί. Η επιταγή είναι άμεση για να αποδοθεί δικαιοσύνη. (Πρωτοπόρος 13/11/44)

ΝΑ ΤΙΜΩΡΗΘΟΥΝ ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΘΝΟΠΡΟΔΟΤΕΣ

Είναι αξίωση του λαού μας που μαυροφόρεσε, που τυραννήθηκε, που πρήστηκε απ' την πείνα, που σφαγιάστηκε στο Κοντάρι, που σαπίζει στην εξορία, να τιμωρηθούν άμεσα οι προδότες και εγκληματίες πολέμου.

Γιατί στη Χίο δε γίνηκαν ακόμα συλλήψεις;

Δεν υπάρχουν προδότες και εγκληματίες πολέμου;

Οι υπεύθυνοι προκαλούνε το δημόσιο αίσθημα με την αδράνεια τους.

Στο φύλλο του Εμπρός στις 18 Νοεμβρίου 1944 στη μόνιμη στήλη «Με λίγα λόγια» διαβάζουμε για ένα πρόσωπο, τον ανθυπασπιστή της χωροφυλακής Ζορμπά, ο οποίος είναι ο πυρήνας των αντιεαμικών και η όλη του στάση, είναι σε όλη την περίοδο, προκλητικότατη. Η στάση του, όπως και όλης της Χωροφυλακής θα είναι μια απ' τις αιτίες που τελικά θα οδηγήσουν στη σύγκρουση.

Ο ανθυπασπιστής Ζορμπάς, μέλος της χωροφυλακίστικης οικογένειας, πλασαρίστηκε προχθές από συντάχτη της "Νέας εποχής" σαν άνθρωπος με εθνική δράση, σαν συνεργάτης του Καλαμπόκα. Για τον... πατριώτη τούτο χωροφύλακα, εμείς έχουμε κάτι συμπληρωματικές πληροφορίες ότι δηλαδή είναι αυτός που εκτελώντας το χωροφυλακίστικο καθήκον του, πρόδωσε στους Γερμανούς 4 αξιωματικούς, Άγγλους, Αμερικανούς και Έλληνες που παρουσιάστηκαν στο Βύκι²³. Οι Γερμανοί κινήθηκαν την ίδια μέρα, πιάσανε τους αξιωματικούς, τους στείλανε στη Θεσσαλονίκη και εκεί τους παράδωσαν στο εκτελεστικό απόσπασμα.... Ένα πράμα μόνο δεν κατορθώσαμε να μαθώμε, αν δηλαδή ο Χίτλερ του έστειλε κανένα παράσημο για την πατριωτική δράση του!

Στην ανακοίνωση που ακολουθεί από τον Πρωτοπόρο της 21^{ης} Νοεμβρίου 1944, διαβάζουμε για την έλευση του νέου νομάρχη και τις προσδοκίες που το γεγονός αυτό προκαλεί.

ΗΛΘΕ ΝΕΟΣ ΝΟΜΑΡΧΗΣ

²³ Χωριό της βόρειας Χίου στο οποίο συνηθιζόταν να αποβιβάζονται συμμαχικές αποστολές λόγω του ότι ο κακός καιρός που συνήθως επικρατεί εκεί απέτρεπε τις από θαλάσσης Γερμανικές περιπολίες.

Το περασμένο Σάββατο ανέλαβε καθήκοντα ο νέος Νομάρχης κ. Σ. Σταματιάδης. Οι πληροφορίες που έχομε τον παρουσιάζουν σαν ένα ξεχωριστό επιστήμονα και άνθρωπο και πιστεύομε πώς θα καταπιαστή άμεσα στην επίλυση των σοβαρών ζητημάτων που απασχολούν το νησί μας.

Ο μητροπολίτης Χίου Ιωακείμ όπως αναφέραμε ξανά βάλλεται από διάφορους κύκλους της «αντίδρασης» λόγω του ότι είναι φιλικά διακείμενος προς το Ε.Α.Μ. Στο άρθρο που ακολουθεί διαβάζουμε για έναν από τους λόγους που κατηγορείται και βλέπουμε τι λέει για όλα αυτά ο ίδιος. (Πρωτοπόρος 21/11/44)

ΠΡΟΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΝ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ
ΜΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟΝ
ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΧΙΟΥ

Επισκεφθήκαμε τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Χίου και τον ρωτήσαμε ποιος είναι ο λόγος που ώρισμένοι μεγαλομαυραγορίτες καταφέρονται εναντίον του.

Σε απάντηση ο ίδιος μας είπε τα εξής περίπου:

Όταν προ τριών ετών οργανώθη και στη Χίο ο Ερυθρός Σταυρός με επανειλημμένους εγκυκλίους, παρεκαλέσαμε τους πλουσίους και όλους εκείνους που μπορούσαν με τα ίδια μέσα να συντηρήσουν τις οικογένειές των να μη εγγράφουν εις τους καταλόγους που εξήτα ο Ερυθρός Σταυρός για να μπόρεση ο φτωχός λαός που απέθενε απ' την πείνα και από τη δυστυχία να πάρη κάτι τι παραπάνω. Δυστυχώς μόνον λίγοι πού μετρούνται στα δάκτυλα έκαμαν αυτήν την χριστιανικήν χειρονομίαν, οι περισσότεροι απ' αυτούς όχι μόνον εγγραφήκαν αλλά και προσεπάθησαν ασυνείδητοι να εγγράψουν και σε δύο ή τρεις καταλόγους και με μέσα αθέμιτα και ποταπά.

Η ασυνείδησία αυτή και σκληρότης μερικών εκ των πλουσίων μας ηνάγκασε πλέον ως θρησκευτικόν Αρχηγόν να τους καντηριάσωμεν [...] μολονότι εγνωρίζαμεν ότι ούτοι θα χολωθούν και θα κηρύξουν συκοφαντικόν πόλεμον εναντίον μας. Ένας απ' αυτούς σε μια συγκέντρωση πολιτών στο Βουνάκι έλεγεν ότι ο Δεσπότης φόρεσε κόκκινο σκούφο, και μας απειλεί. Λίγο πολύ έλεγε ότι έγινα μπολσεβίκος γιατί γι' αυτό έλεγε πώς φόρεσα κόκκινο σκούφο. [...]

Το επόμενο άρθρο με τίτλο «ΕΑΜική νίκη» καταδεικνύει την υπεροχή του ΕΑΜ Χίου στις εργατικές οργανώσεις. (Εμπρός 22/11/44)

ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΩΝ ΚΑΤΑΣ)ΡΧΩΝ

Την περασμένη Κυριακή, το σωματείο υποδηματοποιών καταστηματαρχών Χίου, έκαμε εκλογές για την ανάδειξη καινούργιου Διοικητ. Συμβουλίου.

Από τους 40 ψηφοφόρους, ψηφίσανε πέρα για πέρα το Εαμικό ψηφοδέλτιο οι 37. Το νέο διοικητικό συμβούλιο αποτελέστηκε από τους παρακάτω: [...]

Το επόμενο άρθρο είναι από την εφημερίδα Εμπρός και είναι αφιερωμένο στον Κίμωνα Πυργάρη. Δημοσιεύεται στις 30 Νοεμβρίου 1944.

Ο ΗΡΩΑΣ ΚΙΜΩΝ ΠΥΡΓΑΡΗΣ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ ΙΔΕΟΛΟΓΟΣ ΜΑ ΠΑΛΗΟΣ ΕΡΓΑΤΟΠΑΤΕΡΑΣ

Με ένα χείμαρο από βρισιές, χυδαιότητες, αόριστους υπαινιγμούς και συκοφαντίες, προσπάθησε ο γνωστός δικηγόρος αγροτοπατέρας Κίμ. Πυργάρης να θολώσει τα νερά και να αποφύγει τα ξεκάθαρα ερωτήματα που του 'θεσε ένας μαστ/παραγωγός.

Τον ρώτησε:

1) Να δώσει απολογισμό για το ταξίδι του στην Τουρκία και ποιοι είναι υπεύθυνοι για τη φυλάκιση του. Απάντηση του κ. Πυργάρη, μηδέν!

2) Να ξεσκεπάσει όσα λέει ότι ξέρει εις βάρος των υπενθύνων για τα εγκλήματα που γίνανε ενάντια στα συμφέροντα της Ένωσης. Απάντηση του κ. Πυργάρη, μηδέν!

3) Γιατί κάνει παρασκηνιακές κινήσεις και γυρεύει με τα κουμπαριά να διοριστεί αντικανονικά διευθυντής της Ένωσης, Απάντηση του κ. Πυργάρη μηδέν!

4) Γιατί τον φυλάκισαν οι Γερμανοί; Τι έγινε με τα μαστίχια και τα σύκα; Απάντηση του κ. Πυργάρη, μηδέν!

Εμάς, δικηγόρε Πυργάρη, δεν πρόκειται να μας παρασύρεις σε ανταλλαγή ύβρεων και συκοφαντιών. Ξέρουμε πως τα καταφέρνεις καλύτερα από τον καθένα σ' αυτή τη δουλειά. Εμείς σε καλούμε να απάντησης με γεγονότα και αλήθειες στα όσα σε ρωτούν. Και την απάντησή σου είμαστε πρόθυμοι να δημοσιεύσουμε. Αν όμως σου είναι δύσκολο να φανερώσεις την αλήθεια, γιατί σαν κρυφοφασίστας που είσαι, το φως της σ' ενοχλεί στα μάτια και σε ζαλίζει, τότε είμαστε υποχρεωμένοι σαν αγωνιστές του λαού να διακηρύξαμε εμείς τα όσα ξέραμε γι' αυτή την υπόθεση.

Εμείς δεν φιλοδοξήσαμε τον τίτλο των ιδεολόγων. Είμαστε λαϊκοί αγωνιστές, είμαστε ο ίδιος ο λαός. Και ο λαός αγαπά τις ξεκάθαρες δουλειές και όχι τις αοριστίες.

Αν η διοίκηση της Ένωσης η οποιοσδήποτε άλλος "έχει εγκληματήσει επί του Οργανισμού" αυτό θα το βρούνε οι Μαστιχοπαραγωγοί και θα

τιμωρήσουν σκληρά τους υπεύθυνους, όχι όμως με αυτοδιορισμένους αγροτοπατέρες, μα με τα όργανα που προβλέπει η συνεταιριστική τους οργάνωση.

Οι Μαστιχοπαραγωγοί κι' εμείς μαζί τους, περιμένουμε τις αποκαλύψεις σου, που πρέπει όμως να γίνουν όχι παρασκηνιακά, μα φανερά και στα αρμόδια όργανα της δικαστ. ανάκρισης.

Τελειώνοντας είμαστε χρεωμένοι να διαλευκάνουμε μερικά "μυστήρια" για να μη χολοπερεχύνονται ο κ. Πυργάρης και οι όμοιοι του. Το "Εμπρός" είναι όργανο του Κομμουνιστικού Κόμματος Χίου. Κάθε τι πού γράφεται, γράφεται ανυπόγραφα και η ευθύνη βαρύνει τη συνταχτική Επιτροπή της εφημερίδας που είναι γνωστή. Όσο για τους "μυστηριώδεις" πόρους ο κ. Πυργάρης, ανίκανος από ιδιοσυγκρασία και παράδοση να φανταστεί «δουλειά» χωρίς κομπίνες, λοβιτούρες, χωρίς μεσάζοντες και δίπλα λογιστικά βιβλία, δεν μπορεί να το χωρέσει το κεφάλι του, πως είναι δυνατό, να μην υπάρχουν "μυστικά" και "μυστηριώδη" κοντύλια και δω; Δεν μπορεί να πάει το μυαλό του στην απλή και καθαρή λύση του αινίγματος: στην ανεξάντλητη πηγή μέσων που αποτελεί ο λαός, όταν αγαπήσει και νοιώσει δικό του κάτι. Ας μείνει λοιπόν με την απορία. Τέτοιον είδους απορίες θα δοκιμάσει πολλές, αυτός και οι όμοιοί του.

Και κάτω από αυτό το άρθρο διαβάζουμε γράμμα αναγνώστη σχετικά με το ίδιο ζήτημα.

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Αγαπητό "ΕΜΠΡΟΣ"

Σου ζητώ συγνώμη, που γίνηκα η αιτία με το γράμμα μου να ξεστομίσει εναντίον σου όλο τον οχετό των ύβρεων που κατώρθωσε να μάθει στη ζωή του ο "Ιδεολόγος" κύριος Πυργάρης.

Με την ευκαιρία αυτή σας παρακαλώ να ρωτήσετε τον κύριον αυτόν :

- 1). Εάν οι "Ιδεολόγοι" όπως αυτός.
- 2). Εάν οι "Ιδεολόγοι" έχουν ξεκαθαρισμένη ιδεολογία η όχι όπως αυτός, που εγώ ομολογώ δεν ξεύρω αν είναι Δημοκράτης η Βασιλόφρονας.
- 3) Γιατί δεν ξεσκεπάζει αυτά που λέει πώς ξεύρει. Μήπως έχει κάμει καμμιιά μυστική συμφωνία να τα κρύψει;
- 4) Τι έκαμνε στην Τουρκία τόσο καιρό αφού η Ένωση τον είχε παύσει;
- 5) Γιατί τον έπιασαν οι γερμανοί;

Όσο για, την υπογραφή: Δεν φιλοδοξούσα δημοσιογραφικές δάφνες ούτε ήθελα να κάμω προσωπικό αγώνα· απόδειξη πώς τον κ. Πυργάρη να πει γιατί τον έπιασαν οι Γερμανοί, πράγμα που είναι υπέρ αυτού

ΠΕΤΡΟΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ

Καλλιμασιά 27—11—44

Το ίδιο φύλλο του Εμπρός, φιλοξενεί συνέντευξη του Νομάρχη Χίου για όλα τα φλέγοντα ζητήματα που απασχολούν το λαό της Χίου. Όλα ακόμη φαίνονται ελπιδοφόρα για μια ειρηνική συμβίωση των αρχών με το ΕΑΜ, αλλά δυστυχώς η συνέχεια δεν θα είναι η ίδια.

Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΧΙΟΥ ΜΙΛΑΕΙ ΣΤΟ ΕΜΠΡΟΣ
ΟΙ ΔΙΑΤΙΜΗΣΕΙΣ - ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΛΑΔΙΟΥ - Η ΤΙΜΩΡΙΑ ΤΩΝ
ΠΡΟΔΟΤΩΝ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΩΝ ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ
ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ.

Ενας συντάχτης της εφημερίδας μας, ζήτησε συνέντευξη από το Νομάρχη κ. Σ. Σταματιάδη. Ο κ. Νομάρχης προθυμότατα και ευγενέστατα, απάντησε σε όλα τα ερωτήματα που του υπέβαλε ο συντάχτης μας και που αφορούν άμεσώτατα το Λαό.

Ερωτ.—Τι γίνεται το ζήτημα των διατημήσεων; Παρατηρήθηκαν αποκρύψεις που ζημώνουν άμεσα το Λαό.

Απ.— Για το ζήτημα των διατιμήσεων έχομε τη γνώμη ότι το μέτρο αυτό είναι αντιοικονομικό, γι' αυτό και δεν βάλαμε διατημήσεις. Επειδή όμως ως τώρα η συναλλαγή γινόταν στο νησί της Χίου με ανταλλαγές και δυσκολευόταν ο κόσμος να κατατοπιστεί στη συναλλαγή με δραχμές και επειδή επανειλημμένα ζήτησαν από τη Διοίκηση καθοδήγηση, για την αγοραστική δύναμη της δραχμής και για την τιμήν γενικά των διαφόρων ειδών, η Διοίκηση ακολουθώντας την αρχή της να μη επιβάλλει διατιμήσεις δήλωσε σ' αυτούς ότι η δραχμή είναι πέρα για πέρα γερή και ανταποκρίνεται σε ίσο κάλυμμα χρυσού γιατί πίσω της στέκεται το αγγλοαμερικανικό Θησαυροφυλάκιο και ότι οι τιμές πρέπει να διακανονισθούν ελεύθερα στο εμπόριο κατά το νόμο της προσφοράς και της ζήτησης, με την βεβαιότητα ότι ούτε οι πουλητές ούτε οι αγοραστές θα εκδηλώσουν διαθέσεις παράνομης εκμετάλλευσης. Γι' αυτό το σκοπό ακριβώς κάλεσα στη Νομαρχία όλους τους ενδιαφερομένους για τον καθορισμό των τιμών χοντρικής και λιανικής πούλησης, καθώς και τους εκπροσώπους όλων των λαϊκών τάξεων και καθορίστηκαν από κοινού τα ανώτατα όρια των τιμών των διαφόρων ειδών.

Με τον ίδιο τρόπο ρυθμίστηκε και η τιμή του ηλεκτρικού. Ο διακανονισμός βέβαια αυτός, είναι προσωρινός ώσπου να εξασφαλιστεί επικοινωνία εμπορική με την υπόλοιπη Ελλάδα. Με κατάπληξη όμως ο κόσμος και η Διοίκηση παρατηρεί ότι παρουσιάστηκαν κρούσματα απόκρυψης που είναι ολωσδιόλου αδικαιολόγητα.

Ερωτ —Πώς θα αντιμετωπίσει η Νομαρχία την τρομερή έλλειψη λαδιού;

Απαν — Θα ενεργήσουμε να γίνει εισαγωγή από τη Μυτιλήνη, με ανταλλαγή πετσιού, που έχουν ανάγκη οι Μυτιληνιοί. Επίσης θα φροντίσαμε να μας δώσουν αν είναι δυνατό, λάδι από τους 6000 τόννους που φθάνουν στην Αθήνα από την Ισπανία. Στο μεταξύ πήραμε 2000 οκάδες λάδι από καϊκία που φθάσανε στη Χίο και δώσαμε πετσί.

Ερωτ. — Το Ε.Α.Μ. Μυτιλήνης ζητ'ά από το Ε.Α.Μ. της Χίου πετσί με ανταλλαγή λαδιού. Μπορούμε να πάρουμε ίσα με 20.000 όκ. λάδι. Η Νομαρχία θα μπορούσε να εξασφαλίσει το πετσί που χρειάζεται για την ανταλλαγή;

Απ. — Βεβαιότατα. Βάλετε μπροστά τη δουλειά.

Ερωτ. — Τι γίνεται με το ζήτημα των προδοτών; Ο λαός φωνάζει και ζητά την τιμωρία τους.

Απ. — Ο σχετικός Νόμος έφθασε. Το Ειδικό δικαστήριο συγκροτείται. Επομένως ο λαός πρέπει να μένει ήσυχος, γιατί πολύ σύντομα θ' αρχίσει η διαδικασία και η Δικαιοσύνη θα πράξει το καθήκον της.

Ερωτ. — Γιατί αναστέλλεται η πρόσκληση της κλάσεως 1936; Ο λαός με αγανάκτηση βλέπει ακόμα τους χωροφύλακες.

Άπ — Η αναβολή της πρόσκλησης, για μερικά μέρη και για τη Χίο γίνηκε κατόπι διαταγής της Κυβέρνησης, από έλλειψη εφόδίων. Πιστεύουμε ότι σε λίγο καιρό θα ετοιμαστούν τα απαιτούμενα και θα κληθεί η κλάση του 1936, για να αντικαταστήσει τη χωροφυλακή και να σχηματίσει την εθνοφρουρά.

Γενικά ο συντάχτης μας έμεινε πλέρια ικανοποιημένος από το πνεύμα που διέπει τον καινούργιο μας Νομάρχη. Φαίνεται αντάξιος αντιπρόσωπος της Εθνικής μας Κυβέρνησης, και θα λύσει τα ζητήματα του Νησιού μας σύμφωνα με τις απόψεις και τις απαιτήσεις του Χιώτικου Λαού.

Το άρθρο που ακολουθεί δημοσιεύθηκε στον Πρωτοπόρο της 5^{ης} Δεκεμβρίου και καταγγέλλει τη στάση του Γεωργίου Παπανδρέου ως προς τα γεγονότα στα συλλαλητήρια της Αθήνας.

Ο κ. Παπανδρέου που είναι εχθρός του φασισμού και ειλικρινής δημοκράτης δεν βρήκε ούτε μία λέξη για να καταδικάσει της άνανδρη δολοφονία του Αθηναϊκού λαού στο συλλαλητήριο της Κυριακής.

Σκοτώθηκαν μικρά παιδιά και ανάπηροι του Αλβανικού Πολέμου.

Συγκινήθηκε όλη η Παγκόσμια κοινή γνώμη και μόνο ο κ. Παπανδρέου έμεινε αδιάφορος.

Το άρθρο που ακολουθεί αποτελεί την επίσημη απάντηση σε καταγγελία της εφημερίδας Εμπρός από τη Νομαρχία, για παράνομη εξαγωγή λαδιού από το νησί. Βλέπουμε πως η κοινωνία μαστίζεται από φαινόμενα

διαφθοράς και μαύρης αγοράς που η κυβέρνηση δεν καταφέρνει να ελέγξει. Δημοσιεύτηκε στην ίδια εφημερίδα στις 8 Δεκέμβρη του 1944.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Εν σχέσει με το δημοσιευθέν εις το υπ' αριθ 16 φύλλον της εφημερίδος "Εμπρός" σχόλιον υπό τον τίτλον «Τα ίδια Γιάννη μου», περί της εξαγωγής ελαιολάδου από των Εμπόρων Κ. Καλαβρέζου και Στεφάνου Πίσση, επειδή δι' αυτού θίγεται τελείως αορίστως η Διοίκησις ως επιτρέπουσα την εξαγωγήν ελαιολάδου είμεθα υποχρεωμένοι χάριν της αληθείας να ανακοινώσωμεν τα ακόλουθα:

Οντως δια της υπ' αριθ. 3017 της 3 Νοεμβρίου 1944 άδειας του τέως Νομάρχου Χίου κ. Νικ. Κούραση επετράπη εις τον Κων. Καλαβρέζον η εξαγωγή δι' Αθήνας 200 οκάδων ελαιολάδου παρά την εν προκειμένω ρητήν αντίρρησην τόσον του Διευθυντού της Νομαρχίας κ. Κωνστ. Μπιτσικώκου όσον και του αρμοδίου Εισηγητού κ. Κωνστ. Παυλίδου διατυπωθείσαν και επί του σχεδίου της εν λόγω αδείας ης την έκδοσιν εθεώρησαν ως αντικειμένην προς το πνεύμα της υπ' αριθ. 63 ε. ε. αποφάσεως του κ. Αντιπροσώπου της Κυβερνήσεως δια τας νήσους Αιγαίου, δι' ης χάριν προστασίας της Εθνικής μας Οικονομίας απηγορεύετο η εξαγωγή ειδών βιωτικής ανάγκης άνευ αδείας της Διοικητικής Αρχής και εχόμενοι της αντιλήψεως ότι παρατηρούμενης ενταύθα ελλείψεως ελαιολάδου δεν ήτο ορθόν να εκδίδωνται άδειαι εξαγωγής αύτου και μάλιστα εις μεγάλας ποσότητας.

Μετά την ανάληψιν των καθηκόντων μας απηγορεύσαμεν απολύτως και ανεξαίρετως την εξαγωγήν ελαιολάδου, δι' εμπορείαν και δι' εγγράφου μας επεστήσαμεν την προσοχήν του κ. Τελώνου και κατεστήσαμεν αυτόν προσωπικώς υπεύθυνον δια τας λαθραίας φορτίσεις.

Όσον αφορά την αναγραφόμενην εξαγωγήν ελαιολάδου υπό Στεφάνου Πίσση, δυνάμεθα να βεβαιώσωμεν ότι εκ των παρ' ημίν στοιχείων δεν προκύπτει η έκδοσις τοιαύτης αδείας εις τον ειρημένον και παρακαλούμεν να αποφεύγονται αι ανακρίβειαι.

Πάσα τυχόν λαθραία φόρτωσις βαρύνουσα την Τελωνιακήν Αρχήν παρακαλούμεν όπως καταγγέλληται ημίν προς επιβολήν αυστηρών κυρώσεων εις τους υπευθύνους.

Παρακαλούμεν να δημοσιευθή η παρούσα εις την Εφημερίδα "Εμπρός" εις την αυτήν στήλην και με αυτά στοιχεία δυνάμει του Νόμου περί Τύπου.

Εν Χίω τη 1 Δεκεμβρίου 1944

Ο Νομάρχης

Στο ίδιο φύλλο, διαβάζουμε για την κίνηση συμπαράστασης από τους εργαζομένους στη Χίο προς το λαό της Αθήνας. Η κίνηση αυτή είχε ως αφετηρία προκήρυξη που το Ε.Α.Μ. είχε δημοσιεύσει σχετικά με τα τεκταινόμενα στην Αθήνα και τη στάση που θα πρέπει να ακολουθηθεί. Εντύπωση κάνει η προκλητική στάση των αστυνομικών αρχών κατά κάποιων απεργών.

ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΤΗΣ ΧΙΟΥ ΚΑΤΕΒΗΚΑΝ ΣΕ 24ΩΡΗ ΑΠΕΡΓΙΑ

Οι εργαζόμενοι της Χίου, σε ένδειξη αλληλεγγύης προς το λαό της Αθήνας, που κατέβηκε σε απεργία για τα τελευταία τρομοκρατικά γεγονότα ενάντια στο λαό της Αθήνας, ακόμα δε σε ένδειξη διαμαρτυρίας για τη δολοφονία τόσων αδερφιών μας, κατέβηκαν σε απεργία, από το μεσημέρι της περασμένης Δευτέρας ίσαμε το μεσημέρι της Τρίτης. Το σύνθημα της απεργίας δόθηκε από το Εργατικό Κέντρο Χίου. Ο Πρόεδρος κάλεσε τα Διοικητ. Συμβούλια των εργατικών και υπαλληλικών οργανώσεων και ανέπτυξε τα αίτια που αναγκάζουν την εργατική τάξη να κατέβει σε απεργία. Η Συνέλευση δέχθηκε ομόφωνα και έτσι αρχίζει η απεργία.

ΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤ. ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

Η απεργία εκδηλώθηκε πρώτα στους εργάτες και υπαλλήλους. Οι εργάτες, λιμανιού, τριγώνον, υποδεματεργάτες, ιδιωτικοί υπάλληλοι καταστημάτων, τραπεζών, εταιριών κ.λ.π. από το μεσημέρι της Δευτέρας σταμάτησαν τη δουλειά.

Η ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ²⁴

Το Εργατ. Κέντρο για να μην ταλαιπωρηθεί ο πληθυσμός της πόλης μας σύστησε στους εργάτες ηλεκτροφωτισμού να περιοριστούν σε δώωρη στάση διαμαρτυρίας. Έτσι το ρεύμα διακόπηκε από τις 4 και 15 έως 6 και 15.

ΚΑΙ ΣΤΗ ΔΗΜΑΡΧΙΑ

Το προσωπικό της Δημαρχίας κατέβηκε επίσης στην απεργία. Εξαίρεση έγινε στο προσωπικό διανομής νερού στην πόλη, ύστερα από έγκριση της Επιτροπής απεργίας για να μη λείψει το νερό.

ΟΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

²⁴ Είναι η σημερινή Δ.Ε.Η.

Η Οικονομική Εφορεία ήταν κλειστή λόγω της απεργίας. Οι δάσκαλοι επίσης απήργησαν, εκτός από ορισμένους απεργοσπάστες που πιάσανε δουλειά. Το ίδιο γίνηκε και στο Γυμνάσιο, παρουσιάστηκαν δηλαδή απεργοσπάστες κι έτσι λειτούργησε.

ΤΑ ΜΑΓΑΖΙΑ

Όλα τα μαγαζιά, εκτός από ορισμένες εξαιρέσεις, ήταν κλειστά, παρά την προσπάθεια των χωροφυλάκων και Ιδιαίτερα μιανού ξένου ανθυπασπιστή που ζήτησε με κάθε τρόπο γα τα ανοίξει απειλώντας ακόμα πώς όσοι δεν ανοίξουν θα πάνε στο αυτόφωρο.

ΚΑΙ ΣΤΟ ΣΚΥΛΙΤΣΕΙΟ

Το νοσηλευτικό προσωπικό καθώς και όλοι όσοι εργάζονται στο νοσοκομείο, επειδή δεν ήταν δυνατό να απεργήσουν ενεργά, γιατί δεν ήθελαν να διαταράξουν την κανονική λειτουργία του ιδρύματος, δήλωσαν ότι προσχωρούν στην απεργία χωρίς να εγκαταλείψουν τις θέσεις τους.

Η ΤΑΞΗ ΚΑΙ Η ΑΤΑΞΙΑ

Αντιπροσωπεία του ΕΑΜ δήλωσε υπεύθυνα στον κ. Νομάρχη ότι εγγνύεται για την τήρηση της τάξης κατά τη διάρκεια της απεργίας. Και πραγματικά οι με παραδειγματική ψυχραιμία αντιμετώπισαν τις προκλήσεις μερικών οργάνων της χρεωκοπημένης Χωρ/κης και μερικών ιερολοχιτών, που απέβλεπαν στη δημιουργία επεισοδίων. Καταγγέλλουμε στον Χιακό λαό ότι: ο ανθ/στης Γ. Κάπος με βάνανσο τρόπο προσπαθούσε να εκβιάσει τους καταστηματάρχες ν' ανοίξουν τα μαγαζιά τους.

— Τρεις Ιερολοχίτες επετέθηκαν σε συνεργείο με εχθρικές διαθέσεις και απειλές πιστολιών που έγγραφε συνθήματα και έχυσαν τη μπογιά.

— Άλλοι ιερολοχίτες ήρθαν σε προστριβή με άλλο συνεργείο θέλοντας να διακόψουν το γράψιμο. Μονάχα η ψυχραιμία των πολιτών συνετέλεσε στο ν' αποφευχθεί η σύγκρουση.

— Ομιλος Ιερολοχιτών είχε συγκεντρωθεί έξω απ' τα γραφεία του ΕΑΜ το βράδυ της απεργίας και ζητούσε αφορμή επεισοδίων με διάφορες προκλητικές κουβέντες.

Από τα παραπάνω μπορεί να κρίνει κανείς ποιοι προασπίζουν και πονούν για την τάξη και την ησυχία και ποιοι την διασαλεύουν.

Στο φύλλο του Εμπρός της 13^{ης} Δεκεμβρίου 1944 διαβάζουμε σχετικά με δημοσίευμα της εφημερίδας *Η Πρόοδος* που επιχειρεί να δημιουργήσει τεχνίτη ένταση στο νησί με τις δηλώσεις της γύρω από τη στάση του ΕΛΑΣ στα Δεκεμβριανά²⁵. Ο συντάκτης του άρθρου κατονομάζει έναν προς έναν αυτούς που βρίσκονται πίσω από αυτή την προσπάθεια. Εντύπωση ακόμη κάνει η στάση των ιερολοχιτών που το κείμενο καταγγέλει. Στο τέλος μάλιστα του κειμένου υπάρχει σε ένθετο πλαίσιο η πρόταση λύσης του ζητήματος που έχει προκύψει.

ΜΕΡΙΚΟΙ ΧΙΩΤΕΣ ΠΑΤΡΙΔΟΚΑΠΗΛΟΙ ΚΑΙ Ο ΧΙΑΚΟΣ ΛΑΟΣ

...Ότι η μέγιστη πλειονότης του Χιακού λαού αποδοκιμάζει την ανταρσίαν και τον εμφύλιον πόλεμον που εξαπελύθη από τους αντάρτες του ΕΛΑΣ είναι αναμφισβήτητον. Πρέπει όμως, κατά τη γνώμη μας, η αποδοκιμασία αυτή του λαού μας να εκδηλωθή επισημότερον... "ΠΡΟΟΔΟΣ" 12^{ης} -12-44.

Ενώ σ' όλη την Ελλάδα διεξάγεται ο πιο αποφασιστικός και ιστορικός αγώνας της φυλής μας απ' το σύνολο σχεδόν του Ελληνικού λαού, για την υπεράσπιση των ελευθεριών του· ενώ ο μαρτυρικός μα περήφανος λαός της Αθήνας σηκώνει στις πλάτες του το βάρος ενός σκληρού και άνισου αγώνα και αντιμετωπίζει νικηφόρα κάθε πίεση που αποβλέπει στον στραγγαλισμό των ελευθεριών του· ενώ στην καρδιά του κάθε αληθινού Έλληνα είναι ριζωμένος βαθειά ο πόθος για τη λύση αύτου του δράματος σύμφωνα με τα συμφέροντα του λαού, βρίσκονται μερικοί Χιώτες πατριδοκάπηλοι που ασελγούν πάνω σ' αυτόν τον ιερό αγώνα και βρίζουν αισχρά το Χιακό λαό. Για το ποιοι φταίνε στο ξέσπασμα αυτής της σύγκρουσης στην Ελλάδα, ξέρουν πολύ καλά οι κύριοι αυτοί όπως τους ξέρει και όλος ο Ελληνικός λαός. Οι δοσίλογοι, πεμπτοφαλαγγίτες, τεταρτοαυγουστιανοί, υποψήφιοι διχτάτορες κι' όλη η φάρα της μαύρης αντίδρασης αγκαλιάζοντας και τον Παπανδρέου στα αντιλαϊκά τους σχέδια, προκάλεσαν όλη αυτή την κατάσταση. Κι' αντί να σωπαίνουν σαν ένοχοι τα εδώ κοπέλια τους έχουν το θράσος να παρουσιάζονται σαν εκπρόσωποι δήθεν της πλειοψηφίας του Χιακού λαού!...

Ποιοί; Η «Πρόοδος» που και η έκδοση της ακόμα αποτελεί πρόκληση, για το Χιακό λαό· σε κανένα μέρος της Ελλάδας δεν βγαίνει εφημερίδα που έβγαине στον καιρό της κατοχής και σ' όλους τους Χιώτες είναι γνωστός ο ρόλος που έπαιξε Εξυπηρετώντας πιστά τους Γερμανούς... Ο «Νεολόγος» που σε χθεσινό του άρθρο ακόμα ανάμεσα στις συνειθισμένες και ανόητες συκοφαντίες περί «γερμανών και βουλγάρων στον

²⁵ Με την ονομασία αυτή είναι γνωστή η ένοπλη σύγκρουση του Δεκεμβρίου του 1944 στην Αθήνα, μεταξύ του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ και των στρατιωτικών δυνάμεων της κυβέρνησης και των Άγγλων

ΕΛΑΣ» παρουσιάστηκε απολογητής των εφοπλιστών και 'κείνων που έγλυψαν την μπότα των γερμανών... Να που είναι το μυστικό!... Να ποιοι κρύβονται πίσω απ' αυτές τις φυλλάδες: Οι διάφοροι Παχνοί, Ζαφειράκηδες, Καραμοούνηδες κλπ. συνεργάτες των Γερμανών και δοσίλογοι που προσπαθούν με κάθε τρόπο να δημιουργήσουν ταραχές και να ξαπολύσουν και στο νησί μας τον εμφύλιο πόλεμο.

Εδώ όμως παρουσιάζεται ξεκάθαρα όλη η εγκληματική τους δράση και ο καθένας μπορεί να κρίνει ποιοι φταίνε για τις ταραχές. Ο εργαζόμενος λαός της πόλης μας έδειξε κι' όλες την αλληλεγγύη του με τον αγώνα του Έλλην. λαού συμμετέχοντας στην 24ωρη απεργία· και κανένα επεισόδιο δεν συνέβηκε παρ' όλες τις προκλήσεις μερικών ιερολοχιτών και χωροφυλάκων και ακριβώς γι' αυτό το λόγο απέφυγε να κάνει και συλλαλητήριο.

Όταν τώρα η αντίδραση ρίχνει συνθήματα και οργανώνει «συλλαλητήρια» μισθοφόρων κατά του αγώνα του Ελληνικού λαού θα 'ναι η υπεύθυνη για τις ταραχές που θα προκληθούν; Τι θα 'χουν να πουν οι όψιμοι πατριώτες, οι... στηλιτευτές της "ανταρσίας του ΕΛΑΣ";

Ας μην παρεξηγούν όμως την ειρηνικότητα του Χιακού λαού εκείνοι που έμαθαν να κάνουν τον πολιτικάντη εκμεταλλευόμενοι αισχρά τα ζωτικά του συμφέροντα και διασπώντας την ενότητα του. Μπορεί εδώ να συμβαίνουν πράγματα που στην άλλη Ελλάδα ήταν αδύνατα. Όμως η υπομονή έχει και όρια.

Ένας λαός που έδωσε τόσα παιδιά του στον αγώνα κατά του φασισμού—κοντά δυο χιλιάδες Χιώτες ναυτεργάτες πνίγηκαν σ' αυτό τον πόλεμο, εκατοντάδες άλλοι μαχητές έπεσαν πολεμώντας τους φασίστες μέσα κι' όξω απ' την Ελλάδα — ένας λαός πού νοιώθει βαθειά τον πόνο για τους τρεις χιλιάδες κι' απάνω συμπατριώτες του που τους έχουν κλεισμένους στα στρατόπεδα της Μέσης Ανατολής ένας λαός που πάντα στάθηκε δημοκρατικός, δεν μπορεί να γίνει σήμερα όργανο μιας κλίκας εχθρών του.

Στον Χιακό Λαό καταγγέλλουμε τις προσπάθειες αυτές, ακόμα και την δραστηριότητα μερικών ιερολοχιτών στο να εξοπλίζουν αλήτες και κακοποιούς και τον καλούμε να βρίσκεται σε επιφυλακή. Οι κύριοι πατριδοκάπηλοι ας ξέρουν ότι ο λαός αυτόν του νησιού αισθάνεται τον εαυτό του σαν αναπόσπαστο κομμάτι του συνόλου του Έλλην. λαού και θα το αποδείξει...

Η ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗ ΑΠΟΣΤΡΑΤΕΥΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ
ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΚΑΙ Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΟΥ ΕΘΝ. ΣΤΡΑΤΟΥ. ΜΕ
ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΗ ΤΟΝ ΚΛΑΣΕΩΝ 1933 -1940 ΕΙΝΑΙ Η ΜΟΝΗ ΛΥΣΗ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΑΥΣΗ ΤΟΥ ΕΜΦΥΛΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ.»

Στο ίδιο φύλλο διαβάζουμε την απάντηση του διορισμένου από το ΕΑΜ Χίου Δημάρχου Απόστολου Αμύγδαλου σε κατηγορίες που του προσάπτονται για τη μη συμμετοχή του σε απεργιακή κινητοποίηση.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Σχετικώς με όσα εγράφησαν εις τα υπ' αριθμ. 4 και 5 φύλλα της ενταύθα εκδιδομένης εφημερίδος "Νεολόγος" και εις το υπ' αριθμ. 4263 φύλλον της εφημερίδος "Πρόοδος", ο Δήμαρχος Χίου ανακοινού τα ακόλουθα:

1) Ο Δήμαρχος δεν είναι υπάλληλος δια να κατέλθῃ εις απεργίαν, δι ο και κατά τας ημέρας της απεργίας ευρίσκετο εις την Δημαρχίαν.

2) Οι υπάλληλοι του Δήμου απήργησαν αλληλεγγύως προς τον Λαόν των Αθηνών. Ένας λαϊκός Δήμαρχος θα ήτο ανάξιος της αποστολής του εάν ελάμβανε πειστικά μέτρα κατά των υπαλλήλων οι όποιοι απήργησαν,

3) Ο υπάλληλος του Ληξιαρχικού Γραφείου κ. Ανδρ. Κουντάκης, ως εκ της ιδιότητος του, ευρίσκετο εις το Γραφείον του κατά το 24ωρον διάστημα της απεργίας, απόδειξις δε τούτου είναι το γεγονός ότι κατά το ανωτέρω διάστημα συνέταξε εις το Γραφείον του τεσσάρων ληξιαρχικά πράξεις. Σχετικώς τα όσα εγράφησαν εις την εφημερίδα "Νεολόγος" δεν ανταποκρίνονται προς την πραγματικότητα.

Εν Χίω τη 13—12—1944.

Ο Δήμαρχος Χίου

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΜΥΓΔΑΛΟΣ

Με άρθρο του το Εμπρός στις 19 Δεκεμβρίου 1944 καταγγέλλει τη στάση του Νομάρχη ο οποίος φέρεται με ανάρμοστο τρόπο σε επιτροπή διαμαρτυρίας για τους φυλακισμένους στα στρατόπεδα της Μέσης Ανατολής. Υπενθυμίζει στον Νομάρχη ότι είναι αντιπρόσωπος μιας συνταγματικής κυβέρνησης και ότι ως τέτοιος πρέπει να δρα.

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΣ ΣΕΒΑΣΜΟΣ

Ο κ. Νομάρχης φέρθηκε άσχημα σε συναγωνίστριές μας που του υπέβαλαν ένα υπόμνημα για την Κυβέρνηση, στο όποιο πολλές μανάδες και αδελφές που 'χουν παιδιά κλεισμένα στα στρατόπεδα Μ. Ανατολής, υπέγραψαν και ζητούσαν την αποφυλάκιση των δικών τους. Μαζύ με άλλα, τους είπε πως δεν έχουν το δικαίωμα να κάμνουν ψηφίσματα. Ξεχνά ο κ. Νομάρχης πώς είναι αντιπρόσωπος μιας κυβέρνησης που θέλει να ονομάζεται συνταγματική; Ξεχνά ότι σαν αντιπρόσωπος μιας τέτοιας Κυβέρνησης, έστω και ιδιόρρυθμου μορφής, είναι υποχρεωμένος

να δέχεται ψηφίσματα και παράπονα και διαμαρτυρίες και του τελευταίου ακόμα πολίτη; Η μήπως ψάλλει κατά που του καλοναρχά η «συνταγματική» Κυβέρνησή του;»

Το άρθρο που ακολουθεί είναι από την εφημερίδα *Πρωτοπόρος*. Δημοσιεύεται στις 21 Δεκεμβρίου 1944 και ενημερώνει τους πολίτες του νησιού για τον λόγο που η αντιβασιλεία είναι η καλύτερη λύση για το πολιτειακό ζήτημα της χώρας αντί να επιστρέψει ο βασιλιάς.

ΓΙΑΤΙ Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΣΥΜΦΕΡΕΙ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΛΑΟ

Οι συνομιλίες για τη λύση της κρίσης άρχισαν με τη προσπάθεια δημιουργίας Θεσμού Αντιβασιλείας.

Αυτό τώχτε προτείνει η Εαμική παράταξη πριν ακόμα έλθει η Κυβέρνηση στην Ελλάδα.

Και να γιατί Κάθε Κυβέρνηση που θα σχηματίζονταν σ' αυτή τη μεταβατική περίοδο μέχρι το δημοψήφισμα, που θάλυνε οριστικά το ζήτημα του πολιτεύματος, για να έχει την ευκολία να κινηθή δημοκρατικά και αποτελεσματικά θάπρεπε να μην εξαρτάται από το Βασιλιά που χρωματισμένος κομματικά απόδειξε και στο παρελθόν ότι πάντα βάζει το συμφέρον της δυναστείας του πάνω από το Εθνικό και λαϊκό συμφέρον.

Ετσι με την Αντιβασιλεία θα απορούσε να λειτουργήσει ευκολότερα ο Κυβερνητικός μηχανισμός και να ληφθούν μέτρα για το λαό και τις ανάγκες του.[...]

Στο επόμενο φύλλο της 22^{ας} Δεκεμβρίου 1944 στην εφημερίδα *Εμπρός* διαβάζουμε για την κίνηση του εργατικού κέντρου Χίου και την δράση του. Βλέπουμε εδώ ποια είναι κατά το εργατικό κέντρο, τα ζητήματα που περισσότερο ταλανίζουν τον πληθυσμό της Χίου. Σημειώνουμε εδώ ότι το Ε.Α.Μ. κυριαρχεί σε αυτό.

ΚΙΝΗΣΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Το Εργατικό Κέντρο Χίου, έστειλε με επιτροπές διάφορα έγγραφα στον κ. Νομάρχη Χίου, ζητώντας την άμεση ρύθμιση ζητημάτων που αφορούν τις λαϊκές τάξεις της Χίου και ιδιαίτερα της Εργατικής τάξης,

ΣΧΟΛΕΙΑ:-Ζητά ν' άνοιξη το σχολειό του Βουνακίου, γιατί δεν είναι δυνατό να αλητεύουν 1000 πάνω κάτω παιδιά που στεγάζονται μέσα σε αυτό το σκολειό. Ζητά σύμφωνα με την απόφαση που πάρθηκε, να

μεταφερθεί η ΕΠΑΧ στο σπίτι του Φλοίσκου κι έτσι να λευτερωθεί το σκολειό.

ΒΥΡΣΟΔΕΨΕΙΑ:-Το Εργατικό Κέντρο με έγγραφό του, υποδείχνει στον κ. Νομάρχη μια Επιτροπή, που θα γυρίσει τα Εργοστάσια και θα εξετάσει ποια είναι σε θέση να κινηθούν.

Με άλλο έγγραφό του, διεκτραγωδεί τη θέση των ξυπόλυτων παιδιών και εργατών και παρατηρεί πως ακόμη δεν δόθηκαν τα δέρματα στο λαό, που υποσχέθηκαν οι Βυρσοδέψες Επίσης ζητά να δοθεί στο Εργατικό Κέντρο το πετσί που αναλογεί στις εργατικές τάξεις για να φροντίσει εκείνο για τη διανομή.

ΚΕΡΑΜΟΠΟΙΕΙΟ:-Με έγγραφο στον κ. Νομάρχη, υποδείχνει επιτροπή που θα επιθεωρήσει το Εργοστάσιο Κεραμοποιίας και θα αποφανθεί αν είναι δυνατό να κινηθεί το εργοστάσιο αυτό.

ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ:-Το Εργατικό Κέντρο ζητά να ληφθεί μια πρόνοια, για να πληρωθούν οι ιδιωτικοί υπάλληλοι, που τραβούνε τα πάνδεινα. Προτείνει να πληρωθούν με τον τρόπο που πληρώθηκαν και οι τραπεζίτικοί.

ΣΥΣΣΙΤΙΑ:-Υποδείχνεται στη Νομαρχία, ότι είναι απαραίτητη η δημιουργία μαθητικών συσσιτίων και όχι τόσο δύσκολη στην περίπτωση τούτη, αφού κατορθώθηκε η δημιουργία συσσιτίων στον καιρό της σκλαβιάς. Τονίζεται πώς τα πιο πολλά παιδάκια πηγαίνουν νηστικά στο σκολειό.

ΕΠΟΠΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:-Με έγγραφο, γνωστοποιείται στον κ. Νομάρχη, ότι σύμφωνα με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, πρέπει να οριστεί ένας υπάλληλος σαν επόπτης εργασίας για τη Χίο.

Περιμένεται να γίνουν γνωστά τα μέτρα που έλαβε η Νομαρχία, πάνω σ' όλα τα ζητήματα.

Στο ίδιο φύλλο διαβάζουμε άρθρο σχετικό με το ζήτημα των ημερών περί της κράτησης στη Χίο των δύο ΕΑΜιτών Ζαΐμη και Σοφούλη. Οι αρχές κρατούν μια μάλλον επιφυλακτική στάση απέναντι στην επιτροπή που ζητά την απελευθέρωσή τους και αποφεύγουν να πάρουν σαφή θέση μεταθέτοντας το πρόβλημα από τον ένα αρμόδιο στον άλλο.

ΟΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΑΓ. ΖΑΪΜΗ ΚΑΙ ΣΟΦΟΥΛΗ

Χτες στις 11 π.μ. πολυμελής επιτροπή των αντιπροσώπων των Σωματείων του Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου εκτελώντας απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της 20 Οκτώβρη 1944 επέδωκε το ψήφισμα που δημοσιεύουμε σήμερα, στις Αρχές που αναφέρονται σ' αυτό.

Ο αντισυνταγματάρχης κ. Σγουρός, τον όποιο επισκέφθηκε η παραπάνω Επιτροπή, για να την φέρει σ' επαφή με τον ενταύθα Βρετανό

Ταξίαρχο, είπεν ότι επισκέφτηκε τρεις φορές τους κρατουμένους σγ. Ζαΐμη και Σοφούλη και ότι ενδιαφέρεται και εκείνος σαν Έλληνας προς Έλληνες και ότι θα κάνει ότι είναι δυνατό για να εξυπηρετήσει την κατάσταση.

Ανακοίνωσε στην Επιτροπή ότι ο κ. Ταξίαρχος απουσιάζει και ότι θα 'πρεπε να περιμένει την επιστροφή του.

Σε αξίωση της Επιτροπή να συναντήσει τον αντικαταστάτη του, ο κ. Σγουρός αφού ήρθε σ' επαφή με τον κ. Επιτελάρχη παρακάλεσε την Επιτροπή να τον επισκεφτεί το απόγευμα για να της ανακοινώσει τα αποτελέσματα των ενεργειών του.

Ακολούθως η Επιτροπή επισκέφτηκε το Σεβ. Μητροπολίτη, μας στον όποιο έδωσε το ψήφισμα.

Σε απάντηση ο Μητροπολίτης είπε πως κάθε τι που αφορά το λαό είναι υπόθεση που αφορά και τον ίδιο. Γενικά οι πόθοι, η χαρά, η λύπη και τα βάσανα του λαού είναι πόθοι, χαρά, λύπη και βάσανα δικά του.

Επειδή δε κατά κακή σύμπτωση ο Σεβασμιώτατος την ώρα εκείνη βρισκόταν άρρωστος στο κρεβάτι παρακάλεσε τα μέλη της επιτροπής να τον επισκεφθούν το απόγευμα για ν' αποφασίσουν για τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβούν.

Τέλος η Επιτροπή επισκέφθηκε τον κ. Νομάρχη ο οποίος δήλωσε πως δεν ήταν γνώστης της φυλάκισης των δυο συναγωνιστών και ότι είναι υπόθεση που δεν αφορά τη Διοίκηση.

Η Επιτροπή παρακάλεσε τον κ. Νομάρχη να συντονίση τις προσπάθειές του για την απελευθέρωση των δυο συναγων. που πολέμησαν στις πρώτες γραμμές του αγώνα για την απελευθέρωση της Σάμου. Ο κ. Νομάρχης τελικά διαβεβαιώνει την Επιτροπή ότι θα ενεργήσει κατάλληλα και η Επιτροπή έφυγε χωρίς να επιδώση το ψήφισμα και στον κ. Γενικό Διοικητή γιατί απουσιάζει.

Σε άρθρο της ίδιας εφημερίδας, την ίδια μέρα διαβάζουμε για ψήφισμα του εργατικού κέντρου Χίου σχετικά με τα τεκταινόμενα στο νησί.

[...]Εν Χίω σήμερον τη 20 Δεκεμβρίου 1944 ημέραν Τετάρτη η Συνέλευση των αντιπροσώπων των σωματείων του Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου Χίου, λαβούσα γνώσιν ότι το νησί μας χρησιμεύει σαν τόπος εξορίας και φυλακής των αντιφασιστών αγωνιστών που πολέμησαν και πολεμούν για τις λαϊκές ελευθερίες.

Ψηφίζει

Διαμαρτύρεται εντονότατα για τη σύλληψη και την κράτηση των σγ. Ζαΐμη και Σοφούλη σε φυλακές

Αιτεί

1) Την άμεση αποφυλάκιση τους

2) Να πάψει η Χίος να χρησιμοποιείται για τόπος φυλακής και εξορίας των αγωνιστών του λαού.

3) Το παρόν ψήφισμα να επιδοθεί από όλους τους αντιπροσώπους, στον αρχηγό των ενταύθα Αγγλικών δυνάμεων, στον κ. Γενικό Διοικητή τον κ. Νομάρχη και τον Σεβ. Μητροπολίτην Χίου.[...]

Από την μόνιμη στήλη «Με λίγα λόγια» προέρχεται το επόμενο άρθρο της εφημερίδας Εμπρός και αναφέρεται στην αναστολή της θεωρούμενης από την αριστερά ως δοσίλογης εφημερίδας Η Πρόοδος η οποία κυκλοφορούσε νόμιμα και επί Μεταξά αλλά και επί κατοχής. Λίγο αργότερα η εν λόγω εφημερίδα θα επανακυκλοφορήσει και θα τεθεί άμεσα απέναντι στα ΕΑΜικά φύλλα.

Η “Πρόοδος” σταματάει την έκδοσή της. Ήταν καιρός πια να λείψει από τη μέση το φυλλάδι τούτο, που καθώς το βλέπε ο κόσμος, νόμιζε πως εξακολουθεί να βρίσκεται στον καιρό των Γερμανών. Η “Πρόοδος” λέει στο τελευταίο της φύλλο, πως αγωνίστηκε σ’ όλο της το βίο παρά το πλευρό του Χιώτικου λαού. Σύγχρονα όμως η “Πρόοδος” αγωνίστηκε στο πλευρό, όλων των εχθρών του Λαού, στο πλευρό κάθε κατάστασης. Στα 4 χρόνια της δικτατορίας του Μεταξά η “Πρόοδος” έπλεκε ύμνους στο Μεταξά και στη δικτατορία του. Στα 3½ χρόνια της Γερμανικής σκλαβιάς, η “Πρόοδος”» μεταβλήθηκε σε επίσημο όργανο των Γερμανών κατακτητών. Τα άρθρα της ενάντια στους Άγγλους διαδεχόταν το ένα το άλλο [...]

Στο φύλλο της εφημερίδας Εμπρός, στις 26 Δεκεμβρίου 1944 διαβάζουμε σχετικά με τα γεγονότα που λαμβάνουν χώρα στη Σάμο, και αφορούν την αυτοδυναμία που το εκεί Ε.Α.Μ. αναπτύσσει καθώς και τις συλλήψεις μελών του που ταράσσουν το κλίμα στη Χίο, καθώς εκεί είναι ο τόπος φυλάκισής τους. Καταγγέλλονται άθλιες συνθήκες κράτησης και απάνθρωπη μεταχείριση.

ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΤΑΡΑΞΙΕΣ

Ενώ ο Γερμανός κατακτητής καταδυνάστευε τη δύσμοιρη Πατρίδα μας ο μοναρχοφασισμός με Κεντρικό του Κατάστημα στο Κάιρο, με Υποκατάστημα στην Αθήνα και με πρακτορεία και υποπρακτορεία του στα άλλα μέρη του Ελληνισμού, ετοίμαζε την κοινωνική υποδούλωση του Ελληνικού λαού και το πνίξιμο κάθε λεύτερης σκέψης. [...]

Στη Σάμο, στη Λήμνο, στον Αη Στράτη, στη Σύρα, η τρομοκρατία ξεπέρασε κάθε δυνατό όριο. Στη Σάμο και στη Λήμνο μοναρχοφασίστες αξιωματικοί του Καΐρου μαζί με χαφιέδες της 4^{ης} Αυγούστου, δημιούργησαν μια κατάσταση αφόρητη, με προκλήσεις, τραμπουκισμούς,

ξυλοδαρμούς, έρευνες, συλλήψεις, ένοπλες επιθέσεις ενάντια στους Εαμίτες και τους δημοκρατικούς πολίτες.

Η Σάμος που τόσο ηρωικά πολέμησε ενάντια στους Γερμανούς και Ιταλούς κατακτητές, ματοκυλίστηκε εδώ και λίγες μέρες από άτιμη και ύπουλη επίθεση. 12 παλικάρια του ΕΛΑΣ σκοτώθηκαν και 10 τραυματίστηκαν. Αρκετοί πιάστηκαν αιχμάλωτοι και κλείστηκαν σε φυλακές, όπου τους γίνονται τρομεροί εκβιασμοί και μεσαιωνικά βασανιστήρια.

Οι συναγωνιστές Ζαΐμης, γραμματέας του ΕΑΜ Αιγαίου και Σοφούλης, καπετάνιος του ΕΛΑΣ και οδηγήθηκαν στο νησί μας, όπου και κρατιούνται ακόμα απομονωμένοι σε στρατόπεδα, κάτω από τις χειρότερες συνθήκες παρ' όλες τις ενέργειες και διαμαρτυρίες του Χιακού λαού και παρ' όλες τις υποσχέσεις που δόθηκαν από τις αρμόδιες αρχές, ότι θ' αφεθούν ελεύθεροι. [...]

Στο ίδιο φύλλο και για το ίδιο θέμα, βλέπουμε το πώς οι τοπικές αρχές παραπέμπουν τους κατηγορούμενους από τη μία αρχή στην άλλη με σκοπό να επιμηκύνουν της κράτησή τους.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΑ ΣΤΟΝ ΚΑΪΑΦΑ

Στο νησί μας, που μεταβλήθηκε σε στρατόπεδο συγκέντρωσης κάθε τίμιου αγωνιστή και αντιφασίστα, κάμποσες μέρες τώρα κρατούνται δύο αγωνιστές από τη Σάμο, ο Ζαΐμης και ο Σοφούλης, γνωστοί για την πατριωτική τους δράση στο διάστημα της σκλαβιάς.

Ο Χιακός λαός που ζήτησε με επιτροπές του να μάθει για ποιους λόγους πιάστηκαν και κρατούνται οι παραπάνω συναγωνιστές δεν κατόρθωσε ως τα τώρα να πάρει καμιά θετική απάντηση.

Ο κ. Γενικός διοικητής σε επιτροπές πού τον επισκέφτηκαν γι' αυτή τη δουλειά, δήλωσε πως συνεννοήθηκε με το Βρεττανό Ταξίαρχο και ότι οι κρατούμενοι συναγωνιστές είναι ελεύθεροι. Όμως παρά την κατηγορηματική αυτή διαβεβαίωση του κ. Γενικού διοικητή, ένα είναι βέβαιο: ότι οι συναγωνιστές καλά κρατιούνται κι οι επιτροπές τραβοπαλούνε από τον Άνα στον Καϊάφα [...]

Στο φύλλο της ίδιας ημέρας διαβάζουμε για τη λύση της εν λόγω υπόθεσης που μόλις έφτασε ως είδηση στα γραφεία της οργάνωσης.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΟΙ ΣΥΝΑΓ. ΖΑΪΜΗΣ & ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Τώρα μόλις πληροφορηθήκαμε από το γραμματέα του ΕΑΜ ότι οι συναγωνιστές Σοφούλης και Ζαΐμης αφέθηκαν ελεύθεροι.

Αυτό κατορθώθηκε ύστερα από έντονη κινητοποίηση των οργανώσεων του Χιακού λαού καθώς και του λαού της Μυτιλήνης και είναι μια αληθινή λαϊκή νίκη.

Στο φύλλο του Εμπρός, που κυκλοφορεί την 3^η Ιανουαρίου 1945, στη μόνιμη στήλη, «Ανταποκρίσεις από τα χωριά» διαβάζουμε για τις ελλείψεις και τα προβλήματα που η ύπαιθρος της Χίου αντιμετωπίζει καθώς και για τις αδικίες σε βάρος των χωριανών. Η συσσωρευμένη εξάντληση έχει φέρει τους ανθρώπους στα όριά τους.

ΑΠ' ΤΟΝ ΑΗ-ΓΙΩΡΓΗ ΤΟΝ ΣΥΚΟΥΣΗ

Αγαπητό "Εμπρός"

Στο χωριό μας, οι άνθρωποι "των διανομών" οι αιώνιοι εκμεταλλευτές αρχοντοχωριάτες μας, εφαρμόζουν την παλιά τακτική. Όταν φύγαν οι Γερμανοί για μια στιγμή φοβήθηκαν πώς θα τιμωρηθούν για τα εγκλήματα που είχαν κάμει.

Είχαν κλέψει τα λάδια του φόρου, τα σαπούνια και τόσα άλλα. Η τιμωρία θάταν δίκαιη. Τώρα που ήρθε η περίφημη "Εθνική Κυβέρνηση" των κρυπτοφασιστών και δολοφόνων του Λαού, κλέβουν πια όλως διόλου ανοιχτά χωρίς να φοβούνται κανένα. Κι όχι μόνο αυτό μα φοβερίζουν και τους αγωνιστές του λαού πως θα τους στείλουν στη Μάλτα. Τους ειδοποιούμε πως ο τίμιος Ελληνικός λαός που κατακτά τη μια νίκη υστερά από την άλλη θα φτάσει πολύ σύντομα και στην τιμωρία των προδοτών και εγκληματιών πολέμου και θα τιμωρήσει αυτούς που πλούτισαν από τη φτώχεια και τη δυστυχία του κόσμου.

ΑΠ' ΤΟ ΘΟΛΟΠΟΤΑΜΙ

Αγαπητό "Εμπρός",

Η κατάσταση των φτωχών του χωρίου μας είναι ελεεινή. Και την κατάσταση αυτή την εκμεταλλεύονται, όπως και στα χρόνια της σκλαβιάς, οι μαυραγορίτες του χωρίου μας. Μας παίρνουν το μαστίχι με 50 δραχμές την οκά γιατί έχουμε ανάγκη από λεφτά, για να αγοράσουμε τα τρόφιμα του δελτίου. Τι γίνεται ο περίφημος νόμος που απαγορεύει το λαθρεμπόριο της μαστίχας; Τι κάνει η αστυνομική δύναμη Αγίου Γεωργίου; Δε θάταν καλύτερα αντί να σβύνει από τους τοίχους τα συνθήματα των οργανώσεων του λαού, να κυνήγα τους εκμεταλλευτές του; Ας έρθει στο χωριό μας και θα μάθει ποιοί αγοράζουν μαστίχια. Σ' αυτό θα έχει και κέρδος 200 δρχ. την οκά. Ή μήπως από την αδιαφορία και τα στραβά μάτια κερδίζει περισσότερα;

Ι. Λ.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΜΠΟ

Αγαπητό “Εμπρός”

Η κατάσταση μας φέτος είναι χειρότερη από τις περασμένες χρονιές. Νομίζω πως είμαστε μια μεγάλη τάξη παραγωγών που θάπρεπε να τύχουμε κάποιας κρατικής προσοχής.

Όμως η διοίκηση, η μόνη αρμόδια να λύσει τα ζητήματά μας, έδειξε απόλυτη αδιαφορία. Αν όμως δεν ενδιαφέρονται για μας οι χορτάτοι, είναι καιρός να κινηθούμε μόνοι μας. Είμαστε τόσοι που έχουμε τεράστια δύναμη όταν οργανωθούμε. Αυτή τη δύναμη πρέπει να κινήσωμε για να λύσωμε τα τόσα ζητήματα που μας απασχολούν.

Σ. Κ.

Η σειρά άρθρων που ακολουθεί δημοσιεύεται στο Εμπρός στις 5 Γενάρη του '45. Είναι τμήματα της μόνιμης στήλης «Με λίγα λόγια» της εφημερίδας όπου γίνεται λόγος για διάφορα θέματα. Η επιτροπή πρόνοιας που το ΕΑΜ είχε ιδρύσει για τα ορφανά παιδιά, χάριν της αδιαφορίας και της εγκατάλειψης που έτυχε από της αρχές που ανέλαβαν μετά το ΕΑΜ διαλύθηκε με άμεσο κίνδυνο για την υγεία των παιδιών αυτών.

Το άρθρο που αναφέρεται στη δράση της χωροφυλακής αποδεικνύει ότι το σώμα αυτό μόνο πρόβλημα μπορούσε να δημιουργήσει σε ένα έθνος που έκανε τα πρώτα δειλά βήματα ώστε να ανακάμψει από τον πόλεμο.

Το άρθρο με τίτλο «Το λάδι» καταγγέλλει την στάση των μαυραγοριτών και εκφράζει, εμμέσως, την αγανάκτηση του κόσμου για την ατιμωρησία αυτών των ανθρώπων καθώς και την προκλη-τικότητα τους. Η ειρωνεία όμως είναι εντονότατη σε βαθμό που να τεντώνει το ήδη τεντωμένο σκοινί στο οποίο περπατά το ΕΑΜ.

ΔΙΑΛΥΘΗΚΕ Η Ε. Π. Α. Χ.

Επιτέλους, η αντίδραση τα κατάφερε. Η ΕΠΑΧ διαλύθηκε. Και πολλές δεκάδες ορφανά και κακεχτικά παιδιά πετιούνται στο δρόμο για να... ξαναπρισθούν. Είναι κι αυτό μια επιτυχία στη “φιλολαϊκή” πολιτική της αντίδρασης.

ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΕΣ

Σιγά - σιγά ξαναγυρίσουμε στην... ομαλότητα. Χωροφύλακες γυρίζουν την Απλωταριά²⁶ ανοίγουν τα πακέτα που είναι μέσα

²⁶ Ο κεντρικός εμπορικός δρόμος της πρωτεύουσας του νησιού.

τυλιγμένα τα πράματα που αγόρασε ο κόσμος και αρχίζουν την υπαίθρια ανάκριση. Πόσο το πήρες την πήχη; Πόσα έδωσες όλα μαζί; Από ποιόν το πήρες; Γενιέται το ερώτημα, ποιός τους έσπειρε εκεί που δε φυτρώνουν; Ίσως έχουμε συνέχεια της σκλαβιάς των Γερμανών και των εκβιασμών; Κι άλλο ένα: Τι ζητούν να γίνει; Να κρυφτούν τα πράματα και να τα γυρεύουμε ύστερα με το φανάρι; Να μας τα προμηθεύουν στα κρυφά σε διπλές τιμές οι διάφοροι που ξεφυτρώνουν σε τέτοιες περιστάσεις και να λέμε κι ευχαριστώ;

ΤΟ ΛΑΔΙ

Ο διευθυντής του οργάνου των Μαυραγοριτών, προδοτών, δοσίλογων κλπ ανακάλυψε πώς στην αποθήκη πούχομε στο Φρούριο, έχουμε λάδι και δεν ξέρουμε τι άλλο. Μήπως θέλει να του το δώσουμε να το φυλάγει, σαν ειδικός που είναι, να μαζεύει λάδι, να φυσάει λάδι και να... βγαίνει λάδι;

Την ίδια ημέρα στη δεύτερη σελίδα της εφημερίδας δημοσιεύεται πρόκληση που αντιδραστικά στοιχεία έκαναν θέλοντας να δημιουργήσουν καταστάσεις εκ του μη ενόντος.

Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΖΗΤΑ ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΕΙ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΓΙΑ ΝΑ ΕΠΙΒΑΛΕΙ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΜΑΣ ΜΙΑ ΑΠΟΤΥΧΗΜΕΝΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ

Οι γνωστοί μπράβοι της αντίδρασης Δημήτρης Κόνιας, Βαγγέλης Κόνιας και Στέλιος Γερμανός είχαν πάρει από καιρό όπλα από μαυραγορίτες για να τρομοκρατούν τον κόσμο. Από πληροφορίες που έχομε έγινε γνωστό, πως ορισμένοι αντιδραστικοί κύκλοι ζητούν να δημιουργήσουν επεισόδια για να παραστή πως δεν υπάρχει τάχα τάξη και ησυχία στο Νησί και να ζητήσουν να ληφθούν τρομοκρατικά μέτρα θένε την επιβολή του στρατιωτικού Νόμου για να μπορέσουν να κτυπήσουν τις οργανώσεις του λαού, να κλείσουν τις εφημερίδες του και να επιδοθούν ανενόχλητοι στην εκμετάλλευση και καταλήστευση των εργαζομένων. Γι' αυτό διαδίδουνε πάντα ανησυχαστικές ειδήσεις και ονειρεύονται πυροβολισμούς.

Χτες το βράδυ όμως έκαμαν πια όλως διόλου ανοιχτή πρόκληση. Τα παραπάνω πουλημένα όργανά τους διασκέδαζαν μπεκρολογώντας κοντά στους στρατώνες. Εκεί έριξαν μια χειροβομβίδα με την ελπίδα ότι οι στρατιώτες που φρουρούσαν θα πίστευαν ότι πρόκειται για επίθεση. Την επίθεση αυτή σκόπευαν να την αποδώσουν στους Εαμίτες. Μα λογάριαζαν χωρίς το ξενοδόχο. Ο αξιωματικός της υπηρεσίας μπλοκάρισε αμέσως το σπίτι και τους έπιασε.

Έτσι μαθεύτηκε ποιοι ήταν. Δεν πρέπει όμως να σκεπαστούν όπως σκεπάστηκαν εκείνοι που δολοφόνησαν το λαό της Αθήνας από τα ξενοδοχεία.

Η Διοίκηση που φροντίζει για την ησυχία και την τάξη πρέπει να ζητήσει την αυστηρή τιμωρία τους και να ξεσκεπάσει και την πράξη τους. Πρέπει ακόμα να κάμει ανακρίσεις για να μάθει ο κόσμος από που βρήκαν τις χειροβομβίδες και τα πιστόλια με τα όποια εσχεδίαζαν να δώσουν αφορμή για να ματοκυλισθεί το νησί μας.

Ο Χιακός λαός θέλει να μάθει ποιος οπλίζει τα χέρια των δολοφόνων.

Οι Χιώτες εργαζόμενοι ζητούν από τη διοίκηση να ληφθούν μέτρα για να μην επαναληφθούν και στο νησί μας τα γεγονότα της Σάμου.

Απαιτούμε να προστατευθεί ο λαός μας από τα σκοτεινά σχέδια των μαυραγοριτών.

Από την κυβέρνηση κηρύσσεται επιστράτευση και δικαίως ποια ο συντάκτης του άρθρου αναρωτιέται: Πόσο ακόμα θα τυραννηθούν τα παιδιά της Χίου και ολόκληρης της Ελλάδας; Τι σκοπούς έχει αυτή η κίνηση; Ο διορισμός αντιβασιλέα μόνο τα επιθυμητά αποτελέσματα δεν έφερε. (Πρωτοπόρος 7/1/45)

Η ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΗ

Ολόκληρος ο Ελληνικός Λαός χαιρέτισε με ανακούφιση το διορισμό της Αντιβασιλείας πιστεύοντας πως ο Αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός που έζησε σ' όλο το διάστημα της σκλαβιάς το δράμα του λαού μας και γνώρισε τους ανυπέρβλητους αγώνες του, θάδινε την ειρήνη στο λαό μας σχηματίζοντας Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας.

Αντί όμως να σχηματισθή η Κυβέρνηση της Ενότητας που ποθούσε ο λαός και να σταματήσει ο εθνοκτόνος πόλεμος, γίνεται το αντίθετο. Πρόσωπα ενός μονάχα κόμματος, στην πλειοψηφία τους, πολύ γνωστά στον Ελληνικό Λαό για το μακάριο ύπνο τους στα οκτώ χρόνια της φασιστικής σκλαβιάς, αναλαμβάνουν την Κυβέρνηση και αντί για ενότητα και ειρήνη εξαγγέλλουν πώς θα συνεχίσουν το δολοφονικό έργο του Παπανδρέου και των υποστηρικτών του.

Και από το Λαό της Χίου που στο διάστημα αυτό της σκλαβιάς έδωσε χιλιάδες παιδιά του σ' όλα τα μέτωπα, στη στερηιά και στη θάλασσα, στον αγώνα για τη Δημοκρατία και τη λευτεριά, γυρεύουν σήμερα ξανά τα παιδιά του.

Και γεμάτο αγωνία προβάλλει στον καθένα το ερώτημα: Που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν οι δυο αυτές κλάσεις ;

Μήπως πρόκειται να χτυπήσουν το λαό της Αθήνας και της άλλης Ελλάδας που αγωνίζεται για τη λευτεριά του ενάντια στους αραπάδες του Σκόμπυ και στους ταγματαλήτες του Μπουραντα ;

Αν αυτό πρόκειται να γίνη, να το νοιώσουν καλά οι αρμόδιοι πώς ο λαός της Χίου που με χαρά έστειλε τα παιδιά του στην Αλβανία, στο Ελ – Αλαμείν στο Ρίμινι, πούναι περήφανος για τις εκατοντάδες παιδιά που σκεπάζουν σήμερα οι ωκεανοί, πώς με κανένα τρόπο δεν θα στείλη τα παιδιά του να σφάξουν και να σφαχτούν για το χατίρι της κλίκας των εκμεταλλευτών, που για τα ατομικά τους συμφέροντα ματοκυλούν το λαό μας και αδυνατίζουν την Πατρίδα μας.

Γιατί με κανένα τρόπο το αίμα του Χιώτικου λαού δεν πρέπει να χυθή σε αδελφοκτόνο πόλεμο τη στιγμή που τρεις χιλιάδες Χιώτες βρίσκονται ως τα σήμερα κλεισμένοι σε φρικιαστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης γιατί είχαν το θάρρος τον Απρίλη του 1944 να ζητήσουν κυβέρνηση Ενότητας. Και για τους λόγους αυτούς ολόκληρος ο λαός της Χίου απαιτεί από τους αρμόδιους να τον διαβεβαιώσουν επίσημα και κατηγορηματικά.

1) Ότι οι δυο κλάσεις που καλούνται δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για πόλεμο ενάντια στο λαό της υπόλοιπης Ελλάδας.

2) Ότι θα χρησιμοποιηθούν για την αντικατάσταση της καταργημένης Χωροφυλακής.

3) Ότι θα παραμείνουν πάνω στο νησί και θα χρησιμοποιηθούν για τη διατήρηση της τάξης και της ησυχίας προστατεύοντας τις δημοκρατικές λευτεριές του λαού μας που με τόσες θυσίες κερδήθηκαν.

Το νέο έτος στο νησί δεν άρχισε με τους καλύτερους οiwονούς. Όπως διαβάζουμε στο άρθρο του Πρωτοπόρου στην ίδια μέρα, δημοκρατικοί πολίτες συλλαμβάνονται και βασανίζονται χωρίς κανέναν απολύτως λόγο.

Η ΣΚΛΑΒΙΑ ΞΑΝΑΖΕΙ

ΑΝΘΥΠΟΛΟΧΑΓΟΣ ΜΠΟΥΛΑΣΙΚΗΣ - ΑΝΘΥΠΙΑΤΡΟΣ
ΜΑΝΤΟΥΒΑΛΟΣ - ΥΠΟΛΟΧΑΓΟΣ ΒΡΑΝΙΚΟΣ, ΟΙ ΝΕΟΙ ΔΗΜΙΟΙ.
ΠΟΛΙΤΕΣ ΠΙΑΝΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΒΑΣΑΝΙΖΟΜΑΙ – Η ΤΑΞΗ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ
ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ - Ο ΛΑΟΣ ΑΠΑΙΤΕΙ ΝΑ ΤΙΜΩΡΗΘΟΥΝ ΟΙ ΕΝΟΧΟΙ.

Την Παρασκευή το βράδυ άντρες του 21^{ου} Τάγματος με επί κεφαλής τους Αποστ. Μπουλασίκη, Μιχ. Μαντούβαλον και Μιχ. Βρανίκον, μπλοκάρησαν την γειτονιά της Αγίας Μαρίνας και πιάσανε 3 συναγωνιστές, μπήκαν μέσα στα σπίτια τους και κάμαν έρευνες. Τους μετέφεραν ημίγυμνους στα κρατητήρια όπου τους χτύπησαν και τους βασάνισαν ως το πρωί.

Οι παραπάνω είναι οι Μιχ. Μπουμπούλης, Γιάννης Πιπεράκης, Μανώλης Καραμπέτης.

Το ίδιο βράδυ ο αν/γός Μπουλασίκης έπιασε και παράσυρε μέχρι τους Στρατώνες το Δημοτικό Σύμβουλο, εργάτη, Νικόλα Μανάρα. Τον έριξε στο κρατητήριο όπου μαζί με τους δύο παραπάνω συνενόχους του τον υπέβαλλαν σε φρικιαστικά βασανιστήρια. Η δικαιολογία τους ήταν ότι είναι λαοκράτης και φίλος του Αμύγδαλου! !

Ο Διοικητής του 21^{ου} Τάγματος αν/χης κ Καναβούτσης μόλις έμαθε τα γεγονότα διέταξε την άμεση αποφυλάκιση των κρατουμένων. Ο Μανάρας είναι παραμορφωμένος. Φέρει τραύματα και κακώσεις σ' ολόκληρο το σώμα του. Ο γιατρός Πασπάτης που τον επεσκέφθηκε διαπίστωσε την κατάσταση του. Οι άλλοι έχουν μικρότερα τραύματα.

Επιτροπές από τη συνοικία τους και από μέρους του ΕΑΜ επεσκέφθησαν τους αρμόδιους και διαμαρτυρήθηκαν για τους κανιβαλισμούς αυτών που απειλούν την ησυχία του νησιού.

Η Οργάνωσή μας χάρις στην πειθαρχία της κατάφερε να συγκράτηση τη δίκαιη οργή των συναδέλφων τους που απαιτούσαν εντονότερες διαμαρτυρίες και ενέργειες.

Ρωτάμε;

Αν μπορούμε να βασισθούμε σ' ένα στρατό που δείχνει τόση έλλειψη πειθαρχίας στις κατευθύνσεις και διαταγές των ανωτέρων τους.

Με ποιο δικαίωμα και βάσει ποιου Νόμου γίνηκαν έρευνες από στρατιωτικούς σε σπίτια, κρατήθηκαν και κακοποιήθηκαν πολίτες;

Ζητούμε τη δίκαιη και αυστηρή τιμωρία των ενόχου γιατί αλλιώς θα βγάλομε το συμπέρασμα πως δεν υπάρχει εγγύηση ασφάλειας στη Χίο και η διασάλευση της τάξης θα οφείλεται στην ασυδοσία που απολαμβάνουν οι γνωστοί αιώνιοι ταραξίες.

Το αντίπαλο δέος δεν αργεί να κάνει την εμφάνισή του και έτσι τον Ιανουάριο του 1945 δημιουργείται στο νησί η Εθνική Οργάνωση Χίου (Ε.Ο.Χ.). Είχε πρόεδρο τον Παναγιώτη Σπανούδη και Γραμματέα τον Κίωνα Πυργάρη. Ξεκίνησε περισσότερο σαν ένα κέντρο ιδεολογικής κατεύθυνσης και λιγότερο σαν ένας οργανωτικός μηχανισμός πρακτικής εφαρμογής. Βλέπουμε την υποδοχή που ο Πρωτοπόρος (10/1/1945) επεφύλαξε στην οργάνωση αυτή, της οποίας από την πρώτη στιγμή κατήγγειλε τα πρόσωπα που την απάρτιζαν και τους στόχους των. Μιλά ακόμη για την εφημερίδα που αντικατέστησε την δοσίλογη Πρόοδο και τους στόχους που εξυπηρετούνται μέσω αυτής.

ΜΑΥΡΑΓΟΡΙΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΧΙΟΥ

Αγωνιζόμαστε να διασώσουμε τον Ευρωπαϊκό πολιτισμό από τον Κομμουνιστικό κίνδυνο και τους Εβραίους πλουτοκράτες του Λονδίνου.

Γκαίμπελς²⁷

Επίσης σκοπός της οργάνωσης ταύτης είναι να παλαίση δια παντός μέσου κατά του κομμουνιστικού κινδύνου αλλά και του φασιστικού τοιούτου...

Ιδρυτικό Ε.Ο.Χ.

Τις τελευταίες μέρες η "Προοδευτική"²⁸ σε έκτακτη έκδοση καλούσε το Λαό του νησιού μας σε συναγερμό ενάντια στο κίνδυνο που απειλεί τον τόπο μας. Και προσέφερε προς υπογραφήν το ιδρυτικό της "Εθνικής Οργάνωσης Χίου" σαν το μοναδικό φάρμακο δια πάσαν νόσον και πάσαν μαλακίαν με τους ιδρυτές του, ένα μπουλούκι απ' τις πιο έντιμες προσωπικότητες της Χίου.

Προτού εξετάσουμε το σκοπό και τα πρόσωπα της Οργάνωσης αυτής καλό είναι να ρίξουμε μία ματιά στο δημοσιογραφικό όργανο με το οποίον κάνουν την εκστρατεία τους πράμα που θα μας βοηθήση να δούμε πιο βαθειά τους ... εθνικούς, τους σκοπούς και τα ποταπά ελατήρια που τους κάνουν να θυμηθούν μόλις τώρα πώς υπάρχει πατρίδα.

Η Προοδευτική είναι η ηρωική συνέχεια της "Προόδου" του κ. Κουτελάκη. Δεν θα εξετάσουμε την αρθρογραφία της φυλλάδας αυτής στα 1940-41 42. Γιατί θα μας πούνε πως τότε η Γερμανία ήταν πολύ δυνατή κι οι συντάσσοντες αυτήν πιστεύανε τότε στη Νίκη των καστανών ραβίνων του Χίτλερ. Μα θα ρίξουμε μια ματιά στη περσινή της αρθρογραφία όταν ακόμα και ο Μπαντόλιο είχε πειστεί για τη συμμαχική νίκη και πέρασε στο πλευρό των συμμάχων.

Τότες η "Πρόδος" υστέρα απ' τας ατυχείς επιχειρήσεις της Δωδεκανήσου που τόσες θυσίες κόστισε σε συμμαχικό αίμα και υλικό έγραφε σε κύριο άρθρο γεμάτο δουλοπρέπεια και συχασιά, την 9—12—43 με το τίτλο "Ηρωες του Αιγαίου".

...Η Λέρος βρίσκεται στα χέρια μα για λίγο καιρό μονάχα, στους αιωνίως δειλούς, στους χαρτένιους στρατιώτες στους αδέξιους πολεμιστές στους Αγγλοαμερικάνους... "Εις τα λαμπρά παληκάρια της Αιωνίας και αθανάτου Γερμανίας"... "Σεμνυνώμεθα να λογιζόμεθα φίλοι των και λογιζόμεθα ευτυχείς μανθάνοντες...

²⁷ Γκαίμπελς, Γιοζεφ

Ο Πάουλ Γιόζεφ Γκαίμπελς, ο κορυφαίος προπαγανδιστής του Ναζιστικού Κόμματος και υπουργός Προπαγάνδας του Χιτλερικού Γ' ράιχ, κατείχε τέλεια κάθε σύγχρονο μέσο και τέχνασμα για τον επηρεασμό και την παραπλάνηση της κοινής γνώμης. Στην εξαιρετικά πειστική προπαγάνδα του οφείλεται σε μεγάλο βαθμό το γεγονός ότι ο γερμανικός λαός ακολουθούσε τον Χίτλερ ακόμη και αφού είχε αντιληφθεί την άβυσσο όπου τον οδηγούσε.

²⁸ Δεξιό εφημερίδα

"Τιμή λοιπόν και δόξα αξίζει στα γενναία παληκάρια στους ένδοξους υπερασπιστάς και απελευθερωτάς της Λέρου και θα μας επιτρέψουν να φωνάξωμε μαζί με τον θαυμασμόν μας καλώς μας ήρθατε και πάλιν στα γνώριμά σας μέρη —στη Χίο — καλόκαρδοι και γενναιόψυχοι λεβέντες γερμανοί."

Αυτό έγραφε για τους δολοφόνους του Έθνους μας η εφημερίδα του κ. Κουντελάκη. Βέβαια αυτό δεν είναι άρθρο δικό του μα από θετική πηγή έχουμε πληροφορηθή πως το συχαμερό σκουλήκι που το έγραψε ανήκει στο πίνακα των ιδρυτών της Ε.Ο.Χ. και πολύ σύντομα θα τον αποκαλήψωμε σ' όλο το Χιώτικο Λαό για να φτύση κατάμουτρα, τον υμνητή των δολοφόνων της Πατρίδας μας.

Κι η λαχανοφυλάδα η ίδια συνεχίζει την αρθρογραφία της με τον ίδιο τόνο σε κάθε της έκδοση με ποιήματα γεμάτα βρωμιά και δουλοπρέπεια όπως το Νάνι - νάνι της 22-12-43 πράγμα που δείχνει καθαρά τη πίστη της στο Ευαγγέλιο Γκαίμπελς.

Από τη μόνιμη στήλη «Με το Φακό μας» της εφημερίδας Πρωτοπόρος (10/1/46) έρχεται το επόμενο άρθρο. Ο Συντάκτης σχολιάζει δηλώσεις του βασικού αντιπάλου του Ε.Α.Μ. Χίου Κίωνα Πυργάρη, με βαρύτετους μάλιστα χαρακτηρισμούς για τον ίδιο, κάτι που στην παρούσα χρονική περίοδο δεν μας είχαν συνηθίσει οι ΕΑΜικές εφημερίδες.

Εδώ Βερολίνο

Ο κ. Κίμων Μ. Πυργάρης αρχηγός της Μεγάλης Πατριωτικής Επιτροπής, Ταλλευράνδος της νεοσύστατης Ε.Ο.Χ., έγκριτος δικηγόρος και "υπερπατριώτης", στα Νένητα την 31 Δεκεμβρίου 1944, έκαμε μια πλατειά διάλεξη. Μετά τις απαραίτητες βρισιές ενάντια στο ΕΑΜ ο έγκριτος συμπολίτης μας βρήκε σκόπιμο να δηλώσει ρητά και κατηγορηματικά και τα εξής:

"Η Ρωσσία, κύριοι μου, είτε από το Μεγάλο Πέτρο διοικείται είτε από το Στάλιν, η πολιτική της ήτο και είναι η αυτή: ο Πανσλαβισμός". "Όλοι ξεύρομεν επίσης πως η Ρωσσία έχει βλέψεις στα Στενά, αυτό το ξέρουν και οι Τούρκοι και μισούν θανάσιμα τους Ρώσους". "Η Αγγλία θέλει ουδέτερη την Τουρκία για να την έχει προπύργιο στο νέο πόλεμο εναντίον της Ρωσσίας, ο οποίος, κατά την γνώμη μου, είναι αναπόφευκτος και δεν θ' αργήσει."

Χωρίς ν' ασχοληθούμε με τις βρισιές του υπερδιπλωμάτου μας θα του παραθέσουμε τον πρόσφατο λόγο του Προέδρου Ρούσβελτ προς το Κογκρέσο.

"Μεγαλύτεροι εχθροί από την Γερμανία και την Ιαπωνία είναι εκείνοι που βρίσκονται μέσα στους κόλπους μας. Οι Πεμπτοφαλαγγίτες! Είναι εκείνοι που ονειρεύονται και διακηρύσσουν αντιθέσεις μεταξύ των

Συμμάχων και προμαντεύουν διάσπαση του Συμμαχικού αγώνα. Όλα αυτά φέρουν την σφραγίδα «προέλευση Γερμανίας»”.

Ας μας επιτραπεί τώρα και μας να νομίζωμε μαζί με τον κ. Ρούζβελτ ότι αυτά που δήλωσε μπροστά σ’ ολόκληρο το χωριό ο κ. Κίμων Μ. Πυργάρης μόνο ένας ηλίθιος ή ένας πράκτορας των Γερμανών και σαμποταριστής του Συμμαχικού αγώνα μπορούσε να τα πει.

Από τους αρμόδιους στους οποίους καταγγέλλομε τα παραπάνω περιμένομε να μας πληροφορήσουν τι από τα δυο είναι ο κ. Κίμων Πυργάρης;

Το κείμενο που ακολουθεί είναι από τον Πρωτοπόρο της ίδιας ημέρας και μας μιλά για την απόφαση του Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου Χίου σχετικά με τα επεισόδια δε βάρους εργατικών στελεχών.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΑΣΙΣΤΕΣ ΤΑΡΑΞΙΕΣ & ΝΤΟΠΙΟΥΣ ΦΥΡΕΡ

Η αγανάχτηση που προκάλεσαν τα φασιστικά στοιχεία με τα πρωτάκουστα για το νησί μας έργα τους ξεσήκωσε κύμα οργής σ’ όλο το λαό και ιδιαίτερα στους εργαζόμενους ενάντια στους οποίους κυρίως στράφηκαν.

Επίσης η αναίδεια που έχουν μερικοί γνωστοί Χιώτες εκμεταλλευτές πού αντιπροσωπεύουν μόνο τα συμφέροντα και τον εαυτό τους να παρουσιάζονται σαν εκπρόσωποι του Χιώτικου λαού και των εργαζομένων προκάλεσε την διαμαρτυρία και περιφρόνηση του Χιώτικου λαού που μια εκδήλωσή του είναι το παρακάτω ψήφισμα των Εργατοϋπαλληλικών Οργανώσεων.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Εν Χίω σήμερα. Κυριακή 7 του Γενάρη 1945 οι αντιπρόσωποι της δύναμης του Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου Χίου σε Γενική Συνέλευση έλαβαν γνώση:

α) της οργανωμένης επίθεσης από αξιωματικούς του 21^{ου} Τάγματος κατά εργατών και ιδιαίτερα κατά του παληού εργατικού στελέχους και Δημοτικού Συμβούλου Νικολ. Μανάρα τον οποίο με δόλο ετράβηξαν εις το Τάγμα και τον εκακοποίησαν όλη την προπερασμένη νύχτα με ανήκουστα μαρτύρια αντάξια της Γκεστάπο οι αξιωματικοί, 1) υπολοχαγός Μιχ. Βρανίκος, 2) ανθυπολοχαγός Απόστολος Μπουλασίκης και 3) ανθυπίατρος Μιχ. Μαντούβαλος, μέσα σ’ αυτούς τους ίδιους του, στρατώνες του Τάγματος.

β) Ότι μια ωρισμένη κλίκα συμφεροντολόγων που σ’ όλο το διάστημα της Γερμανικής κατοχής λούφαζε από το φόβο της, τώρα παρουσιάζεται ότι αντιπροσωπεύει το Χιώτικο Λαό και ιδιαίτερα την εργατική τάξη,

ενώ στην πραγματικότητα δεν αντιπροσωπεύουν παρά τους εαυτούς των,

ΨΗΦΙΖΕΙ

1) Διαμαρτύρεται εντονότατα για την κακούργο και φασιστική διαγωγή των αξ/κών υπολ/γού Μιχ. Βρανίκου, ανθ/γού Απόστ. Μπουλασίκη και ανθ/τρου Μιχ. Μαντούβαλου και ζητεί τη δίκαιη και παραδειγματική τιμωρία τους για την ανάξια για Έλληνες αξιωματικούς διαγωγή τους.

2) Καταγγέλλει στο λαό της Χίου, σαν φασίστες που αποβλέπουν στον στραγγαλισμό των Λαϊκών ελευθεριών τους ιδρυτές της Εθνικής Οργάνωσης οι όποιοι αν ήταν πατριώτες έπρεπε να το δείξουν στο διάστημα της σκλαβιάς και όχι τώρα. Τους καταγγέλλει σύγχρονα ότι στην κίνηση αυτή προέβησαν όχι γιατί αγαπούν την Πατρίδα τους, αλλά αποβλέποντας να επιτύχουν κομματικά οφέλη, αδιαφορώντας, αν μ' αυτό τον τρόπο προκαλούν διατάραξη της ησυχίας και της τάξης της Χίου.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

1) Το ψήφισμα τούτο να το επιδώσει ολόκληρη η συνέλευση των αντιπροσώπων στους: αντικαταστάτη Γεν. Διοικητού, Νομάρχη και Στρατιωτικό Διοικητή.

2) Να καλέσει σε Γενική Συνέλευση σε κλειστό χώρο όλους τους εργάτες και υπαλλήλους της Χίου την 14 Ιανουαρίου 1945 για να δείξει ποίους ακολουθεί ο Χιώτικος Λαός. Στη Συνέλευση αυτή α) να καταγγείλει πρώτα, την κακούργο πράξη των αξιωματικών του 21ου Τάγματος ενάντια σ' ένα εργατικό στέλεχος και β) να εκδηλώσει ολόκληρη ή εργατοϋπαλληλική τάξη της Χίου ότι αποδοκιμάζει και καταγγέλλει σαν φασιστική και ιδιοτελή την προσπάθεια ωρισμένων που παρουσιάζονται πλαστά σαν εκπρόσωποι του Χιακού Λαού και ιδιαίτερα της Εργατικής Τάξης γ) να δημοσιευθεί το παρόν σε Χιώτικες Εφημερίδες και δ) αντίγραφα του παρόντος να σταλούν στην Κ.Ε. και Ν. Ε. του Ε.Α.Μ.

Οι Αντ/ποι των Σωματείων

Το επόμενο φύλλο είναι από την εφημερίδα Εμπρός, που κυκλοφορεί την 23^η Ιανουαρίου 1945, αφιερώνει όλο το πρωτοσέλιδό του στην αναφορά σε προκλήσεις που λαμβάνουν χώρα ενάντια στην αριστερά. Η θηλιά γύρω απ' το λαιμό τον Εαμιτών ολοένα και σφίγγει και οι προσπάθειες των ακραίων στοιχείων για δημιουργία εστιών έντασης όλο και εντείνονται. Το κλίμα είναι πραγματικά ασφυκτικό.

ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΣΥΛΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ
ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΕΘΝ, ΠΟΛΙΤΟΦΥΛΑΚΗΣ ΔΙΚΑΖΕΤΑΙ ΓΙΑ... ΠΑΡΑΝΟΜΗ
ΟΠΛΟΦΟΡΙΑ
ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΣΤΟ ΒΡΟΝΤΑΔΟ ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΥΣΚΕΨΗ
Ο ΝΕΟΦΑΣΙΣΤΑΣ ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΚΑΤΑΣΧΕΙ ΤΑ ΛΕΦΤΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΚΑΙ ΚΑΝΕΙ ΕΞΩΣΗ ΣΤΗΝ Ε.Π.Ο.Ν.
ΣΤΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΒΑΖΟΥΝ ΧΡΕΟΚΟΠΗΜΕΝΟΥΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΑΝΤΕΣ ΑΝΤΙΚΑΘΙΣΤΩΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΕΦΟΡΟΥΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ
ΕΚΒΙΑΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΙΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ
Ν' ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΘΗ Η ΧΡΕΟΚΟΠΗΜΕΝΗ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΑΠ' ΤΗΝ
ΕΘΝΟΦΥΛΑΚΗ

Οι κίνδυνοι που έγκαιρα τονίσαμε στο Χιακό λαό γίνονται πια πραγματικότητα. Ενώ ύστερα από τη συνθήκη που υπογράφηκε μεταξύ ΕΑΜ ΕΛΑΣ και στρατηγού Σκόμπι, πνεύμα συνδιαλλαγής αρχίζει να επικρατεί· ενώ η σύσκεψη που αναγγέλεται μεταξύ αντιπροσώπων της Εαμικής παράταξης και της Κυβέρνησης Πλαστήρα αποτελεί σοβαρό βήμα για την αποκατάσταση της ησυχίας και της γαλήνης στη χώρα μας, εδώ στη Χίο συστηματικά και προσχεδιασμένα η τοπική αντίδραση με την υποστήριξη της Διοικητικής εξουσίας προκαλεί ανοιχτά το λαό και παίρνει μέτρα που αποβλέπουν στη στέρηση των λαϊκών δικαιωμάτων και στην κατατρομοκράτηση του πληθυσμού.

Ενώ η Χωροφυλακή έχει καταργηθεί επίσημα απ' την προηγούμενη κυβέρνηση, εδώ στον τόπο μας όχι μόνο εξακολουθεί να υπάρχει αλλά τελευταία προβαίνει και σε ενέργειες τρομοκρατικές συλλαμβάνοντας διαλεχτούς αγωνιστές του λαού “αλά Μανιαδάκη”.

Ύστερ' απ' την κατάταξη των κλάσεων 35, και 36 σαν Εθνοφυλακή τίποτα δεν μπορεί να δικαιολογήσει την παραπέρα ύπαρξη της λαομίσητης Χωρ/κής στο νησί μας. Με πρωτοφανή κυνισμό και αδιαντροπιά αντικατασταίνονται απ' τη Δημαρχία και τα Φιλανθρωπικά Ιδρύματα οι άνθρωποι που βρέθηκαν κοντα στο λαό και πάλαιψαν κατά του κατακτητή και στη θέση τους μπαίνουν εκείνοι που συνεργάστηκαν μ' αυτόν, πρόδωσαν και εκμεταλλεύτηκαν αισχρά τον πεινασμένο εργαζόμενο λαό του νησιού μας...

Ο εργαζόμενος κόσμος της πόλης μας με τη μεγάλη του συγκέντρωση της περασμένης Κυριακής εξέφρασε καθαρά τη θέλησή του και ο κ. Νομάρχης θάπρεπε να λάβει στα σοβαρά υπ' όψει αυτή την έκφραση της λαϊκής θέλησης.

Με την προσκόλλησή του όμως σε μια αντιδραστική, εκμεταλλευτική μερίδα αποξενώνεται ολότελα απ' το λαό και δημιουργεί κατάσταση στο νησί μας που δεν εξυπηρετεί καθόλου την ησυχία και την τάξη.

Παραθέτουμε μια σειρά γεγονότα που αποτελούν ολόκληρο κομπολόι από αντιλαϊκές ενέργειες που συμβαίνουν αυτές τις μέρες στον τόπο μας.

ΓΙΑΤΙ ΣΚΟΠΕΥΟΥΝ ΝΑ ΦΥΓΟΥΝ!

Τη νύχτα της Παρασκευής στα Καρδάμυλα ο ανθ/στής Ρουμελιώτης, συλλαμβάνει τον διαλεχτό αγωνιστή του Χιώτικου λαού Αλ. Αντωνιάδη, την αδερφή του και τον σγ. Στρατή Γιωργούλα με τη δικαιολογία ότι ήθελαν να φύγουν χωρίς άδεια... ταλαιπωρούνται μέσα στα τμήματα, υποβάλλονται σε εξευτελιστικές έρευνες, μεταφέρονται με ένοπλη συνοδεία και μονάχα με την κινητοποίηση λαϊκών επιτροπών σταμάτησε η παράνομη κατακράτησή τους.

Ποιος νόμος (μια που αυτοί που ενεργούν έτσι κόβονται για το “Κράτος του Νόμου και της τάξης”) έστω της 4ης Αύγουστου ή του Κουϊσλιγκ Ράλλη μπορεί να δικαιολογήσει μια τέτοια ενέργεια;

—Που ακούστηκε να θεωρείται αδίκημα η... σκέψη για αναχώρηση;

Η διαταγή της Στρατ. Διοίκησης Χίου είναι καθαρή και αναφέρει ότι οι Αστυν. αρχές είναι υποχρεωμένες να μποδίζουν απλώς την αναχώρηση επιβατών χωρίς άδειες. Πώς λοιπόν ο Ανθ/στής Ρουμελιώτης, ενεργεί παράνομα και καθαρά σαν τεταρτοαυγουστιανός πράκτορας; Και τι μέτρα πάρθηκαν απ’ την Ανώτερη Διοίκηση για την παρεκτροπή και αυθαιρεσία ενός οργάνου τους;

ΓΙΑ... ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΟΠΛΟΦΟΡΙΑ

Στο αυτόφωρο το Σάββατο Δικάστηκε ο σγ. Στρ. Γεωργούλας, διοικητής της Εθν. Πολιτοφυλακής Σάμου, σε 20 μέρες φυλάκιση γιατί οπλοφορούσε... Ενώ οι μπράβοι της αντίδρασης Κόνιας, Γερμανός κλπ. που δημιούργησαν το γνωστό επεισόδιο κοντά στο στρατώνα ρίχνοντας και χειροβομβίδες με κίνδυνο να χτυπήσουν αθώους πολίτες δεν πειράχτηκαν καθόλου... Εύκολα γεννιέται το ερώτημα: Αν δεν έχει το δικαίωμα να οπλοφορεί ένας Διοικητής σώματος της τάξης επίσημα αναγνωρισμένου που πηγαίνει στην πατρίδα του, τότε πώς επιτρέπετε η οπλοφορία σε φασιστικά καθάρματα;

Μ’ αυτή την καταδίκη δείχνει κι η Δικαιοσύνη στον τόπο μας ότι ενισχύει τις ενέργειες των φασιστικών παραγόντων στο νησί μας.

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΣΤΟ ΒΡΟΝΤΑΔΟ...

Προχθές Κυριακή, ο σγ. Δήμαρχος Βροντάδου ύστερ’ από έγκριση του Νομάρχη κάλεσε σε κοινή σύσκεψη αντιπροσώπους και των δυο παρατάξεων για να συζητήσουν το ζήτημα του Δημοτικού Συμβουλίου.

Στη σύσκεψη όμως πήγαν μόνο οι 20 αντιπρόσωποι της εαμικής παράταξης. Κι ενώ είχαν φύγει πια απ' την αίθουσα, οι κάτοικοι του Βροντάδου με έκπληξη, είδαν να καταφθάνουν 4 φορτηγά αυτοκίνητα γεμάτα στρατό και σε τάξη μάχης να περικυκλώνει το κτίριο ολόκληρος λόχος.

Η... ηρωική αυτή εκστρατεία πήγε βασικά στο βρόντο, όμως οι ειρηνικοί Βρονταδούσοι ακόμα απορούν για ποιό λόγο έγινε όλη αυτή η φασαρία, τη στιγμή που κάθε τόσο (κι αυτό το ξέρει ο σταθμάρχης εκεί) μαζεύονται στου Αρμενάκη οι παράγοντες της ΕΟΧ²⁹ και συνωμοτούν σε βάρος του λαού του Βροντάδου, χωρίς να τους ενοχλεί κανείς... Το απόγεμα της ίδιας μέρας οι ΕΟ-Χίτες συνεδρίασαν ανενόχλητα.

Ε.Π.Ο.Ν. ΚΑΙ ΕΘΝ. ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Όλοι ξέρουν τον εκπολιτιστικό και προοδευτικό ρόλο τη ΕΠΟΝ και στον τόπο μας, παρά την μικρή της δράση σημαντικά βήματα έχει να παρουσιάσει στο σύντομο χρονικό διάστημα της ύπαρξής της και αποτελεί τη μοναδική αναμορφωτική οργάνωση της νέας γενιάς στον τόπο μας. Κι ενώ, πολύ δικαιολογημένα, περίμενε την υποστήριξη και την αρωγή στο έργο της απ' τις επίσημες αρχές, ο κ. Νομάρχης κοινοποιεί διαταγές έξωσης απ' το κτίριο της και βάζει τους χωροφύλακές του να την πραγματοποιήσουν.

Η Εθν. Αλληλεγγύη έκανε έναν έρανο για την ενίσχυση των θυμάτων της μαρτυρικής Αθήνας με προφορική έγκριση του Νομάρχη, ακόμα έκανε και συναυλία που παρευρέθηκαν και οι πολιτικές και στρατ. αρχές του νησιού για τον ίδιο σκοπό. Παράδοξα όμως ο κ. Νομάρχης ζήτησε να κατάσχει το ποσό του εράνου και να το χρησιμοποιηθεί για άλλους σκοπούς. Έφτασε μέχρι του σημείου να διατάξει έρευνες στα σπίτια των μελών της Νομ. Επιτροπής της Ε. Α. και τελευταία επεμβαίνει και κατάσχει τα χρήματα απ' την Τράπεζα όπου είχαν κατατεθεί για να σταλούν στον προορισμό τους.

ΟΙ ΛΟΒΙΤΟΥΡΑΤΖΗΔΕΣ ΣΤΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Τώρα μόλις πληροφορούμαστε ότι με απόφαση του Νομάρχη, αντικαθίστανται οι λαϊκοί εκπρόσωποι απ' τις εφορείας των ιδρυμάτων και στη θέση τους μπαίνουν οι γνωστοί τύποι, οι χρεοκοπημένοι πολιτικάντες και έμποροι της φιλανθρωπίας Πολεμίδηδες κλπ.

Ο κ. Νομάρχης στηριζόμενος πάνω σε Μεταξικούς η Ραλλικούς νόμους, παραχωρεί με απλοχεριά θέσεις στη γνωστή κλίκα της Ε.Ο.Χ. για να δουλέψουν από κει καλλίτερα σε βάρος του λαού, ενώ θα

²⁹ Εθνική Οργάνωση Χίου

μπορούσε να καλέσει τις ενορίες να εκλέξουν νέους εφόρους, αν ήθελε να 'ναι κοντά στο λαϊκό αίσθημα.

ΔΙΩΞΕΙΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

Μια σειρά μέτρα και εκβιασμοί παίρνονται εναντίον υπαλλήλων για τα πολιτικά τους φρονήματα. Απειλές για απόλυση, απαγορεύσεις να συμμετέχουν σε πολιτικές οργανώσεις, κι ένα σωρό άλλα. Που στηρίζονται όλες αυτές οι ενέργειες; Οι υπάλληλοι δεν είναι Έλληνες πολίτες νάχουν πολιτικά δικαιώματα; Ή μήπως αρχίζουν να μπαίνουν και πάλι σε εφαρμογή τα ιδιώνυμα και οι νόμοι "περί επιτροπών ασφαλείας" κλπ;

Όλα αυτά και αλλά, δημιουργούν στο νησί μας κατάσταση που θάπρεπε να την αποφύγουν οι υπεύθυνες κρατικές αρχές αν πραγματικά θέλανε το καλό αυτού του τόπου.

Από τη μόνιμη στήλη «Τοπικά Ζητήματα» «έρχονται» τα δύο επόμενα άρθρα του Εμπρός, που δημοσιεύονται στη δεύτερη σελίδα του ίδιου φύλλου. Το ένα αφορά την πληρωμή των Νομαρχιακών και δικαστικών υπαλλήλων που καθυστερεί για άγνωστους λόγους και δημιουργεί προβλήματα διαβίωσης στους κατά τα άλλα κανονικά εργαζόμενους υπαλλήλους και το άλλο αφορά πράξεις της Ε.Ο.Χ. στο χωριό Καλαμωτή οι οποίες αφήνουν ασυγκίνητες τις τοπικές αρχές.

ΝΑ ΠΛΗΡΩΘΟΥΝ ΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

Δικαστικοί και νομαρχιακοί υπάλληλοι ζήτησαν σε διάβημά τους προς τον Νομάρχη να πληρωθούν τους καθυστερούμενους μισθούς τους. Ο Νομάρχης αρνήθηκε με τη δικαιολογία ότι θα πέσουν πολλά λεφτά στην αγορά και θα υπερτιμηθούν τα είδη, υποσχέθηκε δε ότι θα τους δίνει ένα μέρος των όσων έχουν να παίρνουν κάθε δεκαήμερο. Σ' αυτό το σημείο η Νομ. υπάλληλος κ. Κομνηνού είπε "μα έχουμε και παιδιά πως θα ζήσουν;" Και ο Νομάρχης άπαντα "να θυσιάσεις το ένα για να ζήσουν τα' αλλά"... τότε με αγανάκτηση η υπάλληλος φώναξε "Μα αυτό δεν μας τόπε ούτε ο Λουλακάκης". Και τότε ο Νομάρχης θυμωμένος τους έδιωξε.

Σημ. "Εμπρός" Πάνω σ' αυτό το σημείο ας ξέρουν οι υπάλληλοι της Χίου ότι στη Μυτιλήνη η Νομαρχ. Επιτροπή όχι μόνο δεν καθυστερεί μισθούς αλλά για ν' αντιμετωπίσει την έλλειψη χρήματος πίεσε τις Τράπεζες και έβγαλαν επιταγές για την κανονική πληρωμή των υπαλλήλων και τα είδη της αγοράς όχι μόνο δεν ανεβαίνουν αλλά αντίθετα εΐνε πολύ χαμηλότερα απ' τη Χιώτικη αγορά (το ψωμί 20

δραχ., τα καλά ψάρια 60, το λάδι 70 κλπ.) Μα εκεί είχε η... δικτατορία του ΕΑΜ ενώ εδώ είναι το Κράτος του "Νόμου και της τάξης"!

ΣΤΗΝ ΚΑΛΑΜΩΤΗ

Μερικοί πράκτορες της ΕΟΧ έγραψαν συνθήματα κατά του ΕΑΜ—ΕΛΑΣ στους τοίχους. Κι ο σταθμάρχης την επόμενη μέρα γελούσε... Το βράδυ όμως της ίδιας μέρας τα συνθήματα άλλαξαν και μπήκαν τα πραγματικά συνθήματα του λαού. Και τότε ο Σταθμάρχης οργίστηκε και μάλιστα έπιασε και δυο δημοκρατικούς πολίτες. Και τους άφησε μονάχα ύστερ' από διαμαρτυρία του Δημοκρατικού συμβουλίου. Έτσι η χωροφυλακή συνεχίζει τον παλιό της ρόλο υπερασπίζοντας τους μοναρχοφασίστες, εχθρούς του λαού και κυνηγώντας τους δημοκρατικούς πολίτες.

Καλαμωτούσης

Με ένα άρθρο που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα Προοδευτική στις 15/1/1945, ο Κίμων Πυργάρης πληροφορούσε το λαό της Χίου πως: «Το Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο και τον Ε.Λ.Α.Σ τα οργάνωσαν και τα υπέθαλψαν οι Γερμανοί». Ο Πρωτοπόρος της 24^{ης} Ιανουαρίου 1945 με τίτλο «ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ» καταγγέλλει την κατάσταση και το κλίμα που σιγά - σιγά πάει να δημιουργηθεί σε βάρος των αριστερών οργανώσεων, καθώς και τους στόχους του προέδρου της νεοϊδρυθείσας Ε.Ο.Χ., Κίμονα Πυργάρη. Το άρθρο έχει γραφτεί από τον δικηγόρο Γεώργιο Στρουμπή αδελφό του Μητροπολίτη Χίου.

ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Στο νησί μας τώρα τελευταίως έχει δημιουργηθή μια κατάσταση που μόνο σε Κράτη ανελεύθερα και φασιστικά συναντάται ενώ αντίθετα θα έπρεπε να επικρατή απόλυτη γαλήνη και ησυχία.

Δυστυχώς μεταξύ ορισμένων που θέλουν να λέγονται Διανοούμενοι και ελεύθεροι άνθρωποι επικρατεί (ποιος ξέρει για ποιους λόγους) μία τάσις και καταβάλλεται μία προσπάθεια να διαιρέσουν τον ήσυχο και ειρηνικό λαό του νησιού μας. Έτσι οι άνθρωποι αυτοί και με τα έργα των και με τα λόγια των καθημερινώς σχεδόν δεν κάμνουν τίποτα άλλο παρά να οξύνουν τας διαιρέσεις, τα πάθη και τα μίσση και αντί να διακηρύττουν ότι η πατρίδα μας έχει ανάγκην γαλήνης και ησυχίας αυτοί ασχολούνται εις ταπεινές και απόλυτα εμπρηστικές ενέργειες και αρθρογραφίες, τέτοιες που είναι δυνατόν να έχουν ως συνέπεια ολέθρια δια τον ειρηνικόν λαόν της Χίου μας αποτελέσματα.

Διαβάζοντας προχθές την εφημερίδα "Προοδευτική" (υπ' αριθμ. 10 φύλλον) παρετήρησα ότι ο δικηγόρος κ. Πυργάρης σ' ένα άρθρο του, ούτε

λίγο ούτε πολύ, αποκαλεί όλους τους Εαμίτες προδότες και συνεχίζοντας το απαίσιο και εμπρηστικό άρθρο του λέγει ότι το Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο και το ΕΛΑΣ το οργάνωσαν και το υπέθαλψαν οι Γερμανοί !!

Προ της τοιαύτης ανήκουστου βδελυράς και εθνοφθόρου συκοφαντίας η συνείδηση μου και ως ανθρώπου και ως Έλληνας εξηγέρθη και ενόμισα ότι έχω υποχρέωσιν να μη αφήσω αναπάντητον μίαν τοιαύτην ακατονόμαστον και βδελυράν συκοφαντίαν. Δια να μη θεωρηθῇ όμως ότι μεροληπτῶ οφείλω να δηλώσω ότι από τα χρόνια της σκλαβιάς υπήρξα ΕΑΜΙΤΗΣ και εξακολουθῶ να είμαι τοιούτος γιατί ηδυνήθην να προσφέρω το κατά δύναμιν τας υπηρεσίας μου και στο σκλαβωμένο τότε Έθνος μου και στον γενικόν αγώνα κατά του Ναζισμού και του φασισμού και σε πολλούς ομοφύλους μου αγωνιστάς καταδιωκόμενους από τους Γερμανούς. [...]

Τώρα όμως ο κ. Πυργάρης μας αποκαλεί προδότα και διακηρύσσει ότι τάχα μας Οργάνωσαν οι Γερμανοί!! Αυτό βέβαια είνε δικαίωμα του όπως όμως είνε και δικό μας δικαίωμα να τον θεωρούμεν εμπρηστήν και ταραξίαν της ησυχίας και της γαλήνης του νησιού μας.

Εκείνο όμως που θέλω να διακηρύξω γνωρίζοντας τους μεγάλους αγώνες του ΕΑΜ κατά των γερμανών είναι τούτο: Ότι ο κ. Πυργάρης γράφοντας ότι το ΕΑΜ το Οργάνωσαν οι Γερμανοί ψεύδεται επαίσχυντα γιατί κι αυτός ο ίδιος γνωρίζει πολύ καλά τις μεγάλες και σοβαρώτατες υπηρεσίες που προσέφερε το ΕΑΜ στον αγώνα κατά των γερμανών, γνωρίζει ότι οι θρυλικοί κουρσάροι Εαμίτες και κτύπησαν αποτελεσματικά και συνέλαβαν πολλά γερμανικά πλοιάρια. Πώς λοιπόν αφού ήσαν δημιούργημα των Γερμανών να τους κτυπούν τόσο αλύπητα; [...]

ΓΕΩΡΓΗΣ Π. ΣΤΡΟΥΜΠΗΣ

Δικηγόρος

Τις μέρες που ακολουθούν οι αντεγκλήσεις μεταξύ του ΕΑΜ και της Ε.Ο.Χ. εντείνονται και το Κ.Κ.Ε. Χίου εκδίδει διακήρυξη στην οποία κατηγορεί την Ε.Ο.Χ. για την δράση της και για τους σκοπούς της. Την Κυριακή 27 Ιανουαρίου ένα συλλαλητήριο πρόκειται να λάβει χώρα και φαίνεται, σύμφωνα πάντα με τα δημοσιεύματα στην εφημερίδα Εμπρός, πως η Ε.Ο.Χ. σκοπεύει να φέρει κόσμο από τα χωριά ώστε να ενισχύσει την διασπαστική της παρουσία και να παρουσιάσει τον εαυτό της ως οργάνωση με μεγάλη απήχηση στο λαό. «Ανεπίσημες πληροφορίες αναφέρουν ότι πρόκειται να διατεθούν αυτοκίνητα της στρατιωτικής διοίκησης για να μεταφέρει η Ε.Ο.Χ. τους ανθρώπους της από τα χωριά.» [...] Άλλη μία κίνηση που εκείνες τις μέρες φέρεται να κάνει η ΕΟΧ ώστε

να προσεγγίσει κόσμο στο πλευρό της είναι η συμμετοχή μελών της σε συνέλευση του Ελληνοαγγλικού συνδέσμου. Όπως μάλιστα σημειώνει η εφημερίδα, κάτι τέτοιο είναι έξω από τη γραμμή πλεύσης που ο σύνδεσμος είχε χαράξει.

Στο ίδιο φύλλο, στην μόνιμη στήλη «η σκοπιά μας» της ίδιας εφημερίδας τα κείμενά της μονοπωλούν άρθρα σχετικά με την ΕΟΧ και τους παρατρεχάμενούς της. Ακόμη διαβάζουμε και τις κατηγορίες που σε σκληρή γλώσσα το Εμπρός εκτοξεύει κατά του Νομάρχη Χίου. Με εντολή που ισχυρίζεται ότι έχει από την Αθήνα αρχίζει το ξεκαθάρισμα των αριστερών στελεχών από τις δημόσιες υπηρεσίες.

ΚΡΥΠΤΟΦΑΣΙΣΜΟΣ

Ο κ. Νομάρχης διαδίδει ότι έχει στα χέρια του διαταγή από την Κυβέρνηση, που σύμφωνα μ' αυτή καλούνται οι προϊστάμενοι των υπηρεσιών να του αναφέρουν ποιοι από τους δημ. Υπαλλήλους της δικαιοδοσίας τους είναι Κομμουνιστές και Εαμίτες και ποιοι, γενικά, πήραν μέρος στην κίνηση των οργανώσεων.

Αυτά είναι σκιάχτρα για πολύ μικρά παιδιά και δεν μπορούν ούτε να εξαπατήσουν ούτε να φοβίσουν κανένα. Κείνο που καταφέρνει ο κ. Νομάρχης με την ταχτική του είναι να ξεσκεπάζεται ολοένα και περισσότερο στο Χιώτικο λαό σαν διώχτης των Δημοσ. υπαλλήλων και των εργατικών γενικά τάξεων και σαν αναστηλωτής της χρεωκοπημένης κλίκας του Νησιού μας.

Οι «επιθέσεις», εναντίων των οργάνων της αντίδρασης συνεχίζονται στο ίδιο φύλλο. Έτσι στη μόνιμη στήλη τοπικά ζητήματα έχουμε κείμενα που αφορούν μαυραγορίτες και δοσίλογους που κυκλοφορούν ελεύθεροι και δρουν ανεξέλεγκτα. Στο κείμενο μάλιστα από το χωριό Θολοποτάμι παρουσιάζονται να συλλέγουν υπογραφές υπέρ της επιστροφής του βασιλιά και να απειλούν όσους αρνούνταν να υπογράψουν.

ΟΙ ΜΑΥΡΑΓΟΡΙΤΕΣ ΣΕ ΔΡΑΣΗ

Η μαύρη αγορά στη Χίο είναι στη δόξα της. Πριν από 20 μέρες η αγορά της Χίου ήταν γεμάτη από τρόφιμα και σήμερα δεν υπάρχουν ή είναι πολύ ακριβά. Γιατί και ποιοι φταίγουν; Οι Μαυραγορίτες της Χίου και οι όψιμοι πατριώτες που δεν φτάνει σε τόσα πτώματα που πατήσανε στη Χίο 41-43 άλλα τρέχουν να πατήσουνε και στην χιλιοβασανισμένη Αθήνα. Ενώ προχθές ήρθε αρκετό λάδι από τη Μυτιλήνη δεν υπάρχει στην αγορά, διότι έφυγε την ίδια ώρα για τον Πειραιά. Ενώ ο τόπος μας είχε ανάγκη και από μία οκά λάδι οι αρμόδιες αρχές επιτρέπουνε την εξαγωγή με διάφορους τρόπους. [...]

ΑΠ' ΤΟ ΘΟΛΟ ΠΟΤΑΜΙ

Ορισμένοι δοσίλογοι και μαυραγορίτες γυρίζουν στο χωριό μας και μαζεύουνε υπογραφές. Ο Γιάννης Μαρδάς, ο Κώστας Δελερές, ο Στέλιος Βαβούλας και ο Βαγγέλης Μονιόδης. Σ' ερώτηση χωριανών μας γιατί θα υπογράψουνε. Για την επαναφορά του Βασιληά απάντησαν αυτοί. Τότε κι εμείς δεν υπογράφουμε, πήραν για απάντηση από τους πιο πολλούς συγχωριανούς μας. Και για απάντηση οι τόσοι ιδεολόγοι αυτοί πατριώτες τους είπαν ότι θα πάτε εξορία και θα σας κόψουν και τα τρόφιμά σας. [...]

Δημοσιεύματα στον «δεξιό» τύπο αναφέρονται σε δηλώσεις του Κίμωνα Πυργάρη σχετικά με την θέληση των κομμουνιστών να καταργήσουν τον εθνικό ύμνο της Ελλάδας Έτσι, το επόμενο φύλλο του Εμπρός που κυκλοφορεί στις 3 Φλεβάρη 1945 στην μόνιμη στήλη «Η σκοπιά μας» αναφέρεται σε ακριβώς αυτό το θέμα. Ακόμη ένα άρθρο της ίδιας στήλης αναφέρεται στους ανθρώπους της ΕΟΧ και τη στάση τους κατά την αντίσταση, με μεγάλη, όπως είναι φυσιολογικό, δόση ειρωνείας.

ΠΥΡΓΑΡΗΣ ΚΑΙ Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ

Απ' την αρλουμπολογία του Πυργάρη ένα μόνο σημειώνουμε που δημοσιεύτηκε και στον αντιδραστικό τύπο. Ότι οι κομμουνιστές κοντά στα τόσα φοβερά και τρομερά που κάνανε, θέλησαν να καταργήσουν και τον εθνικό μας ύμνο!... Χρειάζεται μεγάλη αδιαντροπιά για να ξεστομίσει κανείς παρόμοια συκοφαντία... Όλος ο κόσμος ξέρει πως στις μεγάλες διαδηλώσεις της Αθήνας στον καιρό της σκλαβιάς μα και μετά, ο εθνικός μας ύμνος κατείχε τη πρώτη θέση· σ' όλες τις εαμικές συγκεντρώσεις που γίνονται τραγουδιέται ο ύμνος της λευτεριάς. Οι χιλιάδες των πατριωτών που εκτελέστηκαν απ' τους Γερμανούς και τους ταγματασφαλίτες και που οι περισσότεροι ήσαν κομμουνιστές πέθαιναν τραγουδώντας, τον εθνικό μας ύμνο. [...]

[...] ο εθνικός μας ύμνος ζυμώθηκε με τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα του Ελλην. λαού κι έγινε πια τραγούδι του και μονάχα σε Φασίστες, σαν την, αφεντιά του, δεν ταιριάζει να τον φέρνουν στο στόμα.

ΑΝ ΘΕΛΕΤΕ ΤΟ ΓΑΛΑΤΑΚΙ ΣΑΣ»

" Η όλοι να σκοτωθείτε ή όλοι να σωθούμε ". Αυτό το λαϊκό ρητό μας κάνανε να θυμηθούμε οι άνθρωποι της ΕΟΧ στο προχτεσινό της συλλαλητήριο, "θέλομε Μεγάλη Ελλάδα" γράψανε στις ταμπέλλες

τους. Θέλομε τούτο, θέλομε κείνο... Και τα θέλουνε και τα απαιτούν αυτά ποιοι; Οι άνθρωποι του σαλονιού, της ζεστασιάς και της καλοζωίας. Τα παλικάρια της φακής που μένανε ζαρωμένα στην τρύπα τους στον καιρό της Γερμανικής σκλαβιάς όταν ο θρυλικός ΕΛΑΣ πολεμώντας σκληρά επί τρία χρόνια έσπανε τα μούτρα των Γερμανών στα βουνά [...] και το ΕΛΑΝ χτυπούσε στις θάλασσες τα Γερμανικά καράβια.

Αργά, πολύ αργά ξυπνήσατε ΕΟ-χίτες μου! Αν θέλετε το γαλατάκι σας, είναι έτοιμο. Η Κατερίνα θα σας το φέρει.

Στο ίδιο φύλλο και στη μόνιμη στήλη «Τοπικά Ζητήματα» διαβάζουμε και πάλι για προσπάθειες μελών της ΕΟΧ και του τοπικού γραφείου στο χωριό Πυργί να συλλέξουν υπογραφές για την επιστροφή του βασιλιά. Επίσης δημοσιεύεται η ανακοίνωση του Διοικητικού Συμβουλίου των οικοδόμων οι οποίοι καταγγελούν την ΕΟΧ πως στο συλλαλητήριο κατέβασε τη σημαία τους στις δικές της γραμμές χωρίς τη σύμφωνη γνώμη τους. Και να η απόδειξη για το πώς η ΕΟΧ κατάφερε να συγκεντρώσει κόσμο στο συλλαλητήριο που διοργάνωσε και με ποιες μεθόδους.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ

Την περασμένη Κυριακή άτομα ανεύθυνα και ξένα προς το σωματείο κατάφεραν να στείλουν τη σημαία των οικοδόμων στο γνωστό "Συλλαλητήριο" της ΕΟΧ. Αυτό το πράγμα έγινε εν αγνοία του Διοικητικού Συμβουλίου και των μελών του Σωματείου που πειθαρχώντας στην απόφαση του Εργατικού Κέντρου δεν πήραν μέρος στο αντιλαϊκό αυτό "συλλαλητήριο".

Για το Δ. Σ. των Οικοδόμων
Ο Πρόεδρος

ΔΗΜ. ΚΟΥΣΚΟΥΔΑΚΗΣ

Με αφορμή συλλαλητήριο της Ε.Ο.Χ. ο συντάκτης του άρθρου που ακολουθεί σχολιάζει πράγματα τα οποία όπως λέει, πρεσβεύει και διαλαλεί ο Κίμωνας Πυργάρης και τα σχολιάζει με καυστικό τρόπο. (Πρωτοπόρος 4/2/45)

ΑΠΟ ΤΑ ΕΥΘΥΜΑ ΤΩΝ ΣΥΛΛ – ΑΛΗΤΗΡΙΩΝ

Ανεκδιήγητος ο κ. Πυργάρης, γενικός αντιπρόσωπος του Γκάιμπελς για τα νησιά του Αιγαίου. "Οι Γερμανοί, λέγει, δεν έκαμαν εγκλήματα, εσέβοντο τον διεθνή νόμο".

"Ζήτησαν λοιπόν οι Γερμανοί και τα τάγματα ασφάλειας".

"Εδώσαμε το αίμα μας, την ΤΙΜΗ μας, τα πάντα" βροντοφωνάζει ο Μιραμπώ³⁰ της Ε.Ο.Χ. Πραγματικά οι άνθρωποι που φορούσαν τις παντούφλες των στο διάστημα του αγώνα για τη λευτεριά διατήρησαν όλα τα αγαθά τους και 'χασαν την τιμή τους. Αντίθετα εμείς οι άλλοι χάσαμε τα πάντα αλλά διατηρούμε το πολυτιμώτερο: Την τιμή.

Τα κείμενα που ακολουθούν περιγράφουν λεπτομερώς την διαδικασία παραβίασης από τις τοπικές αρχές του δικαιώματος των εργατούπαλληλικών σωματείων να εκλέγουν τους αντιπρόσωπους τους. Ο Νομάρχης προβαίνει σε διορισμό προέδρου τις αρεσκείας του και οι βολές εκατέρωθεν εντείνονται. Εδώ βλέπουμε το φύλλο του Εμπρός που κυκλοφορεί στις 6 Φλεβάρη του 1945 και αφιερώνει όλο του το πρωτοσέλιδο στην κατάσταση αυτή. Το εργατικό κέντρο Χίου προτείνει έναν νέο γύρω εκλογών για τα σωματεία στα οποία μπορεί να υπήρξε η όποια αμφιβολία.

ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ...
ΘΡΑΣΥΤΑΤΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ ΚΑΤΑ
ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΟΫΠΑΛΛΗΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Ο... ΓΚΑΟΥΛΑΪΤΕΡ³¹ ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΠΡΟΚΑΛΕΙ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΟΙ
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΤΗΣ ΧΙΟΥ ΣΤΟ ΠΛΕΥΡΟ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥΣ

Ενώ συνεχίζονται οι διαπραγματεύσεις μεταξύ ΕΑΜ και κυβέρνησης και καταβάλλεται προσπάθεια να βρεθή βάση για, συνεννόηση για να εξασφαλισθεί η ειρήνη και η τάξη στη χώρα μας, εδώ στο νησί μας, η φασιστική αντίδραση με πρωτοπόρο τον ίδιο το Νομάρχη, επιτίθεται κατά του λαού έχοντας μοναδικό σκοπό το αλυσσοδέμα του με τα χειρότερα φασιστικά δεσμά.

³⁰ Μιραμπώ Αντρέ Μπονιφάς Λουί Ρικετί, Γάλλος πολιτικός, εκ των κύριων πολεμίων της Γαλλικής Επανάστασης.

³¹ γκαουλάιτερ: διοικητής περιοχής της ναζιστικής Γερμανίας. Μετά την ανάληψη της εξουσίας από τον Χίτλερ (1933), στους γκαουλάιτερ ανατέθηκαν δημόσια λειτουργήματα, χωρίς αυτό να επιφέρει οποιονδήποτε περιορισμό στη διοικητική οργάνωση των παλιών ομόσπονδων γερμανικών κρατών. Κατ' εξαίρεση από όλους τους άλλους δημόσιους λειτουργούς, στους γκαουλάιτερ παραχωρήθηκε αποκλειστικά η πολιτική και η διοικητική ευθύνη για τα κατεχόμενα εδάφη που προσαρτήθηκαν στο Γ' Ράιχ (Αλσατία, Λοραίνη, περιοχή των Σουδητών της Τσεχοσλοβακίας κ.λπ.)

Κι αφού έπαψαν το λαϊκό Δήμαρχο αμέσως μόλις γύρισε απ' την Τουρκία όπου είχε κατωρθώσει συμφέρουσα ανταλλαγή μαστίχας με τρόφιμα για το καλό των μαστιχοπαραγωγών και γενικά του Χιώτικου λαού, αφού επέμβηκε στα Φιλανθρωπικά ιδρύματα και καθαιρεί εντελώς αυθαίρετα τις εφορείες τους τσαλαπατώντας έτσι το θεσμό της αυτοδιοίκησης που τον σεβάστηκαν κι οι ίδιοι οι Γερμανοί τώρα προσπαθεί να εκτόπιση και την Διοίκηση του Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου της Χίου.

Κι αν για τα προηγούμενα μπορούσε να στηριχθεί στο γεγονός ότι δεν είχαν εκλεγεί νόμιμα απ' το λαό, για την Διοίκηση όμως του Ε.Κ.Χ. δεν μπορεί, να βρει ούτε τέτοια δικαιολογία. Γιατί. Ξέρει πολύ καλά, όπως όλος ο κόσμος, ότι έγιναν εντελώς ελεύθερες εκλογές, μετά την απελευθέρωση, σε κάθε σωματείο για την ανάδειξη των αντιπροσώπων, στο Εργατικό Κέντρο κι ακόμα η Εκτελεστική Επιτροπή εκλέχτηκε μόλις στις 7 του Γενάρη και δέχτηκε τη γενική επιδοκιμασία μέσα στην εργατοϋπαλληλική συγκέντρωση της 14^{ης} του Γενάρη.

Με ποιο δικαίωμα λοιπόν ο κ. Νομάρχης έρχεται αντιμέτωπος μ' ολόκληρη την εργατιά και τσαλαπατά τη θέλησή της;[...]

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΡΓ. ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Το περασμένο Σάββατο κυκλοφόρησε ανάμεσα στον εργατοϋπαλληλικό κόσμο της πόλης μας η είδηση πως ο Νομάρχης θα αντικαταστήσει τη διοίκηση του Ε.Κ.Χ. και πως διόρισε νέα από αντιεργατικά και χρεοκοπημένα στοιχεία που δεν εμπνέανε καμιά εμπιστοσύνη στην τάξη τους.

Το ίδιο βράδυ η διοίκηση του Ε.Κ.Χ. μαζί με όλους. τους αντιπροσώπους των σωματείων επισκέφθηκε τον Νομάρχη και διαμαρτυρήθηκε για τα αντεργατικά και παράνομα αυτά μέτρα. Ιδιαίτερα τόνισαν πως η σημερινή Διοίκηση του Ε.Κ.Χ. βγήκε υστέρα από κανονικές και ελεύθερες εκλογές που γίνθηκαν μετά την απελευθέρωση του Νησιού μας και ότι η παράνομη αυτή στάση του προκαλεί την αγανάκτηση της τάξης που αντιπροσωπεύουν.

Την Κυριακή το πρωί μια ομάδα ενόπλων χωροφυλάκων κατάλαβε το Ε.Κ.Χ. κουβαλώντας μαζί τους και την "ελέω ΕΟΧ" διορισμένη διοίκηση για να την εγκαταστήσουν έτσι διχτατορικά.

Στα Γραφεία του Κέντρου βρέθηκε ο Γεν. Γραμματέας Αντώνης Γλύκας από τον οποίο ζητήθηκε να παραδώσει. Είχε μαζί του και το μικρό του παιδί και όταν αρνήθηκε την παραδότηση του δήλωσαν πως είναι αιχμάλωτός τους και αυτός και το παιδί του.

Στο μεταξύ ο Πρόεδρος του Ε.Κ. Γιάννης Καβάφης κλήθηκε στην Αστυνομία και του συστήθηκε να παραδώσει στη νέα διοίκηση του Ε.Κ.Χ.

Ο Πρόεδρος και ο Γεν. Γραμματέας αρνήθηκαν να υποκύψουν στη βία και δεν παράδωκαν.

Οι εργάτες που δούλευαν στο ξεφόρτωμα των βαποριών κι άλλοι που τυχαία βρέθηκαν βλέποντας να ξαναεφαρμόζονται οι μέθοδες του Μεταξά ήταν έτοιμοι ν' αφήσουν τις δουλειές τους και να τρέξουν για την υπεράσπιση της ελευθερίας τους.

Η Διοίκηση του Ε.Κ.Χ. έστειλε αμέσως αντιπροσωπεία στις Αγγλικές Αρχές από τις οποίες αφού ανάπτυξε τις απόψεις της Εργατοϋπαλληλικής τάξης και το φασιστικό τρόπο της Επέμβασης του Νομάρχη, πήρε τη βεβαίωση πως η υπόθεση θα μελετηθή και θα δοθή η σωστή λύση της.

ΕΡΓΑΤΟϋΠΑΛΛΗΛΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΧΙΟΥ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

Προς

Όλους τους εργάτες και υπαλλήλους της Χίου

Συνάδελφοι,

Οι άνθρωποι της μαύρης αγοράς και της πολιτικής εκμετάλλευσης επειδή φοβούνται το κυνηγητό και το ξεσκέπασμα που τους κάναμε, προσπαθούν να μας εξουδετερώσουν με καθαίρεση αυθαίρετη και φασιστική της νόμιμης, Διοίκησης του Ε.Κ.Χ. Επειδή κανένας τίμιος και ηθικός εργάτης δεν δέχεται να διασπάσει την ενότητα της Εργατοϋπαλληλικής τάξης βρήκαν να χρησιμοποιήσουν για όργανό τους τον χαφιέ της 4^{ης} Αυγούστου και κοπέλι του Λουλακάκη Γιάννη Ροζάκη.

Για πρόσχημα της αυθαίρετης αυτής πράξης φέρνουν ότι σε ορισμένα σωματεία δεν έγιναν εκλογές εντάξει — όλοι σας γνωρίζετε ότι αυτό είναι μία κακοηθέστατη συκοφαντία γιατί σε όλα ανεξαιρέτως τα σωματεία έγιναν ελεύθερες και νόμιμες εκλογές — άλλωστε την παραμικρή αφορμή αν εδίναμε η αντίδραση θα έσπευδε να την εκμεταλλευτή και σύμφωνα με τον Νόμο 281 να υποβάλει ενστάσεις στο ειρηνοδικείο αφού αυτό δεν έγινε τυπικά και ουσιαστικός όσες εκλογές έγιναν έχουν κυρωθή.

Εν τούτοις όμως για να αφαιρέσουμε κάθε πρόφαση συκοφαντίας καλούμε εντός 10 ημερών όλους τους εργάτες και υπαλλήλους που αντελήφθηκαν κάποια πίεση ή παρανομία στη διεξάγηση των εκλογών της Οργάνωσής τους να μας το δηλώσουν εγγράφως - σε όσα δε σωματεία συγκεντρωθούν δηλώσεις υπογεγραμμένες από το 1/20 των μελών σύμφωνα με το Νόμο 281, θα προκηρυχθούν αμέσως νέες εκλογές με εφορευτικές επιτροπές της απόλυτης εμπιστοσύνης των παραπονουμένων —.

Χίος 3 Φεβρουαρίου 1945.

Ο Πρόεδρος Ο Γεν. Γραμματεύς
Γ. Καβάφης Α. Γλύκας

Στο ίδιο φύλλο βλέπουμε και διαβάζουμε στις στήλες που αφορούν τοπικά ζητήματα για την δράση πολλών γυμνασιαρχών του νησιού που προσπαθούν με κάθε τρόπο να σπρώξουν τα παιδιά στην οργάνωση ΕΟΝ³². Λίγες μέρες αργότερα, στη μόνιμη στήλη «με τη σκοπιά μας» διαβάζουμε την με έντονα χιουμοριστική διάθεση ανακοίνωση του συντάχτη για την κατάσταση της Ε.Ο.Χ.

ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ;

Το χθεσινό κύριο άρθρο της "Προοδευτικής" δεν έχει τίποτα το κοινό με την προηγούμενη αρθρογραφία της. Μιλάει για ομαλότητα και γαλήνη, για την ανάγκη ψυχραιμίας και μετριοπάθειας, ανεξαρτήτως φρονημάτων και πεποιθήσεων.

Δε μπορούμε να καταλάβουμε τι συμβαίνει. Πού είναι τα πύρινα εκείνα άρθρα του κ. Πυργάρη που διψούσαν αίμα και σφαγές; Μήπως είναι άρρωστος; Όχι εθεάθηκε στην αγορά. Τι γίνεται λοιπόν; Λένε πως η μοναχοκόρη του κ. Νομάρχη η αρτιγέννητη ΕΟΧ, ψυχοραγεί, Ο θάνατός της θάναι απώλεια μεγάλη τώρα μάλιστα που πλησιάζουν οι αποκριές.

Την ίδια μέρα στη μόνιμη στήλη «Διάφορες ειδήσεις», διαβάζουμε για την συνέχιση της επιμονής του Νομάρχη στη πολιτική του προς την αντικατάσταση της εκλεγμένης εργατοϋπαλληλικής διοίκησης.

ΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ
ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΤΟΝ ΕΡΓΑΤΩΝ

Ο Νομάρχης, συνεχίζοντας τις παράνομες και φασιστικές ενέργειές του, έφερε σκόπιμα σε αναστάτωση ολόκληρη την εργατική τάξη του νησιού. Παρά τη συμφωνία Ε.Α.Μ — Κυβέρνησης, που κατοχυρώνει τις συνδικαλιστικές ελευθερίες των εργατών, ο κ. Σταματιάδης επιμένει στις προσπάθειες του για την αντικατάσταση της νόμιμης διοίκησης του Εργατ. Κέντρου. Σήμερα το πρωϊ η διορισμένη ψευτοδιοίκηση του Νομάρχη που αποτελείται από ανθρώπους τεταρτοαυγουστιανούς και ξένους προς την εργατική τάξη θέλησε με την προστασία πάντα του Νομάρχη, να στείλλει εργάτες στο τρίγωνο και άλλου.

³² Εθνική Οργάνωση Νέων

Το επόμενο άρθρο είναι από τη μόνιμη στήλη «Με το Φακό μας» της εφημερίδας Πρωτοπόρος (11/2/1945) απαντά στις κατηγορίες του Κίμωνα Πυργάρη κατά της Σοβιετικής Ένωσης. Ο συντάκτης είναι ιδιαίτερα καυστικός εναντίον του.

Άλλο λαός και άλλο Ε.Ο.Χ.

Και κάτι άλλο πρέπει να πούμε στον κ. Κίμωνα για να μη πικραίνεται. Οι Κομμουνιστές Κυβερνήτες της Μεγάλης Συμμαχίας μας Σοβιετικής Ένωσης δεν ξεχνούν ούτε πρόκειται να ξεχάσουν ποτέ τον θρυλικό αγώνα του Ελληνικού λαού. Ξέρουν πολύ καλά πώς ο λαός αυτός παρά τη θέληση της Φασιστικής Κυβέρνησης του έχυσε ποτάμια αίμα στον ηρωικότερο αγώνα που παρουσίασε ποτέ η ανθρώπινη Ιστορία. Είναι σε θέση να ξεχωρίσουν τον Ελληνικό λαό που στο σύνολο του είναι αντιφασίστας όπως απέδειξε με τη δραματική και υπεράνθρωπη πάλη του κατά του φασισμού την Αλβανία και ύστερα, κάτω από την τιμημένη σημαία του ΕΑΜ, από τα ολίγα φασιστικά καθάρματα που πάντα και τώρα στέκονται ενάντια του.

Και δεν πρόκειται κ. Κίμων να καταδικάσει η Μεγάλη μας Σύμμαχος ένα ηρωικό και αντιφασίστα λαό γιατί μερικοί φαύλοι πολιτικάντηδες στη Χίο ή και άλλου έκαναν αποτυχημένα ψευτο-συλλαλητήρια κατά του Κομμουνισμού, για δημαγωγία.

Το κείμενο που ακολουθεί είναι η ανακοίνωση – απάντηση στην κίνηση του Νομάρχη Χίου να καθαιρέσει την νόμιμα εκλεγμένη διοίκηση του Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου Χίου και να τοποθετήσει προσωρινή της αρεσκείας του. Δημοσιεύεται στον Πρωτοπόρο στις 14 Φεβρουαρίου 1945.

«ΕΡΓΑΤΟΪΠΑΛΛΗΛΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η νόμιμα εκλεγείσα στις 7 Ιανουαρίου 1945 Εχτελεστική Επιτροπή του Εργ. Κέντρου, ανακοινώνει στους εργάτες και υπαλλήλους όσον και στις δημόσιες υπηρεσίες και λοιπές αρχές, ότι σύμφωνα με το Καταστατικό του Ε.Κ.Χ. αυτή μόνο εκπροσωπεί νόμιμα την Εργατοϋπαλληλική τάξη της Χίου μπροστά σε κάθε αρχή.

Ο διορισμός προσωρινής διοίκησης του Ε.Κ.Χ. από τον κ. Νομάρχη και κατά τη γνωμάτευση του κ. Εισαγγελέα. Δε στηρίζεται σε κανένα νόμο. Κατά συνέπεια είναι άκυρη και κάθε πράξη της παραπάνω προσωρινής διοίκησης.

*Χίος 12 Φεβρουαρίου 1945
Ο Πρόεδρος Ο Γεν. Γραμματέας*

I. Καβάφης Αντ. Γλύκας
Τα Μελή
Γ. Μαυράκης, Ι. Χατζημανωλάκης,
Γ. Τσουκαλάς Δ. Ευαγγελινός Εμ. Κάβουρας

Το άρθρο που ακολουθεί μας παραθέτει μερικά από τα μέτρα που οι «αντιδραστικοί» μετέρχονται στην Χίο για να αναστείλουν την λειτουργία των ΕΑΜικών εφημερίδων. Το άρθρο είναι από τη μόνιμη στήλη «Με το φακό μας» στον Πρωτοπόρο της 18^{ης} Φλεβάρη 1945.

"Ο Πρωτοπόρος"

Η φωνή του δίκην του καταπιεζόμενου λαού μας που βρίσκει απήχηση μονάχα στις εαμικές εφημερίδες προκαλεί την οργή των νεοφασιστών εκμεταλλευτών.

Μεταχειρίζονται όλα τα μέσα για να σταματήσουν τη φωνή μας.

Μας ζητούν άδειες εκδόσεως. Τις άδειες εμείς τις πήραμε με το σπαθί μας μέσα στη γερμανική σκλαβιά, μας τις έδωσε η πανελλήνια κραυγή του αγωνιζόμενου λαού. Μας κατέκλυσαν με χείμαρρο μηνύσεων που εκκρεμούν ακόμη. Τελευταία άλλα σατανικά μέσα τέθηκαν σ' εφαρμογή. Ενώ οι άλλες εφημερίδες βγαίνουν στο πολυτελές χαρτί της Μ.Λ.³³ οι φτωχές εαμικές εφημερίδες αναγκάζονται να καταφεύγουν στη μαύρη αγορά για χαρτί ακατάλληλο που το πληρώνουν πανάκριβα. Και σ' αυτό επεμβαίνουν. Ο πωλητής του χαρτιού ανάλογα μιλημένος αρνείται να μας δώσει. Ο λαοκράτης κ. Νομάρχης ο υποκριτικά θαυμαστής της θεάς ελευθερίας ο κυριώτερος εμπνευστής πάσης παρανομίας απαγόρευσε την εξαγωγή χαρτιού που έφερε ο έμπορος Αρώνης από τον Πειραιά για λογαριασμό της εφημερίδας μας. Το ίδιο ακριβώς χαρτί ξεφορτώθηκε αμέσως μόλις αγοράσθηκε από άλλον!

Στο κλίμα των ημερών κινούνται και οι δηλώσεις του Μητροπολίτη Χίου που φιλοξενούνται στον Πρωτοπόρο της 18^{ης} Φλεβάρη 1945.

ΑΝΑΓΚΗ ΝΑ ΔΩΣΩΜΕΝ ΠΡΟΣ ΑΛΛΗΛΟΥΣ ΤΗΝ ΧΕΙΡΑ
ΜΙΑ ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΗ ΕΚΚΛΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΧΙΟΥ

³³ Στις συντομογραφίες που έχει επιμεληθεί ο J. Iatrides στο «*Ambassador MacVeagh Reports: Greece 1933-1947*» U.P. Princeton, αναφέρει Μ.Λ.: Military Liaison. Allied Command responsible for civil affairs in liberated areas.

...Ανάγκη να δώσωμεν προς αλλήλους την χείρα. Ανάγκη να συνεργαστώμεν όλοι προς σωτηρίαν της Πατρίδος. Υπάρχει καιρός μετά την σωτηρίαν να ζητηθούν από την Εθνικήν δικαιοσύνην οι υπεύθυνοι.[...]

Αι διαιρέσεις και αι διχόνια ουδέποτε ωφέλησαν αλλ' έγιναν πρόξενοι ανεπανόρθωτων ζημιών και συμφορών.

Στις 19 Φλεβάρη στον οικισμό Βροντάδος, λίγο έξω από την πρωτεύουσα του νησιού, σε εκδήλωση που διοργανώνει ο Νομάρχης Χίου Σταματιάδης για να διορίσει δήμαρχο της αρεσκείας του υπόκειται στην έντονη αποδοκιμασία του λαού του Βροντάδο και στην ουσία εκδιώχνεται δίνοντας έτσι μια πρόσκαιρη νίκη στο Ε.Α.Μ. Χίου. Να πως έχουν τα γεγονότα όπως περιγράφονται στο Εμπρός της 20^{ης} Φλεβάρη 1945

ΤΟ ΡΕΖΙΛΙΚΙ ΤΗΣ Ε.Ο.Χ. ΣΤΟ ΒΡΟΝΤΑΔΟ
ΑΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑΣ ΤΟΥ ΝΟΜΑΡΧΗ Κ.
ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗ
Η Ε.Ο.Χ. ΔΙΑΛΥΘΗΚΕ...
ΠΑΛΑΙΟΚΟΜΜΑΤΙΣΜΟΙ

Υστερα από εβδομάδων αλληπάλληλες συζητήσεις, αλλαγές, συμβούλια και διαβούλια μεταξύ υποψηφίων δημάρχων της ΕΟΧ για το Δήμο Βροντάδου και του Νομάρχη, το Σάββατο βράδυ μυστικά η ανύπαρκτη Ε.Ο. Βροντάδου ειδοποίησε τα μέλη της να βρίσκονται το πρωί στις 9.30 στην αίθουσα του Γυμνασίου που ο κ. Νομάρχης θα διόριζε το Δήμαρχο που είχαν προετοιμάσει.

Το πρωί της Κυριακής διαβάστηκε η πρόσκληση των μελών της ΕΟΒ και στις εκκλησιές.

ΕΞΑΦΑΝΙΣΗ ΤΗΣ Ε.Ο.Χ.

Ο κ. Νομάρχης πήγε, αλλά κατά κακή τύχη, ρωτώντας αν βρίσκονται τα μέλη της ΕΟΒ εκεί, ο μόνος που βρέθηκε ο αντικαταστάτης, του προέδρου κ. Αρμενάκης, απάντησε πως από τους 150 συγκεντρωμένους δεν ήταν κανένας ΕΟβίτης και δε μπόρεσε να δικαιολογηθεί αφού είχαν παρθεί, όλα τα κατάλληλα μέτρα για τη συγκέντρωσή τους.

ΚΑΙ ΛΙΓΗ ΦΑΣΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ

Ο κ. Νομάρχης μπροστά στην κατάσταση αυτή άλλαξε θέμα συζήτησης. Μ' ένα σωρό άσχετες ομιλίες προπαγάνδισε υπέρ της μοναρχοβασιλικής ΕΟΧ και δήλωσε πως δεν υπάρχει λόγος υπαρξής της

μια και κατάφερε σοβαρά... πλήγματα κατά του Κομμουνισμού και των Κομμουνιστών.

ΔΥΣΚΟΛΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΜΕΝΟΥΝ ΧΩΡΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Σε σχετική παρατήρηση που γίνηκε απ' τους δημότες ότι ο Νομάρχης είναι εκπρόσωπος της Διοίκησης και όχι κομματικός αποσταλμένος της ΕΟΧ, ότι κάμνει αντισυμμαχική και αντεθνική προπαγάνδα και ότι τίποτε δεν ανέφερε για τη συμφωνία που γίνηκε στη Βάρκιζα άλλα αντίθετα καλλιέργησε το διχασμό, ο κ. Νομάρχης δεν κατάφερε να δικαιολογηθεί.

Παίνεσε την αξία και τον πατριωτισμόν του δημάρχου Παπαζή αλλά παρ' όλη την ικανότητά του και την καλή του διάθεση να εξυπηρετήσει τους δημότες του, δε μπορεί να παραμείνει γιατί διορίστηκε απ' το ΕΑΜ.

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΣΓ. ΠΑΠΑΖΗΣ

Ο Παπαζής απάντησε με λίγα λόγια κι έβαλε τα πράματα στη θέση τους τονίζοντας πως ανέλαβε δήμαρχος σύμφωνα με την επιθυμία όλων των Βρονταδούσων και με διορισμό που τον επικύρωσε και ο Εκπρόσωπος της Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας κ. Μπουρδάρας.

Ο κ. Νομάρχης βλέποντας πως η νήξη του για αντικατάσταση του Δημάρχου προκάλεσε αντίθετα αποτελέσματα έστρεψε την κουβέντα κι είπε πως έχει άλλη δουλειά και βιάζεται να φύγει.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑ

Ο κόσμος ζητούσε με φωνές και μεγάλη επιμονή να μάθει το σκοπό της επίσκεψης του από τον ίδιο αλλά εκείνος έφυγε βιαστικός ενώ ο κόσμος φώναζε:

- Θέλουμε Δήμαρχο τον Παπαζή .
- Κάτω οι φασίστες.

ΛΑΪΚΗ ΑΓΑΝΑΧΤΗΣΗ

Οι αποδοκιμασίες ακουγόταν μέχρις ότου εξαφανίστηκε το αυτοκίνητο του κ. Νομάρχη.

Το κατάντημα αυτό της Διοίκησης προκάλεσε ζωνρή αίσθηση σ' όλο το Βροντάδο κι όλη τη μέρα οι κάτοικοι συζητούσαν αγαναχτισμένοι για τη φασιστική επέμβαση του Νομάρχη.

Στις 27 Φλεβάρη 1945, από τη στήλη τοπικά ζητήματα της εφημερίδας Εμπρός διαβάζουμε σχετικά με μεθόδους που επί Γερμανοκρατείας χρησιμοποιούνταν για την ενοχοποίηση κάποιου και για την συνέχισή

τους από συγκεκριμένα άτομα και με αρωγό τη χωροφυλακή η οποία μάλιστα μετέρχεται κάθε μέσο για να πετύχει το στόχο της.

ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΟΚΡΑΤΕΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΒΑΒΥΛΟΥΣ³⁴

Στα χρόνια της σκλαβιάς οι διάφοροι... πατριώτες, για να εκδικηθούνε τους ανθρώπους με τους οποίους είχαν προσωπικές διαφορές, πετούσαν όπλα στα σπίτια τους η τα κρύβανε στα χωράφια τους κι υστέρα ειδοποιούσανε τους Γερμανούς για την παράνομη κατοχή όπλου.

Κάτι τέτοιο και με την ίδια μέθοδο, γίνηκε και στους Βαβύλους, με τη διαφορά πώς τώρα αντί των Γερμανών χρησιμοποιήθηκαν οι χωροφύλακες.

Ο Βαγγέλης Γκοτζαμάνης πιάστηκε και οδηγήθηκε στο Τμήμα για να δικαστεί για παράνομη κατοχή όπλου, γιατί βρήκανε ένα όπλο σ' ένα χωράφι κι υπήρχαν πληροφορίες πως ήταν δικό τους.

Πρέπει να σημειωθεί πως στον Γκοτζαμάνη η Αστυνομία ερευνήσε κι άλλη φορά χωρίς αποτέλεσμα και πώς ο Γκοτζαμάνης έχει χτηματικές διαφορές με ανθρώπους ικανούς να μεταχειριστούνε όλα τα άτιμα μέσα αρκεί να εκδικηθούνε τον εχθρό τους.

Είναι πειά καιρός να απαλλαγούμε και απ' τα συστήματα και απ' τους θιασώτες των Γερμανών και να πάψει το άδικο βασάνισμα πολιτών.

Σ' αυτούς πάντως τους πέντε πρώτους μήνες (Οκτώβριος 1944 – Φεβρουάριος 1945), που ακολούθησαν την εικοσαήμερη άσκηση της εξουσίας από τη Νομαρχιακή Επιτροπή του ΕΑΜ, αν εξαιρέσουμε τους φραστικούς διαξιφισμούς μέσα από τα δημοσιογραφικά όργανα, και παρά τα κάποια σποραδικά κρούσματα αυθαιρεσίας η κατάσταση ήταν σχετικά ήρεμη στο νησί.

Ο Γενικός Διοικητής Νήσων Αιγαίου Γεώργιος Μπουρδάρας, προσπαθεί στους μήνες αυτούς, με προσεγμένες κινήσεις, να εδραιώσει στο νησί την κυβερνητική εξουσία. Σε αυτή τη γραμμή πλεύσης προβαίνει σε διάφορες διοικητικού χαρακτήρα αλλαγές με όχι και τόσο δημοκρατικές διαδικασίες.

1.) Στα μέσα του Δεκέμβρη, απομακρύνθηκε ο αναδιορισμένος Νομάρχης Νίκος Κούρασης και στη θέση του διορίστηκε ο δικηγόρος Σωτήρης Σταματιάδης που προερχότανε από το στενό περιβάλλον του Πρωθυπουργού.

³⁴ Χωριό στο νότιο τμήμα της Χίου

2.) Στα μέσα Ιανουαρίου, ο νέος Νομάρχης έπαψε, στο Δήμο της Χίου, τον εαμικό δήμαρχο Απόστολο Αμύγδαλο και στη θέση του διόρισε το δικηγόρο Γιάννη Παϊδούση.

3.) Στα μέσα Φεβρουαρίου, ο νέος Νομάρχης έπαψε την εκλεγμένη διοίκηση του Εργατικού Κέντρου Χίου και στη θέση της διόρισε προσωρινή διοίκηση από συνδικαλιστές της προτίμησής του.

4.) Προς το τέλος του ίδιου μήνα, έγινε η αντικατάσταση και του ίδιου του Γενικού Διοικητή Νήσων Αιγαίου από την Κυβέρνηση Πλαστήρα, που διόρισε σ' αυτή τη θέση τον Παντελή Ροζάκη.

Στο νησί λοιπόν, φτάνει ο νέος Γενικός Διοικητής Νήσων Αιγαίου και ο Πρωτοπόρος γράφει για τις προσδοκίες που η έλευση αυτή γεννά. Την ειρηνική συμβίωση, την επίλυση των προβλημάτων του λαού της Χίου και την σωστή διοίκηση. (4/3/45)

Ο ΝΕΟΣ ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

Την Παρασκευή το απόγευμα έφτασε στο νησί μας ο αντιπρόσωπος της Κυβέρνησης Πλαστήρα, και Γενικός Διοικητής, για τα νησιά Αιγαίου Παντελής Ροζάκης πρώην πολιτευτής και βουλευτής Χίου.

Ο κ. Ροζάκης παίρνει τη θέση αυτή σε μια εποχή λεπτή. Μόλις προ ολίγου υπογράφηκε η συμφωνία Ε.Α.Μ. Κυβέρνησης που πρόκειται, όπως ελπίζεται, να θέσει τέρμα, στις ανωμαλίες του παρελθόντος.[...]

Από τον κ. Γεν. Διοικητή σαν εκπρόσωπο της Κυβέρνησης περιμένουμε να δείξη την προσήλωσή του στις συμφωνίες αυτές όπως και στις συμφωνίες της Γιάλτας και να επαναφέρει τις δημοκρατικές ελευθερίες στο νησί μας πουν στραγγαλίστηκαν τελευταία από παράνομες, αυθαίρετες και φασιστικές ενέργειες της διοίκησης.

Περιμένουμε ακόμα την επίλυση και τακτοποίηση των προβλημάτων που απασχολούν τη ζωή του λαού του νησιού μας. [...]

Σύμφωνα με μια πληροφορία, που προανήγγειλε την απομάκρυνση του Γεωργίου Μπουρδάρα, (Πρωτοπόρος 21/2/1945) αιτία γι' αυτή την απομάκρυνση στάθηκε η δυσαρέσκεια που προκαλούσαν οι αποφάσεις του σχετικά με τις τιμές διάθεσης του σολοδέρματος, στους βιομηχάνους, ιδιοκτήτες των βυρσοδεψείων.

Το σολόδερμα

Αν ο κ. Νομάρχης ή οι Κύριοι Κύριοι βιομήχανοι νομίζουν ότι εξεπλήρωσαν το καθήκον τους και τις υποσχέσεις τους προς το λαό της Χίου με την εξωφρενική διανομή μιας γελοίας ποσότητας σολοδέρματος είναι πολύ γελασμένοι.

Ελπίζουμε ότι κάποτε οι υπεύθυνοι θα λογοδοτήσουν για το σοβαρότατο αυτό ζήτημα.

Επί του παρόντος σημειώνουμε

- 1.) Ότι υπάρχουν 150.000 οκάδες σολόδεσμα στη Χίο.
- 2.) Ότι από όλο αυτό το ποσό υστέρα από αγώνες 5 μηνών μόνο τρεις χιλιάδες οκ. αποφασίστηκε να μοιραστούν στο νησί ποσό ολότελα ανεπαρκές.
- 3.) Ότι η διανομή έγινε όλως διόλου άτακτα και χαριστικά από τη Φιλόπτωχο Κυριών που δεν είχε καμμία αρμοδιότητα.
- 4.) Πως ενώ αρχικά αποφασίστηκε η τιμή του δέρματος που θα μοιραστεί στο λαό "να μην υπερβή εν ουδεμία, περιπτώσει" τις 500 δρχ. την οκά τώρα ορίστηκε σε 600 δρχ.
- 5.) Επετράπη να πουληθούν ελεύτερα τα σολοδέσματα 1500 δρχ. την οκά (20 φορές περισσότερο από την προπολεμική τιμή) στη στιγμή που έρχονται από την Αίγυπτο τα παπούτσια και πουλιούνται με όλα τα έξοδα 1500 με 1800 δρχ το ζευγάρι. Εν τω μεταξύ τα δέρματα πωλούνται 1650 με 1700. δηλαδή επίσημα το κράτος υποστηρίζει την αισχροκέρδεια των ισχυρών βιομηχάνων στο νησί μας.

Επιστρέφοντας στην κανονική χρονική ροή του ΕΑΜικού τύπου, διαβάζουμε στη μόνιμη στήλη «Η Σκοπιά μας» της εφημερίδας Εμπρός, στις 2 Μαρτίου 1945, για τα μέτρα που παίρνονται με σκοπό τον περιορισμό των ΕΑΜικών εφημερίδων και τον σταδιακό αφανισμό τους. Μηνύσεις, γραφειοκρατία και μη χορήγηση χαρτιού είναι μερικά από τα πρώτα μέτρα των αρχών που μοιάζουν να θέλουν πάση θυσία να εναρμονιστούν με το γίγνεσθαι της υπόλοιπης Ελλάδας.

ΦΑΣΙΣΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟ ΤΡΟΠΟ

Είνε μέρες τώρα που καταβάλλεται μια προσπάθεια από μέρους των Αρχών για τον περιορισμό της ελευθεροτυπίας. Μια σειρά μηνύσεις υποβλήθηκαν που άρχισαν κιόλας να εκδικάζονται (ο υπεύθυνος του "Εμπρός" καταδικάστηκε σε 6 μηνών φυλάκιση). Ενώ στις αντιδραστικές εφημερίδες χορηγείται χαρτί στις εαμικές δεν δίνεται. Και τελευταία ζητείται η παρουσίαση των αδειών έκδοσης με απειλή κλεισίματος των εφημερίδων του λαού.

Η χρησιμοποίηση τυπικών κωλυμάτων αποτελεί μια δικαιολογία για την πραγματοποίηση αυτού του σκοπού. Ανεξάρτητα απ' το γεγονός ότι ο 4/αυγουστιανός νόμος περί τύπου βρίσκεται υπό αναθεώρηση και κατά συνέπεια η αρμόδια Αρχή, δεν πρέπει να στηρίζεται σ' αυτόν σε καμμία περίπτωση δεν είναι σωστό οι τύποι να πνίξουν την ουσία. Οι εαμικές εφημερίδες βγαλμένες μες απ' τον αγώνα του λαού κατά του καταχτητή που τον καθοδήγησαν σ' αυτή την σκληρή πάλη του, ανέβηκαν στην

εκτίμηση του και το επίσημο Κράτος θα πρέπει να αναγνωρίσει τη συμβολή τους αυτή. Και ο λαός θα υπερασπίσει τις εφημερίδες του από οποιαδήποτε επιβουλή γιατί έτσι υπερασπίζει τις δημοκρατικές του ελευθερίες.

Στο επόμενο άρθρο από το Εμπρός που δημοσιεύεται στις 2 Μαρτίου 1945 διαβάζουμε μια αναφορά σε άρθρο εφημερίδας που εξυπηρετεί συγκεκριμένα συμφέροντα και ακολουθεί αντιλαϊκή πολιτική σύμφωνα με τον συντάκτη.

Ο ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ "ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗΣ"

Οποίος θέλει να πλουτίσει τις οικονομολογικές του γνώσεις, ας καταφεύγει από δω κι εμπρός στον οικονομολόγο της "Προοδευτικής". Εκεί θα μάθει πως οι τυπογράφοι δεν έπρεπε να ζητήσουν αύξηση στο μεροκάματο τους, γιατί η αύξηση του εργατικού μισθού είναι η αίτια που ακριβαίνει τη ζωή! Συνηθισμένο επιχείρημα που το χρησιμοποιούν οι εκμεταλλευτές και οι μαυραγορίτες άλλα πολύ παλιό και σκάρτο, ώστε να μην έχει πια πέραση στον ξυπνημένο λαό.

Μα οι ψευτοφυλλάδες σαν την "Προοδευτική" ποτέ δεν πονέσανε το λαό κι ούτε ενδιαφέρθηκαν ποτέ για τη ζωή του. Γιατί αλλιώςτικά θα γράφανε την αλήθεια για τις αίτιες που ακριβαίνουνε τη ζωή. [...]

Στο επόμενο άρθρο από το Εμπρός που δημοσιεύεται στις 6 Μαρτίου 1945 διαβάζουμε για την άφιξη του νέου υπουργού γενικού διοικητή νήσων Αιγαίου Παντελή Ροζάκη, που γεννά ελπίδες για καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων του νησιού. Αντιπροσωπία του ΕΑΜ το επισκέπτεται και του υποβάλλει τα παράπονα και τις προτάσεις της.

Η ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΑΜ ΣΤΟΝ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΟΙΚΗΤΗ

Αντιπροσωπία της Νομαρχιακής Επιτροπής επεσκέφθηκε χθες το πρωί τον κ. Υπουργό Γενικό Διοικητή, και του κατάγγειλε όλες τις παραβιάσεις και τις καταστρατηγήσεις των νόμων από το Νομάρχη. Ο κ. Γεν. Διοικητής δέχτηκε ευμενώς την επιτροπή, μίλησε εχτεταμένα πάνω στην σημερινή πολιτική κατάσταση και υποσχέθηκε πως θα πάρει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την εξασφάλιση των Δημοκρατικών ελευθεριών στο νησί μας.

Ο Γραμματέας του ΕΑΜ τόνισε πως γι αυτό το σκοπό, το ΕΑΜ αγωνίζεται και θα βοηθήσει μ' όλες του τις δυνάμεις τον κ. Γεν. Διοικητή [...] και ελπίζει ότι πολύ σύντομα θ' ακολουθήσουν και οι ανάλογες πράξεις. [...]

Παρά την «σε καλό κλίμα» συνάντηση των δύο μερών οι μηνύσεις και οι δίκες κατά των ΕΑΜικών οργανώσεων καλά κρατούν. Οι τρομοκρατικές ενέργειες κατά δημοκρατικών πολιτών επίσης. (Εμπρός 6/3/45)

[...]ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΑ ΚΑΡΔΑΜΥΛΑ

Στα Καρδάμυλα εξακολουθεί να εφαρμόζεται τρομοκρατία. Χωροφύλακες συλλαμβάνουν πολίτες με τη δικαιολογία ότι τραγουδούν αντάρτικα τραγούδια. [...] αντί να δείχνουν διαλαχτικότητα συλλαμβάνουν [...] σέρνουν και ξυλοκοπούν με τον ποιο απάνθρωπο τρόπο. (το άρθρο παραθέτει και την ιατροδικαστική εξέταση ως πειστήριο)

Το παρακάτω κείμενο δημοσιεύεται σταδιακά στις 9, 13 και 17 Μαρτίου 1945 στο Εμπρός. Εκτός από την όποια προπαγάνδα που όντως υπάρχει και τις κάποιες αυταπάτες που ο συντάκτης τρέφει, διασαφηνίζει την επίσημη άποψή του για την τωρινή κατάσταση, αναγνωρίζει κάποια πράγματα, όπως το ότι ίσως δίνει κάποιες ερμηνείες για την αρχικά τεράστια μαζικότητα που φαινόταν να έχει το ΕΑΜ Χίου στις αρχές τις πορείας του. Μετά προχωρά σε δοριμύ κατηγορώ της ΕΟΧ που είναι και ο βασικός αντίπαλος, αναφέρει και υποστηρίζει τη χρεοκοπία της και δηλώνει τις προσδοκίες που αυτή η οργάνωση φαίνεται να είχε. Γνωρίζει ιδιαίτερα καλά τα διεθνή δρώμενα, όμως δυστυχώς δεν ξέρει αυτό που κανένας άλλωστε δεν ήξερε, τα πραγματικά αποτελέσματα δηλαδή της Γιάλτας.

ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΜΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ (ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΥΜΕ ΣΕΙΡΑ ΑΡΘΡΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ ΜΑΣ Α.)

1^ο

Όταν η Χίος ελευθερώθηκε απ' τους κατακτητές μια πολιτική οργάνωση κυριαρχούσε πέρα ως πέρα. Ήταν το Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο που μέσα στις γραμμές του έκλινε την καταπληχτική πλειοψηφία του Χιώτικου λαού, γιατί ο καθένας έβλεπε ότι συγκέντρωνε όλα τα ζωντανά στοιχεία του τόπου που πολεμούσαν αμείλιχτα τον κατακτητή στα χρόνια της σκλαβιάς, βοηθώντας έτσι τον συμμαχικό αγώνα γιατί ο καθένας έβλεπε ότι ο δρόμος που έδειχνε το ΕΑΜ ήταν ο σωστός και για την Απελευθέρωση και για την κατοπινή αποκατάσταση της λαϊκής κυριαρχίας με την τιμωρία των προδοτών και εκμεταλλευτών της δυστυχίας του λαού και με την εφαρμογή της αυτοδιοίκησης που θάλυνε τα οικονομικά ζητήματα προς το συμφέρο του λαού και θα έβαζε τις βάσεις για μια πραγματική δημοκρατική περίοδο στον τόπο μας γιατί, τέλος, όλοι οι παλαιοί πολιτικάντες είχαν χρεωκοπήσει με τη

δουλοπρέπεια τους μπροστά στους Γερμανούς ή με τη συνεργασία μαζί τους ή με την αδιαφορία που έδειχναν στο φριχτό δράμα του λαού, που πέθαινε απ' την πείνα.

Κι όμως το ΕΑΜ δε χρησιμοποίησε την τεράστια πολιτική του δύναμη για την εξόντωση των αντιπάλων του, ούτε για την κατάσχεση περιουσιών που συσσωρεύτηκαν με την προδοσία, ούτε για την εκτόπιση της λαομίσητης Χωροφυλακής. Άλλα ενεργώντας μέσα στο πνεύμα της Εθνικής ενότητας παρέδωσε την αρχή στους επίσημους κυβερνητικούς εκπροσώπους και βοήθησε ενεργά στην αποκατάσταση ομαλής πολιτικής ζωής. Και τότες άρχισαν να βγαίνουν στην επιφάνεια, σαν τους σαλίγκαρους, οι διάφοροι πολιτικάντες και να περιτριγυρίζουν τους απεσταλμένους της Κυβέρνησης με σκοπό ν' αφαιρέσουν όλες τις λαϊκές κατακτήσεις, να εκτοπίσουν τις Οργανώσεις του λαού και να κερδίσουν το χαμένο έδαφος νομίζοντας πως σ' αυτούς ανήκει δικαιωματικά ο ρόλος της πολιτικής διακυβέρνησης του τόπου και η κρατική εξουσία με όλο της το βάρος ενίσχυσε την προσπάθεια αυτή του παλαιοκομματισμού, βοήθησε στην οργάνωσή του, γιατί σκοπός της ήταν και είνε ακόμα, η εγκαθίδρυση ενός κράτους παρόμοιου με την 4η Αυγούστου που να αποκλείει κάθε λαϊκή συμμετοχή στην πολιτική ζωή.

Όλα τα εκμεταλλευτικά στοιχεία που απ' το φόβο αντιποίνων είχαν προχωρήσει υποκριτικά στο Ε.Α.Μ. αποσύρθηκαν απ' την Οργάνωση του λαού και βρέθηκαν στο φυσικό τους κλίμα, στην κλίκα της αντίδρασης. Πολλά ακόμα δειλά στοιχεία, μπροστά στη δύσκολη πολιτική κατάσταση που δημιουργήθηκε, λιπόψυχησαν και απεχώρησαν απ' τις γραμμές του ΕΑΜ. Έτσι το ΕΑΜ με λιγώτερες δυνάμεις ίσως, μα με την ίδια αποφασιστικότητα και θέληση για την υπεράσπιση των λαϊκών δικαιωμάτων, πάλαιψε σκληρά κατά την τελευταία περίοδο και αντιμετώπισε την ολομέτωπη επίθεση της Χιώτικης αντίδρασης, που συσπειρώθηκε μέσα στην ΕΟΧ, και του πάτρωνα της του Νομάρχη και που επωφελούμενη απ' την σύγκρουση ταυ Αθηναϊκού λαού με τις αντιδραστικές βασιλοφασιστικές δυνάμεις, νόμιζε κατάλληλη την ευκαιρία να ξεμπερδέυει μια για πάντα με τις ζωντανές δυνάμεις του Χιώτικου λαού.

Αυτό όμως δεν το κατάφερε. Το Ε.Α.Μ, παρά τα σκληρά χτυπήματα, παραμένει ακμαίο και συγκεντρώνει την εμπιστοσύνη μεγάλων λαϊκών μαζών· αποτελεί και σήμερα την πιο σοβαρή πολιτική δύναμη στη Χίο και χαράζει το δρόμο για ένα δημοκρατικό ξεκαθάρισμα στον τόπο μας, στηριγμένο πάνω στις συμφωνίες της Γιάλτας και της Βάρκιζας και ο καθημερινός αγώνας που κάνει πάνω σ' αυτή τη γραμμή το ανεβάζει περισσότερο στην εκτίμηση και τη συμπάθεια του Χιώτικου λαού, που πόθος του είνε η εξασφάλιση πραγματικής δημοκρατικής διακυβέρνησης και λύση όλων των ζητημάτων, σύμφωνα με το καινούριο πνεύμα της

ελευθερίας και της συντριβής του φασισμού που επικρατεί σήμερα σ' όλο τον κόσμο.

2°

Για ν' αντιμετωπίσει το λαϊκό κίνημα η Χιώτικη αντίδραση ύστερ' από πολλές διαπραγματεύσεις και διαβούλια και με τη δραστήρια υποκίνηση του Νομάρχη σκάρωσε ένα κατασκεύασμα πολιτικού οργανισμού με τόνομα ΕΟΧ. Μέσα της σμίξανε όλα τα αντιλαϊκά εκμεταλλευτικά στοιχεία, όλοι οι δοσίλογοι και μαυραγορίτες, που τους ένωνε ο κοινός πόθος να εξουδετερώσουν ολότελα τη λαϊκή δύναμη και ν' αρπάξουν τις επίκαιρες θέσεις εξυπηρετώντας τα κομματικά ή στενά προσωπικά τους συμφέροντα. Ήταν η ΕΟΧ το αντίρροπο της αντίδρασης απέναντι στην οργάνωση του λάου, το ΕΑΜ. Η εμφάνισή της στον τόπο μας συνέπεσε ή μάλλον προκλήθηκε με την γενικότερη προσπάθεια της Έλλην. Αντίδρασης να εξοντώσει με τη βοήθεια ξένων στρατευμάτων τις λαϊκές δυνάμεις. Ήταν όργανο του εμφυλίου πολέμου και προσπάθησε όσο μπορούσε ν' ανάψει τη φωτιά του σπαραγμού και στο ειρηνικό νησί μας. Η ύπαρξη της στηριζόταν πάνω στην κατεύθυνση της διάσπασης των συμμάχων, στην προοπτική ενός τρίτου πολέμου μεταξύ Αγγλίας και Σοβ. Ρωσσίας πράγμα που αποτελούσε τη μοναδική ελπίδα σωτηρίας των εγκληματιών Φασιστών του Βερολίνου και όλης της Ευρώπης. Να γιατί απ' την πρώτη στιγμή της εμφάνισης της, η ΕΟΧ χαρακτηρίστηκε σαν οργάνωση Φασιστική και ήταν πραγματικά τέτοια. Όμως η συμφωνία της Γιάλτας σκόρπισε τα σύννεφα και τις αμφιβολίες και έβγαλε, πιο γερά συνδεδεμένους τους τρεις μεγάλους συμμάχους για τον κοινό σκοπό, την πλήρη συντριβή του Φασισμού. Η συμφωνία της Βάρκιζας απ' την άλλη, έβαλε τέρμα στην εμφύλια σύγκρουση και χάραξε το δρόμο για πλήρη αποκατάσταση των δημοκρατικών ελευθεριών. Μέσα στην καινούρια κατάσταση πού δημιουργήθηκε η ΕΟΧ μπορούσε παρά να διαλυθεί, γιατί αποτελούσε Φασιστική επιβίωση όξω απ' τη σημερινή πολιτική πραγματικότητα. Όμως η διάλυση της θάχει σαν αποτέλεσμα την δημοκρατική εμφάνιση μερικών παλαιοκομματικών τύπων που προσχώρησαν σ' αυτήν και θα προσπαθήσουν να κρύψουν το Φασιστικό τους πρόσωπο, κάτω από άλλη μάσκα.

Θα θελήσουν μήπως οι διάφοροι προδότες της Δημοκρατίας, να μας πουν ότι τίποτα δεν συνέβη με την ΕΟΧ, ήταν μια παροδική πολιτική τους και τώρα σαν παράγοντες των "μεγάλων" κομμάτων, αποτελούν τους στυλοβάτες για τις δημοκρατικές ελευθερίες; Να το ζήτημα που μπαίνει σήμερα για κάθε αληθινό δημοκράτη!...

Αν θέλουμε ένα πραγματικό δημοκρατικό ξεκαθάρισμα στον τόπο μας, αν θέλουμε την αποκατάσταση πραγματικών δημοκρατικών ελευθεριών, δεν θάναι χρεοκοπημένα στοιχεία που υπηρέτησαν τον

καταχτητή ή συμφιλιώθηκαν μες στην ΕΟΧ με τους βασιλο Φασίστες, εκείνα που θα ηγηθούν στον αγώνα για τη Δημοκρατία. Γιατί πέρασε πια ο καιρός που η Δημοκρατία ήταν μια αφηρημένη έννοια προσαρμοζόμενη πάντοτε στα συμφέροντα μιας εκμεταλλευτικής κλίκας. Τώρα ο λαός ζητά Δημοκρατία με λαϊκό περιεχόμενο και αυτήν μονάχα το Ε.Α.Μ. αγωνίζεται να την πραγματοποιήσει. Την πραγματοποίησε κιόλας στα $\frac{3}{4}$ της χώρας με την αυτοδιοίκηση. Γι αυτή την Δημοκρατία ολόκληρος ο δημοκρατικός λαός της Χίου συσπειρωμένος σ' ένα παντοδύναμο δημοκρατικό μέτωπο θ' αγωνιστεί, αντιμετωπίζοντας τις μανούβρες και δολοπλοκίες των βασιλοφασιστών και των υπολειμμάτων της ΕΟΧ.[...]

Στο φύλλο του Πρωτοπόρου, που κυκλοφόρησε στις 7 Μαρτίου 1945 διαβάζουμε, πως παρά τις διαβεβαιώσεις του Γενικού Διοικητή προς το Ε.Α.Μ. ότι όλα θα κυλήσουν ήρεμα και σύμφωνα με τη νομιμότητα, όπως υπαγορεύει η συνθήκη της Βάρκιζας ο Γραμματέας του Ε.Α.Μ. Αιγαίου συλλαμβάνεται και τα γραφεία του Ε.Α.Μ. επιτάσσονται. Οι πράξεις αυτές όχι μόνο δεν συμβάλουν στην ομαλή μετακατοχική πορεία του νησιού μα δημιουργούν κλίμα πόλωσης.

Δικαίως και λογικά τίθεται το ερώτημα από τον συντάκτη του άρθρου για το πώς θα μπορούσε κάτω από τέτοιες συνθήκες να γίνει ομαλή διεξαγωγή εκλογών.

Το όλο κείμενο φαίνεται πάντως να εναρμονίζεται με την γραμμή που η κεντρική οργάνωση του Ε.Α.Μ επέβαλλε.

ΤΟ "ΣΥΜΦΙΛΙΩΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ" ΤΟΥ κ. ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ
ΚΑΤΑΝΤΗΣΕ ΜΙΑ ΘΛΙΒΕΡΗ ΚΩΜΩΔΙΑ.
ΠΙΑΣΤΗΚΕ ΧΩΡΙΣ ΕΝΤΑΛΜΑ, ΧΩΡΙΣ ΚΑΜΜΙΑ ΑΙΤΙΑ Ο σγ.
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΕΑΜ ΑΙΓΑΙΟΥ ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ ΖΑΪΜΗΣ.
ΕΠΙΤΑΧΘΗΚΑΝ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ Ε.Α.Μ.

Δεν περάσανε 43 ώρες μετά το "συμφιλιωτικό" κήρυγμα του κ. Γενικού Διοικητή και "οι δημοκρατικές ελευθέριες" ανθίσανε και στο νησί μας.

Χωρίς καμμιά απολύτως αφορμή, χωρίς καν ένταλμα, κατά παραβίαση του Συντάγματος, της συμφωνίας της Βάρκιζας και των «κειμένων νόμων» πιάστηκε και φυλακίστηκε ο συναγ. γραμματέας του Ε.Α.Μ. Αιγαίου Ιπποκράτης Ζαΐμης.

Ταντόχρονα διατάχτηκε η επίταξη των γραφείων του ΕΑΜ παράνομα και ολότελα αντίθετα προς το σχετικό νόμο.

Οι ενέργειες αυτές δείχνουν ολοφάνερα ότι και στο νησί μας όπως και σε ολόκληρη την Ελλάδα ασκείται μια καταδίωξη και μια τρομοκρατία εναντία στο ΕΑΜ και έτσι δεν μπορεί να μιλάει κανένας πια, ούτε και ο πιο ξετσίπωτος για "λεύτερες, γνήσιες και ανεπηρέαστες εκλογές".

Η Νομαρχιακή Επιτροπή ΕΑΜ Χίου διαμαρτυρόμενη για τις παραπάνω αυθαιρεσίες, δημοσιεύει παρακάτω έκκληση προς το δημοκρατικό κόσμο της Χίου.

Παρά τη συμφωνία της Βάρκιζας και τις διακηρύξεις των Ενωμένων Εθνών για την αποκατάσταση δημοκρατικών ελευθεριών συνεχίζεται στο νησί μας διωγμός των φιλελευθέρων και δημοκρατικών στοιχείων. Χωρίς κανένα δικαίωμα και καμιά απολύτως αφορμή πιάστηκε και φυλακίστηκε ο Γραμματέας Ε.Α.Μ. Αιγαίου Ιπποκράτης Ζαΐμης. Η σύλληψή του γίνθηκε εντελώς παράνομα κατά παράβαση του Συντάγματος και των Νόμων.

Ταυτόχρονα επιτάχτηκαν τα γραφεία του Ε.Α.Μ. για να εμποδιστεί ο πολιτικός αγώνας του.

Η κατάσταση αυτή που είναι αντίθετη προς τους σκοπούς του αγώνα των Ελεύθερων Εθνών στραγγαλίζει τις δημοκρατικές ελευθερίες και δημιουργεί συνθήκες κάτω από τις όποιες είναι αδύνατο να νοηθή διεξαγωγή γνήσιων ανεπηρέαστων εκλογών.

Διαμαρτυρόμενοι για τις ενέργειες αυτές που διασαλεύουν την ησυχία και την τάξη του ειρηνικού νησιού μας επικαλούμεθα την συνδρομή κάθε τίμιου δημοκράτη για να τερματιστεί αυτή η κατάσταση.

Η ΝΟΜΑΡΧ. ΕΠΙΤΡ. Ε.Α.Μ.

Στη μόνιμη στήλη «η σκοπιά μας» στις 13 Μάρτη 1945, άλλο ένα άρθρο σχετικό με την προκλητικότητα της χωροφυλακής κάνει την εμφάνισή του. Το αίτημα για πλήρη αντικατάστασή της από την εθνοφυλακή και πάλι βροντοφωνάζεται. Διαβάζουμε:

ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΚΑΙ...ΤΑΡΑΞΙΕΣ

Δε μπορούμε να καταλάβωμε ως πότε η χρεωκοπημένη χω-ροφυλακή θα προκαλεί το λαό.

Την Κυριακή ενώ ήσυχος προσήρχετο ν' ακούσει το λόγο του κ. Γεν. Διοικητή, η Χωροφυλακή και ιδιαίτερα ο άνθ. Ζορμπάς, θέλησε με κάθε μέσο να προκαλέσει επεισόδιο λίγο έλειψε να διατάξει και... πυρ.

Η στάση αυτή έδειξε ακόμη μια φορά πώς η χωροφυλακή δεν είναι όργανο της τάξης αλλά της αταξίας. Είναι καιρός να σταματήσει την τρομοκρατική δράση της και ν' αφίσει ήσυχο το λαό να εκδηλώνει με ειρηνικά μέσα τα φρονήματά του και τους πόθους του.

Και ρωτάμε: ως πότε, αφού υπάρχει εδώ συγκροτημένη Εθνοφυλακή, θα εξακολουθεί να τρομοκρατεί τον κόσμο η λαομίσητη χωροφυλακή;

Λίγες μέρες μετά, και συγκεκριμένα στις 17 του ιδίου μήνα, στο Εμπρός διαβάζουμε για την συνεχιζόμενη κράτηση του Ιπποκράτη Ζαΐμη

κεντρικού στελέχους του Ε.Α.Μ. καθώς και για την επίταξη των γραφείων του Ε.Α.Μ. με σκοπό την πολιτική, και όχι μόνο, εξόντωσή του.

Η ΕΠΙΤΑΞΗ ΤΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΤΟΥ Ε.Α.Μ.

Για δεύτερη φορά η Διοίκηση και σε συνεργασία τώρα με το γνωστό για τα επεισόδια της Μυτιλήνης, αξιωματικό του Ναυτικού Ιατρίδη, κάμνει επίταξη του κτιρίου που στεγάζονται τα γραφεία των οργανώσεων του λαού.

Δεν βρέθηκε άλλο κτίριο, δε μπορούσε να γίνει αλλιώς και η μόνη λύση ήταν αυτή!!!

Ούτε νόμοι ούτε συμφωνίες. Ούτε τα ενοικιαστήρια, ούτε η θέληση του ιδιοκτήτη έχουν πέραση μπροστά στη φασιστική μανία εκείνων που τάχτηκαν για να εφαρμόσουν την συμφωνία της Βάρκιζας.[...]

Το με τίτλο «Λόγια και πράξεις» άρθρο του Εμπρός μας μιλά για τις προσδοκίες που η άφιξη του νέου Γενικού Διοικητή Νήσων Αιγαίου Παντελή Ροζάκη είχε αρχικά προκαλέσει στους κόλπους της αριστεράς και τη μετέπειτα κατάρρησή τους.

Σαν κήρυκας της συμφιλίωσης και του κατευνασμού επάτησε στο νησί μας ο καινούριος Γεν. Διοικητής Νήσων Αιγαίου κ. Ροζάκης. Την κατασίγηση των παθών διακήρυξε σαν απαραίτητη προϋπόθεση για την εξασφάλιση της ομαλής πολιτικής και οικονομικής ζωής. Και τα λόγια αυτά βγαλμένα απ' το στόμα του επίσημου κυβερνητικού εκπρόσωπου σκόρπισαν κάποια ανακούφιση στον δημοκρατικό κόσμο του νησιού μας και κάποιες ελπίδες πως θα διαλυθεί η φασιστική ατμόσφαιρα που δημιούργησαν μια σειρά αντιλαϊκά μέτρα του Νομάρχη. Η άφιξη του ακριβώς μετά την πραγματοποίηση της συμφωνίας ΕΑΜ — Κυβέρνησης που έθετε τέρμα στην εμφύλια σύγκρουση, και η δημοκρατική του προέλευση, έδιναν κάποια βάση στις ελπίδες αυτές...

Τα γεγονότα όμως ήρθαν να διαψεύσουν αυτές τις αυταπάτες και να οξύνουν περισσότερο μια κατάσταση βαρείας. Αντί να δοθεί η σωστή δημοκρατική λύση στα ζητήματα που εκκρεμούν, (Διοίκηση Εργ. Κέντρον, Φιλανθρωπικά ιδρύματα κ.λ.π.), αντί να επανεξετασθούν μια σειρά αντιλαϊκές ενέργειες ενός ανάξιου Νομάρχη, έχουμε μπροστά μας μια ολοκάθαρη επίθεση που αποβλέπει στην εξόντωση των λαϊκών οργανώσεων. Η σύλληψη χωρίς κανένα λόγο του Γραμ. του ΕΑΜ Νήσων Αιγαίου σγ. Ζαίμη, η παράνομη κατακράτησή του και η γκακοστερική απαγωγή του. [...]

Στις 23 Μαρτίου 1945 στον Πρωτοπόρο ανακοινώνεται η διενεργηθείσα επίσκεψη αντιπροσωπείας του Ε.Α.Μ. Χίου στον Άγγλο Ταξίαρχο και

Διοικητή των συμμαχικών δυνάμεων στο νησί. Του θέτουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η αριστερά στο νησί και λαμβάνουν, όπως αναμενόταν, ως απάντηση την αναρμοδιότητά του σ' αυτά τα θέματα που του θέτουν. Είναι αξιοσημείωτη πάντως η προσπάθειά τους να εξαντλήσουν κάθε νόμιμο μέσο, προς λύση των διενέξεων στη Χίο.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ Ε.Α.Μ. ΧΙΟΥ ΣΤΟΝ ΑΓΓΛΟ ΤΑΞΙΑΡΧΟ

Τριμελής αντιπροσωπεία της Ν.Ε.³⁵ του ΕΑΜ Χίου έγινε δεκτή χθες από τον Άγγλο Ταξίαρχο κ. Τορνμπούλ ως Διοικητή των εν Χίω συμμαχικών δυνάμεων.

Η αντιπροσωπεία υπέβαλλε υπόμνημα το οποίο ανέπτυξε και προφορικά εκθέσασα τας απόψεις του ΕΑΜ Χίου σχετικά με τη δημιουργηθείσα κατάσταση από τις παράνομες ενέργειες της Διοίκησης και τις τρομοκρατικές πράξεις της Χωροφυλακής. Οι αντιπρόσωποι του ΕΑΜ Χίου τόνισαν τη συνεχή παραβίαση της σύμφωνας της Βάρκιζας³⁶

³⁵ Νομαρχιακή Επιτροπή

³⁶ Συμφωνία που υπογράφηκε μετά τα «Δεκεμβριανά» ύστερα από πολυήμερες συζητήσεις στο ομώνυμο προάστιο της Αθήνας μεταξύ αντιπροσώπων της ελληνικής κυβέρνησης και του ΕΑΜ, με την οποία τερματιζόταν η αιματηρή εμφύλια σύγκρουση που είχε αρχίσει στις 3 Δεκεμβρίου 1944 στην Αθήνα. Στις 12 Φεβρουαρίου 1945 οι υπουργοί της κυβέρνησης Νικ. Πλαστήρα Ιωάννης Σοφιανόπουλος των Εξωτερικών, Περικλής Θ. Ράλλης των Εσωτερικών και Ιωάννης Μακρόπουλος της Γεωργίας, και αντιπροσωπεία της Κεντρικής Επιτροπής του ΕΑΜ, που την αποτελούσαν οι Γεώργιος Σιάντος, Δημήτριος Παρτσαλίδης και Ηλίας Τσιριμώκος, συνομολόγησαν συμφωνία για «την κατάπαυση του εμφυλίου πολέμου και τη συμφιλίωση του ελληνικού λαού».

Η συμφωνία περιλάμβανε εννέα άρθρα, με το πρώτο από τα οποία η κυβέρνηση αναλάμβανε να εξασφαλίσει «τας απανταχού καθιερωμένες δημοκρατικές αρχάς, την ελεύθερον εκδήλωσιν των πολιτικών φρονημάτων πολιτών» καθώς και «την απρόσκοπτον λειτουργίαν των ατομικών ελευθεριών, ως του συνέρχεσθαι, του συνεταιρίζεσθαι και της δια του τύπου εκφράσεως των στοχασμών» όπως επίσης «τας συνδικαλιστικές ελευθερίας». Τα επόμενα άρθρα αναφέρονταν στην άρση του στρατιωτικού νόμου, στην αμνηστία των πολιτικών αδικημάτων, στην απελευθέρωση των ομήρων, στη συγκρότηση του εθνικού στρατού, στην αποστράτευση του ΕΛΑΣ και της Εθνικής Πολιτοφυλακής, στην εκκαθάριση του κρατικού μηχανισμού και των Σωμάτων Ασφαλείας. Στο τελευταίο άρθρο οριζόταν ότι «εντός του τρέχοντος έτους (1945) θα διεξαχθή εν πάση ελευθερία και γνησιότητα δημοψήφισμα, το οποίον θα τερματίση οριστικώς το πολιτειακόν ζήτημα, υποτασσομένων πάντων εις την απόφασιν του λαού, θα επακολουθήσουν δε και εκλογαί συντακτικής συνελεύσεως δια την κατάρτισιν του νέου συντάγματος της χώρας». Τέλος, δηλωνόταν ότι «και αι δύο αντιπροσωπείαι συμφωνούν όπως, προς έλεγχον της γνησιότητος της

από τις τοπικές Κυβερνητικές Αρχές και ανέφερον σειράν περιπτώσεων η οποία καθαρά παρουσιάζει ότι η τακτική αυτή είνε αντίθετη προς τις συμφωνίες της Γιάλτας³⁷ και της Βάρκιζας την οποίαν εγγυήθηκε η Μ. Βρετανία.

Ο κ. Ταξίαρχος έχοντας, κατά τη συζήτηση, μπροστά του το κείμενο της συμφωνίας της Βάρκιζας έδωσε τη διαβεβαίωση ότι, παρ' όλο που η αρμοδιότητα του είνε στρατιωτική, θα λάβει όλες τις καταγγελίες υπ' όψει του.

Από τη μόνιμη στήλη «Ο Φακός Μας» της εφημερίδας Πρωτοπόρος είναι το επόμενο άρθρο το οποίο μας ενημερώνει για την δράση της χωροφυλακής στο νησί και την ανακολουθία τους με τις επίσημες δηλώσεις των κρατικών αρχών. (25/3/45)

Που βαδίζουμε;

εκφράσεως της λαϊκής θελήσεως, παρακληθούν αι Μεγάλοι Σύμμαχοι Δυνάμεις να αποστείλουν παρατηρητάς»

³⁷ Διεθνής διάσκεψη που συνήλθε στις 4 -11 Φεβρουαρίου 1945 στο Ανάκτορο Λιβαντίγια και στην οποία πήραν μέρος ο Αμερικανός πρόεδρος Φραγκλίνος Ρούζβελτ, ο Άγγλος πρωθυπουργός Γουίνστον Τσώρτσιλ και ο Σοβιετικός ηγέτης Ιωσήφ Στάλιν. Ένα από τα επιτεύγματά της ήταν η απόφαση για μελλοντική σύγκληση παγκόσμιας συνδιάσκεψης, στο Σαν Φρανσίσκο της Καλιφόρνιας, με σκοπό την ίδρυση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Ο Τσώρτσιλ εξάλλου πέτυχε να μετάσχει και η Γαλλία στη συμμαχική κατοχή της ηττημένης Γερμανίας. Οι προσπάθειες όμως των Τριών για συνεννόηση στα προβλήματα των πολεμικών επανορθώσεων και του διαμελισμού της Γερμανίας ναυάγησαν και η λύση των προβλημάτων αυτών αναβλήθηκε για το μέλλον. Παρά την αντίθετη γνώμη του Τσώρτσιλ, οι Ρούζβελτ και Στάλιν συμφώνησαν στον ακρωτηριασμό της Πολωνίας από τα ανατολικά, με αντίστοιχη επέκτασή της προς τα δυτικά, σε βάρος της Γερμανίας, έγινε όμως δεκτή η αξίωση του Τσώρτσιλ να συμμετάσχουν στη μεταπολεμική πολωνική κυβέρνηση και εκπρόσωποι των Πολωνών που είχαν καταφύγει στο Λονδίνο. Διακήρυξη της Διάσκεψης, αναφερόμενη στην απελευθερωμένη Ευρώπη, προέβλεπε την εγκαθίδρυση δημοκρατικών κυβερνήσεων. Η ΕΣΣΔ αναλάμβανε την υποχρέωση να κηρύξει τον πόλεμο κατά της Ιαπωνίας τρεις μήνες μετά τη συνθηκολόγηση της Γερμανίας, εξασφαλίζοντας την υπόσχεση ότι θα ανακτούσε όλα τα εδάφη που η Ρωσία είχε χάσει κατά τον Ρωσοϊαπωνικό πόλεμο του 1905 και επιπρόσθετα τα νησιά Κουρίλες. Ο Τσώρτσιλ αρνήθηκε να συναινέσει στην επιστροφή του Χονγκ - Κονγκ στην Κίνα και η Κορέα διαιρέθηκε σε δύο ζώνες επιρροής. Τα μυστικά έγγραφα της Διάσκεψης της Γιάλτας δημοσιεύθηκαν από τους Αμερικανούς το 1955.

Η τρομοκρατία που εξαπολύθηκε από τη Χωροφυλακή και το συστηματικά οργανωμένο αστυνομικό Κράτος με κύριο στόχο το Κίνημα Αντίστασης και κάθε δημοκρατικό πολίτη φουντώνει αντί να κατευνάζεται.

Ερευνες, ανακρίσεις, παρακολουθήσεις, στοιχεία για τρομοκράτηση, σκηνοθέτηση ενοχών είνε το προϊόν της φιλότιμης δράσης της Χιώτικης Χωροφυλακής.

Τώρα ζητάνε να μούνε και μέσα στο οικογενειακό άσυλο. Ζητάνε να μάθουνε τι είπατε στους προσκαλεσμένους σας, πόσοι και ποιοι ήτανε.

Μας καταγγέλλεται ότι στον Κάμπο γίνονται ανακρίσεις για μια φιλική συγκέντρωση πού πραγματοποιήθηκε σε κάποιο σπίτι και πού πήραν μέρος μερικοί δημοκρατικοί πολίτες.

Πού ζούμε; Πού βαδίζουμε; Είναι εξωφρενικό να παρουσιάζεται αυτή η διαφορά ανάμεσα στις επίσημες διακηρύξεις, εγκύκλιες, παραινέσεις, και στις πράξεις των οργάνων.

Ρωτούμε τον κ. Διοικητή της Χωροφυλακής, θα εξακολουθήσει επί πολύ αυτή η κατάσταση που βάζει σε κίνδυνο την ενότητα του λαού μας;

Η αντιπαράθεση των εαμικών εφημερίδων με τους αντιδραστικούς κύκλους συνεχίζεται με αμείωτη ένταση. Στο φύλλο του Εμπρός στις 27 Μαρτίου 1945, στη μόνιμη στήλη «Η σκοπιά μας» διαβάζουμε θέματα που αφορούν την βασική αντιπολιτευτική εφημερίδα Η πρόοδος, που δεν χάνει ευκαιρία να ταράζει τα νερά, μιλώντας υποτιμητικά για τη δράση του ΕΛΑΣ, για τους διορισμούς νέων δημόσιων λειτουργών που λαμβάνει χώρα και τον τρόπο με τον οποίο γίνεται, καθώς και για συγκεκριμένα πρόσωπα και τη δράση τους.

ΑΣ ΔΙΑΒΑΣΟΥΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η βρυκολακιασμένη "Πρόοδος" τολμά να συκοφαντήσει το έργο της Εθνικής αντίστασης του ΕΛΑΣ κατά τη Γερμανική σκλαβιά. Για τη δράση όμως του απελευθερωτικού αυτού στρατού μιλάνε με θαυμασμό οι εκθέσεις των ξένων αξιωματικών συνδέσμων και οι ανακοινώσεις του ραδιοφωνικού σταθμού του Λονδίνου κι έτσι το φαρμακερό σάλιο του αρθρογράφου δεν μπορεί να φτάσει τους τίμιους αγωνιστές.

Χαμηλά σκουλήκια, ανάκανα για οποιαδήποτε ιδανικά, δεν μπορούν να σηκωθούνε σε καμιά στιγμή της ζωής τους πάνω απ' τη λάσπη.

Όσο για τα Δεκεμβριανό γεγονότα, ας διαβάσει ιστορία ο αμελέτητος αρθρογράφος για να ιδεί ότι οι ήρωες του 21 δεν πολέμησαν μονάχα τον εξωτερικό εχθρό, αλλά και τον εσωτερικό στο πρόσωπο του κοτσαμπασισμού.

Ας πάψει λοιπόν η "Πρόοδος" τη δημοκοπία, γιατί ο καιρός που κοιμόταν ο λαός πέρασε και κανένας πια δεν την πιστεύει.

ΟΙ ΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

Ξανάρχισε πάλι να παίζεται το παιχνίδι των διορισμών καινούργιων αρχόντων.

Οι πολιτικάντηδες ανεβοκατεβαίνουν στη Διοίκηση. Οι φίλοι τους στα χωριά πηγαινοέρχονται, συσκέπτονται και με συμβούλια και διαβούλια αποφασίζουν για τα... συμφέροντα των χωριών τους. Όλα τα χωριά είναι αναστατωμένα. Παντού ο ξυπνημένος πειά λαός των χωριών, βλέπει με περιφρόνηση την κατάντια αυτή "του Κράτους του Νόμου". Αναρωτιέται μόνο ως πότε θα κρατά αυτή η κατάσταση; Ως πότε θα παίζονται εις βάρος του όλα αυτά τα παιχνίδια για την εξυπηρέτηση κομματικών συμφερόντων; Πότε επί τέλους ο λαός και ειδικότερα ο αγροτικός πληθυσμός θα μπορεί ο ίδιος να εκλέγει τους άρχοντές του που θα κοιτάζουν για την καλλύτερη εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους;

ΞΕΧΑΡΒΑΛΩΜΑ

Κατέφθασε και ο νέος Δήμαρχος. Βέβαια εμάς μας αφήνει ασυγκίνητους αν είναι Δημοτικός Αρχοντας ο κ. Παϊδούσης η ο κ. Μαυροκορδάτος. Μας κάνει όμως κατάπληξη το τέλειο ξεχαρβάλωμα του περίφημου Κράτους των Δημοκρατικών Ελευθεριών. Χωρίς να δίνεται ούτε η παραμικρή σημασία στη θέληση του Χιακού λαού ο κάθε καταφερτζής μπορεί από τη μια μέρα ως την άλλη να χειροτονεύεται Δήμαρχος, ή ότι άλλο θέλει.

Στο ίδιο φύλλο, στη μόνιμη στήλη «Τοπικά Ζητήματα», διαβάζουμε για τις διδακτικές πρακτικές που οι επώνυμα καταγγελλόμενες δασκάλες του χωριού ακολουθούν, αλλά και τη στάση των παιδιών στις πρακτικές αυτές.

ΚΑΛΛΙΜΑΣΙΑ

Οι δασκάλες του χωριού μας Βοδανή και Σκαρλά ξαναθυμήθηκαν την 4^η Αύγουστου. Βάζουν τα παιδιά να τραγουδούν το Μεταξικό "Εμπρός για μια Ελλάδα νέα... Τα παιδιά όμως τις αποδοκιμάζουν ζητωκραυγάζοντας για την ΕΠΟΝ και τραγουδώντας Επονίτικα τραγούδια.

Είναι καιρός οι κάτι τέτοιοι να σταματίσουν τις φασιστικές προκλήσεις.

Τις μέρες που ακολουθούν, δημοσιεύματα του «εθνικόφρονα» τύπου κάνουν την εμφάνισή τους αναφέροντας την ανεύρεση κρυμμένων όπλων που δεν είχαν παραδοθεί όπως προέβλεπε η συμφωνία της Βάρκιζας. Με αυτό το πρόσχημα ξεκινά μια σειρά συλλήψεων.

Συγκεκριμένα, στις 28 Μαρτίου 1945 ο Πρωτοπόρος σε άρθρο του με τίτλο «ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΑΡΑΝΟΜΙΑ Χωρίς λόγο και χωρίς ένταλμα πιάστηκαν χθες βράδυ οι σγ. Κουβελάς και Κατσόγιαννος.», αναφέρει την σύλληψη ηγετικών ΕΑΜικών στελεχών χωρίς κάποια αιτιολογία, με προφανή σκοπό τον αποκεφαλισμό του κινήματος.

Λίγες μέρες μετά (1^η/4/1945) στον Πρωτοπόρο και πάλι, δημοσιεύεται η παρακάτω επιστολή:

Προς

Τον Ταξίαρχον κ. Τόρνμπουλ Διοικητήν Συμμαχικών Δυνάμεων Αιγαίου.

Τον κ. Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Χίου.

Τον κ. Διευθυντήν Χωροφυλακής Χίου

Ενταύθα

Κύριοι

Από τις 27 του Μάρτη μας συνέλαβαν όργανα της χωροφυλακής Χίου και μας φυλάκισαν στο Τμήμα Μεταγωγών, δίχως ένταλμα σύλληψης, χωρίς καν κατηγορία παρά με μια αυθαίρετη εντολή της Γενικής Διοίκησης Χίου.

Πέρασαν πέντε μέρες από τη σύλληψη και παρά τις διαμαρτυρίες μας εξακολουθεί η αντισυνταγματική και παράνομη φυλάκιση μας και μάλιστα κάτω από αυστηρή απομόνωση.

Μπροστά σ' αυτήν την κατάσταση που δημιουργήσαν εκείνοι που διοικούν σήμερα το Νησί μας και σύμφωνα με το σύνθημα του Συμμαχικού αγώνα: ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΠΑ ΤΗ ΣΥΝΤΡΙΒΗ ΤΟΥ ΦΑΣΙΣΜΟΥ, αποφασίσαμε από σήμερα 31 του Μάρτη, να χρησιμοποιήσουμε το τελευταίο μέσο διαμαρτυρίας που μας μένει, την απεργία της πείνας.

Ζητούμε ν' απαγγελθεί νόμιμα κατηγορία ενάντια μας ή να αποφυλακιστούμε.

Κατηγορούμε σαν υπεύθυνους της σύλληψης μας και κάθε της συνέπεια, τον Γενικό Διοικητή Νήσων Αιγαίου και τον Νομάρχη Χίου καθώς και σας, προς τους οποίους απευθυνόμαστε αν με την αδράνεια σας, και τη συγκατάθεση σας, βοηθήσετε την εγκατάσταση της παρανομίας στο Νησί μας, παρά τις αρχές του Συμμαχικού αγώνα και τις συμφωνίες της Βάρκιζας και της Γιάλτας.

Καλούμε όλους τους δημοκρατικούς πολίτες να διαμαρτυρηθούν για την καταπάτηση των δημοκρατικών ελευθεριών.

Θάνατος στο Φασισμό - Λευτεριά στο Λαό.

Σιδεράς Κουβελάς
Γιάννης Κατσόγιαννος
Δημήτρης Ευαγγελινός
Γιάννης Ψωράκης

Ακολουθούν συλλαλητήρια με τη συμμετοχή πλήθους κόσμου που ζητά την αποφυλάκιση των κρατουμένων και την δίκαιη μεταχείρισή τους. Το ΕΑΜ βλέποντας ευρεία τη συμμετοχή του κόσμου, ανάμεσα στους οποίους υπήρχαν και αρκετοί που ιδεολογικά δεν συμφωνούσαν με την επίσημη γραμμή του ΕΑΜ, άδραξε την ευκαιρία για να τείνει χείρα συμφιλίωσης, για ακόμη μια φορά, προς όλους τους πολιτικούς χώρους του νησιού.

Όλο τον μήνα Απρίλιο το ΕΑΜ Χίου κάνει δηλώσεις για τις συλλήψεις, διώξεις και τις φυλακίσεις των στελεχών του λαμβάνουν χώρα. Το Εμπρός για ακόμη μία φορά σύρεται σε δίκη στις 5 του μήνα, αυτή τη φορά για εξύβριση του αξιωματικού της χωροφυλακής Μπουλασίκη, ο οποίος κατηγορήθηκε από την εφημερίδα για βασανισμό δημοκρατικών πολιτών. Έτσι διαβάζουμε στο φύλλο που κυκλοφορεί στις 3 Απριλίου 1945, στη μόνιμη στήλη «Η Σκοπιά Μας» για τον Ανθυπασπιστή της Χωροφυλακής Ζορμπά και τη δράση του.

ΜΑΝΙΑΔΑΚΙΣΜΟΙ

Ο ανθ/στής Ζορμπάς φαίνεται πως είναι απ' τους ξεσκολισμένους με άριστα απ' τη σχολή του Μανιαδάκη. Ξέρει αλήθεια και εχτελεί περίφημα τη δουλειά του. Μόνο πού κάθε φορά που σκέπτεται την εφαρμογή των καταστρωμένων σχεδίων τον καταλαβαίνει κανείς από μακρυνά γιατί αντί να ντρέπεται και να κοκκινίζει, κιτρινίζει, πρασινίζει και τα χρώματα της ίδιας σύνθεσης περνούν αλληλοδιαδοχικά από το πρόσωπο του, του αλλάζουν το ύφος του και γίνεται αγνώριστος. Έτσι προχτές στη Νομαρχία ενώ σκεφτόταν πως θα του ήταν χρήσιμο αργότερα να διατηρεί στη μνήμη του τα ονόματα μερικών... αναρχικών που ζητούσαν εξηγήσεις απ' τη Διοίκηση, δυσκολεύονταν να κρατήσει την ψυχραιμία του και θαρρείς πως είχε όρεξη να τους ρουφήξει όλους. Αργότερα μάθαμε πως σύνταξε κατάσταση όλων αυτών για να τους έχει φαίνεται υπ' όψει του να τους γυρέψει ψυχική οδύνη για την ταραχή που του προξένησαν και να την υποβάλει για την προαγωγή του.

Στο ίδιο φύλλο διαβάζουμε για την διαδήλωση πολιτών του για την άμεση λύση της ομηρίας των ηγετικών στελεχών του ΕΑΜ ή την αποστολή της δικογραφίας στον εισαγγελέα ώστε να μην παραταθεί άλλο η παράνομη κράτησή τους. Ακόμη, διαβάζουμε την δήλωση των ίδιων των κρατουμένων σχετικά με τη σύλληψή τους, την απόφασή τους να ξεκινήσουν απεργία πείνας και την δράση της διοίκησης. Η διαδήλωση είχε άμεσα αποτελέσματα.

ΟΙ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΝ ΗΡΩΙΚΑ ΤΗΝ ΑΠΕΡΓΙΑ ΠΕΙΝΑΣ
ΟΛΟΚΛΗΡΟ ΤΟ ΝΗΣΙ ΠΑΛΛΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΓΚΙΝΗΣΗ ΚΑΙ
ΑΓΑΝΑΧΤΗΣΗ
ΠΟΛΗ ΚΑΙ ΥΠΑΙΘΡΟΣ ΣΤΟ ΠΛΕΥΡΟ ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΤΟΥ ΛΑΟΥ
ΑΥΘΟΡΜΗΤΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΜΑΣ

Πάνε τέσσερα ολόκληρα μερόνυχτα τώρα που οι τέσσερις ηρωικοί συναγωνιστές μας μέσα στο μπουντρούμι που τους ρίξαν χωρίς καμιά δικαιολογία και χωρίς ένταλμα σύλληψης, κήρυξαν απεργία πείνας. Οκτώ μέρες φυλάκισης μέσα στο ανήλιο μπουντρούμι και τέσσερις μέρες πείνας ήταν αρκετές για να τους μεταβάλουν σε αληθινά φαντάσματα. Μα ήταν αυτό το μόνο και τελευταίο μέσο διαμαρτυρίας και άμυνας που τους απόμεινε μέσα στο χάος και την παρανομία που έριξε το Νησί μας η Διοίκηση. Όλοι οι ελεύθεροι και τίμιοι πολίτες, όλοι οι αληθινοί Δημοκράτες παρακολουθούν με αποτροπιασμό, αλλά και με αγωνία το θλιβερό κατάντημα που έπαθε το επίσημο Κράτος στο νησί μας.

Οι συμφωνίες της Βάρκιζας και Γιάλτας γράφονται από τους Διοικούντες στα παλιά τους παπούτσια.

Η κήρυξη της απεργίας πείνας προκάλεσε το πιο θερμό ενδιαφέρον και τις ζωηρές διαμαρτυρίες του λαού, που με αγωνία ζητεί να μάθει που βρίσκεται το ζήτημα των κρατουμένων και ως πότε θα παρατείνεται ή αυθαίρετη και αδικαιολόγητη κράτηση τους.

Χτες από πολύ πρωί, πλήθος κόσμου από την πόλη, από τα προάστεια και τα βόρεια και νότια χωριά ανεβοκατέβαιναν τα γραφεία του ΕΑΜ, ζητώντας πληροφορίες για την τύχη των αγωνιστών.

Κατά το μεσημέρι αυθόρμητα σαν ένας άνθρωπος τριακόσιοι κι απάνω άνθρωποι άντρες, γυναίκες και νέοι συγκεντρώθηκαν στο Δημοτικό Κήπο και τράβηξαν από κει κατά το Διοικητήριο για να ζητήσουν την άμεση απόλυση των κρατουμένων.

Ενοπλοι Χωρ/κες, με αξιωματικούς επί κεφαλής, προσπάθησαν να τρομοκρατήσουν και να διαλύσουν το πλήθος που στέκονταν μπροστά στο Διοικητήριο. Γέμισαν τα όπλα και πρότειναν, μα ο κόσμος και Ιδίως οι γυναίκες έμειναν ακλόνητοι στις θέσεις τους και φώναζαν με φωνές

διαμαρτυρίας. "Τα όπλα έπρεπε να τα προτείνετε στους Γερμανούς και στους προδότες.

— Εξεπεράσετε τους Γερμανούς

— Θέλομε Γιάλτα και Βάρκιζα

— Κάτω τα χέρια από τους αγωνιστές μας."

Ο κ. Γεν. Διοικητής που άκουσε το πλήθος βγήκε στο παράθυρο και σύστησε να σχηματισθεί μια επιτροπή να του διαβιβάσει τα αιτήματα του πλήθους. Σχηματίστηκε αμέσως από αντιπροσώπους πόλης και χωριών και ζήτησε από τον κ. Διοικητή ή να απολύσει τους κρατούμενους, γιατί η κράτηση τους είναι παράνομη και άδικη ή να τους παραπέμψει αμέσως στη δικαιοσύνη, γιατί η κατάσταση τους με την κήρυξη απεργίας εδώ και τέσσερις μέρες είναι εξαιρετικά κρίσιμη και ολόκληρη η ευθύνη θα πέσει απάνω στον υπεύθυνο για την κράτηση τους.

Ο κ. Διοικητής διαβεβαίωσε την Επιτροπή πως σήμερα κιόλας θα σταλεί η δικογραφία στον Εισαγγελέα.

Την απάντηση αυτή του κ. Διοικητή η Επιτροπή ανακοίνωσε στο πλήθος που περίμενε με αγωνία κι αμέσως όλοι μαζί τράβηξαν στο Πρωτοδικείο όπου βρίσκονταν εκείνη τη στιγμή ο κ. εισαγγελέας και τον παρακάλεσαν να συντομεύσει τις ενέργειες του για τη γρήγορη διεκπεραίωση της υπόθεσης.

Με ικανοποίηση μας πληροφορηθήκαμε σήμερα πως η δικογραφία πραγματικά έφτασε χτες το απόγευμα στα χέρια του κ. Εισαγγελέα.

Η παραπομπή των κρατουμένων αγωνιστών μας στη Δικαιοσύνη αποτελεί περίλαμπρη νίκη του λαού μας, γιατί είμαστε βέβαιοι πως καμμιά κατηγορία δεν στέκει ενάντια τους και πως η σύλληψή τους αποβλέπει στο συμπράλιασμα του Δημοκρατικού αγώνα στο Νησί μας και μονάχα σαν πρόφαση χρησιμοποιήθηκε η ανακάλυψη όπλων εδώ κι εκεί και σε κοινόχρηστους χώρους.

ΑΔΕΛΦΙΑ ΧΙΩΤΕΣ ΚΑΙ ΧΙΩΤΙΣΣΕΣ

Καταπατώντας κάθε ανθρώπινο δίκιο, οι άνθρωποι που τολμούν να μιλούν για δημοκρατικές "ελευθερίες" και για "Κράτος του Νόμου", παράνομα και ετσιθελικά μας συνέλαβαν εδώ και εφτά μέρες και μας απομόνωσαν σ' ένα μπουντρούμι.

Οι διαμαρτυρίες μας στον Εισαγγελέα και στις άλλες Αρχές μείνανε χωρίς απάντηση.

Η ενέργεια αυτή αποτελεί τη συνέχεια της εκστρατείας για τη διάλυση των λαϊκών οργανώσεων που αγωνίζονται για το εθνικό, πολιτικό και δημοκρατικό ξεσκλάβωμα της πατρίδας μας.

Εμείς όμως αποφασισμένοι να συνεχίσουμε τον αγώνα για την κατοχύρωση των δημοκρατικών ελευθεριών κατεβήκαμε σε απεργία πείνας σε ένδειξη διαμαρτυρίας για τη φυλάκιση μας.

*Η απόφαση μας είναι να τη συνεχίσουμε ως που θα μας δοθεί ή
Λευτεριά μας ή το ένταλμα σύλληψης μας.*

*Λευτεριά ή Θάνατος
Σιδεράς Κουβελάς
Γιάννης Κατσόγιαννος
Δημήτρης Εύαγγελινος
Γιάννης Ψωράκης
2 – 4 – 45*

Στην ίδια εφημερίδα, στις 4 Απριλίου 1945, δημοσιεύεται το παρακάτω άρθρο που μιλά για μια δίκη σε βάρος της ΕΠΟΝ. Οι λόγοι που σύρονται σε δίκη είναι αν μη τι άλλο παιδαριώδεις και ο σκοπός τους είναι να τρομοκρατήσουν και να εξαντλήσουν ψυχικά και σωματικά τα στελέχη των αριστερών οργανώσεων. (Στις 11/4 η απόφαση θα βγει και θα είναι, όπως αναμενόταν, αθωωτική)

Η ΔΙΚΗ ΤΗΣ ΕΠΟΝ

Τη Δευτέρα γίνεται η δίκη των παιδιών της ΕΠΟΝ Βροντάδου με την κατηγορία ότι έκαναν κρυφά σχολειά. Δεν μπορούσαμε να πιστέψουμε πως θάφτανε μέχρι το δικαστήριο αυτή η απίστευτη κατηγορία της Αστυνομίας για παιδιά που τόσα πρόσφεραν στον απελευθερωτικό αγώνα της Χίου.

Θα δοθή όμως πάλι η ευκαιρία ν' αποδειχτή πόσο αστήριχτα είναι αυτά όλα τα τρομοκρατικά μέσα που μεταχειρίζονται για να κόψουν την όρεξη των παιδιών προς την αλήθεια και την πρόοδο.

Στο επόμενο άρθρο του Εμπρός την Παρασκευή 6 Απριλίου 1945 διαβάζουμε την κατάληξη της υπόθεσης κράτησης, κατάληξη η οποία θεωρείται ως μια περίτρανη νίκη του λαού από τον συντάκτη. Πύρρειος όμως.

ΝΙΚΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ, ΝΙΚΗ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Η είδηση της αποφυλάκιση των κρατουμένων συναγωνιστών σκόρπισε βαθιά ανακούφιση και ικανοποίηση στο λαό της πόλης μας και των χωριών. Ίσως για πρώτη φορά στην ιστορία του νησιού μας μια σοβαρή μερίδα του Χιώτικου λαού -η πιο συνειδητή, η πιο δημοκρατική- κινητοποιήθηκε ενεργά διεκδικώντας ένα πολιτικό αίτημα: την αποφυλάκιση πολιτικών κρατουμένων και η κινητοποίηση αυτή στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία, δείχνοντας έτσι το σωστό δρόμο του αγώνα που πρέπει να ακολουθήσει ο Χιώτικος λαός στη διεκδίκηση όλων των των ζητημάτων.

Δεν είναι όμως η εαμική παράταξη μονάχα που ικανοποιήθηκε απ' την απόλυση των στελεχών της· είναι το σύνολο σχεδόν του λαού που στην θρασύτατη αυτήν ενέργεια είδε να καταπατούνται οι δημοκρατικές ελευθερίες και να μπαίνουν σε εφαρμογή φασιστικές μέθοδες μεταχείρισης των πολιτών είναι η αποκατάσταση της νομιμότητας, η επικράτηση της δικαιοσύνης απέναντι στην αδικία, ο θρίαμβος της Ηθικής, που γέμισαν ικανοποίηση τα πλατειά στρώματα του Χιώτικου λαού. Και εδώ πρέπει να τονιστεί η θαρραλέα στάση των λειτουργών της Δικαιοσύνης στον τόπο μας που πραγματικά κρίνοντας σύμφωνα με τη συνείδηση τους και τους Νόμους έδωσαν τη λύση αυτή, παρά τις πιέσεις και τους εκβιασμούς που εξασκήθηκαν από πολλές πλευρές. Είναι παρήγορο αυτό το δείγμα της αρτηριοσκληρωτικής ανωτερότητας μέσα στη σημερινή κρίση του παραλογισμού και της αρτηριοσκλήρωσης που παρουσιάζει ο κρατικός μηχανισμός.

Όμως αν ο λαός χάρηκε για την απελευθέρωση των αγωνιστών του, η γνωστή κλίκα της αντίδρασης ο "λαός" του Νεολόγου, "άξιοι" την "κεφαλήν επί πινάκι" όλων των αληθινά πατριωτών, οι δοσίλογοι και μαυραγορίτες αιστάνθηκαν ένα μπάτσο ηχηρό στα μούτρα τους και βλέπουν να μπερδεύεται κάπως το παιχνίδι που έβαλαν σε εφαρμογή, για να πραγματοποιήσουν τα άνομα αντιλαϊκά τους σχέδια. [...]

Στο ίδιο φύλλο του Εμπρός διαβάζουμε για την κατάληξη εκκρεμώντων δικών κατά της εφημερίδος που σε μία περίπτωση μάλιστα είχαν σαν αποτέλεσμα την καταδίκη χωροφύλακα σε φυλάκιση. Όμως παρά τα θετικά αποτελέσματα των δικών αυτών, σιγά σιγά φθείρουν οικονομικά την εφημερίδα και την οδηγούν στην εξάντληση των πόρων της.

Δίκη του "Εμπρός"

Χτες στο Πλημμελειοδικείο έγιναν οι δίκες του "Εμπρός".

Στις δυο που μηνυτής ήταν ο γιατρός Μαντούβαλος βγήκαν απαλλαχάκες αποφάσεις. Στη τρίτη πούταν μηνυτής ο ανθ/γός Μπουλασίκης δικάστηκε με 2½ μήνες φυλάκιση.

Η όλη υπόθεση κόστισε γύρω από τις 30.000 σε χρήματα. Οι φίλοι του "Εμπρός" πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειες των για την οικονομική ενίσχυση της εφημερίδας μας γιατί όπως βλέπουμε οι αγώνες απαιτούν ισχυρά οικονομικά για την αντιμετώπιση των πολυμόρφων επιθέσεων της αντίδρασης.

Το επόμενο άρθρο είναι από την εφημερίδα Πρωτοπόρος και τη μόνιμη στήλη «Με το φακό μας». Μας παρουσιάζει περιεκτικά και εν συντομία ποια ήταν η γνώμη των «εθνικοφρόνων» εφημερίδων του νησιού για την ελευθεροτυπία. (22/4/45)

Ταραξίες

Ο "Νεολόγος" της 20^{ης} Απριλίου ζητάει την "κεφαλήν επί πίνακι" του "Εμπρός" γιατί κάμνει αντιμοναρχική πολεμική.

Στο άρθρο αυτό επικαλείται την επέμβαση των αρχών και ταυτόχρονα εξαπολύει την αχαρακτήριστη αυτή πρόκληση "Αν εξεδίδοντο αλλού αυτά αι εφημερίδες ούτε μηχανήματα ούτε στοιχεία θα απέμενον δια να εκδοθούν. Μόνον εις την Χίον ημπορούν να τους ανέχωνται".

Νομίζομεν ότι αι Αρχαί τας οποίας επικαλείται ο "Νεολόγος" έχουν υποχρέωσιν να επέμβουν και να τον διδάξουν ότι:

Η αντιμοναρχική πολιτική αρθρογραφία είναι δικαίωμα αναφαίρετο και μάλιστα στις παραμονές του δημοψηφίσματος. Η αχαρακτήριστη όμως πρόκλησή του για την καταστροφή των τυπογραφείων μας και ποινικό αδίκημα είναι και μπουρλώτο της τάξεως και της ησυχίας του τόπου μας και αποδείχνει με ποια μέσα " η νομιμόφρων" φυλλάδα αγωνίζεται νάμας φιμώσει.

Στο φύλλο του Εμπρός στις 24 Απριλίου στη μόνιμη στήλη «με τη σκοπιά μας» παρακολουθούμε την εκατέρωθεν ανταλλαγή πυρών με την εφημερίδα Νεολόγος, δεξιών πεποιθήσεων, σχετικά με επισιτιστικά θέματα.

Είναι έργο μας τα λαϊκά ζητήματα.

Τα ζητήματα του επισιτισμού και της διανομής πρέπει να μελετηθούν περισσότερο, γράφει ο "Νεολόγος" για να μη δίδεται λαβή στους Κουκουέδες να εκμεταλλεύονται την αγανάχτηση των πτωχών τάξεων. Κρίνοντας από τον εαυτό του ο χαμόσυρτος "Νεολόγος" δεν μπορεί να φαντασθεί προσπάθεια και αγώνα χωρίς εκμετάλλευση. Οι Κουκουέδες δεν εκμεταλλεύονται την αγανάχτηση των πτωχών τάξεων, μα με αγώνα σκληρό και επί μονό ζητούν τη θεραπεία των αναγκών του φτωχού λαού και τη σωστή και δίκαιη λύση των αιτημάτων του. Γι' αυτό ακριβώς και τους είδαμε να σέρνονται στις φυλακές και στα μπουντρούμια ενώ οι δεξιοί και "επιδέξιοι" τσανακογλύφτες της Νεολογικής πάστας περιβάλλονται με τιμές και οφφίκια και χρησιμοποιούνται ως συμβολάτορες των Διοικητικών αρχών.

Το επόμενο άρθρο της μόνιμης στήλης «ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ» (Εμπρός 27/4/45), αφορά και πάλι την αρθρογραφία της εφημερίδας Νεολόγος και τις καταγγελίες της προς την αριστερά για συνωμοτικές κινήσεις της

αριστεράς και ανατροπή του ισχύοντος καθεστώτος, κατηγορίες που αν μη τι άλλο είναι αστείες.

Ως το τώρα είχαμε το "Νεολόγο" θρησκόληπτο, το "Νεολόγο" μαυραγορίτη, το "Νεολόγο" Εθνικόφρονα, το "Νεολόγο" μοναρχικό μα να που παρουσιάζεται πάνω στην ώρα κι ο "Νεολόγος"... ντετέκτιβ (σιγά-σιγά πάει να ξεπεράσει τις ειδικότητες του καραγκιόζη!...) Και να τα φοβερά και τρομερά που βγάζει στο φανερό το δαιμόνιο του Χιώτη... Νάτ Πίγκερτων: Εις θέσιν "Πηγήν" ολίγον έξω της Μέσα Διδύμας σε μεσαιωνικούς Πύργους συνήλθον νύκτα άτομα γνωστών κοινωνικών φρονημάτων και είχαν και... διπλοσκοπούς!... (Δεν μας λέει αν ήσαν και ένοπλοι) Άλλα ο καθένας καταλαβαίνει βέβαια ότι αποπειράθησαν την ανατροπή του κοινωνικού καθεστώτος. Οπότε καλούνται αί Αρχαί κ.λ.π. (βρήκαν τον μπελά τους τέλος πάντων κι αυτές κάθε μέρα με το "Νεολόγο"), για να μάθουν άλλη φορά να συνέρχονται μέρα (το "συνέρχεσθαι" κατοχυρώνεται κι απ' συμφωνία της Βάρκιζας) και προ πάντων να μην έχουν... διπλοσκοπούς. Τι διάβολο δεν βλέπουν τους "εθνικόφρονες" που μαζεύονται μέρα μεσημέρι και τα λένε υπό την προστασία του "Κράτους του Νόμου"; Ας κάνουν κι αυτοί το ίδιο... θα τους προστατέψουν με το παραπάνω τα "όργανα της τάξης" και οι μοναρχοφασιστικοί σύνδεσμοι...

Αλλά όχι! Αυτοί το βιολί τους, αδιόρθωτοι κουκουέδες, λες και έχουμε ακόμα κατοχή... Είναι να μην αγανακτεί κανείς, μα την αλήθεια;

Ο ΠΑΡΑΞΕΝΟΣ

Το παρακάτω άρθρο του Πρωτοπόρου μιλά για τις προγραμματισμένες δίκες των δοσίλογων οι οποίες όπως θεωρείται σωστό από την αριστερά θα έπρεπε να λαμβάνουν χώρα στον τόπο που έδρασαν οι εκάστοτε δοσίλογοι και όχι στα δικαστήρια της Σύρας, όπου είναι αδύνατον για τον απλό λαό να μεταβεί και να παραστεί ως μάρτυρας σε δίκη. Με αυτή την πρακτική πολλοί απ' αυτούς που διέπραξαν εγκλήματα κατά των συνανθρώπων τους επί κατοχής γλιτώνουν με μικρές ποινές ή ακόμα και με αθωωτικές αποφάσεις. («Με το φακό μας» 2/5/45)

Οι δοσίλογοι

Οι κρατούμενοι στις εδώ φυλακές δοσίλογοι, προδότες και εγκληματίες πόλεμου πρόκειται να μεταφερθούν στη Σύρα για να δικαστούν.

Είναι πραγματικά ακατανόητο το μέτρο. Πολλές φορές διακηρύχτηκε ότι οι δοσίλογοι θα δικάζονται στο μέρος που εγκλημάτησαν. Και οι ντόπιοι δοσίλογοι πρέπει να δώσουν λόγο των πράξεων τους στη Χίο. Στη

Σύρα ποιος μάρτυρας θα μπόρεση να πάη και πώς το δικαστήριο θα μπόρεση να μórφωση γνώμη όταν δεν γνωρίση πρόσωπα ή πράγματα;

Μ' αυτόν τον τρόπο ετοιμάζονται συχωροχάρτια γι' ανθρώπους που ατίμασαν τη Χίο πρόδωσαν την Ελλάδα και που πρέπει να πληρώσουν τις ατιμίες και τα εγκλήματα τους.

Και η μεταδεκεμβριανή Ελλάδα των δοσιλόγων κάμνει στο προκείμενο μια δευτέρα προδοσία ισάξια με την πρώτη.

Οι υστερικές κραυγές της γνωστής κλίκας από το Κάιρο για δήθεν "εθνική νέμεση" και για αποφυγή των αυτοδικιών από "ανεύθυνους" φανερώνουν πως από τότε υπήρχε η σατανική πρόθεση να σωθούν οι δοσίλογοι, να μην τιμωρηθούν οι εγκληματίες πάνω στους οποίους και μόνο θα μπορούσε να στηριχθή η αντιλαϊκή φατρία που κατόρθωσε ν' αναρριχηθή στο σβέρκο του λαού μας.

Τον Μάιο αρχίζουν να φτάνουν στο νησί οι πρώτοι μεσανατολίτες (θα συνεχίσουν να έρχονται ως τον Δεκέμβριο του 1945) από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, γεγονός που θα δώσει νέα ώθηση στο κίνημα του Ε.Α.Μ. και νέα δυναμική. Θα ταράξει επίσης όλους τους αντιεαμικούς κύκλους που βλέπουν τις ισορροπίες να αλλάζουν εις βάρος τους. Το κείμενο που ακολουθεί τους εντάσσει σαφώς και άμεσα στους κόλπους του Ε.Α.Μ. με συνοπτικές διαδικασίες. Διαβάζουμε σχετικά στον Πρωτοπόρο της 9^{ης} Μαΐου 1945

ΤΟ ΕΑΜ ΧΙΟΥ ΧΑΙΡΕΤΙΖΕΙ
ΤΟΥΣ ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΤΕΣ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ Μ. ΑΝΑΤΟΛΗΣ
που βγήκαν από τα σύρματα κι έφτασαν στην Πατρίδα.

Στα τυραννισμένα τους πρόσωπα αντικρίζει τους φλογερούς και φωτισμένους πατριώτες που στάθηκαν θαρρετοί υπερασπιστές των αληθινών συμφερόντων και δικαιωμάτων του λαού της Ελλάδας μας.

Πολεμιστές της Αλβανίας, Νικητές του Ελ-Αλαμείν, Κουρσάροι της Θάλασσας, Ποντοπόροι των ωκεανών έκρυβαν στα ηρωικά στήθεια τους όλη τη λατρεία και την αγάπη των αληθινών Ελλήνων για την πατρίδα.

Οι άνθρωποι της συμφοράς, η μαύρη αντίδραση που κυβερνούσε από τη Μέση Ανατολή τη σκλαβωμένη Ελλάδα, εσκεμμένα και σατανικά, στέρησαν τη λευτεριά τους, τους έκλεισαν στα σύρματα της έρημου μέσα στο χτικιό και τις στερήσεις για να στερεώσουν την εγκληματική κυριαρχία τους πάνω στο βασανισμένο μας λαό.

Ο πρωτοπόρος Ελληνικός λαός καθημερινά αγωνίζεται για να σπάση τα δεσμά του. Οι αγωνιστές των συρμάτων με την ακατάβλητη θέληση και πίστη στο δίκαιο αγώνα τους λύγισαν τα σύρματα κι έρχονται λεύτεροι στην Πατρίδα.

Ο Ελληνισμός ολόκληρος και ο λαός της ιδιαίτερης πατρίδας τους αγκαλιάζει θερμά τα πονεμένα και ηρωικά παιδιά του. Το Ε.Α.Μ. που στάθηκε με τον εθνικοαπελευθερωτικό του αγώνα ενάντια στο ξένο δυνάστη και τύραννο και με την πάλη του για το τσάκισμα των εσωτερικών δυνάμεων του φασισμού της εκμετάλλευσης και της εθνοπροδοσίας ένας από τους συντελεστές της τίμιας αντιφασιστικής δράσης τους χαιρετίζει θερμά τους αντιφασίστες αγωνιστές και πιστεύει πως θα συνεχίσουν το δρόμο τους για την ειρηνική ανοικοδόμηση της ζωής και της οικονομίας της καταστραμμένης Πατρίδας μας.

Ο "Πρωτοπόρος" που είχε την τιμή να ανοίξει με συνέπεια και επιμονή τον αγώνα για το ξεσκλάβωμα των "ελεύτερων πολιορκημένων" αισθάνεται μεγάλη χαρά που υποδέχεται τα αδέρφια μας που γύρισαν από την καυτερή κόλαση της έρημου και ταυτόχρονα συνιστά να καταβληθούν άμεσες προσπάθειες για να λυτρωθούν και οι άλλες χιλιάδες των αντιφασιστών που άδικα ζούνε μέρες μαρτυρίου κλεισμένοι σε στρατόπεδα και φυλακές τη στιγμή που ολόκληρη η Ευρώπη πανηγυρίζει για τη λευτεριά της.

Και από το ίδιο φύλλο, για το ίδιο θέμα, στη μόνιμη στήλη «Με το Φακό μας».

Αφιξη και υποδοχή

Χιλιάδες λαός πλημμύρισε την παραλία τις ώρες που αποβιβάζονταν τα παιδιά των συρμάτων. Ενθουσιώδη χειροκροτήματα, ζητωκραυγές και θερμά δείγματα συμπάθειας και αγάπης εκδηλώθηκαν. Οι αντιφασίστες αγωνιστές πειθαρχημένοι, μετρημένοι και περήφανοι έδειχναν την αξία τους. Και πολλοί ακούστηκαν να λεν. "Αυτοί είναι οι επαναστάτες κακοποιοί που μας ξεφούρνιζε η αντίδραση; Μα αυτά είναι τα παιδιά μας, τα σπλάχνα μας, το καμάρι μας και γυρίζουν άντρες σοβαροί και μετρημένοι".

Με αντιφασιστικά τραγούδια και ζητωκραυγές κατευθύνονταν στα χωριά και τα προάστια κι απ' όπου περνούσαν ο λαός κοιτούσε συγκινημένος και ψιθύριζε: Οι ελπίδες μας οι πόθοι μας, η ζωή μας.

Και πάλι στο ίδιο φύλλο του Πρωτοπόρου διαβάζουμε για επεισόδιο με χωροφύλακα στα Καρδάμυλα, που παρ' ολίγον να στοιχίσει τη ζωή σε έναν ιερωμένο. Είναι από τα πρώτα τόσο επικίνδυνα επεισόδια που γίνονται στο νησί και προφανώς συνδέονται με το κλίμα που είχε δημιουργηθεί από την άφιξη των Μεσανατολιτών. Πάντως στην εν λόγω περίπτωση δικαιοσύνη αποδόθηκε άμεσα.

ΠΑΡ' ΟΛΙΓΟΝ ΝΑ ΘΡΗΝΗΣΩΜΕ ΘΥΜΑΤΑ ΤΗ ΜΕΡΑ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ

ΣΤΑ ΚΑΡΔΑΜΥΛΑ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΑΣ
ΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΠΥΡΟΒΟΛΗΣΗ ΤΟ ΠΛΗΘΟΣ
Ο ΠΑΠΑ ΔΡΑΚΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΤΑ ΣΤΗΘΗ ΤΟΥ
Ο ΚΟΣΜΟΣ ΑΝΑΣΤΑΤΟΣ

Επανηλειμμένες προκλήσεις των αστυνομικών οργάνων στα Καρδάμυλα κατάληξαν σε μεγάλη αναταραχή και επεισόδια τις μέρες του Πάσχα. Χωροφύλακες οπλισμένοι έμπαιναν στα καφενεία και τα κέντρα απειλούσαν τρομοκρατούσαν και γύρευαν αφορμή να προκαλέσουν επεισόδια. Δεν υπάκουαν ούτε στις διαταγές του προϊσταμένου Αστυν. Σταθμάρχη και δήλωναν ξετσίπωτα ότι θα σκοτώσουν δυο τρεις για να κάνουν τη δουλειά τους.

Την Δευτέρα το απόγευμα ο Χωροφύλακας Σταύρος Θωμέας πήρε το όπλο έστησε μετερίζι στην πλατεία του χωρίου πίσω από ένα δένδρο και ετοιμάστηκε να πυροβολήσει τον κόσμο που έτρεχε να φύγει. Τότε ο Παπα Δράκος πρότεινε το στήθος του και τον εμπόδισε παρ' όλο που αυτός τράβηξε τη σκανδάλη του όπλου που βρέθηκε ευτυχώς με κενή τη θαλάμη.

Με κόπο τον απομάκρυναν μπρος στα έκπληχτα μάτια του κόσμου.

Σύσσωμος ο πληθυσμός παρουσιάστηκε στο Σταθμάρχη και ζήτησε την άμεση απομάκρυνση του ταραξία και την αυστηρή τιμωρία του.

Επίσης την απομάκρυνση όλων των απειθάρχητων στοιχείων της χωροφυλακής που βάζουν σε κίνδυνο τη ζωή των πολιτών.

Ο χωροφύλακας πραγματικά απομακρύνθηκε την άλλη μέρα από τα Καρδάμυλα.[...]

Την περίοδο αυτή επίσης (στις αρχές Μαΐου 1945) η κεντρική επιτροπή του ΕΑΜ Χίου αποφασίζει το μετασχηματισμό του ΕΑΜ σε καθαρά πολιτικό συνασπισμό κομμάτων με τη συμμετοχή της Αγροτοδημοκρατικής Ένωσης και της Σοσιαλιστικής Ένωσης.

Προχωρώντας με την αρθρογραφία των ΕΑΜικών εφημερίδων με το άρθρο που ακολουθεί, βλέπουμε το ποια ήταν η άποψη των τοπικών αρχών της Χίου για την τάξη και την επιβολή της και το σε πόσο βάρβαρη συμπεριφορά το μίσος και η αδιαλλαξία μπορεί να οδηγήσει. (Εμπρός 25/5/45)

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΑΤΕΥΝΑΣΜΟΥ
Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ Χ. ΠΑΠΑΔΟΥΛΗΣ ΠΡΟΚΑΛΕΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ
ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ Ο ΣΤΑΘΜΑΡΧΗΣ ΚΟΝΤΑΡΙΟΥ ΑΦΙΝΕΙ ΑΝΑΙΣΘΗΤΟ
ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΔΩΔΕΚΑ ΧΡΟΝΩ ΝΑ ΤΕΘΗ ΤΕΡΜΑ ΣΤΙΣ
ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Για να απαντήσει στις καταγγελίες των Ελλήνων της Αμερικής ο κ. Βούλγαρης πριν λίγες μέρες δήλωνε επίσημα: "Καταβάλλεται υπό των εαμικών κύκλων η προσπάθεια να εμφανισθεί η χώρα ως αναρχουμένη ή δε κυβέρνησής της ως ασκούσα φασιστικήν τραμοκρατίαν... Η κυβέρνησής μας επιβάλλει απανταχού τον κατευνασμόν οι ελευθέριαι του ατόμου και του λόγου προστατεύονται".

Αυτά τα ωραία και "αληθέστατα" λόγια είπε ο κ. Βούλγαρης. Στα λόγια του όμως αυτά απαντούν οι πράξεις και τα εγκλήματα των οργάνων του, η τρομοκρατία που εξαπολύθηκε σ' όλη την Ελλάδα και οι αιματοχυσίες που εξακολουθούν να γίνονται. Στο ήσυχο νησί μας δεν είχαμε ως τα τώρα τέτοια λυπηρά επεισόδια χάρη στη ψυχραιμία του Χιώτικου λαού. Τώρα όμως τελευταία μεταφέρθηκε και δω το πνεύμα της αιματοχυσίας και του εγκλήματος.

Την Τετάρτη στον Κάμπο ο αστυνομικός Σταθμάρχης Κονταριού αιματοκύλισε ένα παιδί 12 χρόνων.

Ο μαθητής Δημ. Ι. Κόρμαλος σχημάτισε ένα σφυροδρέπανο στον περίβολο του Σχολείου. Ο Διευθυντής του 2 δημοτικού Σχολείου Κάμπου Χρήστος Παπαδουλής έστειλε έγγραφο στον Αστυνόμο Κονταριού καταγγέλλοντας την "παράνομη" αυτή πράξη του μικρού παιδιού και ζητούσε την άμεση επέμβαση των αρχών.

Ο αστυνόμος έστειλε αμέσως χωροφύλακα για να συλλάβει και να οδηγήσει στο τμήμα τον "εγκληματία". Μόλις το οδηγήσανε εκεί άρχισε το ξύλο. Ο πατέρας του παιδιού που άμα έμαθε τα συμβάντα έτρεξε στην Αστυνομία διαμαρτυρόμενος βρίστηκε άγρια από τον Σταθμάρχη, απειλήθηκε πώς κι εκείνος θα πάθαινε τα ίδια αν δεν έφευγε και διώχτηκε χωρίς καν να του δοθεί η παραμικρή εξήγηση με τη δικαιολογία πως είναι κουκουές.[...]

Με ανάμεικτα συναισθήματα ανακοινώνεται η κατάργηση της Γενικής Διοίκησης Νήσων Αιγαίου, καθώς η Γενική Διοίκηση είχε γεννήσει πολλές προσδοκίες για ειρηνική επίλυση των προβλημάτων των νησιών αλλά η ηγεσία της δεν στάθηκε αντάξια των περιστάσεων. (Πρωτοπόρος μόνιμη στήλη «Με το Φακό μας» 27/5/45)

Καταργείται η Γεν. Διοίκηση

Πολλά πράγματα συνετέλεσαν, φαίνεται, στην κατάργηση της Γεν. Διοίκησης Αιγαίου.

Το κυριότερο όμως, η ανικανότητα του σημερινού Κράτους και των οργάνων του να φτιάξουν μια πραγματική Γενική Διοίκηση.

Γιατί η Γεν. Διοίκηση που είχαμε στη Χίο κάθε άλλο από κάτι τέτοιο ήταν.

Οι οργανώσεις του λαού είναι υπέρ της αυτοδιοίκησης και της αποκέντρωσης των υπηρεσιών και αν είχε λόγο και συμμετοχή ο λαός στη Διοίκηση, θα έδειχνε τι υπηρεσίες είναι Ικανές να προσφέρουν οι Γεν. Διοικήσεις στον τόπο.

Αλλά αυτό το κατασκεύασμα που ιδρύθηκε στη Χίο με τον τίτλο. Γεν. Διοίκηση δίκαια καταργήθηκε. Μόνη εργασία και προορισμό είχε την προετοιμασία του προεκλογικού αγώνα και την συνεχή και καθημερινή πολιτική και ρουσφετολογία. Όσο για τα ανελεύθερα και αντιλαϊκά μέτρα, την υποστήριξη των εκμεταλλευτικών δυνάμεων, και την ενθάρρυνση της τρομοκρατίας και μεροληψίας ήταν ένα ακόμη κέντρο μηχανορραφιών και εμπνεύσεων.

Από το πρώτο φύλλο της εφημερίδας *Η Φωνή της Χίου*, που κυκλοφόρησε στις 7 Ιουνίου του 1945, διαβάζουμε την διακήρυξη της ένωσης της Αγροτοδημοκρατικής Ένωσης Χίου με το Αγροτικό Κόμμα Ελλάδος. Η εφημερίδα μάλιστα θα αποτελέσει τη φωνή του Α.Κ.Ε. στην περιφέρεια της Χίου. Όπως διαβάζουμε και στη διακήρυξη οι θέσεις είναι πολύ κοντά σε αυτές του Ε.Α.Μ. εξ ου και η εφημερίδα, καθώς και τα δημοσιεύματά της θεωρούνται ΕΑΜικά και ως τέτοια θα εξετάζονται μιας και το κόμμα είχε προσχωρήσει στο συνασπισμό των κομμάτων του ΕΑΜ.

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΝΗΣΙ ΜΑΣ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΟΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΧΙΟΥ

Η 25μελής διοικούσα Επιτροπή της Αγροτ. Ένωσης Χίου στη συνεδρίαση της του Σαββάτου 26^{ης} Μαΐου απεφάσισε παμψηφεί την ένταξή της στο Αγροτικό Κόμμα Ελλάδας (Α.Κ.Ε.).

Έτσι η Αγροτοδημοκρατική Ένωση Χίου που ήτανε έως τώρα ένα τοπικό κόμμα, πήρε τη θέση της στην πανελλήνια πολιτική κίνηση και θα μπορεί να εργασθαι και να αγωνισθαι αποτελεσματικότερα για την επικράτηση των αρχών μας την εξύψωση και προαγωγή των αγροτών μας την επίλυση των ζωντανών αγροτικών, των ναυτικών και εν γένει των ζητημάτων που απασχολούν τον εργαζόμενο κόσμο.[...]

Εκπρόσωποι Κόμματος
Γ. Μαύρος Γ. Στρουμπής

Στις 8 Ιουνίου 1945, Παρασκευή βράδυ, γίνεται εισβολή στα γραφεία του ΕΑΜ Χίου και διαπράττονται καταστροφές και βανδαλισμοί χωρίς οι αρχές να κάνουν το παραμικρό για την προστασία του χώρου. Στον Πρωτοπόρο της επόμενης μέρας (9/6/1945) διαβάζουμε:

Όταν μια σπείρα ενόπλων μπράβων κατατσάκιζε, γκρέμιζε και θρυνμάτιζε μέσα στη μύτη της Αστυνομίας επί ώρα τα Γραφεία μας, δε βρέθηκαν αν και γίνηκε τριπλή προειδοποίηση στους αρμόδιους ούτε οι δράστες ούτε οι υποκινητές και ηθικοί αυτουργοί, αυτού του βανδαλισμού. Αυτοί οι "μεγάτιμοι κύριοι" που τόσο στη Μυτιλήνη όσο και στη Χίο ενέπνευσαν και καθοδήγησαν τις επιδρομές και διώξεις των Δημοκρατικών είναι άγνωστοι. Γιατί; Η δύναμη των Σωμάτων Ασφαλείας στο νησί μας δεν είναι σε θέση να επιβάλει το Νόμο; Ή μήπως υπάρχουν και προσωπικότητες ανώτερες από τους Νόμους της Πατρίδος μας και οι Νόμοι δεν ισχύουν γι' αυτούς και όταν ακόμα κατέρχονται στο ταπεινό επίπεδο ενός κοινού εγκληματία; Όταν εκείνοι που αδικήθηκαν τόσο πολύ θέλησαν να διαμαρτυρηθούν (και μια διαμαρτυρία για μια τέτοια πράξη ήταν πολύ φυσική και απαραίτητη) οι Νόμοι του ελληνικού κράτους λειτούργησαν θαυμάσια. Η διαμαρτυρία των αθώων θυμάτων μιας καταστροφής αποδείχτηκε πως είναι έγκλημα που τιμωρείται με ειρκτή. Επίσης είναι καταπληκτικό πως σε μια τέτοια αυθόρμητη διαμαρτυρία βρέθηκαν τόσο πολλοί ηθικοί αυτουργοί και υποκινητές. Η λογική του λαού μας βέβαια που είναι πρωτόγονη και δεν μπορεί να μπει στο βάθος της νομικής σοφίας, ούτε να εξηγήσει γιατί από τη μια μεριά φρικώδη κακουργήματα ενάντια στη ζωή του λαού μένουν ατιμώρητα "ελλείψει κειμένων νόμων" και από την άλλη μεταβάλλονται και οι πιο αθώες και πιο αβλαβείς εκδηλώσεις του κοσμάκη σε κακουργήματα από τις "ενεδρεύουσες διατάξεις" του ποινικού μας Νόμου, καταλαβαίνει πως σ' αυτή τη δουλειά υπάρχει κάτι το σάπιο που πρέπει να αλλάξει.

Ο κύριος στόχος όμως δεν ήταν η καταστροφή των γραφείων του ΕΑΜ αλλά να δημιουργηθεί κλίμα έντασης ώστε να σχηματιστούν επιτροπές διαμαρτυρίας οι οποίες αργότερα θα κατηγορούνταν για στάση και θα έδιναν την αφορμή για συλλήψεις στις τοπικές αρχές. Στον Πρωτοπόρο της 10^{ης}/6/1945 διαβάζουμε:

ΑΝΤΙ ΝΑ ΣΥΛΛΗΦΘΟΥΝ ΟΙ ΔΡΑΣΤΕΣ ΞΑΠΟΛΥΘΗΚΕ
ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΑΡΧΙΣΕ ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΟΜΑΖΕΜΑ

Η επιτροπή που πήγε νομιμόφρονα να διαμαρτυρηθεί στο Νομάρχη
πιάστηκε και κρατείται ακόμη παράνομα.

Μια δραστηριότητα κινητοποίηση των ενόπλων δυνάμεων κάμνει έρευνες και μπλόκα νύκτα και μέρα όχι για να βρει τους εμπρηστές της γαλήνης και της τάξης του νησιού μας αλλά για να συλλάβει τα στελέχη της Οργάνωσης και τους αντιπρόσωπους της Εργατικής τάξης.

Μέχρι τη στιγμή αυτή κρατούνται στα κρατητήρια οι συναγωνιστές. Απ. Αμύγδαλος, Γ. Θεοτοκάς, Αντ. Γλύκας, Γιάν. Καβάφης, Γ. Χατζημανωλάκης, Νικ. Κονδύλης, Αργ. Φρατζέσκος, Π. Τρυγωνακής, Ι.

Αμπαζής, Κων. Γεωργαλάς, Κ. Τσακός, Λάζ. Ρήγος, Μαρ. Λεούσης, Δημ. Ψιακής, Μ. Τσουρή, Ι. Μπουρνιάς, Σ. Σιταρένιος, Γ. Κώσταλος και η συναγωνίστρια Σεβαστή Σοβατζή. Και το "ανθρωπομάζεμα" συνεχίζεται.

Και σε άλλη στήλη με τον τίτλο: «ΝΥΚΤΕΡΙΝΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ»:

Ένα τμήμα από την συνδυασμένη ηρωική δράση των ενόπλων δυνάμεων ήταν και οι νυκτερινές έρευνες.

Για την ώρα τέτοιες έρευνες γίνηκαν, στα σπίτια των 1. Δ. Καραθεοδωρή, 2. Ι. Γιακουμή, 3. 1. Μαυρέλη, 4. Κ. Δισακιά, 5. Καλλιρόης Μακαρώνη, 6. Γ. Καρατζά, 7. Ι. Κατσόγιαννου, 8. Αλ. Πάγκαλου, 9. Ζαφ. Μονιού, 10. Θ. Πασπάτη ιατρού και 11. στο Σκυλίτσειο Νοσοκομείο.

Ασφαλώς στα σπίτια αυτά δεν επρόκειτο να βρεθούν εκείνοι που κατάστρεψαν τα γραφεία μας.

Στο ίδιο φύλλο διαβάζουμε τις προκλήσεις και τις απειλές που γίνονται στο τυπογραφείο όπου εκδιδόταν η εφημερίδα του Πρωτοπόρου και το κλίμα που διαμορφώνεται σταδιακά ενάντια στην αριστερά και τις οργανώσεις της. Η εφημερίδα θα βγει για μερικές μέρες υπό ημιπαράνομη μορφή με άλλη ποιότητα χαρτιού, τυπογραφικών στοιχείων και μεγέθους.

Το "τελεσίγραφο" για το Τυπογραφείο

Οι γραμμές αυτές απευθύνονται στον κ. Στρατιωτικό Διοικητή, στον κ. Νομάρχη, στον κ. Εισαγγελέα, στον κ. Διοικητή του Ιερού Λόχου και σε κάθε αρμόδιο.

Το Σάββατο κατά τις 11 π.μ. δηλώθηκε από υπαξιωματικούς του "Εθν. στρατού", χωρίς περιστροφές στον κ. Σαλαβόπουλο ιδιοκτήτη των τυπογραφείων μας ότι θα καταστραφούν τα τυπογραφεία του αν συνεχίσει την έκδοση των εφημερίδων μας. Του είπαν ότι τα τυπογραφεία θα τα είχαν καταστρέψει από προχθές αλλά ήθελαν να τον προειδοποιήσουν.

Ο κ. Σαλαβόπουλος τους παρακάλεσε να του...επιτρέψουν να βγάλει το σημερινό φύλλο μας που ήταν μισοτελειωμένο. Βέβαια ύστερα από την κατάσταση που δημιουργήθηκε και μια που το "Κράτος του Νόμου" σήμερα δεν μπορεί ή δεν θέλει να προστατεύσει την ασφάλεια ορισμένης τάξης ανθρώπων δεν είναι καθόλου απίθανο το σημερινό φύλλο μας να είναι προσωρινά και το τελευταίο που βγαίνει σε τυπογραφείο.

Πάντως έστω και στον πολυγράφο και με χειρόγραφο ακόμα εφημερίδα ο αγώνας μας θα συνεχιστεί μέχρι τέλους και ας το έχουν υπ' όψει τους όσοι βιάζονται να μας φιμώσουν το στόμα, γιατί δεν μπορούν να ακούν τη φωνή της αλήθειας και του λαϊκού δίκιου.

Στα γεγονότα αυτά αναφέρθηκε η εφημερίδα *Πρόοδος* που λυπήθηκε - όπως έγραψε σε κύριο άρθρο της³⁸ - για την καταστροφή των Γραφείων του ΕΑΜ, αλλά συγχρόνως κατηγόρησε την Αριστερά γιατί «με τις ζωηρές διαμαρτυρίες της έγινε αφορμή να δυσφημισθεί η Χίος από ραδιοφώνου ως αναρχούμενη». Στο δημοσίευμα αυτό απαντά άμεσα ο Πρωτοπόρος με άρθρο στις 17 Ιουνίου 1945

Τώρα αν η προχτεσινή εκπομπή του Ραδιοφώνου των Αθηνών για κίνημα Κομμουνιστικό στη Χίο έκανε τον κόσμο να γελά αυτό και μονάχα αυτό θα έπρεπε να κάνει την "Πρόοδο" και την Αντίδραση να σιωπήσει γιατί ξέρει η Πρόοδος ποιοι έσπενσαν να δώσουν τις τέτοιες πληροφορίες».

Σχεδόν ολόκληρο το δεύτερο εξάμηνο του 1945 έμειναν υπόδικοι στις φυλακές της Χίου όσοι πιάστηκαν τη μέρα εκείνη, ενώ, όλο αυτό το διάστημα, επτά ηγετικά στελέχη (ο Αντρέας Λοΐζος, ο Σιδερός Κουβελάς, ο Ιάκωβος Γιακουμής, ο Γιάννης Κατσόγιαννος, ο Δημήτρης Ευαγγελινός, ο Θεόδωρος Πασπάτης και ο Γιάννης Ψωράκης) αναγκάστηκαν να κρύβονται και να αγωνίζονται "παράνομα" γιατί είχαν χαρακτηριστεί και κατάζητιόντανε ως ηθικοί αυτουργοί. Και επειδή, όπως λέει ο λαός, "τρώγοντας έρχεται η όρεξη", φόρτωσαν κατά τη διάρκεια της προανακριτικής διαδικασίας που δεν είχε τελειωμό, σε προφυλακισμένους και καταζητούμενους και την κατηγορία της ποινικής ευθύνης, για τις εκτελέσεις των συνεργατών του εχθρού, που έγιναν στη διάρκεια της γερμανικής κατοχής.

Ακόμη, σε αυτή την περίοδο, εντάθηκαν διώξεις των αστυνομικών αρχών. Από δημοσιεύματα εκείνης της περιόδου στον Πρωτοπόρο, βλέπουμε ενδεικτικά μερικές χαρακτηριστικές περιπτώσεις:

18/6/1945

Την περασμένη Κυριακή 24/6 συνελήφθησαν οι δημοκρατικοί πολίτες Ευθυμίου, Παϊδούσης και Μυλωνάς από την ασφάλεια διότι παρακολούθησαν την άφιξη των επαναπατριζόμενων απόλυομένων Χίων στρατιωτών. Αυτό θεωρήθηκε σαν παράνομη συγκέντρωση και γι' αυτό πέρασαν από δίκη πράγμα που αποδεικνύει σε τι σημείο βρίσκονται οι λαϊκές ελευθερίες του πολίτη.

3/7/1945

Όταν φασιστικώτατα ο τ. Διοικητής κ. Ροζάκης διέταξε προ καιρού προφορικά τη σύλληψη, χωρίς λόγο, χωρίς αιτία τεσσάρων στελεχών των λαϊκών Οργανώσεων ηγέρθη παγχιακή αγανάκτηση. Και οι

³⁸ Το πλήρες άρθρο βρίσκεται στο κεφάλαιο 3 της εργασίας

δημοκρατικές Οργανώσεις της Καλλιμασιάς έσπευσαν να τηλεγραφήσουν και να διαμαρτυρηθούν για την παρανομία. Πώς το νόμιμο αυτό δικαίωμα του πολίτη να διαμαρτύρεται τουλάχιστο, όταν στραγγαλίζεται η προσωπική ελευθερία εθεωρήθη αδίκημα παραμένει αίνιγμα για τους αμύητους στα μυστήρια της νομοθεσίας του ελληνικού δοσιλογισμού. Το βέβαιο είναι ότι εννέα δημοκρατικοί καταδικάσθηκαν σε 2½ μήνες φυλακή ο καθένας[...]

7/7/1945

[...]Και όμως στις 4 Ιουλίου 1945 στα Θυμιάνα όχι πια Γερμανοί αλλά το ελληνικό κράτος του Νόμου με οπλοπολυβόλα κ.λ.π. έκανε πάλι ένα μπλόκο και έπιασε δεκαπέντε δημοκρατικούς πολίτες. Είμαστε περίεργοι να μάθουμε ποιος λόγος επέβαλε τη στρατιωτική αυτή επιχείρηση εναντίον του ειρηνικού λαού μας. Αν είναι αλήθεια η πληροφορία μας ότι πιάστηκαν γιατί οι αρχές μας νόμισαν αρχικά πως το τυχαίο σπάσιμο του λάστιχου του αυτοκινήτου του κ. Νομάρχη οφείλετο εις... σαμποτάζ τότε είμεθα υποχρεωμένοι να δηλώσουμε στους κυρίους αυτούς πως οι Γερμανοί στο σημείο τούτο ήταν... πιο ευγενείς. Δεν έκαναν μαζικές συλλήψεις όταν σκούσαν τα λάστιχα των αυτοκινήτων τους.

21/7/1945

Χτες δικάστηκαν οι 16 δημοκρατικοί πολίτες που διάβαζαν την εφημερίδα τους στα γραφεία του ΕΑΜ. Το δικαστήριο αποτελούμενο από τους κ.κ. Κατάνη Πρόεδρο, Δαμάσκο και Μιχαλόπουλο σύνεδρους και Χαλαζωνίτη Εισαγγελέα, βασιζόμενο στις καταθέσεις των χωροφυλάκων Πατσέλη και Κοντού καταδίκασε επί τη βάσει Νόμου της δικτατορίας Μεταξά τους κατηγορουμένους σε 20 μερών φυλάκιση, εκτός από το Δ. Χαρτουλάρη που χαρακτηρίστηκε σαν αρχηγός της συγκέντρωσης και καταδικάστηκε σε 2 μηνών φυλάκιση. Η απόφαση προκάλεσε συγκίνηση στο ακροατήριο και την κοινωνία που βλέπει ακόμα σαν μια απόδειξη της καταβαλλόμενης προσπάθειας για την αποστέρηση των ελευθεριών του λαού. [...]

Η ποινή δεν εξαγοράζεται και οι κρατούμενοι βρίσκονται στη φυλακή.

5/8/1945

Ενώ στις 10:02 το πρωί δόθηκε επίσημη έγγραφη άδεια από την αστυνομία για συγκέντρωση στο ΑΚΕ³⁹ τριάντα προσώπων, στις 11, την ώρα της συγκέντρωσης ο Ζορμπάς με τον Πατσέλη πήγαν και πήραν απ' τα χέρια του γραμματέα του ΑΚΕ συν/στη Μαύρου την άδεια χωρίς δικαιολογία

³⁹ Αγροτικό Κόμμα Ελλάδος

Από τη Φωνή της Χίου το άρθρο που ακολουθεί, ενδιάμεσως των προηγούμενων γεγονότων που παρατίθενται, με τον συντάκτη να εκφράζει με τη σειρά του την αποδοκιμασία του για την καταστροφή των γραφείων του ΕΑΜ και να τονίζει την ανάγκη απόδοσης δικαιοσύνης. (29/6/45)

ΔΙΚΑΙΑ ΑΠΑΙΤΗΣΙΣ

Εξακολουθούν να μας αποστέλλονται τηλ/ματα και υπομνήματα με διαμαρτυρίες από τις Κοινότητες μας, για την καταστροφή των γραφείων του ΕΑΜ, την μη ανακάλυψιν και σύλληψιν των ενόχων και την φυλάκιση δημοκρατικών πολιτών, και ζητείται η διενέργεια ανακρίσεων και η αυστηρή τιμωρία των ενόχων. Νομίζομεν ότι οι αρχές πρέπει επί τέλους να συντονήσουν τις ενέργειές των σ' αυτήν την υπόθεσιν για να επέλθη η γαλήνη και η ησυχία, που τόση ανάγκη έχει ο τόπος.

Οι δράστες του εγκλήματος πρέπει ν' ανακαλυφθούν, να συλληφθούν και να δώσουν λόγον των πράξεων τους στη δικαιοσύνη, η οποία, δεν αμφιβάλλομεν, θα επιβάλη στους βανδαλιστάς και τρομοκράτας αυστηρότατας κυρώσεις.

Το άρθρο που ακολουθεί είναι επίσης δημοσίευμα της εφημερίδας Η Φωνή της Χίου. Μπαίνει κι αυτό εμβόλιμα στη σειρά των γεγονότων που περιγράφονται και γράφεται έπ' αφορμή της τρομοκρατίας και του κλίματος που πάει να δημιουργηθεί στο νησί. (28/7/45) Είναι τμήμα της διακήρυξης του Ε.Α.Μ. Χίου.

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ Ε.Α.Μ. ΧΙΟΥ

Η Επιτροπή των Πολιτικών Κομμάτων του ΕΑΜ Χίου στην πρώτη τακτική συνεδρίασή της, που έγινε στις 25 Ιουλίου 1945 και που την καθυστέρησε η εξαπολυθείσα τρομοκρατία, ύστερα από μελέτη της εσωτερικής και της τοπικής κατάστασης πήρε ομόφωνα τις παρακάτω αποφάσεις:

1ον) Χαιρετίζει τη συγκρότηση της σοσιαλιστικής Ένωσης Χίου που την απετέλεσαν πρωτοπόρα στοιχεία του Δημοκρατικού μας κόσμου και την προσχώρηση της Αγροτοδημοκρατικής Ένωσης στο Αγροτοδημοκρατικό Κόμμα Ελλάδας (Α.Κ.Ε.) που είναι ένα από τα πρωτοπόρα Κόμματα του ΕΑΜ. Διαπιστώνει ότι η δημιουργία των Έαμικών Κομμάτων στο Νησί συμπληρώνει μία ιστορική ανάγκη και μια απαίτηση της μεγάλης πλειοψηφίας του Χιακού λαού με τη μακρά δημοκρατική παράδοση και

θα βοηθήσει τις δημοκρατικές λύσεις του εσωτερικού Ελληνικού προβλήματος.

2ον) Ορίζει προσωρινό αντικαταστάτη στη θέση του Γραμματέα της Διακομματικής Επιτροπής των Κομμάτων του ΕΑΜ Χίου συν. Αν. Λοΐζου, τον όποιο η φασιστική παρανομία έχει φέρει σε αδυναμία να ασκήσει τα καθήκοντα του, τον συν. Κων. Τσουρή.

3ον) Διαπιστώνει ότι η τρομοκρατία την οποία εξαπέλυσε σ' ολόκληρη την Ελλάδα η μοναρχοφασιστική κλίκα με επικεφαλής τον Στρατιωτικό Σύνδεσμο και τις άλλες φασιστικές οργανώσεις κατέκλεισε και τη Χίο με τους εδώ επισήμους και ανεπισήμους πράκτορες των. Τα τελευταία γεγονότα αποδεικνύουν Ολοφάνερα τη διαπίστωση αυτή. Εκατοντάδες αγωνιστών και δημοκρατικών πολιτών πιάστηκαν κλείστηκαν στα κρατητήρια και στις φυλακές και άλλοι καταδιώκονται με σκηνοθετημένες κατηγορίες. Χαφιεδισμοί, μπλόκα χειρότερα από τη Γερμανική κατοχή είναι το γνώρισμα της σημερινής κατάστασης. Η φάμπρικα των ενοχοποιήσεων βρίσκεται σε πλήρη δράση. Επέκταση της τρομοκρατίας στην ύπαιθρο και τα χωριά όπου η αντίδραση εξαπέστειλε τα όργανα της.

Στη συνείδηση του λαού γίνεται μέρα με τη μέρα πια φανερό ότι όλα αυτά αποτελούνε εσκεμμένο και από τα πριν καταστρωμένο σχέδιο για την παρεμπόδιση της ανάπτυξης της λαϊκής δημοκρατικής κίνησης στο νησί μας, για το πνίξιμο της δημοκρατικής θέλησης του Χιώτικου λαού, για τη νόθευση της λαϊκής θέλησης για την επιβολή καθεστώτος πού θα εξυπηρετεί τα σχέδια της φούχτας των πλουτοκρατών σε βάρος της μεγάλης πλειοψηφίας του εργαζόμενου λαού, για την πλήρη απομύζηση και της τελευταίας σταγόνας αίματος που απόμεινε στον εξαθλιωμένο λαό μας.[...]

6ον) Το πρόβλημα της ανεργίας βασανίζει το σύνολο σχεδόν της εργασίας. Κανένα μέτρο δεν πάρθηκε από την Κυβέρνηση και τις τοπικές Αρχές για ν' ανοίξουν τα εργοστάσια να δημιουργηθούν δουλειές για να δοθή εργασία στους άνεργους που είναι χιλιάδες. Το πρόβλημα της ανεργίας παίρνει εξαιρετική οξύτητα στο νησί μας με τον επαναπατρισμό χιλιάδων προσφύγων και αντιφασιστών που ο ντόπιος και ξένος φασισμός τους κράτησε δέσμιους στα στρατόπεδα της Μέσης Ανατολής.[...]

Με το άρθρο που ακολουθεί ο Πρωτοπόρος επαναφέρει το ερώτημα προς τις τοπικές αρχές για την μη αναζήτηση των υπευθύνων του βανδαλισμού στα γραφεία της εφημερίδας. Στην ουσία το κράτος κάνει τα στραβά μάτια σε κάθε νόμιμη διεκδίκηση των αυτονόητων δικαιωμάτων όταν προέρχεται εκ της αριστεράς. (Μόνιμη στήλη «Με το Φακό μας»21/8/45)

Ξεχαρβάλωμα

Περάσανε τρεις μήνες αφ' ότου ένοπλοι μπράβοι μ' όλη τους τη δύναμη έσπασαν στο κεντρικότερο σημείο της πόλης τα γραφεία μας, εθραυμάτισαν τα έπιπλα και έκλεψαν τα χρήματα και το τηλέφωνο.

Ποιος λόγος ανάγκασε τις αρμόδιες αρχές να αδιαφορήσουν για τις παραβάσεις αυτές του Ποινικού Νόμου που διώκονται και αυτεπαγγέλτως;

Γιατί παρά τις υποσχечθείς που δόθηκαν δεν ενεργήθηκε ακόμη ούτε τυπική ανάκριση, έστω για τα μάτια;[...]

Στο Εμπρός της 22^{ας} Αυγούστου 1945, διαβάζουμε για διάφορα συμβάντα σε ολόκληρο το νησί, που εκκολάπτουν προϋποθέσεις ανοικτής σύγκρουσης με την αριστερά του νησιού. Μόνον έτσι μπορούν να ερμηνευτούν ενέργειες τέτοιου τύπου. Στο μέσον του άρθρου εντύπωση κάνει η αιχμή προς την ΕΑΜική εφημερίδα Πρωτοπόρος που αφήνει ο συντάκτης.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Άγρια τρομοκρατία ξέσπασε στο νησί, σαν επιβεβαίωση φαίνεται των διακηρύξεων, ότι απόλυτη ελευθερία επικρατεί στη χώρα.

—Στα Καρδάμυλα πιάστηκαν και καταδικάστηκαν πολίτες που το έγκλημα τους είναι ότι εξητωκραύγασαν υπέρ των συμμάχων και της Ελλάδας και αποδοκίμασαν το φασισμό. Εκεί δεν είχε πιαστεί ακόμα κανένας και έπρεπε να γίνουν συλλήψεις.

—Στα Κουρούνια ο χωροφύλακας Ξανθάκης έσπασε στο ξύλο το δημ. πολίτη Κατσαρό.

—Στα Νέννητα ο Καραμανής έκανε έρευνα στους δημοκρατικούς Γεωργίτση και Βουνουσάκη. Πήρε χαρτιά. Μέσα σ' αυτά ήταν και μια ομηλία του συν. Γεωργίτση στην ομάδα του που κατήγγελε ότι τον πρόδωσαν για κατοχή όπλων οι Μ. Νομικός, Μ. Βούκουνας και Γ. Παναγιωτίδης. Οι αντιδραστικοί διαστρεβλώνοντας το περιεχόμενο διαδίδουν στο χωριό πως αυτούς τάχα τους είχαν υποσημείωση για να τους...εκτελέσουν.

—Στο Πυργί την ήμερα της Παναγίας έπιασαν έξη δημοκρατικούς πολίτες με εισήγηση του κ. Θωμά Μπατά όπως καταγγέλλουν οι κάτοικοι. Η συνάδελφος "Πρωτοπόρος" κακώς ανέγραψε ότι ο κ. Μπατάς προσπαθούσε να καθησυχάσει τα πράγματα.

—Στο Νεχώρι 3 παιδιά αντιδραστικών έδειραν το παιδί δημοκρατικού πολίτη. Η αστυνομία δεν έκανε το καθήκον της.

—Στον Κάμπο έγινε έρευνα στο σπίτι του δημοκρ. πολίτη Λ. Βασιλειάδη. Πήραν τη φωτογραφία του γνού του από το γραφείο.

Από τον Πρωτοπόρο της 23ης Αυγούστου 1945 και από τη μόνιμη στήλη «Με το Φακό μας» «έρχεται» το επόμενο άρθρο. Αναφέρεται σε αποπροσανατολιστικές δηλώσεις των κατά καιρούς Γενικών Διοικητών Νήσων Αιγαίου αλλά είναι και ενδεικτικό του κλίματος που προκάλεσε η άφιξη των Μεσανατολιτών σε κάποιους κύκλους.

Ακρίβεια δηλώσεων

Ο Γενικός Διοικητής νήσων Αιγαίου κ Τσιμπούκης έκανε δηλώσεις στις αθηναϊκές εφημερίδες της 19^{ης} Αυγούστου.

Και είπε ο κ. Γεν. Διοικητής ότι η τάξη που είχε διασαλευτεί στα νησιά του Αιγαίου και προ παντός στη Λέσβο από τους επαναπατρισθέντες στρατιώτες των στρατοπέδων Μ. Ανατολής αποκαταστάθηκε!

Επίσης ότι άκουσε να γίνεται λόγος για ομαδικούς τάφους που υπάρχουν στα στρατόπεδα της Αφρικής εξ αίτιας των συμπλοκών που έγιναν μεταξύ των κρατουμένων στα στρατόπεδα. Πρωτάκουστες αλήθεια οι δηλώσεις του κ. Διοικητού και αν κρίνη κανείς από προηγούμενες του προκατόχου του Ροζάκη για ανακάλυψη χιλιάδων όπλων, του Σταματιάδη για επανάσταση στη Χίο πάει να πη ότι οι διορισμένοι και αποστελόμενοι δημόσιοι άρχοντες του μεταδεκεμβριανού κράτους ακολουθούν πιστά όλες τις συνήθειες του Πρωθυπουργού και υπουργών του στις δηλώσεις τους.

Ανακρίβεια και σατανική παραποίηση των γεγονότων για να καλυφθούν και να τους δοθή η ευκαιρία για νέα αντιλαϊκή εκστρατεία.

Το άρθρο του Πρωτοπόρου που ακολουθεί πληροφορεί το Χιακό κοινό για τις νέες εξελίξεις στο θέμα των επιλεκτικών εκτελέσεων που έγιναν από τον ΕΛΑΣ Χίου και για τις οποίες το τοπικό ΕΑΜ συνεχίζει να κατηγορείται αν και έχει αποδειχτεί και με προηγούμενες ακροαματικές διαδικασίες το ότι δρούσε με βάση εντολές του στρατηγείου Μέσης Ανατολής. Ο συντάκτης προχωρά παραπέρα, ζητώντας να ανακηρυχθούν ήρωες οι συγκεκριμένοι κατηγορούμενοι για τις εκτελέσεις. Επί τη βάση αυτών των νέων στοιχείων αρχίζουν ανακρίσεις στο νησί, όμως η αριστερά θα εκφράσει τον προβληματισμό της για το κατά πόσον σε ένα τέτοιο πολιτικό περιβάλλον και απουσία των βασικών μαρτύρων κατηγορίας, θα υπάρξει απόδοση δικαιοσύνης;

ΠΑΓΧΙΑΚΗ ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΡΙΑ ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΕΩΝ

Νεώτερες πληροφορίες που είχαμε από την Αθήνα αναφέρουν ότι οι καταθέσεις των αξιωματικών του Στρατηγείου Μ. Ανατολής σχετικά με

τις εκτελέσεις των καθαρμάτων προδοτών στη Χίο απεστάλησαν στον εδώ ανακριτή.

Ακόμα μαθαίναμε ότι αποτελούν αληθινό ύμνο για τη δράση των Χίων πατριωτών και καταπέλτην ενάντια στους διώκτες και λυσσασμένους υποκινητές των αντεθνικών συλλήψεων και κατάδιώξεων.

Οι δικαστές του τόπου, οφείλουν να εκπληρώσουν ακέραιο το χρέος τους απέναντι στη δικαιοσύνη και την εθνική φιλοτιμία. Να εξετάσουν με ευρύ εθνικό πνεύμα την υπόθεση και να αποδώσουν το δίκιο. Ακόμα σαν τίμιοι δικαστές να διακηρύξουν αντρίκεια ότι στους πατριώτες χρωσιέται τιμή και ευγνωμοσύνη αντί της φυλακής και της καταδίωξης. Μα κρύα από τις πολιτικές σκοπιμότητες και τις εγκληματικές εισηγήσεις των μαύρων ανθρώπων της εθνικής καταισχύνης που διευθύνουν σήμερα τα πάντα, ας ορθώσουν το ανάστημα σύμφωνα με τις τεράστιες υποχρεώσεις και ευθύνες που συνεπάγεται το λειτούργημά τους.

Ο Λαός κρατά μέσα του ακοίμητη τη θύμησή του πάνω στην αψυχολόγητη αυτή υπόθεση των εκτελέσεων καθώς και την άλλη της "στάσεως". Κι όταν η παράταση της αδικίας υπερβεί τα όρια προκαλεί δικαιολογημένα τη λαϊκή αγανάκτηση.

Από το έντυπό της Ε.Π.Ο.Ν.⁴⁰, την Αναγέννηση έρχεται το επόμενο άρθρο. Μιλά για το κλείσιμο των γραφείων της οργάνωσης από τα αστυνομικά όργανα, χωρίς κανένα λόγο και διαδηλώνει την πρόθεσή της να συνεχίσει τον αγώνα. (1^η/9/45)

ΤΟ ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΜΑΣ

Απαράγραπτος τίτλος τιμής και δόξας, είναι το έπαθλο της δοξασμένης και χιλιοτραγουδημένης μας Ε.Π.Ο.Ν. στους αγώνες της τετράχρονης σκλαβιάς,

Το αίμα των παιδιών της χύθηκε αφειδώλευτα για να ποτίσει το δέντρο της λευτεριάς.

Το μαρτυρούν το αχνιστό ακόμη αίμα των τεσσάρων χιλιάδων από τα θύματα της, τ' αντιλαλούν οι Βουνοκορφές και τα λαγκάδια, το βροντοφωνάζει ολόκληρος ο πολιτισμένος κόσμος.

Αυτά στη σκληρή δοκιμασία τότε και τώρα, με την επίγνωση του καθήκοντος προς την καταστραμμένη μας πατρίδα, δουλειά και μόχθος και θυσίες στέκονται τα συνθήματα μας για να γιατρέψουμε τις μεγάλες πληγές που άνοιξε η καταστροφή.

⁴⁰ Ενιαία Πανελλαδική Οργάνωση Νέων

Πεντακάθαρα το λέει το καταστατικό μας "θέλομε την πατρίδα μας λεύτερη, χαρούμενη, ευτυχισμένη".

Αυτοί είναι οι σκοποί μας, τίμιοι και καθαροί, κι όχι θολοί και βουρκιασμένοι, σαν τις βουρκιασμένες ψυχές των έχθρων μας, των εχθρών της προκοπής της βασανισμένης μας πατρίδας.

Κι όμως μας κυνηγούνε, κυνηγούνε να βάλουν φίμωτρο στην αλήθεια, θέλουν να σβύσουν το φως, να θάψουν ότι ψηλό και ωραίο παρουσίασε ποτέ ένας λαός μαζί με τα παιδιά του.

Τρεις φορές αυτό το μήνα τα όργανα της τάξης έκαναν έφοδο στα γραφεία μας με επί κεφαλής το χαϊδεμένο τους παιδί, ποιόν άλλο, τον Πατσέλη.

Να κάνουν τι; Ασφαλώς το φως τους επείραξε. Την απειλή και τη φοβέρα είχαν για οδηγό τους, ήθελαν να σταματήσουν την υπέρλαμπρη προσπάθειά μας. Και το κατόρθωσαν την τέταρτη φορά.

Με γελοίες προφάσεις έκλεισαν τα γραφεία μας με υστερικές φωνές εγκυμονούσας γυναικάς, και με σπρωξιές οδήγησε ο χωροφύλακας Πατσέλης το Γραμματέα της Ε.Π.Ο.Ν Ν. Χαρτουλάρη στην Αστυνομία. Δεν παρέλειψε ακόμη να δώσει και μια σχετική συμβουλή στ' άλλα παιδιά που ήταν συγκεντρωμένα εκεί "να πηγαίνετε στα καφενεία, δεν έχετε καμμιιά δουλειά με την Ε.Π.Ο.Ν."

Και όλα τούτα υστέρα από την έγκριση του καταστατικού μας, υστέρα και από την τυπική πια αναγνώριση της οργάνωσης μας σαν νόμιμης, γιατί ουσιαστικά ανέκαθεν ήτανε νόμιμη.

Η οργάνωση μας διαμαρτυρήθηκε γι' αυτήν την αυθαιρεσία. Άλλα, "του κουφού την πόρτα όσο θέλεις βρόντα".

Όμως, αναρωτιέται κανείς, γιατί όλη ετούτη η ανίερη προσπάθεια; Τι σκοπό έχει, πού αποβλέπει;

Ασφαλώς γιατί θέλουν ν' ανακόψουν τον τίμιο αγώνα μας. Ίσως ακόμη γιατί σήμερα κατορθώσαμε να μας ακολουθεί το μεγαλύτερο ποσοστό την Χιώτικης νεολαίας.

Κι αυτό τους βαραίνει το στομάχι.

Στις προσπάθειές τους όμως αυτές βροντοφωνάζουμε όχι. Όχι κ. Πατσέλη, τα καφενεία μπορεί νάναι για τα παιδιά σου, για μας είναι οι λέσχες μας με τα βιβλία τους, τα παιχνίδια τους, το χαμόγελό τους

Η Ε.Π.Ο.Ν της Χίου διαμαρτύρεται σ' ολόκληρο το δημοκρατικό κόσμο της Χίου, και δέχεται το χτύπημα τούτο σαν καθαρή πρόκληση που θα δώσει στο κίνημά της καινούργια ορμή, μεγαλύτερη ακόμη αποφασιστικότητα στα μέλη της για το θρίαμβο των σκοπών τους.

Στον Πρωτοπόρο στις 11 Σεπτεμβρίου 1945 διαβάζουμε σχετικά με την απαγόρευση τέλεσης μνημοσύνου από το Ε.Α.Μ. και την αίσθηση που η κίνηση αυτή προκάλεσε.

Η απαγόρευση του μνημόσυνου του ήρωα υπολοχαγού του Εθνικού Στρατού και αρχηγού της Συμμαχικής Αποστολής, Ιάσωνα Καλαμπόκα που θα γινόταν την Κυριακή από τη νόμιμα αναγνωρισμένη Οργάνωση της Εθνικής Αλληλεγγύης προκάλεσε ζωνρότατη αίσθηση ανάμεσα στο λαό...

Στο επόμενο άρθρο στην εφημερίδα Εμπρός (12/9/45) μας δείχνει για ακόμη μία φορά την κατάσταση που επικρατούσε στο σώμα της χωροφυλακή και το ποίον των στοιχείων που την υπηρετούσαν.

Ο ΑΝΘ/ΣΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΕΙ ΤΑ ΧΩΡΙΑ

Οπλοφορεί και η γυναίκα του.

Επί ένα μήνα ο αν/στής Παπαοικονόμου τρομοκρατούσε το θολοποτάμι με καθημερινά μπλόκα ως που ξέσπασε στις 24 Αύγουστου ρίχνοντας χειροβομβίδες και στέλνοντας στο δικαστήριο αθώους δημοκρατικούς πολίτες. Ύστερα μετατόπισε το κέντρο της τρομοκρατίας στον Άγιο Γιώργη. Συνέλαβε όσους Δημοκρατικούς πολίτες βρήκε στα καφενεία έσπασε στο ξύλο το Μιχαλιάδη τους έστειλε στο δικαστήριο για παράνομη συγκέντρωση και αθώωθηκαν. Η γυναίκα του τον συνοδεύει στις τρομοκρατικές του επιδρομές με όπλα και μπαλάσκες. Τώρα πήγε και στο ήσυχο και πολυβασανισμένο χωριό Λιθί που είχε το Πανηγύρι του. Τάξη παραδειγματική και ησυχία ήταν τα χαρακτηριστικά του Πανηγυριού. Ο κ. Νομάρχης και οι μεγαλόσχημοι συνδιασκεδαστές του μπορούν να το ομολογήσουν. Μόλις έφυγαν ο Παπαοικονόμου, άνθρωπος της αταξίας και παιδί του Ζέρβα όπως καυχάται ο ίδιος, προκαλούσε και προσπάθησε να δημιουργήσει φασαρίες που δεν έγιναν χάρη στην ψυχραιμία των κατοίκων. Στις 10 το βράδυ έστειλε να συλλάβουν τον Ν. Λύπαρο (Βουνκέντη) άγνωστο γιατί.

Ποιος θ' ανακόψει την τρομοκρατική μανία του Παπαοικονόμου; Ως πότε θα είναι ανάστατα τα χωριά απ' τη δράση του;

Στον Πρωτοπόρο στις 18 Σεπτεμβρίου 1945, διαβάζουμε για την επικράτηση του ΕΡΓΑΣ σε πολλά σωματεία του νησιού και για το αξιόλογο πλειοψηφικό ρεύμα που η παράταξη έχει παρά τη νοθεία που υπήρξε. Ειδικά στα καίρια και μαζικότερα εργατικά συνδικάτα όπως των παρεμφερών με την υπόδηση καθώς και των ναυτεργατών, η επικρατήση είναι ολοκληρωτική.

ΝΙΚΕΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ

Παρακάτω παραθέτουμε τα αποτελέσματα των αρχαιρεσιών στα διάφορα εργατικά σωματεία προτού αναρτηθούν. Απ' αυτά φαίνεται καθαρά η υπεροχή του ΕΡΓΑΣ απέναντι σ' όλες τις άλλες παρατάξεις.

Σωματεία	Εψηφ.	Εργας	Αντιπρ. Ε.Κ.Χ. ⁴¹	Άλλες Παραταξ. Αντ. Ε.Κ.Χ.	
Βυρσ/ργατα	95	95	3	-	-
Αρτεργάται	27	10	1	17	2
Κομ.Τελων.	22	22	1	-	-
Φορ/των Λιμ	34	-	-	31	2
Υποδηματερ.	125	125	3	-	-
Τυπογράφοι	10	9	1	1	-
Λεμβούχοι	10	4	-	6	1
Υπαλ.Κουρ.	20	20	1	-	-
Καραγ Καμπ.	19	19	1	-	-
» Πόλης	18	7	-	11	-
Φοροτεχνικοί	25	10	-	15	1
Μικροπωλητες	39	10	-	29	2
Ναυτεργάτες	39	39	2	-	-
Νηωρίων	6	6	1	-	-
Επισιτιστές	61	29	2	31	1
Μαριτζήδες	8	6	1	2	-
Οδοκαθαρ.	13	13	1	-	-
Φ/τών Αποθ.	23	7	-	13	1
Φ/τών Ξηράς	24	24	1	-	-

Στο επόμενο άρθρο της εφημερίδας Εμπρός στις 21 Σεπτεμβρίου 1945 διαβάζουμε σχετικά με την καταδίκη του εμπρός από τις τοπικές αρχές. Η εφημερίδα ειδικά στο πρώτο άρθρο που αναφέρεται και το οποίο έχει παρατεθεί πλήρες, αλλά και στα επόμενα «παίζει με τη φλόγα» πατώντας σε τεντωμένο σκοινί.

ΔΙΚΗ ΤΟΥ "ΕΜΠΡΟΣ" ΝΑ ΓΙΑΤΙ ΔΙΚΑΣΤΗΚΑΜΕ

Παραθέτουμε παρακάτω τα κομμάτια άρθρων της εφημερίδας για τα οποία το Πλημμελειοδικείο Χίου, με πρόεδρο τον κ. Γ. Κατάνη, σύνεδρους του κ. Χ. Δαμάσκο Ι. Αγαλόπουλο και Εισαγγελέα τον κ. Αρμυριώτη μας επέβαλε ποινή φυλάκισης τριών μηνών και δεκαπέντε ημερών.

27/3/45. " Όσο για τα Δεκεμβριανά γεγονότα, ας διαβάσει ιστορία ο αμελέτητος αρθρογράφος για να δει ότι οι ήρωες του '21 δεν πολέμησαν μονάχα τον εξωτερικό εχθρό, αλλά και τον εσωτερικό στο πρόσωπο του κοτσαμπασισμού".

⁴¹ Εργατικό Κέντρο Χίου

29/3/45. "Χτες το απόγευμα μια ομάδα συντεταγμένη του Ιερού Λόχου περνούσε απ' την Απλωταριά και κάτω ακριβώς απ' τα γραφεία του ΕΑΜ άρχισε το γνωστό τους υβριστικό για το ΕΑΜ τραγούδι. Όλος ο κόσμος της Απλωταριάς με θλίψη του έβλεπε το κατάντημα αυτό του Κράτους του Νόμου και του... Εθνικού Στρατού".

Ένα από τα βασικά μελήματα μιας εφημερίδας που αποτελεί τον εκφραστή της κομμουνιστικής ιδεολογίας στο νησί είναι να υπερασπίζεται τα δικαιώματα των εργατών και του πάσχοντος λαού. Εδώ η εφημερίδα Εμπρός με το άρθρο που ακολουθεί και που δημοσιεύτηκε στις 21 Σεπτεμβρίου 1945 κάνει αυτό ακριβώς καταγγέλλοντας τις πρακτικές των εχόντων και κατεχόντων στη Χίο.

ΓΙΑΤΙ ΑΠΕΡΓΟΥΝ ΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ

Γιατί η ολιγαρχία ζητεί να τους αφαιρέσει το δικαίωμα που έχουν
κι αυτοί στη ζωή.

Πώς θα μπορέσουν να ζήσουν οι εργάτες, οι υπάλληλοι, όλοι οι εργαζόμενοι, αφού όλα ακρίβυναν 150 — 200 % και τα μεροκάματα και οι μισθοί πείνας παρέμειναν τα ίδια;

— Οι μαυραγορίτες βιομήχανοι Κατσάμπηδες κλπ. που μετέτρεψαν το αίμα του λαού σε χρυσάφι στην κατοχή, σε συνεργασία με τους καταχτητές, είναι σήμερα οι αίτιοι της πείνας του.

— Κι αυτός ο Βαρβαρέσος αναγκάστηκε να δηλώσει ότι στο χάος της κατοχής συγκέντρωσαν τεράστιο πλούτο και κυριαρχούν σήμερα οικονομικά στη χώρα μας.

— Αυτοί που κυριαρχούν οικονομικά, συνεργάζονται με την Κυβέρνηση, τον ΣΑΝ, την Χ. και το ΕΜΕ.

Αυτοί με την απόκρυψη των τροφίμων μας επανέφεραν στο 41-42. Υπάρχουν αδιάψευστα στοιχεία, ότι αυτοί με καταδιωκτικά ΣΤΑΜΑΤΟΥΣΑΝ στο πέλαγος καϊκια με ΛΑΔΙ και ΤΡΟΦΙΜΑ, επλήρωναν την αξία τους και τα έχυναν στη θάλασσα το λάδι και τα τρόφιμα.

— Με ένοπλες ομάδες της Χ έξω από την πόλη εμποδίζουν κι εγύριζαν αυτοκίνητα φορτωμένα με τρόφιμα.

— Με αυτή την ακρίβεια και με τα μεροκάματα και μισθούς της πείνας η φυματίωση επεκτείνεται στους κλωστοϋφαντουργούς, αρτεργάτες κλπ. Κι αποτελεί κίνδυνο για τους ίδιους και για όλο το Λαό.

— Να γιατί η απεργιακή κίνηση αποτελεί φυσικότατο και νομιμότατο μέσο άμυνας εναντίον αυτής της εξοντωτικής καταστάσεως.

— Να γιατί απεργούν οι εργάτες.

— Να γιατί όλος ο λαός πρέπει να ενισχύσει τους απεργούς.

Το επόμενο άρθρο του Εμπρός (26/9/45) άλλη μια πράξη αποενοχοποίησης του ΕΑΜ για τις μεμονωμένες εκτελέσεις που έγιναν στο νησί με εντολή της κυβέρνησης Μέσης Ανατολής και για τις οποίες το ΕΑΜ εβάλλετο από τη δεξιά. Με τις καταθέσεις τους οι Τσιγάντες και Παλιατσάρας ρίχνουν άπλετο φως στην υπόθεση αυτή.

ΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Οι καταθέσεις των κ.κ. Τσιγάντε και Παλιατσάρα για τις εκτελέσεις.— Οι εκτελεσθέντες κοινοί προδότες και καταδότες της Γκεστάπο.

Μήνες τώρα το εθνικό κίνημα του νησιού μας βρίσκεται σε διωγμό. Δεκάδες δεκάδων τα στελέχη και τα μέλη του σύρθηκαν στις φυλακές και στα δικαστήρια ή πέρασαν στην παρανομία.

Μια απ' τις κυριώτερες "δικαιολογίες" με τις όποιες καταδίωξαν τους αγωνιστές του λαού ήταν και το ζήτημα των εκτελέσεων. Ζητούσαν να παραστηθούν σαν αθώες περισσότερες τους προδότες για να μπορέσουν να καταδικάσουν και να εξοντώσουν τους ηγέτες του λαού σαν κοινούς εγκληματίες, είτε με την κατηγορία του εκτελεστή είτε του ηθικού αυτουργού. Οι καταθέσεις όμως των αξιωματικών του Στρατηγείου Μ. Ανατολής γνωστών άλλωστε για τα αντιεαμικά τους φρονήματα έρχονται να βάλουν τέλος στη συκοφαντική εκστρατεία των σκοτεινών ανθρώπων της αντίδρασης.

Ο κ. Τσιγάντες λέγει:

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗ ΤΣΙΓΑΝΤΕ 30-8-1945

"Μετά την προδοσία του κατά Μάιον 1944 εκτελεσθέντος εν Χίω εγχειρήματος του Ιερού Λόχου εδόθη Δ/γή από το Στρατηγείο Μέσης Ανατολής να τεθώσι εκποδών Έλληνες μισθωτοί της Γκεσταπό. Την διαταγή έλαβε ο Καλαμπόκας. Αυτός διέταξε την εκτέλεση, αυτός είναι ο αυτουργός και ηθικός αυτουργός των εκτελέσεων. Εγώ ο ίδιος διεμήνυσα στον Καλαμπόκα να ξεκαθαρίσει όλους τους πράκτορας των Γερμανών εν Χίω. Την εποχήν εκείνην η Χίος ήτο ζώνη εμπόλεμος. Κατάσκοποι του εχθρού επί της γραμμής της μάχης τυφεκίζοντο επί τόπου άνευ ετέρας διατυπώσεως. Η σκιά του Κράτους δεν κατώρθωνε να προστατεύσει από τους προδότες τους Έλληνας πολίτας που εξετάλουν οι Γερμανοί. Μετά τη εκτέλεσην των προδοτών στη Χίο και των Γερμανών στη Λήμνο η Γερμανική τρομοκρατία εχαλαρώθη. Εάν ο τέως λαϊκός δήμαρχος Αμύγδαλος ο οποίος ανήκε στο ΕΑΜ έλαβε μέρος εις

την προπαρασκευήν ή τας εκτελέσεις καλώς έπραξε διότι καθώς εξηκρίβωσα οι εκτελεσθέντες ήσαν αναμφισβητήτως προδóται, άξιοι της ποινής των. Εν Χίω το Ε.Α.Μ. επειθάρχησε απολύτως εις τας διαταγάς του Στρατηγείου και παρέσχε πληροφορίας λίαν εξυπηρετικές κατά την περίοδον των πολεμικών επιχειρήσεων με κίνδυνον της ζωής των μελών τους”.

Ο κ. Παλιατσάρας στην κατάθεσή του μεταξύ άλλων λέγει τα εξής:
ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΤΟΥ κ. ΠΑΛΗΑΤΣΑΡΑ 18-3-45

”Στη Χίο εστάλη για σαμποτάζ ο υπό τας διαταγάς μου ανθυπολοχαγός Καλαμπόκας. Εκρίθη απαραίτητος η συνεργασία του με το Ε.Α.Μ. Ο Καλαμπόκας επέτυχε πλήρως του σκοπού του. Η ύπαρξις της αποστολής είχεν αρχίσει να γίνεται αντιληπτή από τους Γερμανούς και να συναντά αντίδρασιν από πρόσωπα συνεργαζόμενα με αυτούς. Η θέση της αποστολής κατέστη δυσχερής και ο Καλαμπόκας εζήτησε οδηγίας από τον συνταγματάρχην Πείτον επιθεωρητήν της αποστολής δια τας νήσους Αιγαίου. Ο Πείτον του έδωκε εντολή όπως εκτελεσθούν οι ανεγνωρισμένοι προδóται προς έξασφάλισιν του έργου της αποστολής. Ο Καλαμπόκας μάλιστα του έδωσε κατάλογον 15 περίπου προσώπων εξ ων ο Πείτον ενέκρινε την εκτέλεση των 10 περίπου, οίτινες και πράγματι εξετελέσθησαν τη διαταγή του Καλαμπόκα. Εξακρίβωσα ότι άπασαι αι μέχρι της απελευθερώσεως της Χίου γενόμεναι εκτελέσεις ήσαν ορθαί και δεδικαιολογημέναι ως εκ του σκοπού της αποστολής και εγένοντο τη εγκρίσει του Στρατηγείου χωρίς να σημειωθή υπερβασία τις”.

Υστερα από τις συντριπτικές αυτές για τους εκτελεσμένους καταθέσεις οι κρατούμενοι δεν πρέπει να μείνουν ούτε δευτερόλεπτο στη φυλακή.

Πάρα τούτα η προσπάθεια παρεμπόδισης της λειτουργίας των Οργανώσεων και των Κομμάτων της Αριστεράς είναι κάτι παραπάνω από έκδηλη. Ακόμη οι τοπικές υπηρεσίες του Ταχυδρομείου και του Τηλεγραφείου, ζητούσαν εξουσιοδοτήσεις, πρακτικά γενικών συνελεύσεων, επικύρωση για το γνήσιο της υπογραφής και άλλα, προκειμένου να μπουν εμπόδια στην αποστολή τηλεγραφημάτων και μηνυμάτων διαμαρτυρίας, για τις αυθαιρεσίες των τοπικών Αρχών για μία ολόκληρη εβδομάδα.

Τους επόμενους μήνες, μετά την γνωστοποίηση από τον τοπικό τύπο πως στην Βρετανική βουλή συζητείται το Ελληνικό ζήτημα, αρχίζουν να αναπτρώνονται οι ελπίδες για ειρηνική λύση στα προβλήματα του νησιού. Η πραγματικότητα όμως είναι διαφορετική αφού οι τοπικές αρχές απροκάλυπτα συνεχίζουν τις διώξεις και τις συλλήψεις εφαρμόζοντας το γράμμα του νόμου κατά βούληση.

Το επόμενο άρθρο από την εφημερίδα Εμπρός (10/10/45), με τίτλο «Τρομοκρατική επιδρομή στα γραφεία του ΕΑΜ» αναφέρεται σε επιδρομή στα γραφεία του Ε.Α.Μ. Χίου σε μια περίοδο που η κυβέρνηση Βούλγαρη⁴² διακήρυττε, με αρωγό τις ξένες δυνάμεις, ότι η χώρα είναι έτοιμη για ελεύθερες εκλογές και ότι όλες οι προϋποθέσεις για την επιτυχία αυτών ήταν πια εκπληρωμένες. Στη Χίο πάντως σίγουρα κάτι τέτοιο δεν συνέβαινε.

Φαίνεται ότι τα εδώ αστυνομικά όργανα, για να επιβεβαιώσουν τις δηλώσεις του Αντιβασιλέα και του "Υδραίου μουφλούζη" έκαναν προχτές στα γραφεία του Ε.Α.Μ. την τρομοκρατική επιδρομή τους. Ζήτησαν να συλλάβουν αυτούς που βρίσκονταν εκεί με τη δικαιολογία ότι συνεδρίαζαν παράνομα. Και ο ανθυπασπιστής Ζορμπάς δήλωσε στους παρευρισκόμενους με ύφος 7 δικτατόρων, ότι απαγορεύει την παραμονή στα γραφεία σε περισσότερους από τέσσερις.

Με ποιο διάταγμα έγιναν όλα αυτά; Βάσει τίνος νόμου και ποιας ισοπολιτείας;

Οι λογής λογής Ζορμπάδες πρέπει να καταλάβουν μια για πάντα, πως τόσο το κόμμα μας, όσο και ο συνασπισμός των κομμάτων του ΕΑΜ είμαστε οργανώσεις νόμιμες.

Στα γραφεία μας δεν έχουν κανένα δικαίωμα ν' ανεβαίνουν, παρά μονάχα όταν έχουν δουλειά, όπως το ίδιο δικαίωμα έχει και κάθε άλλος πολίτης. Δεν θα μας ορίσουν αυτοί πόσοι θα βρίσκονται στα γραφεία. Έχουν το δικαίωμα να βρίσκονται όσοι θέλουν και όσοι χωρούν. Αυτό είναι δική μας υπόθεση. [...]

Η επιδρομή στα γραφεία μας δεν είναι τυχαία. Είναι η απαρχή ενός καινούργιου τρομοκρατικού κύματος που έχει ξεσπάσει σ' όλη τη χώρα, με αντικειμενικό σκοπό να προετοιμαστεί το έδαφος για νοθευμένες εκλογές. Αυτό το βεβαιώνουν πολλά περιστατικά. Η προκλητική συμπεριφορά των "οργάνων της τάξεως", τα τοιχοκολλήματα των Χιτών και του Μαύρου μετώπου με το αηδιαστικό, συκοφαντικό περιεχόμενό τους.

Οι σκόπιμα διαδιδόμενες φήμες ότι θα γίνουν συλλήψεις [...] η ουσιαστική μεταβολή του Εργατικού Κέντρου Χίου σε παράρτημα της αστυνομίας, οι συλλήψεις των 9 δημοκρατικών νέων του Νεχωριού. Το αποδείχνει η διάλυση της ναυτεργατικής ένωσης Χίου και η παραπομπή σε δίκη δύο μελών της. Το αποδείχνουν ακόμα η άδικη παραπομπή των ηγετικών μας στελεχών στη φυλακή και στην παρανομία.

Η καταδίκη του διευθυντού της εφημερίδας μας Γ. Θεοτοκά σε πολύμηνη φυλάκιση και εκτόπιση και σε βαρεία χρηματική ποινή, καθώς

⁴² Βούλγαρης Πέτρος, (Υδρα 1883 – Αθήνα 1957) Ναύαρχος, αρχηγός του στόλου (1944 – 1945) και πρωθυπουργός (1945)

και οι προηγούμενες καταδίκες δεν είναι, παρά μια προσπάθεια να βάλουν φίμωτρο στην εφημερίδα μας, που είναι όργανο του αγωνιζομένου λαού. [...]

Την ίδια μέρα και στο ίδιο φύλλο, δημοσιεύεται η παρακάτω χιουμοριστική στήλη, με θέματα από την «καυτή» επικαιρότητα των ημερών στη Χίο. Μιλά για τα σχολεία και την αντικατάσταση ή δυσμενή μετάθεση δασκάλων με μη «πατριωτικά» φρονήματα, την επιδρομή στα γραφεία του τοπικού Ε.Α.Μ., και την εφημερίδα *Η Πρόοδος*.

ΣΦΥΡΙΕΣ

- Η Λεκάνη του Πιλάτου κουβαλήθηκε προχθές στο Γραφείο του Επιθεωρητού των Δημοτικών Σχολείων.
- Έπρεπε να παίξει το ρόλο της
- Οι Γραμματείς και οι Φαρισαίοι ανεβοκατέβαιναν από μέρες.
- Και με λύσσα ζητούσαν το σταύρωμα των δασκάλων.
- Εμπρός! τελειώνετε! Δεν θα είσαστε φίλοι του Καίσαρος.
- Και οι τρεις νέοι Πιλάτοι ένιψαν τα χέρια.
- Και γαλήνεψε η ψυχή τους.
- Τους ευχόμαστε παντοτεινή γαλήνη.
- Και ποτέ να μη τους βρει το καταραμένο τέλος του Πιλάτου.
- = Το "πατσέλιον" μαζί με τρία άλλα "στοιχεία" επέδραμε πάλι στα Γραφεία του Ε.Α.Μ. το Σαββατόβραδο.
- Γύρεψε να βομβαρδίσει "αιφνιδίους" και "απουτόμους"⁴³ τα άτομα που βρίσκονταν εκεί.
- Σε λίγο κατέφθασε και το "ζόρμπιον"⁴⁴»
- Που έδειξε μεγάλη μακροθυμία τούτη τη φορά,.
- Είναι, για δεν είναι συγκέντρωση;
- Ιδού η απορία!
- Δεν είναι! Είπε.
- Και ματαιώθηκε ο βομβαρδισμός των ατόμων.
- = Περίεργο!
- Οι γεροντοκόρες δείχνουν εξαιρετική προτίμηση στους νεαρούς
- Όμως η "Πρόοδος", αμαρτωλή γεροντοκόρη.
- Η χαϊδευτικά επιλεγόμενη "Νάνι-Νάνι"⁴⁵.
- Δεν καταδέχεται, λέει, ν' απαντά στους νεαρούς.
- Να ζούσε τουλάχιστο ο Καλόγερος Νεολόγος⁴⁶!

⁴³ Αναφέρεται στην ατομική βόμβα

⁴⁴ Εννοεί τον ανθυποασπιστή της χωροφυλακής Ζορμπά

⁴⁵ Το παρατσούκλι αυτό εδόθη γιατί σύμφωνα με την αριστερά η εν λόγω εφημερίδα προσπαθούσε να αποκοιμίσει τον λαό της Χίου

- = Ο Τραυλός, γνωστός χαφίές των Γερμανών.
- Ήρθε στη Χίο να σιριανίσει.
- Τον πιάσανε όμως και τον χώσανε στο φρέσκο.
- Πολύτιμος υπηρεσίες πρόσφερε στους Γερμανούς,
- Γιατί αν και ήτανε τραυλός, όμως ούτε κουφός ούτε στραβός ήτανε.
- Προς δυστυχ(αν των συμπατριωτών του. [...])

Λίγες μέρες πριν στη μόνιμη στήλη «Η Φωνή Μας» της Αναγέννησης δημοσιεύεται το άρθρο που ακολουθεί. Καταγγέλλει την στάση εκπαιδευτικού στα Καρδάμυλα. (7/10/45)

Από τα Καρδάμυλα

Πληροφορούμαστε πως ο Γυμνασιάρχης Καρδάμυλων κ. Τσουπάκης δεν δέχτηκε το μαθητή Γ. Χαλκιά με τη δικαιολογία ότι είναι αναρχικός.

Ρωτούμε τον κ. Τσουπάκη με ποιο δικαίωμα διώχνει τους μαθητές τη στιγμή μάλιστα που το Γυμνάσιο της Χίου τους δέχεται χωρίς δυσκολίες.

Ο κ. Τσουπάκης πρέπει να καταλάβει πως κάθε σχολείο είναι για τους μαθητές και μόνο κι όχι τσιφλίκι του κάθε μανιακού εκπαιδευτικού ντραγάτη.

Το επόμενο άρθρο, είναι από την εφημερίδα Εμπρός (19/10/1945) και αφορά τη μόρφωση του λαού. Για την συμμετοχή στη «δωρεάν» εκπαίδευση είναι απαραίτητη η καταβολή ενός ποσού χρημάτων το οποίο δύσκολα μπορεί να διαθέσει ο μέσος εργαζόμενος, με αποτέλεσμα να αναγκάζεται να μην στέλνει τα παιδιά του στο σχολείο.

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Η ΜΟΡΦΩΣΗ ΜΟΝΟΠΩΛΙΟ ΤΩΝ ΠΛΟΥΣΙΩΝ

Οι πλουτοκρατικές φασιστικές κυβερνήσεις ανέκαθεν τη μόρφωση την είχαν δικό τους μονοπώλιο. Φρόντιζαν με κάθε μέσο να κρατάν το λαό στο σκοτάδι της αμάθειας, για να τον έχουν υπάκουο σκλάβο στις εκμεταλλευτικές τους ορέξεις. [...]

Αν πάρουμε ένα μαθητή του γυμνασίου και ζητήσουμε να δούμε πόσα χρήματα θέλει θα έχουμε. Για δέκα βιβλία από 350 δραχ. κατά μέσο όρο 3.500 δρ. Μια στέκα μαύρη 8.000, ένα μπουκαλάκι μελάνι 150 δρ. ένα λάστιχο 50 δρχ ένα μολύβι κόπιας 300 δρχ, 12 τετράδια τον 30 φύλων 1260 δρχ. μια πλάκα στυπόχαρτο 150 δρχ. Πέντε πέννες 100 δρχ. Ένα διαβήτη 150 δραχ. ένα κονδυλοφόρο 100 δρχ Παραλείπομε μερικά μικροπράγματα, έχουμε σύνολο 13.760. Κι αυτές μόνο για μια φορά;

⁴⁶Εννοεί το Νεολόγο, εφημερίδα της Χίου

ασφαλώς όχι. Κάθε λίγο και λιγάκι θα χρειάζονται χαρτιά και μολύβια.
[...]

Που θα βρει όλα αυτά τα χρήματα ο φτωχός επαγγελματίας, ο άνεργος εργάτης; ο μισθοδίαιτος υπάλληλος, Δεν έχει παρά να βλέπει με σπαραγμό καρδιάς τα παιδιά του να είναι καταδικασμένα στην αμάθεια, Γιατί σήμερα όπως και πάντα, η μόρφωση είναι μονοπώλιο των πλουσίων.[...]

Και πάνω σ' όλα αυτά έρχεται να προστεθεί η περίφημη "εκκαθάρισις των εκπαιδευτικών λειτουργών". Δεκαεννιά δάσκαλοι διώχνονται απ' τις θέσεις τους στο νησί μας. [...]

M. A.

Από τη μόνιμη στήλη του Εμπρός «Η σκοπιά μας» είναι παρμένο το επόμενο άρθρο. Δημοσιεύεται στις 26 Οκτωβρίου 1945. Αναφέρεται σε δηλώσεις του Νομάρχη Χίου Σταματιάδη, ο οποίος προσπαθεί να υποβαθμίσει το κίνημα της εθνικής αντίστασης σε συσχετισμό με την ακρίβεια της αγοράς αγαθών.

ΣΤΑΧΤΗ ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ

Ο Νομάρχης κ. Σταματιάδης δεν αφήνει ευκαιρία να μη σκόρπισε το φαρμάκι του κατά του κινήματος εθνικής αντίστασης. Έτσι προχτές σε ανακοίνωση του για την ακρίβεια των τροφίμων, αφού αραδιάζει μερικές αστείες φοβέρες ενάντια στους αισχροκερδείς αόριστα και αφηρημένα, ενώ όλοι οι αισχροκερδείς είναι γνωστοί και θα μπορούσε να τους βάλει στα καθήκοντα τους μέσα σε 24 ώρες, στο τέλος λέγει, ότι η στάση αυτών των αισχροκερδών "δίνει αφορμή, και ευκαιρίαν εις τους αναρχικούς να προπαγανδίζουν το φθοροποιόν έργον των." [...]

Το παρακάτω άρθρο από την εφημερίδα Εμπρός αναφέρεται, με αρκετή δόση χιούμορ αλλά και πικρίας, σε περιστατικό κατά το οποίο μια εύρεση ρολογιού από άνθρωπο με αριστερά ιδεώδη και η παράδοσή του στον ιδιοκτήτη του χωρίς τη μεσολάβηση της αστυνομίας προκάλεσε τη μήνυση των αστυνομικών αρχών σε βάρος του. Το άρθρο δημοσιεύεται στη μόνιμη στήλη «Η σκοπιά μας» την τελευταία μέρα του Οκτώβρη του 1945.

ΑΝΤΑΜΟΙΒΗ

Πριν λίγες μέρες ο σγ. Πλωμαρίτης βρήκε ένα ρολογάκι και το έφερε στα γραφεία του ΕΑΜ. Έγινε ειδοποίηση στον τύπο και ήρθε και το παρέλαβε ο κ. Δερμιτζάκης. Σχετικό ευχαριστήριο δημοσιεύτηκε στην

"Πρόοδο". Ο κ. Δερμιτζάκης θέλησε να ανταμείψει τον σγ. Πλωμαρίτη αλλά δεν δέχθηκε.

Τον σγ. Πλωμαρίτη όμως ζήτησε και κάποιος άλλος να τον ανταμείψει με το δικό του τρόπο κι αυτός. Τον ζήτησε ο ανθυπασπιστής Ζορμπάς για να τον δηλώσει ότι του... υπέβαλε μήνυση γιατί έπρεπε να πάει το ρολογάκι στην αστυνομία!

Παρ' όλο που είμαστε βέβαιοι ότι την πράξη του "αναρχικού" Πλωμαρίτη ποτέ δεν θα είχε την τιμιότητα να την κάνει κανείς απ' αυτούς που λέγονται "εθνικόφρονες", πιστεύουμε ότι, αν κατά τύχη γίνονταν κάτι τέτοιο, θα χαλούσε ο κόσμος. Ολοσέλιδα άρθρα στην "Πρόοδο" λόγο εξυμνητικό κι ίσως ίσως και κανένα παράσημο. Στον "αναρχικό" όμως Πλωμαρίτη... μήνυση.

Ωραία ανταμοιβή μα την αλήθεια! Έτσι κύριε Πλωμαρίτη! Για να μάθεις άλλη φορά να επιστρέφεις τα ρολογάκια στους κατόχους των.

Το Νοέμβριο, μήνα της κυβερνητικής αλλαγής, οι κατηγορούμενοι για στάση από την 10^η/6/1945 έχουν αρχίσει ν' αποφυλακίζονται. Στις 10 του ιδίου μήνα αποφυλακίζεται ο διατελέσας δήμαρχος Χίου κατά την απελευθέρωση, Απόστολος Αμύγδαλος. Ο Πρωτοπόρος συνεχίζει, στο άρθρο του, που αναγγέλλει την απελευθέρωσή του, να ζητά την απελευθέρωση και των υπολοίπων που με τη γνωστή μέθοδο των αναβολών των δικών συνεχίζουν να κρατούνται. Χαρακτηριστικός ο τίτλος του Πρωτοπόρου, ένα μήνα αργότερα για το θέμα αυτό, στις 18/12/1945, στην πρώτη σελίδα που λέει: «ΜΙΣΟ ΧΡΟΝΟ ΠΡΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΑΙ ΑΝΤΕΘΝΙΚΟ ΠΑΘΟΣ»

Αυτή τη χρονική περίοδο, παρά το γεγονός ότι η νέα κυβέρνηση του Θεμιστοκλή Σοφούλη υποσχόταν την εξουδετέρωση της τρομοκρατίας, όλα έδειχναν πως η ένταση στο νησί δεν θα είχε αίσια κατάληξη.

Μια συμπλοκή λαμβάνει χώρα, σ' ένα καφενείο, στο Κάστρο της Χίου, το βράδυ της Τρίτης 20 Νοεμβρίου, με αποτέλεσμα οι θαμώνες του καφενείου που αμύνθηκαν σε επίθεση «αγνώστων» να συλληφθούν. Ήταν η πρώτη σοβαρή εκδήλωση ενάντια στην ησυχία του νησιού με στόχο την κάμψη του φρονήματος των επαναπατρισθέντων μεσανατολιτών.

Το επόμενο άρθρο της εφημερίδας *Εμπρός* που δημοσιεύεται στις 28 Νοεμβρίου 1945 αφορά σειρά τρομοκρατικών ενεργειών εναντίων δημοκρατικών πολιτών, εκβιασμούς, ξυλοδαρμούς, βασανισμούς κ.α. τα οποία καταγγέλλονται από την εφημερίδα. Στο τέλος του άρθρου εκφράζεται η ευχή, να εξαλείψει η νέα κυβέρνηση τα φαινόμενα αυτά...

ΕΦΙΑΛΤΙΚΕΣ ΜΕΡΕΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΤΟΥ ΖΟΡΜΠΑ

Τις μέρες που μας πέρασαν, που ήταν και οι τελευταίες του μεταδεκεμβριανού δοσίλογου κράτους του "Τρόμου" κι όχι του "Νόμου", οι εργατικές συννοικίες έζησαν εφιαλτικές μέρες τρομοκρατίας.

Ο περιβόητος για την τρομοκρατική του δράση ανθυπασπιστής Ζορμπάς είχε πραγματικά φρενιάσει.

Υστερα από τη δολοφονική επίθεση των μπράβων της Χ Ροζάκηδων και Σία αντί να πιαστούν οι δολοφόνοι, πιάστηκαν αθώοι πολίτες που απλούστατα αμυνόμενοι τσάκισαν στο ξύλο τους δολοφόνους. Στο κρατητήριο κακοποιήθηκαν βάνανσα οι Αλ. Τσόκας, Στέλιος Λύκος, Αντ. Καζάνας και Γ. Κακλιός.

Ακολούθησε έπειτα το μπλόκο στο συνοικισμό του Σκυλιτσείου. Σ' αυτό πήραν μέρος πολυάριθμοι χωροφύλακες οπλισμένοι σαν αστακοί, εποχούμενοι αυτοκινήτου. Έπιασαν μικρά παιδιά και τα οδήγησαν στο τμήμα. Εκεί τα υπέβαλαν σε φρικτά βασανιστήρια. Τους έβαλαν μολύβια στα δάκτυλα και τα πίεζαν για να τα αναγκάσουν να μαρτυρήσουν από τους πόνους. Υστερα με βάση τις εκβιαστικές αυτές καταθέσεις οι αφηνιασμένοι αυτοί διάδοχοι των Ναζί (γιατί σαν τέτοιοι πρέπει να χαρακτηριστούν απ' τις πράξεις τους) έκαμαν συλλήψεις πολιτών, που κοιμώντουσαν στα κρεβάτια τους ήσυχα.

Μέσα στο πανδαιμόνιο και τον πανικό που δημιουργήθηκε απόβαλε από τρομάρα η αδελφή του σ. Σταύρου Γαλανού Ειρήνη Κρόκου. Τώρα βρίσκεται σε κρίσιμη θέση στο Σκυλίτσειο Νοσοκομείο.

Στους συλληφθέντες ζητούν να στηρίξουν κατηγορία για παράνομη Οπλοφορία, γιατί βρήκαν, λέει, κάτι... λίμες πάνω στα παιδάκια. Με το ξύλο ανάγκασαν τα παιδάκια να λένε ότι τους έδωσαν εντολή να κρατούν λίμες για να σκοτώσουν... τους χωροφύλακες.

Μα εκεί που ξέσπασε η σαδιστική μανία του Ζορμπά ήταν ο κρατούμενος Μικές Μιμίδης. Ήταν εκείνος που είχε ξυλοφορτώσει τους χίτες του Κονταριού που τον προκάλεσαν. Γι αυτή του την πράξη πιάστηκε μαζί με το σγ. Β. Μοσχούρη και καταδικάστηκαν. Στο κρατητήριο ήρθαν δυο φαντάροι και μπροστά στον ανθυπασπιστή Κολωνία έβριζαν τους κρατούμενους και τους έλεγαν: "Αυτούς που κτυπήσατε δεν ήταν χίτες. Χίτες και ταγματασφαλίτες είμαστε εμείς". Έπειτα τους άνοιξε ο Κολωνίας και μπήκαν στο κρατητήριο όπου αποπειράθηκαν να κτυπήσουν τον σ. Μιμίδα.

Αλλά ο σύντροφος αμυνόμενος στραμπούλισε τα χέρια του χίτη και τον πέταξε έξω από το κρατητήριο. Τότε ο Ζορμπάς με 14 χωροφυλακές μπήκαν κρατώντας ένα βούρδουλα, δυο ξύλα και ένα σίδερο κι άρχισαν να κτυπούν οι "παλικάράδες" λέγοντας του: "θα την αλλάξεις την ιδέα σου ή όχι;" Το μαρτύριο αυτό βάσταξε 20 λεπτά της ώρας. Μάρτυρας γι αυτό είναι ο επίσης κρατούμενος Στέλιος Λύκος που κι αυτόν τον έχουν κυριολεκτικά σαπίσει στο ξύλο.

Για να μη υποβάλλουν μηνύσεις οι κτυπημένοι, τους απομονώνουν, ωστόσο να εξαλειφτούν τα ίχνη των κτυπημάτων και των βασανιστηρίων, για να βγαίνουν λάδι και να διαψεύδουν τα βασανιστήρια.

Το Σάββατο το βράδυ στην πλατεία Βουνακίου εθνοφύλακες, οπλισμένοι με χειροβομβίδες, κυνηγούσαν τον σγ. Μικέ Μιμίδη και τον συναγων. Β. Μοσχούρη (που αποφυλακίστηκαν γιατί έκαναν έφεση) και ζητούσαν να τους σκοτώσουν. Οι καταδιωκόμενοι μπήκαν στο καφενείο της αγοράς. Οι φαντάροι τους κυνήγησαν και εκεί αλλά κατόρθωσαν να διαφύγουν από την πίσω πόρτα.

Πιστεύομε ότι η καινούργια κυβέρνηση δεν θα επιτρέψει τη συνέχιση της τρομοκρατίας.

Παρά τις συνεχιζόμενες προσπάθειες εκδίωξης της αριστεράς από κάθε κοινωνικοπολιτική δραστηριότητα του νησιού, το ίδιο το Ε.Α.Μ. δεν παύει να πιστεύει πως υπάρχει λύση για ειρηνική συμβίωση και να προσπαθεί προς αυτή την κατεύθυνση. Έτσι, σε άρθρο του Εμπρός, δημοσιευμένου στις 30 Νοεμβρίου 1945, διαβάζουμε τις κινήσεις μιας αντιπροσωπείας της διακομματικής επιτροπής του Ε.Α.Μ. Χίου.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΤΟΥ ΕΑΜ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ

Αντιπροσωπεία της διακομματικής του ΕΑΜ από τους συναγ. Κοκκαλιάδη, Στρουμπή, Μαυρογιάνη και Μαγγανά επισκέφτηκε προχτές το Νομάρχον ντακ. Κορδή και του εξέθεσε τις απόψεις του ΕΑΜ για τη νέα φάση της πολιτικής κατάστασης του τόπου για την αποκατάσταση ισοπολιτείας, τάξης, ησυχίας ακομμάτιστης συμπεριφοράς των Κρατικών οργάνων και ζήτησε να καταβληθούν δραστήριες ενέργειες για την άμεση ανακούφιση του λαού.

Σήμερα θα επισκεφτεί το κ. Διοικητή της Χωροφυλακής.

Στα τέλη Νοέμβρη με αρχές Δεκέμβρη του 1945, στα δικαστήρια της Σύρας εκδικάζεται η υπόθεση του Λουλακάκη, ο οποίος ήταν ένας από τους μεγαλύτερους μαυραγορίτες, συμφωνα πάντα με τον αριστερό τύπο, όμως πάρα ταύτα αθωνώνεται κάτι που προκαλεί έντονες αντιδράσεις στο νησί. Πολλά δημοσιεύματα λαμβάνουν χώρα στον ΕΑΜικό τύπο την εποχή εκείνη με αδιάσειστα στοιχεία για την «πατριωτική» δράση του ατόμου αυτού. Τίποτα όμως δεν φαίνεται να ταράσσει την ηρεμία των όσων βρίσκονταν πίσω από την υπόθεση αυτή. Παραθέτουμε τμήμα άρθρου που αναφέρεται στο θέμα αυτό και αφορά την κάλυψη που παρείχε ο δοσίλογος τύπος στη δραστηριότητα του ατόμου αυτού. Έχει τίτλο «Ο ΔΗΜΙΟΣ ΤΟΥ ΧΙΑΚΟΥ ΛΑΟΥ» και δημοσιεύεται στο Εμπρός στις 5 Δεκεμβρίου 1945.

[...] Ο ΠΟΥΛΗΜΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Και για να κρατά κλειστό το στόμα του τύπου ο Λουλακάκης μοίραζε αφειδώλευτα τις διατακτικές⁴⁷ στους πουλημένους κοντυλοφόρους της δοσίλογης εφημερίδας "Πρόοδος". Μέσα στα βιβλία των διατακτικών είτε στο όνομα Κουτελάκης είτε στο όνομα Φραγκούλης είτε ως "δημοσιογράφοι" είτε ως "προσωπικόν εφημερίδων" οι φίλοι μας, που δεν ξέρουν τι θα πει "δοσίλογοι", έχουν πάρει διατακτικές για συνολικό ποσό 716,5 οκάδων τροφίμων (σιτάρι, σύκα, σταφίδα, κεχρί, πατάτες, φακή, φασόλια) και δυο τενεκέδες πετρέλαιο (αυτό φυσικά μπορεί να τόθελαν για να καθαρίζουν το τυπογραφείο). Έτσι εξηγείται και η τόση ευφράδεια της αμαρτωλής γεροντοκόρης που εξαντλούσε τη ρητορική της σε ύμνους προς το Λουλακάκη⁴⁸ καθώς και το άσβυστο μίσος της κατά των συμμάχων, "νάνι — νάνι" "γκάγκστερ του αέρος". Οι σύμμαχοι βλέπετε ήταν μακρυνά. Δεν μπορούσαν να πληρώσουν. Αυτοί οι "γκάγκστερ" έρριχναν οι αθεόφοβοι μπόμπες και σκότωναν τους "Ηρωες του Αίγαιου". Τώρα που ελευθερωθήκαμε και ήρθαν κοντά οι σύμμαχοι; Τώρα αλλάζει. Μπορούμε να τους υμνήσουμε κι αυτούς. Και να κάμνομε και επίθεση στον "εαμοκομμουνιστικό τύπο" που "θεωρεί όλους τους εκτός του ΕΑΜ δοσίλογους, προδότες, και τα όμοια" και που "κατάπие την γλώσσαν του". "Μα την αλήθεια πρέπει να οικτίρει κανείς τους ανθρώπους αυτούς και το κατάντημα των", καημένη "δοσίλογη" Πρόοδος

Το άρθρο της Αναγέννησης που ακολουθεί μας ενημερώνει για το νεοϊδρυθέν σώμα των Αλκύμων που στην ουσία είναι η οργάνωση των νέων της Χ, πράγμα που αποδεικνύεται από τις προϋποθέσεις που πρέπει κάποιος να πληροί για να γίνει μέλος. Η «αντίδραση» στην προσπάθεια να διαβρώσει τον υγιή πολιτικά πληθυσμό της Χίου απλώνει παντού τα πλοκάμια της. (24/12/45)

ΠΡΟΣΚΟΠΙΚΗ ΖΩΗ ΧΕΙΡΟΤΕΡΟΣ ΚΙ ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Ο.Ν.

Στο προηγούμενο μας φύλλο σχολιάζοντας την ίδρυση του Σώματος Αλκύμων και εξετάζοντας τις υποκειμενικές και αντικειμενικές συνθήκες κάτω από τις όποιες δημιουργήθηκε —και δεν μπορεί να είναι διαφορετικά— σαν τέτοιο ενώ στην ουσία είναι η Οργάνωση Χ που όμως δεν τολμάει να δείξει το πρόσωπο της.

⁴⁷ Για παραλαβή τροφίμων

⁴⁸ Νομάρχης επί κατοχής

Οι προϋπόθεσεις που απαιτούνται να γίνει ένας μέλος του Σώματος—δηλαδή το να βεβαιώσουν δυο άλκυμοι ότι δεν ανήκει ούτε στην ΕΠΟΝ ούτε στο ΣΕΠ—δείχνουν χωρίς καμιά αμφιβολία κατά πόσο έχουμε δίκιο.

Τις μέρες του Δεκέμβρη, μια σειρά από γεγονότα που λαμβάνουν χώρα στο νησί, κάνουν τον Νομάρχη Χίου Σταματιάδη κόκκινο πανί για το ΕΑΜ. Η αριστερά ζητά επίμονα να φύγει από το νησί καθώς θεωρεί ότι είναι εκπρόσωπος μιας παροχυμένης κατάστασης και πως προχωρά σε συμφωνίες «κάτω απ' το τραπέζι» σε βάρος του Χιακού λαού. Εδώ, στο άρθρο του Εμπρός που δημοσιεύεται στις 28 Δεκεμβρίου 1945, διαβάζουμε πως ενώ υπήρχε από καιρό ειλημμένη απόφαση για απομάκρυνση του Νομάρχη λόγω τις μεγάλης σε βάρος του λαϊκής αντίδρασης, διάφοροι κύκλοι προσπαθούν να ανατρέψουν την απόφαση αυτή και επίσης να σπιλώσουν το όνομα του Μητροπολίτη Χίου ο οποίος είχε αγωνιστική δράση κατά των Γερμανών ώστε να στρέψουν αλλού την κατάσταση.

Η ΠΑΡΑΣΥΝΑΓΩΓΗ

Οι άνθρωποι του Μαύρου Μετώπου σε συμμαχία με ορισμένους του Κέντρου ζητούν να παραμείνει ο λαομίσητος Σταματιάδης.

Ο λαομίσητος Νομάρχης Σταματιάδης, υστέρα από τη λαϊκή αγανάκτηση και την παλλαϊκή απαίτηση για την απομάκρυνσή του, που εκδηλώθηκε με επιτροπές και τηλεγραφήματα διαμαρτυρίας απ' όλες τις γωνιές της Χίου, αντικαταστάθηκε και στη θέση του μπήκε ο κ. Α. Κιντούρης. Η αντικατάσταση δημοσιεύτηκε και στις Αθηναϊκές εφημερίδες της 22 του Οκτώβρη.

Τώρα διαδίδεται ευρύτατα ότι ο Σταματιάδης θα παραμείνει στη Χίο. Η φήμη αυτή, κυκλοφόρησε υστέρα από μια παρασυναγωγή που έγινε στη Νομαρχία.

Ενας από τους ιδρυτές της μακαρίτισσας ΕΟΧ κάλεσε διαφόρους χρεωκοπημένους τύπους κι ανάμεσα σ' αυτούς δυστυχώς και μερικούς του κέντρου, για να πείσουν τον κ. Κυρέλλο ότι στη Χίο πρέπει να παραμείνει Νομάρχης ο Σταματιάδης. Στην ίδια παρασυναγωγή δυο άτομα επετέθηκαν συκοφαντικότατα κατά του μητροπολίτη αποκαλώντας τον "κουκούε" Ως επιχείρημα για να πείσουν τον κ. Κυρέλλο⁴⁹ ότι ο μητροπολίτης είναι "κουκουές" έφεραν το τηλεγράφημα του σεβασμιωτάτου προς τον υπουργό εφοδιασμού με το όποιο ζητούσε να φτηνώσουν τα τρόφιμα του δελτίου γιατί ο φτωχόκοσμος δεν μπορεί να τα αγοράσει.

⁴⁹ Γενικός Διοικητής Νήσων Αιγαίου στην κυβέρνηση Σοφούλη (1945 - 1946)

Είναι καιρός πια οι διάφοροι λαομίσητοι τύποι να πάψουν να είναι οι μυστικοσύμβουλοι των εκάστοτε Νομαρχών και Γενικών Διοικήτων, γιατί ζητούν πάντα να εξυπηρετήσουν τα δικά τους κομματικά ή ατομικά συμφέροντα.

Για τόσο σοβαρά ζητήματα όπως το ζήτημα του Σταματιάδη ο λαός είναι εκείνος, που πρέπει να ρωτιέται.

Και ο λαός έχει εκδώσει τελεσίδικη την απόφαση του: Να φύγει ο Σταματιάδης!

Εκτός από τους βυρσοδεψεργάτες που όπως αναφέρθηκε ξανά ήταν μία από τις μεγαλύτερες ομάδες που εκπροσωπούσαν την εργατική τάξη, έτσι οι ναύτες και οι ναυτεργάτες, σε ένα νησί με μεγάλη ναυτική παράδοση, ήταν μια εξίσου πολυπληθής ομάδα. Ο εαμικός τύπος ασχολείται ιδιαίτερα συχνά με αυτή την τάξη και τα προβλήματά της, καθώς είναι απ' αυτές που κατά τον πόλεμο επλήγησαν ιδιαίτερα και είχαν μεγάλες απώλειες σε έμψυχο δυναμικό. Στο ίδιο φύλλο διαβάζουμε λοιπόν μια σειρά ενεργειών της αντιπροσωπίας για την επίλυση βιοτικών αναγκών.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ Ο.Ε.Ν.Ο. ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΩΝ ΝΑΥΤΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ

Οι αντιπρόσωποι της Ο.Ε.Ν.Ο. επισκέφθηκαν σήμερα το πρωί τον κ. Λιμενάρχη για τα παρακάτω ναυτεργατικά ζητήματα.

1) Για το έκτακτο επίδομα με 10.000 δραχ. που δίνεται κατόπιν αποφάσεως του Υπουργείου Ε. Ν. σε όλους τους ναυτεργάτες σύμφωνα με ορισμένα προσόντα καθώς και για την επέκταση του επιδόματος ανεργίας που αρχίζει από την 7^η του Γενάρη στους ναυτεργάτες απ' το εξωτερικό υστέρα από 6 μήνες ανεργία. Σύμφωνα με τηλεγράφημα από το Κεντρικό Γραφείο της Ο.Ε.Ν.Ο. στο Πειραιά το έκτακτο επίδομα των 10 χιλ. δραχ. άρχισε να δίνεται στο Πειραιά και την Αθήνα από την παραμονή των Χριστουγέννων.

2) Για το ζήτημα των ναυτεργατών εκείνων που κατά την πολεμική περίοδον έχασαν τα φυλλάδια τους και μέχρι που να βρεθούν ή να επανεκδοθούν άλλα, θα πρέπει ο κ. Λιμενάρχης να ενεργήσει γράφοντας έγκαιρα στο Υπουργείο Ε. Ν. για να μην αποκλειστούν οι ναυτεργάτες εκείνοι που δεν θα μπορέσουν ν' αποδείξουν τα προσόντα που χρειάζονται.

3) Για καθυστέρηση του επιδόματος ανεργίας του Δεκέμβρη.

4) Για την τακτοποίηση της πληρωμής του επιδόματος ανεργίας στους ναυτεργάτες της Λαγκάδας που είναι σωστή και δίκαιη η απαίτησή τους η πληρωμή στο έξης να γίνεται στη Λαγκάδα για να μη φορτώνονται με έξοδα και κόπους οι δικαιούχοι ναυτεργάτες κατεβαίνοντας στη χώρα να πάρουν το επίδομα όπως γινότανε μέχρι σήμερα.

Για το πρώτο ζήτημα ο κ. Λιμενάρχης edήλωσεν ότι δεν είχε καμιά διαταγή ακόμα από το Υπουργείο.

Για το δεύτερο είπε ότι όταν θα λάβη τη διαταγή, θα φροντίση να συνεννοηθεί με το υπουργείο Ε.Ν⁵⁰. τι θα γίνη για το ζήτημα εκείνων που έχουν χάση τα φυλλάδια.

Για το τρίτο είπε ότι θα κάνει τηλεγράφημα στο Υπουργείο.

Και για το τέταρτο ζήτημα είπε ότι είναι της αρμοδιότητός του και θα το ξανασυζητήσει όταν θα έλθουν τα άλλα επιδόματα.

Εκ του Γραφείου της Ο.Ε.Ν.Ο. Τμήμα Χίου

Μπαίνοντας στο 1946, τα πράγματα δεν φαίνεται να αλλάξουν προς το καλλίτερο στο νησί της Χίου. Η ανομία και η αυθαιρεσία καταδυναστεύει τον πληθυσμό. Η αντίδραση σε φαινόμενα παράλογης αστυνομικής βίας είναι ποια μαζική, ειδικά όταν μιλάμε για τοπικές κοινότητες. Έτσι βλέπουμε στο άρθρο που ακολουθεί (Εμπρός 4/1/46), ένα δείγμα μαζικής αντίδρασης του λαού σε πράξεις αυθαιρεσίας της χωροφυλακής, με άμεσα μάλιστα αποτελέσματα.

ΥΠΕΡΟΧΟ ΔΕΙΓΜΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΑΥΤΟΑΜΥΝΑΣ Ο ΛΑΟΣ ΣΤΑ ΝΕΝΗΤΑ, ΑΝΤΡΕΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ, ΕΜΑΤΑΙΩΣΕ ΤΗ ΣΥΛΛΗΨΗ ΠΟΛΙΤΩΝ

Την ημέρα της Πρωτοχρονιάς ο λαός του χωριού γιόρταζε με χορούς και τραγούδια. Το γλέντι πέρασε ειρηνικά. Κράτησε από την παραμονή μέχρι τις 10 το πρωί οπότε και διαλύθηκε, αφού προηγούμενα οι συγκεντρωμένοι πέρασαν και χαιρέτησαν τους χωρικούς στα σπίτια τους, όπως είναι το έθιμο του χωριού. Ο λαός μέσα στον ενθουσιασμό του τραγούδησε και μερικά τραγούδια του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα. Μαζί με το λαό αγαπημένα γλεντούσαν και οι χωροφύλακες του φυλακείου Νενήτων.

Την άλλη μέρα της Πρωτοχρονιάς, το απόγεμα έφτασαν στο χωριό ο σταθμάρχης Καλαμωτής μαζί με χωροφυλακές και ειδοποίησαν τους Σ. Βουνουσάκη, Μικέ Βαρβάκη, Μιχάλη Βαρβάκη, Μ. Χαλκούση, Γ. Συκαλά, Γ. Βούκουνη, Γ. Ταναΐνη και Κ. Γεωργινή, να παρουσιαστούν στο φυλάκειο. Οι πολίτες παρουσιάστηκαν. Εκεί ο σταθμάρχης τους δήλωσε ότι είναι κρατούμενοι γιατί "διατάραξαν την κοινή ησυχία" γιατί "έβρισαν το βασιλιά" και φώναξαν "κάτω ο φασισμός". Όταν γνώστηκε η σύλληψή τους, επιτροπές από κατοίκους παρουσιάστηκαν και ζήτησαν την απελευθέρωσή τους. Σε ερώτηση που υπέβαλαν στο σταθμάρχη για τη δικαιολογία της σύλληψής, τους απάντησε ότι "κρατούνται για

⁵⁰ Εμπορικής Ναυτιλίας

πολιτικούς λόγους και θα μεταφερθούν στην Καλαμωτή". Ο κόσμος που είχε στο μεταξύ συγκεντρωθεί, όταν άκουσε την πρόθεση του σταθμάρχη, να τους μεταφέρει στην Καλαμωτή, καταγανακτισμένος, σχημάτισε πολυμελείς επιτροπές από άνδρες και γυναίκες και ζήτησε από το σταθμάρχη την άμεση απελευθέρωση των κρατουμένων, δηλώνοντας ότι σε διαφορετική περίπτωση θα έμενε όλος ο κόσμος μαζί με τους κρατούμενους. Ο σταθμάρχης μπροστά σ' αυτό το υπέροχο δείγμα μαζικής λαϊκής αυτοάμυνας, αφού μάταια απείλησε να μεταχειριστεί τα όπλα, βλέποντας τη σταθερή αποφασιστικότητα του λαού αναγκάστηκε να υποχωρήσει και να ελευθερώσει τους κρατούμενους.[...]

Τόσο η άνιση αντιμετώπιση των επονιτών σε σχέση με τους Άλκυμους όσο και η δράση των τελευταίων είναι τα θέματα που θίγονται από τον συντάκτη του άρθρου της Αναγέννησης που ακολουθεί. (13/1/46)

ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΧΙΩΤΙΚΟΥ ΑΛΚΥΜΙΣΜΟΥ

Στις 22/12/45 παραμονή της συγκέντρωσης του ΕΑΜ και η ώρα 8 το βράδυ ο Κοκκάλης, άλκυμος και μαθητής του Γυμνασίου, επί κεφαλής δυο ακόμη αλκύμων έγραψαν μοναρχοφασιστικά συνθήματα της Ε.Β.Ε.Ν.!! ακόμη κι αντιαμικά στην οδό Πρωίου. Όταν έγιναν αντιληπτοί από δύο συναγωνιστές μας, προσπάθησαν με κατεβασμένα τα κεφάλια να του στρίψουν. Κατά κακή τους όμως τύχη συναντήθηκαν σε λίγο κάτω από ένα ηλεκτρικό φως με τρεις άλλους νέους, τον Σόδη γιγί του φαρμακοποιού Σόδη, άλκυμο και μαθητή του Γυμνασίου, τον Πισία πρόσκοπο!! και το μαθητή Σφήκα, κι άρχισαν, αφού πια ξεσκεπάστηκαν να σφυρίζουν όλοι μαζί σαν ληστοςυμορίτες, ασφαλώς για να δώσουν το σήμα κινδύνου κι σ' άλλους "λεβέντες". Την άλλη μέρα το πρωί τα σπίτια των δρόμων Πρωίου, Θεοπόμπου, Καινούργιου Δρόμου και Ελευθερίου Βενιζέλου βρέθηκαν γεμάτα από τα ίδια συνθήματα.

Για το σάπιο περιεχόμενο του άλκυμισμού ποτέ δεν είχαμε την παραμικρότερη αμφιβολία. Και τούτο γίνεται ακόμη πιο φανερό υστέρα από την ανακοίνωση του κ. Υπουργού της Παιδείας, σχετικά με την εγγραφή καταγγελία πού υπάρχει εναντίον του Διοικητικού Συμβουλίου των Αλκύμων από την οποία φαίνεται ότι οι Άλκυμοι συνεργάζονται με τον "διάδοχο" Παύλο και ότι το Δ. Σ. τους δίνει εντολή στους αλκύμους να περνούν μέρος στις τρομοκρατικές ενέργειες των χιτών, να οπλοφορούν και ότι τους εμποτίζει με μοναρχοφασιστικό δηλητήριο επιδιώκει την αναβίωση της ΕΟΝ, Ο κ. Υπουργός τόνισε ότι θα εξετάσει την υπόθεση και θα λάβει τα απαιτούμενα μέτρα.

Τι λένε λοιπόν ο κ. Δήμαρχος κι οι Αστυνομικές Αρχές, που κάποτε χάλασαν τον κόσμο για να σβύσουν τα συνθήματα του ΕΑΜ για το "αντεθνικό τους περιεχόμενο" και για τον καλλωπισμό της πόλης μας; Θα πάρουν μέτρα και για τους εδώ αλκύμους; Περιμένουμε.

Το ίδιο θέμα του υπερβάλοντα ζήλου των αστυνομικών οργάνων απασχολεί και την άλλη ΕΑΜική εφημερίδα της Χίου. Ας παρακολουθήσουμε πως το διαχειρίζεται. (Πρωτοπόρος 15/1/1946)

**ΕΝΑ ΔΕΙΓΜΑ ΛΑΪΚΗΣ ΑΥΤΟΑΜΥΝΑΣ
ΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ
ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ ΟΠΩΣ ΕΠΡΕΠΕ ΣΤΙΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ**

Αργά το βράδυ του Σαββάτου κι' ενώ μια ομάδα πολιτών τραγουδούσε δημοκρατικά αντιφασιστικά τραγούδια, δέχτηκε τη λυσσασμένη επίθεση μιας ομάδας χωροφυλάκων με επί κεφαλής το διαλεχτό παιδί του κ. Ζορμπά το Μαρίνο Πατσέλη. Με τα πιστόλια στα χέρια, προτείνοντας τα στους πολίτες τους διέταξαν να σηκώσουν τα χέρια και να τους ακολουθήσουν. Συνήθισαν οι άνθρωποι ανεξέλεγκτοι από τις μεταδεκεμβριανές κυβερνήσεις να διατάζουν οποιαδήποτε ώρα, κι' όποτε τους κάπνιζε, να σέρνουν κατά το γούστο τους κάθε πολίτη, γι' αυτό και τους κακοφάνηκε όταν οι άνθρωποι που τραγουδούσαν διαμαρτυρήθηκαν και ζήτησαν να μάθουν το λόγο της "βίαιης αυτής προσαγωγής".

Άρχισαν αμέσως να πυροβολούν με τα περίστροφα τους, πράγμα που έκανε ολάκερη την περιοχή να αναστατωθεί. Όλος ο κόσμος πετάχτηκε στο δρόμο, άντρες, γυναίκες και παιδιά, για να δει τι συμβαίνει.

Κι' έμαθε την αλήθεια. Είδε μερικά όργανα της "τάξης" να πυροβολούν ανθρώπους που τραγουδούσαν.

Αηδιασμένος και καταγαναχτισμένος κινήθηκε τότε σύσσωμος με φωνές και γιούχα.[...]

Περίτρομη η κουστωδιά, μπροστά στην αγανακτισμένη λαοθάλασσα πετούσε τώρα χειροβομβίδες καπνογόνες δημιουργώντας προπέτασμα καπνού και το βάζε στα πόδια. . .

Η χωροφυλακή της Χίου δεν μπορούσε ν' αφήσει το γεγονός αυτό να περάσει ανεκμετάλλευτο. Τα πράγματα χειροτερεύουν και το κλίμα οξύνεται ακόμη περισσότερο. Το πρώτο αίμα αθώων πολιτών χύνεται και στη Χίο, με δράστη τον συνήθη ύποπτο αντιδραστικό χωροφύλακα Παντελίδη ο οποίος πυροβολεί μέσα σε συγκεντρωμένο πλήθος στο συνοικισμό Βαρβάσι και σκοτώνει δύο νέους μόνο και μόνο γιατί τραγουδούσαν. Η οργή ξεχειλίζει για τους δράστες. Τα όσα έγιναν και τα

όσα επακολούθησαν περιγράφονται στο φύλλο του Εμπρός στις 18 Ιανουαρίου 1946.

ΝΑ ΣΥΛΛΗΦΘΟΥΝ ΟΙ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ

Για σένα μάνα —στη γη της Χίου
στεφάνι μας η δόξα του μαρτυρίου.

Αίμα. Αίμα. Αίμα αδελφικό, αθώο αίμα, έβαψε το χώμα. Τη γη της Χίου τη μεταβάλλουν σε μια πραγματική χώρα μαρτυρίου.

Οι τρομοκράτες δολοφόνοι της Χ και του ΣΑΝ⁵¹, οι εγκάθετοι των αοράτων εχθρών του λαού που δρουν από τα παρασκήνια, ματοκύλισαν το λαό μας. Δίκες, συνωμοσίες, σκηνοθεσίες, τραμπουκισμοί, ήταν τα δώρα του Βούλγαρη. Αίμα, δολοφονίες, είναι τα δώρα της "δημοκρατικής" Κυβέρνησης του Κέντρου. Ατιμία! Αίσχος!

Χτες το βράδυ δεν ήταν μανιασμένοι ταύροι που χτύπησαν στο ψαχνό πάνω στο βρασμό ψυχικής ορμής. Ήταν τέρατα που "εν ψυχρώ" προμελέτησαν το στυγερό έγκλημα και το πραγματοποίησαν στο Βαρβάσι.

Δύο λεβεντόκορμα παιδιά του λαού, φτωχοί και αθώοι βιοπαλαιστές, ατίμητα παληκάρια από κείνα πού μόνο ο λαός μας βγάζει, είναι τα θύματα της καινούργιας δολοφονικής ενέργειας. Καντό το μολύβι που βγαίνει από τα αυτόματα τρυπά τις τρυφερές σάρκες. Χωρίς αίτια! Χωρίς καν πρόφαση! Μονάχα γιατί το μίσος οδηγεί και οι εντολές εκείνων που δεν έχουν το θάρρος να προβάλλουν στο προσκήνιο. Μα ο λαός τους ξέρει. Και τα παιδιά του λαού μας, μονάχα γι αυτό, γιατί είναι ΛΑΟΣ χτυπιούνται και σωριάζονται στο έδαφος και το αίμα πλημμυρίζει το λασπωμένο δρόμο. Μεγαλύτερη ατιμία δεν είδε το νησί; Πέρασαν μπόρες και μπόρες μα ποτέ, ποτέ το χώμα της Χίου δεν ποτίστηκε με αδελφικό αίμα. Μα τούτοι οι τύραννοι, αυτοί με την ανθρώπινη μορφή μα με ψυχή τέρατος ξεπέρασαν σε καννιβαλική ωμότητα και την πιο τολμηρή φαντασία. Ιαχές θριάμβου και τραγούδια νικητήρια φώναζαν και τραγουδούσαν οι δολοφόνοι φεύγοντας. Νίκησαν νομίζουν τον ΕΧΘΡΟ—ΛΑΟ. Πόσο γελιούνται! Τα νικητήρια που κέρδισαν είναι η λάσπη της ατιμίας πού θα ρυπαίνει την ειδεχθή μορφή τους.

Η Χίος πενθεί. Όλοι οι τίμιοι Χιώτες, και είναι η απέραντη πλειοψηφία του λαού μας, στέκει με βδελυγμία μπροστά στο ανόσιο έγκλημα. Μια κραυγή που ξεφεύγει από τα πυρακτωμένα από την αγανάχτησα στήθη, κραυγή που γεμίζει τον ουρανό του νησιού ΑΠΑΙΤΕΙ:
ΝΑ ΠΙΑΣΤΟΥΝ ΑΜΕΣΩΣ ΟΙ ΑΙΜΟΣΤΑΓΕΙΣ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ.
ΚΑΤΑΡΑ ΣΤΟΥΣ ΑΝΟΣΙΟΥΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΕΣ!

⁵¹ Σύνδεσμος Αξιωματικών Νέων

ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΕΣ ΜΕ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΟΝ ΠΑΝΤΕΛΙΔΗ
ΔΟΛΟΦΟΝΙΣΑΝ ΔΥΟ ΠΟΛΙΤΕΣ ΣΤΟ ΒΑΡΒΑΣΙ

Οι δολοφόνοι έρριξαν στο συγκεντρωμένο πλήθος και μετά τη
δολοφονία έφυγαν τραγουδώντας

Αυτά τα ηρωικά λόγια ακούσαμε απ' τον αξέχαστο μας σύντροφο, το Μανώλη Μαυράκη. Και σπάραζαν την καρδιά μας και φουρτούνιαζαν μέσα μας την αγανάκτηση. Αργά η θλιβερή συνοδεία τραβάει για το Σκυλίτσειο σηκώνοντας το λαβωμένο αδελφό.

Ο άλλος μας αδελφός ο Γιάννης Πήτας είναι πεσμένος νεκρός με μια λαβωματιά κατάστηθα στην κλινική Χριστοφορίδη. Δεν τους σκότωσαν οι Ούννοι. Όχι! Τους σκότωσαν θρασύδειλοι δολοφόνοι με στολή. Τους σκότωσε μια αφιονισμένη φάρα με επικεφαλής τον αρχιδολοφόνο Παντελίδη.

Χτές το βράδυ κατά τις επτά μια ομάδα νέοι στο συνοικισμό του Βαρβασίου τραγουδούσαν αντιφασιστικά τραγούδια. Ο χαρούμενος σκοπός είχε ενθουσιάσει τους κατοίκους του συνοικισμού που τους χειροκροτούσε. Μέσα στη γενική χαρά έφτασαν οι χωροφύλακες του σταθμού Βαρβασίου και ζήτησαν να σταματήσει το τραγούδι. Και πραγματικά αφού τραγούδησαν λίγο διαλύθηκαν ειρηνικά. Ο καθένας πήγε για το φαγητό. Σε αρκετή ώρα κατέφθασε στο συνοικισμό πάνω σε στρατιωτικά αυτοκίνητο μια κουστωδιά χωροφυλάκων οπλισμένων με αυτόματα όπλα με επικεφαλής το γνωστό τρομοκράτη μοίραρχο Παντελίδη. Πήγαν στο καφενείο του συνοικισμού και συνέλαβαν δυο αθώους πολίτες με την κατηγορία ότι τραγουδούσαν. Οι μητέρες και οι αδελφές των συλληφθέντων έτρεξαν τότε και ζήτησαν να τους αφήσουν ελεύθερους. Σε λίγο μαζεύτηκε και ολόκληρος ο συνοικισμός. Τότε ο Παντελίδης είπε: "Τραγουδούσατε, ε; Τώρα θα σας κάνω να κλάψετε". Κι έκανε να βγάλει το πιστόλι του. Αλλά για πιότερη ευκολία άρπαξε το τόμιγκαν του διπλανού χωροφύλακα και πυροβόλησε στο πλήθος φωνάζοντας: "εν Ονόματι του βασιλέως πυρ!" Ριπές αυτομάτων οπλών ρίχτηκαν τότε μέσα στον κόσμο. Οι σφαίρες σφύριζαν δαιμονισμένα και το πλήθος έτρεχε τρομοκρατημένο να σωθεί. Δυο λεβέντικα νεανικά κορμιά έμειναν ξαπλωμένα στο δρόμο. Ύστερα απ' αυτό η ορδή των χωροφυλάκων έφυγε τραγουδώντας προκλητικά.

Ο ειρηνικός συνοικισμός βυθίστηκε στο πένθος και στο κλάμα, Οι κτυπημένοι οδηγήθηκαν στην κλινική του κ. Χριστοφορίδη. Ο ένας ο Γιάννης ο Πήτας ήταν νεκρός. Ο άλλος μεταφέρθηκε στο Σκυλίτσειο για μετάγγιση. Αλλά σε λίγο ξεψύχησε. Στο δρόμο που τον μετάφερναν οι σύντροφοί του καθώς ήταν θλιβεροί και βουβοί τους είπε: "σύντροφοι εγώ πεθαίνω εσείς τραγουδάτε τον αγώνα μας".

Αυτά ήταν τα τελευταία λόγια του ηρωικού αντιφασίστα Μανώλη Μαυράκη, που υσττέρα από τέσσερα χρόνια πικρή σκλαβιά στα κάτεργα του Ντεκαμερέ, γύρισε πριν από λίγες μέρες στο ειρηνικό νησί μας, για να βρει το θάνατο από τα βόλια θρασύδειλων φονιάδων

Σπαρακτική ήταν η σκηνή όταν έφτασε ο αδελφός του σύντροφος Γιώργης Μαυράκης. "Αγαπημένε μου αδελφέ. Τέσσερα χρόνια έλειπες κι ήσουν φυλακισμένος για ναρθείς να σε σκοτώσουν οι άνανδροι φονιάδες".

Το ίδιο γεγονός της 17^{ης} Ιανουαρίου του 1946 Πρωτοπόρο της 20^{ης}/1/1946

Στις 5 ½ το απόγευμα ο Εχθρός - Λαός επισημάνθηκε. Τα παιδιά τραγουδούν στο Βαρβάσι. Το σιδερόφρακτο καμiónι του θανάτου με επικεφαλής τον Παντελίδη μαζί με τα λαμπρά παληκάρια της Ασφάλειας ορμά προς τον στόχο.

Σε λίγα λεπτά εξασφαλίστηκε η τάξη. Επικρατεί γαλήνη θανάτου. Ο τόπος του λαϊκού γλεντιού μεταβλήθηκε σε σκηνή μαρτυρίου! Δυο παιδιά του λαού ξεψυχούν βουτηγμένα στο αίμα με τα νεανικά τους στήθη ξεσχισμένα. Οι σφαίρες των Ιταλών και των Ούννων τους σεβάστηκαν στα βουνά της Αλβανίας και του Ελ-Αλαμίν μα τα χέρια του κ. Παντελίδη και των γενναίων του δεν τρέμουν καθόλου σαν δολοφονούν με τα Τόμνυγκαν τους πατριώτες τους. Το τραγούδι σβύστηκε. Ακούονται μόνο φρικτές κραυγές πόνου, αγωνίας και κατάρας.

Η Ασφάλεια Χίου δολοφόνησε τους δύο αυτούς μεσανατολίτες που προ ολίγου καιρού είχαν επιστρέψει στο νησί με πρόσχημα ότι τραγουδούσαν αντεθνικά άσματα.

Την επομένη στη κηδεία των δυο δολοφονηθέντων πλήθος κόσμου συμμετέχει μαζικά στο πένθος των οικογενειών διαδηλώνοντας έτσι ενάντια στην αυθαιρεσία των τοπικών αρχών. Να τι γράφει σχετικά το Εμπρός,

Η ΚΗΔΕΙΑ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ

Η κηδεία των θυμάτων της δολοφονικής επίθεσης των χωροφυλάκων θα γίνει σήμερα στις 3 μ.μ. από το μητροπολιτικό ναό. Χιλιάδες λαού θα συνοδέψει και θα θρηνηήσει τα δολοφονημένα παιδιά του. Την κηδεία κάμνει η Εθνική Αλληλεγγύη.

και ο Πρωτοπόρος

Από το μεσημέρι, ο κόσμος άρχισε να μαζεύεται στην εκκλησία, που γέμισε ασφυκτικά πολύ πριν από την καθορισμένη ώρα της κηδείας.

Λίγο πριν την κηδεία, έφτασε στην εκκλησία η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ ΧΙΟΥ, η Εθνική Αλληλεγγύη και η ΕΠΟΝ. Επίσης η αντιπροσωπεία του Εργατικού Κέντρου Χίου, των άλλων εργατικών οργανώσεων, του Δημοκρατικού Συλλόγου Χίου, αντιπροσωπεία των επαναπατρισθέντων αντιφασιστών Μ. Ανατολής, ο Νομαρχών κ. Κορδής, ο κ. Δήμαρχος και πολιτευτές του Δημοκρατικού Κέντρου.

Στις 3 μ.μ. αρχίζει η νεκρώσιμος ακολουθία. Προϊσταται ο Σεβ. Μητροπολίτης και οι Κληρικοί όλων των ενοριών. Οι καμπάνες όλων των ενοριών χτυπούν πένθιμα από το πρωί. Ο λαός με βουρκωμένα μάτια και σφιγμένα δόντια κρατά με δυσκολία την αγανάκτηση του. Λυγμοί διακόπτουν τους νεκρώσιμους ψαλμούς αναστεναγμοί μανάδων, αδελφών συγγενών φίλων και όλου του λαού.

[...]

Ο κόσμος που έχει μαζευτεί τώρα μέσα κι έξω από την εκκλησία, είναι αμέτρητος. Όλοι οι δρόμοι που βγαίνουν στη Μητρόπολη, είναι γεμάτοι ασφυκτικά.

[...]

Μετά το τέλος της νεκρώσιμης ακολουθίας, ο συναγ. Στείρος αποχαιρετά με λίγα λόγια τους νεκρούς εκ μέρους της Εθνικής Αλληλεγγύης. Ύστερα κατά σειρά ο συναγωνιστής Γ. Στρουμπής εκ μέρους της Διακομματικής Επιτροπής του ΕΑΜ, ο συναγωνιστής Καβάφης εκ μέρους του Εργ. Κέντρου Χίου, ο συναγωνιστής Κουρουνώτης εκ μέρους των λιμενεργατών, ο συναγωνιστής Μανάρας εκ μέρους των τσαγγαράδων, οι συναγωνιστές Θεοδωρούλης και Κακλιός εκ μέρους των αντιφασιστών εφέδρων Μ. Ανατολής, ο συναγωνιστής Μαύρος εκ μέρους του ΑΚΕ, ο συναγωνιστής Κοκκαλιάδης εκ μέρους του Σ.Κ.Ε, ο συναγωνιστής Βοριάς εκ μέρους του Κ.Κ.Ε. και ο συναγωνιστής Κοντόζογλου εκ μέρους της ΕΠΟΝ.

[...]

Μετά τους λόγους αρχίζει η θλιβερή πομπή για την τελευταία κατοικία. Προηγούνται εκατοντάδες στεφάνια καμωμένα από φυσικά λουλούδια της Χιώτικης γης. Ύστερα τα εξαπτέρυγα και μια ατέλειωτη σειρά από επονίτισσες, που κρατούν στα χέρια τους καλαθάκια γεμάτα λουλούδια. Μετά χορωδία από 300 μέλη που τραγουδάνε το πένθιμο εμβατήριο καθ' όλη τη διαδρομή. Ύστερα ο ιερός κλήρος της πόλης και των συνοικισμών με επικεφαλής τον Σεβ. Μητροπολίτη.»[...]

Τα φέρετρα τα σηκώνει η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ και συγκεκριμένα οι συναγωνιστές Στρουμπής, Λοΐζος, Κοκκαλιάδης, Μαύρος, Κουβελάς, Γιακουμής, Μαγγανάς και Καβάφης.

Μέσα σ' ολόκληρη την πόλη δε βρίσκεται κανένας χωροφύλακας. Την τάξη κρατάνε μικροί όμιλοι στρατιωτών, που είναι τοποθετημένοι σε αραιά διαστήματα μέσα στην πόλη, τυπικά όμως, γιατί ο λαός τήρησε

παραδειγματική τάξη και ησυχία, ύστερα από εντολή της Διακομ-
ματικής Επιτροπής του ΕΑΜ η οποία ανέλαβε την ευθύνη της τάξης.

...στο Νεκροταφείο τ' Αγίου Γιαννιού. Εδώ χωρίζουν οι δυο φίλοι που
αντίκρισαν μαζί το θάνατο. Ο Πήττας θα μείνει στον Άγιο Γιάννη, ενώ ο
Μαυράκης θα ταφεί στην Ευρετή κοντά στην πρόωρα χαμένη αδελφούλα
του.

Έχει σταματήσει κάθε κίνηση. Σε λίγα λεπτά ο Πήττας παραδόθηκε
στη μητέρα γη και η πομπή συνεχίζει την πορεία της για την Ευρετή, για
ν' αφήσει το άλλο θύμα, το Μαυράκη.

Η πομπή φτάνει τώρα στο συνοικισμό Βαρβασιού. Οι σκηνές του
σπαραγμού και της απόγνωσης που διαδραματίζονται εδώ είναι
απερίγραπτες. Ένας θρήνος ακούγεται πέρα για πέρα. Σφίγγονται οι
καρδιές μας και τα χείλη μας. Τα μάτια συγκρατούν δύσκολα τα δάκρυα.

Σε λίγο θα τελειώσουν όλα. Το χώμα θα σκεπάσει το λεβέντικο
κορμί, που γλίτωσε από την κόλαση του Ντεκαμερέ κι έπεσε από άτιμες
δολοφονικές σφαίρες "ελληνικές" κοντά στην πόρτα του σπιτιού του»

Από την μόνιμη στήλη «Η Σκοπιά Μας» και την εφημερίδα Εμπρός
έρχεται το επόμενο άρθρο και αφορά την κωλυσιεργία των τοπικών
αρχών ν' αναλάβουν δράση για τις δολοφονίες.

ΑΝΑΚΡΙΣΕΙΣ

Αν και στάλθηκε τηλεγραφική διαταγή του Γενικού Διοικητή Νήσων
Αιγαίου κ. Κυρέλλου προς το Νομάρχη και τον Εισαγγελέα Χίου να
συλληφθούν αμέσως και να φυλακιστούν οι ένοχοι της στυγνής
δολοφονίας των αλησμόνητων αγωνιστών Μ. Μαυράκη και Γ. Πήττα και
να διεξαχθούν γρήγορα οι σχετικές ανακρίσεις, πέρασε σχεδόν μια
βδομάδα και οι δολοφόνοι ακόμα δεν πιάστηκαν, ούτε καταγγέλθηκαν
ακόμα επίσημα. Στο μεταξύ ο πουλημένος τύπος κρατά "σιγήν ιχθύος" ή
όσες φορές μιλά, γυρεύει να μπερδέψει τα πράγματα.

Μήπως μαγειρεύεται στα παρασκήνια η συγκάλυψη των δολοφόνων;
Δεν θέλουμε να πιστέψαμε κάτι τέτοιο. Γιατί τα γεγονότα είναι τόσο
ξεκαθαρισμένα. Και ο φιλειρηνικός λαός του νησιού μας δεν θα ανεχθεί
να συγκαλυφθεί ένα τόσο στυγερό έγκλημα.

Οι μέρες περνούν και τίποτα δεν φαίνεται να κινείται προς την σωστή
κατεύθυνση. Οι δράστες κυκλοφορούν προκλητικά ελεύθεροι ανάμεσα
στο λαό με κίνδυνο περαιτέρω ανάφλεξης του κλίματος στη Χίο. (Εμπρός
25/1/46) όπως περιγράφεται στον

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ! ΙΣΟΠΟΛΙΤΕΙΑ!

9 μέρες πέρασαν από τη βραδυά που δυο φλογεροί, πρωτοπόροι λεβέντες του αντιφαστικού μας αγώνα, οι σγ. ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΑΥΡΑΚΗΣ και ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΙΤΑΣ, πέσανε νεκροί, χτυπημένοι ύπουλα από μια ομάδα καμουφλαρισμένους δολοφόνους με επικεφαλής το δήμιο Παντελίδη.

9 μέρες περάσανε κι όμως παρ' όλες τις υποσχέσεις των αρχών για αμείλιχτη τιμωρία, οι καταραμένοι αυτοί εγκληματίες γυρίζουν ελεύθεροι.

Οπλισμένοι σαν αστακοί και τριγυρνώντας συνεχώς με ένα σαδιστικό χαμόγελο στα χείλη τους μέσα στους δρόμους της πόλης αποτελούν μια συνεχή πρόκληση ενάντια στο αγανακτισμένο από τα τελευταία γεγονότα λαό του νησιού μας.

Αποθρασυμένοι και σίγουροι για την ατιμωρησία τους, καβαλάνε κάθε βράδυ τα καμιόνια τους και τριγυρνούνε στις φτωχογειτονιές και τους προσφυγικούς συνοικισμούς τραγουδώντας Χίτικα τραγούδια και ρίχνοντας πυροβολισμούς. Και ρωτούμε: Γιατί γίνονται όλα αυτά;[...]

ΒΟΡ.

Προκειμένου μάλιστα να ρίξει στάχτη στα μάτια η χωροφυλακή προσπαθεί να στρέψει την προσοχή αλλού και ετοιμάζεται να κατηγορήσει το Ε.Α.Μ. Χίου πως προετοιμάζει ταραχές.

Εν τω μεταξύ από την Αθήνα φτάνει η είδηση της απόφασης αποχής του Ε.Α.Μ. από τις εκλογές. Να πως δημοσιεύεται στο Εμπρός της 6^{ης} Φλεβάρη η εν λόγω απόφαση.

ΤΟ ΕΑΜ ΘΑ ΑΠΟΣΧΕΙ ΑΠΟ ΝΟΘΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Αθήνα 5 (του άνταποκρ.) Ο Συνασπισμός του ΕΑΜ σε διακοίνωσή του τονίζει ότι η Κυβερνητική διαβεβαίωση για επαλήθευση των εκλογικών καταλόγων ύστερα από την οποία το ΕΑΜ διέκοψε την αποχή, δεν εξεπληρώθη. Ο Νόμος για την επαλήθευση δεν εδημοσιεύθη γιατί ο Αντιβασιλεύς παρά τις τροποποιήσεις τις οποίες εκβιαστικά πέτυχε αρνείται να τον υπογράψει, δίνοντας έτσι μια ολοφάνερη πρόσθετη απόδειξη της συνεργασίας του με τα μοναρχοφασιστικά κόμματα. Ακόμα η αστυνομία, η χωροφυλακή, τα επισιτιστική γραφεία, το υπουργείο Εσωτερικών παρεμποδίζουν συστηματικά την εγγραφή των πολιτών στους εκλογικούς καταλόγους. Η τρομοκρατία δεν εμειώθη. Αντίθετα πήρε μεγαλύτερη έκταση και ένταση.

Υστερα απ' όλα αυτά η Κ.Ε. του ΕΑΜ δηλώνει και πάλι ότι θα εξαρτήσει τη συμμετοχή του ΕΑΜ στις εκλογές από την πραγματοποίηση των προϋποθέσεων εκείνων που θα συντελέσουν στη σύνταξη πραγματικά γνησίων καταλόγων και στη διεξαγωγή ελευθέρων, γνησίων και αδιάβλητων εκλογών.

Στις εκλογικές, ταχυδακτυλουργίες και σκηνοθεσίες που αποσκοπούν να στρεβλωθούν τη θέληση του λαού και να κατασκευάσουν τεχνική και ψεύτικη πλειοψηφία, το ΕΑΜ δεν ήταν, δεν είναι, και δεν θα είναι διατεθειμένο να μετάσχει. Ακέραιη την ευθύνη θα φέρουν εκείνοι που ωθούν τον τόπο σε τέτοιες εκλογές.

Πάρα ταύτα στις εκλογές που εκείνη την περίοδο γίνονται στα εργατικά σωματεία ο ΕΡΓΑΣ παντού βαίνει παμψηφεί. Το πλειοψηφικό ρεύμα που έχει είναι ιδιαίτερα ισχυρό και πολυάριθμο. Τα σωματεία και το ποιος θα 'χει την ηγεσία τους ήταν ένας πολύ νευραλγικός και κρίσιμος χώρος. Για δεύτερη φορά, στις προσυνεδριακές εκλογικές συνελεύσεις που έγιναν την άνοιξη του 1946, εκλέχτηκαν σ' όλα τα σωματεία, με πλειοψηφία που ξεπέρασε το 90%, διοικήσεις από τους εκπρόσωπους του ΕΡΓΑΣ, δηλαδή της αριστερής συνδικαλιστικής παράταξης. Ένας αναλυτικός πίνακας που δημοσιεύτηκε στον Πρωτοπόρο της 23/3/1946 για τα ως εκείνη τη μέρα αποτελέσματα στα 20 σωματεία που είχαν κάνει εκλογές, δίνει 826 ψήφους υπέρ του ΕΡΓΑΣ σε σύνολο 891 ψήφων, δηλαδή το 92,8%, πράγμα πολύ σημαντικό αν αναλογιστούμε το κλίμα των ημερών επί των οποίων διεξάγονται οι εκλογές. Για δεύτερη φορά όμως, οι τοπικές αρχές, καθαίρεσαν την εκλεγμένη διοίκηση του Εργατικού Κέντρου Χίου και διόρισαν, άτομα της εμπιστοσύνης τους. Τον Π. Ροζάκη και τον Ε. Κόρμαλο. Διαβάζουμε στο ίδιο φύλλο του Εμπρός της 6^{ης} Φεβρουαρίου 1946 ένα σχετικό δημοσίευμα για ένα συγκεκριμένο σωματείο.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ ΣΤΑ ΕΡΓ. ΣΩΜΑΤΕΙΑ

Οι εργάτες ψηφίζουν παμψηφεί δημοκρατικό ψηφοδέλτιο

Οι αρχαιρεσίες πού άρχισαν για την εκλογή διοικήσεων και αντιπροσώπων στα σωματεία συνεχίζονται με τον ίδιο ενθουσιασμό. Παρατηρείται πρωτοφανής συρροή εκλογέων. Οι εργάτες με την ψήφο τους διεκδικούν τις συνδικαλιστικές τους ελευθερίες που θα τους εξασφαλίσουν τα μέσα να παλαίψουν για τα δικαιώματά τους στη ζωή. Όλοι σαν ένας άνθρωπος ψηφίζουν παμψηφεί το ψηφοδέλτιο της δημοκρατικής παράταξης.

Μετά τη δημοκρατική νίκη που σημειώθηκε στα σωματεία επιπλοποιών και σοβατζήδων, όπου εκλέχτηκαν παμψηφεί οι δημοκρατικοί υποψήφιοι, έγιναν προχτές οι αρχαιρεσίες των Τσαγγαράδων. Ψήφισαν 89 εργάτες. Κι εδώ εκλέχτηκε παμψηφεί το δημοκρατικό ψηφοδέλτιο με 83—89 ψήφους.

Ακόμη, αυτή την περίοδο, έκανε την εμφάνιση της και στη Χίο Οργάνωση Χ. Στις 10/2/1946 ο Πρωτοπόρος κάλεσε τους δημοκρατικούς πολίτες να επαγρυπνούν και κατάγγειλε πως πριν δυο μέρες πέρασε από τη Χίο με

προορισμό τη Μυτιλήνη ο υπαρχηγός της Χ δικηγόρος Βάλβης. Κατά τη σύντομη παραμονή του στη Χίο, συμπλήρωνε η καταγγελία, «συναντήθηκε με το Σιδερέη Μαυριδόγλου, τον Πολεμίδη και κάθισε ώρα πολλή στο γραφείο του δικηγόρου Γ. Ζολώτα».

Η συνέχεια της υπόθεσης της δολοφονίας στο Βαρβάσι είναι αξιομνημόνευτη. Ένα μήνα περίπου μετά το γεγονός, και συγκεκριμένα στις 19 Φεβρουαρίου 1946, ο μοίραρχος Παντελίδης, με ομόφωνη απόφαση εισαγγελέα και ανακριτή κρίθηκε απολυτέος.

Ο ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ ΚΡΙΘΗΚΕ ΑΠΟΛΥΤΕΟΣ

Ο ένοχος της δολοφονίας του Βαρβασίου, μοίραρχος Παντελίδης, ο οποίος βαρύνεται με σωρεία καταθέσεων μαρτύρων που βεβαιούν ότι τον είδαν να δολοφονεί τους Μαυράκη και Πήττα στις 17 του Γενάρη, κλήθηκε σε απολογία και με ομόφωνία ανακριτή και εισαγγελέα κρίθηκε απολυτέος.

Πρέπει να σημειωθεί ότι σε περιπτώσεις φόνων οι ένοχοι ή οι θεωρούμενοι ένοχοι συλλαμβάνονται. [...] κάτι τέτοιο όμως δεν έγινε ποτέ στην συγκεκριμένη περίπτωση.

Δεν σήμαινε και πολλά πράγματα επί της ουσίας όπως βλέπουμε στο επόμενο άρθρο από την εφημερίδα Εμπρός (25/1/46) καθώς καμιά ενέργεια για απονομή δικαιοσύνης δεν έχει γίνει και η προκλητικότητα συνεχίζεται αμείωτη.

[Να σημειώσουμε εδώ πως σύμφωνα με τον Πρωτοπόρο (9/3/1946) το επόμενο βήμα ήταν η απολογία του Παντελίδη να μετατραπεί σε μηνυτήρια αναφορά, με αποτέλεσμα οι μάρτυρες κατηγορίας να μεταβληθούν σε κατηγορούμενους για στάση και να συλληφθούν.]

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Συμπληρώνεται μήνας απ' την απαίσια για κάθε Χιώτη νύχτα που ο καταχθόνιος μηχανισμός του ΣΑΝ, μελέτησε ψυχρά κι οργάνωσε μεθοδικά το έγκλημα του Βαρβασίου. Κλείνει μήνας κι όμως ακόμα μένουν ατιμώρητοι οι δολοφόνοι του Χιώτικου λαού. Ακόμα γυρίζουν ελεύθεροι και προκλητικοί οι άνθρωποι που θέλησαν και πέτυχαν να μη μείνει το νησί μας έξω απ' τον πίνακα των μαυροφορεμένων τόπων της μεταδεκεμβριανής αναρχίας.

Μερικοί απ' αυτούς που ο νόμος τους όπλισε και τους οργάνωσε για να υπερασπίζονται την ελευθερία και τη ζωή των πολιτών, φανερώθηκαν στραγγαλιστές της ελευθερίας κι αφαίρεσαν οι ίδιοι με τα πολυβόλα του νόμου τη ζωή από δυο πολίτες. Ψυχρά και υπολογιστικά,

με την ταχύτητα που τους επιτρέπουν τα μηχανοκίνητα μέσα, με την άναντρη σιγουριά που τους δίνει η στολή του τηρητή της "τάξης", με την ακρίβεια που τους εξασφαλίζει ο αυτόματος μοντέρνος οπλισμός, ξάπλωσαν καταγής δύο παλληκάρια. Με πλήρη περιφρόνηση προς το λαό. Με απόλυτη αδιαφορία για τη ζωή του. Κι όμως τους ανθρώπους αυτούς που έπρεπε να συλληφθούν. Όχι μόνο γιατί έτσι έσπενσαν να υποσχεθούν όλες οι Αρχές του τόπου στο λαό. Όχι μόνο γιατί έτσι τηλεγράφησε αμέσως κι ο Υπουργός Γεν. Διοικητής. Άλλα και γιατί αυτό επέβαλε η πιο στοιχειώδης έννοια Δικαιοσύνης. Τους ανθρώπους αυτούς αόρατες δυνάμεις τους κρατούν ακόμα στην υπηρεσία τους ελεύθερους και ανενόχλητους. Η ζωή του Χιώτικου λαού βρίσκεται κάτω απ' τη φροντίδα των δολοφόνων του.

Απ' τις φυλακές της πόλης μας περνά μήνες τώρα και κάνει τη θητεία του ένας κόσμος ολόκληρος από τίμιους και φιλήσυχους πολίτες. Άλλοι γιατί παρουσιάστηκαν νόμιμα σαν επιτροπές του λαού. Άλλοι γιατί ήταν συγκεντρωμένοι στα γραφεία των αριστερών Κομμάτων. Άλλοι γιατί φώναζαν "κάτω ο Φασισμός". Μήνες ολόκληρους μείναν προφυλακισμένοι λαϊκοί αγωνιστές με μια ολοφάνερη σκηνοθεσία "στάσης".[...]

Δεν είναι πολύς καιρός που καταγγείλαμε την προπαγάνδα αντιλαϊκού μίσους που γίνεται στα ένοπλα σώματα του νησιού μας. Τους ρίχνουν στην ανησυχία και τους καλλιεργούν την εχθρότητα θέλουν να τους πείσουν πώς βρίσκονται σε "εχθρικό έδαφος". Να τους ποτίσουν με την πεποίθηση πως θα χρειαστεί να χτυπήσουν με τα όπλα τον "εχθρό", τον αδερφό τους το λαό. Ο αντιδραστικός τύπος του νησιού βοηθάει με τη συκοφαντία και την πρόκληση. Εμπιστευτικές αναφορές που αποκάλυψε ο "Πρωτοπόρος" προετοιμάζουν από καιρό τις ανώτερες αρχές για να μη παραξενευτούν όταν θ' ακούσουν αντιλαϊκή δράση και προτρέπουν ανάλογα τις κατώτερες υπηρεσίες. Τι σημαίνει όλη αυτή ή καλλιέργεια κατάλληλου κλίματος; Το είδαμε στο Βαρβάσι. Κοντά σ' όλη αυτή τη διδασκαλία του μίσους κατά του λαού, τι σημαίνει η έμπραχτη απόδειξη της ατιμωρησίας του εγκλήματος Βαρβασιού; Προχτές ακόμα έκανε η "Αγροτική Φωνή"⁵² την πρώτη σχετική καταγγελία: Όργανα της "τάξης" φέρνουν το έγκλημα του Βαρβασιού σαν καύχημα. Σαν ένα ανδραγάθημα που είναι έτοιμοι να το επαναλάβουν. [...]

Όπως σε γενικές γραμμές προχωρά η αριστερά στο νησί, προτάσσοντας την ανάγκη για ομόνοια και μαζικό αγώνα με στόχο να ορθοποδήσει και πάλι η χώρα, έτσι και η Ε.Π.Ο.Ν. Στο κείμενο που ακολουθεί, το οποίο προέρχεται από την Αναγέννηση της 10^{ης} Μαρτίου 1946, η οργάνωση τείνει

⁵² Εφημερίδα αριστερών προσανατολισμών

σε όλες τις άλλες χείρα φιλίας και αδελφοποίησης για την πορεία σε κοινούς στόχους και σκοπούς.

Η ΝΕΟΛΑΙΑ ΜΑΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΓΚΡΕΜΟ ΑΣ ΔΩΣΟΥΜΕ ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΤΑ ΧΕΡΙΑ

18 μήνες πέρασαν από τη μέρα που λευτερώθηκε η πατρίδα μας.

Κι αντί σ' αυτό το χρονικό διάστημα η χώρα μας να συνέρχεται από τα δεινά και τις καταστροφές που της δημιούργησαν 4^η Αυγούστου και η τριπλή ξενική κατοχή, βύθιζεται όλο και περισσότερο στη εξαθλίωση, στο οικονομικό χάος, στη φτώχεια και τη δυστυχία.

Η Νεολαία μας δέχεται άμεσα τις συνέπειες της κατάστασης αυτής.

Η υγιεινή της κατάσταση έχει φθάσει σε σημείο επικίνδυνο για το ίδιο το μέλλον του Έθνους μας. Η παιδεία βρίσκεται σε αξιοθρήνητο επίπεδο. Δεν παίρνεται καμιά φροντίδα για την ικανοποίηση των εκπολιτιστικών αναγκών της Νεολαίας, που πρέπει να ζει, να δουλεύει και να μεγαλώνει με το γέλιο τη χαρά και το τραγούδι.

Μπροστά σ' αυτή την κατάσταση ένα είναι το καθήκον όλων των νέων... Να ενώσουμε τις προσπάθειές μας για την από κοινού μελέτη των προβλημάτων της Νεολαίας και να συντονίσουμε της ενέργειές μας για τη λύση τους.

Ανεξάρτητα από πολιτικές διαφορές νομίζουμε πως όλες οι οργανώσεις της Νεολαίας, προσκοπισμός, αθλητικά σωματεία κτλ. μπορούν και πρέπει να συνεργασθούν σε ζητήματα που αφορούν τη μόρφωση τους, τον εκπολιτισμό τους, τον εξωραϊσμό και την αναμόρφωση του χωριού τους ή της γειτονίας τους.

Τη διχόνοια μέσα στη Νεολαία την καλλιεργούν μονάχα οι εχθροί της. Εκείνοι που τίποτε δε διδάχτηκαν από τον τελευταίο πόλεμο και ονειρεύονται ξανά δικτατορίες και φασισμούς που θα αποτελειώσουν την καταστροφή της Πατρίδας μας.

Οι οργανώσεις της ΕΠΟΝ του Νησιού μας θα πρέπει να πάρουν την πρωτοβουλία για την ενότητα της Χιώτικης Νεολαίας.

Μα και οι γονείς και οι φίλοι της Νεολαίας θα πρέπει να ενισχύσουν αυτήν την προσπάθεια.

Στις δύσκολες αυτές στιγμές για την Πατρίδα μας, για την ύπαρξη της ίδιας της Νεολαίας, μόνον οι ενωμένες προσπάθειες όλων των νέων θα μπορέσουν να δώσουν λύση στα τόσα πολλά και σοβαρά ζητήματα της νέας γενιάς που η Κρατική αδιαφορία αφήνει άλυτα.

Την ίδια μέρα, σε σημείωμα με τίτλο «Κατήφορος» διαβάζουμε στον Πρωτοπόρο: «Μετά τον Βάλβη ο Ζολώτας και τώρα ο Κουρούπης. Νέο χιώτικο φρούτο ο τρομοκράτης απεσταλμένος για να τελειοποιήσει τις

μεθόδους της νεοφασιστικής τυρανίας[...]», και ύστερα από εννιά μέρες, την 19^η/3/1946 δημοσιεύεται η καταγγελία πως:

ΞΕΦΟΡΤΩΘΗΚΑΝ ΚΡΥΦΑ ΟΠΛΑ ΣΤΗ ΛΑΓΚΑΔΑ. ΝΑ ΤΣΑΚΙΣΤΟΥΝ
ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΖΗΤΟΥΝ ΝΑ ΦΕΡΟΥΝ ΤΟ ΧΑΟΣ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

Οι προσπάθειες που καταβάλλουν οι δολοφόνοι να επεκτείνουν τη δράση τους και στις περιφέρειες που κατόρθωσαν να κρατηθούν λίγο πολύ έξω από το κράτος του ζόφου της ολοκληρωμένης τρομοκρατίας και της δολοφονίας πολλαπλασιάζονται. [...] Η αύξηση της τρομοκρατίας, οι συλλήψεις και οι καταπιέσεις στα Θυμιάνα από τον τυραννίσκο Αντωνόπουλο, οι συλλήψεις οπαδών του Α.Κ.Ε. στο Μερμήγκι είναι σημάδια ότι αρχίζει νέα εμπνευσμένη περίοδος αντιλαϊκού κατήφορου. Οι ύποπτες κινήσεις των εδώ μεγαλόσχημων τοποτηρητών της Χ. και του Σ.Α.Ν., οι προσπάθειες να ψαρέψουν αφελείς και ακατατόπιστους Χιώτες στα σατανικά τους σχέδια, να εξοπλίσουν ταραχοποιό στοιχεία και κοινωνικά αποβράσματα είναι πρόσθετες ενδείξεις για την επιβουλή κατά του λαού. Η πληροφορία που διεδόθη με ταχύτητα αστραπής ότι στην Λαγκάδα ξεφορτώθηκαν λαθραία όπλα κρατεί σε συγκίνηση και αγανάκτηση τους Χιώτες. [...] Για να προλάβωμε μια τυχόν δήλωση των αρχών ότι δεν έχουν υπ' όψει τους στοιχεία για τη συνομωσία των μοναρχικών της Χ. και του Σ.Α.Ν. καταγγέλλουμε ανοιχτά ό,τι ξέρει όλος ο κόσμος. Στις 25 του Φλεβάρη το Π/Κ. "Άγιος Ιωάννης" του πλοιάρχου Παντελή Γρέγου ξεφόρτωσε στη Λαγκάδα 38 κιβώτια πυρομαχικά, κιβώτια αυτομάτων όπλων (τόμπσον), 6 κιβώτια χειροβομβίδες, 2 δέματα οπλοπολυβόλα και κιβώτια εκρηκτικών υλών. Η μεταφορά των πυρομαχικών έγινε με στρατιωτικό αυτοκίνητο. [...] Μετά την εκφόρτωση το πετρελαιοκίνητο έφτασε κενό στο λιμάνι.

Γιατί αυτή η μανούβρα; Τίνος ήσαν και για λογαριασμό ποιού ξεφορτώθηκαν πυρομαχικά; Οι αρχές έχουν υποχρέωση να διευκρινίσουν το ζήτημα για να καθησυχάσει η κοινή γνώμη. [...] Ο λαός της Χίου πρέπει ν' αγρυπνά.

[...] Να παταχθεί κάθε προσπάθεια που ζητά να φέρει το χάος και την αναρχία στο νησί μας.

Λίγες μέρες μετά απ' το δημοσίευμα ομάδα νεαρών με όπλα περπατούσε στους δρόμους φωνάζοντας συνθήματα και χωρίς να αρνούνται την ιδιότητα του χίτη.

Με τις εκλογές του Μαρτίου πλησιάζουν και τα γεγονότα στη Χίο, όπως και σε όλη την Ελλάδα, παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και ραγδαία εξέλιξη. Οι υποψήφιοι δράττονται της ευκαιρίας για να χρησιμοποιήσουν κάθε λογής μέσω ψηφοθηρίας. Ο υποψήφιος που εδώ

περιγράφεται χτυπά στην πείνα των λαϊκών μαζών προσφέροντας σιτάρι σε όσους προτίθενται να τον ψηφίσουν. Το άρθρο δημοσιεύεται στο Εμπρός στις 13 Μάρτη 1946 και στη μόνιμη στήλη «Η Σκοπιά Μας».

ΠΡΟΕΚΛΟΓΙΚΑ ΤΕΡΤΙΠΙΑ

Η "Πρόοδος" μας και μαζί μ' εμάς το "ψηφοφόρον" κοινόν ότι ο πολιτευτής Χίου κ. Μ. Καρούσος, πονώντας τον τόπο του, φρόντισε και αποστέλλονται στη Χίο 200 τόνοι αλεύρι. Ο ξυπνημένος πια Χιώτικος λαός διερωτάται: Δεν του άνηκαν αυτοί οι 200 τόνοι; Ή μήπως η καθυστέρηση της αποστολής γινόταν επίτηδες για να μπορέσει ο κ. Καρούσος να ενεργήσει και να παρουσιαστεί σαν Ευεργέτης του Χιακού λαού: Τέτοια όμως προεκλογικά τερτίπια τα ξέρει απ' έξω κι ανακατωτά ο λαός και δεν έχουν πέραση.

Δυόμισι μήνες πριν από τις εκλογές ο τότε Γενικός Διοικητής Νήσων Αιγαίου Β. Κυρέλος ανταποκρίθηκε σε διάβημα που είχε κάνει το Αγροτικό Κόμμα και ανακοίνωσε μια διαταγή με αριθμό 480/14-1 -46 με την οποία διαβεβαίωνε ότι: «ουδεμία αντίδρασις υπάρχει εκ μέρους της Διοικήσεως δια την λειτουργίαν του Γραφείου και της λέσχης τόσο του υμετέρου κόμματος, όσον και οιουδήποτε άλλου τοιούτου, είτε άκρου ακόμη, δεξιού ή αριστερού. Επομένως και ουδεμία άδεια απαιτητοί όπως επισκέπτονται τα στελέχη των κομμάτων τούτων τα Γραφεία ή Λέσχας», σύμφωνα με την επίσημη γραμμή της κυβέρνησης. Φυσικά όλες οι δραστηριότητες οργάνων της αριστεράς σκόνταφταν με ποικίλους τρόπους πάνω στις αρχές της Χίου.

Στην ημερήσια πλέον διάταξη είναι τα κρούσματα τρομοκρατίας από τις αρχές προς το Χιακό λαό. Οι χαρακτηρισμοί που χρησιμοποιούνται εκατέρωθεν είναι βαρύτατοι. Έτσι διαβάζουμε σχετικά στο Εμπρός (20/3/46)

Η ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΕΝΤΕΙΝΕΤΑΙ

ΘΥΜΙΑΜΑ (του ανταποκριτή μας) Στο χωριό μας τελευταία δημιουργήθηκε κατάσταση αφόρητης τρομοκρατίας. Τα όργανα της τάξης σε συνδυασμό με τις τρομοκρατικές οργανώσεις προκαλούν συνεχώς τους φιλήσυχους δημοκρατικούς πολίτες. Χωροφύλακες με επί κεφαλής τον ενωματάρχη Αντωνόπουλο πήγαν προχθές στο σπίτι του Γ. Κάργα για να ανακαλύψουν "παράνομη συγκέντρωση". Επειδή δεν είδαν τίποτα έφυγαν και πήγαν και περικύκλωσαν το σπίτι του Π. Καρατζά. Μέσα ανακάλυψαν... μια παρέα κορίτσια που χόρευαν.

Το Σάββατο το βράδυ δυο χωροφύλακες [...] πήγαν στο σπίτι του Γ. Κάργα, ανέβηκαν χωρίς να κτυπήσουν την πόρτα και έκαναν ερευνά. Την

ίδια βραδυά συνέλαβαν το δημοκρατικό πολίτη Θ. Καφετζή γιατί τον είδαν αργά έξω από το σπίτι του. Η έγκυος γυναίκα του Θ. Καφεντζή από την τρομάρα της κινδυνεύει να αποβάλει. Ο ενωματάρχης δηλώνει στους κατοίκους ότι απαγορεύεται η κυκλοφορία αργά, έτσι όπως γινόταν και στην εποχή των Γερμανών.

Παράλληλα με τις ενέργειες αυτές της αστυνομίας ο τρομοκράτης Β. Πίκολος βρίζει τις οικογένειες των δημοκρατικών. Οι παρασυρμένοι απ' τη νεοφασιστική αντίδραση νέοι τραγουδούν τραγούδια της φασιστικής δικτατορίας του Μεταξά. Η τρομοκρατία αυτή δυνάμωσε την ήμερα της Κυριακής που ήρθαν, στο νησί μας οι εγκαθέτοι του Μαύρου Μετώπου. Αρχισαν να τραγουδούν "κορόιδα κουκουέδες" μπροστά στην αστυνομία που έκανε τον κουφό και αντί να πιάσει αυτούς που τραγουδούσαν έπιασε τον επονίτη Γιάννη Κλαδιά επειδή φορούσε... σήμα της ΕΠΟΝ [...]

Το κλίμα με αφορμή της αναμενόμενες εκλογές έχει οξυνθεί ιδιαίτερα. Οι τοπικές αρχές αντί να προσπαθούν να κατευνάσουν τα πνεύματα ρίχνουν «λάδι στη φωτιά». Διαβάζουμε σχετικά στο Εμπρός της 3^{ης} Απριλίου 1946.

Ο ΛΑΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝ)ΣΜΟΥ ΣΚΥΛΙΤΣΕΙΟΥ ΔΙΩΧΝΕΙ ΤΟΥΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΕΣ Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΤΟΥΣ ΣΩΖΕΙ ΑΠ' ΤΗ ΛΑΪΚΗ ΟΡΓΗ

Ο δημοκρατικός λαός των συνοικισμών του Σκυλιτείου Νοσοκομείου αντιμετώπισε παληκαρίσια την περασμένη Κυριακή το τρομοκρατικό όργιον των οργάνων της αντίδρασης μ' ένα υπέροχο δείγμα Μ.Λ.Α.⁵³

Από τα ξημερώματα οπλισμένοι χίτες με επικεφαλής το γνωστό Χαφιέ της χωροφυλακής Αναστάση Μπατινιώτη τριγύριζε στους συνοικισμούς έβριζε τους δημοκρατικούς πολίτες και ξέσχιζε τα συνθήματα της αποχής. Ο λαός ψύχραιμος απέφευγε τις προκλήσεις αυτές και στεκότανε σταθερός μακριά από τις κάλπες πιστός στο σύνθημα του Πανδημοκρατικού Μετώπου.

Αποχή. Αυτό λύσσαξε κυριολεκτικώς τους πληρωμένους τραμπούκους που νομίζανε ότι με την τρομοκρατία θ' αναγκάζανε τον κόσμο να ψηφίσει. Βλέποντας ότι γελαστήκανε κι ότι τ' αφεντικά τους δεν θα μένανε ευχαριστημένοι από τη δουλειά τους δυναμώσανε την τρομοκρατία τους.

Στις 3 μ.μ. χτυπήσανε βάρβαρα τον υπάλληλο του Νοσοκομείου Ν. Βαλακίτση μέσα στο ίδιο το ίδρυμα. Ο λαός αγανάκτησε. Ο ίδιος ο διευθυντής ειδοποίησε το Στρατιωτικό Διοικητή και την Αστυνομία και φτάσανε τα καμιόνια της χωροφυλακής. Ο λαός περίμενε τη σύλληψη

⁵³ Μαζική Λαϊκή Αυτοάμυνα

των τρομοκρατών. Και τότε είδε έκπληκτος να ξετυλίγεται μπροστά του μια από τις πιο εφιαλτικές εικόνες που τις έβλεπε ταχτικά στα χρόνια τις σκλαβιάς. Επικεφαλής των "οργάνων τις τάξεως" που κατέφθασαν μπήκε ο ΠΡΟΔΟΤΗΣ Μπατινιώτης και με την υπόδειξη του άρχισαν οι έρευνες οι συλλήψεις και οι ξυλοδαρμοί.

Μπροστά σ' αυτή την ταχτική η αγανάχτηση των κατοίκων φούντωσε. Ολόκληρος ο λαός συγκεντρώθηκε στο δρόμο τις παραλίας και ζητούσε επιτατικά από τη χωροφυλακή να αφήσει ελεύθερους τους συλληφθέντες και να συλλάβει τους τρομοκράτες.

[...]

Μπροστά στην αγανάκτηση και τον όγκο του λαού η χωροφυλακή αναγκάστηκε να εγκαταλείψει το συνοικισμό [...]

Περνώντας τώρα στα των εκλογών της 31^{ης} Μαρτίου στη Χίο, που θα έστελναν πέντε αντιπροσώπους στην Ελληνική Βουλή, βλέπουμε το κλίμα που προσπαθούν να δημιουργήσουν οι αντίπαλες παρατάξεις. Συγκεκριμένα η «Ηνωμένη Παράταξη Εθνικοφρόνων» δημοσίευσε την παρακάτω προκήρυξη:

Σύμφωνα με τον Νόμο 5493 η ψηφοφορία είναι ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ και ο νόμος αυτός ισχύει και θα ΕΦΑΡΜΟΣΘΕΙ εναντίον εκείνων που δε θα ψηφίσουν...». «Θα το κάμωμεν ΕΡΓΟ, θα δημοσιεύσωμε ΕΝΑ προς ΕΝΑ τα ονόματα όλων εκείνων που δεν εψήφισαν για να είναι εις γνώσιν όλων ΜΑΣ ποιοι είναι οι προδότες της Ελλάδας [...] Αν αυτή η κουστοδία των δειλών αποτολμήσει και να κουνηθεί καν ε τότε...

-Προσέξατε ΕΘΝΙΚΟΦΡΟΝΕΣ, ΨΗΦΙΣΑΤΕ ΟΛΟΙ, Σας το ζητά η Πατρίδα, σας το ζητά η οικογενειακή μας τιμή, η τιμή των γυναικών μας, η τιμή των αδελφών μας, η τιμή των manάδων μας, η τιμή των κοριτσιών μας.

Στο φύλλο του Εμπρός της 3^{ης} Απριλίου 1946 δημοσιεύονται πλήρεις οι κατάλογοι των αποτελεσμάτων των εκλογών. Ενδεικτικά παραθέτουμε μερικούς από τους μεγαλύτερους οικισμούς της Χίου και τα αποτελέσματα σε αυτούς. Η αποχή στις περισσότερες περιοχές είναι πολύ μεγάλη, συνέπεια όχι μόνο της αποχής που το Ε.Α.Μ. κήρυξε αλλά και της ελλιπούς συμπλήρωσης των καταλόγων. Η εγκυρότητα των αποτελεσμάτων είναι δύσκολο να ελεγχθεί, πάντως τα μη στρογγυλοποιημένα νούμερα είναι ένας δείκτης εγκυρότητας.

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ	Γραμμένοι	Σύνολο	Απέσχον
	σε καταλόγους ψηφισάντων		

Τμήματα Πόλεως	7402	3267	4135
Βροντάδος	3297	500	2797
Αγ. Γεώργ. Συκούσης	924	323	599
Βολισσός646309337			
[...]			
Θυμιανά	770	226	544
Θολοποτάμι	359	167	197
[...]			
Καλλιμασιά	654	254	400
Καλαμωτή	1001	518	483
Καρδάμυλα	3091	354	2737
[...]			
Μεστά	400	135	265
[...]			
Νεχώρι	700	308	392
Εγνούσα	1615	1521	463
[...]			
Πυργί	685	514	311
[...]			
Συκιάδα	829	867	43
[...]			
Χαλκειός	1578	556	1022
[...]			
Κοινή	516	310	206
Καθυστερούν τα αποτελέσματα των Ψαρών.			

Συνολικά λοιπόν τα αποτελέσματα των εκλογών στη Χίο είχαν ως εξής: Τρεις βουλευτές εκ της «Ηνωμένης Παρατάξεως Εθνικοφρόνων» (Α. Πολεμίδης, Ι. Ζολώτας, Μ. Καρούσος), ένας της «Εθνικής Πολιτικής Ένωσης» (Η. Ασπιώτης) και ένας του «Κόμματος των Φιλελευθέρων» (Π. Ροζάκης). Συνολικά καταμετρήθηκαν 10.821 ψηφοδέλτια και από αυτά η «Ηνωμένη Παρατάξη Εθνικοφρόνων» συγκέντρωσε το 62% (6.700 ψήφους). Ήταν ένα ποσοστό μεγάλο για τη Χίο, που όμως βρίσκει την εξήγησή του στο σημαντικό αριθμό σταυρών (5.498) που πήρε ο Μιχάλης Καρούσος ο οποίος τότε ήταν ένας νεοφερμένος πολιτευτής δημοκρατικής προέλευσης, που είχε αναπτύξει στην Αθήνα, κατά τη διάρκεια της κατοχής, την παρακάτω δραστηριότητα. Πληροφορούνταν, με τις κατάλληλες διασυνδέσεις που είχε εξασφαλίσει στα αρμόδια Υπουργεία, ποιοι Χιώτες και Χιώτισσες διορίζονταν σε διάφορες δημόσιες Υπηρεσίες και έτσι προπορευότανε με την αναγγελία του ευχάριστου γεγονότος, που συγχρόνως, όπως άφηνε να εννοηθεί, ήταν αποτέλεσμα και της δικής του φροντίδας.

Ο συνολικός αριθμός αυτών που ήταν γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους της Χίου έφτανε τότε τον πανηγυρικό αριθμό των 31.130 ψηφοφόρων, που σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της Νομαρχίας ήταν και συμπληρωμένοι και ξεκαθαρισμένοι. Έτσι η Αριστερά, λογικά κατέληγε στο συμπέρασμα πως ή η αποχή ήταν πολύ μεγάλη ή οι κατάλογοι δεν εξασφάλισαν την ανόθευτη χρησιμοποίηση τους. Η νοθεία και η τρομοκρατία ήταν, όπως και σε όλη την Ελλάδα, απερίγραπτη, απροκάλυπτη και εφευρετικότητα.

Στις 7/4/1946 στον Πρωτοπόρο διαβάζουμε:

"ΕΥΓΕ!"

Υστερα από την "περιφανή νίκη" του Λαϊκού Κόμματος ο κυρ Αντρέας και οι μετά αυτού συναγελαζόμενοι "εθνικόφρονες εκλεκτοί του Χιακού Λαού", νόμισαν ότι ο "μεγαλειότατος" είχε το ένα ποδάρι του στην προκυμαία και τ' άλλο μέσα στο πολεμικό, που θα τον φέρει κοντά στο λαό "του!". Και ξαμόλυσαν δευτεριάτικο πρωί - πρωί τον εφημεριδοπώλη της "Παγχιακής" και χάλασε τον κόσμο μέσα στην Απλωταριά με το "έρχεται!...".

Όσοι τύχανε στην Απλωταριά κείνο το πρωί, καμαρώσανε τα όργανα της τάξεως που δεν κομματίζονται, ύστερα από τα διαφωτιστικά μαθήματα των Άγγλων οργανωτών του κ. Μπέβιν... Να 'βλεπες γλυκοσαλιάσματα, χαμόγελα και σορόπια να σου σηκωθεί μια πιθαμή η τρίχα... Το δείξανε και τη μέρα των εκλογών πως δεν κομματίζονται. Συνέλαβαν τα παιδιά που μοίραζαν προκηρύξεις της αποχής και πού σε πονεί και πού δε σε πονεί. Φαίνεται πως ο κ. Γουϊκάμ δεν έφτασε ακόμα στο κεφάλαιο της αστυνομικής επιστήμης που λέει: "όπου δεν πέφτει λόγος, πέφτει ξύλο", ή φαίνεται πως θεώρησε περιττή τη διδασκαλία πάνω σ' αυτό το κεφάλαιο, έχοντας υπ' όψει του, ότι το δίδαξε πιο μεγάλος δάσκαλος απ' αυτόν, ο Μανιαδάκης!

Ο εφημεριδοπώλης από κείνη τη μέρα εξακολουθεί το χαβά του ή μάλλον το χαβά των αφεντάδων που διαθέτουν το ξεροκόμματο. Την περασμένη Παρασκευή, το απόγευμα "Ίνα η επιτυχία είναι μεγαλύτερα" ο εφημεριδοπώλης έκαμε την εμφάνιση του μαστουρωμένου...

Όποιος του βαστά ας μιλήσει! Και επειδή δεν του βάσταξε κανενός να μιλήσει, τσάκωσαν έναν που δε μίλησε. Ένα φαναρτζή. Ξέχασα να πω πως τον εφημεριδοπώλη τον ακολουθούσε από μακριά η χίτικη συντροφιά, έτοιμη προς δράση. Όλη την "εθνικόφρονα" μανία τους, την ξεφόρτωσαν απάνω στο φαναρτζή. Ο απέναντι μπακάλης επενέβη και πήρε τα ρέστα. Φάε και συ το μερδικό σου, αφού θέλεις να ανακατεύεσαι στα καθήκοντα των εντεταλμένων να βάλουν στο μυαλό του κόσμου τη χίτικη ιδεολογία...

Τα όργανα, έκαμαν εγκαίρως την εμφάνιση τους. Τους κουβάλησαν όλους μαζί, τρομοκράτες και τρομοκρατούμενους στο αστυνομικό τμήμα, δια την "ενέργειαν των περαιτέρω προς εξακρίβωσιν της αληθείας". Τι θ' απογίνει εκεί δεν είναι δύσκολο να καταλάβει κανείς. Ότι γίνεται σ' όλες τις τέτοιες περιπτώσεις. Εμ ξύλο, εμχάψη...

Το σημείωμα τούτο το γράφω πέντε λεφτά μετά τα γεγονότα. Κι' εκεί που σκέπτομαι τι τέλος να του δώσω, ακούω φασαρία απ' έξω. Προβάλω στο παράθυρο και βλέπω τον παραπαίοντα μαστουρωμένο εφημεριδοπώλη της "Παγχιακής", έξαλλο, με τεντωμένα τα νεύρα του λαιμού του να ξελαρυγγίζεται:

- "Έρχεται!".

Εύγε στην υπηρεσία! Σε πέντε λεφτά συνέλαβε τους ταραξίες, έκαμε τροχάδην τις ανακρίσεις και απένειμε τη "δικαιοσύνη"...

Και στο ίδιο φύλλο, στη δεύτερη σελίδα,

ΧΙΤΕΣ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ

Στις προχθεσινές προκλήσεις των μπράβων του "έρχεται" και του "Σόφια -Μόσχα", έρχεται να προστεθεί και άλλο ένα επεισόδιο. Ο χίτης εφημεριδοπώλης Ζανής Φραγκάκης που μέρες τώρα γυρίζει μεθυσμένος και φωνάζει "χίτικες εφημερίδες" "έρχεται - έρχεται" προκάλεσε στη συνοικία Αγ. Συμεών τους πολίτες Σταμ. Μπλούγκαρη φανοποιό και Νικόλ. Στουπά παντοπώλη. Σε σύσταση που του έκαμαν να τους αφήσει ήσυχους και να πάει να πουλήσει τις εφημερίδες του άρχισε να τους κτυπάει. Πήρε μάλιστα πέτρα και θέλησε να σπάσει τα τζάμια του παντοπωλείου Ν. Στουπά. Επίσης κτύπησε τους παρατυχόντες πολίτες Γ. Καλαϊτζή και Στυλιανίδη καθώς και ένα χωρικό που θέλησαν να του κάνουν σύσταση να ησυχάσει. Όταν ο Μπλούγκαρης θέλησε να του κρατήσει τα χέρια για να μη σπάσει τα τζάμια δυο χίτες που συνόδευαν τον εφημεριδοπώλη σφύριξαν και αμέσως κατέφθασαν χωροφύλακες που λες και παραμόνευαν στο φτερό. Οι χωροφύλακες αντί να συλλάβουν το χίτη ταραχοποιό Φερεντίνο συνέλαβαν τους πολίτες Μπλούγκαρη και Στουπά και τους οδήγησαν στο τμήμα όπου τους απομόνωσαν.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο Φερεντίνος είναι ο χίτης που έσπασε τα τζάμια των γραφείων του ΑΚΕ και της Εθνικής Αλληλεγγύης και όμως γυρίζει ελεύθερος, όπως ελεύθερος γυρίζει ο χίτης Γιάννης Τσατσαρώνης που συνελήφθη πριν από μέρες οπλοφόρων και αφοπλίστηκε από πολίτες που παρέδωσαν το όπλο στον κ. Εισαγγελέα και κατήγγειλαν το γεγονός.

Λίγο καιρό μετά τις εκλογές της 31^η Μαρτίου ο Νομάρχης Χίου αντικαθίσταται και τη θέση του παίρνει ο Αντώνιος Σβώκος που έχοντας στο πλευρό του τον νέο Μητροπολίτη Χίου Παντελεήμονα Φωστεινή συνεχίζει την μάχη κατά της αριστεράς και των οργάνων της.

Από το γεγονός αυτό και μετά, η πίεση των άρχων προς τις τοπικές αριστερές οργανώσεις της Χίου, αυξάνει προοδευτικά. Στις 11/4/1946 διαβάζουμε στον Πρωτοπόρο:

Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕ ΝΑ ΔΟΘΕΙ ΣΥΣΣΙΤΙΟ ΣΕ ΑΠΟΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

Την Κυριακή 7/4/1946 με απόφαση του Δ.Σ. της τρίτης αδελφότητας της Ε.Α. Πόλης, εδίδετο συσσίτιο σε 25 άπορα παιδιά στο σχολείο του Αγίου Θωμά. Σε ώρα που όλα ήσαν έτοιμα και άρχιζε η διανομή, κατέφθασαν τρέχοντας στο Σχολείο τρεις οπλισμένοι χωροφύλακες. Και κατά διαταγή της Υποδιοίκησης Χωροφυλακής διέταξαν να σταματήσει η διανομή του συσσιτίου στα άπορα παιδιά, γιατί δεν είχαν άδεια από τη χωροφυλακή.

Άλλο ένα δείγμα δικαιοσύνης και ευνομίας σημειώνεται. Το μοτίβο το ίδιο. Χωροφύλακες με μια διαφορετική αίσθηση των δικαιοδοσιών τους και του καθήκοντός τους. (Εμπρός 17/4/1946)

ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΞΥΛΟΔΑΡΜΟΙ

Προχτές παρουσιάστηκε στην Εισαγγελία για να ανακριθεί ο Τομάζος Τσουνκαλάς. Η Εισαγγελία τον άφησε ελεύθερο. Όταν όμως έβγαινε από το εισαγγελικό μέγαρο τον συνέλαβε ένας χωροφύλακας και τον οδήγησε στο τμήμα, παρ' όλο που του έδειξε το έγγραφο της απελευθέρωσής του. Εκεί ο υπομοίραρχος κ. Σιδερίδης τον κτύπησε με γροθιές και τον απείλησε με το πιστόλι του, για να τον τρομοκρατήσει.

Επίσης προχτές το βράδυ στις 10:30 ο ανθυπασπιστής κ. Ζορμπάς συνοδευόμενος από 10 χωροφύλακες οπλισμένους έξω απ' τον Άγιο Νικόλα στο Φραγκομαχαλά κατέβηκε από το αυτοκίνητο και σταμάτησε τους δημοκρατικούς πολίτες Νικ. Ντομάτα και Σ. Λαδικό και ζητούσε να μάθει που ήταν "συγκεντρωμένοι". Όταν ο Σ. Λαδικός θέλησε να του εξηγήσει ότι έφυγαν από το καφενείο του Λύκου ο κ. Ζορμπάς άρχισε να τον κτυπά και να απειλεί ότι θα ταράξει τους δημοκρατικούς.

Στις 21 Απριλίου 1946 διαβάζουμε στον Πρωτοπόρο άρθρο που μας δείχνει πόσο απλά και εύκολα οι αρχές μεγαλοποιούν πράγματα και γεγονότα με προφανείς σκοπούς.

ΕΛΛΗΝΟΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΨΑΡΩΝ... ΑΣΗΜΑΝΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

Βολισσός (τηλεφωνικώς του ανταποκρ.) Τη Μεγάλη Δευτέρα το Βράδυ στα Ψαρά ο "εθνικόφρονας" Ζαννής Παντελούκος συνοδευόμενος από τη γυναίκα του επροκάλεσε το δημοκρατικό πολίτη Δημ. Γιαννούτσο με τα γνωστά συνθήματα έρχεται - έρχεται. Σε παρατήρηση του Γιαννούτσου ο Παντελούκος του επετέθη για να τον κτυπήσει. Η γυναίκα του Παντελούκου επενέβη για να εμποδίσει την συμπλοκή των ανδρών, αλλά καθώς την έσπρωξαν κτύπησε κάνοντας μια ελαφρά αμυχή στο φρύδι.

Η πρόκληση του Παντελούκου φαίνεται πως δεν ήταν τυχαία αλλά προσχεδιασμένη. Γιατί την άλλη μέρα ο πρόεδρος των Ψαρών Παπακωνσταντίνου συνοδευόμενος από το Μιλτιάδη Γιαννάκο, γνωστοί "εθνικόφρονες" κι' οι δυο, ήλθαν στη Βολισσό και το απλό αυτό επεισόδιο, διαστρεβλώνοντας αναιδέστατα την αλήθεια το μετέτρεψαν σε "ελαμκομμουνιστική επανάσταση" με τραυματισμούς όπλα κ.λπ. Μάλιστα τηλεφώνησαν στις αρχές στη Χίο και στα Καρδάμυλα και την άλλη μέρα κατέφθασε δύναμη 16 χωροφυλάκων οπλισμένων από τη χώρα και από τα Καρδάμυλα.

Και η συνέχεια στην εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, εθνικόφρονος αντιλήψεως, την επόμενη μέρα, με τον τίτλο:

ΝΕΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΩΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ ΣΤΑ ΨΑΡΑ

Ενοπλος συμμορία κομμουνιστών εφόνευσε δια μαχαίρας τον γνωστό δια τα εθνικόφρονα αισθήματα του έμπορον Παντελούκον και εξυλοκόπησαν αγρίως την σύζυγόν του.

Την επομένη πιάστηκαν μερικοί δημοκρατικοί πολίτες και οδηγήθηκαν στο αυτόφωρο πλημμελειοδικείο (στις 24 του μήνα) για να δικαστούν με την κατηγορία της... επανάστασης, που βέβαια κατά τη διάρκεια της δίκης μετατράπηκε από τον Εισαγγελέα σε απλή παράβαση του Νόμου 5060, διότι «με άσματα επροκάλεσαν οι κατηγορούμενοι τους αντιφρονούντες εις διχόνοιαν». Έτσι οι «φονιάδες – επαναστάτες» τιμωρήθηκαν με ένα μήνα φυλάκιση.

Μεσούσης της όλης αυτής καταστάσεως που έχει διαμορφωθεί στο νησί με την αυθαιρεσία και την τρομοκρατία που ασκούν οι κρατικές αρχές, το τμήμα του Αγροτικού Κόμματος στη Χίο κάνει την πρώτη του συνδιάσκεψη και θέτει στόχους και θέσεις. Το άρθρο δημοσιεύεται στο Εμπρός στις 15 Μάρτη του 1946 στη μόνιμη στήλη «Η Σκοπιά Μας».

Η Α ΠΑΓΧΙΑΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΑΚΕ⁵⁴

Η γεμάτη ζωντάνια και περιεχόμενο Πρώτη Παγχιακή Συνδιάσκεψη του παραρτήματος του Αγροτικού Κόμματος Χίου είναι ο πρώτος ελπιδοφόρος σταθμός στην πολιτική πάλη της Χιώτικης αγροτιάς.

Σ' αυτήν οι αγρότες μας έδειξαν, όχι μονάχα ότι κατέχουν σε κάθε λεπτομέρεια τα προβλήματα που τους απασχολούν αλλά ότι ξέρουν άκομα και το δρόμο της επίλυσής των που είναι ο σκληρός και αδιάκοπος αγώνας. Κι ακόμα έδειξαν πόσο βαθειά έχουν νοιώσει την ανάγκη της ενότητας και της συνεργασίας της Αγροτιάς με όλο τον εργαζόμενο λαό του Νησιού.

Χαιρετίζουμε την Πρώτη Παγχιακή Συνδιάσκεψη του ΑΚΕ Χίου σαν μια απ' τις θετικότερες συμβολές στην ενότητα των εργαζομένων του Νησιού μας.

Στην ίδια στήλη διαβάζουμε για τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται από τις αρχές ώστε να οδηγήσουν τη νεολαία σε συγκεκριμένα μονοπάτια και οργανώσεις.

ΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Η "λαοπρόβλητη" για να κτυπήσει τις δημοκρατικές εκπολιτιστικές οργανώσεις των νέων έβγαλε διαταγή με την οποία απαγορεύει στους νέους, που φοιτούν στα σχολεία, να ανήκουν σε οργανώσεις εκτός απ' τις προσκοπικές και την οργάνωση των ...αλκίμων.

Δεν πρόκειται εδώ να κρίνουμε το αντιδημοκρατικό αυτό μέτρο της κυβέρνησης, γιατί θα 'ταν σαν να φοβόμαστε μη στάξει η ουρά του γαϊδάρου. Αλλά εκείνο που θέλομε να τονίσουμε είναι η προσπάθεια να θεωρηθεί σαν αχρωμάτιστη η οργάνωση των όλκιμων, το φασιστικό αυτό παρακλάδι της μακαρίτισσας ΕΟΝ⁵⁵ του Μεταξά και να μπει στην ίδια μοίρα με τους προσκόπους!

Επανερχόμενοι στο θέμα των δολοφονιών στο συνοικισμό του Βαρβασίου, οι δικαστικές αρχές της Χίου συνεχίζοντας την προηγούμενη τακτική τους, κρίνουν, ένα χρόνο μετά, στις 16/6/1946, τον μοίραρχο Παντελίδη αποφυλακιστέο αφού σύμφωνα με την κρίση τους και την απολογία του, έβαλε στον αέρα και χτύπησε κατά λάθος μέρος του πλήθους που τον καταδίωκε. Ο Πρωτοπόρος θα γράψει μια μέρα μετά 17/6/1946:

⁵⁴ Αγροτικό Κόμμα Ελλάδος

⁵⁵ Εθνική Οργάνωση Νέων

Η δίκη που έγινε συμβολικά ίσως την παραμονή της αιματηρής επετείου διαψεύδει ελπίδες και στηρίζει σχηματισμένες πεποιθήσεις ότι δεν υπάρχει συναίσθηση του εθνικού αιτήματος για συμφιλίωση. Ότι υπάρχουν άνθρωποι που ζητούν να ρίξουν λάδι στη φωτιά.

Στο επόμενο άρθρο (Εμπρός 26/6/46) στη μόνιμη στήλη «Η Σκοπιά Μας» διαβάζουμε σχετικά με τις... «εκπολιτιστικές δραστηριότητες» Χ. Αν κάτι τέτοιο γινόταν από την πλευρά της αριστεράς οι αντιδράσεις δεν θα 'ταν ανάλογες.

ΑΣ ΤΟΥΣ ΚΑΜΑΡΩΣΟΥΝ

Καταμαύρισαν πάλι τους τοίχους της Ατσικής τις μέρες αυτές οι "ευέλπιδες" της Χ με τα γνωστά αγκυλωτά κορωνοφόρα τους Χ. Το χαρακτηριστικό όμως είναι ότι τη φορά αυτή διαβάζει κανείς πλάι τους και τα ονόματα - σύμβολα του αίσχους και της κατάπτωσης.

Στο επόμενο άρθρο του Εμπρός (3/7/46) ο συντάκτης μας καταγγέλλει την στάση των ατόμων εκείνων που έχουν συμφέροντα στο να μην επιτευχθεί η συμφιλίωση για την οποία η αριστερά παλεύει με κάθε μέσο στο νησί. Ο στόχος τελικά των πολεμίων θα επιτευχθεί...

ΟΙ ΕΧΘΡΟΙ ΤΗΣ ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗΣ

Στη συμφιλιωτική προσπάθεια των λαϊκών οργανώσεων και πολιτικών παρατάξεων. τα κόμματα, ο τύπος και γενικά τα όργανα των μοναρχοφασιστών απαντούν με απροκάλυπτη προπαγάνδα μίσους. Σ' όσους διαβάζουν τις τοπικές εφημερίδες θα προκάλεσαν ασφαλώς οδυνηρή έκπληξη τα ειρωνικά σχόλια και η αντισυμφιλιωτική προπαγάνδα που εξακόντισαν από τις στήλες τους η και η "Πρόοδος" την άλλη κι όλες μέρα της μεγάλης παλλαϊκής συγκέντρωσης για τη συμφιλίωση στον κινηματογράφο "Ρεξ". Μα φαίνεται ότι την γραμμή της αντισυμφιλιωτικής προπαγάνδας οι ντόπιες "κωλοφωτιές"⁵⁶ την παίρνουν από τους εμπρηστές της Αθήνας και Ιδιαίτερα από το "Αίμα" του οποίου συντάχτης τυχαίνει να είναι και ο Νομάρχης κ. Σβώκος.

Να τι γράφει το "Ελληνικό Αίμα" στο φύλλο της 23^{ης} του Ιούνη "Δια λόγους ποικίλους δια λογούς που ξεφεύγουν και από τα όρια της Ελλάδος, έχομεν υπέρτατον καθήκον να μην ησυχάσωμεν"! Μ' αυτά τα λόγια του εμφυλίου πολέμου η αντίδραση απαντά στον αγώνα, για τη συμφιλίωση του λαού.

⁵⁶ αλλιώς οι πυγολαμπίδες

Τα συμφέροντα των Άγγλων (λόγοι "που ξεφεύγουν και από τα όρια της Ελλάδος) καθώς και το συμφέρον των ντόπιων εκμεταλλευτών τον λαόν ("δια λόγους ποικίλους") απαιτούν το διχασμό, τη διαίρεση, τον εμφύλιο πόλεμο, γιατί μονάχα στην ανωμαλία στηρίζονται και μονάχα από το αίμα και τις σάρκες του λαού θρέφονται. Όμως ο λαός κωφεύοντας στα κηρύγματα του μίσους τραβάει μπροστά αποφασιστικά στο δρόμο της συμφιλίωσης γιατί ένιωσε ότι ο δρόμος αυτός είναι ο δρόμος της σωτηρίας του ενώ ο αντίθετος είναι ο δρόμος της ολοκληρωτικής καταστροφής.

Το επόμενο άρθρο του Εμπρός (14/8/46) αφορά την καταστρατήγηση της ελευθεροτυπίας στο νησί από τις κρατικές αρχές. Οι εγγυήσεις της κυβέρνησης για το αντίθετο δεν ευδοκίμησαν.

Προχτές το απόγευμα αστυνομικά όργανα συνέλαβαν και οδήγησαν στο αστυνομικό τμήμα τους πωλητές της συναδέλφου "Πρωτοπόρος" Μπάκουλη και Πλακωτάρη. Αφού τους πήραν τα στοιχεία και κατέσχεσαν τις εφημερίδες τους άφησαν ελεύθερους.

Κι έπειτα σου λένε ότι στο Κράτος το Μαρτιάτικο δεν υπάρχει ελευθεροτυπία...

Η ημέρες για το δημοψήφισμα σχετικά με την επιστροφή ή μη του βασιλιά πλησιάζουν και στη Χίο επικρατεί αναταραχή για τα αποτελέσματα. Οι αρχές χρησιμοποιούν κάθε μέσω προκειμένου να χειραγωγήσουν τους ψηφοφόρους.

Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΠΙΕΖΕΙ ΤΟΥΣ ΕΜΠΟΡΟΥΣ ΝΑ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΧΡΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ ΜΟΝΑΡΧΙΣΜΟΥ

Ο Νομάρχης κ. Σβώκος δεν αρκείται να γυρίζει τα χωριά και κηρύσσει την αλληλοεξόντωση του λαού, το μίσος και την καταστροφή. Θέλοντας να αποδείξει και στον τελευταίο Χιώτη ότι δεν είναι νομάρχης Χίου αλλά απεσταλμένος και πράκτωρ του Γεωργίου Γκλύξμπουργκ στη Χίο μπαίνει επικεφαλής του μοναρχισμού και ζητά να τον ενισχύσει χρηματικά μια που η συμβολή του με την προφορική διαφώτιση είχε τόσο παταγώδη αποτυχία.

Γνώσθηκε και προκάλεσε αγανάκτηση ότι καλεί εμπόρους της Απλωταριάς και άλλους πλουσίους ή ευκατάστατους πολίτες και τους χαρατσώνει για το μοναρχικό αγώνα.

Σε αντιρρήσεις διαφόρων ο κ. Νομάρχης λέγει: "Δώσε τις 200000 για να σώσεις τα υπόλοιπα! Αν κερδίσει η Δημοκρατία θα τα χάσεις όλα".

Το ότι ο κ. Νομάρχης συστηματικά συκοφαντεί και διαστρεβλώνει την αλήθεια εξυπηρετώντας τον εστεμμένο αρχηγό του αυτό το ξέρει όλη η

Χίος Γεννάται όμως το ερώτημα τι να τα κάμουν τόσα χρήματα; Δεν έσωσαν όσα έστειλε και εδώ το Λαϊκό Κόμμα, τα εκατομμύρια της Φρειδερίκης τα άλλα δισεκατομμύρια του ίδιου του Γκλύξμπουργκ που έφεραν οι υποτακτικοί του Μαρκεζίνης και Σία στην Ελλάδα γενικά, οι χρυσές λίρες της Ιντέλιτζενς Σέρβις που ξοδεύει αφειδώς για να αγοράζει συνειδήσεις ώστε χρειάζεται να προσφέρουν και οι Χιώτες έμποροι;[...]

Το κλίμα όμως μέλλει να ενταθεί περισσότερο με αφορμή τα εργατικά ζητήματα μιας και φτάνει απόφαση από την Αθήνα σχετικά με τις διοικήσεις των Εργατικών Κέντρων η οποία ερμηνεύεται με περιέργο τρόπο από κάποιους κύκλους που σκοπό έχουν να χτυπήσουν το πλειοψηφικό ρεύμα που το ΕΑΜ έχει. Το θέμα αυτό θα αποτελεί μια διαρκή εστία σύγκρουσης για πολύ καιρό στο νησί. (Εμπρός 23/8/46)

ΚΑΘΑΙΡΕΣΑΝ ΤΗ ΝΟΜΙΜΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ Ε.Κ.Χ.
Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΕΝ ΠΑΡΑΔΙΝΕΙ!

Η Ε. Ε. του Ε.Κ.Χ. κλήθηκε χτες από τον κ. Νομάρχη και τις γνωστοποιήθηκε τηλεγράφημα του υπουργού Εργασίας στο όποιο αναφέρεται ότι: "συμφώνως με την υπ' αριθ. 885/1946 απόφασιν του Συμβουλίου Επικρατείας, θεωρούνται άκυροι οι υπό του υπουργού Ζακκα διορισθείσαι διοικήσεις". Ο κ. Νομάρχης προσεθεσε ότι ύστερα απ' αυτό η Διοίκηση του Ε.Κ.Χ. οφείλει να παραδώσει μέσα σε 24 ώρες... "νομίμως"!

Από μέρους της Ε. Ε. του Ε.Κ.Χ. απήντησε ο πρόεδρος του Ε.Κ.Χ. σγ. Αντ. Γλύκας λέγοντας ότι η τωρινή διοίκηση έχει εκλεγεί νομίμως και ΔΕΝ ΕΙΝΙΑ ΔΙΟΡΙΣΜΕΝΗ και η απόφαση του Συμβουλίου Επικρατείας δεν θίγει τις αποφάσεις των συνελεύσεων, αλλά απαγορεύει τους παρεμβατισμούς της Διοίκησης στα εσωτερικά των σωματείων.

Ο κ. Νομάρχης δεν θέλησε να συζητήσει πάνω σ' αυτά και να μπει σε λεπτομέρειες και απάντησε ότι αυτός δεν γνωρίζει... "περί διαγραμμάτων"(!) άλλα καλεί τη διοίκηση του Ε.Κ.Χ. να παραδώσει σε τρεις υπαλλήλους της Νομαρχίας που θα ορίσει και ύστερα η διοίκηση του Ε.Κ.Χ. εφ' όσον έχει τη γνώμη ότι παρανομεί ο υπουργός και ο ίδιος να κάμει τις δέουσες ενεργείες και ενστάσεις.

Η Ε.Ε. του Κέντρου του απάντησε ότι η καθαίρεσή της είναι παράνομη και δεν πρόκειται να παραδώσει παρά μόνο στους νόμιμους εκπροσώπους της εργατικής τάξης.

Στο φύλλο του Εμπρός της 4^{ης} Σεπτεμβρίου κυκλοφορούν τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος για το πολίτευμα της Ελλάδας. Η διαδικασία χαρακτηρίστηκε από τρομοκρατία, διαφθορά, χειραγώγηση

των ψηφοφόρων και παραχάραξη των αποτελεσμάτων. Ενδεικτικά παρατίθενται μερικά εκλογικά κέντρα του νησιού με μεγάλη πληθυσμιακή συγκέντρωση. Ας διαβάσουμε τα σχόλια του συντάκτη.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΝΙΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΜΑΣ
ΕΙΝΑΙ Ο ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΛΑΟΣ ΤΑ ΤΥΠΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΟΥΝ ΤΗ ΘΕΛΗΣΗ ΤΟΥ

Παρ' όλη τη μεταδεκεμβριανή τρομοκρατία παρ' όλη την ηθική βία και τις απειλές και παρ' όλες τις σατανικές μηχανορραφίες και τη συκοφαντική προπαγάνδα ο δημοκρατικός κόσμος του νησιού μας έδωσε τη μάχη με το μοναρχισμό στήθος με στήθος και την κέρδισε. Γιατί ο ουσιαστικός νικητής του προχθεσινού δημοψηφίσματος ήταν ο δημοκρατικός λαός του νησιού, του οποίου όμως τη θέληση κατόρθωσαν να αλλοιώσουν και να παρουσιάσουν τυπικά νικήτρια τη μοναρχία.

Στο αποτέλεσμα αυτό δούλεψε η εκλογική μαγειρική μαεστρία των βετεράνων του παλαιοκομματισμού.

Τα μοναδικά τους όπλα δεν στάθηκαν μονάχα η κατοχή του μονόπλευρου κρατικού μηχανισμού, οι απειλητικές περιοδείες του κ. Νομάρχη, τα ρουσφέτια, τα λεφτά, οι ψεύτικες υποσχέσεις η ηθική βία και τα λογής - λογής καταπιεστικά μέσα. [...]

Αύξων αριθμ.	Εκλογικόν κέντρον	Εγγεγραμμένοι καταλόγους	εψήφισαν	Γεώργιος 'Β	Δημοκρατία	Λευκά	Άκυρα
1 ^{ον}	Γυμν Αρρένων	814	543	345	95	102	
4 ^{ον}	Σχολή Σταφυλά	923	736	384	73	275	2
7 ^{ον}	Μουσείον	569	413	212	62	139	
8 ^{ον}	Άγιος Ιάκωβος	638	406	201	71	134	
9 ^{ον}	Παναγιά Λέτσαίνα	602	379	174	51	152	2
15 ^{ον}	Άγιος Γεώργιος ⁵⁷	1905	553	204	69	260	
17 ^{ον}	Βολισσός	417	379	237	56	56	
20 ^{ον}	Θυμιάνα	446	398	203	32	162	
26 ^{ον}	Καρυές	249	228	148	16	54	
27 ^{ον}	Καλλιμασία	533	491	267	45	178	

⁵⁷ Τα εκλογικά τμήματα 1^{ον}, 2^{ον}, 4^{ον}, 7^{ον}, 8^{ον} και 9^{ον} αναφέρονται σε συνοικίες της πόλης. Ο Άγιος Γεώργιος είναι στο Βροντάδο

28 ^{ον}	Καλαμω τή Αρμόλια	662	599	373	197	28	1
30 ^{ον}	Καρδάμυ λα	110	483	197	49	237	
38 ^{ον}	Εγνούσα	747	474	151	26	297	
40 ^{ον}	Πυργί	696	632	465	52	115	
57 ^{ον}	Λαγκάδα	335	213	51	31	128	2
59 ^{ον}	Δημ. Ταμείο (στρατιωτι κοί)	-	277	180	65	30	2
	Σύνολον	21020	16918	9192	2475	5233	17

Την επιστροφή παρουσιάστηκε να τη ζητά με την ψήφο του το 55% των ψηφοφόρων. (Οι 9,438 σε σύνολο 17.130 ψηφοδελτίων που καταμετρήθηκαν), αποτέλεσμα που δεν ικανοποίησε ιδιαίτερα τους «εθνικόφρονες» του νησιού.

Μετά τα του δημοψηφίσματος η ζωή στη Χίο επανέρχεται στους πρότερους ρυθμούς της. Η αστυνομική αυθαιρεσία συνεχίζεται και οι στόχοι των χωροφυλάκων διευρύνονται. Περιλαμβάνουν τώρα και εκκλησίες! (Εμπρός 25/9/46)

ΜΠΛΟΚΑ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΕΣ. Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Το απόγευμα της Δευτέρας στις 5 η ώρα περίπου δύναμη χωροφυλάκων του σταθμού Κονταρίου εξήτησαν επιτακτικά από τον εφημέριο της ενορίας Παναγιάς Συριώτισας το κλειδί της εκκλησίας για να κάνουν έρευνα. [...] Ένας χωροφύλακας μπήκε μαζί με τον παπά και έκανε εξονυχιστική έρευνα, ακόμα και στο ιερό.[...]

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΒΙΟΛΙ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΤΑΜΑΤΗΣΕΙ

Υστερα από τον "Πρωτοπόρο" ήρθε πάλι η σειρά της εφημερίδας μας. Η αναδίφηση στο αρχείο μας από τους άσπονδους φίλους της ελευθεροτυπίας έδωσε τους καρπούς της.

Για να διώξουν τον Διευθυντή μας, γιατί τους ενοχλεί φαίνεται που κυκλοφορεί ελεύθερος, βρήκαν ένα παληό άρθρο πριν από το Δημοψήφισμα και του υπέβαλαν μήνυση επί εξυβρίσει του... βασιλέως. Όπως είναι γνωστό καμμία εφημερίδα δεν διώχθηκε για την αντιμοναρχική της και μόνο προπαγάνδα προ του Δημοψηφίσματος.[...]

Λίγες μέρες μετά, στις 3 Οκτωβρίου 1946 δημοσιεύεται στον Πρωτοπόρο μια καταγγελία του Γραμματέα του Σοσιαλιστικού Κόμματος Χίου Θ.

Κοκαλλιάδη στην ασυδοσία των διωκτικών αρχών του νησιού. Να που πήγαν τα όπλα που ήρθαν «κρυφά» στο νησί. Διαβάζουμε...

ΠΟΥ ΟΔΗΓΕΙ Η ΑΣΥΔΟΣΙΑ ΤΩΝ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΩΝ
ΚΡΑΤΟΣ ΟΙ ΕΝΟΠΛΟΙ ΧΙΤΕΣ
Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ
ΣΓ. ΚΟΚΚΑΛΙΑΔΗΣ ΔΕΣΜΙΟΣ ΤΟΥΣ

Μια τόσο σύντομη επαλήθευση των φόβων και της ανησυχίας που διατύπωνε στην διακήρυξή της η διακομματική επιτροπή του Ε.Α.Μ. Χίου δεν θα περίμενε ίσως κανείς. [...]

Από την επιστολή του Θ. Κοκαλλιάδη, όπως αυτή εστάλη στον Πρωτοπόρο.

Προχθές Σάββατο 28 – 9 – 46 στις 10:30 το βράδυ, γυρνούσα στο σπίτι μου από συγγενική μου επίσκεψη. Στο δημόσιο δρόμο [...] με συνέλαβαν οι Γιάννης Κουφοδόνης και Βασίλης Καμαράδος ή Τέτερης από το Τάλλαρος⁵⁸. Μου πρότειναν τα όπλα που κρατούσαν στα χέρια τους και μου έκαναν ανάκριση από πού έρχομαι και πού πηγαίνω, γιατί η ώρα είναι περασμένη και η κυκλοφορία στους κουκουέδες απαγορεύεται. Στην διαμαρτυρία μου με πιο δικαίωμα οπλοφορούν, [...] μου απάντησαν επιδεικτικά και απειλητικά πως ο αστυνομικός σταθμάρχης Βαρβασίου τους είχε δώσει αυτή την άδεια.

Ακολούθησε μεταφορά του στο εν λόγω αστυνομικό τμήμα όπου και του έγινε ανάκριση με την αιτιολογία ότι «ήταν του ΕΑΜ». Στόχος της ενέργειας όπως και ο ίδιος λέει, ήταν η τρομοκράτηση των πολιτών κάτι που συνιστά κατάφορη καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών. Ο ίδιος προχώρησε σε καταγγελία των γεγονότων και στον εισαγγελέα Χίου.

Το Ε.Α.Μ. βάλλεται από παντού. Τώρα και η εφημερίδα Εργάτης του λαϊκού κόμματος βρήκε μια «νέα» μέθοδο να κάμψει τις αντιστάσεις των αριστερών. Σκηνοθετεί δηλώσεις μετανοίας με τον παρακάτω τρόπο: (Εμπρός 30/10/46)

ΜΙΑ ΔΗΛΩΣΗ

Στην εφημερίδα των γνωστών "εργατοπατέρων" της ΕΡΕΠ⁵⁹ δημοσιεύεται, μια "δήλωση μετανοίας" του Εμ. Κρεατσούλα. Το πώς

⁵⁸ Περιοχή της Χίου

⁵⁹ Είναι η εφημερίδα Εργάτης

"σκαρώνονται" οι τέτοιες δηλώσεις είναι γνωστό και η κατασυκοφάντιση του αγώνα του Κ.Κ.Ε. με τη μέθοδο αυτή είναι πια χρεοκοπημένη. Ωστόσο χρειάζεται να πούμε λίγα πράγματα για την καινούργια "δήλωση" και το "δηλωσία".

Ο Κρεατσούλας είχε διαγραφεί από το Κόμμα πριν από τρεις μήνες και επομένως το Κόμμα τον είχε διώξει πριν αυτός το απαρνηθεί. Η οικονομική ανέχεια και η ανάγκη να μπαρκάρει τον υποχρέωσαν να κάνει αυτή τη δήλωση, που φυσικά για ένα αγωνιστή δεν μπορεί να στέκεται σαν δικαιολογητικό, μα που στην ουσία δείχνει τα μέσα που μεταχειρίζονται σήμερα μια και τη μέθοδο του πάγου και του ρετσινόλαδου δεν τις σηκώνει το κλίμα.

Από την άλλη πλευρά 6 τρόπος που είναι συνταγμένη η δήλωση δείχνει το μαγειρίο που... μαγειρεύτηκε. Τίποτε άλλο.

Το επόμενο άρθρο είναι από την εφημερίδα Εμπρός που κυκλοφόρησε στις 6 Νοεμβρίου 1946. Αφορά τα γεγονότα που σημειώνονται στην γειτονική Μυτιλήνη, τον αντίκτυπο που έχουν στη Χίο και την προσπάθεια που δηλώνει ότι θα συνεχίσει να υποστηρίζει το τοπικό Ε.Α.Μ. για αποφυγή της σύγκρουσης. Δυστυχώς η πρόβλεψη του συντάκτη στο τέλος του κειμένου δεν θα επαληθευτεί.

ΜΥΤΙΛΗΝΗ ΚΑΙ ΧΙΟΣ

Το δράμα που σήμερα παίζεται στη Μυτιλήνη και που το πληρώνει με αίμα ο λαός του γειτονικού νησιού, κρατά σε αγωνία και μας τους Χιώτες.

Γιατί ο εμφύλιος πόλεμος που δέρνει αγρία σήμερα τη χώρα, και που πάντα πρέπει να θυμόμαστε ότι καθοδηγείται από τον ίντελλιντζε-νσερβίτικο Νεοφασισμό άρχισε ν' απλώνεται και στα νησιά.

Νεκροί και τραυματίες στη Μυτιλήνη. Αποκορύφωμα του τρομοκρατικού οργίου. Κάθε ίχνος λογικής από τους νεκροθάφτες της πατρίδας μας πετιέται στην πάντα.

Οι δημοκράτες αμύνονται, γιατί πια δεν μπορούν να κάνουν διαφορετικά. Πρέπει οι ίδιοι να υπερασπίσουν την τιμή, τη ζωή και τη λευτεριά τους.

Και το αιματόβρεχτο όργιο αρχινάει.

Το αίμα του χωροφύλακα, του Δημοκράτη, του μοναρχικού, βάφει τους βράχους και τις ελχές της Μυτιλήνης.

Και οι ξένοι προς το νησί αυτό σκοτεινοί άνθρωποι που αρχίσανε το αντιλαϊκό τους αυτό έργο, με τις σκηνοθεσίες των "στάσεων" και των "ηθικών αυτουργιών", με την βία και τον τραμπουκισμό, τρίβουν τα χέρια τους ικανοποιημένοι.

Γιατί νομίζουν ότι ανταποκριθήκανε στις προσδοκίες του αφέντη.

Ο εμφύλιος πόλεμος άρχισε.

Το ένοπλο "διαίρει και βασίλευε" του ιντελλιτζενσερβικού Νεοφασισμού κέρδισε μια θέση.

Μα η δουλειά τους δεν σταμάτησε

Πρέπει να προχωρήσουν και παραπέρα. Και αυτό το παραπέρα είναι που πρέπει να προσέξουμε οι Χιώτες, και δεξιοί και αριστεροί.

Γιατί αυτή η λέξη σημαίνει αίμα.

Σημαίνει στρατοδικεία, εκτελεστικά αποσπάσματα, εκκαθα-ριστικές επιχειρήσεις.

Σημαίνει ότι στον Κάμπο και στον Βροντάδο, στους προσφυγικούς συνοικισμούς και στις φτωχογειτονιές, σ' ολόκληρη την πόλη και την ύπαιθρο, να κυρίαρχησει η σφαίρα κι ο δυναμίτης.

Όμως, μια τέτοια κατάσταση δεν πρέπει και δεν θα πραγματοποιηθεί στο νησί μας.

Και πάνω σ' αυτό θα παλέψουν και οι δημοκρατικοί και οι μοναρχικοί ενωμένοι. Και παλεύουν.

Η προσπάθεια των διοργανωτών του εμφυλίου πολέμου θα αποτύχει, όπως απέτυχαν σ' όλες τους τις προσπάθειες μέχρι σήμερα.

Γιατί η προσπάθεια της δημιουργίας μιας τρομοκρατικής οργάνωσης όπως η Χ, που παίζει το ρόλο του προπομπού του εμφυλίου πολέμου ήτανε έργο δικό τους. Και απέτυχε.

Γιατί τα ουρλιάσματα του "χτυπάτε στο σταυρό" και "φέρτε μου τους νεκρούς κάτω" που βγαίνουν από το στόμα των ανθρώπων που θάπρεπε να ενδιαφέρονται για την ησυχία του νησιού μας απέτυχαν.

Γιατί οι σκόπιμες φήμες που βάζουν σε κυκλοφορία για την δήθεν εμφάνιση ανταρτών και οι πεπονόφλουδες που στήνουν συνεχώς στο στελέχη και το λαό του νησιού μας μένουν χωρίς αποτέλεσμα.

Το αίμα του χωροφύλακα, του Δημοκράτη και του μοναρχικού, δεν πρόκειται να ποτίσει τα μαστιχόδεντρα και τις μανταρινιές, δεν πρόκειται να βάψει το χώμα του νησιού μας.

ΒΟΡΡ.⁶⁰

Το επόμενο άρθρο (Εμπρός 13/11/46) αφορά το νέο μητροπολίτη Χίου ο οποίος ήρθε προς αντικατάσταση του παλαιού που θεωρήθηκε αριστερής ιδεολογίας. Η αντιμετώπιση εδώ είναι απ' το συντάκτη της μόνιμης στήλης «Η Σκοπιά μας» είναι ιδιαίτερα ειρωνικός. Ο λόγος είναι η παρουσίαση του νέου μητροπολίτη ως γιατρού για τον κομμουνισμό.

ΕΔΩ ΑΔΙΚΕΙΤΑΙ

⁶⁰ Πρόκειται για το Μιχάλη Βοριά ανώτατο στέλεχος του Ε.Α.Μ. Χίου

Από μέρες η πόλη μας φιλοξενεί ένα διαπρεπή γιατρό που απορεί και θεραπεύει πάσαν νόσον αλλά που ιδιαίτερα έχει ειδικότητα στη θεραπεία μιας "επάρατου νόσου, που λέγεται κομμουνισμός". Είναι ο νέος μητροπολίτης κ. Παντελεήμων Φωστίνης.

Πραγματικά η παρουσία του κ. Παντελεήμονος ήταν επιβεβλημένη γιατί η "επάρατος αυτή νόσος" έχει προσβάλει αρκετά τον "υγιή κορμό" της Χίου. Αλλ' επειδή η "νόσος" σε άλλα μέρη του κόσμου έχει μεγαλύτερη εξάπλωση, όπως π.χ. στη Γαλλία, προτείνουμε, ο διαπρεπής αυτός γιατρός να μεταβεί εκεί, για να επιδοθεί εις το θεάρεστο έργο της σωτηρίας από την "επάρατον νόσον", όχι πια μιας μικρής νήσου αλλά μιας μεγάλης και πολιτισμένης χώρας και ίσως και του κόσμου ολόκληρου.

Εδώ ο ανήρ αδικείται.

Μιας και οι κωμοπόλεις πρέπει να ακολουθούν το παράδειγμα του άστεως ένας τοπικός διοικητής της χωροφυλακής δεν μπορεί να μην στρέψει όλες τις προσπάθειές του προς αυτή την κατεύθυνση. Έτσι βλέπουμε την τέλεση της ίδιας διαδικασίας με άλλους «ήρωες» στα Καρδάμυλα. (Εμπρός 13/11/46)

ΚΑΤΕΥΝΑΣΜΟΣ!!!

ΤΑ ΚΑΡΔΑΜΥΛΑ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΑΦΑΝΤΑΣΤΗ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ. Η
ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΥΠΑΣΠΙΣΤΗ κ. ΚΟΛΩΝΙΑ

ΚΑΡΔΑΜΥΛΑ (του ανταποκριτή μας) Επειδή εδώ και λίγο καιρό στην ήρεμη κωμόπολή μας αρχίσαμε κι εμείς να απολαμβάνουμε τα δώρα της "αγνής δημοκρατίας δυτικού τύπου" αξίζει να σας δώσουμε μια μικρή περίληψη των μέχρι τώρα απολαβών μας.

Κομιστής των δώρων ο ανθυπασπιστής κ. Κολωνίας. Ο διορισμός του στην υποδιοίκηση Καρδάμυλων συνοδεύτηκε από την άλλη κι όλες μέρα από κύμα τρομοκρατίας, ξυλοδαρμών, νυκτερινών ερευνών και αστήρικτων διώξεων κατά των δημοκρατικών. Πολλές δεκάδες είναι οι Καρδαμυλίτες που πέρασαν απ' το αστυνομικό τμήμα κι άκουσαν τις βρισιές και τις απειλές του. Μία "ανάκριση" απροφάσιστη και άσκοπη δεν τελειώνει ποτέ, αν ο "ανακρινόμενος" δεν κοιμηθεί μια βραδυά στο υπόγειο κρατητήριο του τμήματος.[...]

Το παρακάτω κείμενο, παρμένο από το Εμπρός της 20^{ης} Νοεμβρίου 1946, αποτελεί τον κορμό των αιτιών, κατά το Κ.Κ.Ε. Χίου, που η Ελλάδα πορεύεται όπως πορεύεται και δίνει τη γραμμή πλεύσης που θα ακολουθηθεί από εδώ και μπρος από την τοπική οργάνωση.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ Π.Ε⁶¹. ΧΙΟΥ ΤΟΥ ΚΚΕ

Η Π.Ε. που συνήλθε στις 16 του Οκτώβρη σε τακτική συνεδρίαση και αφού μελέτησε προσεχτικά τη σημερινή τραγική κατάσταση που περνά η χώρα μας και ιδιαίτερα όπως αυτή εντοπίζεται στο Νησί μας, πήρε ομόφωνα την παρακάτω απόφαση:

1) Ότι αιτία για τον εμφύλιο πόλεμο που απειλεί να αγκαλιάσει ολόκληρη την Ελλάδα και την φρικτή οικονομική εξαθλίωση του λαού, είναι ο Βρετανικός ιμπεριαλισμός.

α) Γιατί προσπαθώντας να κρατήσει και να διατηρήσει τη χώρα μας, που γεωγραφικά βρίσκεται πάνω στο σταυροδρόμι για τις αποικίες, σαν μια βάση για τους εκμεταλλευτικούς του σκοπούς και μη μπορώντας να στηριχθεί στη μεγάλη μάζα του ελληνικού λαού, που ξύπνησε [...] χρησιμοποιεί την αντιλαϊκή δοσιλογική κλίκα.

β.) Χρησιμοποιώντας την παραπάνω κλίκα, για να μην πάρει ποτέ ο λαός μας στα χέρια του τις τύχες του, κατόρθωσε να εφαρμόσει τα αγαπημένα του συνθήματα "Διαίρει και βασίλευε" που μας οδηγεί στον εμφύλιο πόλεμο και του δίνει τη δικαιολογία να παρατείνει την παράνομη κατοχή του και να εντείνει την οικονομική εξαθλίωση, που ελπίζει να τσακίσει την αγωνιστική διάθεση του λαού μας.

2) Εντοπίζοντας την κατάσταση στο Νησί μας, η Π.Ε. διαπιστώνει τα παρακάτω:

α.) [...]

β.) Αυτό το βλέπουμε καθαρά στη χρεωκοπία της τρομοκρατικής οργάνωσης της Χ, που αποτελεί τον προπομπό του Εμφυλίου πολέμου και που διαλύθηκε κάτω από την κατακραυγή και των δεξιών και των αριστερών.

γ.) Αυτό όμως δεν πρέπει να μας νανουρίζει, γιατί η προσπάθεια των παραπάνω σκοτεινών ανθρώπων δεν πρόκειται να σταματήσει. Εξ' άλλου αυτή είναι η δουλειά τους [...]

3) Για την αντιμετώπιση της οικονομικής εξαθλίωσης ανεργίας, πείνας, αρρώστιας και μετά στον καινούργιο χειμώνα [...], πρέπει ολάκερη η Κομμουνιστική Οργάνωση Χίου να σταθεί όπως πάντοτε πρωτοπόρα, να κινηθεί δραστήρια μέσα στις συνοικίες, στα Εργοστάσια, στα συνδικάτα, να παλέψει, να καθοδηγήσει, να οργανώσει, να σταθεί επί κεφαλής του λαού στο δύσκολο αγώνα. [...]

4) Στην προσπάθεια για την συμφιλίωση πρέπει να ξεκινάμε πάντα από την αρχή ότι, αυτοί που έχουν κέρδος από τον διχασμό είναι οι ξένοι εκμεταλλευτές και οι ντόπιοι πράκτορες τους. Για να συνεχίσουμε και να διατηρήσουμε τη συμφιλίωση, πρέπει να εντείνουμε και να

⁶¹ περιφεριακή επιτροπή

δουλέψουμε πιο ζωντανά και δημιουργικά πάνω στον τομέα της λαϊκής διαφώτισης.

Έτσι θα αντιμετωπίσουμε τη συκοφαντική εκστρατεία που δημιουργείται εναντίον μας από το ραδιόφωνο, τον τύπο και όλα τα οργάνετα τους. Και μ' αυτό τον τρόπο θα δείξουμε και στον τελευταίο παρασυρμένο ποιοι έχουν δίκιο και ποιοί άδικο. [...]

Χίος 16)11)46

Το επόμενο κείμενο από την εφημερίδα Εμπρός αναφέρεται σε όλο το φάσμα των εργαζομένων της Χίου. Καταδεικνύει τα προβλήματά τους και προτείνει τις λύσεις που βρίσκονται, σύμφωνα με τον συντάκτη, στον ακατάπαυστο αγώνα ενάντια στα συμφέροντα των όσων λυμαίνονται τους κόπους τις κατακτήσεις τους. Η υπογραφή του συντάκτη στο τέλος του κειμένου είναι καθαρά συμβολικού χαρακτήρα.

ΜΕ ΤΙΜΙΑ ΗΓΕΣΙΑ & ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ ΠΑΛΗ ΘΑ ΛΥΘΟΥΝ ΤΑ
ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΟΧΙ ΜΕ ΔΙΟΡΙΣΜΕΝΟΥΣ
ΕΡΓΑΤΟΠΑΤΕΡΕΣ

Πέρασαν αρκετοί μήνες από τότε που διορίσθηκαν οι λακέδες της αντίδρασης στη Διοίκηση του Ε.Κ.Χ. και η πείρα όλο αυτό το διάστημα απέδειξε πόσο ενδιαφέρθηκαν για τα εργατικά ζητήματα. Τότε πριν ακόμα η αντιλαϊκή—αντεργατική πολιτική της κυβέρνησης καθαιρέσει τους νόμιμα εκλεγμένους αντιπροσώπους της εργατικής τάξης, η αντίδραση κυκλοφόρησε τη φήμη ότι επειδή ήταν οι αντιπρόσωποι αριστεροί, δεν θα μπορούσαν να λύσουν κανένα από τα εργατικά ζητήματα... Ο Νομάρχης κ. Σβώκος δεν θέλησε να δεχθεί τους νόμιμους εκπροσώπους των έργατων και η λεπτομερέστατη έκθεση των εργατικών ζητημάτων που του υπεβλήθη, πήγε στον κάλαθο των αχρήστων. Διέδιδαν σκόπιμα πως μόνο μια διοίκηση από "νομιμόφρονas εθνικιστάς" θα μπορούσε να εξυπηρετήσει καλύτερα την εργατική τάξη της Χίου. Όμως τα γεγονότα μιλούν πάντα πιο εύγλωττα από οποιοδήποτε σύνθημα απατηλό. Σήμερα τα ζητήματα της εργατ. τάξης του νησιού μας, όχι μόνο δεν λύθηκαν, αλλά απεναντίας η κατάσταση τους χειροτέρευσε από κάθε άποψη:

ΛΙΜΑΝΙ: Στα λιμενεργατικά Σωματεία παρ' όλο που όλα σχεδόν προσχώρησαν στην ΕΡΕΠ, τους κόπηκαν τα 75% από αποδοχές τους. Έδιωξαν παλιούς εργάτες που δούλευαν τόσα χρόνια σ' αυτή τη δουλειά, και δεν τους είχε κατοχυρώσει ο Κουρουνιώτης για να μπορεί να τους εκβιάζει όποτε ήθελε. Οι λιμενεργάτες που είχαν κατορθώσει να πέρνουν τα προπολεμικά μεροκάματα περίπου, σήμερα βρίσκονται σε χειρότερα χάλια από την εποχή της κατοχής. Μερικοί όμως, ηγέτες των

σωματείων όπως τα χρόνια της γερμανοκρατίας έτσι και σήμερα, ξαπλωμένοι στις ταβέρνες τρογοπίνουν και ξοδεύουν τη μέρα τους περισσότερα απ' όσα παίρνει ένας λιμενεργάτης τη βδομάδα.

ΒΥΡΣΟΔΕΨΕΙΑ: Τα εργοστάσια άρχισαν να δουλεύουν εντατικά. Όμως πολλοί εργάτες και μάλιστα παλαιοί, μένουν χωρίς δουλειά, για τα προοδευτικά τους φρονήματα. Τα μεροκάματα παραμένουν στο εξευτελιστικό επίπεδο των 40—50 % των προπολεμικών. Αν οι εργάτες ήταν ενωμένοι, αν έλειπαν οι διασπαστές και οι προδότες της εργατικής τάξης όλοι οι εργάτες θάχαν πιάσει δουλειά και το μεροκάματο θάχε φτάσει σε ανθρωπινό επίπεδο.

ΚΕΡΑΜΕΙΟ: Η ίδια κατάσταση επικρατεί και στο εργοστάσιο Κεραμείων στα Θυμιάνα. Οι εργοδότες με τη βοήθεια των πουλημένων εργατοπροδοτών στραγγαλίζουν το δίκιο των εργατών. Ακόμα ο διευθυντής του Κεραμείου, εισέπραξε από όλους τους εργάτες, συνδικαλισμένους και μη, το χιλιόδραχμο για να τρέφονται οι διορισμένοι εργατοπατέρες.

TAMEIO ANEPΓIAC: Διορίσθηκε επιτροπή για τη Χίο, που θα εξυπηρετούσε αυτό το σκοπό. Τίποτα δεν έγινε όμως. Γιατί οι άνθρωποι που διορίσθηκαν σαν αντιπρόσωποι των εργατών είναι ακατάλληλοι για να εκπροσωπίσουν την εργατική τάξη. Έτσι το ταμείο ανεργίας είναι μια απατηλή υπόσχεση χωρίς να προσφέρει τίποτε στην εργατιά.

Για όλους τους άλλους κλάδους η κατάσταση διαρκώς χειροτερεύει. Οι δουλειές στα μανταρινοπορτόκαλλα θα μπορούσαν να απορροφήσουν φέτος πολλούς εργάτες. Η αντεθνική πολιτική όμως της κυβέρνησης που μας απομόνωσε απ' τις χώρες της Βαλκανικής που απορροφούσαν το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής, προς μεγάλη ζημία των παραγωγών εργατών γης, των καραγωγέων, των κασσαδόρων — στιβαδόρων, των φορτοεκφορτωτών κ.τ.λ.

Το δημοσιοϋπαλληλικό δράμα είναι απερίγραπτο. Η 24ωρη απεργία δεν έφερε οικονομικά ωφέλη στους υπαλλήλους. Έδειξε όμως την ενότητά τους και την ακατάβλητη θέλησή τους να αγωνιστούν για το ψωμί και τη ζωή τους. Η νέα απεργία που κατέβαιναν ματαιώθηκε με το κυβερνητικό κόλπο της "απειλής της χώρας", και συνκατατέθηκε σ' αυτό και η ΑΔΕΔΥ.

Η ζωή όλων των εργαζομένων του νησιού καθημερινά χειροτερεύει. Ο χειμώνας απειλεί τα σπιτικά της εργατιάς. Οι διορισμένοι λακέδες της πλουτοκρατίας, που παρουσιάζονται σαν εργατικοί ηγέτες, δεν έχουν κανένα άλλο σκοπό αλλά το πώς θα εξυπηρετήσουν τα αφεντικά και τους εαυτούς των. Με τη διασπαστική τους πολιτική κάμνουν αφάνταστο κακό στην εργατική τάξη.

Η μόνη λύση για το αδιέξοδο, είναι η ενότητα της εργατιάς, ανεξάρτητα από πολιτικά φρονήματα. Το παρά δείγμα των σιδηροδρομικών και τριατατικών λέει πολλά. Μόνο ενωμένοι και με

αγώνα θα κατορθώσουν να καλυτερέψουν τη θέση τους. Η ενότητα αυτή θα απομόνωση τα τσιράκια των αφεντικών που διασπούν τους μαζικούς αγώνες και σαμποτάρουν κάθε ομαδική προσπάθεια της εργατιάς.

Εργάτης

Ενδεικτικό το κλίματος της περιόδου και της πρόσληψης των γεγονότων από αρκετούς πολίτες της Χίου είναι το παρακάτω άρθρο που δημοσιεύεται στον Πρωτοπόρο στις 15 Δεκεμβρίου 1946. Διαβάζουμε το γράμμα μιας μητέρας προς το Νομάρχη Χίου, στον οποίο εκφράζει την αποδοκιμασία της όχι τόσο για τις δικές του ενέργειες και κινήσεις, όσο για τις κατευθύνσεις που το επίσημο κράτος έχει υιοθετήσει.

Το άρθρο αυτό έχει αξία και από μια άλλη σκοπιά. Αυτή της σταδιακής χειραφέτησης της γυναίκας, και μάλιστα σε μια κλειστή κοινωνία. Έχει αξία γιατί βλέπουμε τη γνώση και συμμετοχή γύρω από τα κοινά. Διαβάζουμε:

Η ΠΕΡΗΦΑΝΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΜΙΑΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Την περασμένη Κυριακή στο Φιλοτεχνικό η μικρούλα Νίτσα Κούρπα φανέρωσε για μια ακόμα φορά το πλούσιο ταλέντο της στην απαγγελία ενός ποιήματος του Χάινε⁶². Ο Νομάρχης κ. Σβώκος ανέβηκε στο βήμα και έκαμε, την επιδεικτική δήλωση ότι το Κράτος και η Διοίκηση αναλαμβάνουν τη μόρφωση, την ανώτερη σπουδή και τη διατροφή του μικρού παιδιού. Την επόμενη κι όλες μέρα ο κ. Νομάρχης εκάλισε τη μητέρα του παιδιού να παραλάβει τρόφιμα και ιματισμό από την Ουνρά.

Η μητέρα σε απάντηση έστειλε την παρακάτω περήφανη απάντηση και δήλωνει πως δεν αποδέχεται την προσφορά για τους λόγους που εκθέτουμε στο γράμμα που δημοσιεύουμε παρακάτω.

Χίος 11 Δεκεμβρίου 1946

Κύριε Νομάρχη,

Θέλω να σας ευχαριστήσω για τα καλά λόγια που είπατε για το παιδί μου με την ευκαιρία της επιτυχίας του στο Φιλοτεχνικό και για το ενδιαφέρον που δείξατε με τη δήλωσή σας ότι το Κράτος θα αναλάβει τη διατροφή και τη σπουδή της μικρής μου κόρης.

⁶² Ο Γερμανός ποιητής Χάινριχ Χάινε, η παγκόσμια φήμη του οποίου οφείλεται κυρίως στα μελοποιημένα ποιήματά της συλλογής του *βιβλίο των τραγουδιών* αλλά και σε ορισμένα ζοφερότερου κλίματος ποιήματά της τελευταίας περιόδου του, γεννήθηκε το 1797 στο Ντίσελντορφ και πέθανε το 1856 στο Παρίσι.

Υστερα όμως από ώριμη σκέψη αποφάσισα για λογαριασμό του παιδιού μου να μη δεχτώ τη χειρονομία σας, και είμαι υποχρεωμένη να σας εξηγήσω τους λόγους που με ωδήγησαν σ' αυτή την απόφαση.

Αν και είμαι βέβαιη για τη δική σας αγαθή πρόθεση και ειλικρίνεια, αμφιβάλλω για την πρόθεση και ειλικρίνεια του σημερινού Κράτους που εκπροσωπείτε, που τυχόν θα υιοθετούσε την εισήγησή σας.

Δεν μπορώ να καταλάβω σύμφωνα με ποια λογική από τη μια το Κράτος εξοντώνει τον πατέρα προστάτη του παιδιού που το ανέθρεψε και ωδήγησε στο σωστό δρόμο και από την άλλη αναλαμβάνει τη μόρφωση και τη διατροφή του. Από τη μια φυλακίζει και διώχνει τον πατέρα από τη θέση του μοιδίζοντας και τη ζωή και τη μόρφωση του παιδιού και από την άλλη ζητά να του δώσει το κομμάτι το ψωμί που το ίδιο το σημερινό Κράτος με την πολιτική του, του στέρησε. Μα ακόμα και μια άλλη σκέψη: Για να φροντίσει το σημερινό Κράτος για το παιδί μου σημαίνει ότι υποστηρίζει τους άξιους και όσους έχουν κάποια δυνατότητα να βοηθήσουν την τέχνη. Και όμως το σημερινό Κράτος που με τη χειρονομία του αυτή, πάει να δείξει κάτι τέτοιο, από την άλλη μεριά κάμνει ότι περνά από το χέρι του για να εξοντώσει τους άξιους τεχνίτες, τους εργάτες της σκέψης, της επιστήμης και της τέχνης γενικά. Δεν μπορεί να φύγει απ' το μυαλό μου ότι το σημερινό Κράτος κατάστρεψε τους Ενωμένους Καλλιτέχνες, ζωντανές δόξες του σημερινού Ελληνικού Θεάτρου, που έχει στις φυλακές τον Κορνάρο ή στους δρόμους τον Αγγουλέ⁶³ ή ανέχθηκε την αντεθνική πράξη να σαμποταριστεί η υποψηφιότητα ενός Σίκελιανού για το παγκόσμιο βραβείο Νόμπελ, μόνο και μόνο γιατί δεν ήταν "εθνικόφρονες". [...]

Και το παιδί μου θέλω, αν έχει κάποιο ταλέντο, να το θέσει στην εξυπηρέτηση του λαού μας. Εγώ έτσι το μορφώνω και το καθοδηγώ. Για να γίνει ένας ελεύθερος και αδέσμευτος άνθρωπος, ν' αγαπήσει τους συνανθρώπους του και να πολεμήσει μαζί τους για τη λευτεριά και την κοινή ευτυχία. Άλλωστε δε θάθελε ούτε η ίδια να χαρεί προνομιακά κάτι που θα το στερούνταν τα άλλα παιδιά. [...]

Η άρνηση μου αυτή κ. Νομάρχη δεν σημαίνει ότι θα τραβήξω το παιδί από το Φιλοτεχνικό. Το πνεύμα της συμφιλίωσης στο οποίο πιστεύω σαν Εθνική ανάγκη μου επιβάλλει να επιτρέπω στο παιδί μου να προσφέρει τις υπηρεσίες του στο Φιλοτεχνικό, εφ' όσον το Σωματείο αυτό θα ικανοποιεί με τη δράση του ολόκληρη τη Χιακή κοινωνία, ανεξάρτητα από τάξεις γιατί όλοι πρέπει να φροντίζουμε ακόμα και το μικρό παιδί μου να φέρνουμε όλους και όλα στο σωστό εθνικό δρόμο της αγάπη και της Συμφιλίωσης.

Μετά σεβασμού και τιμής

⁶³ Χιώτης ποιητής

ΜΑΡΙΕΤΤΑ Σ. ΚΟΥΡΠΑ

Στις 23 Δεκεμβρίου 1946 στη μόνιμη στήλη του *Εμπρός «Η Σκοπιά μας»* δημοσιεύεται το παρακάτω κείμενο, που αφορά προσπάθεια της δεξιάς να υποβαθμίσει το ρόλο του Ε.Α.Μ. στον απελευθερωτικό αγώνα στη Χίο αλλά και την πρόκληση από μέρους του συντάκτη για δημοσίευση της αλληλογραφίας της τοπικής οργάνωσης που η ασφάλεια έχει στα χέρια της «χάρη» στη σύλληψη του υπεύθυνου για τα νησιά του Αιγαίου Χαράλαμπου Κανόνη, ώστε να φανεί η πραγματική δράση της αριστεράς στο νησί και όχι αυτή που οι πολέμιοί της προσπαθούν να παρουσιάσουν. Την ίδια περίοδο στο νησί έχει κάνει αίσθηση η υπόθεση Καρδασιλάρη όπου εμπλέκονται πολιτικά πρόσωπα του νησιού τα οποία καταδεικνύονται με χειροπιαστές αποδείξεις από τις ΕΑΜικές εφημερίδες.

ΣΑΣ ΠΡΟΚΑΛΟΥΜΕ

Δεν πρόκειται να σχολιάσωμε εμείς τις αποστομωτικές απαντήσεις που έδωσε από τις στήλες του "Πρωτοπόρου" ό συναγ. Κουβελάς σ' εκείνους που ζήτησαν να λερώσουν τον απελευθερωτικό αγώνα του νησιού και τους συναγωνιστές που τον καθοδήγησαν. Αυτό το καθήκον ανήκει στο λαό της Χίου. Ωστόσο η αμηχανία και το φτηνό πνεύμα που επακολούθησε από την πλευρά της φωληάς της συκοφαντίας είναι χαρακτηριστικά του αδιεξόδου της.

Εμείς ένα θέμα να τονίσωμε: Ανάμεσα στις δηλητηριασμένες κατηγορίες που εξακοντίζονται ενάντια στο λαϊκοδημοκρατικό κίνημα είναι η προπαγανδιστική επαναστάσεων και ανατροπών, αναρχίας και προδοσίας, και ότι άλλο κατεβάζει η νοσηρή φαντασία της αντίδρασης που μηχανεύεται τα πάντα για να χασισώσει τις μικροαστικές μάζες. Ο λαός θέλει και ποθεί την τάξη την συμφιλίωση τη δημοκρατική εξέλιξη και πρώτο το κόμμα μας το ΚΚΕ. Αντίθετες επιδιώξεις έχουν οι πράκτορες του ξένου ιμπεριαλισμού και λακέδες του ξένου κεφαλαίου. Αυτό μόνο με την αναρχία μπορούν να κρατήσουν στην αρχή.

Πριν 3 μήνες η Ασφάλεια έπιασε μαζί με το σ. Χ. Κανόνη γεωπόνο και την εμπιστευτική αλληλογραφία της ΚΟΧ με το Γραφείο Αιγαίου του ΚΚΕ. Ο "Χιώτης" του "Χρόνου" θάναυε ένας από τους πρώτους που θα έλαβε γνώση. Γιατί λοιπόν, κύριοι, δεν εδημοσεύσατε την αλληλογραφία αυτή για να μάθει ο κόσμος τι βυσοδομούμε; Δεν την εδημοσιεύσατε γιατί αποτελεί ντοκουμέντο του πατριωτισμού των Κομμουνιστών. Δεν την εδημοσιεύσατε για να μην δει ο κόσμος σας, που τον εξαπατάτε, ότι μιλούμε μονάχα για το καλό του λαού, μονάχα για ψωμί, δουλειά, λευτεριά, για Δημοκρατία. Μονάχα για την Ελλάδα και το καλό της.

Αν δεν είναι έτσι, δημοσιεύσατε την, ΣΑΣ ΠΡΟΚΑΛΟΥΜΕ.

Το άρθρο που ακολουθεί, είναι από τον Πρωτοπόρο της 3^{ης} Ιανουαρίου 1947 και από τη μόνιμη στήλη «Με το φακό μας». Το ΕΑΜ προσκαλεί σε εφ' όλης της ύλης δημόσιο διάλογο τον βασικό αντίπαλό του Κίμωνα Πυργάρη, με σκοπό ν' αναδείξει τις πραγματικές προθέσεις του και να σβήσει όποια αμφιβολία έχει δημιουργηθεί σε βάρος του ΕΑΜ.

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΦΟΒΟΥ

Ο κ. Κίμων Πυργάρης επιμένει να εκθέτει τις απόψεις του "εθνικόφρονος" κόσμου από τις στήλες της "Προόδου" περιορίζοντας αναγκαστικά τη συζήτηση μέσα στα στενά όρια της εφημερίδας μας. Αντίθετα κλείνει τ' αυτιά του στην τίμια και παλληκαρίσια πρόσκλησή μας να εκτεθούν οι "εκατέρωθεν" απόψεις σε δημόσια συγκέντρωση μπροστά σ' όλο τον κόσμο.

Και πάλι από τη μόνιμη στήλη «Με το φακό μας» διαβάζουμε αυτή τη φορά για θέμα που έχει προκύψει στη Χίο αναφορικά με τη διαχείριση των φαρμάκων στην περίοδο που την εξουσία στο νησί είχε το ΕΑΜ. Ο Κοκκάλης με άρθρο του στην εφημερίδα Χρόνος κατηγορεί την αριστερή παράταξη, με ψεύδη όπως ισχυρίζεται ο συντάκτης του άρθρου που ακολουθεί. Αποκαλείται μάλιστα προδότης καθώς είχε παλαιότερα συμφωνήσει με το ΕΑΜ για αμοιβαία συνεργασία. (Πρωτοπόρος 12/1/47)

Η κραυγή που βγάζει ο κ. Κοκκάλης στο τελευταίο φύλλο του "Χρόνου", αποκαλύπτει ανάγλυφο τον άνθρωπο και το ποιόν του. Αποκαλύπτει ότι ο κ. Κοκκάλης ήξερε ότι η ηγεσία του δημοκρατικού αγώνα του νησιού, τα στελέχη και γενικά ο κόσμος που γεννιέται είναι αγνός και τίμιος. Ήξερε ότι ο κόσμος αυτός που θυσιάζει τα πάντα, στάθηκε πάντα ανώτερος από χρήματα. Όμως ήθελε να μάθει ότι υποπέσαμε σε παραβιάσεις σαν κι αυτή της διαχείρισεως φαρμάκων που δεν αμνηστεύονται από τη Βάρκιζα ή τιμωρούνται από το νόμο περί φαρμάκων. Δηλαδή έκαμε αυτό που κάμνουν οι κοινοί χαφιέδες. Ανοίγουν μια συζήτηση για να πάρουν κουβέντες άσχετες με το θέμα και να τις μεταβιβάσουν εκεί που τους πληρώνουν. Η διαφορά είναι ότι και πάλι θα βγει γελασμένος." Άνθρακες ο θησαυρός του" γιατί όπως πληροφορούμαστε έχουν στην προκειμένη περίπτωση τηρηθεί όλες οι προϋποθέσεις του νόμου.

Μόνο που ο κ. Κοκκάλης έδειξε ολοκληρωτικά τον εαυτό του και αποδείχτηκε άξιος εκπρόσωπος του κόμματος που γέννησε και ανέδειξε στην Ελλάδα την Προδοσία.

Αστεία έχει καταντήσει από μέρους των δικαστικών αρχών η τροπή του ζητήματος της δολοφονίας, προ, σχεδόν ενός έτους, των μεσανατολιτών Μαυράκη και Πήττα, καθώς, όπως διαβάζουμε στον Πρωτοπόρο της 17^{ης}

Ιανουαρίου 1947, όχι μόνο ο υπεύθυνος της δολοφονίας έχει απαλλαχθεί από κάθε κατηγορία, αλλά και οι μάρτυρες κατηγορίας έχουν τώρα γίνει κατηγορούμενοι. Κάθε ίχνος δικαιοσύνης στο νησί έχει χαθεί εντελώς.

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΒΑΡΒΑΣΙΟΥ ΣΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΚΑΤΕΔΙΚΑΣΘΗΣΑΝ 6 ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΙ

Ενώπιον του τριμελούς πλημμελειοδικείου διεξήχθη χθες με το συνήθη ρυθμό διαδικασίας η δίκη για το γεγονός που συνεκλόνησαν πέρσι τέτοιο καιρό το νησί μας. Κατηγορούμενοι ήταν οκτώ δημοκρατικοί νέου του συνοικισμού Βαρβασίου, οι Ε. Κουδούνας Β. Τσίχλας, Μ. Καρτοκέφαλος, Σ. Ποδιάς, Ι. Μαυρογιάννης, Κ. Κρομμύδας, Φ. Ξολαβάνης και Α. Επιτροπάκης, οι οποίοι όλοι είχαν καταθέσει ως μάρτυρες στην εναντίον του κ. Παντελίδη ενεργηθείσα ανάκριση επί φόνω των Μαυράκη και Πήττα κατόπιν της μηνύσεως κατ' αυτού των συγγενών των θυμάτων. Ο κ. Παντελίδης ως γνωστόν απαλλάχθηκε κατόπιν βουλεύματος του συμβουλίου πλημμελειοδικών Χίου και η έκθεση - απολογία του επέιχε τώρα θέση μηνύσεως κατά των άνω δημοκρατικών πολιτών.

Το άρθρο που ακολουθεί ανατρέπει δεδομένα στον χώρο της αριστεράς στα νησιά του Αιγαίου, καθώς καταγγέλλει τον Ιπποκράτη Ζαΐμη, ηγέτη του ΕΑΜ Σάμου, ως πράκτορα των Άγγλων. Από τις εαμικές εφημερίδες είχαν γραφτεί πολλά άρθρα στο παρελθόν υπέρ του συγκεκριμένου προσώπου, καθώς είχε διωχθεί και φυλακιστεί από τις τοπικές αρχές. (Πρωτοπόρος 28/1/47)

ΤΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΙΠΠ. ΖΑΪΜΗ

Η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ Σάμου και Ικαρίας με την απόφασή της από 18 Ιανουαρίου 1947 καταγγέλλει ανοιχτά τον Ιπποκράτη Ζαΐμη σαν εχθρό του λαϊκού αγώνα. Η απόφαση τον αποκαλύπτει σαν πράκτορα των Άγγλων, της Ιντέλλιτζενς Σέρβις και της ντόπιας ολιγαρχίας του πλούτου. Ο Ζαΐμης πήγε στην Αθήνα κι εκεί ήρθε σ' επαφή με τον άγγλο πράκτορα Μπόσον και μέσον αυτού με τον καπετάν Ορέστη, γνωστό πρώην ελασίτη πράκτορα των Άγγλων. [...]

Κάθε συμμετοχή σε κοινωνικές δραστηριότητες από τις αριστερές οργανώσεις γίνεται αντικείμενο προς «διερεύνηση» από τους ανθρώπους που θέλουν σε όλα να κρύβεται κάτι κακό. Έτσι η κατάθεση στεφάνου από την ΕΠΟΝ σε μνημόσυνο έγινε αιτία ο Μητροπολίτης Χίου να διεξάγει έρευνες για τους τελέσαντες την δοξολογία. (Πρωτοπόρος μόνιμη στήλη «Με το Φακό μας» 6/2/47)

Ο ΕΘΝΙΚΟΦΡΟΝ κ. ΤΡΙΒΙΔΗΣ

Ένα σεμνό Μνημόσυνο έγινε την περασμένη Κυριακή στον Ιερό ναό του Αγίου Γεωργίου του Φρουρίου, του αξέχαστου νέου Γιώργου Κυρέζου.

Ένα απλό στεφάνι κατατέθηκε στο κενοτάφιο απ' την ΕΠΟΝ με την σχετική κορδέλλα και τα γράμματα. Και ενώ κανείς δεν βρέθηκε να μιλήσει και να πειραχτεί για την τόσο φυσική και θεάρεστη αυτή απότιση φόρου τιμής, ο γνωστότατος εθνικόφρων κ. Τριβίδης, επίτροπος του ναού, δημιούργησε ή μάλλον επιδίωξε να δημιουργήσει ζήτημα την ώρα του μνημόσυνου. Δεν τον έφτασε που προκάλεσε την αηδία του κόσμου με τη στάση του. Κατήγγειλε το "γεγονός" στο Σεβασμιώτατο ο οποίος έσπευσε να διατάξει ανακρίσεις του προσωπικού της εκκλησίας.

Ο Πρωτοπόρος, για ακόμη μία φορά καταγγέλλει πρακτικές των αρχών εναντίον αριστερών εφημερίδων. Η αναφορά σε ανθρώπους που εφαρμόζουν εμφυλιοπολεμικές πρακτικές με σκοπό να εκκαθαρίσουν το νησί από τα αριστερά στοιχεία, δεν κάνει πια καμιά αίσθηση. Είναι σχεδόν αυτονόητη. (16/2/47)

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ ΑΠΡΟΚΑΛΥΠΤΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΕΣ ΣΧΙΖΟΥΝ ΤΟΝ "ΠΡΩΤΟΠΟΡΟ"

[...]Την Κυριακή δυο χωροφύλακες μπήκαν σε αυτοκίνητο της γραμμής Βροντάδου και έσχισαν περί τα εκατό φύλλα του "Πρωτοπόρου" που προορίζονταν για τη γειτονική κωμόπολη.

Η τόσο κυνική και απροκάλυπτα φασιστική αυτή επίθεση κατά του τύπου είναι γεγονός πρωτάκουστο για το νησί μας, αποκτά δε ιδιάζουσα σημασία, αν ληφθεί υπ' όψη ότι έρχεται σαν συνέχεια σειράς προκλήσεων διώξεων και ξυλοδαρμών κατά δημοκρατικών, που σημειώθηκαν τις τελευταίες μέρες.

Είναι γνωστό που αποσκοπούν κάτι τέτοιες ενέργειες. Οι λιγοστοί άνθρωποι, που από όργανα τάξεως γίνονται όργανα αταξίας. Ζητούν να υποβοηθήσουν τα σκοτεινά σχέδια εκείνων, που τους καθοδηγούν από τα παρασκήνια, δημιουργώντας ανωμαλία στο Νησί. [...]

Ο λαός του νησιού παρακολουθεί και περιμένει να βγάλει τα ανάλογα συμπεράσματα. Και τα συμπεράσματα αυτά δεν θάναι καθόλου ευνοϊκά για κείνους που με την αδράνεια ή την ανοχή τους θ' αφήσουν τον τόπο να κατρακυλήσει στο γκρεμό που τον σπρώχνουν οι άνθρωποι του εμφυλίου πολέμου.

Το άρθρο του Εμπρός που ακολουθεί δείχνει το σάπιο του συστήματος της κρατικής διοίκησης της εποχής με τα εντεταλμένα όργανά του να κάνουν τα πάντα για να πάρουν μια δήλωση από τον οποιονδήποτε προβαίνοντας σε εκβιασμούς όμως στην ουσία αυτογελοιοποιούνται όπως στην περίπτωση που ακολουθεί. (17/2/47)

ΗΡΑΚΛΕΙΣ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ

Στο "Χρόνο" της 13 του Φλεβάρη δημοσιεύεται μια δήλωση μετανοίας του Ευάγγελου Αγιοργούση απ' την Καλλιμασιά.

Ένας συνειθισμένος εκβιασμός, θα πείτε και θα θυμηθείτε το Μανιαδάκη.

Ναι ένας συνειθισμένος εκβιασμός. Άλλα η συνέχεια που είχε η υπόθεση Αγιοργούση ξεσκεπάζει όλη την κουφότητα των ανθρώπων που προβάλλουν ως Ηρακλήδες που θα καθαρίσουν την κοινωνία από "τον ηθικόν ρύπον". Ο Αγιοργούσης δεν ήταν ποτέ κομμουνιστής. Ήταν όμως οπαδός της δημοκρατικής αριστεράς. Τον εξεβίασαν λοιπόν να κάνει δήλωση μετανοίας, γιατί θα τον έδιωχναν από τη θέση του αριστερού Ψάλτη, που κατείχε στην Εκκλησιά της Καλλιμασιάς. Επειδή δεν υπέγραφε τον απέλυσαν με το δικαιολογητικό της ανεπαρκείας. Κάτω από την πίεση της φτώχειας —είναι αρχηγός πολυμελούς οικογενείας— αναγκάστηκε να υποκύψει στον εκβιασμό. Και μετά την υπογραφή της δηλώσεως ο ανεπαρκής ως αριστερός ψάλτης γίνεται αυτόματα υπερικανός και τοποθετείται Δεξιός, γιατί ο δεξιός ψάλτης της εκκλησίας δεν δέχθηκε να υπογράψει δήλωση μετανοίας!

Ο λόγος που παρατίθεται το άρθρο αυτό του Πρωτοπόρου δεν είναι για να αναδείξει τις βιαιοπραγίες στο νησί. Άλλωστε στις αριστερές εφημερίδες που εξετάζονται βρίσκονται εκατοντάδες τέτοια άρθρα. Το συγκεκριμένο όμως άρθρο ξεχωρίζει καθώς αναδεικνύει περίτρανα και ξεκάθαρα την πρακτική του ότι όποιος δεν είναι μαζί μας είναι εναντίον μας. Το θύμα του «νόμου» εδώ είναι ένας μεταμελημένος χίτης. (18/2/47)

"ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ" Η Ο "ΚΑΤΕΥΝΑΣΜΟΣ" ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ ΜΕ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ, ΕΥΛΟΔΑΡΜΟΥΣ, ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ, ΑΥΘΑΙΡΕΣΙΕΣ, ΖΗΤΟΥΝ ΝΑ ΔΙΑΤΑΡΑΞΟΥΝ ΤΗΝ ΗΣΥΧΙΑ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ

Οι μέρες περνάνε και το Κράτος Δικαίου του κ. Παπανδρέου αποκαθίσταται και στο νησί μας.

Την Πέμπτη στις 9 μ. μ. δυο χωροφύλακες συνέλαβαν στην Απλωταριά τον ηλεκτροτεχνίτη Κ. Μαρτάκη, τέως μέλος της Οργανώσεως των χιτών, και τον οδήγησαν στο αστυνομικό τμήμα. Εκεί επί τέσσερις ώρες τον κτυπούσαν με συρματόσχοινα, τον ξερίζωσαν τα μαλλιά και το

μουστάκι και τον κτυπούσανε με γροθιές και κλωτσιές σ' όλα τα μέρη του σώματος.[...]

Ο Κ. Μαρτάκης πριν από μέρες είχε στείλει επιστολή στον "Πρωτοπόρο" στην οποία κατήγγελλε ότι στην οργάνωση "Χ" είχε παρασυρθεί και τώρα την απεκήρυττε.

Στο άρθρο που ακολουθεί γίνεται λόγος για τον Μητροπολίτη Χίου Παντελεήμονα, ο οποίος αντικατέστησε τον φιλοεαμικό Ιωακείμ και τόσο λόγω της στάσης του κατά της αριστεράς, για την οποία ήταν διαβόητος (ήταν και ένας βασικός λόγος που εστάλη στη Χίο με αποστολή να εκκαθαρίσει τον κλήρο από φιλικά προσκείμενους στο ΕΑΜ ιερωμένους) όσο και για ένα σκάνδαλο κατασκοπίας στο οποίο φέρεται να εμπλέκεται (με τον Άγγλο πράκτορα Μπαλφούρ που χειροτονήθηκε με σκοπό την κατασκοπία), είχε γίνει κόκκινο πανί για τις ΕΑΜικές εφημερίδες που δεν έχαναν την ευκαιρία να βάλλουν εναντίον του. Εδώ αναδημοσιεύουν άρθρο σύμφωνα με το οποίο ο εν λόγω ιεράρχης ήταν για καιρό υπόδικος ενώ εκκρεμούσαν σε βάρος του κατηγορίες που επέσυραν ακόμη και την καθαίρεση.(Πρωτοπόρος 21/2/47)

Η ΥΠΟΔΙΚΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ κ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ

Από το υπ' αριθ. 286 φύλλο της "φωνής της Εκκλησίας" αναδημοσιεύουμε τα εξής:

" Όταν επρόκειτο να δικασθή ο Μητροπολίτης ήδη πρ. Χίου, το Συνοδικόν Δικαστήριον απρεπώς φέρομενον —ο ελαφρός χαρακτήρισμός— απέρριψε την παρακλητικήν αίτησιν αυτού ίνα λόγω ασθενίας αναβληθεί επί δεκαήμερον η δίκη. Το Δικαστήριον έσπευδεν εις δίκην. Διότι είχε βαφή ήδη ο κάλαμος αποφάσεως παρά των κριτών αυτού. Έπρεπε να παυθή αυτός δια να στολίσει τον Μητροπολιτικόν θρόνον της Χίου ο επαναστατήσας κατά την Ι. Κανόνων και της πειθαρχίας της Εκκλησίας, ο τότε των ενόπλων Δυνάμεων Ιεράρχης πρ. Καρυστίας κ. Παντελεήμων. Από τετραμήνου διετάχθησαν ανακρίσεις κατά του Μητροπολίτου τούτου δια βαρύτατα παράπτωμα τα συνεπάγοντα ίσως και καθαίρεσιν. Και ερωτώμεν ευλαβώς την Διοικούσαν Εκκλησίαν. Διατί ούτε καν ακόμη ήρχισαν αι ανακρίσεις; Μήπως αναμένει αυτή και δεύτερον ράπισμα κατ' αυτής παρά του Μητροπολίτου τούτου; Και δια τας συνεισάκτους καλογραίας του Μητροπολίτου τούτου τι θα γίνη; Και δια τον διορισθέντα απ' αυτού εις ενεργόν υπηρεσίαν καθηρημένον ιερέα Μπήτρον; Ερωτώμεν και μεθ' ημών πολλοί άλλοι κατώτεροι κληρικοί επί της κεφαλής και μόνον των οποίων εξαπολύεται αδυσωπήτως η δικαιοσύνη της εκκλησίας".

Για του λόγου το αληθές το παρακάτω άρθρο μας ενημερώνει για κάποιες καινοτόμες δραστηριότητες του «ποιμενάρχη» Παντελεήμονα. (Πρωτοπόρος 2/3/47)

Ο ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΜΕ ΥΠΟΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Μέσα στα τόσα θεάρεστα συστήματα που εγκαινιάζει η νέα καθοδήγηση του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Παντελεήμονος συμπεριλαμβάνεται και η αντικατάσταση εκκλησιαστικών επιτρόπων και ο διορισμός νέων έπειτα από αποκλειστική υπόδειξη των οργάνων της κατά τόπους ασφάλειας.

Αυτό συνέβη σε πολλές εκκλησίες [...] όπου οι αστυνομικοί σταθμάρχες ερευνούσαν κι εξακριβωναν τα φρονήματα των ενοριτών για να τους επιτρέψουν να προτείνουν επιτρόπους. [...]

Το επόμενο άρθρο δημοσιεύεται στο Εμπρός στις 3 Μαρτίου 1947. Αφορά διάβημα της νόμιμα εκλεγμένης διοίκησης του Εγγρατικού Κέντρου Χίου, η οποία είχε αντικατασταθεί από διορισμένους αντιπροσώπους δεξιού προσανατολισμού, για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εργάτες προς τον Γενικό Διοικητή Νήσων Αιγαίου Δαράκη.

ΔΙΑΒΗΜΑ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜ. ΤΗΣ Γ. ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

Στο Γενικό Γραμματέα της Γεν. Διοικήσεως νήσων Αιγαίου κ. Δαράκη, που πέρασε απ' την πόλη μας, παρουσιάστηκε αντιπροσωπεία από τη νόμιμα εκλεγμένη διοίκηση του Ε.Κ.Χ. που διαμαρτυρήθηκε για την κατάλυση των συνδικαλιστικών, ελευθεριών στο νησί μας. Η αντιπροσωπεία ετόνισε ότι, ενώ η κυβέρνηση εξαγγέλλει ότι θα εφαρμόσει ισοπολιτεία και θα αποκαταστήσει τις συνδικαλιστικές ελευθερίες, στη Χίο γίνονται οι πιο απροκάλυπτες αυθαιρεσίες και μεροληψίες και παραβιάζονται κατάφωρα και οι πιο στοιχειώδεις εργατικοί νόμοι. Συγκεκριμένα η αντιπροσωπεία κατήγγειλε ότι κανένα σωματείο δε μπορεί να λειτουργήσει ελεύθερα εκτός από εκείνα που ακολουθούν την ΕΡΕΠ, ανέφερε δε σαν κλασσικό παράδειγμα την χονδροειδή παραβίαση των εργατικών νόμων με την απαγόρευση της γεν. συνελεύσεως των βυρσοδεψεργατών και την παράνομη παραχώρηση αδείας για συνέλευση σε μια αυτοτιτλοφορούμενη "επιτροπή βυρσοδεψεργατών" η οποία κανονικά έπρεπε να διωχθεί ποινικώς. Επίσης κατήγγειλε το μεροληπτικό τρόπο διανομής του

εφθαρμένου ιματισμού από τους διορισμένους της ΕΡΕΠ που συνεχίζεται παρά τις επανειλημμένες υποσχέσεις των αρμοδίων.

Ο κ. Δαράκης συνέστησε "ολίγην ακόμα υπομονήν και μικράν πίστωσιν χρόνου, διότι, όπως είπε, η κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να αποκαταστήσει οπωσδήποτε τας συνδικαλιστικές ελευθερίας εις την χωράν, εφαρμόζουσα την συμφωνίαν Μπρέιν, οπότε αυτομάτως θα τακτοποιήθουν αύται αι ανωμαλίας".

Ιδιαίτερος έδειξε να ενδιαφέρεται ο κ. Διράκης για το ζήτημα της μεροληπτικής διανομής του ρουχισμού, υπεσχέθη δε ότι θα μελετήσει το ζήτημα και θα φροντίσει ώστε να πάρουν ρούχα όλοι οι εργάτες, αδιακρίτως παρατάξεων.

Το επόμενο κείμενο του Εμπρός μας μιλά για το νησί της Εγνούσας στην οποία μεταφέρθηκε ο Χωροφύλακας Αντωνόπουλος που μας είχε και πάλι απασχολήσει στα Θυμιανά, ώστε να εφαρμόσει κι εκεί τις «δημοφιλείς» πρακτικές του κατά των δημοκρατικών πολιτών. Η δράση του είναι παροιμιώδης.

Ο ΛΑΟΣ ΤΗΣ ΕΓΝΟΥΣΑΣ ΠΟΘΕΙ ΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΗΣΥΧΙΑΣ ΝΑ ΣΤΑΜΑΤΗΣΟΥΝ ΟΙ ΔΙΩΞΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

ΕΓΝΟΥΣΑ (του ανταποκριτή μας)— Το μικρό νησάκι μας, μέσα στο μεταδεκεμβριανό σίφουνα, στάθηκε πραγματικός βράχος της Δημοκρατίας. Ούτε η πείνα, ούτε οι εκβιασμοί, ούτε οι λογής-λογής καταπιέσεις στάθηκαν ικανές να κάμψουν το ακμαίο δημοκρατικό φρόνημα των κατοίκων του, που στηρίζεται στη σωστή γνώση και την πείρα της ζωής ανθρώπων που έχουν γυρίσει τα πέρατα του κόσμου.

Αυτή η μικρή εισαγωγή είναι αναγκαία για να εξηγηθεί, πώς μετά το Δημοψήφισμα, που ήταν στο νησάκι μας ένας θρίαμβος για τη Δημοκρατία (Δημ. 323— Βασιλ. 151), μας έστειλαν σταθμάρχη τον κ. Αντωνόπουλο. Τον έκριναν φαίνεται από τις προεξετάσεις του στα Θυμιανά και αλλού σαν τον μόνο ικανό να εφαρμόσει τη δημοκρατία δυτικού τύπου στην Εγνούσα.

Οι φήμες για τις ικανότητές του είχαν προτρέξει τον ανδρός, αλλά στην πρώτη του επαφή με τους κατοίκους του νησιού μας ο κ. Αντωνόπουλος ξεπέρασε την ίδια του τη φήμη. Πρώτη του δουλειά ήταν να καλέσει δέκα περίπου δημοκρατικούς και με βρισιές, και απειλές να τους καταστήσει υπεύθυνους για την τάξη που μέχρι τότε ποτέ δεν είχε απειληθεί ούτε διασαλευθεί από κανένα, παρά τις συνεχείς προκλήσεις.

Από τότε όλη του η δράση είναι ένα ατέλειωτο κομπολόι αυθαιρεσιών και διώξεων κατά των δημοκρατικών, ατόμων και οργανώσεων. Οι πολίτες συχνά οδηγούνται στο τμήμα χωρίς λόγο και υποβάλλονται σε "ανάκριση". Το άγριο ξυλοκόπημα είναι ένα απ' τα προσφιλέστερα μέσα

"ενασκήσεως των καθηκόντων του". Να τα ονόματα μερικών από εκείνους που δέχθηκαν τις ευεργετικές του "θωπείες". Ι. Χατζηστεφάνου, Π. Κερνάς, Ε Φουλης, Ι. Μασιροπέτρος, Μ. Καρόζης κ.τ.λ. για να μην αναφέρουμε τα ονόματα γυναικών που έπαθαν τα ίδια. Αυθαίρετα οι χωροφύλακες διατάσσουν να κλείνουν τα καφενεία των δημοκρατικών απ' τις 9 το βράδυ.

Οι βρισιές, οι απειλές και οι σωματικές έρευνες είναι στην ημερησία διάταξη. Αυτό μπορούν να το βεβαιώσουν οι παθόντες όπως π.χ. οι Τ. Ανδριώτης, Κ. Σεβδάλης, Ντούσλατζης, Καραγκιουλές κλπ.

Καμμιά επιτροπή απ' το λαό δεν μπορεί να πάει να διαμαρτυρηθεί για τις αυθαιρεσίες των διανομών χωρίς να γίνει δεκτή με βρισιές και απειλές και τελικά να πέσει στην αστυνομική του απόχη και να βρεθεί "ενοχή κάποιου αδικήματος" όπως έγινε και με τον Π. Κερνά.

Αυτή είναι η κατάσταση στο χωριό μας. Όλοι οι κάτοικοι ανησυχούν ότι όλα αυτά τείνουν να οδηγήσουν το νησί στην ανωμαλία και τον αλληλοσπαραγμό. Γι' αυτό και κινούνται με κάθε τρόπο για την διατήρηση της ησυχίας και τη συμφιλίωση.

Τελευταία πολλοί δημοκρατικοί πήγαν στον Παππά — Πατέρα, που είναι πρωτόπαππας του χωρίου και του εξέθεσαν λεπτομερώς την κατάσταση. Ο Πάππα — Πατέρας, που είναι και βασιλόφρονας, είπε ότι η αγάπη κι η Ομόνοια είναι πόθος όλης της Εγνούσας και εβεβαίωσε τους δημοκρατικούς ότι θα μιλήσει στον κ. Σταθμάρχη για να αποτραπεί κάθε ανωμαλία στο χωριό μας που θα μας βλάψει όλους δεξιούς και αριστερούς.

Μιας και υπήρχε πληθώρα χαρτιού υπήρχε από τις αποστολές της ΟΥΝΡΑ, ένα πλήθος εντύπων, με σαφείς δεξιούς προσανατολισμούς, κυκλοφορεί στη Χίο. Ένα από αυτά ήταν και η εφημερίδα Χρόνος. Σε δημοσίευσμά της κατηγορούσε την ηγεσία της «Εθνικής Αλληλεγγύης» για παροχή του 80% των χρημάτων που διαχειριζόταν στους αντάρτες. Η «Εθνική Αλληλεγγύη» κατέθεσε μήνυση. Ας δούμε τα της δίκης μέσα από τον Πρωτοπόρο της 14^{ης} Μαρτίου 1947.

Η ΧΘΕΣΙΝΗ ΔΙΚΗ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ "ΧΡΟΝΟΥ"

Χθες στο τριμελές εκδικάστηκε η μήνυση που υπέβαλε η Εθνική Αλληλεγγύη (τμήμα Χίου) κατά του διευθυντή του "Χρόνου" για συκοφαντική δυσφήμιση. Ως γνωστό ο "Χρόνος" εσυκοφάντησε την Ε.Α. ότι τα συγκεντρούμενα υπ' αυτή είδη και χρήματα "αποστέλλει κατά 80% εις τους αντάρτας, τους συμμορίτας, τους ληστές"

Το δικαστήριο αποτελέσθηκε από τους κ.κ. Δαμάσκον, πρόεδρον και Καραστώλη και Λιαπή συνέδρους και εισαγγελέα τον κ. Αρμυριώτη.

Συνήγοροι πολιτικής αγωγής (κατηγορίας) παρέστησαν οι σγ. Γ. Στρομπής και Ενάγγ. Τζανετής.

Ο πρώτος μάρτυρας κατηγορίας (μηνυτής) συνσγ. Στείρος καταθέτει ότι το δημοσίευμα απέβλεπε στη δυσφήμιση του φιλανθρωπικού έργου της Ε. Α. την οποία θέλει να παρουσιάσει σα Σωματείο με πολιτικό περιεχόμενο εκτρεπόμενο του σκοπού του, ενώ αυτό είναι ψευδές και ότι αποτελεί προσπάθεια να κατηγορηθούν οι διευθύνοντες το σωματείο με κατηγοριαν που θα μπορούσε να τους οδηγήσει στο στρατοδικείο. Ο συνσγ. Στείρος προσέθεσε ότι αναγκάστηκε να υποβάλει με τα λύπης του την μήνυση εναντίον του "Χρόνου" για να υπεραμυνθεί της υπολήψεως και της ηθικής υποστάσεως τόσο του σωματείου της Ε. Α., όσο και των μελών που ανήκουν σ' αυτό καθώς και αυτού του ιδίου από την συκοφαντική εκστρατεία που ήγειρε η πολιτική παράταξη τους σκοπούς της οποίας εξυπηρετεί η εφημερίδα "Χρόνος".

Αλλά ειδικά για τον κύριο Σιδεράκη, ο οποίος είναι ένας φτωχός βιοπαλαιστής θα επιθυμούσε να μη τιμωρηθεί εάν προέβαινε στη δήλωση ότι τα δημοσιευθέντα ήταν αναληθή.

Και οι υπόλοιποι μάρτυρες κατηγορίας σγ. Κοκκαλιάδης δικηγόρος, Μαγγανάς έμπορος, Βατάκης δημοσιογράφος εβεβαίωσαν ότι το δημοσίευμα αποτελεί καθαρή συκοφαντική δυσφήμιση.

Η υπεράσπιση τόσο δια των ερωτήσεων των δικηγόρων της, όσο και δια των καταθέσεων των μαρτύρων της κ. κ. Π. Κοκκάλη και Αντ. Κουτελάκη προσπάθησε να μετατοπίση το ζήτημα από την καθαρή νομική του εμφάνιση, σαν κλασικού παραδείγματος συκοφαντικής δυσφήμισεως, σε γενικότητες και να πολιτικολογήσει.

Ο κατηγορούμενος κ. Σιδεράκης, ο οποίος όταν του υπεβλήθη η μήνυση έγραφε αλαζονικά "Λοιπόν περιμένουμε να εκδικασθή η μήνυση και σύντομα μάλιστα... Έχομεν να πούμε πολλά την ημέραν εκείνη, τόσο πολλά που κάποιος από τους δύο θα μετανοιώσει διά την μήνυσιν" στην απολογία του ισχυρίσθηκε ότι δεν γνωρίζει τον μηνυτή Στείρο και ότι δεν είχε πρόθεση να θίξει κανένα. Στην αιτολογία αυτή αναγκάσθηκε να προβεί γιατί απλούστατα ήξερε ότι εσυκοφαντούσε και δεν ήταν σε θέση να αποδείξει κανένα από τα ψευδή γραφόμενά του.

Ο κ. Εισαγγελεύς στην αγόρευσή του υποστήριξε ότι ο κατηγορούμενος ευρισκέτο εις σύγχησιν και δεν είχε δόλιαν προαίρεση να συκοφαντήσει και εξέφρασε τη γνώμη ότι συντρέχει περίπτωσης απαλλαγής λόγω αμφιβολιών, κατόπιν μάλιστα της εκφρασθείσης επιθυμίας του μηνυτού να μη τιμωρηθεί ο κατηγορούμενος. Το δικαστήριο δέχθηκε την άποψη του κ. Εισαγγελέως και απήλλαξε τον κατηγορούμενο λόγω αμφιβολιών.

Το άρθρο που ακολουθεί, από τον Πρωτοπόρο της 16^{ης} Μαρτίου 1947, από τη μόνιμη στήλη «Με το Φακό μας», έχει ως θέμα του και πάλι τον

Μητροπολίτη Χίου που με τις διχαστικές ενέργειές του προδίδει τον σκοπό για τον οποίο ανέλαβε την ηγεσία της Μητρόπολης Χίου.

ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ

Όσο φουντώνει ο εμφύλιος πόλεμος, που τον άναψαν και τον διατηρούν οι αγγλοσαξονικές επεμβάσεις, άλλο τόσο φουντώνει και η ανάγκη της ησυχίας και της συμφιλίωσης που γίνονται πίστη και πεποίθηση του λαού σαν μοναδικός δρόμος που θα σώσει τον τόπο.

Καθημερινά δίνονται τέτοια δείγματα. Οι Λάκωνες, οι Ευβοείς, οι σεβαστές δέσποινες της αθηναϊκής κοινωνίας δείχνουν το παράδειγμα της συμφιλίωσης. Όλοι οι επιφανείς Επτανήσιοι με επικεφαλής τον Ιεράρχη Κερκύρας Μεθόδιο υπέγραψαν μια εμπνευσμένη προκήρυξη για τη συμφιλίωση.

Στη Χίο ο Μητροπολίτης Παντελεήμων γυρίζει στα χωριά, στις εκκλησίες, στα σχολεία, παντού και γίνεται κήρυκας του πιο αχαλίνωτου μίσους, υπέρμαχος του εμφυλίου σπαραγμού.

Ο Χιώτικος λαός ας βγάλει μερικά συμπεράσματα ελάχιστα τιμητικά για το Μητροπολίτη που τον έφερε στον τόπο μας η μεταδεκεμβριανή αναρχία κι ο κομματισμός για να υποστηρίξει τους αντιχριστιανικούς σκοπούς του.

Το άρθρο με τίτλο «Γκάφες» από τον Πρωτοπόρο της 18^{ης} Μαρτίου 1947, είναι ενδεικτικό για το ποιόν των ανδρών που απαρτίζουν το σώμα της χωροφυλακής που το μόνο που γυρεύουν είναι ευκαιρία για ένταση.

Κατά την επίσκεψή του στη Λαγκάδα ο κ. Κολώνιας διαπληκτίστηκε με τον ανάπηρο ανθυπολοχαγό της ταξιαρχίας του Ρίμινι κ. Κώστα Λεοντάρα, τον οποίο μάλιστα απείλησε με το όπλο. Μα ο κ. Κολωνίας ζήτησε χίλια συγγνώμη, όταν έμαθε ότι το παρ' ολίγον θύμα του ήταν ανώτερός του και μάλιστα εθνικόφρονας.

Κάποιες ελπίδες γεννούν δημοσιεύματα της εφημερίδας Χρόνος πως τελικά θα βρεθεί η χρυσή τομή της αποφυγής μιας ένοπλης σύγκρουσης στο νησί, όπως διαβάζουμε στον Πρωτοπόρο της 21^{ης} Μαρτίου 1947, όμως θ' αποδειχτούν φρούδες.

Η ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗ

Το δημοσίευσμά μας που επήγασε από σχετικό του "Χιώτη"⁶⁴ του "Χρόνου" αναφορικά με την έμπρακτη εφαρμογή των διακηρύξεων για

⁶⁴ Αρθρογράφος της εφημερίδας Χρόνος Π. Κοκκάλης

την αποκατάσταση της τάξεως και της ισοπολιτείας στη Χίο βρήκε απήχηση στις στήλες της τοπικής εφημερίδας του κόμματος των Φιλελευθέρων.

Τόσο οι διαπιστώσεις του "χιώτη" όσο και η θέση των εδώ Φιλελευθέρων είνε ελπιδοφόρα σημάδια ότι η ανάγκη της συμφιλίωσης, της τάξεως και της αποφυγής της επεκτάσεως του εμφυλίου πολέμου στο νησί μας κατακτούν καθημερινά έδαφος ανάμεσα στους τοπικούς παράγοντες των κομμάτων.

Η ανάγκη της συμφιλίωσης έχει γίνει προ πολλού πεποίθηση του λαού. Τελευταία όμως άρχισε ν' ανανεώνεται η επιμονή να ματαιωθεί κάθε καλή προσπάθεια. Ορισμένες καταγγελίες για εξοπλισμούς μπράβων και αλητών είνε σημάδια πολύ επικίνδυνα.

Όσοι πονούν το νησί πρέπει να βιασθούν. Η συμφιλίωση πρέπει να κατοχυρωθεί. Το νησί πρέπει να μείνει έξω από τον έλληνο-ελληνικό πόλεμο.

Το ΕΑΜ κάμνει και πάλι επίσημα τη δήλωση ότι είνε πρόθυμο να συζητήσει κάθε πρόταση πού θα βάζει με τρόπο πρακτικό και αποτελεσματικό το ζήτημα της ησυχίας στη Χίο.

Παρά τα όσα ελάμβαναν χώρα εναντίον των αριστερών οργανώσεων στη Χίο Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ της Χίου εξακολουθούσε να κάνει έκκληση για συμφιλίωση και να θεωρεί την ειρηνική συμβίωση την καλλίτερη λύση για το νησί. Έτσι, μετά από την εξαγγελία του Δόγματος Τρούμαν στις 24 Μαρτίου, ο Γραμματέας της Αντρέας Λοΐζος, μαζί με τον Σιδερή Κουβελά επισκεφτήκανε διαδοχικά το Νίκο Μορτάκη (του Κόμματος των «Φιλελευθέρων») και τον Παντελή Κοκκάλη (του «Λαϊκού Κόμματος»).

Σύμφωνα με την ανακοίνωση που δημοσιεύτηκε στον Πρωτοπόρο, στις 28/3/1947 η επιτροπή της Διακομματικής: «...αφού έθεσε υπ' όψη τους την κατάσταση της τάξεως στο νησί και τους κινδύνους που την απειλούν ζήτησε όπως όλες οι πολιτικές παρατάξεις της Χίου να συνεννοηθούν για την από κοινού αντιμετώπιση της καταστάσεως και τη διατήρηση της τάξεως και της συμφιλίωσης». Για τον ίδιο σκοπό, ο Αντρέας Λοΐζος με το Θοδώση Κοκκαλιάδη, επισκεφτήκανε και το Μιχάλη Σκαρλάτο (του «Δημοκρατικού Σοσιαλιστικού Κόμματος»). Τόσο από τις διπλωματικές απαντήσεις που πήρανε κατά την πρώτη αυτή επίσημη συνάντηση, όσο και από τη συνέχεια που σ' αυτές τις συναντήσεις δόθηκε, διαπιστώνεται η ευγενική απροθυμία για μια σοβαρή και υπεύθυνη αντιμετώπιση του προβλήματος. Θα λέγαμε ότι με τον έναν ή με τον άλλο τρόπο οι διάφοροι εκπρόσωποι των κομμάτων στη Χίο εθελοτυφλούν. Διαβάζουμε και στο σχετικό άρθρο.

ΔΙΑΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΙΑΣ ΤΟΥ ΕΑΜ ΧΙΟΥ

Υστερα από απόφαση της Διακομματικής Επιτροπής του ΕΑΜ Χίου, αντιπροσωπεία από τους συναγ. Σ. Κουβελά και Α. Λοϊζο επισκέφτηκε την 24^η τρεχ τον εκ των μελών της Διοικούσης Επιτροπής των Φιλελευθέρων δικηγόρο κ. Ν. Μορτάκη και έθεσε υπ' όψει του την κατάσταση της τάξεως στο νησί και τους κινδύνους που την απειλούν. Η αντιπροσωπεία εζήτησε όπως όλες οι πολιτικές παρατάξεις της Χίου συννενοηθούν για την από κοινού αντιμετώπιση της καταστάσεως και τη διατήρηση της τάξεως και της συμφιλίωσεως.

Ο κ. Μορτάκης αφού συνεννοήθηκε με διάφορα μέλη της επιτροπής των Φιλελευθέρων απήντησε ότι η πρόταση του ΕΑΜ θα γίνει αντικείμενο συζητήσεως εις την Επιτροπή των Φιλελευθέρων και θα δοθεί σχετική απάντηση.

Εν συνεχεία η αντιπροσωπεία Διακομματικής Επιτροπής του ΕΑΜ επισκέφτηκε τον κ. Π. Κοκκάλη ως εκπρόσωπο του Λαϊκού Κόμματος και του υπέβαλε την ίδια πρόταση. Ο κ. Κοκκάλης εδήλωσε ότι ως άτομον είναι σύμφωνος και επικροτεί την πρωτοβουλία του ΕΑΜ, καίτοι δεν βλέπει κίνδυνο διασαλεύσεως της τάξεως στη Χίο όπου τα αρμόδια όργανα την διατηρούν. Ετόνισε όμως ότι δεν έχει υπεύθυνη θέση στο Λαϊκό Κόμμα και κατά συνέπεια την επίσημη άποψη του Λαϊκού Κόμματος η αντιπροσωπεία του ΕΑΜ θα έπρεπε να τη ζητήσει από τη Διοικούσα Επιτροπή του Κόμματος. Προσέθεσε ότι ο ίδιος τίθεται στη διάθεση της αντιπροσωπείας όπως και κάθε πολίτη για να παρεμποδίσει κάθε προσπάθεια διασάλευσης της τάξεως.

Συνεχίζουσα την αναληφθείσα προσπάθεια, η αντιπροσωπεία της Διακομματικής Επιτροπής του ΕΑΜ από τον συναγ. Θ. Κοκκαλιάδη και Α. Λοϊζο, επισκέφθηκαν τον κύριο Μ. Σκαρλάτο ως εκπρόσωπο του Πανανδρεϊκού Κόμματος στον οποίο επανέλαβε την ανωτέρω πρόταση. Ο κ. Σκαρλάτος επεκρότησε την πρωτοβουλία και συμφώνησε απολύτως επί των πρακτικών υποδείξεων της αντιπροσωπείας όσον αφορά την πραγματοποίηση της συμφιλίωσεως και την αποκατάσταση της τάξεως και της ισοπολιτείας στη Χίο. Ετόνισε ότι θα φέρει το ζήτημα εις την Διοικούσα Επιτροπή του Σοσιαλιστικού Δημοκρατικού Κόμματος και ελπίζει να δώσει συγκεκριμένη απάντηση μέχρι τις αύριο (σήμερα).

Ακριβώς μια βδομάδα αργότερα, στις 4 του Απρίλη, ο Πρωτοπόρος έκανε την καταγγελία με μεγάλα κεφαλαία γράμματα: «ΣΤΗΝ ΕΓΝΟΥΣΑ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΕΣ ΕΣΠΑΣΑΝ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΕΑΜ». Δείγμα του πόσο «αποδοτικές» απέβησαν οι συνομιλίες. Οι δικαιολογίες του Διοικητή της αστυνομίας είναι αν μη τι άλλο αστείες.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΟΛΗΣ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΗΘΗΚΕ
ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΑΣΙΜΟ ΤΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΤΟΥ ΕΑΜ
ΕΓΝΟΥΣΑΣ

Επιτροπή του ΕΑΜ πόλης παρουσιάσθηκε στον κ. Διοικητή χωροφυλακής Χίου και του έκαμε παραστάσεις για το σπάσιμο των γραφείων του ΕΑΜ Εγνούσας και τη διαγωγή του σταθμάρχου Αντωνόπουλου. Ο κ. Διοικητής απάντησε ότι η "υπόθεσις εξετάζεται υπηρεσιακώς" και ότι δεν πρέπει να δίνονται έτσι αφορμές από την παράταξή μας. Το περίεργον όμως είναι ότι οι "αφορμές" δίνονται μονάχα στις περιφέρειες όπου ασκεί τα καθήκοντά του ο κ. Αντωνόπουλος, ενώ οι αφορμές αυτές παύουν ως δια μαγείας όταν μετατεθεί από 'κει ο κ. Σταθμάρχης. [...]

Επίσης πια "αφορμή" μπορεί να δικαιολογήσει το σπάσιμο των γραφείων του ΕΑΜ από χωροφύλακες; Να ήταν τουλάχιστον "αγανακτισμένοι πολίται!..."

Η ίδια επιτροπή εξέθεσε τα γεγονότα και στον εισαγγελέα κ. Καρατσόλη, ο οποίος διαβεβαίωσε ότι θα επιληφθεί, ώστε να μην συμβούν παρόμοια γεγονότα.

Ύστερα από τη νέα, μεταμεσονύχτια αυτή τη φορά, καταστροφή των Γραφείων του ΕΑΜ στην Εγνούσα, που έγινε τη μέρα που πέθανε ο Βασιλιάς, την άλλη μέρα, ακολούθησε η σύλληψη δώδεκα συνδρομητών, την ώρα που γινότανε η διανομή της εφημερίδας. Ήταν μια εποχή όπου ολοένα και περισσότεροι διοικητικοί περιορισμοί συμπλήρωναν και συγχρόνως συμπληρώνονταν από τις αστυνομικές αυθαιρεσίες. Κάθε ξένος, ήταν υποχρεωμένος να δηλώσει στο αρμόδιο Αστυνομικό Τμήμα, τη διεύθυνση της διαμονής του. Όποιος ήθελε να ταχυδρομήσει μια επιστολή, έπρεπε να την παραδώσει στο Ταχυδρομείο ανοιχτή. Οι χωροφύλακες παρακολουθούσαν, φοβέριζαν και συχνά απαγόρευαν στους οδηγούς των λεωφορείων να μεταφέρουν τον εαμικό Τύπο στα χωριά. Ακόμη, τις μέρες εκείνες και συγκεκριμένα στις 10 Απριλίου έγινε μια απόπειρα δολοφονίας του Δημήτρη Ευαγγελινού, στελέχους του ΑΚΕ, από χωροφύλακα με καμία ποινική συνέπεια για τον δεύτερο.

Και πώς να διατηρηθεί η ηρεμία και η τάξη στο νησί όταν τα όργανα που υποτίθεται ότι είναι επιφορτισμένα με αυτό το καθήκον δυναμιτίζουν με κάθε ευκαιρία την ατμόσφαιρα. (Πρωτοπόρος 25/4/47)

"ΔΙΨΟΥΜΕ ΓΙΑ ΑΙΜΑ ΚΟΥΚΟΥΕΔΙΚΟ"

ΒΡΟΝΤΑΔΟΣ 24 (του ανταποκριτή μας). Χθες βράδυ στο καφενείο Ν. Παγιαύλα, δύο χωροφύλακες προέβησαν σε προκλήσεις, που προκάλεσαν αγανάκτηση.

Ενώ το καφενείο ήταν γεμάτο κόσμο, κυρίως δημοκρατικούς, αυτοί κτυπώντας επιδεικτικά το στήθος τους που είχαν τις χειροβομβίδες, φώναζαν: "διψούμε για αίμα κουκουέδικο"

Οι χωροφύλακες δεν δέχτηκαν τις συστάσεις για να σταματήσουν ούτε από τον καταστηματούχο, γνωστό εθνικόφρονα, ούτε από άλλο χωροφύλακα γνωστό για τα φιλοβασιλικά του αισθήματα.

Ημέρα εορτασμού τις εργατικής πρωτομαγιάς και οι βιαιοπραγίες, οι αναταραχές, οι συλλήψεις και οι ξυλοδαρμοί δεν θα λείψουν απ' το νησί. Η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ Χίου όμως δεν θα χάσει την ευκαιρία, με διάγγελμά της προς τον εργαζόμενο λαό, να επισημάνει την ανάγκη για συμφιλίωση. (Πρωτοπόρος 1/5/47)

ΤΟ ΕΑΜ ΧΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ

Η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ Χίου στρέφεται σήμερα προς εσάς τους οικοδόμους της ζωής και απευθύνει ένθερμο χαιρετισμό.

Η εργατική Πρωτομαγιά είναι η μέρα της εργατικής τάξεως και ολόκληρου του εργαζόμενου λαού. Είναι η μέρα που συμβολίζει την ακατάβλητη πάλη των εργαζομένων για μια χαρούμενη, χωρίς φόβο, χωρίς κρίσεις και ανεργίες ζωή.

Και σήμερα, η μέρα της Πρωτομαγιάς, ημέρα πάλης του εργαζόμενου λαού παίρνει ξεχωριστή σημασία. Η χώρα παραδέρνει μέσα στο χάος και τη φωτιά ενός χωρίς προηγούμενο εμφυλίου πολέμου που άναψαν ξένοι και ντόπιοι για τα ξένα συμφέροντα και τα συμφέροντα μιας κλίκας εκμεταλλευτών. Το αίμα τρέχει άφθονο και προκαλεί δυσαναπλήρωτη αφαίμαξη στον κορμό του έθνους μας. Καινούργια ερείπια συσσωρεύονται πάνω στα παλιά και η ελπίδα για την ησυχία, για την ενότητα, την ανοικοδόμηση καθημερινά ξεμακραίνει.

[...]

Ζήτω η Εργατική Πρωτομαγιά.

Ζήτω η ενότητα του εργαζόμενου Λαού.

Ζήτω οι εργαζόμενοι της Χίου

30—4—47

Η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ Χίου

Συνεχίζοντας με την ΕΑΜική αρθρογραφία, διαβάζουμε για μια πολύ πρόσφορη μέθοδο ώστε να παραμένει ο κόσμος σε απραξία και να μην αντιδρά. Την έλλειψη ενημέρωσης. Σε αυτά τα πλαίσια εξηγείται το γιατί έλαβε χώρα το παρακάτω γεγονός που περιγράφεται στο Εμπρός της 5^{ης} Μαΐου 1947 μιας και τα όσα γράφονταν στα φύλλα εφημερίδας που κατασχέθηκαν δεν βόλευαν κάποιους.

"ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ"

ΚΑΤΑΣΧΕΘΗΚΑΝ ΦΥΛΛΑ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ

ΚΑΡΔΑΜΥΛΑ 4 (του ανταποκριτή μας) Το Σάββατο το βράδυ χωροφύλακες της υποδιοικήσεως Καρδάμυλων σταμάτησαν το αυτοκίνητο που ερχόταν από τη χώρα στη θέση Πέρα Παναγιά, έκαμαν λεπτομερή έρευνα στους επιβάτες και κατάσχεσαν όλα τα φύλλα της "Αγροτικής Φωνής" που προοριζόταν για τα Καρδάμυλα

(Σημ. "Εμπρός" Στα κατασχεθέντα φύλλα της "Αγροτικής Φωνής" ανεγράφοντο τα γεγονότα των συλλήψεων και των βασανισμών των εργατών που πιάστηκαν την παραμονή της Πρωτομαγιάς.

Ποιοι και γιατί συνελήφθησαν; Ας διαβάσουμε παρακάτω πως με προσχήματα οι διωκτικές αρχές προβαίνουν σε συλλήψεις. (Εμπρός 5/5/47 «Η Σκοπιά Μας»)

"ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ"

Εκστρατεία ολόκληρη οργανώθηκε για τη σύλληψη των ατόμων που έγραψαν τα αθώα Πρωτομαγιάτικα συνθήματα. Τόννοι βενζίνας καταναλώθηκαν στο ατέλειωτο πήγαινε — έλα των αυτοκινήτων.

Δεν πρόκειται εδώ να τονισθεί ότι τα ντουβάρια είναι γεμάτα ακόμα από προκλητικά συνθήματα της Χ χωρίς ούτε να ενοχληθεί ούτε πολύ περισσότερο να κινητοποιηθεί κανένας αρμόδιος, χαρακτηριστικό δείγμα και αυτό του "κράτους δικαίου".

Για κάτι άλλο πρόκειται σήμερα. Στη δίκη οι αθώοι συλληφθέντες μάταια φώναξαν ότι ήταν άσχετοι με τα συνθήματα. "Πιαστήκαμε από τα σπίτια μας ή τις δουλειές μας μια ή δυο μέρες μετά την έγγραφη των συνθημάτων". Ωστόσο κάποιος ομολόγησε ότι αυτός έγραψε πράγματι συνθήματα. Παραδόξως όμως ο νέος αυτός ονόματι Α. Κίτρινος δεν ήταν κατηγορούμενος αλλά μάρτυρας και μάλιστα κατηγορίας! Την ίδια μέρα δημοσιευόταν στο "Χρόνο" δήλωση μετανοίας του νέου αυτού.

Τι συμπέρασμα πρέπει να βγει από το περιστατικό αυτό;

Οτι οι ανύποπτοι συλληφθέντες δεν δικάστηκαν γιατί πράγματι έγραφαν συνθήματα αφού η έγγραφη δεν αποτελεί αδίκημα (παράδειγμα Κίτρινου) αλλά δικάστηκαν μόνο για τα φρονήματά τους ή γιατί δεν υπέκυψαν στα βασανιστήρια για να υπογράψουν δήλωση.

Χωρίς να αρνούμαστε το γεγονός ότι πολλοί αριστεροί υπέγραφαν δηλώσεις μετανοίας για να γλιτώσουν από τις διώξεις των κρατικών αρχών που με κάθε ευκαιρία παραβίαζαν τα δικαιώματά τους, καθώς και τις δηλώσεις όσων τα ονόματα είχαν εμπλακεί σε αριστερές οργανώσεις

χωρίς οι ίδιοι να έχουν πράξει προς αυτή την κατεύθυνση σημειώνουμε την γενικότερη τάση και τον ρόλο που έχουν σε όλη αυτή την περίοδο εντασσόμενες πολλές φορές στα πλαίσια εκφοβισμού και τρομοκρατίας των αριστερών από τις αρχές.

Μάλιστα στις αρχές του 1948 ο χαρακτηρισμός οποιουδήποτε ως επικίνδυνου για την δημόσια τάξη σήμαινε τον άμεσο και άνευ δίκης εκτοπισμό του σε ένα από τα «αναμορφωτήρια» του Αιγαίου.

Στο άρθρο που ακολουθεί, διαβάζουμε τον σχολιασμό από τον Πρωτοπόρο πέντε δηλώσεων, την σκοπιμότητα που κατά τον συντάκτη εξυπηρετούν και τους λόγους που ο καθ' ένας εκ των πέντε υπέγραψε. (6/5/47)

ΠΕΝΤΕ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΕΤΑΝΟΙΑΣ

Τώρα τελευταία δημοσιεύτηκαν πέντε "δηλώσεις μετανοίας". Φτηνός καρπός μόχθων και θυσιών στις οποίες προβαίνουν οι λαοπρόβλητοι με τη μάταια ελπίδα ότι θα κατορθώσουν με το "σήμα κατατεθέν του φασισμού", τις, "δηλώσεις μετανοίας", να κάμψουν το αγωνιστικό φρόνημα του λαού.

Ας ρίξουμε τώρα μια ματιά στους πέντε δηλωσίες: Μενέλαος Στάμπας από την Μ. Διδύμα. Έχει γνιό χωροφύλακα που μάχεται στον εμφύλιο πόλεμο. Για να μην του κόψουν το εφεδρικό επίδομα που παίρνει, όπως ο ίδιος λέγει, υπέγραψε δήλωση μετανοίας. Ο καθένας καταλαβαίνει πόσο "μεγάλη είναι η ζημιά" στο δημοκρατικό κίνημα που χάνει ένα τόσο "ιδεολόγο μαχητή".

Νικόλαος Εμ. Ντούλης από το Θολοποτάμι, βαφτισιμιός του κ. Μιχαλάκη Σόδη. Υπέγραψε δήλωση μετανοίας, όπως πληροφορηθήκαμε, για να του ανταλλάξουν ένα μεγαλόσωμο μουνάρι που είχε πάρει από την επιτροπή εφοδίων και επειδή του τάζουν ότι θα τον μπαρκάρουν με τα βαπόρια.

Α. Ν. Μπουρνιάς, Αργ. Κίτρινος, Στεφ. Καριβάλης, είναι από τους τρεις νεαρούς εργάτες που πιάστηκαν με την κατηγορία ότι έγραφαν συνθήματα για την Πρωτομαγιά. Υπέγραψαν τις δηλώσεις μετανοίας πάνω στο αστυνομικό τμήμα τόσον "ελευθέρως" όσο φαίνεται και από τη φράση που κρίθηκε αναγκαίο να περιληφθεί στη δήλωση από το φόβο μη τύχει και βρεθεί κανένας και ισχυριστεί το αντίθετο: "Συνέρχομαι και ομολογώ την πλάνη μου με ΕΥΛΕΘΕΡΑΝ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗΣΙΝ"

Με τις δηλώσεις μετανοίας ζητούν να χτυπήσουν το λαϊκοδημοκρατικό κίνημα. Μα η πείρα απόδειξε ότι ο λαϊκός αγώνας βγαίνει πάντα πιο δυνατός όσα μέσα και χτυπήματα κι αν μεταχειριστούν εναντίον του. Το ίδιο γίνηκε στο παρελθόν, το ίδιο γίνεται και τώρα με τις "δηλώσεις". Από τη μια καταδειχνεται ο πανικός και η χρεοκοπία της νεοφασιστικής κλίκας που έχει ανάγκη από

τονωτικές ενέσεις για να διατηρηθεί. Από την άλλη ξεκαθαρίζεται το λαϊκό στρατόπεδο από όλα τα δειλά και εγωιστικά συμφεροντολογικά στοιχεία και με τους τίμιους, σταθερούς και γενναίους αγωνιστές, τραβάει μπροστά προς τη νίκη.

Στο τέλος εκείνοι που θα βγουν ζημιωμένοι θα είναι οι εμπνευστές των δηλώσεων που θ' απογοητευτούν και οι δηλωσίες που θα ντρέπονται για την ατιμωτική τους πράξη.

Το άρθρο που ακολουθεί είναι από τον Πρωτοπόρο της 18^{ης} Μαΐου 1947. Αναφέρεται σε Χίους εξόριστους που το καθεστώς της εμφύλιας σύγκρουσης έστειλε στα Γιούρα. (Μόνιμη στήλη «Με το Φακό μας»)

ΣΤΑ ΓΙΟΥΡΑ

Η είδηση που δημοσιεύεται στην "Ελεύθερη Ελλάδα" και αναδημοσιεύτηκε στον "Πρωτοπόρο" ότι πολλά στρατευμένα παιδιά της Χίου οδηγήθηκαν στο ερημονήσι Γιούρα, προξένησε ζωντανή αίσθηση στο λαό μας.

Σε πολλούς το πράγμα ήταν γνωστό από γράμματα και ειδήσεις που έφθασαν από το ξερονήσι. Χωρίς νερό, χωρίς στέγη, μακριά απ' τον κόσμο, με κακή διαίτα, βρίσκονται εκτεθειμένοι σε σοβαρούς κινδύνους.

Η απαίτηση των μανάδων και όλης της Χίου είναι να γυρίσουν τα Χιωτάκια από το ερημόνησο της εξορίας. Όπως και η γενική απαίτηση του λαού είναι να σταματήσει η κατάρα του εμφυλίου πολέμου που μόνο τους ξένους εχθρούς της Ελλάδας ωφελεί ενώ καταστρέφει τον τόπο μας και τη ζωή μας.

Στις 27 Μαΐου 1947 καταστρέφονται για ακόμα μία φορά γραφεία του ΕΑΜ, στα Καρδάμυλα αυτή τη φορά. Όπως μας ενημερώνει ο Πρωτοπόρος με εκτενές άρθρο του, κάθε προσπάθεια από αντιπροσωπείες του ΕΑΜ στο Νομάρχη Αντώνη Σβώκο και στον τοπικό διοικητή της Χωροφυλακής Κολώνια για αναζήτηση και απόδοση ευθυνών απέβη άκαρπη. Ας διαβάσουμε ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα.

[...]Την Κυριακή ο χωροφύλακας της υποδιοικήσεως Καρδάμυλων Ιωάννης Ξανθουδάκης, εκτελώντας ασφαλώς διαταγή του προϊσταμένου του ανθυπασπιστού κ. Κολώνια, διοικητού της υποδιοικήσεως, πήγε στα γραφεία του ΕΑΜ και απαίτησε να κλείσουν. Κατόπιν υπό την απειλή του περιστρόφου συνέλαβε τον Γ. Φράγκον που βρισκόταν στα γραφεία. Πριν τον οδηγήσει στο κρατητήριο έσχισε όλες τις εικόνες των γραφείων, [...] κατέστρεψε όλα τα χαρτιά και πήρε μαζί του μια σημαία. Εν συνεχεία οδήγησε τον Φράγκο στο κρατητήριο. Αργότερα από το

καφενείο του συνελήφθη και ο Α. Μενεμενής. Σήμερα αφέθηκαν και οι δύο ελεύθεροι αφού ξυλοκοπήθηκαν αγρία. [...]

Αυτή η κόντρα κρατάει αιώνια, θα μπορούσε να είναι ο τίτλος του άρθρου του Πρωτοπόρου που ακολουθεί. Οι νόμιμα εκλεγμένοι εκπρόσωποι του ΕΡΓΑΣ με τους διορισμένους στο Εργατικό Κέντρο Χίου, βρίσκονται συνεχώς σε ένταση για ζητήματα των εργατών και για διαφθορά της διορισμένης διοίκησης. (18/5/1947)

ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΗΚΑΝ ΓΙΑ ΔΥΣΦΗΜΗΣΗ ΟΙ ΔΙΟΡΙΣΜΕΝΟΙ ΕΡΓΑΤΟΠΑΤΕΡΕΣ

Στο τριμελές Πλημμελειοδικείο εκδικάστηκε την Πέμπτη η μήνυση του προέδρου της νόμιμα εκλεγμένης διοικήσεως του ΕΚΧ σγ. Αντώνη Γλύκα κατά των διορισμένων στη διοίκηση του Κέντρου εργατοπατέρων Ι. Ρόζακη και Ε. Κόρμαλου, οι οποίοι είχαν αναγράψει ψευδώς εις την εφημερίδα τους "Εργάτη" ότι η εκλεγμένη Διοίκηση του ΕΚΧ "έκλεψε από το εργατικό Κέντρο έπιπλα, κοντυλοφόρους και καλαμάρια και τα μετέφερε στα γραφεία του ΕΑΜ".

Οι διορισμένοι δεν τόλμησαν να εμφανιστούν μπροστά στο δικαστήριο να υποστηρίξουν τις ψευτιές τους, αλλά ερημοδίκησαν.

Το δικαστήριο κατεδίκασε και τους δυο ερήμην σε 1½ μήνα φυλάκιση. 25.000 δρ. πρόστιμο και 8.000 ψυχική οδύνη, τον καθένα.

Κάθε συμφιλίωτική προσπάθεια πλέον, προσκρούει σε άτομα που μόνο σκοπό τους έχουν το να δυναμιτίζουν το κλίμα συμφιλίωσης που η αριστερά προσπαθεί να εμπεδώσει στο νησί. Εδώ το άρθρο του Πρωτοπόρου της 8^{ης} Ιουνίου 1947, από τη μόνιμη στήλη «Με το Φακό μας» μιλά για τις αντιδράσεις που με άρθρα τους εξέφρασαν σε δημοσίευση ονομάτων ανθρώπων που θέλουν την ειρήνευση στη χώρα.

ΟΙ ΛΥΣΣΟΔΗΚΤΟΙ

Σαν λυσσόδηκτα τα αντιδραστικά έντυπα "Πρόοδος" και "Χρόνος" και κατόπιν "προδιαγεγραμμένου σχεδίου" εξαπέλυσαν στα χθεσινά τους φύλλα νέα αντισυμφιλίωτική επίθεση. Αφορμή απετέλεσε ασφαλώς προχθεσινό δημοσίευσμά μας στο οποίο αναφέρονταν τα ονόματα δεκάδων διαπρεπών Ελλήνων που έριξαν το κύρος της προσωπικότητάς των στη συμφιλίωτική εκστρατεία που έχει αναλάβει λαός. Καταλαβαίνουμε τον πόνο των κυρίων αυτών. "Στην αναμπουμπούλα χαίρεται κι ο λύκος." Η συμφιλίωση του λαού και η επαναφορά της ομαλότητας και της ειρήνης θα δημιουργήσει ατμόσφαιρα μέσα στην οποία δεν θα μπορέσουν να ζήσουν αυτοί που έμαθαν να αναπνέουν τη γερμανική φασιστική μπόχα

και τις μεταδεκεμβριανές αναθυμιάσεις της. Δικαιολογημένα λοιπόν κατελήφθησαν από "ιεράν αγανάκτησιν".

Το επόμενο άρθρο από την εφημερίδα Εμπρός, το οποίο δημοσιεύεται στις 9 Ιουνίου 1947, αφορά την κατάσταση στο χώρο της εκπαίδευσης που αν και έχουν περάσει τρία χρόνια απ' την απελευθέρωση ακόμα νοσεί. Εδώ διαβάζουμε για λιποθυμίες μαθητριών που οφείλονται στο συνωστισμό και την κακή σίτιση.

ΤΑ ΧΑΛΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΑΘΡΟΕΣ ΛΙΠΟΘΥΜΙΕΣ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΘΗΛΕΩΝ

Στο Γυμνάσιο Θηλέων τις τελευταίες μέρες παρατηρούνται αθρόα κρούσματα λιποθυμιών μαθητριών. Την περασμένη Παρασκευή λιποθύμησαν 5 μαθήτριες και το Σάββατο 10. Οι λιποθυμίες αυτές φαίνεται ότι οφείλονται στην ελαττωματική διατροφή των παιδιών και στην κατάσταση των σχολικών κτιρίων, πού είναι τέτοια, ώστε στη μια αίθουσα της 3^{ης} τάξεως π.χ. στεγάζονται 72 μαθήτριες σε ένα χώρο λίγων δεκάδων κυβικών μέτρων. Οι αρμόδιοι έχουν την υποχρέωση να προβούν αμέσως σε σύντομα μέτρα, ώστε να εξασφαλιστεί η υγεία των παιδιών του λαού που κινδυνεύει απ' τις παραπάνω αιτίες.

Το παρακάτω κείμενο μόνο ως προκλητικό και εξοργιστικό μπορεί να χαρακτηριστεί. Ο Νομάρχης Χίου διατάσσει τις τοπικές κοινότητες να βρουν, με την μέθοδο της υποχρεωτικής εργασίας στα κτήματα των στρατιωτών που πολεμούν στα μέτωπα του εμφυλίου, τους «αντιφρονούντες» στις εντολές του κράτους και να τους στερήσουν τα πολιτικά δικαιώματα και την παροχή, μέσω διανομών, τροφίμων και ρουχισμού.

Τα περιθώρια στενεύουν ιδιαίτερος για τους αριστερούς της Χίου. Εύλογο το ερώτημα του συντάκτη του Πρωτοπόρου προς το Νομάρχη τον οποίο ερωτά με βάση ποιο νόμο παίρνει μια τέτοια απόφαση. (20/6/47)
Δυστυχώς είναι επιβεβαιωμένη η εφαρμογή του μέτρου αυτού στο χωριό της Χίου Νένητα.

ΕΛΛΑΔΑ: "ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ"

Αριθ. Πρωτ 4823

Προέδρους κοινοτήτων

Διευθυντές Δημ. Σχολείων

Εντελλόμεθα άμα λήψει παρούσης υποβάλετε ημίν καταστάσεις δυστροπούντων εις υποχρεωτικήν εργασίαν δια καλλιέργειαν ή

συγκομιδήν καρπών κτημάτων στρατευθέντων τέκνων περιφέρειας σας στοπ. Προειδοποιούμε τυχόν αντιδρώντας και προπαγανδίζοντας κατά επιταγών έθνους ότι πρώτην κύρωσιν επιβάλλομεν διακοπήν χορηγίας τροφίμων και οριστικήν διαγραφήν των από καταστάσεις όλων γενικών διανομών. Ίδια μέτρα ισχύουν και δια υπονομεύοντας έργα εθνικών εισφορών υπέρ οικογενειών μαχομένων. Φανόμεν αμείλικτοι εάν συνεχείωσιν άτιμον προδοτικήν των προσπάθειαν στερούντες αυτούς του δικαιώματος κατέχουν ταυτότητα έλληνος στοπ. Παρακαλούμεν παρούσα λάβη ευρείαν δημοσιότητα μέσω δασκάλων και ιερέων Νομάρχης Σβώκος.

Ακριβές αντίγραφον
Αυθημερόν
Ο διευθυντής του Σχολείου Υπογραφή

Σχόλια δεν χρειάζονται. Ρωτούμε μονάχα τον κ. Νομάρχη καθώς και όλους τους νομομαθείς της εθνικόφρονος τάξεως.

1) Βάσει τίνος νόμου θα επιβάλει την ποινή της στερήσεως των τροφίμων των διανομών καθώς και κάθε άλλου είδους από όσους δεν πάρουν μέρος στην υποχρεωτική εργασία ή δεν δώσουν στον έρανο για τους στρατιώτες;

2) Βάσει τίνος νόμου θα στερήσει το δικαίωμα του να κατέχουν «ταυτότητα Έλληνος» τους δυστροπώντας κλπ;

3) Πρόκειται περί φορολογίας δημοσίου εσόδου ή περί εθελοντικής εισφοράς;

Ο κ. Νομάρχης, που από τη θέση του έχει την υποχρέωση να τηρεί και να επιβάλλει την τήρηση των νόμων, ας μας απαντήσει, γιατί εμείς τέτοιους νόμους δεν ξέρουμε;

Την 21^η Ιουνίου διεξάγεται δίκη στο πενταμελές εφετείο, στη Σύρα, με κατηγορούμενους, τους Αντρέα Λοΐζο, Ιάκωβο Γιακουμή, Γιάννη Καβάφη και Μανόλη Κάβουρα. Όλοι τους κατηγορούνται ως ληστοτρόφοι, εξ αιτίας της περίθαλψης στα σπίτια τους του Χαράλαμπου Κανόνη, εκπροσώπου του ΚΚΕ στο Αιγαίου και η προβλεπόμενη ποινή γι' αυτή την κατηγορία ήταν φυλάκιση μέχρι πέντε χρόνια. Η απόφαση όμως ήταν αθωωτική.

Πάρα ταύτα η προσπάθεια εξάντλησης των ΕΑΜιτών μέσα από τις αλληπάλληλες μηνύσεις και δίκες δεν είχε τέλος. Σχεδόν συγχρόνως, στις 26 Ιουνίου, ύστερα από μήνυση που τους έκανε ο Αντώνης Κουτελάκης, διευθυντής της εφημερίδας *Η Πρόοδος*, σύρθηκαν στο εδώλιο του κατηγορούμενου, ο διευθυντής του Πρωτοπόρου Κώστας Παππάς και μαζί του ο Αντρέας Λοΐζος, ο Σιδερός Κουβελάς, ο Δημήτρης Μαγγανάς και ο Μιχάλης Βατάκης. Όλοι αυτοί, κατά το μηνυτή, τον είχαν δυσφημίσει,

γιατί ο Πρωτοπόρος είχε γράψει, πως τον καιρό της κατοχής ο μηνυτής έπαιρνε διατακτικές από τον κατοχικό Νομάρχη. Και οι δυο δίκες, σύμφωνα με τις συνήθειες πρακτικές για την επίτευξη παράτασης στο χρόνο κράτησης των κατηγορουμένων, μιας και δεν υπήρχαν στην πραγματικότητα ουσιαστικές κατηγορίες, αναβλήθηκαν.

Το άρθρο που ακολουθεί είναι ένα από τα πολλά που έχουν δημοσιευτεί στον Πρωτοπόρο στα μέσα Ιουνίου του 1947 και αφορούν τον Μητροπολίτη Χίου Παντελεήμονα. Ο λόγος που η ΕΑΜική εφημερίδα ασχολείται τόσο μαζί του το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα είναι ότι επιτέλους κατέφθασε ο Ακαρνανίας Ιερόθεος για να τον κρίνει σχετικά με κατηγορίες που τον βαρβαίνουν.

Στο συγκεκριμένο κείμενο ο συντάκτης βάλλει κατά της εφημερίδας Χρόνος η οποία κατηγορεί κάποιους συγκεκριμένους ιερωμένους του νησιού οι οποίοι ανέπτυξαν αντιστασιακή δράση, γιατί δεν κατέθεσαν υπέρ του Παντελεήμονος. (Μόνιμη στήλη «Με το Φακό Μας» 26/6/47)

ΠΟΙΟΣ ΤΟΥ ΦΤΑΙΕΙ;

Ο "Χρόνος" στο προχθεσινό του άρθρο και μέσα στη θολούρα του μυαλού του που του έφερε η σκέψη πως μπορεί να χάσει τον τακτικό και με τόσο "μεγάλο ηθικό αίσθημα" συνεργάτη του κ. Παντελεήμονα αράδιασε ολόκληρο υβρεολόγιο —είναι το σήμα κατατεθέν του ηθικού κόσμου που μας κυβερνά όταν τους κολλούμεν στον τοίχο— εναντίον σεβαστών κληρικών που χαίρουν κάθε εκτιμήσεως από τον Χιώτικο λαό σαν το παπά Λίναρη, τον παπά Ξενάκη και πάπα Σκέλα. Και ο έξυπνος αρθρογράφος δεν έκαμε την πιο στοιχειώδη ερώτηση στον εαυτό του. Τι φταίει ο σεβαστός παπά Λίναρης και οι άλλοι εάν ο κ. Παντελεήμων συλλειτουργήσε στη Μ. Ανατολή και σα συνέχεια διόρισε στο γυναικείο Μοναστήρι της "Περάς Παναγιάς" των Καρδαμύλων τον καθηρημένο δια "ακατονόμαστους πράξεις" δήθεν Ιερέα Μπήτρον. Και φταίνει οι σεβάσμιοι αυτοί λειτουργοί του Θεού εάν δεν θέλουν να καταπατήσουν την Ιεροσύνη τους και να ψευδορκήσουν πράγμα που επιθυμούσε ο "ηθικός κόσμος" στον οποίο πιστεύει ο "Χρόνος";

Τα δύο επόμενα άρθρα από το Εμπρός (Μόνιμη στήλη «Με τη Σκοπιά Μας» 7/7/47) μας μιλούν το ένα για τις επαφές του εκκλησιαστικού ηγέτη του νησιού με πρόσωπο αμφιβόλου ηθικής και για ακόμα ένα κρούσμα αστυνομικής βίας που πια καθίστατε καθημερινή συνήθεια.

ΟΙ ΕΝΟΧΟΙ

Ο Σεβασμιώτατος πρώην Καρυστίας κ. Φωστίνης ανεχώρησε για την Αθηνά. Εξακριβώθηκε ότι την παραμονή της αναχωρήσεώς του είχε

μακρά μεταμεσονύκτιο συνεργασία με το διαβόητο "παπό" Μπήτρο, ο οποίος πήγε στο Μητροπολιτικό μέγαρο με όλες τις προφυλάξεις του ενόχου.

Ο Σεβασμιώτατος δεν παύει να υποστηρίζει ότι αγνοεί τον Μπήτρο και την ιστορία του. Οι απτές όμως συνεργασίες μαζί του εκτός που αποδεικνύουν το αντίθετο φανερώνουν ότι οι δυο ένοχοι προπαρασκευάζουν τακτική για να συσκοτίσουν ανάκριση που διεξάγεται σε βάρος τους.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΣΥΧΙΑ

Προχθές ο χωροφύλακας της "Εθνικής Ασφαλείας" Κυριακόπουλος και ο με τα στοιχεία "603" έπιασαν τον δημοκρατικό Γ. Γιωργούλη, πρώην χωροφύλακα, τον οδήγησαν στον παληό μπαλούχονα και εκεί ο "603" άρχισε να τον κτυπά χωρίς καμία αίτια. Ρωτούμε τον κ. Διοικητή χωροφυλακής: Αυτές οι αδικαιολόγητες επιθέσεις κατά πολιτών εκ μέρους Οργάνων της τάξεως δεν νομίζει ότι πρέπει να σταματήσουν γιατί κάθε άλλο, παρά στη διατήρηση της ησυχίας, συντελούν;

Άλλη μια σκανδαλώδης απόφαση έρχεται να προστεθεί στα «επιτεύγματα» της δικαιοσύνης στη Χίο. Η αθώωση του επί κατοχής Νομάρχη και συνεργάτη των Γερμανών Λουλακάκη.

Το άρθρο που ακολουθεί μας περιγράφει τον τρόπο που «μυστηριωδώς», τα βιβλία με τις καταγραφές των διατακτικών⁶⁵ του εν λόγω προσώπου που βρίσκονταν στο κτίριο της Νομαρχίας, τις ημέρες της διεξαγωγής της δίκης εξαφανίστηκαν.

Η «εξαφάνιση» αυτή θα γίνει αιτία για μήνυση στον Πρωτοπόρο από τον διευθυντή της εφημερίδας *Η Πρόοδος*. Το ΕΑΜ ζητά την εύρεση των υπευθύνων αυτής της κατάστασης.

Τεκμήρια και ντοκουμέντα για την περίοδο της κατοχής και τον αυθαιρεσιών που έλαβαν τότε χώρα, θα καούν λίγα χρόνια μετά σε εμπρησμό της Νομαρχίας από τον ίδιο τον Νομάρχη ώστε να εξαφανιστούν τα όποια εναπομείναντα στοιχεία. (8/7/47)

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΛΟΥΛΑΚΑΚΗ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΣΤΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑ

Οι ανακρίσεις κατά του διαβόητου επί κατοχής Νομάρχη Λουλακάκη και η απαλλαγή του δια βουλεύματος χάρις εις τας μαρτυρίας κ.κ. Καλβοκορέση, Α Κουτελάκη και άλλων, είχαν μια απρόοπτη συνέχεια. Τη μήνυση του διευθυντού της "*Πρόοδου*" κ. Α.Κουτελάκη κατά του

⁶⁵ Σύστημα παροχής τροφίμων επί κατοχής στους συνεργάτες των Γερμανών

διευθυντού μας και πολλών άλλων στελεχών του ΕΑΜ. Αντικείμενο της μηνύσεως απετέλεσε η αναγραφή της απαλλαγής από τον "Πρωτοπόρο" του ποσού των διατακτικών που έλαβε ο κ. Αντώνιος Κουτελάκης και η "Πρόοδος" από τον Λουλακάκη στο διάστημα της νομαρχίας του.[...]

Για το ίδιο και πάλι θέμα σε άρθρο του Πρωτοπόρου της 31^{ης} Ιουλίου του 1947 διαβάζουμε τις εξελίξεις τις υπόθεσης αυτής.

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΩΝ

Όταν ζητήσαμε με αίτησή μας από τη Νομαρχία, να μας βεβαιώσει τους αριθμούς των διατακτικών και τα ποσά των τροφίμων, που είχε πάρει η "Πρόοδος" στην πρώτη κατοχή, για να τα χρησιμοποιήσουμε ως αποδεικτικά στοιχεία στην δίκη που είχε το θράσος να κινήσει εναντίον μας, πήραμε την απάντηση μέσω της Ασφάλειας, ότι τα βιβλία των διατακτικών του Λουλακάκη δεν βρίσκονται στη Νομαρχία. Η "Πρόοδος" θριαμβολογούσα μίλησε τότε περί "εξαφανίσεως" κάνοντας κάποιους κακεντρεχείς χαρακτηρισμούς. Τώρα που βρίσκεται ο επιθεωρητής του Υπουργείου στη πόλη μας για να διεξάγει, όπως λέγεται, επιθεώρηση των γραφείων της Νομαρχίας, νομίζουμε ότι έχει καθήκον να διευκρινίσει αυτή την υπόθεση. Πρέπει να εξετασθεί και να μας γνωσθεί, αν πράγματι εξηφανίσθησαν τα βιβλία. Γιατί αν πράγματι εξηφανίσθησαν οι αυτουργοί δε μπορεί να είναι άλλοι από εκείνους που είχαν συμφέρο να εξαφανίσουν τα πειστήρια του δωσιλογισμού των. Νομίζουμε ότι μια επίσημη ανακοίνωση της Νομαρχίας πάνω σ' αυτό το ζήτημα επιβάλλεται.

Στις 3 Αυγούστου πιάστηκε ο υπεύθυνος του Πρωτοπόρου, ο Κώστας Παππάς. Εναντίον του εκκρεμούσαν δεκαεφτά μηνύσεις. Σε λίγες μέρες όμως, ύστερα από παρέμβαση των δικηγόρων του αφέθηκε ελεύθερος. Ιδιαίτερα πρέπει να ενοχλούσε τις τοπικές αρχές η καθημερινή αναφορά του εαμικού τύπου στα ανακοινωθέντα του Δημοκρατικού Στρατού, στις εκτελέσεις των αριστερών, στους τραμπουκισμούς και τις δολοφονίες από τις παρακρατικές οργανώσεις, στις αντιδράσεις για όλα αυτά της διεθνούς κοινής γνώμης και γενικά σε ό,τι αποτελούσε ανεπιθύμητη ενημέρωση, σχετικά με τους αυταρχικούς χειρισμούς της κεντρικής εξουσίας, αλλά και των ίδιων των τοπικών οργάνων.

Το επόμενο άρθρο αποτελεί μία σημαντική είδηση για το Ε.Α.Μ. Χίου μιας και νομιμοποιεί τα όσα εδώ και καιρό επεσήμαινε μέσω των φύλλων των εφημερίδων του για το συνεχές της παρανομίας στις διοικήσεις των εργατών. Εμπρός (11/8/47)

ΟΙ ΨΕΥΤΟΕΚΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΝΕΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΕΚΧ

ΔΕΝ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΟΥΝ ΤΟΥΣ ΔΙΟΡΙΣΜΕΝΟΥΣ ΕΡΓΑΤΟΚΑΠΗΛΟΥΣ
ΠΑΡΑΜΕΝΟΥΝ ΟΙ ΑΠΟΒΛΗΤΟΙ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ

Υστερα από την υπ' αριθ. 469/47 απόφαση του Συμβουλίου Επικράτειας οι διορισμένοι στις διοικήσεις των εργατικών κέντρων έχασαν και την τυπική υπόσταση που τους είχε δώσει η κυβερνητική αυθαιρεσία. Το Συμβούλιο Επικράτειας αποφάνθηκε ότι οι διορισμοί δεν είναι σύμφωνοι με το νόμο και οι διορισμένοι δεν μπορούν να παραμένουν στις διοικήσεις των Εργατικών Κέντρων. [...]

Ακολουθεί επιστολή του Ποιητή Φώτη Αγγουλέ, μέλους του ΕΑΜ, προς το Δήμαρχο Χίου, ο οποίος του είχε παραχωρήσει δημοτικό καφενείο στον κήπο της Χίου προς χρήση. Ο λόγος της αποστολής της επιστολής είναι η ανακοίνωση της επιστροφής του κλειδιού στο Δήμαρχο μιας και οπλοφορούντα αντιδραστικά στοιχεία του νησιού τρομοκρατούν κάθε τόσο τους πελάτες του με αποτέλεσμα την αδυναμία συνέχισης της λειτουργίας του. (Πρωτοπόρος 14/8/47)

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ ΜΑΣ ΦΩΤΗ
ΑΓΓΟΥΛΕ ΠΡΟΣ ΤΟΝ κ. ΔΗΜΑΡΧΟ ΧΙΟΥ

Αξιότιμε κύριε Δήμαρχε,

Τόσον εσάς όσον και το Συμβούλιό σας, ευχαριστώ θερμά για την παραχώρηση του δημοτικού καφενείου σε μένα, όπως ευχαριστώ και όσους είχανε την ευγενική καλοσύνη να σας εισηγηθούνε σχετικά με την παραπάνω παραχώρηση. Η προσφορά σας αυτή απέβλεπε να με βοηθήσει στο να μπορέσω να κερδίζω το ψωμί μου, στις γνωστές σημερινές συνθήκες που καταντούνε αφόρητη τη ζωή.

Δυστυχώς όμως ο παραπάνω αντικειμενικός σκοπός δεν επετεύχθηκε, γιατί μερικοί άνθρωποι, είχανε διαφορετική γνώμη, κι έτσι, αντί η παραχώρηση σας αυτή να με βοηθήσει, με κατέστρεψε.

Γι' αυτό, αναγκάζομαι να σας επιστρέψω το κλειδί του οικήματος, αφού ύστερα από την τελευταία επιδρομή οι πελάτες μου δεν έχουν καμία διάθεση ν' ανταλλάξουνε τη λίγη δροσιά του καφενείου μου με την πιθανότητα ν' αντικρύσουν τ' αυτόματα.

Με την επιστροφή του κλειδιού, το οίκημα αυτό θα μείνει ελεύθερο για τις πολεμικές επιχειρήσεις ορισμένων που θέλουν να δρέπουν δάφνες γύρω απ' το Δημοτικό κήπο.

Με εκτίμηση
ΦΩΤΗΣ ΑΓΓΟΥΛΕΣ

Ένα θέμα που συζητήθηκε ιδιαιτέρως στο νησί ήταν η φυλάκιση δύο παιδιών που συμμετείχαν σε κατασκήνωση για την εξύβριση του Βασιλιά. Το νέο δεν άργησε να μεταδοθεί και από τον ραδιοφωνικό σταθμό του Δ.Σ. (Πρωτοπόρος 24/8/47)

Η ΠΑΙΔΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗ ΧΙΟΥ ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΣΤΑΘΜΟΥ ΤΟΥ Δ.Σ.⁶⁶

Ο ραδιοσταθμός του Δ.Σ. κατά τη χθεσινή του εκπομπή, μετέδωσε και μια είδηση που αφορά το νησί μας. Ειδικότερα ο ραδιοσταθμός είπε τα εξής:

"Στη Χίο λειτουργεί μια παιδική κατασκήνωση και τα φτωχά παιδιά άρχισαν να την εγκαταλείπουν για την φασιστική τρομοκρατία που ασκείται εις βάρος τους. πριν από μέρες, η αστυνομία συνέλαβε δύο παιδιά 14 χρονών, τους Στέφανο Βαλακίτση και Π. Καλλιμανα και τα παρέπεμψε σε δίκη επειδή ύβρισαν το Βασιλιά. Τα δύο αυτά παιδιά καταδικάστηκαν σε δύο μηνών φυλάκιση και σήμερα βρίσκονται στη φυλακή."

Στις 25 Αυγούστου ο Κώστας Παππάς πιάστηκε ξανά αλλά αυτή τη φορά, η σύλληψη του ήταν ο προάγγελος μιας γενικότερης κινητοποίησης. Στις 27/8/1947 ο Πρωτοπόρος γράφει: «Χθες το βράδυ στην προκυμαία συνελήφθησαν από όργανα της ασφάλειας οι συν. Αντρέας Λοΐζος, Ιάκωβος Γιακουμής και από το σπίτι του ο συν. Μιχ. Βατάκης. [...] Οι συλλήψεις συνεχίστηκαν και σήμερα το πρωί Οι συλληφθέντες είναι οι συν. Ισ. Κουβελάς, Γ. Μαύρος, Δ. Χαρτουλάρης, Δ. Μαγγανάς. Οι συλλήψεις συνεχίζονται».

Η συνήθης πρακτική για αθώωση συνεργατών των Γερμανών, των οποίων οι καταθέσεις θα μπορούσαν να αποτελέσουν καταδίκη των μεγάλων συμφερόντων μίας περιοχής που είχε συναλλαγές με τέτοιου είδους άτομα, ήταν η διεξαγωγή της δίκης μακριά από τον τόπο που έδρασαν.

Ο συντάκτης του άρθρου που ακολουθεί ζητά να δοθούν άμεσα εξηγήσεις στην υπόθεσή του επονομαζόμενου «Παναγιώτη» που για πολύ καιρό απασχολεί την Χιώτικη κοινωνία. (Πρωτοπόρος 27/8/47)

Ο "ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ"

Ο περιβόητος "Παναγιώτης", ο τύραννος του Χιακού λαού Βούλγαρος κατάσκοπος Χρήστος Αλέξιεφ ή Δαμιάνωφ, πρόκειται να δικαστεί, όπως

⁶⁶ Δημοκρατικός Στράτος

ανέγραψε αθηναϊκή εφημερίδα από το Ειδικό Στρατοδικείο Εγκληματιών Πολέμου στην Αθήνα. Η είδηση, που ήταν καταχωρημένη με τα "ψιλά" δεν ανέφερε ούτε πότε θα γίνει η δίκη ούτε αν θα γίνει ΠΑΡΟΝΤΟΣ ή ΕΡΗΜΗΝ του κατηγορουμένου. Ο Χιακός λαός που είναι απόλυτα πληροφορημένος επάνω στην υπόθεση Παναγιώτη και στην υψηλή προστασία που του παρέχουν οι μεγαλοκαρχαρίες "εθνικόφρονες" συνεργάτες του στην κατοχή, για να μη τους αποκαλύψει προβάλλει δύο ερωτήματα: Γιατί να μην δικαστεί ο "Παναγιώτης ο Βούλγαρος" στον τόπο των εγκλημάτων του; κι ακόμα ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ Ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ; Προ καιρού είχε δηλωθεί επισήμως ότι απέθανε κι όμως εκ των υστέρων αποδείχθηκε ότι ζούσε! Τώρα πάλι, ορισμένες πληροφορίες αναφέρουν ότι ο Βούλγαρος δήμιος της Χίου έχει φυγαδευτεί. Μαζύ με το λαό της Χίου περιμένουμε κι εμείς από τους αρμοδίους μια απάντηση επάνω στα δύο αυτά ερωτήματα:

Γιατί δε δικάζεται ο "Παναγιώτης" στη Χίο;
Που βρίσκεται ο "Παναγιώτης"

Μία μέρα μετά και στην ίδια εφημερίδα διαβάζουμε την συνέχεια του κύματος συλλήψεων οι οποίες είναι προάγγελοι γενικευμένων εκκαθαριστικών διώξεων ΕΑΜικών στελεχών και θα πυροδοτήσουν αλλαγές στο τοπικό κίνημα.

ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΝΑ ΚΡΑΤΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΟΙ ΗΓΕΤΕΣ ΤΟΥ ΕΑΜ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ

Και σήμερα συνεχίζεται η παράνομη και όλως διόλου αδικαιολόγητη κράτηση των εαμικών στελεχών και δημοκρατικών πολιτών που πιάστηκαν την Τρίτη το βράδυ και την Τετάρτη το πρωί. Αν και από τότε πέρασαν 24 ώρες ακόμα δεν παραπέμφθηκαν στον κ. Εισαγγελέα με την πρόφαση ότι οι ανακρίσεις συνεχίζονται.

Η Ασφάλεια εκτός από τους Σ.Κουβελά Γραμματέα της Διακομματικής Επιτροπής του ΕΑΜ Χίου, Ι. Γιακουμή, Α. Λοϊζο, [...] της διακομματικής επιτροπής και τους Δ. Χαρτουλάρη δάσκαλο, Δ. Μάγγανα, έμπορο, Μ. Βατάκη δημοσιογράφο, συνέλαβε χθες και τους Λίναρη, καθηγητή και τον αδερφό του Σ. Λίναρη, οδοντίατρο, τον οποίο Σ. Λίναρη άφησε αργότερα ελεύθερο.

Επίσης χτες το απόγευμα συνελήφθη από το κ. Παντελίδη στο χωριό Μεστά όπου παραθέριζε, οδηγήθηκε στην Ασφάλεια, ο δημοκρατικός πολίτης Γιάννης Πιπίδης δικηγόρος.

Στα τέλη Αυγούστου συνέρχεται η διακομματική επιτροπή του ΕΑΜ όπου και αποφασίζει να τηρήσει τις γραμμές συμφιλίωσης και εκτόνωσης της

κρίσης στο νησί και καλεί όλα τα μέλη της καθώς και τον απλό λαό να συστρατευθούν προς αυτή την κατεύθυνση, παρά την εντεινόμενη τρομοκρατία και την καταστροφή γραφείων του κινήματος στην Εγνούσα στις 28 Αυγούστου του 1947.(Πρωτοπόρος 3/9/47)

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΕΑΜ ΧΙΟΥ

Σήμερα, 31 Αυγούστου 1947, συνήλθε η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ Χίου για να μελετήσει την κατάσταση του νησιού μας όπως διαμορφώθηκε μετά τις τελευταίες συλλήψεις Εαμικών στελεχών και άλλων δημοκρατικών πολιτών, καθώς και τα τρομοκρατικά γεγονότα της Εγνούσας που αποτελούν μια κακότεχνα σκηνοθετημένη πρόκληση κατά του Δημοκρατικού λαού του Νησιού μας.

Αφού ήκουσε τις σχετικές εισηγήσεις και μελέτησε την κατάσταση του εμφυλίου πολέμου, στην οποία ο μοναρχοφασισμός οδήγησε τη χώρα μας.

Διαπιστώνει:

1.) Ο εμφύλιος πόλεμος που η αντιλαϊκές δυνάμεις οργάνωσαν για την εξόντωση του λαού, μετά την πολιτική, οικονομική και στρατιωτική χρεοκοπία του μοναρχοφασισμού και τη σύγχυση που έχει επικρατήσει μεταξύ τους, τείνει να μεταφερθεί και στο Νησί μας.

2.) Οι οργανώσεις μας αντιμετωπίζουν το νέο τρομοκρατικό όργιο με κατανόηση των επιδιωκομένων σκοπών και με την ψυχραιμία και αυτοθυσία που απαιτούν οι περιστάσεις.

3.) Ολόκληρος ο Δημοκρατικός κόσμος του Νησιού μας αποδοκιμάζει τις ενέργειες αυτές (συλλήψεις-μπλόκα-τρομοκρατία), ξεχωρίζει με το ικανό πολιτικό του κριτήριο τους πραγματικά υπεύθυνους της δημιουργούμενης κατάστασης και είναι έτοιμος να θέσει φραγμό στα σχέδια αυτά που στρέφονται κατά της ησυχίας του τόπου.

4.) Ιδιαίτερα τα γεγονότα της Εγνούσας αποτελούν σκηνοθεσία με αντικειμενικό σκοπό το χτύπημα του δημοκρατικού λαού του Νησιού.

αποφασίζει:

α.) Καλεί για μια ακόμη φορά τους πολιτικούς μας αντιπάλους να αντιληφθούν τις ευθύνες των απέναντι στο λαό και να κάνουν κάθε προσπάθεια για το σταμάτημα της σημερινής κατάστασης. Να ζητηθεί αμέσως η αποφυλάκιση των συλληφθέντων δημοκρατικών και να αποδοκιμαστούν οι σκηνοθετημένες εναντίων τους κατηγορίες. Να σταματήσει το όργιο της τρομοκρατίας κατά του δημοκρατικού λαού του Νησιού μας.

β.) Καλεί ολόκληρο το δημοκρατικό λαό του Νησιού μας και τα δημοκρατικά του στελέχη και ιδιαίτερα το λαό της Εγνούσας, να παρακολουθήσουν άγρυπνα την εξέλιξη της κατάστασης και να είναι έτοιμοι να την αντιμετωπίσουν ματαιώνοντας κάθε αντιλαϊκό μέτρο και

υψώνοντας ακόμη πιο ψηλά τη σημαία της συμφιλίωσης και της ησυχίας του τόπου μας.

Χίος, 31 Αυγούστου 1947
Η ΔΙΑΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΑΜ ΧΙΟΥ

Μία μέρα νωρίτερα είχαν δημοσιευτεί στον ο Πρωτοπόρο οι ενέργειες του ΕΑΜ Χίου για τη συμφιλίωση στο νησί.

Η ηγεσία του Λαϊκού κινήματος, η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ της Χίου επισκέφθηκε δυο φορές τους πολιτικούς παράγοντες των εθνικοφρόνων παρατάξεων και ζήτησε συνεννόηση κι από κοινού αντιμετώπιση της τοπικής καταστάσεως. Και συγκεκριμένα τους Π. Κοκκάλη και Κ. Κεφάλα του Λαϊκού Κόμματος, Μιχ. Σκαρλάτο και Σιδ. Μαυριδόγλου του Παπανδρεϊκού και Μιχ. Νύχα των Φιλελευθέρων. Όλοι τους αναγνωρίζουν την ανάγκη της συμφιλίωσης. Στα λόγια τη θέλουν μα στην πραγματικότητα τη σαμποτάρουν (ιδιαίτερα οι Λαϊκοί). Βρίσκουν χίλια εμπόδια και προφάσεις για να μην πραγματοποιηθεί. Και την τελευταία στιγμή, ενώ η Διακομματική Επιτροπή του ΕΑΜ με την τελευταία της ενέργεια τους στρίμωξε ζητώντας οπωσδήποτε –εφ’ όσον αναγνωρίζουν την ανάγκη της συμφιλίωσης - μια απάντηση για μια κοινή Διακομματική Επιτροπή από όλες τις πολιτικές παρατάξεις κι ενώ είχε αποφασιστεί να συνέλθουν όλοι τους την Τρίτη το βράδυ (διαβεβαίωσις κ. Μιχ. Σκαρλάτου) για να εξετάσουν τις προτάσεις του ΕΑΜ και να πάρουν απόφαση πάνω σ’ αυτές, ξέσπασαν οι συλλήψεις και ξέσπασαν γιατί θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί η συμφιλίωση και γιατί οι συλλήψεις κρίθηκαν σαν το μόνο φάρμακο για να βγουν από το αδιέξοδο που τους είχαν φέρει οι συμφιλιωτικές προτάσεις της ηγεσίας του ΕΑΜ».

Όμως ηγετικά στελέχη της επιτροπής προφυλακίζονται από τις αρχές με σαφή στόχο τον αποκεφαλισμό του κινήματος. Ο Πρωτοπόρος δημοσιεύει το παρακάτω σχετικό άρθρο στις 2 Σεπτέμβρη 1947.

ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΗ Η ΠΡΟΦΥΛΑΚΙΣΗ ΤΩΝ ΗΓΕΤΩΝ ΤΟΥ ΕΑΜ

Η είδηση που γνώσθηκε χθες για την προφυλάκιση των στελεχών του ΕΑΜ σκόρπισε στον λαό της αγανάκτηση και σήκωσε κύμα δυσφορίας και διαμαρτυρίας ενάντια στην απόφαση των αρχών να προχωρήσουν ως το τέλος στην ανόσια αυτή υπόθεση.

Οι ντόπιοι και οι ξένοι, αφού έκαναν το πρώτο βήμα της δυναμικής τους πολιτικής πιάνοντας ολόκληρη τη λαϊκή ηγεσία από τον Γραμματέα της Διακομματικής Επιτροπής μέχρι ανίδεους με τον τύπο μας

ανθρώπους, προσπάθησαν να στηριχθούν κάπου νομικά για να δικαιολογήσουν την σύλληψή τους.

Και διερωτάται κανείς:

Πως είναι δυνατόν να συλλαμβάνονται άνθρωποι που το ΠΙΣΤΕΥΩ τους είνε η συμφιλίωση και η ησυχία του νησιού;

Και ποιος μπορεί να αρνηθεί ότι η αριστερά στη Χίο δεν έκαμε τεράστιες υποχωρήσεις παρά τα χτυπήματα που δέχτηκε και δέχεται;

Ως τότε όμως θα συνεχίζεται αυτή η κατάσταση;

Είναι καιρός να αφήσουν οι πολιτικοί μας αντίπαλοι τους θεατρνισμούς και προβοκατορισμούς και να δεχτούν την συγκεκριμένη πρότασή μας για τη ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ.

Το άρθρο που ακολουθεί θέτει και πάλι επί τάπητος το θέμα των τελευταίων ημερών για αποφυλάκιση των ΕΑΜικών στελεχών του νησιού που όπως καταγγέλλει ο συντάκτης, είναι παράνομη. Ο τρόπος που κάποιοι κύκλοι έχουν μεθοδεύσει ώστε να εκκαθαριστεί το νησί από τους αριστερούς είναι πραγματικά αδιανόητος. (Πρωτοπόρος 4/9/47)

ΛΑΪΚΗ ΑΠΑΙΤΗΣΗ Η ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΗ ΤΩΝ ΗΓΕΤΩΝ ΤΟΥ ΕΑΜ

Κάθε μια μέρα που περνά και συνεχίζεται η αδικαιολόγητη κράτηση των μελών της Διακομματικής Επιτροπής του ΕΑΜ και των άλλων δημοκρατικών, όλο και μεγαλώνει η ανησυχία του λαού μας για τη στάση των ανθρώπων που επιδιώκουν την εξόντωση των πολιτικών αντιπάλων των. Και γεννιέται εύλογο το ερώτημα:

Είναι αποφασισμένοι να συνεχίσουν, οι ντόπιοι και ξένοι παράγοντες του νησιού, την υπόθεση αυτή που με βιασύνη και απερισκεψία άρχισε μια βραδυά η ασφάλεια;

Και τόσο πολύ υποτιμούν το κριτήριο του Χιώτικου λαού, ώστε να νομίζουν ότι με μια σκευωρία που σκάρωσαν μπορούν να τον πείσουν ότι πράγματι οι συλληφθέντες είναι ένοχοι αδικήματος για το οποίο προβλέπεται η ποινή της ειρκτής;

Το βασικό και ξεκαθαρισμένο λαϊκό αίτημα σ' όλη αυτή την υπόθεση είναι διπλό:

-Να αφεθούν ελεύθερα τα εαμικά στελέχη μια ώρα πιο γρήγορα.

-Να ενδιαφερθούν στα σοβαρά οι ντόπιοι και ξένοι παράγοντες για την ησυχία του Νησιού.

Ένα ακόμη ζήτημα που τακτικά απασχολεί τις ΕΑΜικές εφημερίδες, είναι αυτό τις αποστολής βοήθειας προς τους εξόριστους. Οι αρχές με διάφορα προσχήματα τις περισσότερες φορές καταφέρνουν να ματαιώσουν τις αποστολές προσθέτοντας άλλο ένα λιθαράκι στο «ανθρωπιστικό» έργο τους. (Πρωτοπόρος 4/9/47)

ΤΑ ΔΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΞΟΡΙΣΤΩΝ

Υστερα από την ειδοποίηση του τοπικού Ερυθρού Σταυρού, αρκετοί συγγενείς των μαρτυρικών κρατουμένων στα νησιά της εξόντωσης, παρουσιάστηκαν χθες με δέματα για τους εξόριστους δικούς τους, στο γραφείο του Ερυθρού Σταυρού. Οι άνθρωποι αυτοί όμως αναγκάστηκαν να γυρίσουν πίσω στα χωριά τους άπρακτοι, γιατί η αστυνομία παρ' όλο που ειδοποιήθηκε δύο φορές δεν έστειλε όργανά της να εξακριβώσουν το περιεχόμενο των δεμάτων και έτσι το παράρτημα του Ερυθρού Σταυρού δεν δέχτηκε να κρατήσει τα δέματα.

Το καινούργιο αυτό δείγμα του ενδιαφέροντος του κράτους προς τους ανθρώπους που έστειλε να εξοντωθούν στα νέα Νταχάου δεν μπορεί ν' αφήσει την παραμικρή αμφιβολία για τις προθέσεις του, ούτε στον ποιο αντιδραστικό εθνικόφρονα[...]

Στο άρθρο του Πρωτοπόρου που ακολουθεί διαβάζουμε από τη μόνιμη στήλη «Με το Φακό Μας» για την εφημερίδα Η Πρόοδος και την προσπάθειά της να δυναμιτίσει το κλίμα ακόμη περισσότερο. (7/9/47)

Η ΦΡΟΥΛΑΙΝ⁶⁷ "ΠΡΟΟΔΟΣ"

Η "Πρόοδος" που στη Γερμανική κατοχή διέθετε το μισό χώρο της σελίδας της για τα γερμανικά "V" χαρακτηρίζει την αρθρογραφία του Εαμικού τύπου εμπρηστική και ότι θορυβεί για τις συλλήψεις των στελεχών του ΕΑΜ. Εδώ δεν πρόκειται να συζητήσουμε με τους προβοκάτορες της "Προόδου", γιατί εκείνο που πιστεύουν μας είναι γνωστό. Εκείνο όμως που θέλουμε να ρωτήσουμε είναι τούτο: τι έκανε η παράταξη που εκπροσωπούν όταν το ΕΑΜ μέχρι χθες ακόμα πρότεινε στους πολιτικούς του αντιπάλους συνεργασία και πραχτική αντιμετώπιση της κατάστασης; Τα αποτελέσματα ήταν να συλληφθούν οι ίδιοι οι πρωτεργάτες της συμφιλίωσης. Και φυσικά δεν μπορούν να πείσουν εμάς και το λαό του νησιού ότι δεν έβαλαν το χεράκι τους. Το ότι ο λαός της Χίου έχει πολύ ανεπτυγμένο το κριτήριο του αυτό το λέμε εμείς και ακριβώς είδε ξεκάθαρα πού απέβλεπαν αυτές οι συλλήψεις. Και τα περί παραβάσεων των "αδικημάτων του τύπου" ας τα αφήσουν κατά μέρος. Κι αν θέλουν πραγματικά να ενδιαφερθούν για την ησυχία του τόπου, μπορούν να το αποδείξουν έμπρακτα.

Εμείς όμως ξέρουμε ότι η πολιτική τους δεν είναι η συμφιλίωση. Ένα πράγμα πρέπει να γνωρίζουν. Ότι δεν είμαστε πρόβατα επί σφαγήν και

⁶⁷ σημ. αγαπητή

το "σφάξε μ' αγά μου ν' αγιάσω" οι σημερινοί Χιώτες έπαψαν να το λένε. Τίποτα άλλο.

Όπως είναι φανερό και από αυτό το δημοσίευμα του Πρωτοπόρου της 7^{ης}/9/1947 τίποτα δεν μπορεί να σταματήσει την τροπή που έχουν πια πάρει τα γεγονότα και οι πράξεις των αρχών εξωθούν στα άκρα την κατάσταση και την αριστερά.

Και σε αυτό το άρθρο στο ίδιο φύλλο του Πρωτοπόρου με τίτλο «ΤΙ ΖΗΤΑΤΕ; Γίνονται φανερές οι προθέσεις σας» ο συντάκτης καταγγέλλει τις πρακτικές των αρχών που ως στόχο έχουν, όπως λέει το κλείσιμο του αριστερού τύπου, αποκεφαλίζοντας ουσιαστικά την ηγετική του ομάδα.

Εμείς το είπαμε από την πρώτη στιγμή.

Οι συλλήψεις που έγιναν είχαν ένα σκοπό, ΝΑ ΚΛΕΙΣΟΥΝ ΤΟΝ ΤΥΠΟ ΜΑΣ.

Ούτε οι δημοσιεύσεις των εκπομπών του ραδιοσταθμού των ανταρτών έφταιγαν, ούτε καμιά "διχόνοια" σκορπούσαν οι στήλες, που μόνο το συμφιλιωτικό πνεύμα τις διέπει.

Η μόνη "παρανομία" και "διχόνοια" ήταν και είναι η ύπαρξη του "ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΥ", του "ΕΜΠΡΟΣ" και της "ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ".

Η μηχανή των μηνύσεων και των καταδικαστικών αποφάσεων δεν έφερε το προσδοκώμενο αποτέλεσμα.

Μαχητές υπάρχουν μπόλικοι μέσα στο λαό. Ο Χιώτικος λαός για τον τύπο μας δίνει και το πετσί του (ένας γνωστός Χίτης, ο Χρυσοχόος έσκισε προχτές ένα "Πρωτοπόρο" μιανού πουλητή μας χωρίς να του τον πληρώσει).

Ένας άγνωστος που ήταν δίπλα εκεί βγάζει και δίνει 200 δρχ στο πουλητή μας απαντώντας με τον τρόπο του στον Χίτη).

Οι απειλές στους ιδιοκτήτες των τυπογραφείων για να μην τυπώνουν τα φύλλα μας, όταν μάλιστα τις κάνουν ανώτερα κρατικά όργανα, μόνο τους ρεζιλεύουν.

Η απαγόρευση της κυκλοφορίας του τύπου μας στα χωριά δεν έχει παρά μόνο ένα αποτέλεσμα. Να δυναμώνει την πάλη των συνδρομητών μας και την αγάπη τους στην εφημερίδα μας.

Ο λαός στο καθ' ένα χτύπημα, ξέρει και δίνει την κατάλληλη απάντηση.

Έτσι είχαν τα πράγματα όταν από τη δύσκολη θέση ήλθε να τους βγάλει το καινούργιο φάρμακο! Πιάνεις τους διευθυντές και τους συντάκτες, πιάνεις και καμιά δεκαριά από 'κείνους που υποτίθεται πως γράφουν και διορθώνεται το ζήτημα. Μα ο "Πρωτοπόρος" βγήκε την άλλη μέρα και την άλλη και την άλλη. Και πάντα του θα βγαίνει.

Έτσι η μηχανή δεν έπιασε.

Όλα αυτά κανένα αποτέλεσμα δεν έφεραν.

Ποιοι γράφουν λοιπόν στον "Πρωτοπόρο"; Ποιοι είναι αυτοί που τον βγάζουν αφού αν και πιάσαμε δέκα ανοματέους δεν του κόστισε τίποτε; Πρέπει να πιάσουμε οπωσδήποτε αυτούς που ΓΡΑΦΟΥΝ!!!!

Πρέπει να πιάσετε δηλαδή τις χιλιάδες τους Παππάδες, τις χιλιάδες τους Βατάκιδες!! Μα αν είναι έτσι κύριοι και ενδιαφέρεστε να πιάσετε αυτούς που ΓΡΑΦΟΥΝ το "Πρωτοπόρο", τότε γιατί πιάσατε τους δέκα αυτούς ανθρώπους; Γιατί μαζέψατε και φουριαστά – φουριαστά κλείσατε στα μπουντρούμια όλους αυτούς με μια κατηγορία, που ετοιμάσατε για "διχόνοια και πρόκληση των πολιτών"; Οι λαχανοφυλλάδες σας το 'γραψαν καθαρά "οι συλληφθέντες κατηγορούνται για ορισμένους παραβασίες αδικημάτων του τύπου" [...]

Τούτη όλη η υπόθεση δείχνει ξεκάθαρα μπροστά στο λαό δύο πράγματα. Την σύγχυση που επικρατεί στους ανθρώπους αυτούς που συνέλαβαν ένα σωρό δημοκρατικούς ΧΩΡΙΣ ΚΑΝΕΝΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ. Την ολοκάθαρη πρόθεσή τους να κλείσουν τον ΕΑΜικό τύπο που παρανομεί ή δεν παρανομεί (αδιάφορο), το τύπο που απλώς και μόνο βγαίνει. Εμείς πάνω σ' αυτή την επίθεση μ' ένα τρόπο μόνο θα απαντήσουμε. Με τη συνέχιση της έκδοσής μας κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες.[...]

Στο ίδιο κλίμα κινούνται, όπως βλέπουμε στο άρθρο του Εμπρός στις 8 Σεπτεμβρίου 1947, και για άλλους αριστερούς πολίτες οι αρχές. Αν και τα γεγονότα βίας καταγγέλλονται γι' άλλη μια φορά επώνυμα, καμιά εισαγγελική αρχή δεν φαίνεται να ενδιαφέρεται.

ΓΙΑΤΙ ΒΑΣΑΝΙΖΕΤΕ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ;

Το Σάββατο συνελήφθησαν και οδηγήθηκαν στο Αστυνομικό Τμήμα τέσσερις Δημοκρατικοί πολίτες, οι Χαρίτος – Δίσης – Λου-τράρης και Γιωργούλης εκ των οποίων αφέθησαν ελεύθεροι χθες το πρωί ο Π. Χαρίτος και Ν. Δίσης, με την δικαιολογία ότι έγραφαν συνθήματα στους τοίχους. Τα βασανιστήρια που υπέστησαν, μόνο με το άκουσμα τους κάνουν το λαό ν' αγαναχτήσει. Επί κεφαλής τον βασανιστών όπως πάντα ο ίδιος ο Ζορμπάς με τη συνηθισμένη χορωδία του, τον Πατσέλη, Κυριακόπουλο Γιακουμάκη κλπ. Τους αρπούσαν από τα μαλλιά και τους χτυπούσαν τα κεφάλια στον τοίχο. Τους έβαζα τα κεφάλια μέσα στα πόδια τους και οι άλλοι χτυπούσαν από πάνω τους μ' ότι μπορούσαν. Τον έβαζαν ακόμα τα πιστόλια και τα τόμυκαν στο μυαλό. Ο βούρδουλας και οι γροθιές όλα στην ημερήσια διάταξη. Τέτοια βασανιστήρια τα χρησιμοποιούσε η γκεστάπο, μα όπως φαίνεται τα τελειοποίησαν τώρα αυτοί με τα μαθήματα που πήραν από τους Άγγλους οργανωτές.

Ύστερα απ' αυτό τους έβαλαν στο καμiónι της Αστυνομίας και τους γύριζαν στους δρόμους μ' ένα τενεκέ ασβέστη για να σβήσουν τα

συνθήματα. Στην άρνησή τους δεχόταν τη λυσσασμένη επίθεση των συνοδών βασανιστών τους.[...]

Η ευρηματικότητα των αρχών δεν έχει όρια. Ποντάροντας στην έμφυτη φιλοξενία του λαού της Χίου, στέλνουν διαφόρους στα σπίτια αριστερών με το πρόσχημα ότι ζητάνε στέγη ώστε να τους ενοχοποιήσουν για σχέσεις με ξένα κομμουνιστικά στοιχεία. (Πρωτοπόρος 12/9/47)

ΠΡΟΣΟΧΗ!!

Άτομα με πολιτική ενδυμασία γυρίζουν στα σπίτια των πολιτών και ζητούν άσυλο δημιουργώντας της εντύπωση ότι είναι ξένοι

Κάμνομε γνωστό στο λαό ότι πρέπει να προσέξει για μια καινούργια απειλή που δεν αποβλέπει σε άλλο τίποτα, πατά στο να ενοχοποιήσει το λαϊκό κίνημα του νησιού για δήθεν σχέσεις με ξένους

Το επόμενο κείμενο που αποτελεί ανακοίνωση του Ερυθρού Σταυρού σε όλες τις εφημερίδες του νησιού, μας ενημερώνει για τη δράση της οργάνωσης και τη μέριμνα για τους εκτοπισμένους. Τώρα το τι εγγυάται η παρουσία των αστυνομικών στη διαδικασία και το αν θα φτάσουν ποτέ τα δέματα στους εκτοπισμένους είναι μια άλλη ιστορία (Εμπρός 22/9/47).

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ

Το εν Χίω τμήμα του ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, δέχεται γενικώς δέματα δι' εκτοπισμένους μέχρι βάρους δέκα οκάδων έκαστον, εκάστην Τέταρτην και Παρασκευή και από ώρα 9—12 π.μ. παρουσία των εντεταλμένων αστυνομικών οργάνων. Εις ουδεμίαν χρηματικήν επιβάρυνση υπόκεινται οι αποστολείς, του Ε.Ε.Σ αναλαμβάνοντος ιδίαις δαπάναις την μεταφοράν των δεμάτων εις τον προορισμόν των.

*Εν Χίω τη 17 Σεπτεμβρίου 1947
Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός
Τμήμα Χίου*

Στο άρθρο του Πρωτοπόρου που ακολουθεί ενημερωνόμαστε για τις κατηγορίες με τις οποίες βαρύνονται τα στελέχη του ΕΑΜ τα οποία και οδηγούνται στη Σύρα ώστε να δικαστούν. Οι σκοποί προφανείς.(25/9/47)

**ΤΑ ΕΑΜΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ ΜΑΣ ΜΕΤΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΗ
ΣΥΡΑ ΓΙΑ ΝΑ ΔΙΚΑΣΤΟΥΝ ΣΤΟ ΕΦΕΤΕΙΟ**

Με τη σημερινή κυβερνητική αλλαγή, πολύς κόσμος περίμενε και αλλαγή της πολιτικής του εμφυλίου σπαραγμού. Την ψεύτικη αυτή ελπίδα, την είχε ενισχύσει ο σημερινός πρωθυπουργός κ. Σοφούλης που όταν ήτανε αντιπολίτευση, σαν αρχηγός των φιλελευθέρων, δεν έπαυε ούτε στιγμή χωρίς να τονίζει την επιτακτική ανάγκη της αλλαγής αυτής. Τόσο από το βήμα της βουλής όσο και στις διάφορες συνεντεύξεις του στους ξένους δημοσιογράφους, τόνιζε ξεχωριστά πώς η συνέχιση της εφαρμογής της δυναμικής πολιτικής "οδηγεί την χώρα εις βέβαιον καταστροφήν". Κι είχε το πρόγραμμα του "κατευνασμού και της ισοπολιτείας" στην τσέπη ο κ. Σοφούλης σαν το μοναδικό και σωτήριο φάρμακο που θα έσωζε την πατρίδα μας από τον όλεθρο. Έγινε τώρα πρωθυπουργός ο κ. Σοφούλης. Οι εβδομάδες περνάνε η μία ύστερα από την άλλη, μα η κατάσταση άλλαξε όπως... ο Μανωλιός που έβαλε τον κούκκον του αλλιώς.

Μέσα λοιπόν σ' αυτή την κατάσταση του απέραντου "κατευνασμού" έξη από τα ποιο διαλεχτά παιδιά του νησιού μας οι Ισ. Κουβελάς, Α. Λοϊζος, Ιακ. Γιακουμής, Μ. Βαττάκης, Δ. Μαγγανάς και ο διευθυντής μας Κώστας Παππάς, παραπέμπονται στη Σύρα για να δικαστούν από το εκεί Εφετείο. Οι Ανδρέας Λοϊζος και Ιακ. Γιακουμής για "ληστοτροφία" μαζί με τους παραπάνω, θα φύγουν την Κυριακή για να δικαστούν και οι Γιάννης Καβάφης και Μανώλης Κάβουρας με την ίδια κατηγορία. Την θυμούνται όλοι οι Χιώτες την περίφημη αυτή "ληστοτροφία" που πέρνυσι τέτοιο καιρό αναστάτωσε τον τόπο. Ο "λήσταρχος" το σώμα του οποίου όπως λένε οι νομικοί, είτανε ένας διαλεχτός επιστήμονας της Μυτιλήνης ο γεωπόνος Κανόνης⁶⁸. Γι αυτό μεταφέρονται δεμένοι στη Σύρα να δικαστούν. Ο Κανόνης δικάστηκε από καιρό τώρα και αθωώθηκε, γιατί αποδείχτηκε η σκηνοθετημένη κατηγορία του Σταματιάδη⁶⁹. Μα αυτό δεν έχει σημασία.

Το δεύτερο επίσης σοβαρό "έγκλημα" για το οποίο θα δικαστούν οι συναγ. Κουβελάς, Λοϊζος, Βαττάκης, Μαγγανάς και ο διευθυντής μας Κώστας Παππάς είναι μια μήνυση του διευθυντού της "Προόδου" Α. Κουτελάκη. Και έκανε τη μήνυση ο κ. Κουτελάκης, όχι μόνο κατά του διευθυντού μας Κώστα Παππά, αλλά και κατά ανθρώπων που οι περισσότεροι από αυτούς καμία σχέση δεν έχουν με τη σύνταξη της εφημερίδας μας – και ενώ υπήρχε ο διευθυντής – δείχνοντας έτσι το δρόμο και στην ασφάλεια που κατόπιν τον ακολούθησε εκείνη πιστά και συμπληρωμένα.

[...]

⁶⁸ Απεσταλμένος του Κ.Κ.Ε. στην περιοχή του Αιγαίου για να εφαρμόσει το σχέδιο «Λίμνες»

⁶⁹ Πρώην Νομάρχης

Αυτά είναι τα φοβερά εγκλήματα που διέπραξαν οι αγωνιστές του λαού μας και οδηγούνται τώρα σαν τους χειρότερους κακούργους σιδεροδεμένοι για να δικαστούν στη Σύρα.

Ένα, περίπου, μήνα μετά, οι εξελίξεις είναι κατατρεγμένες, και καθοριστικές για το ΕΑΜ Χίου. Στις 16 Οκτωβρίου, ο Πρωτοπόρος γράφει: «ΔΙΚΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΣΥΡΑ ΟΙ ΧΙΩΤΕΣ ΛΑΪΚΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ». Στο κείμενο που ακολουθεί αναφέρονται πρώτα τα ονόματα του Σιδερέη Κουβελά και Αντρέα Λοϊζου της ηγετικής ομάδας του ΕΑΜ Χίου. Η παρατεταμένη φυλάκισή τους (μαζί με τον έτερο της τριανδρίας Γιακουμή) καθώς και η άφιξη στο νησί του Χαράλαμπου Κανόνη με σκοπό να υλοποιήσει τις αποφάσεις της Γ' Ολομέλειας, ήταν οι αιτίες που οδήγησαν, σε ραγδαίες εξελίξεις στο εσωτερικό του ΕΑΜ Χίου και στη δημιουργία μιας νέας τριανδρίας, αποτελούμενη από τους, Μιχάλη Βοριά, Δημήτρη Ευαγγελινό και Γιώργη Μαυράκη. Με την καθοδήγηση του Χαράλαμπου Κανόνη, αναλάβανε την οργανωτική ανασυγκρότηση και τον πολιτικό επαναπροσανατολισμό του εαμικού κινήματος στη Χίο.

Ο Μιχάλης Βοριάς, που είχε φοιτήσει σε κομματική Σχολή στην Αθήνα, ανάλαβε Γραμματέας της Περιφερειακής Επιτροπής του ΚΚΕ. Ο Δημήτρης Ευαγγελινός, παλαιό μέλος της Διακομματικής Επιτροπής του ΕΑΜ, ορίστηκε Γραμματέας της και ο Γιώργης Μαυράκης ανάλαβε τον παράνομο μηχανισμό της αυτοάμυνας. Πλάι τους δραστηριοποιήθηκαν ακόμα οι Παντελής Πανέρης και Παντελής Πρινιάς.

Οι πρακτικές αντιμετώπισης των ΕΑΜικών εφημερίδων από τα κρατικά όργανα, δυστυχώς ελάχιστα θ' αλλάξουν, παρά τις εξαγγελίες Σοφούλη για κατευνασμό. Ακόμη και το γεγονός της αθώωσης των ΕΑΜικών στελεχών από τα δικαστήρια της Σύρας που θ' ακολουθήσει ελάχιστα θ' αλλάξει την κατάσταση. (Πρωτοπόρος 19/10/47)

ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΟΙ ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΜΑΣ

Όπως γράψαμε και προχθές, τα τελευταία ξεφτίδια που άφησε η μανιασμένη και αντισυνταγματική τακτική των κρατικών οργάνων, εξαφανίζονται κάτω από την πίεση των ανθρώπων που μοναδικό σκοπό τους έχουν την ολοκλήρωση της καταστροφής.

Ετσι, σαν συνέχεια των απειλών που έκαμε προχθές ο διοικητής του τμήματος ασφαλείας υπομοίραρχος κ. Ζορμπάς τα τυπογραφεία που τυπώνεται η εφημερίδα μας χτες από πολύ πρωί έστειλε έξω από τα τυπογραφεία τον χωροφύλακα Χρ. Κυριακόπουλο για να κατασχέσει τα φύλλα της "Αγροτικής Φωνής".

[...]

Οι ενέργειες αυτές του κ. Ζορμπά δείχνουν όχι μόνο ότι καταργείται ουσιαστικά και το τελευταίο ίχνος ελευθεροτυπίας, μα ακόμα και το πνεύμα με το οποίο εφαρμόζεται από τα Κρατικά όργανα η "κατευναστική" πολιτική του κ. Σοφούλη.

Το επόμενο άρθρο από το Εμπρός (20/10/47), μας δίνει την αθωωτική απόφαση για τα ηγετικά στελέχη του ΕΑΜ τα οποία κατηγορούνταν για παράβαση του νόμου περί τύπου. Αποτελεί μια μεγαλειώδη νίκη του ΕΑΜ εν μέσω μάλιστα των γεγονότων που λαμβάνουν χώρα στην υπόλοιπη Ελλάδα.

ΑΘΩΩΘΗΚΑΝ ΣΤΗ ΣΥΡΑ
ΟΙ ΜΗΝΥΘΕΝΤΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ Α. ΚΟΥΤΕΛΑΚΗ ΧΙΩΤΕΣ ΛΑΪΚΟΙ
ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ

Όπως είναι γνωστό το Σάββατο εκδικάστηκε στο Εφετείο Σύρας η μήνυση που είχε κάμει ο Διευθυντής της εφημερίδας των διατακτικών επί κατοχής, Αντώνης Κουτελάκης, εναντίον των λαϊκών Αγωνιστών Σιδερή Κουβελά, Ανδρέα Λοΐζου, Δημήτρη Μαγγανά, Κώστα Παππά και Μιχάλη Βαττάκη, γιατί ο "Πρωτοπόρος" δημοσίευσε τις διατακτικές με αριθμούς και ημερομηνίες που ο κ Κουτελάκης είχε πάρει από τον τότε Νομάρχη Χίου και φίλο του Γ. Λουλακάκη. Οι ποσότητες των τροφίμων που είχε πάρει εν όλο ο κ Κουτελάκης ήταν 727 οκ.

Τηλεγράφημα από τη Σύρα γνωρίζει ότι όλοι οι κατηγορούμενοι ΑΘΩΩΘΗΚΑΝ. Έτσι το Εφετείο με την απαλλακτική του απόφαση ήρθε να επικυρώσει όσα έγραψε ο "Πρωτοπόρος" σχετικά με τις διατακτικές.

Μια σειρά γεγονότα δημοσιεύονται στον Πρωτοπόρο της 31^{ης} Οκτωβρίου 1947, τα οποία αφορούν ξυλοδαρμούς, συλλήψεις, πυροβολισμούς και άλλα «δημοκρατικά» μέσα που σε καθημερινή βάση τίθενται σε εφαρμογή ώστε να εκφοβήσουν τους αριστερούς του νησιού. Παρατίθενται ενδεικτικά μερικά.

ΤΑ ΑΓΑΘΑ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΚΡΑΤΙΑΣ. ΠΥΡΟΒΟΛΙΣΜΟΙ,
ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ, ΜΠΛΟΚΑ, ΞΥΛΟΔΑΡΜΟΙ

Θυμιανά 29/10(του ανταποκριτή μας). Την Κυριακή 26/10, ημέρα του Αγ. Δημητρίου, ο γνωστός ταραξίας του χωριού Σταμάτης Σαμαράς, μαζί με άλλους δυο φίλους του της ίδιας πάστας πήγε έξω από το Καφενείο του Γιώργη Μπαγανά, άρχισε να βρίζει τους δημοκρατικούς. [...] Αφού έβρισε κάμποση ώρα, έβγαλε το πιστόλι του και τράβηξε μια πιστολιά, απειλώντας ότι θα ρίξει και χειροβομβίδες στα καφενεία που συχνάζουν δημοκρατικοί. [...]

Συννοικισμός Βαρβασίου 29/10(του ανταποκριτή μας). Την Τρίτη το απόγευμα συνελήφθη από χωροφύλακες του σταθμού Βαρβασίου ο Νικόλαος Βοριάς, κάτοικος Μονοδενδρίου και οδηγήθηκε στο Σταθμό. Σε ερώτηση του Σταθμάρχη που ήταν την προηγούμενη το βράδυ στις 8, απήντησε ότι ήταν στο ζαχαροπλαστίο του Κοντούδη και από 'κει πήγε κατευθείαν στο σπίτι του. ο Σταθμαρχης ωστόσο ζητούσε να του πεί που είχε το χωνί και ποιος του το έδωσε.

Αργότερα τον οδήγησε το Τμήμα Μεταγωγών. Εκεί δε το βράδυ, ενώ ήταν γυμνός, τον παρέλαβε ο υπ' αριθ. 371 χωροφύλακας με το πρόσχημα ότι θα τον οδηγούσε για ανάκριση και τον πήγε στο διπλανό δωμάτιο όπου μαζί με έναν άλλο χωροφύλακα, άρχισαν να τον χτυπούν με βούρδουλα και κλωτσιές. [...]

Η αποφασιστική στροφή στις κατευθύνσεις του ΕΑΜικού κινήματος στο νησί, πρωτοπαρουσιάστηκε ξεκάθαρα στην ανακοίνωση της Διακομματικής Επιτροπής που δημοσιεύτηκε στις 5 Νοεμβρίου στον Πρωτοπόρο (5/11/1947).

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΜΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΕΑΜ ΧΙΟΥ

Στις 28 του Οκτώβρη συνήλθε σε έκτακτη συνεδρίαση η Δ. Ε. του ΕΑΜ Χίου. Με τις υποδείξεις και τη βοήθεια του Νομαρχιακού Συμβουλίου της, μελέτησε προσεχτικά την όλη πορεία του χιώτικου κινήματος από της ίδρυσης του μέχρι σήμερα και ιδιαίτερα στάθηκε πάνω στη σημερινή ταχτική και θέση του κινήματος, μπροστά στο ξεφάντωμα του μοναρχοφασιστικού οργίου.

Με την πείρα που απέκτησε από παλιά μέχρι σήμερα μέσα στη βασανιστική πορεία του κινήματος και τη σωστή εκτίμηση για τις αιτίες των ταλαντεύσεων, αδυναμιών και διαστρεβλώσεων που οδήγησαν το κίνημα μας στο δρόμο του συμβιβασμού. Καλεί όλα τα στελέχη και μέλη του ΕΑΜ.

- 1.) Να σταθούν πρωτοπόρα του λαϊκού αντιτρομοκρατικού αγώνα.
- 2.) Να καθοδηγήσουν σωστά την ενότητα πάλης του λαού στον αγώνα για την επιβίωση.

Χίος 28 Οκτώβρη 1947

Η ΔΙΑΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΑΜ ΧΙΟΥ

Το άρθρο που ακολουθεί εκθέτει συνοπτικά όλες εκείνες τις μεθοδεύσεις της αντίδρασης στο νησί ώστε να φέρει το λαό στα όριά του. είναι ξεκάθαρη πια η επιθετικότερη αρθρογραφία των συντακτών του Πρωτοπόρου καθώς το κλίμα στο νησί πολώνεται όλο και περισσότερο. (9/11/47)

ΟΙ ΕΜΠΡΗΣΤΕΣ

Τρεις μήνες τώρα η ησυχία του νησιού μας ασθμαίνει τον επιθανάτιο ρόγχο της, κυνικοί και προκλητικοί οι σφαγιαστές της καταφέρουν επανειλημμένα τα κτυπήματα, καλύπτοντας το δολοφονικό τους στυλίο με το λευκό σεντόνι του "Νόμου" (Για παράβαση του περί τύπου νόμου συνελήφθησαν τα ηγετικά στελέχη του ΕΑΜ και στα "Λαζαρέττα" της Σύρας). Μα κι όταν αυτό δεν είναι δυνατό δεν διστάζουν να σείσουν το κόκκινο πανί του ταυρομάχου, μπροστά στον απηυδισμένο πια και εξαγριωμένο από τις συνεχείς προκλήσεις λαό. [Μια βδομάδα συνεχώς βασανίζεται στα μπουντρούμια της Ασφάλειας ο δημοκρατικός Δ. Λιναρδής. Άγρια ξυλοκοποούνται χωρίς λόγο οι δημοκρατικοί Ι Τσικής στα Μεστά και Γ. Συκαλάς στα Νένητα. Μπλόκα, συλλήψεις, έρευνες, ξυλοδαρμοί, στη πόλη (Βαρβάσι), στον Κάμπο, στα Θυμιανά, στα Νένητα, στα Μεστά στον Άγιο Γιώργη...]. Και σαν αποκορύφωμα του τρομοκρατικού οργίου η σύλληψη του εαμικού στελέχους συναγ. Μιχ. Κακλιού, η σύλληψη του δικηγόρου σγ. Ευάγγ. Τζανετή ΕΝ ΤΗ ΕΞΑΣΚΗΣΕΙ ΤΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΤΟΥ και η επακολουθήσασα σύλληψη του σγ. Στέλιου Κουρπά. Και από τα λεγόμενα των οργάνων Ασφάλειας που ενεργούν τις συλλήψεις, φαίνεται ότι αυτές πρόκειται να πάρουν μεγάλη έκταση.

Γιατί όλα αυτά;

Για να εξασφαλιστεί... η τάξη "που κινδυνεύει από τους εαμίτες" βοά κατά παραγγελία το οργανέτο των Γερμανών και κάθε κατοχής "Πρόοδος"! Η απόφαση των εχθρών του λαού να διαταράξουν τη τάξη και τη γαλήνη που βασιλεύουν στο νησί μας είναι απόλυτα πια ξεκαθαρισμένη. Για το προμελετημένο του σχεδίου τους θάταν αρκετές αποδείξεις και μόνο τα δύο υποβολιμαία δημοσιεύματα της "Προόδου". "Προσοχή" και "Περί τας συλλήψεις". Είναι γνωστοί οι δεσμοί της με την Ασφάλεια και με τους σκοτεινούς εχθρούς του λαού, αλλά έξω απ' αυτές τις Ζερβικές επινοήσεις υπάρχουν τα γεγονότα των τελευταίων ημερών που αποτελούν τις πιο συντριπτικές αποδείξεις για το ποιοι είναι οι εμπρηστές της ησυχίας. Δεν απειλούν την ησυχία αυτοί που απλώνουν καθημερινά το χέρι για τη συνεννόηση και τη συμφιλίωση, αλλά αυτοί που προκαλούν ανοικτά το λαό.

Σκοπός τους είναι, εξαπολύοντας την τρομοκρατία, την σύγχυση και την αναταραχή, να μεταφέρουν κι εδώ τον εμφύλιο πόλεμο για να καλύψουν το εκμεταλλευτικό όργιο των αφεντικών τους και να ρίξουν το λαό σε ακόμα πιο βαθύ βάραθρο πείνας και εξαθλίωσης.

Σ' αυτήν την αντιλαϊκή καταστρεπτική πολιτική ο εργαζόμενος λαός της Χίου θα απαντήσει γρανιτώνοντας πιο πολύ το μέτωπο της λαϊκής ενότητας της συμφιλίωσης τσακίζοντας τους εμπρηστές της ησυχίας του

τόπου και εντείνοντας πιότερο τους αγώνες για την επιβίωση του λαού και την Εθνική Ανεξαρτησία.

Στη μόνιμη στήλη του Εμπρός, «Η Σκοπιά Μας» στις 10 Νοεμβρίου του 1947 δημοσιεύεται η σύλληψη του Πέτρου Ανδριώτη, ο οποίος θα κατηγορηθεί στην δίκη των Χίων ανταρτών ότι έφτασε στο νησί από την Ικαρία με σκοπό και αποστολή να οργανώσει αντάρτικο στη Χίο. Συνελήφθη όμως στον Κάμπο με το πρόσχημα ότι φυγοδικούσε από την περίοδο που βρισκόταν στη Μέση Ανατολή, αδίκημα για το οποίο είχε αμνηστευτεί, και βασανίστηκε από τας κρατικές αρχές για να ομολογήσει και αντί να σταλεί στο Στρατοδικείο για να δικαστεί, εστάλη εξορία στον Άγιο Ευστράτιο.

Ο ΑΝΔΡΙΩΤΗΣ

Από ένα δημοσίευμα – ανακοινωθέν της συνεργάτισσας της Ασφάλειας "Προόδου", οι δημοκρατικοί της Χίου και προ πάντων οι έφεδροι της Μέσης Ανατολής, πληροφορήθηκαν ότι μαζί με τον Λινάρδη βασανίζοταν επί μία βδομάδα ο Πέτρος Ανδριώτης, ο ηρωικός ανθυπολοχαγός της Α Ταξιαρχίας. Η "Πρόοδος" τον παρουσιάζει ως "ταξίαρχον" φυγόποιον, καταδικασμένον εις θάνατον, σύνδεσμον του Μαλαγάρη κτλ. Το πόση σχέση έχουν όλα αυτά με την αλήθεια φαίνεται από την ποινή που του επιβλήθηκε. Αντί να οδηγηθεί στο στρατοδικείο... εκτοπίζεται στον Αη Στράτη. Όσο για την καταδίκη σε θάνατο την πληροφορούμεθα ότι είναι της Μ. Ανατολής και έχει αμνηστευτεί. Δεν ξεύρομε αν για την καταδίκη αυτή τον αποκαλεί και φυγόποινο γιατί δεν έχουμε την στενή επαφή που έχει η ίδια με την ασφάλεια.

Μέχρι και η αρθρογραφία του Πρωτοπόρου, στο σύντομο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε ως τη μέρα που απαγορεύτηκε η κυκλοφορία του, (το τελευταίο φύλλο κυκλοφόρησε στις 28 του Νοέμβρη) υποδηλώνει αυτή τη μεταστροφή.

Σε τίτλους: (11/11/1947)

«ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΗΣ 11 ης ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ΒΡΙΣΚΕΙ ΤΟ ΛΑΟ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ ΜΑΣ ΣΤΙΣ ΕΠΑΛΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ». Και σε άλλο άρθρο του ίδιου φύλλου «Η ΕΚΛΟΓΗ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΤΟΥΣ», και στις 13/11/1947 «ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗ ΔΕ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΥΠΟΤΑΓΗ» διευκρινίζοντας ότι: «Ο λαός της Χίου μαζί με ολόκληρο τον ελληνικό λαό θα αγωνιστεί για τις ελευθερίες του και την επιβίωση του. Κανένας πια συμβιβασμός. Καμιά υποχώρηση. Πάνω σ' αυτό η τελευταία απόφαση της Διακομματικής Επιτροπής είναι σαφής και κατηγορηματική. Αποτελεί στο εξής προδοσία και έγκλημα κατά του λαού ο συμβιβασμός και η υποχωρητικότητα στη φασιστική βία».

Στα μέσα Νοέμβρη, η εφημερίδα *Πρωτοπόρος* δημοσιεύει άρθρο στο οποίο ο μητροπολίτης Χίου κατηγορείται για σφετερισμό εκκλησιαστικής περιουσίας για ακόμη μία φορά. Η κοινή γνώμη της Χίου είναι ανάστατη, αλλά από τη μεριά της τοπικής εξουσίας κανείς δεν φαίνεται να ενδιαφέρεται. Μόνο κάποιες δεξιές εφημερίδες αντιδρούν. Ας δούμε τι γράφει το *Εμπρός* σχετικά. (17/11/47)

*Η Σκοπιά Μας
Το καμηλοπούλι*

Είναι ένα θεόρατο πουλί με μικρές φτερούγες και δυνατά πόδια. Όταν αντιληφθεί κίνδυνο και δεν μπορεί να ξεφύγει, χώνει το κεφάλι του στην άμμο για να μη βλέπει, έτσι νομίζει πως και οι άλλοι γύρω του δεν το βλέπουνε. Σαν το καμηλοπούλι και ο Μητροπολίτης, Παντελεήμονας χώνει το κεφάλι του μέσα στα καλογερίστικα συναξάρια και κάμνει πως ασχολείται με άλλα σοβαρά προβλήματα, όπως π.χ. τον παλαιομυρολιτισμό. Όμως οι συγκεντρωμένες δημόσιες καταγγελίες και το ανελέητο ξεσκέπασμα των ραδιουργιών και των ανομιμομάτων του από τον εαμικό τύπο τον έχουν στήσει υπόδικο μπροστά στην κοινή γνώμη και μπροστά στην κρατική και εκκλησιαστική δικαιοσύνη. Και αργά ή γρήγορα θα αναγκαστεί να λογοδοτήσει.

Οι μέρες της «νόμιμης» λειτουργίας των οργανώσεων μας και της «ελεύθερης» κυκλοφορίας των εφημερίδων της αριστεράς ήταν πια μετρημένες. Οι διαδοχικές μηνύσεις κατά των υπεύθυνων του εαμικού τύπου είχαν οδηγήσει τους περισσότερους στην παρανομία. Οι έρευνες καθημερινές στα σπίτια των στελεχών με το ίδιο αποτέλεσμα. «Ο ΛΙΝΑΡΔΗΣ ΣΤΑ ΜΠΟΥΝΤΡΟΥΜΙΑ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΑΙΜΟΠΤΥΕΙ ΣΥΝΕΧΩΣ ΑΠΟ ΤΑ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ», διαβάζουμε στις 20/11/1947 στον *Πρωτοπόρο*.

Το επόμενο άρθρο από το *Εμπρός* είναι γραμμένο από τον Μιχάλη Βοριά. Δημοσιεύεται στις 24 Νοεμβρίου του 1947, λίγους μήνες μόλις πριν από την ένοπλη σύγκρουση. Αφού πρώτα κάνει μια μακροσκελή εισαγωγή για τα τεκταινόμενα στην υπόλοιπη Ελλάδα μιλά για τη Χίο και αποτείνει χείρα συμφιλίωσης για μια ακόμα φορά μα και μια σπαρακτική κραυγή αγωνίας για το μέλλον της ησυχίας στο νησί. Όμως κρύβει την δυναμική μιας ένοπλης αντίδρασης αν δεν αλλάξει σύντομα η κατάσταση. Το ΕΑΜ Χίου φαίνεται έτοιμο να περάσει από την άμυνα στην επίθεση.

Ας παρακολουθήσουμε το απόσπασμα.

ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΣΤΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΦΡΟΝΕΣ

[...] ΟΧΙ. Τον ένοπλο αγώνα στο νησί μας δεν πρόκειται να τον οργανώσουν, ούτε οι Αντάρτες από την Ικαρία⁷⁰ — διαπιστώθηκε ότι οι περίφημοι Αντάρτες από την Ικαρία ήταν τούρκικοι τράγοι, σύμμαχοί τους δηλ, κι όχι δικοί μας — ούτε ο Ανδριώτης⁷¹ με το Λίναρδη, που βασανίστηκαν βδομάδες τώρα στην Ασφάλεια και κάνει αιμοπτύσεις για να ομολογήσει κάτι το ανύπαρκτο, ούτε οι πολιτικές οργανώσεις, ούτε οι καταδιωκόμενοι δημοκρατικοί.

Τον ένοπλο αγώνα θα τον δημιουργήσουν αυτοί οι ίδιοι και στρατολόγοι του αντάρτικου θα γίνουν αυτοί με την εγκληματική τους ταχτική. Και να γιατί:

Γιατί τα κραυγαλέα συνθήματα "σκοτώστε τους δημοκρατικούς", συνθήματα "σκοτώστε τους μεσανατολίτες" —καρφί στα μάτια τους είναι τα παλικάρια που πρώτα ξεσκεπάσανε το νεοφασισμό— "οίκτος κανένας στους εαμοβούλγαρους" (ξέφτισε πια κι αυτό το σύνθημα), τα συνθήματα που ρίχνονται στα χωριά της υπαίθρου και μέσα στους κινηματογράφους της πόλης ή στην πλατεία του Βουνακίου από το ποιο υπεύθυνο πρόσωπο τον, Νομάρχη, τον Νομάρχη που αδιαφορεί για την πείνα, την ανεργία και γενικά την εξαθλίωση του τόπου και μονάχα ενδιαφέρεται πως θα χτυπήσει τους "εαμοβούλγαρους". Αν αυτά τα συνθήματα — ρωτούμε όλο το λαό του νησιού και Αριστερούς και δεξιούς —μεταβληθούν σε πράξη, τι θα πρέπει να κάμουν οι Δημοκρατικοί;

Αν το μίσος και τα εμπρηστικά κηρύγματα του Δεσπότη που εκτοξεύονται ενάντια στους "εαμοβούλγαρους" μέσα από τις εκκλησιές, μέσα δηλαδή από τους τόπους της αγάπης και της αδελφότητας, αν όλο αυτό το συκοφαντικό δηλητήριο που χύνεται από το στόμα του "κήρυκα της Χριστιανικής αγάπης" πιάσει μέσα στον κόσμο και δημιουργηθούν ταραχές, τι θα πρέπει να κάμουν οι Δημοκρατικοί;

Αν τα βασανιστήρια, οι φυλακίσεις, οι εξορίες κλπ. Ενταθούν, αν ο Λινάρδης πεθάνει στην Ασφάλεια με τα βασανιστήρια που του έφεραν αιμοπτύσεις, για να φέρουμε ένα σημερινό παράδειγμα, τι θα πρέπει να κάμουν οι Δημοκρατικοί;

Τι θα πρέπει να κάνει σας ρωτούμε εσάς, που ζείτε και θα μείνετε μαζί μας μικροί και μεγάλοι εθνικόφρονες, ολόκληρη η αριστερά του νησιού μας —τη δύναμή της την ξέρετε— αν συνεχιστεί να βρίσκεται κάτω από τον άγριο διωγμό;

⁷⁰ Κυκλοφορούσαν φήμες από τη δεξιά για απόβαση ανταρτών στο νησί ώστε να δοθεί κάλυψη στις ενέργειές που σχεδίαζαν ώστε να πυροδοτήσουν το κλίμα στη Χίο

⁷¹ Μεσανατολίτης Αξιωματικός

Τι θα γίνει; Πρέπει να το ξέρετε. Θα αυτοϋπερασπιστεί. Είναι δικαίωμα κάθε ελεύθερου ανθρώπου. Κάθε μισανού που δεν έμαθε να ζει ραγιάς. Εξ άλλου, όσοι από σας δεν είσαστε "αχτένιστοι" και "ασπούδαχτοι"⁷² θα ξέρετε ότι αυτό το δικαίωμα της αυτοϋπεράσπισης το δίνει ο ίδιος ο Νόμος.

Όταν κινδυνεύει άδικα η προσωπική σου ελευθερία να την υπερασπίσεις.

Όταν κινδυνεύει άδικα η ζωή σου, η τιμή σου ή το ψωμί σου το ίδιο, να τα υπερασπίσεις όλα. Τότε μονάχα θα είσαι ελεύθερος άνθρωπος.

Αυτοϋπεράσπιση όμως σήμερα σημαίνει σύγκρουση. Σημαίνει εμφύλιο πόλεμο. Και ποιοι θα φταίνε γι' αυτό; Ο λαός του νησιού μας ας κρίνει.

Εμείς για μια ακόμα φορά, όσο βγαίνει ο νόμιμος τύπος μας... και όσο δεν φτάσανε ακόμα εδώ ματωβαμένοι Χίτες..., βροντοφωνάζουμε στους ντόπιους πολιτικούς αντιπάλους μας ν' ανοίξουν τα μάτια τους και να κάνουν ότι μπορούν για να κρατηθεί η ησυχία.

Τους δίνουμε και σήμερα ακόμα το χέρι για ενότητα και συμφιλίωση. Συμφιλίωση, που δεν θα σημαίνει υποταγή.

Μέσα στον άγριο χειμώνα που μπαίνουμε, που προμηνύεται χειρότερος και από του '41 με την αλματώδη άνοδο των τιμών και την ανεργία που δέρνει τους εργαζόμενους, υψώνουμε περήφανα τη σημαία της πάλης για την επιβίωση και της πάλης ενάντια στην άδικη τρομοκρατία απ' οπουδήποτε κι αν προέρχεται.

Καλούμε ολόκληρο το λαό του νησιού να κρατηθεί ακλόνητος πάνω στη σταθερή βάση της τελευταίας διακήρυξης του ΕΑΜ.

Βορρ.

Το άρθρο του Πρωτοπόρου που δημοσιεύεται στις 26 Νοεμβρίου 1947 σε ένα από τα τελευταία νόμιμα φύλλα την εφημερίδας, μας περιγράφει την ευκολία με την οποία η αριστερά στοχοποιείται σε όποια δήλωση κι αν τολμήσει να κάνει.

Ο Πρωτοπόρος θα βγει για ακόμη λίγο καιρό, όπως έχει ειπωθεί ξανά, σε πρόχειρο τυπογραφείο που θα στηθεί στη Φουντάνα του σπιτιού της οικογένειας Αθηναίου, μέχρις ότου να αποκαλυφθεί και τα μέλη της οικογένειας να συλληφθούν.

Έτσι κλείνει μια πολύχρονη μαχητική σειρά αρθρογραφιών στις ΕΑΜικές εφημερίδες που τόλμησαν να πουν τα πράγματα όπως είχαν και να σταθούν στο πλευρό του λαού μακριά από συμφέροντα και διαπλοκές εξουσίας.

ΕΝΑ ΣΑΤΑΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΗΣΥΧΙΑΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ

⁷² Με αυτούς τους όρους χαρακτηρίζαν τους ανθρώπους της αριστεράς

Το ολοκληρωμένο σχέδιο επιθέσεως κατά της ησυχίας του τόπου, φάνηκε από μιας αρχής με τις συλλήψεις, ξυλοδαρμούς, φυλακίσεις, μπλόκα, έρευνες και λοιπά μέτρα βίας που με κτυπητή προκλητικότητα εξαπολύθηκαν κατά του δημοκρατικού λαού τους τελευταίους μήνες.

Ανάγλυφη σφραγίδα σ' αυτή τη συνομωσία αποτελούσε η τελευταία προσπάθεια της Ασφάλειας να διαδώσει μέσω της λαχανοφυλλάδας των διαταχτικών⁷³, ότι ξένοι ήρθαν να οργανώσουν αντάρτικο στο νησί μας. Σατανική προσπάθεια που αποσκοπούσε όχι μόνο να δικαιολογήσει τις φασιστικές διώξεις κατά του λαού, αλλά να δικαιώσει γενικότερα την αντεθνική πολιτική των γραικύλων που ματοκύλισαν την Ελλάδα, "αποδείχνοντας" ότι τάχα το αντάρτικο δεν οφείλεται στα τυραννικά μέσα που ασκούνται κατά του εργαζόμενου δημοκρατικού λαού, αλλά στην ταχτική του "αναρχοκομμουνισμού που ενισχύεται και καθοδηγείται έξωθεν".

Αυτό είναι το μεγαλόπνοο σχέδιο που φιλοδόξησαν να επιτύχουν. Και για τους άτιμους αυτούς σκοπούς των διάλεξαν σαν αντικείμενο πειραματισμού τη Χίο.

Όμως οι ελπίδες τους φυλλορρόησαν άδοξα. Και τον φοβερό ξένο⁷⁴ "συνωμότη", που "ήρθε να οργανώσει το αντάρτικο", αντί να τον στείλουν στα στρατοδικεία τους, τον έστειλαν... εξορία με απόφαση της Επιτροπής Ασφαλείας. Γιατί; Γιατί απλούστατα τα όσα διέδωσαν ήταν γέννημα την εγκληματικής τους φαντασίας. Όμως δεν παραιτήθηκαν από τα σχέδιά τους. μέσα στην απελπισία τους, αρπάχτηκαν σα σε σανίδα σωτηρίας από μια διακήρυξη της Διακομματικής επιτροπής του ΕΑΜ Χίου που δεν κάμνει τίποτα άλλο παρά να διακηρύττει το νομιμότατο και επιβεβλημένο καθήκον του λαού να προστατεύσει την ησυχία και την ελευθερία του από τους τρομοκράτες ταραξίες και να παλέψει για την επιβίωση και την εθνική του ανεξαρτησία.

Παρερμηνεύοντας σκόπιμα την έκκληση της Δ.Ε. του ΕΑΜ προς το λαό, να εντείνει τον αντιτρομοκρατικό του αγώνα δηλ. τις προσπάθειές του για την ελευθερία και τη διατήρηση της ησυχίας που θα επιτευχθεί με το κτύπημα κάθε τρομοκρατικής ενέργειας, άρπαξαν στα κοντουρού τρεις δημοκρατικούς, τους βάφτισαν μέλη της διακομματικής επιτροπής (το επιβεβαίωσαν ενόρκως οι εκ του συστήματος μάρτυρες κατηγορίας που είναι οι ίδιοι οι διώκτες μας) τους απέδωσαν την απόφαση της Διακομματικής Επιτροπής και τους έρριξαν στη φυλακή. Ακολούθως κάλεσαν ως μάρτυρες κατηγορίας και τους προέδρους των λαϊκών οργανώσεων που οι πιότεροι είναι διορισμένα εγκάθετα όργανα της κλίκας που κυβερνά. Μπήκε δηλαδή στην ενέργεια και άλλο σατανικό

⁷³ Εννοεί την εφημερίδα *Η Πρόοδος*

⁷⁴ Εννοεί τον Χαράλαμπο Κανόνη

σχέδιο: Να παρουσιαστεί ότι τάχα ο εργαζόμενος λαός εκφράζει την αποδοκιμασία του κατά της αριστεράς, ότι δεν ασκείται καμία τρομοκρατία κατά του λαού και επομένως δεν δικαιολογείται η έκκληση του ΕΑΜ για τον αντιτρομοκρατικό αγώνα.

Δεν έγινε γνωστό ποια θέση κράτησαν και επομένως ποιες ευθύνες ανέλαβαν οι προσκληθέντες. Αλλά ενώ για να στηριχθεί η κατηγορία καταβλήθηκε τόση προσπάθεια, όταν οι συλληφθέντες ζήτησαν με υπόμνημά τους να κληθούν στην ανάκριση οι μάρτυρες υπερασπίσεως, τους πήραν την απάντηση ότι η δικογραφία τους είχε περασμένη.

Είχε άγνωστο αν το νέο σχέδιο θα έχει καλύτερη τύχη απ' το παλιό. Όμως εμείς θεωρούμε καθήκον μας να ξεσκεπάσουμε στο λαό της Χίου την νέα σατανική πλεκτάνη, για να δει για άλλη μία φορά ποιοι βυρσοδομούν κατά της ησυχίας, της ελευθερίας και της ζωής του.

Κεφάλαιο 3ο

Η αρθρογραφία των αντιμαχόμενων την αριστερά εφημερίδων από την απελευθέρωση μέχρι τα τέλη του 1947

Στο κεφάλαιο αυτό, με οδηγό τις τοπικές εφημερίδες της Χίου που εκφράζουν τα εκτός του ΕΑΜικού συνασπισμού κόμματα, θα δούμε μερικά δείγματα αντιμετώπισης στην αρθρογραφία τους του τοπικού ΕΑΜ και άλλων γενικότερων θεμάτων, με μία χρονολογική σειρά και κατά έντυπο, καθώς και την οπτική τους σε διάφορα γεγονότα, με στόχο μια ποιο σφαιρική αντιμετώπιση της συγκεκριμένης χρονικής περιόδου.

Η «*Ημερήσια Χιακή Εφημερίδα*» Πρόοδος, η οποία, όπως έχει προαναφερθεί, θεωρήθηκε ότι συνεργάστηκε με τους Γερμανούς την περίοδο της κατοχής καθώς κυκλοφορούσε κανονικά με ελάχιστες διακοπές, μετά την απελευθέρωση έπαυσε να κυκλοφορεί αν και οι εκδότες της εξέδιδαν ένα άλλο έντυπο την *Ελευθέρα Χίο*. Η Πρόοδος όμως επανεμφανίστηκε στη Χίο στις 5 Οκτώβρη του 1944 για να αναστείλει, σε λίγο καιρό (14/12/44) και πάλι τη λειτουργία της για μερικούς μήνες. Την περίοδο Οκτώβρη – Δεκέμβρη του 1944 τηρεί την πάγια θέση της να πηγαίνει σε πολιτικό επίπεδο «όπου πάει το ρεύμα» στηρίζοντας μάλλον μια κυβέρνηση εθνικής ενότητας και ως εκ τούτου δεν υπάρχουν παρά μετρημένες στα δάκτυλα αναφορές στον Ε.Α.Μ. – Ε.Λ.Α.Σ. Αργότερα η στάση της πολιτικά γίνεται σαφέστερη.

Με άρθρο της στις 12 Δεκεμβρίου από τη μόνιμη στήλη «*Χιακή Ζωή*» κάνει μία αναφορά στα γεγονότα του Δεκέμβρη και στην θεία λειτουργία που έλαβε χώρα στη Χίο για να σταματήσει ο εμφύλιος. Δεν διστάζει να αναφέρει άνευ σχολίων και τον Μητροπολίτη που συνεργάστηκε με το Ε.Α.Μ. και τον Λαϊκό Δήμαρχο Απόστολο Αμύγδαλο.

Δέησις προς κατάπαυσιν εμφυλίου σπαραγμού

Όπως είχεν αναγγελθεί, την 10^η π.μ. της Κυριακής ετελέσθη εις τον Μητροπολιτικόν Ναόν, πρωτοβουλία του Σεβ, Μητροπολίτη Χίου κατανυκτική δέησις μετά γονυκλισίας υπέρ της καταπαύσεως του εμφυλίου σπαραγμού.

Της δεήσεως παρέστη ο Σεβ. Μητροπολίτης ο οποίος δια συγκινητικού λόγου απηυθύνθη προς το εκκλησίασμα καταδικάσας τας ακρότητας και συστήσας εις όλους μετριοπάθειαν και σύνεσιν προς ανόρθωσιν της Ελλάδος.

Εις την δέησιν παρέστησαν ο νομάρχης κ. Σταματιάδης ο δήμαρχος κ. Αμύγδαλος, [...]

Το άρθρο της Προόδου που ακολουθεί, αναγγέλλει την αναστολή έκδοσης του εν λόγω εντύπου. Ο συντάκτης αναφέρεται στο έργο που πρόσφερε το συγκεκριμένο έντυπο, αν και οι λόγοι που η κυκλοφορία του σταματά είναι προφανείς. (14/12/44)

ΕΠΙ ΤΗ ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΜΑΣ

Η "Πρόοδος" αναστέλλει από σήμερα την έκδοσίν της, κατόπιν δεκαοχταετούς δημοσιογραφικού βίου, συγχωνευόμενη με την υπό έκδοσιν μεγάλην ημερησίων εφημερίδα "Προοδευτική".

Ηγωνίσθη καθ' όλον της τον βίον η "Πρόοδος" παρά το πλευρόν του Χιακού λάου υπέρ του κοινού καλού και των συμφερόντων του συνόλου, με αναπεπταμένην την σημαίαν της ανεξαρτησίας και της αντικειμενικής εξετάσεως των, διαφόρων προβλημάτων. Ευρέθη πάντοτε εις την πρώτην γραμμήν και επάλαισε και υπονομεύθη και εδιώχθη και εδεινοπάθησε, αλλά δεν υπεχώρησε ούτε κατά κεραίαν από την οδόν την οποίαν εχάραξε, εν πλήρει συνειδήσει των μεγάλων ευθυνών και των υποχρεώσεων τας όποιας υπέχει ο Τύπος ως όργανον της λαϊκής διαφωτίσεως και καθοδηγήσεως.

Και κατά τας μαύρας ημέρας της απαισίας γερμανικής δουλείας η "Πρόοδος" εστάθη ακλόνητος επί της δημοσιογραφικής επάλξεως και εσυνέχισε τους αγώνας της, διακυνδοιεύουσα τα πάντα και αυτήν ακόμη την ύπαρξήν της δια να κρατεί ακμαίον το φρόνημα του λαού με την ειδησιογραφίαν της, μη διστάζουσα να παρεμβάλη μεταξύ των αναγραφομένων ειδήσεων και περικοπάς ή φράσεις από τας μεταδιδόμενας εκ Λονδίνου ή Καΐρου ραδιοφωνικάς ειδήσεις. Κατέστη δια τούτο ύποπτος από τούς Γερμανούς και παρακολουθείτο υπό των οργάνων της Γκεστάπο και υφίστατο εξονυχιστικήν λογοκρισίαν και εκλήθη πεντάκις εις ανάκρισιν και ενεκλείσθη εις το Γερμανικόν στρατόπεδον δια την ταχτικήν και την αρθογραφίαν της.[...]

Η συμπόρευση με την Προοδευτική σύντομα έληξε και η Πρόοδος κυκλοφορεί ξανά.

Στο δημοσίευσμά της, στις 5 Μαρτίου του 1945, που ακολουθεί, αναφέρεται στην καθαίρεση της νόμιμα εκλεγμένης διοίκησης του Ε.Ρ.Γ.Α.Σ. από το Νομάρχη Χίου και την αντικατάστασή της από άτομα της αρεσκείας του.

Τώρα το πως ο συντάκτης του άρθρου φτάνει στο συμπέρασμα ότι οι εργάτες «δεν θέλουν σήμερα ούτε να τους ειδούν ούτε να τους ακούσουν» την στιγμή που η ΕΑΜική παράταξη είχε συντριπτική πλειοψηφία στις εκλογές ανάδειξης προεδρείου στο Εργατικό Κέντρο Χίου, είναι μάλλον περίεργο. (Μόνιμη στήλη «Σημειώματα»)

Η ΛΕΟΝΤΗ ΕΠΕΣΕ

Το "Εμπρός" ολοφύρεται δια την αποπομπήν των ομοιδεατών από την διοίκησιν του Εργατικού Κέντρου και καταφέρεται εναντίον του κ. Νομάρχου διότι δεν μεσολαβή να γίνη και εδώ "μιχτή εχτελεστική Επιτροπή" για να μπορέσουν μερικοί από τους αποπεμφθέντας να μπουν πάλι στο Εργατικόν Κέντρον, έστω και δια του παραθύρου, αφού η θύρα έκλεισε δι αυτούς ερμητικώς. Οι άνθρωποι αυτοί είναι ομολογουμένως αξιολύπητοι. Συνηθίσαντες να ζούν ακούραστα και πλουσιοπάροχα εις βάρος της "πλατιάς μάζας" των εργατών, αδυνατούν να προσαρμοστούν με τας νέας συνθήκας οι οποίοι εδημιουργήθησαν δι αυτούς για να πιάσουν δουλειά, η οποία κατά την αντίληψιν των, είναι μόνον για τα "κορόιδα". Επιπλέον δε αποστερηθέντες των προνομίων και των πλεονεκτημάτων που τους παρείχαν τα προεδριλίκια και τα άλλα οφφίκια, έχασαν ταυτοχρόνως και την επιρροήν την οποίαν εξήσκουν επί των εργατών, οίτινες δεν θέλουν σήμερον ούτε να τους ειδούν ούτε να τους ακούσουν. Μπορούν λοιπόν να μην παραπονούνται και να μη καταφέρονται εναντίον του κ. Νομάρχου.

Το παρακάτω άρθρο είναι δείγμα των αντιδράσεων που ξέσπασαν στους κόλπους τις δεξιάς από τις αναφορές των εαμικών εντύπων σε ταραχές στην Αθήνα. Ακόμα καταδεικνύει τον τρόπο αντιμετώπισης από το συντάκτη της Προόδου αυτούς που σε ένα μεγάλο βαθμό ευθύνονται για την ελευθερία που απολαμβάνει και την τάση απαξίωσης της δράσης της αριστεράς. (Μόνιμη στήλη «Σημειώματα», 12/3/45)

ΧΩΡΙΣ ΝΤΡΟΠΗ

Το "Εμπρός" προσπαθεί να ηρωοποιήσει τους 300 ταραξιάς που ανεστάτωσαν την πρωτεύουσαν και έγιναν αφορμή να ποτισθούν πάλιν με αίμα οι δρόμοι των Αθηνών! Αυτό είναι το πρόγραμμά του· να διαστρεβλώνη τα γεγονότα, να κακοποιή την αλήθειαν και να αντιστρέφη τους όρους. Από το σχετικόν άρθρον του, αντιγράφομεν την κατωτέρω περικοπήν που αποδεικνύει την διεστραμμένην αντίληψιν του συντάκτου του: "...Μέσα στην τόση τρομοκρατία της Αθήνας, βγήκαν συντεταγμένοι απ' το στρατόπεδο (εννοεί τους 300 Ελασσίτας) με το κεφάλι ψηλά, τραγουδώντας τα τραγούδια που γέμιζαν την ψυχή τους στο σκληρό αγώνα που έκαναν για τη λευτεριά του λαού." Τώρα ποιος είναι αυτός ο σκληρός αγώνας που διεξήγαγαν οι Ελασίται για την ελευθερία του λαού, γνωρίζουν οι Παννέλληνες και τον εγνώρισαν ακόμη καλλίτερα όσοι είχαν το δυστύχημα να ζήσουν την τρομοκρατία του ΕΛΑΣ και να παρακολουθήσουν τας μεθόδους που εφήρμωσε στις περιοχάς που είχε προσωρινώς επικρατήσει. Και η τρομοκρατία αυτή που

προεκάλεσε την φρίκη και τον αποτροπιασμό των ξένων δια την αγριότητά της οι άνθρωποι του "Εμπρός" την αποκαλούν "αγώνα για τη Λευτεριά του λαού" χωρίς να ντρέπονται ούτε να κοκκινίζουν καθόλου:
Μη χειρότερα.

Από την Πρόοδο, και τη μόνιμη στήλη «Σημειώματα» διαβάζουμε το ποιοι είναι κατά τον συντάκτη οι δοσίλογοι και πώς, περιβαλλόμενοι με το ένδυμα του Ε.Α.Μ., κατάφεραν να θεωρούνται αθώοι. (14/3/45)

ΤΑΡΑΞΙΑΙ – ΔΟΣΙΛΟΓΟΙ

Τα επιχειρήματα με τα οποία προσπαθεί ο "Πρωτοπόρος" να καλύψει τους Ελασίτας είναι τόσο σαθρά και τόσο παιδαριώδη ώστε δεν αξίζει ν' ασχοληθεί κανείς σοβαρός με αυτά. Άλλα δια να μη νομίσει ότι μας απεστόμωσε τον απαντώντα και τον λέγομε: Εάν οι Ελασίται είναι ταραξίαι, ή άκακα αρνιά, όπως θέλη να μας τους παρουσιάσει ο "Πρωτοπόρος" αυτό έχει εξακρίβωθη πλέον όχι μόνον από τους παρηκούντας εν Ελλάδι, αλλά και από τους Βρεττανούς που κατήλθον προσκλήσει τον ΕΑΜ εις την Ελλάδα. [...] Επειδή και περί "δοσιλόγων" ο Πρωτοπόρος του λέγομεν ότι δοσίλογοι δεν είναι εκείνοι που εξεπλήρωσαν τιμίως και ενόρκως το καθήκον των έναντι του λαού κατά τας σκοτεινάς ημέρας της γερμανικής κατοχής, προκινδυνεύοντες, υποβλεπόμενοι, παρακολουθούμενοι, απειλούμενοι και φυλακιζόμενοι από τους Γερμανούς δια την στάσιν των αυτήν. Δοσίλογοι είναι εκείνοι που διετήσαν σχέσεις με τους Γερμανούς εις τους οποίους είχαν ανοικτούς και τους οίκους των. Δοσίλογοι είναι εκείνοι που συνεργάζοντο μετ' αυτών και ελάμβανον διατακτικάς να εξάγουν και να εισάγουν τρόφιμα, δοσίλογοι είναι εκείνου που από κατήγοροι μετεβλήθησαν εις υπερασπιστάς των δοσιλόγων [...] και κατόπιν των ανδραγαθιών των αυτών περιβλήθηκαν το ένδυμα του ΕΑΜ δια να εξηλεωθούν.

Και πάλι από τη μόνιμη στήλη «Σημειώματα», της Προόδου διαβάζουμε τους πανηγυρισμούς του συντάκτη για την αποχώρηση από το συνασπισμό κομμάτων του Ε.Α.Μ. των Τσιριμώκου, Στρατή και Γεωργαλά που όπως ο ίδιος πιστεύει οδηγούν στη διάλυσή του και φέρνουν στην επιφάνεια την απροκάλυπτη στάση του στον εμφύλιο. (7/4/45)

Ο ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οι αποτελούντες το ΕΑΜ ισχυρίζοντο μέχρι σήμερα ότι η οργάνωσίς των δεν ήτο κομμουνιστική διότι εις αυτήν μετείχον και άλλαι οργανώσεις ή ομάδες, αι οποίαι δεν ήταν κομμουνιστικάί. Το επιχείρημα όμως αυτό το

και τελευταίον, κατέρρευσεν. Ο κ. Τσιριμώκος, ο κ. Στρατής, ο κ. Γεωργαλάς διαφωνούντες απεχώρησαν⁷⁵ από τον θανάσιμον εναγκαλισμόν του κ. Παρτσαλίδη. Κατόπιν τούτου απομένει μόνον το Κ.Κ.Ε., μόνον. Διότι αι άλλαι οργανώσεις που απέμειναν εις το ΕΑΜ, η Πανυπαλληλική, είναι Κ.Κ.Ε. Το Εργατικόν ΕΑΜ είναι και αυτό Κ.Κ.Ε. Η ΕΠΟΝ, Κ.Κ.Ε η Αλληλεγγύη, Κ.Κ.Ε. Ο ισχυρισμός λοιπόν ετελείωσε. Το ΕΑΜ είναι πλέον ιστορία αλλά μία φρικώδης ιστορία με μίαν αναξίαν αναγνώσεως τελευταίαν σελίδα, που αναγράφει εμφύλιον, αιματοκύισμα, ομήρους, πτώματα, ομαδικούς τάφους κομμένους λαιμούς και άλλας φρικαλεότητας, Αυτός είναι ο επίλογος της δράσεως του ΕΑΜ.

Η Πρόοδος σπεύδει ν' αποδοκιμάσει τον βανδαλισμό που υπέστησαν τα γραφεία του Ε.Α.Μ. Χίου, ως όφειλε κάθε εφημερίδα που δεν θέλει την ένταση, όμως λίγες μέρες αργότερα, με αφορμή διαδηλώσεις κατά της κίνησης αυτής θα κατηγορήσει την Αριστερά γιατί «με τις ζωηρές διαμαρτυρίες της έγινε αφορμή να δυσφημισθεί η Χίος από ραδιοφώνου ως αναρχούμενη». Το άρθρο που ακολουθεί δημοσιεύτηκε στις 9 Ιουνίου του 1945 στη μόνιμη στήλη «σημειώματα»

ΑΠΟΔΟΚΙΜΑΖΕΤΑΙ

Η ενεργηθείσα εναντίον των Γραφείων του ΕΑΜ επίθεσις κατά την προχθεσινήν νύχτα και αι προξενηθείσαι ζημιαί εις τα έπιπλα και τα εντός αυτού αρχεία αποδοκιμάζεται από όλους τους υγειώς σκεπτόμενους ανθρώπους, οι οποίοι δεν ανέχονται τοιαύτας ακρότητας διότι δεν συμβάλουν εις τον κατευνασμόν των παθών και την αποκατάστασιν της ομαλότητος, της οποίας τόσην ανάγκην έχει σήμερον η πολυπαθής χώρα μας. Επιβάλλεται δια τούτο εις την Αστυνομικήν μας Αρχήν να καταβάλη πάσαν δυνατήν προσπάθειαν προς ανακάλυψιν και σύλληψιν των δραστών, οιοιδήποτε και αν είναι ούτοι και να τους παραδώσει εις την δικαιοσύνην δια να τιμωρηθούν παραδειγματικώς ως εμπρησταί της γαλήνης και της ησυχίας του τόπου μας.

Σχολιάζοντας τον εορτασμό των τεσσάρων χρόνων του Ε.Α.Μ. η εφημερίδα Πρόοδος με άρθρο της στις 27 Σεπτεμβρίου 1945, προσπαθεί να αποσυνδέσει το Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο από το Εθνικό Αντιφασιστικό Μέτωπο ώστε να του χρεώσει συνεργασία με Γερμανοβούλγαρους, όπως λέει ο συντάκτης, για το αιματοκύλισμα της Ελλάδας.

⁷⁵ Μιλά για την αποχώρηση από το Ε.Α.Μ. του κυρίου τμήματος της σοσιαλιστικής συνιστώσας (η ΕΛΔ του Ηλ. Τσιριμώκου, η πλειοψηφία του ΣΚΕ και το ΕΣΚΕ) *Ιστορία του νέου Ελληνισμού*, τόμος 8^{ος} σελ. 213

ΤΑ "ΤΕΤΡΑΧΡΟΝΑ"

Θορυβώδης διαφημιστική εκστρατεία ήρχισεν από ημερών ήδη υπό του Τύπου της άκρας αριστεράς, δια τον εορτασμό των "τετραχρόνων" του ΕΑΜ και όλοι οι μη ανοίκοντες εις την Εαμικήν παράταξιν πολίται διερωτώνται περί τίνος πρόκειται και που αποβλέπει όλος αυτός ο θόρυβος. Εγνωρίζαμε ότι στους μαύρους και απαισίους χρόνους της κατοχής υπήρχε μία οργάνωσις αντιστάσεως υπό την επωνυμίαν "Εθνικόν Απελευθερωτικόν Μέτωπον" (ΕΑΜ) την δράσιν του οποίου επιγραμματικότηα διέγραψεν ο κ. Τσώρτσιλ κατά τας ενώπιον της Αγγλικής Βουλής γενομένας δηλώσεις του, όσον άφορα τον ρόλον που έπαιξε κατά τον απελευθερωτικόν αγώνα.

Αλλ' η οργάνωσις αυτή μετά τα Δεκεμβριανά αίσχη, το αιματοκύλισμα και τας καταστροφάς που επεσώρευσεν εις την Ελλάδα ο εξαπολυθείς παρ' αυτής εμφύλιος σπαραγμός με την συνεργασίαν Γερμανών και Βουλγάρων, αντεκαταστάθη από το "Εθνικόν Αντιφασιστικόν Μέτωπον" το όποιον ευρίσκεται εις στενήν συνεργασίαν, αν όχι εξάρτησιν με το Κ.Κ.Ε.

Και διερωτώνται εύλογα, όλοι οι όσοι δεν ανήκουν στην Εαμική παράταξη: τι σχέσιν έχει το αυτοκαταργηθέν "Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο" με την οργάνωσιν του "Εθνικού Αντιφασιστικού Μετώπου" και Σία; Και πως το τελευταίο ανέλαβε να εωρτάση τα "τετράχρονα" του πρώτου; [...]

Το άρθρο της 29^{ης} Οκτωβρίου του 1945 αναφέρεται στις αντιδράσεις που προκαλούν στον τοπικό αριστερό τύπο τα δημοσιεύματά της Προόδου με τα οποία κατηγορείται η δράση του Ε.Α.Μ.

ΑΙ ΥΒΡΕΙΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΟΥΔΕΝ ΩΦΕΛΟΥΝ

Εξεμάγησαν τα δημοσιογραφικά όργανα των Εαμό — κομμουνιστών, μηδέ της "Φωνής της Χίου" εξαιρουμένης — η οποία ισχυρίζεται ότι δεν ανήκει στην άκραν αριστερά — δια την δημοσίευσιν εις την "Πρόοδον" ενός άρθρου περιέχοντος μερικά στοιχεία από την δράσιν του ΕΑΜ—ΕΛΑΣ κατά την περίοδον της κατοχής και κατά τα Δεκεμβριανά.

Ομολογούμεν ότι δεν ημπορούμεν να εννοήσωμεν διατί προεκάλεσε τόσην νευρικήτητα τόσην αναστάτωσιν και τόσην σύγχησιν εις τους Εαμο—κομμουνιστικούς κύκλους το άρθρον αυτό. Τα πράγματα εκτίθενται με τόσην σαφήνειαν, με τόσην ηρεμίαν και με τόσην ευπρέπειαν εκφράσεων, ώστε, μα την αλήθειαν, είναι ανεξήγητον μίσος και η καταφορά των εαμο—κομμουνιστικών κύκλων εναντίον μας.

Αν τ' αναφερόμενα εις το επίμαχον άρθρον είναι ανακριβή διατί δεν τα διαψεύδουν; Εάν έχουν επιχειρήματα δια να τ' αντικρούσουν διατί δεν

τ' αντικρούουν; Εάν τους λείπουν τα επιχειρήματα τι πτέομεν ημείς; Έκαστος κρίνεται κατά τα έργα του και δεν είναι δυνατόν να γίνη εξαίρεσις της αρχής αυτής δια τους ανθρώπους του ΕΑΜ και του ΚΚΕ, οι όποιοι πρέπει να γνωρίζουν ότι με ύβρεις και με λίβελους δεν ήμπορουν να καλυφθούν και να μειώσουν την εντύπωσιν που προκαλείται στο Λαό. Μόνο την αδυναμία των αποκαλύπτουν. [...]

Αν και η Πρόοδος θα έπρεπε να είναι η τελευταία που έχει λόγο πάνω στο θέμα του ποιος είναι δοσίλογος και ποιος όχι, εντούτοις θίγει ένα θέμα που όντως υπήρξε για τις αριστερές εφημερίδες, η υπερβολική δηλαδή χρήση του όρου «δοσίλογος». (Μόνιμη στήλη «Σημειώματα», 19/11/45)

ΔΟΣΙΛΟΓΟΙ

Ο χαρακτηρισμός του δοσίλογου κινδυνεύει να χάση όλην του την βαρύτητα και την σημασίαν λόγω της κακής μεταχειρήσεώς του από τας αριστεράς εφημερίδας. Οι διάφοροι συντάκται σύνεργαται και βοηθοί των αριστερών εφημερίδων δεν δυσκολεύονται, ούτε διστάζουν καθόλου να χαρακτηρίσουν ως δοσίλογον κάθε αντιφρονούντα ή ελέγχοντα αυτούς και τα συστήματά των, ενώ εξ' αντιθέτου μας παρουσιάζουν ως υπερπατριώτας, αγωνιστάς και ήρωας διαφόρους τύπους δοσιλόγων που εξήτησαν προστασίαν και καταφύγιον υπό την μάσκαν του "συναγωνιστου" [...]

Το δημοσίευμα της Προόδου που ακολουθεί, εκθέτει τα γεγονότα του Βαρβασίου -με την δολοφονία δύο νέων- από την σκοπιά της χωροφυλακής. Το πώς οι σφαίρες των χωροφυλάκων που έβαλαν στον αέρα «έτυχε» να σκοτώσουν δύο μεσανατολίτες που μετείχαν ενεργά στην Α.Σ.Ο.⁷⁶ είναι λίγο περίεργο...(18/1/46)

ΑΙΜΑΤΗΡΑΙ ΣΚΗΝΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΒΑΡΒΑΣΙ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΔΥΟ ΝΕΚΡΟΙ

Θλιβερά γεγονότα διεδραματίσθησαν χθες το εσπέρας εις τον συνοικισμόν Βαρβασίου τα όποια επλήρωσαν με την ζώήν των δύο θύματα οι Μαυράκης και Ιωάν. Πήττας.

Όπως επληροφορήθημεν τα γεγονότα διεδραματίσθησαν ως εξής: Περί την 7^{ην} μ.μ. ομάς εκ 40 περίπου κατοίκων του συνοικισμού Βαρβασίου και άλλων περιήρχετο τον συνοικισμόν άδουσα διάφορα ανταρτικά τραγούδια. Ειδοποιηθείς μετέβη επί τόπου προς αποφυγήν διασαλεύσεως της τάξεως ο δ/της της Υποδιοικήσεως μοίραρχος κ.

⁷⁶ Αντιφασιστική Στρατιωτική Οργάνωση

Παντελίδης μετά δυνάμεως 8 χωροφυλάκων συστήσας εις τούτους να διαλυθούν ησύχως. Ούτοι όμως δεν υπήκουσαν, μερικοί δε εξ αυτών ήρχισαν να κρούουν τους κώδωνας του ναού Αγ. Χαραλάμπους καλούντες ούτω εις συναγερμόν τους κατοίκους του συνοικισμού προσπάθησαν δε να κυκλώσουν τους Αστυνομικούς. Ο επικεφαλής τούτων Μοίραρχος εκάλεσε κατ' επανάληψιν τους συγκεντρωθέντας εν ονόματι του Νόμου να διαλυθούν αλλ' ούτοι δεν συνεμορφώθησαν. Κατόπιν τούτου δε διέταξεν τους χωροφύλακας να πυροβολήσουν εις τον αέρα προς εκφοβισμόν, αλλά δι άγνωστον μέχρι ώρας αιτίαν μερικαί σφαίραι έπληξαν θανασίμως τους εκ των συγκεντρωθέντων Μαυράκην και Πήτταν οι οποίοι εξέπνευσαν μετ' ολίγον.

Το θλιβερώτατον αυτό συμβάν γνωσθέν σήμερα την πρωίαν ενταυθα προεκάλεσε βαρυντάτην θλίψιν παρά τη κοινωνία μας η οποία δεν είναι ηθισμένη εις τοιαύτας αιματηράς σκηνάς, τας οποίας και αποδοκιμάζει.

Την αμέσως επόμενη ημέρα η εφημερίδα ανασκευάζει σε ένα βαθμό τις δηλώσεις της βλέποντας το πόση οργή προκάλεσε σε όλο το Χιακό λαό η πράξη της δολοφονίας και ζητά να βρεθούν οι υπαίτιοι.

[...] Πάντως ο Χιακός κόσμος αναμένει να χυθή πλήρες φως επί της συγκλονιστικής αυτής υποθέσεως υπό της Δικαιοσύνης και ευρίσκεται εν αναμονή των πορισμάτων της ανακρίσεως δια να δυνηθή να κρίνη και να στιγματίση τους υπαιτίους, οιοδήποτε και αν είναι ούτοι

Στο άρθρο που ακολουθεί, ο νέος Νομάρχης Χίου Αντώνης Σβώκος, που έφτασε στις αρχές του Μάη στη Χίο, παρουσιάζει τις πρακτικές που θα τεθούν σε ισχύ επί των ημερών του. (Πρόοδος 14/6/46)

ΜΕΤΡΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΗΡΗΣΙΝ ΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ

Ο Νομάρχης Χίου κ. Αντ. Σβώκος εκάλεσε χθες εις την Νομαρχίαν την Διοικούσαν Επιτροπήν του ΕΑΜ την οποίαν και κατέστησε προσωπικώς υπεύθυνον δια πάσαν τυχόν διατάραξιν της ησυχίας και της τάξεως εις οιονδήποτε σημείον του Νομού μας

«Ολίγην εντροπήν» συστήνει ο δημοσιογράφος της Προόδου στους αντίστοιχους της Αγροτικής Φωνής που κατηγορούν τη χωροφυλακή για διατάραξη του κλίματος ηρεμίας στο νησί. (Μόνιμη στήλη «Σημειώματα» 8/7/46)

ΟΛΙΓΗΝ ΕΝΤΡΟΠΗΝ

Τα όργανα της Τάξεως υποδανλίζουν τον διχασμό! Μάλιστα Κύριοι! Δεν το πιστεύετε; Διαβάσετε την "Αγροτική Φωνή" και θα πεισθείτε απολύτως. Διότι, τα όργανα της τάξεως είναι εκείνα που οργανώνουν τας συμμαχίας αι οποίαι περιτρέχουν την ύπεθρον, λεηλατούν και τρομοκρατούν τον αγροτικό πληθυσμό. Διότι τα όργανα της τάξεως εισέρχονται εις τα χωρία και απάγουν ως όμηρους εθνικόφρονας πολίτας. Διότι τα όργανα της τάξεως προβαίνουν εις αρπαγές και δολοφονίας αθώων και ανυπεράσπιστων πολιτών! Εξ αντιθέτου, αι κομμουνιστικάι συμμαχίαι με τον βαρύν οπλισμόν των εξέρχονται εις καταδίωξιν των... οργάνων της τάξεως που εκτρέπονται εις τοιαύτας βιαιοπραγίας και ωμότητας εις βάρος του Ελληνικού πληθυσμού! Και όμως οι άνθρωποι αυτοί που τα γράφουν δεν εντρέπονται καθόλου!...

Μόνο ειρηνικούς και υπέρ της ησυχίας σκοπούς δεν μπορεί να 'χει το άρθρο που ακολουθεί. Ως στόχο έχει να εντείνει τις πιέσεις προς την αριστερά και να δημιουργήσει κλίμα τρομοκρατίας. (Πρόοδος, μόνιμη στήλη «Μικραί Ειδήσεις» 24/8/46)

Αναδιοργανούνται το ΕΛΑΝ;

Υπάρχουν πληροφορίες ότι οι Εαμοκομμουνισταί καταβάλουν προσπάθειας για την αναδιοργάνωσιν του ΕΛΑΝ ίνα μεταφέρουν την δράσιν των και εις τας νήσους του Αιγαίου. Παρατηρήθησαν ύποπτοι κινήσεις πλοίων, τα οποία και παρακολουθούνται υπό των αρχών.

Το κείμενο που ακολουθεί είναι δημοσίευμα της Προόδου που κυκλοφόρησε στις 29 Αυγούστου του 1946 και κριτικάρει την στάση της αριστεράς αναφορικά με την επάνοδο ή μη του βασιλιά.

ΦΩΝΑΣΚΟΥΝ ΔΙΑ ΤΑ ΚΑΛΑ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ

Τα δημοσιογραφικά κύμβαλα της αριστεράς ορύνονται και καλούν με αλαλαγμούς τον Λαόν εις συναγερμόν δια την "μάχην της δημοκρατίας"!

Αλλά περί ποίας μάχης ομιλούν και περί ποίας δημοκρατίας πρόκειται, αυτό δεν το διασαφηνίζουν τα εαμο — κομμουνιστικά έντυπα. Μήπως πρόκειται περί της "λαοκρατίας" την οποίαν προσπάθησαν να επιβάλουν το ΕΑΜ μετα του Κ. Κ. Ε. εις τον τόπον μας και δεν edίστασαν να αιματοκυλίσουν την Ελλάδα, να τρομοκρατήσουν, να θύσουν και ν' απολύσουν, δια να φτάσουν εις τον σκοπόν των χωρίς να τον επιτύχουν ευτυχώς. Διότι η δημοκρατία, η πραγματική δημοκρατία (και όχι η καμουφλαρισμένη οχλοκρατία του Κ.Κ.Ε.) ουδένα κίνδυνον διατρέχει· τουναντίον εδραιώνεται και σταθεροποιείται δια της αποκαταστάσεως

της συνταγματικής ομαλότητας, την οποίαν εξασφαλίζει η επάνοδος του Βασιλέως Γεωργίου εις την Ελλάδα.

Αλλ' οι άνθρωποι του ΚΚΕ και οι συνοδοιπόροι των είναι εχτροί της τάξεως και της ομαλότητος, διότι είναι συνηθισμένοι να ψαρεύουν σε θολά νερά και η αποκατάστασις της τάξεως και της ομαλότητος δεν τους συμφέρει· θα χάσουν — βλέπετε — τα ερείσματα και τας προσοδοφόρους πηγάς από τας οποίας ήντλουν ακόπως και δι αυτό μαίνονται και κινούν πάντα λίθον και διαστρέφουν και υβρίζουν και προσπαθούν με κάθε τρόπον να δηλητηριάσουν τον κόσμον, να τον φανατίσουν δια να μη ψήφιση υπέρ της επανόδου του Βασιλέως εις το Δημοψήφισμα της προσεχούς Κυριακής.

Ματαιοπονούν όμως και αδίκως ξελαρυγγίζονται· διότι ο λαός, ο πολλά παθών και πολλά διδαχθείς, θα πράξη το καθήκον του χωρίς ούτε να προσεχή εις τα αντιπατριωτικά και αντιλαϊκά κηρύγματα των σκοτεινών ανθρώπων, του μίσους, του διχασμού και του ολέθρου της Πατρίδος μας.

Αναφορά στην επίσκεψη του Βάλβη στο νησί κάνει το άρθρο που ακολουθεί με εγκωμιαστικά σχόλια για την παρουσία του ίδιου και της οργάνωσης στα πολιτικά πράγματα της χώρας. (Πρόσδος, μόνιμη στήλη «Επιτόπια» 10/9/46)

Η ομιλία του κ. Βάλβη

Ο παρεπιδημών εις την πόλιν μας υπαρχηγός του Εθνικού κόμματος Χιτών κ. Βάλβης ωμίλησε προχθές απόγευμα εις τον θερινόν Αστέρα ενώπιον πυκνού και εκλεκτού ακροατηρίου, μεταξύ του οποίου ο κ. Νομάρχης, ο κ. Δήμαρχος Χίου, ο κ. Α. Πολεμίδης και άλλοι.

Ο κ. Βάλβης έκαμε σύντομον εξιστόρισιν της ιδρύσεως και της δράσεως της οργανώσεως "Χ" και εν συνεχεία, ανέπτυξε με ευφράδειαν και πειστικότητα την αποστολήν των Χιτών. Ο ομιλητής διεκόπτετο συχνάκις από τα ενθουσιώδη χειροκροτήματα του ακροατηρίου του, ιδίως όταν ανέφερε το όνομα του Βασιλέως, του Νομάρχου Χίου κ. Σβώκου, της ηρωικής Χωροφυλακής κατά τα δεκεμβριανά αίσχη και του αρχηγού του κόμματος κ. Γρίβα⁷⁷.

⁷⁷ Γρίβας Γεώργιος, γνωστός και με το ψευδώνυμο Διγενής (Τρίκωμο Κύπρου 1898 – Λεμεσός 1974) Αξιωματικός, αντιστράτηγος του ελληνικού στρατού. Μεταξύ άλλων, ίδρυσε το «Κόμμα των Χιτών». Απέτυχε όμως να εκλεγεί στις εκλογές του 1946 και του 1950 και το κόμμα του διαλύθηκε. Πάπυρος Λαρούς Μπριτάνικα τομ. 19

Το άρθρο που ακολουθεί είναι από το δεύτερο φύλλο της εφημερίδας του Λαϊκού Κόμματος Χίου, Ο Χρόνος. Η εφημερίδα αυτή αποτελεί στην ουσία τη συνέχεια της Παγχιακής, ομοίων πολιτικών προσανατολισμών που επί τριακονταετία δημοσιευόταν στο νησί. Ο συντάκτης κ.δ. σχολιάζει καυστικά την Β' Παγχιακή Συνδιάσκεψη του ΕΑΜ με μόνο σκοπό του να μηδενίσει κάθε δραστηριότητα της οργάνωσης και χωρίς κάποια ουσία στη γεμάτη ειρωνεία κριτική του. (18/10/46)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ Β' ΠΑΓΧΙΑΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗΝ ΤΟΥ Ε.Α.Μ.

Πολύ σοβαρά και επίκαιρα ζητήματα, υψίστης Εθνικής σπουδαιότητας, συνεζητήθησαν και ελύθησαν στην "Β' Παγχιακή Συνδιάσκεψη" του ΕΑΜ. Ακουσον!! Οι λαϊκοδημοκρατικές χώρες ηγούνται για την Ειρήνη του κόσμου, αντίθετα προς τας Ιμπεριαλιστικές —Αμερική, Αγγλία— που σαν έμποροι του πολέμου εξωθούν τους λαούς σε νέα σφαγή! Από το ένα μέρος ο Τίτο, Γεωργκήεφ, Εμβέρ Χότζα, Μανουήλσκι και Σία και από το άλλο: Τρούμαν, Άτλυ, Μπιντώ!! Διεπιστώθη ακόμη πως το χαντάκωμα των Εθνικών μας διεκδικήσεων προήλθε γιατί στη Διάσκεψη χάσαμε την υποστήριξη των γειτονικών μας λαϊκών Δημοκρατιών.

Ωστε, αν μας υπέστηριζεν στη Διασκεψη ο Χότζας η Βόρ. Ήπειρος θα μας εδίδετο ασφαλώς και η διαρύθμισις των συνόρων μας με την Βουλγαρίαν θα επετυγχάνετο, αν τα είχαμε καλά με τον Τίτο, Μανουήλσκι και Γεωργκήεφ. Εις αυτό συμφωνούμεν, γιατί σε περίπτωση που θα μας υποστήριζαν, θα είχαν καταργήση πλέον τα προς Βορράν σύνορα μας και τότε ανήκοντες και ημείς στα Σόβιετ των Βαλκανιών, και προέκτασιν των συνόρων προς Βορά θα εκάμναμεν και όχι μόνον η Βόρ. Ήπειρος θα μας εδίδετο αλλά και ολόκληρος η Αλβανία!! Πράγματι χάσαμε μια μοναδική ευκαιρία.

Αλλ' ησχολήθη και με την ανοικοδόμησι η συνδιάσκεψις του ΕΑΜ. Και ο συν. Κοκαλιάδης διεπίστωσε πως οι Άγγλοι είνε εκείνοι που μας εμποδίζουν την ανοικοδόμησι. Πράγματι ενώ ο Καπετάν Τρομάρας και ο καπετάν Μαύρος και άλλοι καπεταναίοι αγωνίζονται για την ανοικοδόμησι, οι Άγγλοι με τους μοναρχοφασίστες καίνε τα χωριά της Μακεδονίας και Θεσσαλίας!! Κύριε, Κοκαλιάδη το κροτάλισμα των κοκκάλων είναι πάντοτε αντιπαθές, αλλά φίλε μου το επάράκαμες.

Και ο συναγωνιστής Ευαγγελινός μίλησε για τον απολογισμό της δουλειάς,—αδιάφορον αν αυτός ο ίδιος πάνω από χρόνο είνε άεργος, από το 1942 έως σήμερα—και ανέφερε μεταξύ των άλλων εθνικών κατορθωμάτων του ΕΑΜ κατά τους χρόνους τις κατοχής και το άρπαγμα 29 Ιστιοφόρων, χωρίς όμως να πη και που πήγε το φορτίον αυτών, πράγμα που ενδιαφέρει μερικούς περίεργους χιώτες.

Κακλιός— ο θεωρητικός του ΕΑΜ, Ο διευθυντής τύπου και διαφώτισης, ο Γκαίμπελς και Αλσάντο. Ο απολογητής της Νέας Γενιάς, της Εθνικής Αλληλεγγύης, ο συνιστών την άμεση τόνωση του γυναικείου κινήματος. Διεπίστωσεν την ανάγκην της καθοδηγήσεως και επέκτασιν της διαφωτίσεως, και συνέστησεν την υποστήρηξιν της "Ελεύθερης Ελλάδας". Ωστε σαμποτάζ του "Ρίζου";

Αλλ' είναι περιβόλιον η Β' Παγχιακή Συνδιάσκεψις του ΕΑΜ και μόνον ένας καμπούσης περιβολάρης θα ηδύνατο να ανακεφαλαίωση τα συμπεράσματα της. Εν τούτοις και από τα ολίγα που σας παρέχομεν δείγματα της μεγαλεπήβουλης κομμουνιστικής πολυπραγμωσύνης δύνασθε να έχετε πλήρη εικόνα του τι υπήρξε και τι καλόν μπορούσε να βγη από το χιλιοστό αυτό εαμικόν Συνέδριον.

κ. δ.

Άλλο ένα άρθρο από τον Χρόνο που κινείται στα πλαίσια του προηγούμενου και δεν κάνει τίποτε άλλο παρά άγωνα κριτική. Εδώ το θέμα είναι η κατάσταση στο Δήμο Χίου από την απελευθέρωση έως τις μέρες που γράφτηκε το παρόν. (19/10/46)

ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟΝ ΜΑΣ

[...] Αυτός ο τότε Δήμαρχος κ Καλβοκορέσης, υπό διαρκή επιτήρησιν διατελών λόγω των δεδηλωμένων και γνωστών εις του. κατακτητάς φιλάγγλων αισθημάτων του, ηναγκάζετο να ευρίσκεται οιοιεί υπό διαρκή άδειαν, καίτοι εν ενεργεία διατελών, πότε λόγω ασθενείας, πότε λόγω εργασίας, αναπληρούμενος κατά διαστήματα υπό του κ. Δ. Ταμπλάκου ο οποίος εφιλοτιμείτο αποδίδη έστω και λίγα πράγματα οσάκις εδημάρχευε. Είναι ακόμη γνωστόν ότι ολίγον προ της απελευθερώσεως του 1944, το περίφημον ΕΑΜ εξηνάγκασε με τρόπον τον κ. Κάλβοκορέσην εις παραίτησιν από του Δημαρχιακού αξιώματος επί Νομαρχίας του περίφημον Κούραση, καθώς και τα μέλη της Δημαρχιακής Επιτροπής δια να διορισθή ο υπάλληλος της Αγροτικής Τραπεζής κ. Απ. Αμύγδαλος με αντιδήμαρχον τον υποδηματεργάτην κ. Νικ. Μανόραν, παλαιόν κομμουνιστικόν στέλεχος.

Τι εργασία ημπορούσε τότε να γίνη καθένας ημπορεί να φαντασθή, όταν σκεφθή, ότι εισέδυσεν η κομμούνα εις την Δημαρχίαν τίποτε άλλο μη σκεπτόμενη ειμήπως να προετοιμάση το έδαφος της επιτυχίας εις την επικείμενην Δημαρχιακή εκλογήν Τα πάντα εθυσιάσθησαν εις τον βωμόν του ΚΚΕ και η Δημοτική μηχανή δεν ελειτούργει ειμή δια τα "παιδιά". [...]

Άλλο ένα άρθρο από τον Χρόνο, μας μιλά για το σκίσιμο κορδέλας από στεφάνι που η ΕΠΟΝ είχε καταθέσει στη μνήμη πεσόντων και χαρακτηρίζει την πράξη αυτή. (1^η/11/46)

ΙΕΡΑ ΠΡΑΞΙΣ

Εφρύαξαν και το "Εμπρός" και ο "Πρωτοπόρος" διότι, λέγει, ο διοικητής του Τμήματος κ. Σιδερίδης έσχισεν από το στεφάνι, που κατέθεσαν οι οπαδοί των την νύκτα εις το επί της εξέδρας της Πλατείας κενοτάφιον των πεσόντων ηρώων μας εις την Αλβανίαν, τα οχυρά, το Ρίμινι. εις τους ωκεανούς και τον αέρα, την ταινίαν της ΕΠΟΝ.

Εν τούτοις η πράξις αυτή ήτο και δικαία και επιβεβλημένη και ιερά.

Τα "επονιτάκια" μας δεν έχουν καμμιάν σχέσι με τους ήρωας μας. Αυτοί ήσαν κλεισμένοι εις το Ντεκαμερέ όταν τα παιδιά της Ελλάδος έπεφταν δια την τιμήν και την ελευθέρια μας.

Έκτος αυτού το κενοτάφιον είχε στήθι εις μνήμην ΕΛΛΗΝΩΝ ΝΕΚΡΩΝ. Το ΕΑΜ και η ΕΠΟΝ πιθανώς αυτό να μην το ήξεραν. Και δι αυτό το λέμε εκ των υστέρων. Το κενοτάφιον δεν ήτο δια τους Βουλγάρους νεκρούς. Δια τους Έλληνας ΗΡΩΑΣ ήτο.

Εκαταλάβατε τώρα, ανθέλληνες;

Ακόμα ένα άρθρο του Χρόνου το οποίο καταγγέλλει πως η Εθνική Αλληλεγγύη, μαζεύει χρήματα για την ενίσχυση των ανταρτών. (2/11/46)

ΠΡΟΣΟΧΗ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΚΚΛΗΣΕΙΣ

Αληθώς συγκινητική η έκκλησις της Ε.Α. "Να σώσουμε τους εθνικούς αγωνιστές". Και αραδιάζει μέσα εις ένα πρωτοφανή λυρισμό τα βάσανα των φυλακισμένων και των εκτοπισμένων και τους κινδύνους πού τους απειλούν με τον επερχόμενον χειμώνα.

Δεν λέγει όμως, το φλύαρον κατά τ' άλλα δημοσίευμα, διατί οι άνθρωποι αυτοί ευρίσκονται εις τας φυλακάς. Δεν το λέγει διότι είναι τόσα και τοιαύτα τα κακουργήματα των, ώστε δεν είναι εύκολο να κατονομασθούν.

Εν τούτοις ημείς, και μαζί μας ο ελληνικός λαός εν τω συνόλω του, πιστεύει, ότι η έκκλησις δεν αποβλέπει να ενίσχυση τους φυλακισμένους. Τα χρήματα που ζητεί η Εθν. Αλληλεγγύη προορίζονται κατά τα 80 τοις εκατόν δια τους αντάρτας, τους συμμορίτας, τους ληστές. Και εις το σημείον αυτό εφιστώμεν την προσοχήν των αφελών που θα είναι δυνατόν να συγκινηθούν και να ενισχύσουν εκείνους που αύριον θα θελήσουν, αν ανδρωθούν και ενισχυθούν από ημάς τους ιδίους, να κάψουν τα σπίτια μας, να μας εκτελέσουν, να ανατινάξουν το κράτος εις τον αέρα.

Από τη μόνιμη στήλη «ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΧΙΩΤΗ. Απ' ότι βλέπω και ακούω» στην εφημερίδα Χρόνος διαβάζουμε τις επιθέσεις του συντάκτη προς πάσα πλευρά, καθώς θεωρεί πως οι προσπάθειες κατευνασμού της κυβέρνησης Σοφούλη κρύβουν συνεργασία με το Κ.Κ.Ε. Δεν διστάζει μάλιστα να τα βάλει και με τον διορισμένο εκπρόσωπο του Εργατικού Κέντρου Ροζάκη παρά το γεγονός ότι το ΕΑΜ είναι σε συνεχή αντιπαράθεση μαζί του. (9/11/46)

Η ευγνωμοσύνη των Κουκουέδων προς τον κ. Σοφούλη τελευταίως είναι απολύτως δικαιολογημένη. Αν πάρη κανείς τας "λαοκρατίδας"⁷⁸ της 1^{ης} Νοεμβρίου 1946 θα διαβάση επί λέξει "Πρέπει να λεχθή ότι το ναυάγιο του συμβουλίου του Στέμματος οφείλεται στην καθάρια όσο και σταθερή πολιτική που ακολούθησε ο Αρχηγός των Φιλελευθέρων κ. Σοφούλης"

Καθώς βλέπετε πλήρες ειδύλλιο των Κομμουνιστών προς τον κ. Σοφούλη, δικαιολογημένο δε διότι απεδείχθη ότι ο Σάμιος - Αρχηγός μηχανεύεται κάθε μέσο και τρόπο ίνα ματαιώνη την προσπάθειαν προς πραγματοποίησιν μιας Κυβερνήσεως Εθνικής Ενώσεως. Από το 1936 με το σύμφωνο Σκλάβαινα - Σοφούλη έχει αποδειχθή η πνευματική επαφή αυτή με το Κ.Κ, η οποία ιδωμεν έως τότε θα διαρκέση για να μην αφήνη τον τόπο ήσυχο. Τι άραγε δικαιολογίες θα έχουν να μας προβάλουν οι κ. Ροζάκης και οι, εντυχώς λίγοι, οπαδοί του στη Χίο;

Από τη μόνιμη στήλη «ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΧΙΩΤΗ. Απ' ότι βλέπω και ακούω» του Χρόνου της 17^{ης} Νοεμβρίου 1946, είναι το άρθρο που ακολουθεί. Διαβάζουμε αναφορικά με τον Ιάσονα Καλαμπόκα με υπόνοιες στο τέλος του άρθρου σχετικά με το ποιοι ήξεραν και τι για την εκτέλεσή του η οποία μέχρι και σήμερα δεν είναι πλήρως ξεκαθαρισμένη.

Ο κ. Σκαρλάτος από την "Πρόοδο" και ο κ. Σωτ. Λίναρης από τον "Πρωτοπόρο" στήσαν ένα σπονδαίο κανγά, για το τι περιείχε η τσέπη του αλησμόνητου Καλαμπόκα και ιδίως για την τύχη του περιεχομένου της τσέπης του. Ο κ. Σκαρλάτος υποστηρίζει ότι ο Καλαμπόκας είχε 2½ οκάδες χρυσές λίρες, ο δε κ. Λίναρης ότι δεν είχε πεντάρα.

Ηρχισε λοιπόν μία συζήτησις πολύ ενδιαφέρουσα και ελπίζω ότι απ' αυτή τη συζήτησι θα βγουν πολλά στη φόρα. Είμαι από τους Χιώτες, ή "μη Χιώτες" όπως λέγει και ο "Πρωτοπόρος", που θέλουν εκτός από τις λίρες του Καλαμπόκα να μάθουν τι γίνηκαν τα φορτία των καϊκιών που βούτηξε συμπαραλιάζοντας, τις συγκοινωνίες του εχθρού, το πειρατικό Ε.Α.Μ. Αι σταφίδες ξέρω ότι γίνηκαν σούμα σ' ένα γνωστό κτήμα στον Κάμπο. Η σούμα όμως τι γίνηκε το λάδι του Μαρίνου τι γίνηκε; Οι

⁷⁸ Εννοεί τις αριστερές εφημερίδες

χιλιάδες οκάδες της ζάχαρης, των φασολιών και λοιπών τροφίμων τι έγιναν;

Ερωτούν αι εφημερίδες, έρωτα ο κόσμος και ουδεμία απάντησις εδόθη και ούτε δίδεται. Η μόνη απάντηση είναι του κ. Λίναρη για το κομπόδεμα του Καλαμπόκα. Θα είχα όμως να κάμω μια παρατήρησι. Έχω συνομήλικο αγαπητό αδελφό με τον οποίον και συγκατοικώ και ποτέ δεν μπόρεσα να μάθω τι περιέχει η τσέπη του. Τώρα πώς ο κ. Λίναρης γνώριζε τόσο λεπτομερώς τι περιείχε το πορτοφόλι του Καλαμπόκα;

Από τη μόνιμη στήλη «ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΧΙΩΤΗ. Απ' ότι βλέπω και ακούω» του Χρόνου της 21^{ης} Νοεμβρίου 1946, είναι το άρθρο που ακολουθεί. Και πάλι αναφορικά με τον Ιάσονα Καλαμπόκα και τον θάνατό του ασχολείται ο «Χιώτης»⁷⁹ μιας και στο παιχνίδι της αντιπαράθεσης έχουν προστεθεί και νέα μέλη.

Εις την διαμάχη περί το κομπόδεμα του Καλαμπόκα μέχρι στιγμής καμμία νεωτέρα ανακοίνωσης. Προσετέθησαν εις τόσους συζητητάς, με άρθρο στην "Πρόοδο" ο φίλτατος κ. Ι. Νομικούδης και η συνάδελφος "Εργάτης", στο τελευταίο φύλλο, δηλώνει σαφώς ότι θα αποδείξει πόσες λίρες είχε ο Καλαμπόκας και πως και υπό ποίας συνθήκας σαν τον Συνταγματάρχη Ψαρρό (δηλαδή με προδοσία του Κ.Κ.Ε.) σκοτώθηκε. Νομίζω, ότι όλοι οι διαχειρισθέντες τις λίρες και οι συνεργάται του Καλαμπόκα πρέπει σαφώς να καθarisούν τα ζητήματα και δεν υπάρχει ουδείς λόγος να φοβερίζεται ο ένας τον άλλον με αποκαλύψεις χωρίς τίποτε το σαφές και συγκεκριμένο να αποκαλύπτεται. Ο "Χρόνος" ο οποίος ούτε το ζήτημα ανεκίνησεν, ούτε ανάμιξιν τίνα είχε, έχει την απαίτησι για τη μνήμη του ηρωικού Καλαμπόκα, να αποσαφηνισθούν τα πράγματα, διότι η κοινή γνώμη το ζητεί. Περιμένομε κ. Σκαρλάτο! Περιμένομε "Εργάτη"! δεν φαντάζομαι, ότι θα αναγκασθώ να επανέλθω απαιτητικώτερος.

Με το κείμενο από τον Χρόνο που ακολουθεί, δυνάμεθα να αντιληφθούμε συνολικά τη θέση της αρθρογραφίας της εφημερίδας, καθώς όλη η κοσμοθεωρία της τίθεται με το παρόν επί τάπητος. Ο συντάκτης κάνει μία συνολική αναφορά στις εν Ελλάδι οργανώσεις νέων των τελευταίων ετών και ασκεί τις κρίσεις του κατά το δοκούν. Η προπαγάνδα που ασκούσε η Ε.Ο.Ν.⁸⁰ και η προβολή των ιδεωδών της δικτατορίας δεν φαίνεται να τον

⁷⁹ Είναι μάλλον ο δεξιός δικηγόρος Θεοδόσης Κοκάλης, με τον οποίο το Ε.Α.Μ. είχε κάνει κάποιες συζητήσεις για το πώς το νησί θα μείνει μακριά από τον εμφύλιο, οι οποίες όμως τελικά δεν είχαν θετική έκβαση.

⁸⁰ Εθνική Οργάνωση Νέων

ενοχλούν τόσο όσο το αν θα χαλάσουν τα συνοικέσια με τις διακηρύξεις της Ε.Π.Ο.Ν. για την ελευθερία των γυναικών.

Το κείμενο συμπυκνώνει την αντιπαράθεση που παλαιού με το καινούργιο, της οπισθοδρόμησης με τη νεοτερικότητα, της προόδου με την καθυστέρηση. (26 και 27/11/47)

ΕΟΝ - ΕΠΟΝ ΑΛΚΙΜΟΙ - ΠΡΟΣΚΟΠΟΙ

Η ΕΟΝ ως γνωστόν υπήρξε ένα δημιούργημα της τετραετίας του Μεταξά. Υπήρξε μία πραγματικότητας και δεν έχουμε κανένα δικαίωμα να την αγνοήσουμε.

Με την καταστροφή, με το πέσιμο της Ελλάδος ήρchiσε μια φοβερή, πολύπλευρος εκστρατεία εναντίον της. Ήτο μία ψυχολογική ανάγκη. Ήτο τόσο ο λαϊκός πόνος, τόσο το βάρος και η απελπισία του κόσμου που έβλεπε να σκορπίζονται τόσο τραγικά όνειρα και ελπίδες έξη ενδόξων μηνών, ώστε κάπου γύρευε να ξεσπάση και διάλεξε εξιλαστήριον θύμα την ΕΟΝ.

Αλλά τι το φοβερό είχε εις βάρος της;

Ολόκληρο το εξάμηνο του πολέμου είχε προσφέρει τέτοιες και τόσες υπηρεσίες στον αγώνα, ώστε να της συγχωρηθούν τα λίγα παραστρατήματά της προπολεμικής της δράσεως, παραστρατήματα που αναφέρονται αποκλειστικά και μόνον εις την παρεξήγησι των σκοπών που της είχε τάξει ο ιδρυτής της. Εις τον αγώνα η ΕΟΝ προσέφερε και αρκετά θύματα. Μένει ακόμη και θα μείνη αξέχαστος ο ηρωϊσμός των φαλαγγιτών που κάτω από τον καταγισμό των βομβών των ιταλικών αεροπλάνων στη Ζάκυνθο και τον Πειραιά μετέφεραν στους ώμους των νεκρούς και τραυματίας με το τραγούδι στο στόμα "Εμπρός για μια Ελλάδα νέα..."

Αλλ' αυτά ανάγονται εις το παρελθόν, εις το παρελθόν εκείνο δια το όποιον η ιστορία θα αφιέρωση τις πιο όμορφες σελίδες της. Κι εμείς δεν θα γίνωμεν απολογηταί της ΕΟΝ. Αρχίσαμε όμως άπ' αυτήν δια να πάμε στην ΕΠΟΝ και έπειτα στους Αλκίμους και τους Προσκόπους.

Λοιπόν, κατά τους τελευταίους μήνας της κατοχής πλάι στο ΕΑΜ—ΕΛΑΣ εντεπουτάρισεν και η λέξις ΕΠΟΝ. Πολύ αργότερα ο κόσμος έπληροφορήθη ότι η ΕΠΟΝ ήτο η οργάνωσις της νεολαίας.

Η πρώτη επίσημος εμφάνισις της εις τους δρόμους των Αθηνών έγινε κατά τας γνωστάς παρελάσεις των πρώτων μεταπελευθερωτικών ήμερων. Και ο κόσμος παρηκολούθησε ομάδας παιδιών βιαστικά στρατολογημένων που δεν ήξεραν ούτε τα συνθήματα που έπρεπε να κραυγάζουν.

Στα πρόσωπα των περισσότερων νεαρών διαδηλωτών ήτο ζωγραφισμένη η απορία και η κατάπληξις. Κάπου-κάπου μόνον και κάτω από την κραυγαλέα επιταγή του "Χωνιού" τα παιδικά στόματα

εξερεύγοντο ιαχές μίσους και πάθους. Ήσαν τα μεμνημένα παιδιά, τα μετέπειτα ινστρουχτοράκια.

Στις ίδιες παρελάσεις τις εαμικές, έκαμε επίσης την εμφάνισί της και η γυναικεία ΕΠΟΝ. Πιο πειθαρχημένη αυτή, πιο "μπασμένη" στα άδυτα και κρύφια των επονίτικων ιδανικών που όλα μαζί συνεπυκνώθησαν εις την ιαχήν που αντιλάλησε και εμόλυνε την ατμόσφαιρα και ετσάκισε τις καρδιές των γονιών. Ήτο η Ιαχή του πρωτόγονου ενστίκτου, η ιαχή-δικαιώσις του Φρόνυτ, η ιαχή - ύμνος προς την ύλην, η ιαχή - διαφθορά, η ιαχή - σαπίλα: "Κάτω η Παρθενιά".

Σύνθημα ήτο. Πίστις έγινε. Σκοπός κατήντησε. Η συναγωνίστρια Ελλη τα είπε ξεκάθαρα: "Δίδεται το σώμα σας στους λεβεντόκορμους..." Και έκτοτε, παντού, σ' όλα τα χωριά ο πολιτισμός φούντωσε. Είναι τόσα τα σημάδια της "ηθικής ανάπλασης" της νέας "γένηας", τόσοι αι αποδείξεις που μόνο τυφλοί τα τ' ώτα, τον τε νούν, τα τ' όμματα δεν αντιλαμβάνονται.

Η ΕΟΝ λοιπόν ήτο, κατά τον "Πρόσκοπο" επιστολογράφο του "Πρωτοπόρου", φασιστική οργάνωσις. Και ήτο οργάνωσις φασιστική, διότι edίδασκε στους νέους την αγάπη προς την πατρίδα, και προς το σύνολον, την απέτρεπε από τους ταξικούς αγώνας, την συνεκέντρωνε κατά φύλον εις τους αθλητικούς στίβους και την απεμάκρυνεν από τα καφεενία και τα πεζοδρόμια.

Ήτο φασιστική η ΕΟΝ, διότι επέμεινεν όπως οι νέοι μείνουν πιστοί εις τα ιδεώδη εκείνα πού συγκροτούν τον πολιτισμόν και είναι δημοκρατική η ΕΠΟΝ διότι θέλει να κρημνίση, να σάρωση μέσα από τις παιδικές ψυχές αυτές τις "οπισθοδρομικότητες". Είναι δημοκρατική η ΕΠΟΝ διότι διδάσκει τα παιδιά να μισούν, τα μπολιάζει με το δηλητήριο του ταξικού αγώνα, τα διδάσκει την κυριαρχίαν της ύλης επί του πνεύματος και ήτο φασιστική η ΕΟΝ διότι επέμενε να διαπλάσει μίαν νεότητα σύμφωνα με τα πρότυπα της Αθηναϊκής εν συγκεκριασμώ με την Σπαρτιατικήν πολιτείαν.

Είναι πολιτισμένο το έργον της ΕΠΟΝ που διδάσκει τα παιδιά το "τι είσαι συ και τι είμαι εγώ" και ήτο αναχρονιστική η ΕΟΝ, διότι επέμενεν εις τον σεβασμόν των ηθικών, των πνευματικών αξιών και παντός ανωτέρου.

Δεν είμεθα απολογηταί της ΕΟΝ. Σύγκρισιν κάμνομεν αυτής και της κομμουνιστικής ΕΠΟΝ.

Αλλ' επί τέλους η ΕΟΝ έπεσε μαζί με την πτώσιν του ιδρυτού της. Η ΕΠΟΝ συνεχίζει το κακότροπον έργον της. Υφίσταται εν τούτοις και ο Προσκοπισμός. Από τας τάξεις της παγκοσμίου αυτής οργάνωσεως επέρασαν χιλιάδες παιδιών. Οι γονείς και των σημερινών αντιπάλων του Προσκοπισμού θα επέρασαν πιθανώς από την οργάνωσιν αυτήν και θα ενθυμούνται με ιεράν συγκίνησιν τας εκδρομάς, την προσκοπική διδασκαλία, τα παιγνίδια, τη χαρά των ετών εκείνων.

Εναντίον του και εναντίον του Αλκιμισμού στρέφονται με λύσσαν οι κομμουνισταί. Διότι με τον Προσκοπισμόν και τον Αλκιμισμόν χάνουν τα παιδιά, τα θύματα των. Και με την ελαφρότητα της συνειδήσεως πού τους χαρακτηρίζει, με την ευκολίαν με την οποίαν συκοφαντούν κάθε αντίπαλόν των, εχαρακτήρισαν και τας οργανώσεις αυτάς φασιστικάς, διότι και αύται θέλουν να διαπλάσουν "ανθρώπους" μέλη καλά μιας νέας αγαπημένης κοινωνίας, κατ' αντιδιαστολήν προς την ΕΠΟΝ που προετοιμάζει ελασίτας.

Και απόδειξις του προσκοπικού φασισμού είναι, κατά τον "Πρωτοπόρον" το φοβερόν γεγονός ότι ο κ. Μαθιούδης που ήτο το 1939 ιδρυτής του 4^{ου} γραφείου φαλαγγονομίας της ΕΟΝ είναι σήμερον Τοπικός έφορος του ΣΕΠ.

Φοβερόν αυτό! Φρικτόν! Και είναι χωρίς σημασίαν ότι "άργυροι και χρυσοί πελέκεις" της ΕΟΝ είναι σήμερον "ανάπλασις".

Φασισμός ο Προσκοπισμός λόγω του κ. Μαθιούδη και Δημοκρατία η ΕΠΟΝ που είναι ύπατος αφέντης της ο άλλοτε καθοδηγητής της ΕΟΝ, καθηγητής του Πανεπιστημίου Γεωργαλάς.

Αλλ' ελησμονήσαμεν. Είναι τόση η πνευματική αναρχία των εαμιτών, τόσοσ ο πνευματικός θαλασσοδαρμός των, τόση η λύσσα των, ώστε τα πάντα λησμονούν, ακόμη και τας ανακρίσεις δια ηθικά παραστρατήματα των "επονιτακιών μας", ακόμη και διαλύσεις συνοικεσιών συνεπεία εφαρμογής εις το ακέραιον της ιαχής των λυσικόμων μαινάδων, διαδηλωτριών των Αθηνών.

Από τη μόνιμη στήλη του Χρόνου «ΕΠΙΚΑΙΡΑ», διαβάζουμε για την οπτική του συντάκτη πάνω στην υπόθεση Καρδασιλάρη η οποία επί μακρόν έχει απασχολήσει την Χιακή κοινή γνώμη. (29/11/47)

ΠΙΣΤΕΥΟΜΕΝ, ότι η "υπόθεση Καρδασιλάρη"⁸¹ θα πάη εις μάκρος από τα εαμοκομμουνιστικά έντυπα. Κάτι επιτέλους έχουνε να πούνε κι αυτοί. Αι, δεν θα το αφήσουν να εκπνεύση εύκολα το ζήτημα. Θα το ζεσταίνουν ως τη δευτέρα παρουσία, θα το πλάθουν κάθε μέρα και διαφορετικά και θα κάμνουν αγώνα.

Δικαιολογούμεν απόλυτα την κατάπληξιν των. Φοβερόν στ' αλήθεια να ευρεθούν πέντε "λαοπρόβλητοι" και να ζητήσουν στοργήν δι ένα "πλουτίσαντο" όταν αυτοί οι εαμοκουκουέδες ζητούν δια τα τέρατα της παρατάξεώς των όχι ολίγην στοργήν, αλλά στεφάνους δόξης και τιμής. Φρικτόν, πράγματι 5 λαοπρόβλητοι, πού είναι επί τέλους άνθρωποι με "ανθρωπινά" αισθήματα να ζητήσουν να μείνουν ανεκτέλεστα προσωρινά τα εντάλματα εναντίον ενός οφειλέτου του Δημοσίου, μέχρις ότου η Δικαιοσύνη ειπή την τελευταίαν της λέξιν, όταν αυτοί με τα

⁸¹ Χιώτης μεγάλεμπορος μαστίχας (προ της δημιουργίας συνεταιρισμού)

έντυπά των, τας δηλώσεις των, τα υπομνήματά των, δεν ζητούν απλώς επιείκειαν αλλά αμνηστείαν, ισοτιμίαν δια τους σφαγείς, τους δυναμιτιστάς, τους προδότας αυτούς που και τώρα πουλάνε στην σλαβική αγορά την Ελλάδα την ίδια, την ακεραιότητά της, την φυλήν ολόκληρο.

Δεν γινόμεθα απολογηταί των υπογραψάντων το "σημείωμα". Εν τούτοις θα παρακαλέσωμεν την "κοινωνική αναπλάση"⁸² να μας πη κατά τι διαφέρει ο Καρδασιλάρης λ. χ. απ' αυτόν που έθρεψε τον λαόν μας με σκουπόσπορον; Από αυτόν που εξητούσε το σιτάρι της διανομής από τους φτωχούς τσαγκαράδες δια να τους δώση λίγα καρφιά δια τη δουλειά των; Από αυτόν που ταξίδευε με γερμανικά υδροπλάνα, από αυτόν που κατεδικάσθη επί αισχροκερδεία στα χρόνια της κατοχής, από αυτόν που που... Διαφέρει, κατά τούτο: Ο μεν πρώτος θα πλήρωση, ενώ οι δεύτεροι λέγονται "εθνικοί αγωνιστές". Διαφέρει επίσης κατά το ότι ο πρώτος διώκεται, ενώ οι δεύτεροι "κάθονται και τρων και πίνουν και... φοβερίζουν".

Από τη μόνιμη στήλη του Χρόνου «ΕΠΙΚΑΙΡΑ», διαβάζουμε για το έτερο μέτωπο που η εφημερίδα έχει με το κόμμα των φιλελευθέρων και την εφημερίδα Χιακό Βήμα που το εκπροσωπεί στη Χίο. Ο Χρόνος δεν χάνει ευκαιρία να περάσει ανεκμετάλλευτη και σχολιάζοντας δημοσίευμα της προαναφερθείσας εφημερίδας την κατηγορεί για συνεργασία με το Κ.Κ.Ε. και με ξένους κύκλους. (3/12/46)

"Το αίμα που σήμερα χύνεται, στη Μακεδονία και στη Θράκη μας και ο εμφύλιος πόλεμος που φθείρει εμάς τους Έλληνες και χαροποιεί τους εχθρούς μας είναι για το κόμμα, των Φιλελευθέρων σταθμός ιστορικής τιμής."

Εαν αυτή η παράγραφος του άρθρου του "Χιακού Βήματος" δεν είναι αρλούμπα, εάν δεν είναι βλακώδης, εάν, τέλος, δεν είναι ένας μεγαλοπρεπής και "μοιραίος" μαργαρίτης, είναι ασφαλώς μία ομολογία. Διότι, πράγματι: Τίτλον ιστορικής τιμής αποτελεί δια το κόμμα των Φιλελευθέρων το σημερινό μακελειό. Αυτό με την αποσυμφόρησιν ευθύνεται δια το κατάντημα. Αυτό με την συνοδοιπορίαν ενισχύει ηθικώς τους εκτελεστάς. Αυτό το κόμμα του κ. Σοφούλη με τα γεροντικά πείσματα, με τον Λαμπράκη το μίσος, με την έξαλλον ερωτοτροπίαν προς την εξουσίαν δίδει όπλα εις τους εχθρούς του κράτους είτε κουκουέδες είναι, είτε σλάβοι.

Εύγε "Χιακόν Βήμα" δια την ειλικρίνειάν σου.

⁸² Εννοεί την εφημερίδα *Πρωτοπόρο*

Στο κείμενο που ακολουθεί εκτείνεται η άποψη του συντάκτη για την ελευθερία λόγου στο νησί. (Χρόνος, Μόνιμη στήλη «ΕΠΙΚΑΙΡΑ», 4/12/46)

ΕΝΑ τρίςτιλο περίπου διαθέτει ο "Πρωτοπόρος" δια να αποδείξει ότι δεν υφίσταται ελευθεροτυπία. Εν τούτοις η προσπάθειά του είναι άσκοπη. Διότι μοναδική, αναντίρητος απόδειξις ότι υφίσταται πλήρης και απεριόριστος ελευθεροτυπία είναι το γεγονός ότι κυκλοφορούν ελεύθερα τα εαμοκομμουνιστικά έντυπα. Αν δεν υπήρχε ελευθεροτυπία δεν θα εκυκλοφορούσαν και η δικαιοσύνη δεν θα ησχολείτο μαζί των με τας συνεχείς παραβάσεις των [...]

Στην προσπάθειά του ο «Χιώτης» του Χρόνου να αποδείξει ότι στη Χίο κρύβονταν όπλα και έτσι να στηρίξει την απαίτησή του για εκδίωξη του Ε.Α.Μ. κατηγορεί όλους τους εν Χίω εμπλεκόμενους με τον Ε.Λ.Α.Σ. για εξαφάνιση ποσοτήτων πυρομαχικών. (Μόνιμη στήλη «ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΧΙΩΤΗ. Απ' ότι βλέπω και ακούω» 7/12/46)

Εν συνεχεία των ερωτημάτων μου προς τους κ. κ. Καναβούτσην και Στρογγυλούδη, αντισυνταγματάρχας πεζικού Β' και Α' πίνακος, και στρατιωτικούς διοικητές της Χίου επί ΕΛΑΣοκρατίας και διοικητές του Ε.Λ.Α.Σ. επί Γερμανοκρατίας, και άλλους αξιωματικούς υπευθύνους δια την τύχην του οπλισμού του "ηρωικού ΕΛΑΣ", απευθύνω τούτο το ερώτημα: [...] Τι απέγιναν τα κιβώτια των δυναμιτών και εν γένει πυρομαχικών, τα οποία παραλάβατε κατά την απελευθέρωση; [...]

Το μακροσκελέστατο κείμενο του Κίμωνα Πυργάρη που ακολουθεί και το οποίο καταλαμβάνει την κύρια σελίδα της Προόδου, επιστρατεύει όλη τη ρητορεία, όλη την εθνική υπερηφάνεια και το θρησκευτικό συναίσθημα των αναγνωστών του για να τους πείσει με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο ότι οι του Ε.Α.Μ. δρουν βλάπτοντας το εθνικό συμφέρον της χώρας και ως εκ τούτου δεν θα πρέπει να θεωρούνται Έλληνες. («Άρθρα συνεργατών» 17/12/46)

ΙΣΩΣ ΔΕΝ ΕΙΣΘΕ ΕΛΛΗΝΕΣ;

Ο κοινός κίνδυνος ήγωσε πάντοτε, ανά τους αιώνες τους Έλληνες. Έτσι επιδράχθημεν από την ιστορίαν. Θαύματα έκαμαν πάντοτε οι Έλληνες ηγούμενοι. Έτσι πιστεύομεν ημείς και αυτό αναγνωρίζουν οι ξένοι, είτε εχθροί μας είναι, είτε φίλοι.

Με την πίστιν μας αυτήν προς μίαν ιστορικήν αλήθειαν και εν τη επίγνωσει του υψίστου και μεγαλυτέρου κινδύνου, που τώρα πάλιν διατρέχει η Ελλάς και σε μια στιγμή που η Ελληνική μας ψυχή ήτο γεμάτη από πικρίαν και πόνον για την ανανδρον και άτιμον επίθεσιν που

κατά μέτωπον μας κάμνει ο Μολότωφ, αδελφωμένος με Αλβανούς και Βουλγάρους απ' ενός, και απ' ετέρου για την εγκατάλειψιν και την περιφρόνησιν μας από τους Αγγλοαμερικανούς, ενομίσαμεν ότι αι ιστορικάί στιγμαί της Ελλάδος έφθασαν και πάλιν. Ότι οι Έλληνες όλοι απ' άκρον εις άκρον, ανεξαρτήτως κομματικών αντιλήψεων, θα ενεύρουν τους εαυτούς των, θα συνέλθουν και θα θελήσουν να ενωθούν να προτάξουν και πάλιν ψυχάς και σώματα κατά παντός επιδρομέως κατά παντός υβριστού της ελευθερίας και της δικαιοσύνης.

Τούτο πιστεύσαντες, εγράφαμεν ότι έπρεπε ο Βασιλεύς να σημάνη Εθνικόν Προσκλητήριον, εις το όποιον να προσέλθουν όλοι οι αρχηγοί, να ορκισθούν εις το όνομα της Ελλάδος, να αποτελέσουν την ιεράν φάλαγγα που θα παρετάσσετο για μία ακόμη φορά, εις τα προπύργια της Ελληνικής τιμής και Αθανασίας, για να πει από εκεί πάλιν, ένα άλλο ΟΧΙ, που η ηθική του δύναμις και πίεσις θα είναι τέτοια, ώστε αυτόματα να επέλθη ο ηθικός και υλικός αφοπλισμός των αρνητών της δικαιοσύνης και της ηθικής.

Πόσος όμως υπήρξεν ο πόνος μας και πόση η συγκλονιστική απογοήτευσίς μας, όταν από τους ραδιοφωνικούς σταθμούς ηκούομεν ότι εις την υστάτην κρίσιμον στιγμήν που η Ελληνική αντιπροσωπεία, μη απελπισθείσα εντελώς και μη θέλουσα να αφήση, χάριν της ιστοσίας πλέον, τας επάλλξεις αλλά να αγωνισθή εν το διπλωματικό αγώνι μέχρι τέλους και να χάση, Έλληνες ευρεθέντες εις το σημείον της ιεράς εκείνης μάχης εν Αμερικής, υπήρξαν διαλαληταί και κήρηκες του δήθεν δικαίου της σλανικής παρατάξεως και του Αδίκου της Ελληνικής φωνής και διαμαρτυ-ρίας. Για μια στιγμή ηθελήσαμεν να πιστεύσωμεν ότι οι ολίγοι εκείνοι, που συνεκεντρώθησαν έξωθι του ξενοδοχείου της Νέας Υόρκης, δεν ήσαν Έλληνες, αλλά Αλβανοβούλγαροι και Σέρβοι, γνωρίζοντες ελληνικάς τινάς φράσεις τας οποίας και μόνον διελάλουν, ενταλθέντες από την Σλανικήν προπαγάνδαν. Αλλ' η ελπίς μας αυτή διεψεύσθη όταν και από μέσα στην Ελλάδα τα ίδια ακριβώς με εκείνα που οι αλήται της Νέας Υόρκης εκήρυτον τα ίδια ακριβώς έβγαναν και από το στόμα ενός ανθρωπομόρφου κτήνους που ακούει εις το όνομα Νίκος Ζαχαριάδης, τα ίδια ακριβώς εγράφαντο εν χωρό και από τον λεγόμενον εαμικόν τύπον.

Κατόπιν αυτών θέτομεν το ερώτημα εις τους περί το ΕΑΜ και ΚΚΕ: Είσθε Έλληνες; Είσθε τίμιοι άνθρωποι; Έχετε συνείδησιν και καρδίαν ελληνικήν; Αν ναι, τότε σας ερωτώμεν: Έχετε μυαλό, βρε, άνθρωποι, ή το έχετε χάσει εντελώς; Αν έχετε μυαλό και το μυαλό σας αυτό λειτουργεί κανονικώς, αν δεν είσθε ψυχικά άρρωστοι, τότε εξάπαντως πάλιν δεν θα είσθε Έλληνες. Και τότε με σας η Ένωσις δεν θα πραγματοποιηθεί διότι δεν την θέλετε, δεν την νοιώνετε γιατί είναι αντίθετη το συμφέρον του Σλανισμού του οποίου εκουσίως ή ακουσίως, είσθε τυφλά όργανα.

Πήτε καθαρά τι σκοπούς εξυπηρετείτε, βρε άνθρωποι. να παύσομεν και εμείς να είμαστε ουτοπισταί όσοι πιστεύομεν εις το ότι με μίαν πολιτικήν κατευνασμού, με μίαν αμνηστία, θα συσπειροθούμεν όλοι εις το όνομα "Ελλάς" και θα κάμωμεν όλοι μαζί τον μεγάλον και ηθικόν αγώνα της επιβιώσεως της φυλής μας και της δημιουργείας ενός νέου Ελληνικού πολιτισμού.

Παύσατε να έχετε το ψεύδος εις τα χείλη και να εξαρτέτε τους τόσους αφελείς και τιμίους που δεν μπορούν να σας αντιληφθούν ακόμη και να τους παρασύρετε εις εγκλήματα καθ' εαυτόν και κατά της πατρίδας των.

Δεν θέλομεν να αποβάλομεν πάσαν ελπίδα ότι θα συνέλθετε, επί τέλους, όσο το δυνατόν ταχύτερον και γι αυτό δεν θα παύσωμεν να είμεθα θιασώται της σωτηρίας πολιτικής γραμμής του κατευνασμού. Από σας εξαρτάται να εξακολουθήσομεν να είμεθα διδάσκαλοι και κήρυκες αυτής της ιδέας ή να πιστεύσομεν ότι εκάμαμεν λάθος και ότι σεις δεν είσθε Έλληνες και επομένως το κήρυγμα της ενότητος και συμφιλιώσεως στις δικές σας ψυχές δεν ευρίσκει καμμίαν απήχησιν και θέσιν,

Ίσως, φαίνεται, ο θεός που αγαπά την Ελλάδα, σας εξωθεί και σας αποκαλύπτει όλο και περισσότερον για να αντιληφθούμεν όλοι οι Έλληνες περί τίνος πρόκειται, να φυλαχθούμεν και λάβωμεν αποτελεσματικά μέτρα.

ΚΙΜΩΝ Μ. ΠΥΡΓΑΡΗΣ

Ο Νομάρχης Χίου, με επιστολή του στον Πρωτοπόρο επιβεβαιώνει την φήμη που τον ακολουθεί και προβαίνει σε διακρίσεις ανάμεσα στον πληθυσμό της Χίου. (Χρόνος, (18/12/46)

Ο κ. ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΑΝΑΙΡΕΙ ΤΑ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΑ ΨΕΥΔΗ

Ο κ. Νομάρχης απέστειλε εις τον "Πρωτοπόρον" την κατωτέρω δημοσιευομένην επιστολήν δια της όποιας διαψεύδη τα εαμοκομμουνιστικά ψευδολογήματα με τα οποία παραγεμίζουν τα έντυπά των οι υποσλαύοι.

Προς

Την Διεύθυνσιν της Εφημερίδος "Πρωτοπόρος"

Ενταύθα

Εις το υπ' αριθ. 359 φύλλον της υμετέρας εφημερίδος με τον τίτλον "Οι εθνικές Εξορμήσεις του κ. Σβώκου" πλην των άλλων, περι "Δημοκρατικού Λάου δεν αρνούμαι ότι θεωρώ ατίμους προδότας τους βάλλοντας δολοφονικώς κατά της Ελλάδος συμμορίτας τους οποίους

σεις αποκαλείτε "Δημοκρατικούς πολίτας" — τονίζετε ότι οι μαθηταί του Γυμνασίου διεμαρτυρήθησαν δια το συσσίτιον και συγκεκριμένως γράφετε:

"Οι φωνές και οι διαμαρτυρίες των μαθητών όταν ήλθε ο λόγος για τα είδη του μαθητικού συσσιτίου θα έπεισαν τον κ. Σβώκον ότι ο κόσμος προ παντός, η ελπίδα του Έθνους, τα νειάτα, δεν τρώνε πια κοντόχορτο και είναι σε θέση να διακρίνουν τους "Προδότες" και τους "αντεθνικώς δρώντας".

Εάν τας στήλας σας διείπε έστω και ελαφρότατη καλή πίστις θα έπρεπε να είχατε πληροφορηθή ότι η επίσκεψις του Νομάρχου εις το Γυμνάσιον αφεώρα και την νουθεσίαν βεβαίως των μαθητών οι όποιοι — ευάριθμοι εύτυχως — εις το παρελθόν καλή τη πίστει είχαν παρασυρθεί από τους γνωστούς μισθοφόρους του Σλανισμού, άλλα και την ενέργειαν αυτοπροσώπου ερεύνης δια την κανονικήν ή μη διανομήν του μαθητικού συσσιτίου. Και ο Νομάρχης αυτός διέταξε αμέσως ανακρίσεις δια την διαπίστωσιν ευθύνης τυχόν — αν υπάρχη τοιαύτη — δια την παράβασιν των διαταγών της Διοικήσεως. Ο ίδιος ο Νομάρχης ηρώτησε τους μαθητάς περί των ανωμαλιών, αν υπάρχουν, διότι πραγματικώς ενδιαφέρεται δια την σπουδάζουσαν νεολαίαν, οι δε μαθηταί εξεδήλωσαν όπως αρμόζει εις Ελληνόπουλα, τα αισθήματά των προς την Ελλάδα.

Αύτη είναι η αλήθεια και όχι τα όσα δημοσιεύει η εφημερίς σας, δυνάμει δε του περί τύπου Νόμου, είσθε υποχρεωμένοι να προβήτε εις την άμεσον επανόρθωσιν εις την ιδίαν θέσιν και με τα ίδια στοιχεία.

Ο Νομάρχης
ΑΝΤ. ΣΒΩΚΟΣ

Ο συντάκτης της μόνιμης στήλης «ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ» της Προόδου προσπαθεί να μείνει μακριά, όπως ο ίδιος λέει, από την διαμάχη του «Χιώτη» της εφημερίδας Ο Χρόνος και του Πρωτοπόρου αλλά ένα δημοσίευμα της εαμικής εφημερίδας δεν τον αφήνει. Σχολιάζει τον τρόπο και το ύφος της συζήτησης.(14/1/47)

ΠΑΡΑΠΑΤΗΜΑΤΑ

Απεφύγαμεν να αναμιχθώμεν εις τον δημοσιογραφικόν γραφιδοπόλεμον μεταξύ "Πρωτοπόρου" και Χιώτη, όχι μόνον διότι φρονούμεν ότι εις ουδέν ωφελεί, αλλά και διότι καθ' ον τρόπον διεξάγεται η συζήτησις, αναμοχλεύει τα πάθη και καλλιεργεί την διχόνοιαν, πράγμα το οποίον δεν είναι σκόπιμον ούτε εξυπηρετικόν. Αλλ' οι γράφοντες τον "Πρωτοπόρον" εν τη αλλοφροσύνη των, αρχίζουν να υπερβαίνουν τα εσκαμένα και επεχείρησαν να γενικεύσουν την συζήτησιν, εις το

προχθεσινόν των δε φύλλον εδημοσίευσαν επιστολήν φέρουσιν ως υπογραφήν "Δημόσιος Υπάλληλος" εις την οποίαν ο ανωνυμογραφών αυτός κύριος αποκαλεί συλλήβδην "σαπισμένον κόσμον" όλους τους αντιπολιτευόμενους το ΕΑΜ ενώ υπάρχουν πολλοί οι φρονούντες ότι συμβαίνει ακριβώς το αντίθετον: δεν μας ενδιαφέρει να μάθωμεν το όνομα του Δημοσίου αυτού υπαλλήλου που εμφανίζεται με τόσην ιταμότητα δημοσιογραφών ανωνύμως από την στήλην του Εαμικού Εντύπου, ούτε θα εξετάσωμεν αν είναι επιτετραμένον εις τους δημοσίους υπαλλήλους να δημοσιογραφούν και να υβρίζουν. Τούτο είναι έργον αλλότριον και έχουν επ' αυτού οι αρμόδιοι τον λόγον. Θα παρατηρήσωμεν όμως τους γράφοντας τον "Πρωτοπόρον", τους οποίους απεθράσυνε η ασυδοσία και υβρίζουν και συκοφαντούν και διαβάλουν και σπιλώνουν υπολήψεις ότι δεν θα πρέπει να εξωθούν τα πράγματα εις τα άκρα και να εξαντλούν την ανεκτικότητα μας διότι έχει και η υπομονή τα όριά της.

Δυστυχώς πλέον κάθε πόρτα που οδηγεί στην ειρήνευση της Ελλάδας έχει κλειστεί. Η απόφαση να εξανδραποδιστεί το Κ.Κ.Ε. είναι κάτι παραπάνω από σαφές. (Πρόοδος, μόνιμη στήλη «Μικραί Ειδήσεις» 27/1/47)

Μια αποστομωτική απάντησις

Εγνώσθη ότι ο κ. Κ. Τσαλδάρης απαντών εις την πρόσφατον διαμαρτυρίαν της αντιπροσωπείας του ΕΑΜ η οποία τον επεσκέφθη και διεμαρτυρήθη διότι δεν εκλήθη και ο συνασπισμός του ΕΑΜ να μετάσχη των διαπραγματεύσεων προς τακτοποίησιν του πολιτικού ζητήματος, είπεν ότι ο ΕΑΜ εξήλθε των ορίων της νομιμότητος και οι ηγέται του δεν ήτο δυνατόν να προσκληθούν και να εκφέρουν γνώμην επι της πολιτικής καταστάσεως.⁸³

⁸³ Τσαλδάρης, Κωνσταντίνος· πρωθυπουργός (Αλεξάνδρεια 1884 – Αθήνα 1970). Ανιψιός του Π. Τσαλδάρη. Σπούδασε νομικά στα πανεπιστήμια Αθηνών, Βερολίνου, Λονδίνου και Φλωρεντίας. Δικηγόρος. Νομάρχης Αχαΐας και Ήλιδος και Κερκύρας (1915–1917) και γενικός διοικητής Κρήτης (9/1/1921–7/5/1922). Βουλευτής Αργολιδοκορινθίας (Κόμμα Ελευθεροφρόνων) 1926–1928, Αθηνών 1932–1933, 1933–1935, Πληρεξούσιος Ε' Εθν. Συνέλευση 1935, Γ Αναθ. Βουλή 1936, (Ηνωμ. Παράταξις Εθνικοφρόνων) 1946–1950, (Λαϊκό Κόμμα) 1950–1951, 1951–1952 και 1956–1958. Αρχηγός του Λαϊκού Κόμματος το 1946. Υφυπουργός Συγκοινωνιών (10/3/33–20/3/35), παρά τω πρωθυπουργώ (5/4/35–19/7/35). Υπουργός Εξωτερικών (4/4/46–18/4/46) και προσωρινά Παιδείας και Θρησκευμάτων, Κοινωνικής Πρόνοιας και Υγιεινής, Δικαιοσύνης στην υπηρεσιακή κυβέρνηση Π. Πουλίτσα. Πρόεδρος της κυβέρνησης και υπουργός

Ο συντάκτης της Προόδου αντιδρά, με το άρθρο που ακολουθεί στην περίεργη υπόθεση της δίκης του «Παναγιώτη», που τόσο καιρό τα εαμικά έντυπα τονίζουν, εκτός Χίου και την ανάμιξη Χίων βουλευτών σ' αυτή την απόφαση. (Μόνιμη στήλη «Σημειώματα» 22/3/47)

ANAMENOMEN

Ψιθυρίζεται από τινών ημερών κάτι το απίστευτον ομολογουμέ-νως: Ότι δηλαδή οι κ.κ. Βουλευταί μας προέβησαν εις ενέργειας δια να μην αποσταλεί και δικασθή ενταύθα ο περιβόητος Παναγιώτης (Δαμιάνωφ) δια την δράσιν του κατά την διάρκεια της κατοχής. Ημείς τουλάχιστον δεν δυνάμεθα να παραδεχθώμεν ότι η διάδοσις ούτη είναι έστω και κατά κεραίαν αληθής. Πάντως οι κ.κ. Βουλευταί Χίου έχουν καθήκον να δηλώσουν επισήμως όχι μόνον ότι δεν προέβησαν εις τοιαύτην τινά ενέργειαν προς άρσιν πάσης αμφιβολίας και παρεξηγήσεως, αλλά και να συντονίσουν τας ενέργειάς των δια την επίσπευσιν της ενταύθα δίκης του εγκληματίου αυτού, από την εξέτασιν του οποίου πολλά θ' αποκαλυφθούν.

Εξωτερικών (18/4/46-24/1/47). Αντιπρόεδρος της κυβέρνησης και υπουργός Εξωτερικών στην κυβέρνηση Δ. Μαξίμου (24/1/47-29/8/947). Πρόεδρος της κυβέρνησης και υπουργός Εξωτερικών (29/8/47-7/9/47). Μετέβη στις ΗΠΑ (Δεκ. 1946) και εξασφάλισε οικονομική βοήθεια (προπαρασκευή του Δόγματος Τρούμαν). Επίσης έλαβε μέρος στην Διάσκεψη Ειρήνης του Παρισιού και στην Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ. Εξασφάλισε τότε την αποστολή στην Ελλάδα Επιτροπής του ΟΗΕ για να ερευνήσει την υποκίνηση της κομμουνιστικής δράσης από τους βόρειους γείτονες. Στον Κ. Τσαλδάρη προσγράφεται η σπάνια πολιτική πράξη της παραιτήσεως από την προεδρία της κυβέρνησης υπέρ του αρχηγού του μειοψηφούντος Κόμματος των Φιλελευθέρων Θ. Σοφούλη, προκειμένου ο αγώνας κατά των Κομμουνιστών να διεξαχθεί με την συμπαράσταση της συντριπτικής πλειοψηφίας της Βουλής και της ηγεσίας του συνόλου του πολιτικού κόσμου. Αντιπρόεδρος και υπουργός Εξωτερικών στην Κυβέρνηση Θ. Σοφούλη (29/8/47-20/1/49), υπουργός Εξωτερικών (20/1/49-30/6/49), Α' Αντιπρόεδρος και υπουργός Εξωτερικών στην κυβέρνηση Αλ. Διομήδη (30/6/49-6/1/50). Αντιπρόεδρος και Υπουργός χωρίς Χαρτοφυλάκιο στην κυβέρνηση Σοφ. Βενιζέλου (13/9-3/11/50).

Μετά τις εκλογές του 1951 οι οπαδοί του Λαϊκού Κόμματος προσχώρησαν στην νέα παράταξη του Ελληνικού Συναγερμού και ουσιαστικά η ιστορία του Λαϊκού Κόμματος τελείωσε. Ο Κ. Τσαλδάρης εξακολουθούσε να πολιτεύεται ακόμη και σε συνδυασμούς με κεντρώες δυνάμεις ή με ακραιφνείς δυνάμεις των παλαιών οπαδών του Λαϊκού Κόμματος, αλλά χωρίς ουσιαστική επιτυχία. Το πολιτικό τοπίο είχε μεταβληθεί. Μετέσχε, πάντως, ως πρώην πρωθυπουργός, του Συμβουλίου του Στέμματος (Ιούλιος 1965).

Οι μέθοδοι οικονομικής και ηθικής εξάντλησης του ΕΑΜικού τύπου δεν έχουν τελειωμό. Όποιο άρθρο κι αν δημοσιευθεί γίνεται αιτία μηνύσεων προς τα έντυπα που το φιλοξενούν. (Πρόοδος, μόνιμη στήλη «Επιτόπια» 5/4/47)

Μια δημοσιογραφική δίκη

Κατά την προχθεσινήν δικάσιμον του Πλημμελειοδικείου μας εξεδικάσθη η μήνυσις του κ. Κ. Πυργάρη κατά των εφημερίδων "Πρωτοπόρος" και "Εμπρός" και των κ.κ. Γ. Σταγκούλη και Απ. Αμύγδαλον, επί συκοφαντική δυσφημήσει. Οι ανωτέρω εμηνύθησαν υπό του κ. Πυργάρη διά δημοσιεύμά των ότι ούτος εξημίωσε και έβλαψε την Ένωσιν κατά το εις Τουρκίαν ταξείδιον του, επί κατοχής.

Εκ της διαδικασίας και εκ των κατατεθέντων επισήμων έγγραφων απεδείχθη πλήρως ότι τα διαδοθέντα τότε υπό των κατηγορουμένων ήταν συκοφαντίαι και φαντασιώδη. Το δικαστήριον κατεδίκασε τους υπευθύνους των εφημερίδων "Πρωτοπόρος" και "Εμπρός" εις 3μηνον φυλάκισιν 100.000 δραχμών πρόστιμον και στέρησιν των πολιτικών δικαιωμάτων, απήλαξε δε τους κ.κ. Σταγκούλην και Αμύγδαλον, λόγω αμφιβολιών.

Από τα όσα γράφει ο συντάκτης των «σημειωμάτων» της Προόδου σε ένα συμπέρασμα μόνον μπορούμε να φτάσουμε. Στο ότι δεν έχει κατανοήσει πως το τοπικό Ε.Α.Μ. ζητά την συμφιλίωση τα πλαίσια του νησιού και την αποφυγή της επέκτασης της εμφύλιας σύρραξης και σ' αυτό. (7/6/47)

Η "ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΙΣ"

Το τροπάριον της συμφιλίωσεως δεν είναι νέον. Ο αριστερός τύπος το ψάλλει από καιρού ήδη εις όλους τους τόνους. Θέλει άραγε συμφιλίωσιν πράγματι η άκρα αριστερά; Αλλά τι είδους συμφιλίωσιν; Με τους αντάρτας στο βουνό; Με την σφαγήν και τας λεηλασίας μετας ανατινάξεις γεφυρών, σιδηροδρομικών γραμμών και αμαξοστοιχιών; Με την υπονόμευσιν των οδών και των εργοστασίων; Με τας επιθέσεις κατά χωριών και την βίαιαν απαγωγήν χωρικών; Έτσι την εννοούν την συμφιλίωσιν οι ηγέται και τ' αλαλάζοντα κύμβαλα της άκρας αριστεράς; Ίσως να εύρισκε κάποτε απήχησιν το τροπάριον της "συμφιλίωσης" εις το εξωτερικόν, ιδίως, όπου η προπαγάνδα και η διαφώτισις της κλίκας των ηργάζετο δραστηρίως. Τώρα όμως η λεοντή έπεσε και το τροπάριον αυτό δεν έχει πειά καμμιά πέραση. Ας το αλλάξουν λοιπόν με κανένα άλλο, ίσως ξεγελάσουν πάλι μερικούς αφελείς ξένους.

Στην υπόθεση των διατακτικών που επί κατοχής εκδίδονταν προς ωφέλεια συγκεκριμένων προσώπων αναφέρεται το άρθρο που ακολουθεί. Ο Πρωτοπόρος κατηγορεί συγκεκριμένους κύκλους της εφημερίδας Η Πρόοδος για όφελος από την απώλεια των συγκεκριμένων εγγράφων και η Πρόοδος με τη σειρά της ανταποδίδει τις κατηγορίες.. (Μόνιμη στήλη «Σημειώματα» 9/7/47)

ΠΟΙΟΙ ΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ

Τα βιβλία των διατακτικών εξηφανίσθησαν από την Νομαρχίαν, όπως αποκαλύπτει το Εαμικόν έντυπον και ολοφύρεται δια την εξαφάνισίν των, ζητών την διεξαγωγήν ανακρίσεων για να εξακριβωθή πως εξηφανίσθησαν τα βιβλία αυτά και ποίοι ευθυνονται δια την εξαφάνισίν των. Αν δεν απατώμεθα εν τούτις, επί Εαμοκρατίας όλα τ' αρχεία της Νομαρχίας ευρίσκοντο εις την διάθεσιν των διαφόρων συναγωνιστών οι οποίοι τα εμετροφυλούσαν ανεξέλεγκτα. Και αν πρόκειται να γίνουν ανακρίσεις θα πρέπει κατά την γνώμην μας να στραφούν πρωτίστως προς την κατεύθυνσιν αυτήν. Ο "Πρωτοπόρος" δεν φανταζόμεθα να διαφωνεί;

Τα Εαμικά στελέχη συλλαμβάνονται συλλήβδην τις μέρες αυτές και η Πρόοδος δηλώνει τη βαθιά θλίψη της για το γεγονός, άλλα από την άλλη πιστεύει ότι το αξίζουν απόλυτα, καθώς το κράτος που τόσο υποστηρίζει από τις στήλες της, δεν μπορεί να έχει κάνει λάθος. Έτσι το ανθρωπομάζημα συνεχίζεται. (Μόνιμη στήλη «Σημειώματα» 30/8/47)

ΑΙ ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ

Ο Εαμικός τύπος θορυβεί υπερβολικά γύρω από τας ενεργηθείσας κατ' αυτάς συλλήψεις στελεχών του, αι οποίαι όμως δεν έχουν ούτε την σημασίαν ούτε την απόχρωσιν την οποίαν προσπαθεί δια των γραφομένων του να ταις προσδώσει. Αποτελούν απλώς ένα μέτρον ληφθέν υπό της αρμοδίας δικαστικής αρχής, χωρίς καμίαν ανάμιξιν της Διοικήσεως και οφείλονται προφανώς εις νομικάς παραβάσεις δια τας οποίας θα λογοδωτήσουν οι συλληφθέντες. Εάν πράγματι ο Εαμικός τύπος ενδοιαφέρεται, όπως γράφει δια την ησυχίαν και την συμφιλίωσιν, οφείλει να παύση την εμπρηστικήν αρθρογραφίαν του και ν' αντικαταστήση τα κηρύγματα μίσους και φανατισμού με τα οποία πληροί τας στήλας του, δια δημοσιευμάτων μετριοπαθείας και διαλλακτικότητος επικυρώνων ούτω εμπράκτως τα λεγόμενά του. Όσον αφορά τις συλλήψεις, ουδείς υγιώς σκεπτόμενος άνθρωπος χαίρεται η ικανοποιείται δι αυτάς. Κατέχεται τουναντίον από αίσθημα λύπης και βαθείας απογοητεύσεως δια το κατάντημα μερικών ανθρώπων, οι οποίοι

δια της τακτικής και της δράσεως των, εις μίαν τόσον κρίσιμον δια την Ελλάδαν καμπήν, αναγκάζουν τας Αρχάς του νομίμου Κράτους να λαμβάνουν τοιαύτα μέτρα εναντίον των.

Τίποτε άλλο.

Ακολουθούν δηλώσεις του νομάρχη της περιόδου Αντώνη Σβώκου. Το κείμενο μιλάει από μόνο του. (Πρόοδος 1^η/9/47)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Αλήται τινές, ενθυμηθέντες παλαιάς μεθόδους των επέδραμον εναντίον μιας γραφομηχανής και μερικών φύλλων χάρτου, νύκτορες δε—οι ασπάλακες την νύκτα αφίνουν τας βρωμεράς των αναπνοάς εις τους αγρούς—και αθορύβως, όπως ακριβώς οι λωποδήται, εστάθησαν εις τας θύρας των κοιμωμένων Χιών και διοχέτευσαν τας χάρτινας απειλάς των δια την ησυχίαν του Νομού!

Όλα αυτά ενθυμίζουν τον αγαθόν ήρωα του Βόλου και πληροφορούμεν τον Χιακόν Λαόν να είναι απολύτως ήσυχος.

Παρέχομεν επίσης την πληροφορίαν προς τους γενναίους... ιππότας της νυκτός ότι δεν σκεπτόμεθα να τους ηρωοποιήσωμεν με προκλητικά μέτρα εναντίον των. Το πολύ να ασχοληθή ο Πταισματοδίκης δια την παράβιασιν των εις βάρος της καθαριότητος των πεζοδρομίων και των οδών.

Εδήλωσα δημοσία και επαναλαμβάνω ότι, αι εντεταλμένε με την εξασφάλισιν της ησυχίας του Νομού Αρχαί τέρπονται απλώς με τας απειλάς των ελαχίστων λευκοσιδήρων προελεύσεως Χότζα, Δημητρώφ και Μπρός.

Αν συμβή όμως να αποφασίσουν τον δρόμον προς τα όρη, να φροντίσουν προηγουμένως να προμηθευτούν μερικάς δωδεκάδας των γνωστού είδους εσωρούχων και να έχουν πάντοτε υπ' όψιν ότι έχει πολλάς χαράδρας και περιβρέχεται από θάλασσα η Χίος, διότι δεν σκεπτόμεθα να μολύνωμεν τα νεκροταφεία όπου κοιμώνται ήσυχoi οι τεθνεώτες εις αυτά Χίοι δια να τους φιλοξενήσωμεν.

Ο Νομάρχης
ΑΝΤ. ΣΒΩΚΟΣ

Η Πρόοδος έχει αφιερώσει πολλά απ' τα τελευταία φύλλα της στον σχολιασμό των έξι χρόνων του Ε.Α.Μ. Σε αυτό το άρθρο που ακολουθεί προσπαθεί να αποδείξει την διασύνδεση της οργάνωσης με τους Βούλγαρους καθώς όπως λέει «τα καθόχρονα» εορτάστηκαν στη Σόφια με μεγαλοπρέπεια. (Μόνιμη στήλη «Σημειώματα» 7/10/47)

ΣΥΜΦΩΝΟΙ

Υπό τον εντυπωσιακόν τίτλον "Ναι και στη Σόφια" το κομμουνιστικόν έντυπον βεβαιώνει, -γιατί δεν ημπορεί να το αρνηθή- ότι τα καψόχρονα του ΕΑΜ εωρτάσθησαν μεγαλοπρεπώς και στη Σόφια. Αλλ' αυτό ακριβώς εγράψαμε κι εμείς, συμφωνούμεν δ' επ' αυτού απολύτως με το κομμουνιστικόν έντυπον το οποίον εις μάτην αγωνίζεται να θολώση τα νερά.

Κεφάλαιο 4ο

Η σύγκρουση

Στο κεφάλαιο αυτό θα εξετάσουμε από την εφημερίδα *Πρόοδος* καρέ καρέ τα γεγονότα από την ημέρα που το Ε.Α.Μ. Χίου τίθεται εκτός νομιμότητας μέχρι και τη λήψη της εμφύλιας σύγκρουσης στο νησί.

Ξεκινώντας από το άρθρο της *Προόδου* που κυκλοφορεί στις 7 Νοεμβρίου 1947 με τίτλο «*Προσοχή*» διαπιστώνουμε ότι δυστυχώς, είναι μία από τις λίγες φορές που, η εφημερίδα έχει δίκιο. Όντως το Ε.Α.Μ «κάτι μαγειρεύει». Τα πράγματα έχουν έρθει σε οριακό σημείο, η αριστερά έχει υπερβεί κάθε όριο αντοχής και πίεσης που μπορούσε να ανεχτεί και πλέον η σύγκρουση είναι αναπόφευκτη. (Μόνιμη στήλη «*Σημειώματα*»)

Από των στηλών του Εαμικού εντύπου είδε το φως της δημοσιότητας μια ανακοίνωση την Διακομματικής Επιτροπής του ΕΑΜ Χίου, καλούσης τα στελέχη του αφ' ενός μεν "να σταθούν πρωτοπόροι του λαϊκού αντιτρομοκρατικού αγώνα" και αφ' ετέρου "να καθοδηγήσουν σωστά την ενότητα πάλης του λαού στον αγώνα για επιβίωση". Τι σημαίνουν οι υποδείξεις αυτά εις την εαμικήν διάλεκτον περιττόν να εξηγήσωμεν ημεείς. Εκείνο που θέλομεν να υπογραμμίσωμεν είναι τούτο: ότι αι αρμόδιαι κρατικάί αρχαί που θ' ανεγνώσαν ασφαλώς την ανακοίνωσιν αυτήν δεν πρέπει να παραμείνουν αδρανείς διότι είναι φως φανερόν πλέον ότι η ηγεσία του ΕΑΜ, παρά τα συμφιλιωτικά κηρύγματά της, κάτι μαγειρεύει εις βάρος την ησυχίας του τόπου μας

Σε συλλήψεις στελεχών του Ε.Α.Μ. αναφέρεται η *Πρόοδος* τι οποίες σκόπιμα, όπως αναφέρει, αποκρύπτει ο Πρωτοπόρος, καθώς απόδεικνύουν την ανάμιξη ξένων στοιχείων στα της Χίου και του τοπικού Ε.Α.Μ. Δεν ήταν όμως ο Π. Ανδριώτης αυτός που εστάλη στη Χίο για να εφαρμόσει τις αποφάσεις τις Γ' ολομέλειας του Κ.Κ.Ε. αλλά ο Χαράλαμπος Κανόνης.(8/11/47)

ΠΕΡΙ ΤΑΣ ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ

Όταν τον Σεπτέμβριον απεβιβάσθησαν εις τα Νένητα οκτώ άγνωστα άτομα, ο "Πρωτοπόρος" το γεγονός τούτο απεκάλει "προβοκάτσια" για να συσκοτήση τα πράγματα. Τώρα πάλιν κόπτεται για τον Δ. Λινάρδη. Από ενδιαφέρον άραγε, μήπως πάθη τίποτα ο Λινάρδης, ή από καλύψει τίποτε; Για τον συναγωνιστήν μαζί με τον Λινάρδη ούτε λέξη. Μήπως δεν κάνει να γνωσθή αυτό για να μη φανή ο "Πρωτοπόρος" ενδιαφερόμενος για ξένους;

Πληροφορούμεν ημείς τον "Πρωτοπόρον" ότι καθ' α εμάθαμεν, ο Λινάρδης δεν κρατήται παρανόμως. Συνελήφθη στον Κάμπο την 31^η Οκτωβρίου από τον μοίραρχο κ. Παντελίδη και υπομοίραρχο Βασιλειάδη μαζί με τον εν Χίω κρυπτόμενον φυγόποιον συναγωνιστήν ταξίαρχον του κινήματος Μέσης Ανατολής που έγινε στην Α Ταξιαρχία την 6^η-4-1944 και κατεδικάσθη γι' αυτό εις θάνατον, Ανδριώτην Πέτρον του Ανδρέου, ετών 19 εξ' Ικαρίας, αφιχθέντα εις Χίον κατ' εντολήν του Μαλαγάρη, αρχηγού των ανταρτών στη Σάμο δια προπαρασκευήν αναρχικής εκδηλώσεως εν Χίω.

Αμφότεροι, Λινάρδης και Ανδριώτης, εκτοπίζονται, ως επληροφωρήθημεν, επί 18 μήνες εις Άγιον Ευστράτιον δυνάμει της υπ' αριθ. 8 αποφάσεως Επιτροπής Δημοσίας Ασφάλειας Χίου, ο μεν Ανδριώτης ως οργανωτής, ο δε Λινάρδης ως υποθάλψας ξένον καταζητούμενον κομμουνιστήν. Αυτό ας έχουν υπ' όψιν των όσοι εξ' επιπολαιότητος παρέχουν φιλοξενίαν και άσυλον εις τοιούτα άτομα.

Η οριστική και αμετάκλητη πλέον παύση της κυκλοφορίας των ΕΑΜικών εντύπων είναι γεγονός. Μαζί μ' αυτή έρχεται και το τέλος κάθε νόμιμης λειτουργίας των τοπικών οργανώσεων στη Χίο. Το τέλος μιας εποχής προδιαγράφεται. Ο Πρωτοπόρος θα συνεχίσει για λίγο καιρό να κυκλοφορεί παράνομα όπως περίπου και στην κατοχή.

Είναι επίσης και το τελικό έναυσμα για την έναρξη της εμφύλιας σύρραξης τη νήσο. (Μόνιμη στήλη «Σημειώματα» 1^η/12/47)

ΛΥΠΗΡΟΝ

Δεν χαιρεκακούμεν ποσώς διά την παύσιν των εαμο-κομμουνιστικών εντύπων "Πρωτοπόρος" και "Εμπρός" την διαταχθείσαν δι αποφάσεως του Εφετείου Αιγαίου. Θλιβόμεθα μόνον ειλικρινώς ως δημοσιογράφοι δια το χαμηλόν επίπεδον εις το οποίον κατεβίβασαν την δημοσιογραφίαν, όχι μόνον την Χιακήν, αλλά και την ελληνικήν, μερικοί κακοί Έλληνες οι οποίοι έφτασαν μέχρι του σημείου να απεμπολήσουν την ελευθερίαν της σκέψεως και της γνώμης των και να γράφουν κατά παραγγελίαν, εξυπηρετούντες δια της γραφίδος των αλλότρια συμφέροντα και αλλοτρίας επιδιώξεις εις βάρος της Ελλάδος. Υπό τοιαύτας συνθήκας η παύσις των εντύπων αυτών ήτο επιβεβλημένη και η ενέργεια του Κράτους απολύτως δικαιολογημένη.

Σειρά άρθρων δημοσιεύει η Πρόοδος για να καλύψει τα γεγονότα που έγιναν στο νησί στις 4 Δεκεμβρίου του 1947. Απ' τη μία όμως θέλει να υποβαθμίσει τη δύναμη των «αναρχικών» και από την άλλη να τους εμφανίσει ως σοβαρή απειλή για να μπορέσει να στηρίξει τα εγκώμιά της προς το σώμα της χωροφυλακής. (Μόνιμη στήλη «Σημειώματα» 6/12/47)

Η ΕΠΙΒΟΥΛΗ

Την ήρεμον και ειρηνικήν ατμόσφαιραν της Χίου ετάρξαν χθες την νύκταν οι πρώτοι πυροβολισμοί της εαμο-κομμουνιστικής επιβουλής. Ευάριθμοι ταραξίαι επεχείρησαν να μεταδώσουν με χωνία, επαναστατικά συνθήματα, εξαίροντας την επέτειον των δηκεμβριανών ομωτήτων και έρριψαν δι εντυπωσιακούς λόγους μερικού πυροβολισμούς κατά των Στρατώνων όπου στεγάζονται οι νεοκαταταχθέντες χωροφύλακες, ενώ προσέβαλον τον Αστυνομικόν Σταθμόν Βαρβασίου. Βεβαίως η απόπειρα αυτή των αναρχικών, οι οποίοι ετράπησαν αμέσως εις φυγήν είναι κωμική και ανάξια λόγου, ουδεμίαν δε ανησυχίαν ημπορεί να εμπνεύση εις το φιλήσυχον και νομιμόφρον Χιακόν λαόν. Πάντως όμως είναι ενδεικτική των επιδιώξεων και των σκοπών των εμπρηστών της γαλήνης και της ησυχίας του τόπου μας και ως τοιαύτη πρέπει να απασχολήση και τας τοπικάς αρχάς και τους Βουλευτάς Χίου και το επίσημον Κράτος ίνα λάβουν εγκαίρως όλα τα μέτρα προς κατάπνίξιν της ανωμαλίας εν τη γεννέσει της.

ΕΥΓΕ ΤΩΝ

Είναι ομολογουμένως άξια παντός επαίνου η στάσις την οποίαν επέδειξαν οι Αξιωματικοί και οι Άνδρες της Χωροφυλακής κατά την προχθεσινήν εκδήλωσιν της αναρχικής απόπειρας. Ενήργεισαν με ψυχραιμίαν, θάρρος και αποφασιστικότητα και από την πρώτην στιγμήν ενέσπειραν και τον τρόπον εις τους ταραξίαις οι οποίοι ετράπησαν εις άτακτον φυγήν απορρίψαντες και τα "χωνιά" των. Ο νομιμόφρων Χιακός λαός εκτιμά δεόντως την δράσιν των και τους περιβάλλει με όλην του την εκτίμησιν και την ευγνωμοσύνην.

Σε άλλο ένα θερμό επεισόδιο με τραυματισμό χωροφύλακα, αναφέρεται η Πρόοδος. Το αληθές αυτού δεν δυνάμεθα να εξακριβώσουμε. Η πιθανότητα να πρόκειται για κατασκευασμένο γεγονός ώστε να στηριχθούν οι συλλήψεις είναι μεγάλη, χωρίς να αποκλείουμε την περίπτωση να συνέβη πραγματικά. Έπ' αφορμή των επεισοδίων αυτών η Χωροφυλακή Χίου εκδίδει στις 19 Δεκεμβρίου 1947 ανακοίνωση σύμφωνα με την οποία κανείς δεν μετακινείται εντός η εκτός του νησιού χωρίς να εξακριβωθούν τα στοιχεία του και έτσι στην ουσία στη Χίο επιβάλλεται στρατιωτικός νόμος. (10/12/47)

ΑΘΛΟΙ ΑΝΑΡΧΙΚΩΝ ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΣ ΧΩΡ/ΚΟΣ

Την νύκταν του παρελθόντος Σαββάτου έλαβε χώραν εις το χωρίον Πυργί, τραυματισμός χωροφύλακος υπό αναρχικών υπά τας εξής συνθήκας:

Από του απογεύματος του Σαββάτου ο τραυματισθής χωροφύλαξ Γεώργιος Δημητρός είχε συνεννοηθεί μετά φίλων του να δειπνήσουν εις το παντοπωλείον Βαγγέλη όπου και μετέβησαν πράγματι αργά την νύκτα. Περί ώραν 11μ.μ. [...] επληροφορήθησαν ότι εν άτομον παρεμόνευεν ιστάμενον έξω της θύρας του παντωπολείου. Ο χωροφύλαξ Δημητρός θεωρήσας τούτο ύποπτον εξήλθε δια να εξακριβώσει την ταυτότητα και τους σκοπούς της εκεί παρουσίας του αγνώστου, οπότε υπέστη αιφνηδιαστικίν επίθεσιν εκ μέρους των ενεδρευόντων εκεί πέντε εν συνόλω αναρχικών οι οποίοι δια ξύλων και λίθων τους οποίους εκράτουν ετραυμάτισαν εις την κεφαλήν τον ατυχή χωροφύλακα ο οποίος μη δυνάμενος να αμυνθή εις τας επιθέσεις των αναρχικών ήρχισε να καλεί εις βοήθειαν, αλλ' ουδείς εκ των φίλων του ετόλμα να προστρέξει εις βοήθειάν του, εκ φόβου μήπως επρόκειτο περί επιθέσεως ανταρτών! [...]

[...]και κατόπιν δραστηρίων ερευνών κατώρθωσαν να τους ανακαλύψουν κα να συλλάβουν τέσσαρας εξ' αυτών τους Ιωάν. Και Αριστ. Τσικήν, Φ. Λαγούδην και Νικ. Λάσπην· ο πέμπτος Αργ. Φυτίλης διέφυγε την σύλληψιν.

Επί τόπον μετέβη ο υπομοίραρχος κ. Αλ. Ζορμπάς μετά δυνάμεως χωροφυλάκων και επελήφθη του ζητήματος, μετέφερε δ' ενταύθα τους δράστας της επιθέσεως αυτής οι οποίοι παρεδώθησαν εις την Εισαγγελικήν Αρχήν.[...]

Τα σχόλια περιττεύουν. Οι διαπιστώσεις της Προόδου αρκούν.(11/3/48)

Η ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ

Διεπιστώσαμεν με υπερηφάνειαν και ικανοποίησιν την αδάμαστον μαχητικότητα, το θάρρος, το υψηλόν φρόνημα και τον ηρωισμόν των αξιωματικών και των οπλιτών της Χωροφυλακής οι οποίοι έλαβον μέρος κατά τας επιχειρήσεις και ηγωνίσθησαν με τόσην γενναιότητα και αποφασιστικότητα εναντίον των Αναρχικών που απεπειράθησαν να αιματοκυλίσουν τον φιλήσυχον τόπον μας. Αι συγκεντρωθείσε πληροφορίαί από την προχθεσινήν αιματηράν σύγκρουσιν της Αχλάδας και της Αμανής, αυξάνουν τον θαυμασμόν και την εμπιστοσύνην μας προς τον διοικητήν του Λόχου Χωροφυλάκων άνευφ θητείας μοίραρχον κ. Παντελίδην και τους υπό τάς διαταγάς του ευρισκομένους άνδρας, οι οποίοι επέδειξαν κατά την προχθεσινήν συμπλοκήν με τους αναρχικούς πρωτοφανή άμιλλαν εις πράξεις υπέροχου γενναιότητας και αυτοθυσίας, επιτυχόντες να καταφέρουν καίριον πλήγμα κατά των

ομάδων των αναρχικών. Η επιτυχία των αυτή επιτρέπει εις τον Χιακόν Λαόν να πιστεύει, ότι ο φιλήσυχος και φιλόνομος τόπος μας θα απαλλαγή ταχέως από την γάγγραιναν του συμμοριτισμού και θα επανέβρη την προτέραν γαλήνην.

Ένας από τους κύριους υπευθύνους για την εξώθηση της αριστεράς εκτός των ορίων είναι ο νομάρχης Αντ. Σβώκος. Τώρα, πατώντας επί πτωμάτων ζητωκραυγάζει την επίτευξη των σκοπών του. (Πρόοδος 11/3/48)

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΑΡΧΟΥ ΧΙΟΥ

Τα ηρωικά παιδιά της Βασιλικής Χωροφυλακής εις την οποίαν ενετάχθησαν τα άνευ θητείας Χιωτόπουλα ετήρησαν τον όρκον που έδωσαν εμπρός εις τους νεκρούς συναδέλφους των Φραγκούλη και Μυλωνά. Μετά δέκα ημέρας ακριβώς έδωσαν την απάντησιν εις τους δολοφόνους της Κυδιάντας και της Λαγκάδας.

Τα γεγονότα των δύο ημερών είναι γνωστά.

Θεωρώ τον εαυτό μου υπερίφανον, διότι με εδέχθησαν ως απλουν συνάδελφόν των εις τας τάξεις των. Τους ευγνωμονώ εν ονόματι της Ελλάδος μας και του Χιακού Λαού, ιδιαιτέρως δια την αυτοθυσίαν των, εις δε τους ηγήτοράς των Αξιωματικούς, παρέχω την διαβεβαίωσιν ως Διοικήσεις, αλλά και ως Έλλην, ότι είναι αντάξιοι της παραδόσεως του ηρωικού Σώματος της Βασιλικής Χωροφυλακής.

Είμαι βέβαιος ότι ταχύτατα οι υπόλοιποι διαφεύγοντες προδόται θα παρελάσουν εις τας οδούς της Χίου δια να αντιληθθούν τι εστί αγανάκτησις ενός ευγενούς λαού, όπως ο Λαός της Χίου.

Με την ευκαιρίαν αυτήν υπογραμμίζω το γεγονός ότι, ενώ οι διαφεύγοντες δολοφόνοι βουλγαροσλαύοι διακηρύσσουν μεταξύ των ευαρίθμων ευπίστων που τους ακολουθούν, ότι οι Χωροφύλακες είναι σκληροί εις συμπεριφοράν, οι σκληροί αυτοί Χωροφύλακες συμπεριφέρθησαν προς τους αιχμαλώτους των με τον χριστιανικότερον τρόπον αφίνοντες εις την δικαιοσύνην της Πατρίδος την κρίσιν των συλληφθέντων.

Ταύτα διακηρύσουσα η Διοικήσις του Νόμου, θέλει να πιστεύη ότι, όσοι εκ των εν παρανομία τελούντων θεωρούν τας χείρας των αγνάς από το έγκλημα, θα σπεύσουν να παρουσιασθούν, εγκαταλείποντας τους δολοφόνους αρχηγούς των, βέβαιοι όντες ότι θα τύχουν πάσης επιεικίας. Ποια τύχη αναμένει τους προδότας το αντελήφθησαν ήδη. Έχομεν και την δύναμιν και την θέλησιν –το απέδειξαν τα ηρωικά παιδιά της Χωροφυλακής- να αποκαταστήσωμεν την τάξιν. Εμπόδια δεν γνωρίζομεν εις τον δρόμον μας και όσοι την καλοσύνην εξέλαβον μέχρι σήμερον ως αφέλειαν ή άγνοϊαν των σκευωριών των, αντελήφθησαν ήδη ότι ευκόλως δυνάμεθα να αντικαταστήσωμεν τον σταυρόν της συγνώμης με την

ρομφαίαν της τιμωρίας που την υπαγορεύουν οι Νόμοι! Οι ευάριθμοι ανόητοι, οι ακολουθούντες τους συνειδητούς προδότας, ας σπεύσουν να επωφεληθούν της γεναιοφροσύνης των Αρχών διότι δεν έχουμε πλέον άλλο απόθεμα ίκτου δια να εξαντήλωμεν. Την Χίον θα την εκκαθαρίσωμεν από τους προδότας οπωσδήποτε.

Ο ευγενής λαός της ας είναι ήσυχος, διότι όπως διεπιστώσεν επανειλημμένως, γνωρίζομεν να τηρόμεν τας υποσχέσεις μας.

Εν Χίω τη 10^η Μαρτίου 1948

Ο Νομάρχης Χίου

ΑΝΤ. ΣΒΩΚΟΣ

Μία από τις μάχες που έλαβαν χώρα στη Χίο μεταξύ Ε.Α.Μ. και χωροφυλακής περιγράφεται, έστω και μονόπλευρα, από την Πρόοδο. Οι αντάρτες με ελλιπή και υποδεέστερο οπλισμό και με έλλειψη γνώσης στρατιγικής πολέμου από την πλευρά των ηγετών τους γίνονται αρκετά εύκολοι στόχοι για τους χωροφύλακες παρά τον αιφνιδιασμό που κάποιες φορές επιτυγχάνουν. (12/3/48)

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΠΑΡΙΑΣ⁸⁴

Ο αιφνιδιασμός των χωροφυλάκων εντός του χωρίου.—Πολύωρος συμπλοκή έξω της Παρπαριάς.—Οι αναρχικοί ετράπησαν πανικόβλητοι εις φυγήν.

Δεν εγνώσθησαν εισέτι επισήμα ούτε αι συνθήκαι ύφ' ας έβλαβον χωράν τα γεγονότα και η συμπλοκή εις Παρπαριαν μεταξύ Χωροφυλακής και αναρχικών, ούτε τα αποτελέσματα της συμπλοκής αυτής. Εκ των πληροφοριών όμως τας οποίας ηδυνήθημεν να συγκεντρώσωμεν, τα γεγονότα διεξήχθησαν ως εξής:

Μετά την λεηλασίαν του Αστυνομικού Σταθμού Κουρουνίων, δύναμις Χωροφυλακής υπό ένα Ενωματάρχη, έφθασε την πρωίαν της Τρίτης εις το χωρίον Παρπαριά, δια να ενεργήση έρευναν. Πριν εισέλθη εντός του χωρίου ο επί κεφαλής της δυνάμεως αυτής εκάλεσε τον Πρόεδρον της κοινότητος και τον ηρώτησεν αν υπάρχουν ή αν κρύπτονται αναρχικοί εντός του χωρίου· εκείνος απήντησεν αρνητικώς και τότε ο Ενωμοτάρχης με τους υπ' αυτόν άνδρας εισήλθεν εις Παρπαριαν. Εκεί όμως ενώ οι Χωροφύλακες διήρχοντο ανύποπτοι δια των οδών του χωρίου, εβλήθησαν αιφνιδιαστικώς από ενεδρεύοντας Αναρχικούς και χωρίς να χάσουν την ψυχραιμίαν τον εφρόντισαν να καλυφθούν και ν' απαντήσουν εις τα πυρά των αναρχικών, οι όποιοι έσπευσαν να εγκαταλείψουν το χωρίον,

⁸⁴ Δύσβατο χωριό στη Βόρια Χίο

φοβούμενοι προφανώς μήπως κυκλωθούν εντός του χωρίου και συλληφθούν.

Κατόπιν τούτου, η δύναμις της Χωροφυλακής εκινήθη εις καταδίωξιν των αναρχικών και επηκολούθησε συμπλοκή εκτός του χωρίου, διαρκέσασα επ' αρκετόν. Εν τω μεταξύ ειδοποιήθη και κατέφθασεν επί τόπου έτερον απόσπασμα Χωροφυλακής, το οποίον συνεπλάκη επίσης μετά των ανταρτών. Ταυτοχρόνως ειδοποιήθη περί των συμβάντων η Διοίκησις της Χωροφυλακής, αμέσως δε εξεκίνησεν εντεύθεν επιβαίνουσα αυτοκινήτων δύναμις υπό τον Μοίραρχον κ. Παντελίδην. ενώ ταυτοχρόνως εκινητοποιήθη και η δύναμις του Αστυνομικού Τμήματος Καρδάμυλων προς την Παρπαριάν.

Ενώ μετέβαινεν εις Βολισσόν — Παρπαριάν η υπό τον μοίραρχον Παντελίδην δύναμις, συνήντησε παρά την θέσιν Αχλάδα την ομάδα αναρχικών, της οποίας ηγείτο ο Μ. Βορηάς και συνεπλάκη μετ' αυτής, αποτέλεσμα δε της συμπλοκής ήτο η διάλυσις της ομάδος, ο τραυματισμός δύο και η σύλληψις εξ εκ των αποτελούντων την ομάδα αυτήν αναρχικών εντός του σπηλαίου μεταξύ Κυδιάντας και Συκιάδας.

Όσον αφορά τους εκ Παρπαριάς διαφυγόντας αναρχικούς, οι όποιοι επυροβόλησαν τους άνδρας της χωροφυλακής, ούτοι καταδιώκονται και πιστεύεται ότι δεν θα διαφύγουν τελικώς την σύλληψιν αν δεν εξοντωθούν. Τα' ανευρεθέντα δύο πτώματα του Κουλελέ και του Αρβανιτάκη παρά το νεκροταφείον Παρπαριάς, αποτελούν την πειστικωτέραν απόδειξιν περί του πανικού των υπολοίπων καθώς και περί της τύχης που αναμένει τους παράφρονas αυτούς, οι όποιοι επιδιώκουν να αιματοκυλίσουν την φιλήσυχον νήσον μας.

Οι συλλήψεις στο νησί συνεχίζονται και οι αριστεροί, όσοι δηλαδή δεν έχουν βγει στο βουνό, διώκονται από τις αρχές απηνώς.

Και αν και μικρή η περίοδος που το νησί κινήθηκε στο κλίμα της ένοπλης σύγκρουσης τα προπαγανδιστικά δημοσιεύματα έκαναν ενδόξως την εμφάνισή τους στα φύλλα των εφημερίδων. Οι παραδόσεις ανταρτών δίνουν και παίρνουν με πολλούς μάλιστα εξ' αυτών να διατείνονται πως θέλουν να πολεμήσουν εναντίων των πρώην ομοϊδεατών τους. Πάντως αν κανείς πάρει στα σοβαρά τα δημοσιεύματα των εφημερίδων και αθροίσει τον αριθμό των συλληφθέντων και των όσων αυτομολούν συμπεραίνει ότι η μιση Χίος είχε βγει στο βουνό. Ας παρακολουθήσουμε ένα τυπικό δείγμα τέτοιας προπαγανδιστικής αρθρογραφίας από την Πρόοδο της 15ης Μαρτίου 1948.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΘΗΣΑΝ ΟΙ ΕΚ ΠΑΡΠΑΡΙΑΣ
ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΝΤΕΣ ΤΟΥΣ ΑΝΤΑΡΤΑΣ

Κατά τηλεγραφήματα εκ Βολισσού του εκεί ευρισκομένου μοίραρχου κ. Παντελίδη, παρουσιάσθησαν εις τας αρχάς οι ακολουθήσαντες την συμμορίαν 10 Αριστεροί της Παρπαριάς. Ούτοι εδήλωσαν ότι αποδοκιμάζουν την ανταρσίαν και είναι αποφασισμένοι να πολεμίσουν δια των όπλων τους αναρχικούς, κατατασσόμενοι εις την Χωροφυλακήν.

Υπό του τίτλου «Η ΧΘΕΣΙΝΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΙΣ ΕΙΣ ΚΑΜΠΙΟΝ Τελεία εκμηδένησις αναρχό κομμουνιστικής ομάδος-8 παρεδόθησαν και 5 εφονεύθησαν -Τα κατασχεθέντα όπλα και πολεμοφόδια- Η μεταφορά των παραδοθέντων εις την πόλιν.» περιγράφεται η συνέχεια των συγκρούσεων στο νησί από την Πρόοδο με τις ομάδες των ανταρτών να λιγοστεύουν μέρα με τη μέρα.(18/3/48)

Άλλη μια σύλληψη αντάρτη, του ηρωικού αυτή τη φορά Παπά Ξενάκη, που μην αντέχοντας την καταπίεση πήρε και πάλι τα βουνά (το ίδιο είχε κάνει και επί κατοχής). Ο μοίραρχος Παντελίδης δρέπει τις δάφνες ήρωα από την Πρόοδο, μαζί με τον Νομάρχη Σβώκο. (20/3/48)

ΣΗΝΕΛΗΦΘΗ Ο ΠΕΡΙΒΟΗΤΟΣ ΠΑΠΑ ΞΕΝΑΚΗΣ ΕΙΝΑΙ ΒΑΡΕΩΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΕΝΟΣ

Τμήμα Χωροφυλακής με επικεφαλής τον θρυλικόν μοίραρχον Παντελίδην και τον Νομάρχη Χίου κ. Αντων. Σβώκον εκύκλωσε σήμερον την πρωίαν το κτήμα Λεμάνη όπου κατά τας υπάρχουσας πληροφορίας εκρύπτετο ο συμμορίτης ιερέυς Ξενάκης.

Μετά τρίωρον συμπλοκήν καθ' ην ο ανάξιος ιερέυς έρριπτε χειροβομβίδας εναντίον της δυνάμεως χωροφυλακής θραύσμα των οποίων ετραυμάτισε τον ήρωα ενωμοτάρχη Καραγιάννην, ο Παπά Ξενάκης συνελήφθη, αφού είχαν θραυσθή και οι δύο του πόδες από ριπήν πολυβόλου.

Ο τραυματισθείς Ενωμοτάρχης μετεφέρθη εις το Σκυλίτσειον Νοσοκομείον καθώς επίσης και ο Παπά Ξενάκης του οποίου η κατάστασις θεωρείται κρίσιμος.

Επίσης συνελήφθησαν και μετεφέρθησαν ενταύθα ο Δημ. Λεμάνης μετά της συζύγου και της θυγατρός του, διότι απέκρυπτον εις την οικίαν των τον Παπα Ξενάκη

ΣΥΝΕΛΗΦΘΗ Η ΣΥΜΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝ ΑΡΧΗΜΙΔΗ

Κατά τηλεφωνικήν αναφοράν τον Σταθμάρχου Ευφημιανών συνελήφθησαν κρυπτόμενοι εις οικίας του χωρίου, οι αποτελούντες την ομάδα του "Καπετάν Αρχημίδα" συμμορίται οίτινες συνεπλάκησαν προχθές στο Φραγκοβούνι, μετά δυνάμεως Χωροφυλακής. Οι συλληφθέντες μέχρι

ώρας είναι οι: Καρσαμπάς, Κόρμαλος, Ψιακής και Τσιτρίνης όστις είναι τραυματισμένος εις τον οφθαλμόν.

Αναμένεται η σύλληψις των υπολοίπων μελών της συμμορίας.

Οι συλλήψεις των ανταρτών και των συνεργατών τους συνεχίζονται με αμείωτη ένταση στη Χίο όπως διαβάζουμε στην Πρόοδο της 22^{ας} Μαρτίου 1948. Φήμες κυκλοφόρισαν πως σχεδιαζόταν από τους συλληφθέντες επίθεση στην πόλη.

ΕΚΠΝΕΕΙ Ο ΣΥΜΜΟΡΙΤΙΣΜΟΣ ΕΝ ΧΙΩ ΣΥΛΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤΑΡΤΩΝ & ΑΝΤΑΡΤΟΤΡΟΦΩΝ

Ο συμμοριτισμός εν Χίω βαίνει πλέον προς την οριστικήν συντριβήν του. Τ' αλλεπάλληλα πλήγματα τα οποία εδέχθει όπου και αν εμφανίσθαι, ιδίως δε η πανωλεθρία του εις τον Κάμπον, όπου η υπό τον Τράτσην 15μελής ομάς αναρχο κομμουνιστών εξοντώθει, φονευθέντων 5 και συλληφθέντων 8 εκ των αποτελούντων αυτήν αναρχικών ως και η απεινής καταδίωξις αυτών από τον ατρόμητον μοιράρχον Παντελίδην και τους υπ' αυτόν γενναίους άνδρας. Η σύλληψις της ομάδος του Καπετάν Αρχιμίδα εις Ευφημιανά καθώς και η σύλληψις του αιμοβόρου Παπά Ξενάκη εις το αγρόκτημα Λεμάνη, όλαι αυταί αι αποτυχίαι και τα πλήγματα, εσκόρπισαν την σύγχρησιν και την απογοήτευσιν εις τας τάξεις των. Οι αναρχικοί βλέπουν καθαρά πλέον ότι χάνουν το παιγνίδι και ότι οι υπολογισμοί των περί ενισχύσεως και συνεργασίας μετ' αυτών των κατοίκων της υπαίθρου ήσαν λανθασμένοι, αφού οι χωρικοί μας έφθαναν μέχρι του σημείου να τους κυνηγούν με πέτρες όπως συνέβη εις τον Δαφνώνα⁸⁵ την παρελθούσαν Πέμπτην. Και αυτό τους ετσάκισε και τους έκαμε να εγκαταλείπουν τον αγώνα και να παραδίδονται εις την πρώτην ευκαιρίαν ή να συλλαμβάνονται από τους άνδρας που τους καταδιώκουν.

Ούτω προσήλθον και παρεδόθησαν προχθές οι λάβοντες μέρος εις την συμπλοκήν της Αχλάδας και διαφυγόντες αναρχικοί Φίλιπος Καβούκας και Ιωάννης Οργέττας. Επίσης παρουσιάσθη και παρεδόθη εις Βολισσόν ο συμμορίτης Κ. Μαχαλιάς εξ Αγίου Γάλακτος⁸⁶.

Οι συλληφθέντες εις Ευφημιανά συμμορίται ανακρινόμενοι προέβησαν εις ομολογίας κατονομάσαντες τους τροφοδοτούντας και χρηματοδοτούντας αυτούς, βάσει δε των καταθέσεων των αυτών ενεργήθεισαν την μεσημβρίαν του Σαββάτου συλλήψεις των κατονομασθέντων οι οποίοι είναι: Κ. Παντελίδης, Δ/της της Τραπεζης Χίου. Λύσ. Βασιλειάδης, Ιωάν. Ατσάλης, Γεωργ. Ξανδάκης, Ισιδ. Κλούτης,

⁸⁵ Χωριό νοτίως της Χώρας, σε αρκετά μικρή απόσταση

⁸⁶ Χωριό στη βόρια Χίο

Ιωάν. Στ. Ευαγγελινός, Ιωάν. Κλειδάς, Μιχ. Κούτουκας ή Πετράκης, και Δ. Κουρουνιώτης, άπαντες κάτοικοι Κάμπου. Ο κόσμος πληροφορηθείς, την σύλληψίν των συγκεντρώθη κάτωθεν των γραφείων της Διοικήσεως Χωρ/κης όπου είχαν οδηγηθή ούτοι και ο κ. Νομάρχης εξελθών εις τον εξώστην εκάλεσε ένα από τους συλληφθέντας της ομάδος του "καπετάν Αρχημίδη" που έδρασεν εις Φραγκοβούνι⁸⁷, ο οποίος επανέλαβεν εις επήκοον πάντων ότι τους ετροφοδοτούσαν οι συλληφθέντες! Κατόπιν ο κ. Νομάρχης εκάλεσεν τον κόσμον να διαλυθή ησύχως, πολλοί όμως παρέμειναν και παρακολούθησαν το λεωφορείον το οποίον μετέφερε τους συλληφθέντας ανταρτοτρόφους εις τα κρατητήρια της Ασφαλείας και τους απεδοκίμασε.

Συνελήφθη και ο καπετάν Αρχημίδης

Το εσπέρας του Σαββάτου συνελήφθη εις τα Θυμιανά και ο "καπετάν Αρχημίδης" (Αρχημίδης Φραγκάκης) ο αρχηγός της ομάδας αναρχικών οι οποίοι είχαν συλληφθεί προηγουμένως [...]

Στο άρθρο που ακολουθεί από το ίδιο με προηγουμένως φύλλο, διαβάζουμε την απειλή – έκκληση «των συλληφθέντων» προς τους δύο εκ των τριών της νέας ηγετικής τριανδίας του Ε.Α.Μ., Ευαγγελινό και Μαυράκη για να παραδοθούν. Τώρα το πότε πρόλαβαν να γράψουν ολόκληρη ανακοίνωση πριν καλά καλά συλληφθούν είναι μια άλλη ιστορία.

ΖΗΤΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΝΑΡΧΙΚΟΥΣ
Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΩΝ ΑΡΧΗΓΩΝ ΤΩΝ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΥΣ

Προς την εφημερίδα "Πρόοδος"

Ενταύθα

Κύριε Διευθυντά,

Οι κάτωθι υπογεγραμμένοι συλληφθέντες σας παρακαλούμε όπως δημοσιεύσητε εις τας στήλας της εφημερίδας σας την παρακάτω επιστολή:

Προς,

τους Δημ. Ευαγγελινό και Γεωργ. Μαυράκη.

⁸⁷ Περιχαιτικός οικισμός σε ύψωμα κοντά στην Χώρα

Οι κάτωθι υπογεγραμμένοι, πρώην οπαδοί, παραδοθέντες και συλληφθέντες εξ' αιτίας σας το διάστημα των γεγονότων Κυδιάντας, Λανγκάδας, Αίπους, Παρπαριάς, Κάμπου και Γρου, αντιληφθέντες τις βαριές συνέπειες που φέραμε στο τόπο μας και διαπιστώσαντες την αγανάκτηση του Χιακού Λαού, ο οποίος αποδοκιμάζει την τακτική της ανταρσίας στο νησί μας, η οποία κατέστρεψε και θα καταστέψη δεκάδες οικογένειες. Και επειδή είσθε οι δημιουργοί αυτής της όλης καταστάσεως και από σας εξαρτάται το σταμάτημα του κακού στο νησί μας και για να μπορέσει ο Χιακός Λαός να σας δεχθή και πάλι σαν παιδιά του σας απεθύνομεν έκκλησιν, ζητώντας την παράδοσί σας, από την οποία και εξαρτάται η επιεικής στάσις των Αρχών του τόπου και του Κράτους. Δυνάμεθα να σας εγγυηθούμε ότι αν παραδοθείτε δεν θα έχετε να πάθετε βασανισμούς και κακή συμπεριφορά, όπως μας λέγατε, διότι ουδείς εκακοποιήθη ούτε και αυτοί οι συλληφθέντες μετά 5ωρης μάχης Τράτσηδες, Γεωργούληδες, Ζερβός, Ντούλος κλπ. Εάν δεν παραδοθήτε εμείς οι ίδιοι θα ενδιαφερθούμε και απ' τη φυλακή ακόμη για την σύλληψί σας.

Σ. Στείρος, Γ. Γεωργούλης, Μιχ. Μιμίδης [...], Δ. Ταναΐνης, Ι. Μαλαχιάς. Σ. Γλύκας, [...], Ι. Κλειδάς, Δ. Γ. Λεμάνης, Κ. Μοράκης, [...], Πετεινουδάκης, Δ. Κωνσταντάρας, Κ. Ξύδας, [...], Βρούζης, Φ. Καβούκας, Δ. Τράτσης, [...], Μιχ. Κατσαμπάς, Κ. Γιαννιώδης, Παν. Ντούλος, Δ. Πλουμής, Εμ. Κόρμαλος, Μαρκ. Τζιώτης, [...], Λ. Κουκούλης, Κ. Πλακωτάρης, [...], Σταμ. Παραδείσης, Μιχ. Κωστάκης, [...], Γ. Ξανθάκης, Λ. Βασιλειάδης, Ισ. Κλούκης, [...], Δ. Κουρουνιώτης, Μιχ. Πετράκης, [...], Ιω Μιχαλακάκης, Χρήστος Γεραζούνης.

Ο έπαινος προς την χωροφυλακή συνεχίζεται από την Πρόοδο της 23^{ης} Μαρτίου 1948 η οποία ισχυρίζεται ότι ανακαλύφθηκε ολόκληρο οπλοστάσιο στο Βροντάδο. Συγκεκριμένα: «ανεβρέθησαν κρυμένα με πάσαν ποφύλαξιν και προσφάτως καθαρισμένα, ώστε να είναι έτοιμα προς άμεσον χρησιμοποίησιν 23 πολεμικά όπλα, 2 οπλοπολιβόλα, 4 κιβώτια περιέχοντα φυσίγγια και 3 σάκκοι πλήρεις φυσιγγίων, ως και 1 σάκος καπνογόνων. Επίσης [...] 1 αυτόματον όπλο, 1 νάρκη και 4 χωνιά» ειδικά τα τελευταία είναι που μάλλον φοβόταν περισσότερο η Πρόδος. Μία μέρα μετά, ανακοινώνεται από το ίδιο έντυπο ο θάνατος του Δημήτρη Ευαγγελινού. Στα φύλλα που ακολουθούν γίνονται ολόκληρες αναφορές στον τρόπο που εξοντώθηκε. Οι λίγοι που πια έχουν μείνει στα βουνά θα εκτελεστούν η θα συλληφθούν τις επόμενες μέρες. Από την Πρόοδο της 26^{ης} Μαρτίου 1947 διαβάζουμε την «πρόσκληση» του Νομάρχη προς τους εναπομείναντες αντάρτες. «Προσκαλούνται οι υπολοίποιοι ελάχιστοι συμμορίται να παραδοθούν μετά του οπλισμού των, ίνα αποφύγουν την επί τόπου εκτέλεσή των» άνευ δίκης φυσικά. Στο ίδιο φύλλο διαβάζουμε

επίσης για τον εκτοπισμό περί των 70 Χίων στον Άγιο Ευστράτιο (θα ακολουθήσουν πολλοί ακόμα με κατεύθυνση διάφορα νησιά του Αιγαίου). Στις 29 Μαρτίου παραδίδεται και ο Γιώργης Μαυράκης αφού κυκλωμένος από τις δυνάμεις της χωροφυλακής και χωρίς πολεμοφόδια δεν είχε καμία άλλη επιλογή. Ο Χαράλαμπος Κανόνης, ο απεσταλμένος του Κ.Κ.Ε. στη Χίο θα φονευθεί στις 30 Μαρτίου.

Το παράνομο τυπογραφείο του *Πρωτοπόρου* θα ανακαλυφθεί στις 29 Μαρτίου, μέρα κατά την οποία πια θα τελειώσει έτσι άδοξα η ιστορική πορεία της εφημερίδας.

Κεφάλαιο 5^ο

Η δίκη

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί και πάλι με οδηγό την εφημερίδα *Η Πρόοδος* θα παρακολουθήσουμε τμήματα της δίκης των αριστερών της Χίου.

Με ανταποκρίσεις η *Πρόοδος* υπόσχεται στο Χιακό κοινό ότι θα καλύψει την πολύκροτη δίκη των Χίων αριστερών, τους οποίους σπεύδει ήδη, προ της ακροαματικής διαδικασίας να καταδικάσει.

Η δίκη λαμβάνει χώρα σε έκτακτο στρατοδικείο στην Αθηνά σε αίθουσα του Πρωτοδικείου Αθηνών στην οδό Σανταρόζα. Ξεκινά στις 29 Ιουλίου του 1948. (29/7/48)

ΣΗΜΕΡΟΝ ΤΗΝ ΠΡΩΙΑΝ ΑΡΧΙΖΕΙ Η ΔΙΚΗ ΤΩΝ ΧΙΩΝ ΑΝΑΡΧΙΚΩΝ

Ενώπιον του Εκτάκτου Στρατοδικείου Αθηνών αρχίζει σήμερα την πρωίαν η δίκη των Χίων κομμουνιστών οι οποίοι δια της αναρχικής των εκδηλώσεως αιματοκύλισαν το ήρεμο και ειρηνικό νησί μας.

Οι κατηγορούμενοι, 63 εν συνόλω, μετεφέρθησαν εκ των νήσων Γιούρα⁸⁸ και Μακρονήσου⁸⁹ όπου είχαν μεταφερθή, εις τας Αθήνας και την στιγμήν ταύτην θα κάθηνται εις το εδώλειον δια να δώσουν λόγον των πράξεών των.

Οι κατηγορούμενοι είναι οι εξής: Γιώργιος Μαυράκης, Δημήτριος και Ιωάννης Τράτσης, Διαμαντής Γεωργούλης, Παν. Ντούλος, Κώνστ. Ζερβός, Παντελής Γεωργούλης, Μ. Κατσαμπάς, Κώνστ. Πλακωτάρης, Δημ. Αρβανιτάκης, Γεώργιος Ξυλάς, Ιωάννης Παπουλής, Δημ. Ψιακής, Ισ. Πλακωτάρης, Νικόλ. Ξενάκης (ο Παππά), Λουρέντζος Κουκούλης, Παντελής Πανέρης, Παναγιώτης Φιριππής, Ιωάννης Κόκκας, Γεώργιος Χούλης, Σταμάτιος Στείρος, Ιωάννης Οργιέτας, Δημήτριος Πλουμής, Δημήτριος Ταναΐνης, Μάρκος Τζιώτης, Φανούριος Μανάρας, Φίλιππος Καβούκας, Σταμάτ. Παραδείσης, Σωκράτης Σαρηγιάννης, Κων/τίνος Μωράκης, Σωτήρης Γλύκας, Αρχημίδης Φραγκάκης, Γιώργος Κώσταλος, Γιώργος Τσουκαλάς, Εμ. Κόρμαλος, Μ. Στρατάκης, Γεώργιος Κομνηνός, Ιωάννης Γιαννιώδης, Δημήτρ. Καζάνας, Ταναΐνης Νικ. Του Δημ., Γεώργιος Μιχαλιάδης, Σταύρος Καλογρίδης, Κων/τίνος Εύδας, Σωτήρ. Αθηναίος, Ελευθερία και Ειρήνη Αθηναίου, Νέστωρ Μαμούνας, Γεώργιος Μαύρος, Σωτήριος Λίναρης, Μιχαήλ Βατάκης, Φώτης Αγγουλές,

⁸⁸ Ακατοίκητο νησί στις βόρειες Σποράδες

⁸⁹ Ακατοίκητο νησί στα ανοικτά του Λαυρίου

Ανδρέας Λοΐζος, Πέτρος Ανδριώτης, Κωνστ. Καραμανλής, Νικόλαος Καψάλης και Ματθαίος Καρτοκέφαλος.

Επίσης μετά των ανωτέρω θα δικασθώσιν ερήμην οι φυγοδικούντες Ιωάννης Ψωράκης, Παντ. Πρινιάς, Ιωάννης Καραβόλος, Περικλής Βασιλάκης και Δμ. Καραβόλος.

Λόγω του μεγάλου αριθμού των κατηγορουμένων, υπολογίζεται ότι η δίκη θα διαρκέσει πέραν του δεκαημέρου.

Μάρτυρες κατηγορίας, κληθέντες υπό του κ. Βασιλικού Επιτρόπου του Εκτάκτου Στρατοδικείου και αναχωρήσαντες ήδη εις Αθήνας, πλην του Νομάρχου Χίου κ. Αντ. Σβώκου, του ταγ/χου κ. Παντελίδη και του υπ/γου Ζορμπά, είναι οι κ.κ. [...]

Η Πρόοδος δια του παρακολουθούντος την δίκην διευθυντού της κ. Α. Κουτελάκη, μετά συνεργείου διακεκριμένων αθηναίων συναδέλφων, θα κρατή ενήμερον το Χιακόν κοινόν, δια συνεχών τηλεγραφικών και ταχυδρομικών ανταποκρίσεων, όλων των φάσεων της δραματικής δίκης, η οποία είναι πρωτοφανής δια την νήσον μας και εις όγκον κατηγορουμένων και εις αριθμόν θυμάτων εκ της κακοποιού δράσεως των δικαζομένων.

Στο άρθρο που ακολουθεί διαβάζουμε αναλυτικά το διαμορφωθέν κατηγορητήριο κατά των Χίων αριστερών.

Την πρώτη ημέρα οι στρατοδίκες πάνε καθυστερημένα στην αίθουσα τόσο για να κάμψουν το ηθικό των κατηγορουμένων όσο και να τους απαξιώσουν.

Οι περιγραφές του εκδότη της Προόδου ειδικά στην αρχή του άρθρου όπου σχολιάζει την ψυχολογία των κατηγορουμένων, δείχνει την εμπάθεια και την αντιπαλότητα που το όλο κλίμα ενέπνεε.

Κάποιες κατηγορίες, φυσικά, και όπως ήταν αναμενόμενο, πήραν θέση για να δημιουργήσουν μια εικόνα που το δικαστήριο ήθελε να προβάλλει για τους υπόδικους.(31/7/48)

ΟΙ ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ ΤΗΣ ΧΙΟΥ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΔΙΚΑΖΟΝΤΑΙ ΥΠΟ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΤΟ ΚΑΤΗΓΟΡΗΤΗΡΙΟΝ

[...] Περί την 9^{ην} πρωινήν οι κατηγορούμενοι, συνοδευόμενοι υπό αστυνομικήν δύναμιν μετεφέρθησαν δια δύο καμιονίων εις το Στρατοδικεῖον, φέροντες χειροπέδας ανά δύο κατέλαβον τα εδωλία των, φρουρούμενοι αυστηρώς υπό ανδρών της Αστυνομίας πόλεων.

Βλοσυροί, ανήσυχoi και προσπαθούντες να κρατήσουν την ψυχραιμίαν των οι κατηγορούμενοι, ρίπτουν ερευνητικά βλέμματα προς όλας τας διευθύνσεις, καπνίζουν ακαταπαύστως, με νευρικότητα και συνεννοούνται με τους συνηγόρους των οι οποίοι έχουν ήδη καταλάβη

τας θέσεις των και προετοιμάζονται για να υπερασπίσουν τους πελάτας των. Μεταξύ των συνηγόρων διακρίνομεν τους κ.κ. Αγγ. Τσουκαλάν, Ι. Επιτροπάκη, Μ. Καλλιμασιάν, Ε. Λουλακάκη (πρώην Νομάρχη της Χίου), Σ. Σταματιάδη (πρώην Νομάρχη Χίου), Ι. Σεργάπη, Γ. Ψιλήν, Μ. Δημιτριάδη, την καν Κατίαν Αθανασιάδη και άλλους.

Ο Νομάρχης Χίου κ. Αντ. Σβώκος, ο Ταγματάρχης κ. Εμμ. Παντελίδης, ο Υπομοίραρχος κ. Αλ. Ζορμπάς και οι άλλοι μάρτυρες ευρίσκονται επίσης εντός της αιθούσης. Δειλά – δειλά κάμνουν την εμφάνισιν των και οι μάρτυρες της υπερασπίσεως των αναρχικών, μεταξύ των οποίων πρώτος και καλλίτερος ο Κ. Κουμπιάς.

Η ώρα παρέρχεται και το στρατοδικεῖον δεν προσέρχεται εις την αίθουσαν δια να καταλάβη την έδραν και ν' αρχίσει η δίκη. Δικηγόροι, μάρτυρες και ακροατήριον διερωτώνται που οφείλεται η καθυστέρησης αυτή ενώ η αγωνία των κατηγορουμένων κορυφούται, τοσούτω μάλλον καθ' όσον μέχρις εκείνης της στιγμής ουδέν έχει γνωσθή περί της συνθέσεως του Στρατοδικείου. Το μόνο που εγνώσθη είναι ότι οι Στρατοδίκαι θα προέρχονται από τας μαχομένας εις το μέτωπον μονάδας του Στρατού μας, ποιοι όμως θα είναι, άγνωστον!

Εν τω μεταξύ εγνώσθη το κείμενον του κοινοποιηθέντος εις τους κατηγορούμενους εν κλητηρίου, δια του οποίου ούτοι κατηγορούνται επί παραβάσει των άρθρων 1 και 2 του Γ' Ψηφίσματος, διότι α.) από του Οκτωβρίου 1947 μέχρι και του Μαρτίου 1948 θέλοντες να αποσπάσουν μέρος εκ του όλου της Επικρατείας και να ευκολύνουν τα προς τούτο το τέλος τείνοντα σχέδια, συνώμοσαν και διήγειραν εις στάσιν, κατήρτισαν ενόπλους ομάδας και έλαβον μετοχήν εις τοιαύτας προδοτικές ενώσεις, ήτοι στελέχη και μέλη του Κ.Κ.Ε. και εκτελούντες τας αποφάσεις και διαταγάς της συνελθούσης εις Αθήνας το β' 15μερον Σεπτεμβρίου 1947 ολομελείας της Κεντρικής Επιτροπής του Κ.Κ.Ε., περί αμέσου επεκτάσεως της Επαναστατικής δράσεως εις τας πόλεις και τ' αστικά κέντρα, κατήρτισαν εις τας περιοχάς Ευφημιανών, Βροντάδου, Λαγκάδας, Οινουσσών, Καρδαμύλων και αλλαχού μαχητικές ομάδας και συμμετέσχον εις αυτάς, επωνομαζόμενας "ομάδας στενής αυτοαμύνης" και εξοπλισμένας δι' αυτομάτων και ατομικών όπλων, πιστολίων και περιστρόφων, επιθετικών και αμυντικών χειροβομβίδων, πυρομαχικών και εκρηκτικών υλών, ίνα δι' αυτών εις πρώτην δεδομένην άνωθεν εντολήν προσβάλουν τα σώματα ασφαλείας και τον Στρατόν και τας Αρχάς, καταλάβουν την κυβερνητικήν εξουσίαν και μεταβιβάσουν ταύτην εις τον αρχισυμμορίτην Μάρκο, προς τον σκοπόν της διευκολύνσεως και πραγματοποιήσεως των σχεδίων αυτού περί επιβολής εις την Ελλάδα καμμουνιστικής δικτατορίας και ομού προσχωρήσεως της χώρας εις τον συνασπισμόν των κομμουνιστικών Βαλκανικών χωρών, επί ταυτοχρόνω παραχωρήσει της Ελληνικής Μακεδονίας εις τον Τίτο και της Δυτικής Θράκης εις την Βουλγαρίαν και

β.) Διότι κατήρτισαν τας αυτάς ως άνω ομάδας και συμμετέσχον εις αυτάς επί σκοπώ όπως προσβάλουν δια της βίας τας Αρχάς και τα όργανα της Δημοσίας δυνάμεως και Ασφαλείας, εκτελέσουν αδικήματα κατά της ζωής, σωματικής ακεραιότητος και προσωπικής ελευθερίας, ληστείας και εμπρησμούς διαταράξωσι την κοινωνικήν ελευθερίαν, ελευθερώσουν φυλακισμένους και κρατουμένους διαταγή της Αρχής και ιδία όπως ενεργήσουν ένοπλους επιθέσεις κατ' οργάνων της Χωροφυλακής και του Στρατού, εκτελέσωσι δολοφονίας κατά προσώπων ανηκόντων εις ενόπλους δυνάμεις και εθνικοφρόνων πολιτών, ως επίσης και πράξεις δολίας φθοράς έργων συγκοινωνίας, τηλ/κών ανταποκρίσεων δι' εμπρησμών και ανατινάξεων, των δε ομάδων τούτων ήσαν οι εκ των φυγάδων κατηγορουμένων Β. Μπαρτζώτας, Χ. Κανόνης και Π. Ανδριώτης, οι δε άλλοι απλοί συναίτιοι, υπάρχουσai όμως δι' αυτούς επιβαρυντικάί περιπτώσεις, ηνωμένοι δε ούτοι μετ' άλλων ενόπλων προσέβαλον δια της βίας τας Αρχάς και το όργανα της Δημοσίας Τάξεως, Αγροτικής Ασφάλειας και δημοσίας δυνάμεως, κατά τε την εκτέλεση των καθηκόντων των αλλά και λόγω της ιδιότητός των ως εξής:

Οι Γ. Μαυράκης, Λορ. Κουκούλης μετά των μη συλληφθέντων εισέτι Π. Πρινιά και Ι. Ψωράκη την 4 Δεκεμβρίου 1947 προσέβαλον τους Στρατώνας του Λόχου Χωροφυλακής Χίου.

Οι Δημ. και Ιωάν. Τράτσης, Κ. Ζερβός και Δ. Γεωργούλης, προσέβαλον την υπό τον Ενωμοτάρχη Κ. Αντωνόπουλον ομάδαn κατά την 25^{ην} Ιανουαρίου 1948 όταν αυτή ενήργει εις Κυδιάντα έρευναν εν τη οικία των αδελφών Τράτση προς ανεύρεσιν όπλων.

Οι Δ. Ταναΐνης, Γ. Ξυλάς, Δ. Αρβανιτάκης, μετά των μη συλληφθέντων εισέτι Δ. Ευαγγελινού και Ζ. Σιδερέ, προσέβαλον την 28 Ιανουαρίου 1948 ομάδα Χωροφυλάκων εις Νέννητα.

Οι Δημ. και Ιωάν. Τράτσης, Α. Ξυλάς, Δ. Γεωργούλης, Α. Κοιλεlés, Π. Ντούλος, Μ. Κατσαμπάς, Γ. Ξυλάς, Κ. Πλακωτάρης και Γ. Μαυράκης, μετά των μη συλληφθέντων εισέτι Ζ. Σιδερέ, Κ. Καμπανέλλα, Π. Πρινιά, Γ. Λεοντάρα και Ι. Ψωράκη, προσέβαλον ομάδα Χωροφυλακής εις Λαγκάδα την 28^{ην} προς την 29^{ην} Ιανουαρίου 1948.

Οι Γ. Μαυράκης, Δ. Γεωργούλης, Π. Ντούλος, (ομαδάρχης), Α. Κουλεlés, Δ. Αρβανιτάκης, Δ. και Ι. Τράτσης, Π. Γεωργούλης, Κ. Ζερβός, Μ. Κατσάμπας Α. και Β. Ξυλάς, Ι. Παπουλής, Κ. Πλακωτάρης, μετά των μη συλληφθέντων εισέτι Κ. Καμπανέλλα, Γ. Λεοντάρα, Ζ. Σιδερέ, Ι. Ψωράκη, Π. Πρινιά (καθοδηγητού), και Ι. Κόκκα, επετέθησαν την 9^{ην} Μαρτίου εις Παρπαριάν κατά τμήματος Χωροφυλακής.

Οι Χ. Κανόνης, Στ. Στείρος, Δ. Πλουμής, Δ. Ταναΐνης, Π. Τζιώτης, Γ. Μαυράκης, Φ. Μανάρας, Ι. Οριέττας, Φ. Καβούκας, Σ. Σαρηγιάννης, Στ. Παραδείσης, μετά των μη συλληφθέντων εισέτι Π. Βοργιά, Α.

Καραβόλου, προσέβαλον τμήμα Χωροφυλακής επί του όρους Αίπος την 9^{ην} Μαρτίου 1948.

Οι Γ. Μαυράκης, Χ. Κανόνης, Α. Φραγκάκης, Δ. Ψιακής, μετά των μη συλληφθέντων εισέτι Ν. Βοργιά και Ν. Πρινιά, προσέλαβον τμήμα Χωροφυλακής κατέχον την οικίαν Ξύδα την 18^{ην} Μαρτίου.

Οι Α. Φραγκάκης, Δ. Ψιακής, Σ. Πλακωτάρης, Γ. Κώσταλος, Γ. Τσουκαλάς, Γ. Γιαννούδης, Σ. Κόρμαλος, Ι. Οργιέττας, Ν. Κατσάμπας, Π. Στρατάκης ή Ρούσσοι, προσέβαλον την 5^{ην} μ.μ. της 15^{ης} Μαρτίου τμήμα Χωρ/κής εις Συρριώτισσα.

Οι: ιερεύς Ν. Ξενάκης και άλλοι άγνωστοι προσέβαλον τμήμα Χωρ/κής την 21^{ην} Μαρτίου, άπασας δε τας ανωτέρω πράξεις εξετέλεσαν ως οδηγοί.

Εκ προμελέτης απεφάσισαν και εσκεμμένως εξετέλεσαν ανθρωποκτονίαν οι:

Δημ και Ι. Τσάτσης, Κ. Ζερβός, Δημ. Γεωργούλης, Α. και Γ. Ξυλάς, Α. Κουλελής, Π. Ντούλος, Π. Κατσάμπας, Κ. Πλακωτάρης, Γ. Μαυράκης, κατά των χωροφυλάκων Μαρκ. Μυλωνά και Δ. Φραγκούλη και του υπενωματάρχου Κοντούδη.

Οι Νικ. Ξενάκης και άλλοι άγνωστοι εισέτι τη ανακρίσει, σκοπούντες εκ προμελέτης την 21^{ην} Μαρτίου εν Γρού να εκτελέσουν ανθρωποκτονίαν κατά του ενωματάρχου Ν. Καραγιάννη και χωρ/κος Μπέργου επυροβόλυσαν εναντίων των και τους ετραυμάτισαν εις διάφορα μέρη του σώματος.

Οι Σωτ. Λίναρης, Μιχ. Βατάκης και Φ. Αγγουλές κατηγορούνται ότι εν Χίω και αλλαχού κατά την 30^{ην} Μαρτίου δια των εκδιδομένων παρ' αυτών παρανόμων εντύπων, επεδίωκαν την εφαρμογήν ιδεών εχουσών ως έκδηλον σκοπόν την δια βιαιών μέσων ανατροπήν του πολιτεύματος και του κρατούντος κοινωνικού συστήματος ως και την απόσπασις μέρους εκ της όλης επικρατίας· συντρέχουσι δε βαρείας περιπτώσεις.

Ο Ε. και Α. Αθηναίος ως και η Ειρήνη Ζ. Αθηναίου, κατηγορούνται ότι εν γνώσει και εξ' ιδιοτελείας εδέχθησαν εν τη οικία των τους Μ. Βατάκην και Φωτ. Αγγουλέν τους οποίους απέκρυψαν ως και τα αντικείμενα της εκνόμου πράξεώς τω, ήτοι το εν αυτή λειτουργούν παρανόμως τυπογραφείον.

Ο Γ. Μαύρος κατηγορείται ότι εν γνώσει και εξ' ιδιοτελείας εδέχθη και απέκρυψε εν τη οικία του τους προσβαλόντας την 20^{ην} Ιανουαρίου ομάδα χωρ/κων εις Νέννητα, Ευαγγελινόν, Ταναΐνης, Ξυλάν, Σιδερή, Αρβανιτάκην και λοιπούς.

Αυτά εν πάση συντομία διαλαμβάνει το κατηγορητήριον.

Ολίγον μετα την 11^{ην} π.μ. οι κ.κ. Στρατοδίκαι εισήλθον εις την αίθουσαν και κατέλαβον τας έδρας των και αφού έδωκαν τον

νενομισμένον όρκον, ενώ η φρουρά παρούσiαζεν όπλα, ο Πρόεδρος του Στρατοδικείου κ. Κυρκίδης, εκήρυξε την έναρξιν των εργασιών και ανέβαλλε δια την αύριον την συνέχειαν της δίκης.

A. ΚΟΥΤΕΛΑΚΗΣ

Η δίκη πλέον, στις 2 Αυγούστου, ξεκινά κανονικά με τον Γραμματέα του δικαστηρίου να διαβάζει το πόρισμα του Διευθυντή της Χωροφυλακής Χίου, σύμφωνα με τον οποίο τα πρώτα σπέρματα της ανταρσίας άρχισαν να υφίστανται το καλοκαίρι του 1945, οπότε και γύρισαν στη Χίο γύρω στους 3000 Μεσανατολίτες κρατούμενοι στα σύρματα, από τους οποίους, σύμφωνα πάντα με το πόρισμα, οι 500 απ' αυτούς προσχώρησαν άμεσα στο τοπικό Κ.Κ.Ε. και προσπάθησαν να επιβάλουν τον κομμουνισμό στο νησί.

Προς ενίσχυσή τους ήρθαν από την Ικαρία λαθραία στη Χίο οι Μπαρτζώτας, Κανόνης, Ανδριώτης και άλλοι οκτώ που έως τη στιγμή αυτή παραμένουν άγνωστοι.

Συνεχίζοντας, το πόρισμα αναφέρει ότι ανασυγκροτήθηκαν τα Κ.Ο.Χ.⁹⁰ από τον Οκτώβρη του 1947 και πλέον ο Ανδριώτης ανέλαβε την οργάνωση αντάρτικου, όπως προκύπτει από τις καταθέσεις των Μαυράκη, Χούλη, Μανάρα και άλλων.

Κατόπιν, με πρόταση του Δ. Ευαγγελινού, οι Ανδρέας Λοΐζος και Σιδερής Κουβελάς αντικαταστάθηκαν από τους Ευαγγελινό και Μαυράκη. Όταν ο Μπαρτζώτας έφυγε από τη Χίο και ο Ανδριώτης συνελήφθη, παρέμεινε ο Χαράλαμπος Κανόνης ως περιφερειακός αρχηγός, με πολιτικό καθοδηγητή τον Δ. Ευαγγελινό, τον Γ. Μαυράκη ως αρχηγό του αγώνα και κατέχοντα τα όπλα και τον Δ. Ψιακή ως σύνδεσμο. Συγκροτήθηκαν & Κ.Ο.Χ. σε όλο το νησί και ταυτοχρόνως οικονομική επιτροπή στην οποία μετείχε ο Παπά Ξενάκης.

Το πολιτικό γραφείο καθώς και τον τύπο διηύθυνε ο Σ. Λίναρης ο οποίος ενίσχυε οικονομικά τον αγώνα διαμέσου του Παπά Ξενάκη.

Το πόρισμα, σύμφωνα με τη Πρόοδο της 2^{ας} Αυγούστου 1948 συνεχιζόταν αναφέροντας τις συνθήκες υπό τις οποίες εξερράγη η ανταρσία στη Χίο.

Μετά την ανάγνωσιν του πορίσματος, οι συνήγοροι των κατηγορουμένων Ανδρειώτη και Καραμανλή, ζητούν τον χωρισμόν της δίκης των πελατών των, το δικαστήριο όμως απορρίπτει την αίτησίν των και διατάσσει την πρόοδον της δίκης.

⁹⁰ Κομματική Οργάνωση Χίου

Η Πρόοδος, συνεχίζει με την αναλυτική παράθεση της κατάθεσης του Νομάρχη Αντώνη Σβώκου, ο οποίος μάλιστα ξεκινά λέγοντας ότι η δίκη θα πρέπει να χωριστεί σε τρία μέρη, «την προπαρασκευήν, την εκδηλωσιν και την καταστολήν.»

Στην κατάθεση αυτή γίνονται φανερές πολλές από τις αιτίες που ανάγκασαν τελικά το τοπικό Ε.Α.Μ. να «βγει στο Βουνό» όσο και το ποιος ήταν ο Α. Σβώκος.

Συνεχίζοντας, ο Α. Σβώκος, ο οποίος σημειωτέων κατέθετε επί έξι ώρες, λέγει: «Από του Μαΐου του 1946, αντιμετώπισα τας συνεχείς ενοχλήσεις των τότε οργανώσεων της άκρας αριστεράς. Προσήρχοντο καθημερινώς εις την Νομαρχίαν επιτροπαί και μου υπέβαλαν υπομνήματα. Φυσικά εγώ δεν αντέδρασα δια να δυνηθώ ν' αντιληφθώ τον μηχανισμόν της όλης δράσεών των και όταν κατετοπισθής εκάλεσα 18 εκ των ηγετών της άκρας αριστεράς εις το Γραφείον μου και τους είπα: "ή αναγνωρίζεται το Κράτος και πειθαρχήτε εις αυτό, οπότε και συζητούμεν τα αιτήματά σας, ή δεν αναγνωρίζεται το νόμιμον Κράτος και συνεπώς ουδεμίαν θέσιν έχουν τα υποβληθέντα υπομνήματά σας. Έχετε όμως υπ' όψιν σας, τους προσέθεσα, ότι οιαδήποτε παρεκτροπή σας εκ της νομιμότητος θα παταχθεί, προσέθεσα δε ότι είναι ελεύθεροι να εξυμνούν και να γράφουν υπέρ του Στάλιν, του Δημητρώφ και του Τίτο, αλλά δεν θα τους επιτραπή να παρεκτραπούν (στην πραγματικότητα, όπως μας ενημέρωνε άλλωστε και με άρθρο της η Πρόοδος τους είχε καταστήσει υπεύθυνους για όποια ανωμαλία και αν συνέβαινε στο νομό Χίου).

Εν συνεχεία ο κ. Νομάρχης ανέφερεν ότι ο κομμουνιστικός τύπος, αν και είχε πανθή εις ολόκληρον την Ελλάδα, εις την Χίον εξηκολούθησε να εκδίδεται μέχρι του Νοεμβρίου του 1947, προσέθεσε δε χαρακτηριστικώς ότι μέχρι του Ιανουαρίου του 1948 ουδείς αριστερός συνελήφθη ή εξετοπίσθη (πράγμα που αν μη τι άλλο είναι αναληθές). Η μόνη σύλληψις που έγινε ήτο του Ανδρειώτη και του Καραμανλή. Η Διοίκησις, ετόνισεν ο κ. Νομάρχης, εξήντλησεν όλην της την επιείκειαν.

Αύριον η συνέχεια.

Συνεχίζοντας με την περιγραφή της δίκης από την Πρόοδο, περνάμε στο φύλλο της 3^{ης} Αυγούστου, που κυκλοφορεί με κύριο τίτλο «ΟΙ ΑΝΑΡΧΟΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΑΙ ΧΙΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΕΔΩΛΙΟΝ», όπου συνεχίζεται η περιγραφή της κατάθεσης του Α. Σβώκου με τον ίδιο να κομπορρημονεί για τις επιδόσεις της Διοίκησης και της Αστυνομίας της Νήσου.

[...] η προπαρασκευή της ανταρσίας εν Χίω είχεν οργανωθή επιμελώς. Εν συνεργασία με τας Αστυνομικάς και Δικαστικάς Αρχάς, η Διοίκησις οργάνωσε πλήρες δίκτυον παρακολουθήσεως, από της πλευράς δε αυτής, ενώ οι αναρχικοί πρασεπάθουν να βραχυκυκλώσουν την Διοίκησιν, ευρέθησαν οι ίδιοι βραχυκυκλωμένοι και παρηκολούθουντο

αγρύπνως, παρά την έλλειψιν δε επαρκούς δυνάμεως Χωροφυλάκων, κατωρθώθη να αιφνιδιασθούν αντί να μας αιφνιδιάσουν οι αντάρται. (αν αυτό ήταν όντως έτσι, πως εξηγούνται τα γεγονότα στο αστυνομικό τμήμα Λαγκάδας;)

Συνεχίζοντας, ο Α. Σβώκος λέει ότι τα γεγονότα στη Χίο μπορεί να είχαν σοβαρές επιπλοκές στον εξωτερικό τομέα λόγω της γειτνίασης με την Τουρκία. (πράγμα που προφανώς δεν στέκει καθώς στη Σάμο ο εμφύλιος μαινόταν για πολύ περισσότερο καιρό απ' ότι στη Χίο).

Τον Σεπτέμβριον του 1947 το δίκτυον των πληροφοριών μας ανέφερεν ότι εις την παραλιακήν θέσιν Γρίδια⁹¹ Νεννήτων, απεβιβάσθησαν οι: Μπαρτζώτας, Ανδριώτης, Κανόνης, Βασσάλος, Θανασέκος, Παπαρήγας, με σκοπόν να μεταβούν εις τον αρχισυμμορίτην Μάρκον.

Ο μάρτυς διευκρίνησεν ότι μοναδικός σκοπός του Ανδριώτη ήτο η οργάνωσις της ανταρσίας εν Χίω, δεδομένου ότι ούτος εξήσκει ψυχολογικήν επιρροήν επί των κατηγορουμένων, των οποίων ήτο αρχηγός εις την Μέσσην Ανατολήν κατά την εκδήλωσιν της ανταρσίας που προεκάλεσε την διάλυσιν της 1^{ης} Ταξιαρχίας ης ανηγορεύθει Διοικητής.

Η ΕΚΔΗΛΩΣΙΣ ΤΗΣ ΑΝΤΑΡΣΙΑΣ

Μετά την σύλληψιν του Ανδριώτη παρέμεινεν εις Χίον Ο Κανόνης ως περιφερειακός Αιγαίου και εσυνέχισε πυρετωδώς την προετοιμασίαν δια την εκδήλωσιν της ανταρσίας, η οποία ήρχησε δια του πολυβολισμού των Στρατώνων εκ του υψώματος Κορακάρη. Την επομένην διεδόθη ότι ο πυροβολισμός ήτο τέχνασμα δια να δικαιολογηθή η σύστασις του Λόχου Χωροφυλακής και σια να αποτραπή η δια τέτατρην ήδη φοράν διαταχθείσα μετάθεσις των αξιωματικών κ.κ. Παντελίδη και Ζορμπά.

Ανέφερε περαιτέρω ο κ. Νομάρχης τας εκκλήσεις τας οποίας έκαμε υπέρ της ενότητας και της ησυχίας τόσοσιν προς τον Χιακόν λαόν όσον και προς τους παραπλανηθέντας αναρχικούς, υπεγράμμισε δε την εκπομπήν της 23^{ης} Μαρτίου του ραδιοφωνικού του Μάρκον το οποίον έσπευσε να μεταδώση ότι οι αντάρται κατέλαβον την Χίον, εξετέλεσαν 25 "Μάηδες"⁹² και ότι οι Νομάρχης, Μητροπολίτης και Παντελίδης διεύφυγον εις Τουρκίαν. Τούτο, λέγει ο μάρτυς, συνέπιπτε με τας πληροφορίας μας ότι θα εγένετο επίθεσις κατά της Χίου. Αλλά την προηγουμένην είχαν ανακαλυφθή τα όπλα εις τα Καρδάμυλα και συνεκρούσθη η υπό τον ενωματάρχην Αντωνόπουλον ομάς χωρ/κων μετά

⁹¹ Παραλία στη Νότια Χίο

⁹² Μάηδες αποκαλούνταν οι άνδρες της Μονάδος Ασφαλείας Υπαίθρου

των συμμοριτών εις την Κυδιάνταν οικίαν Τράτση καθ' ην εφονεύθησαν ο Σταμάτιος Τράτσης και ο χωροφύλαξ Μυλωνάς.

Καταθέτει κατόπιν ότι ο Σωτ. Λίναρης προσήλθε κατόπιν προσκλήσεώς του εις το Γραφείον την Διοικήσεως και ότι ο κ. Νομάρχης έκαμε προς αυτόν έκκλησης υπέρ της ενότητος, εκείνος δε ηρκείτο να απαντά ότι δεν γνωρίζει τίποτε απ' αυτά και ότι θέλει να τον αφήσουν ήσυχον. Διευκρινίζει δε απαντών εις ερώτησιν του κ. Προέδρου του Στρατοδικείου ότι εκάλεσε τον Λίναρην εις το γραφείον του, διότι εγνώριζε ότι ασκεί επιρροήν επί των αναρχικών λόγω της στενής επαφής την οποίαν είχεν μετ' αυτών.

Εξέθεσε κατόπιν τα της εκδηλώσεως της ανταρσίας εις Νέννητα και Λαγκάδαν, την επίθεσιν κατά του Αστυνομικού Σταθμού Κουρουνίων και εξήγησε διατί κατετάχθη εις τον Λόχον Χωροφυλάκων άνευ θητείας (δείγμα του μεγέθους της εμπάθειάς του προς την αριστερά). Περιέγραψε τας συνθήκας υφ' ας έγινε η συμπλοκή της Αχλάδας όπου οι αναρχικοί είχαν στήσει ενέδραν δια να αιφνιδιάσουν τους χωροφύλακας και κατέθεσε εις το δικαστήριον μίαν κόκκινη καλύπτρα εξ' εκείνων που φορούσαν οι αναρχικοί.[...]

Ακολούθως, υποστήριξε ότι ο Λίναρης χρηματοδοτούσε τους αντάρτες. Τον Παπά Ξενάκη τον χαρακτήρισε ως ανδρείο και εξιστόρησε τις συνθήκες σύλληψής του. Υπογράμμισε τον φανατισμό του υπευθύνου του ΕΑΜικού τύπου Μιχάλη Βατάκη και δέχτηκε ότι υπάρχουν ελαφρυντικά για τον Φώτη Αγγουλέ, ο οποίος, όπως είπε αν και ποτισμένος με τον Κομμουνισμό, έχει στο βάθος του ανθρωπισμό (δηλαδή εν ολίγοις κομμουνιστής και άνθρωπος δεν πάνε μαζί κατά τον Σβώκο). Για τον Ανδρέα Λοϊζο τόνισε πως η απομάκρυνσή του ήταν προσχηματική καθώς, όπως πιστεύει και σύμφωνα με τις πληροφορίες του, μάζευε χρήματα υπέρ της οργάνωσης. Τον Σωτήρη Λίναρη τον χαρακτήρισε ως τον στρατολόγο και χρηματοδότη της οργάνωσης. Σε ερώτηση δε του Βασιλικού Επιτρόπου για τους κατηγορουμένους τους χαρακτήρισε ως «ευσυνείδητους προδότες» ενώ για τους Σκούφαλον και Γιαννούδην υποστήριξε ότι δεν είχαν πλήρη συναίσθηση των πράξεών τους.

Κατά τη διάρκεια της κατάθεσης του Νομάρχη έλαβαν χώρα διάφορα επεισόδια, «το σημαντικώτερον των οποίων ήτο με τον συνήγορον του Παπά Ξενάκη όστις ήθελησε να κάμη υπαινιγμόν ότι δήθεν ο πελάτης του κατεδιώκετο από τον Μητροπολίτην Χίου και ηναγκάσθη να προσχωρήση εις την παρανομίαν. Ο κ. Νομάρχης κατεξανέστη και διεμαρτυρήθη εντόνως και ο Πρόεδρος αφήρεσε τον λόγον από τον υπερασπιστήν.» (Πρόοδος 4/8/48)

Η δίκη συνεχίζεται και από τα φύλλα της Προόδου που κυκλοφόρησαν στις 5 και 6 Αυγούστου του 1948 διαβάζουμε ότι τα επεισόδια μεταξύ της υπερασπίσεως των μαρτύρων και των κατηγορών είναι πολλά και μάλιστα ο διευθυντής της Προόδου και ανταποκριτής της εφημερίδας στη δίκη, σημειώνει την αξιοθαύμαστη ανεκτικότητα του Βασιλικού Επιτρόπου και του Προέδρου του Στρατοδικείου προς τους στασιαστές.

Τα δημοσιεύματα των δύο ημερών, φιλοξενούν αποκλειστικά την κατάθεση του Παντελίδη.

Ολόκληρος η τρίτη ημέρα της δίκης κατηναλώθη με της εξέτασιν του δευτέρου και ουσιωδεστέρου μάρτυρος κατηγορίας, ταχ/γου Εμμαν. Παντελίδη η οποία διήρκησεν οκτώ περίπου ώρας (!!!) και υπήρξεν αποκαλυπτικότατη, καταπέλτης δε πραγματικός δια τους κατηγορουμένους.

Η ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΤΟΥ κ. ΠΑΝΤΕΛΙΔΗ

[...] ισχυρίστηκε ότι παρακολουθούσε από το 1946 τους επιστρεψάντες μεσανατολίτες, τους οποίους το Κ.Κ.Ε. φρόντισε αμέσως να συμπεριλάβει στους κόλπους του και να ιδρύσει διάφορα συνδικαλιστικά σωματεία στα οποία τους τοποθέτησε. Μέσω αυτών των σωματίων προετοιμαζόταν η εξέγερση.

Το φθινόπωρο του 1945, οργανώθηκε η «αυτοάμυνα», που εκδηλώθηκε με επιθέσεις κατά των οργάνων της χωροφυλακής, την προσβολή του αστυνομικού σταθμού Νεννήτων και άλλες προκλητικές ενέργειες. Το Σεπτέμβριο το Κ.Κ. Χίου θέλησε να εφαρμόσει, σύμφωνα πάντα με τον Παντελίδη, την «μαζική αυτοάμυνα» και για αυτό το σκοπό οργάνωσε δύο ομάδες των 40 ανδρών στο συνοικισμό Βαρβάσι. Οι ομάδες αυτές περιέτρεχαν τους δρόμους του συνοικισμού και τα πέριξ, τραγουδούσαν επαναστατικά τραγούδια, μετέδιδαν επαναστατικά συνθήματα και τηρούσαν προκλητική στάση.

Συνεχίζοντας, αναφέρεται στο επεισόδιο κατά το οποίο αναγκάστηκε να κάνει χρήση του όπλου του, τονίζοντας ότι επιχειρούνταν επίθεση κατά των χωροφυλάκων, η οποία ήταν προσχεδιασμένη.

Το καλοκαίρι του 1946 παρουσιάστηκε μια συγκροτημένη οργάνωση η οποία επιδόθηκε σε σφοδρές επιθέσεις, μέσω του τύπου, κατά των αρχών και σε προπαγάνδα.

Το 1947 ο εαμοκομμουνιστικός τύπος προσέλαβεν ύφος εμφανώς επαναστατικόν και εδέησε να συλληφθή η ηγεσία του Ε.Α.Μ. Το Κομμουνιστικόν Κόμμα ανησυχήσαν τότε, απέστειλεν εις Χίον τον Ανδρειώτην δια να οργανώση την διαφυγήν των κρατουμένων Ικαρίας προς την Χίον και τη συστηματοποίησιν του αγώνος. Την 17^{ην}

Σεπτεμβρίου απεβιβάσθη εις Χίον ο Ανδριώτης και εκρύβη εις Κάμπον, ήρχετο δε εις επαφήν με διάφορα ηγετικά στελέχη καθώς και με μερικούς εκ των επανελθόντων εκ της Μέσης Ανατολής. Την 29^η Σεπτεμβρίου ανεχώρησε εκ Χίου από την θέσιν Τροχίλι εις Ευβοιαν, δι εξοπλισμένον πλοίου, επανήλθε δε εις ίον μετά του Κανόνη και κατέφυγεν εις κεντρικήν "γιάφκαν" ευρισκομένην εις Κάμπον και διευθυνομένην από τον Σ. Λίναρην. Εκείθεν οι Ανδριώτης και Κανότης μεταφέρθησαν και παρέμειναν επί διήμερον εις την οικίαν του Χαράλ. Βασιλειάδη εις την Πτωχήν Προκυμαίαν.

Την 27^η Οκτωβρίου ο Ανδριώτης επέστρεψεν εις γιάφκαν Κάμπου και την εσπέραν της 31^{ης} ιδίου, περί ώραν 8:30 μ.μ. συνελήφθη υπό του μάρτυρος, ο οποίος ανέφερε σχετικώς ότι όταν συνέλαβε τον Ανδριώτην ούτος απέκρυψε την πραγματικήν ταυτότητά του και παρουσίασε πλαστήν τοιαύτην με το όνομα Αγγελικούσης. Εν τέλει μετά πολλάς περιστροφάς ωμολόγησε ότι ήτο ο Ανδριώτης και ισχυρίσθη ότι ήλθε εις Χίον προτιθέμενος να μεταβή εις Αθήνας διά τους γάμους της Αδελφής του! Ο κ. Παντελίδης προσέθεσεν ότι κατά την μεταφοράν του εις την πόλιν ο συλληφθής προσεπάθησε ν' αποδράση, αλλά δεν το επέτυχε, εξήγησε δε ότι παρά τας πληροφορίας τας οποίας είχαν αι Αρχαί δια την δράσιν του Ανδριώτη περιωρίσθησαν εις τον εκτοπισμόν του, δια να μη δώσουν υπόνοιαν εις τους κομμουνιστάς και δυσχερανθή η παρακολούθησις του Κανόνη.

Συνεχίζοντας ο μάρτυρας κατέθεσε ότι την νύχτα της 29^{ης} Σεπτεμβρίου στις 11 η ώρα έγινε σε μία οικία κοντά στο χωράφι της Μαρίας Τσατσαρώνη μία συγκέντρωση στην οποία έλαβαν μέρος οι Μαυράκης, Κανόνης, Στείρος, Ψιακής, Πλακωτάρης, Κόκας και άλλοι οι οποίοι ανέλαβαν, μετά από εντολή της Περιφερειακής Επιτροπής, να συγκροτήσουν συμμορία. Στη συγκέντρωση αυτή αποφασίσθηκε η καθαίρεση της παλιάς ηγεσίας και η αντικατάστασή της.

Από τα τέλη του Σεπτεμβρη η οργάνωση άρχισε να οργανώνει την ανταρσία με διανομές όπλων και συγκρότηση κατά τόπους συμμοριών. «Ιδρύθησαν 4 ΚΟΒ εντός της πόλεως, επί κεφαλής των οποίων ετέθησαν εις το εν ο Στυλ. Κούρπας και εις το έτερον της Ευαγγελιστρίας ο Παπά Ξενάκης. Επί κεφαλής ΚΟΒ ευρίσκοντο επίσης οι Πλακωτάρης και Ζερβός ως και ο Καραμανλής δια το ΚΟΒ⁹³ Οινουσσών.»

Η ανταρσία εκδηλώθηκε το απόγευμα της 4^{ης} Δεκεμβρίου με πολυβολισμό του κτιρίου «των Στρατώνων του Λόχου Χωρ/κης από ομάδα εκ των εν παρανομία ευρισκομένων, αποτελουμένην εκ των Μαυράκη, Ψωράκη, Βοργιά, Κρητικού, Μπουρνιά και άλλων.»

⁹³ Κομματική Οργάνωση Βάσης

Στη Βόρεια Χίο είχε δοθεί το σύνθημα της ανταρσίας από τις 25 Ιανουαρίου. Εμείς, όπως είπε ο Παντελίδης, το γνωρίζαμε και μεταβήκαμε στα Καρδάμυλα με δύναμη χωροφυλακής, και αφού διενεργήσαμε έρευνα ανακαλύψαμε κρυμμένα όπλα και πυρομαχικά. Την ίδια έρευνα στάλθηκε με σκοπό να ενεργήσει και στην Κυδιάντα ομάδα χωροφυλάκων υπό τον Αντωνόπουλο και η οποία συνεπλάκη με αντάρτες έξω από την οικία Τράτση, όπου σκοτώθηκε ο χωροφύλακας Μυλωνάς και ο στασιαστής Σταμάτης Τράτσης. Την επόμενη μέρα συνελήφθησαν οι Κουνούπας και Φερεντίνος οι οποίοι αποκάλυψαν τη δράση της ομάδας των αναρχικών.

Στη συνέχεια κατέθεσε ότι ομάδα που κατερχόταν από τα Νένητα προς τον Κάμπο διανυκτέρευσε στο εργοστάσιο του Γ. Μαύρου και στις 10 Φλεβάρη σε συγκέντρωση στον Κάμπο αποφασίσθηκε η μετάβαση συμμορίας στα Βορειόχωρα. Η ομάδα εξοπλίστηκε και μετέβη στη Λαγκάδα όπου προσέβαλε τον Αστυνομικό Σταθμό και την οικία του προέδρου της Κοινότητας. Από εκεί κινήθηκε προς την Παρπαριά και μετά προς τα Κουρούνια όπου λεηλάτησε και έκαψε τον Αστυνομικό Σταθμό. Μετά ξαναεμφανίστηκε στα Νεννητούρια όπου έκοψε τα τηλεφωνικά καλώδια και ξαναγύρισε στην Παρπαριά. Εκεί συνεπλάκη με 5 χωροφύλακες και σκοτώθηκαν οι συμμορίτες Σιδερής και Κουλεlés και τραυματίστηκε ο Παπούλης. Έπειτα πήγαν στην οικία Ξύδα στην πόλη της Χίου όπου κατέστρωναν σχέδιο για επίθεση εναντίον αυτής. Το σχέδιο είχε ως εξής: Η ομάδα υπό τον Μαράκη θα επιτίθετο εναντίον του Αστυνομικού Σταθμού Αγίου Γεωργίου για να απασχολήσει την δύναμη των χωροφυλάκων, ενώ άλλη ομάδα υπό τον καπετάν Αρχιμήδη θα προσέβαλε την πόλη. Για να προλάβουμε αυτή την επίθεση προσβάλαμε την οικία Λυκιαρδόπουλου εντός της οποίας ήταν συγκεντρωμένοι οι αναρχικοί. Το αποτέλεσμα ήταν συντριπτικό για την ομάδα των αναρχικών και έτσι άρχισε η διαρροή τους. Ακολούθησε η εξόντωση του Ευαγγελινού, η σύλληψη του Παπά Ξενάκη, η παράδοση του Μαυράκη, η εξόντωση του Κανόνη και η ανακάλυψη του παράνομου τυπογραφείου.

Σε ερώτηση του Προέδρου ο Παντελίδης απάντησε πως η δράση των κατηγορουμένων είχε σχέση με το κίνημα του Μάρκου.

Για καθέναν από τους κατηγορουμένους για ανταρσία ο Παντελίδης είπε: Για τον Σωτ. Λίναρη είπε ότι ήταν ο κυριότερος μοχλός της ανταρσίας, χρηματοδότης, στρατολόγος και υπεύθυνος της οικονομικής επιτροπής. Για τον Ανδρέα Λοϊζο είπε ότι ήταν ο οικονομικός υπεύθυνος του Κ.Κ. και καθαιρέθηκε μόνο φαινομενικά από την ηγεσία του Ε.Α.Μ.. Για τον Γιώργη Μαυράκη ότι ήταν αρχηγός της ΟΠΛΑ και αποθηκάριος του οπλισμού. Για τον Αδ. Γεωργούλη ότι ήταν γραμματέας της ΚΟΒ Λαγκάδας και ότι είχε ανάμιξη σε όλες τις εκδηλώσεις της ανταρσίας. Για τον Π. Γεωργούλη ότι ήταν καθοδηγητής των μαχών στα Κουρούνια, Λαγκάδα και Κάμπο. Για τον Κατσαμπά ότι έδρασε στη συμμορία Βορείου

Χίου μαζί με τον Πλακωτάρη Αρβανιτάκη και Ξυλά. Για τον Παπούλη ότι ήταν ο οδηγός της συμμορίας στα Βορειόχωρα και ότι συμμετείχε στη συμπλοκή στην Παρπαριά όπου και τραυματίστηκε. Για τον Δημήτρη Ψιακή πως ήταν επιτελής πληροφοριών Κεντρικής Επιτροπής και ότι συμμετείχε στη συμπλοκή της Συριώτισσας. Για τον Πλακωτάρη πως ήταν υπεύθυνος της Περιφερειακής Επιτροπής και συμμετείχε στη συμμορία του Καπετάν Αρχιμήδη. Επεσήμανε επίσης πως ήταν σε επαφή με τον Καλαμπόκα ο οποίος εφονεύθει από τους Γερμανούς μετά από προδοσία από το Ε.Α.Μ. Για τον Κουκούλη πως ήταν αποθηκάριος όπλων και πως το σπίτι του ήταν η κεντρική «γιάφκα». Για τον Πανέρη ότι ήταν υποψήφιος βουλευτής Χίου του Κ.Κ.Ε. και τομεάρχης Βασιλειώνικου. Για τον Φιρίππη ότι ήταν τομεάρχης Ζυφιά-Αγίου Γεωργίου. Για το Βατάκη ότι ήταν ο συντάκτης της ύλης του παράνομου *Πρωτοπόρου*, ο δε Φώτης Αγγουλές τυπογράφος στο παράνομο τυπογραφείο. Για τον Κόκκα είπε πως ήταν μέλος της ΚΟΒ Βροντάδου και δεν έλαβε μέρος στις συμπλοκές. Για τον Χούλη ότι ήταν υπεύθυνος της ΚΟΒ Βροντάδου, τροφοδότης συμμοριτών και αποθηκάριος. Δεν έλαβε μέρος στις συμπλοκές. Για το Στείρο πως ήταν ηγετικό στέλεχος πριν και μετά την ανταρσία και έλαβε μέρος στη συμπλοκή της Αχλάδας. Για τον Οργιέττα ότι μετείχε στις συμπλοκές Λαγκάδας και Συριώτισσας, ενώ για τους Πλουμή, Δ. Ταναΐνη, Τζιώτη, Μωράκη, Μανάρα, Καβούκα και Σαριάνη ότι μετείχαν στη συμπλοκή της Αχλάδας μαζί με τον Παραδείση ο οποίος μετά τη σύλληψή του έδειξε μεταμέλεια. Για το Σκούφαλο ότι δεν μετείχε σε συμπλοκές αλλά ότι οδήγησε τη συμμορία του Βοργιά. Για τον Φραγκάκη ότι υπήρξε αρχηγός συμμορίας που εξοντώθηκε στις 10 Μαΐου ενώ ετοιμαζόταν να προσβάλει τον Αστυνομικό Σταθμό Θυμιανών. Για τους Κώσταλο και Τσουκαλά ότι μετείχαν στη μάχη της Συριώτισσας. Για τον Κόρμαλο ότι ήταν υπασπιστής του Ευαγγελινού και κυκλοφορούσε ένοπλος στον Κάμπο συλλέγοντας τρόφιμα για τους συμμορίτες. Ο Γιαννούδης, είπε, ότι στρατολογήθηκε απ' τον Μαυράκη. Για τον Ταναΐνη, ότι ήταν υπεύθυνος του τμήματος Νενήτων και συμμετείχε στην επίθεση κατά Νενητουρίων. Για τον Μιχαλιάδη, υποστήριξε, ότι ήταν υπεύθυνος Καλλιμασιάς και μετείχε συνεχώς στις συμμορίες. Ο Εύδας ήταν υπεύθυνος περιθάλψεως των ανταρτών ενώ οι αδελφοί Αθηναίου παρασύρθηκαν από την αδελφή τους που ήταν προϊσταμένη του Γυναικείου Τμήματος Βροντάδου. Για τον Καψάλη ότι ήταν μέλος της Περιφερειακής Επιτροπής και συνέλεγε εράνους. Ο Μαύρος πως ήταν γραμματέας του Α.Κ.Ε. και μέλος της Νομαρχιακής Επιτροπής του Ε.Α.Μ.. Ο παπά Ξενάκης ήταν στασιαστής στη Μέση Ανατολή όπου και καταδικάστηκε σε τριετή φυλάκιση. Είναι φανατικός κομμουνιστής, υπήρξε γραμματέας της ΚΟΒ Ευαγγελιστριάς, ενίσχυε οικονομικά τους συμμορίτες, εντάχθηκε σε συμμορία και εξοπλίστηκε με τόμικαν. Κατά τη σύλληψή του φορούσε πολιτική

ενδυμασία και περιβραχιόνιο που έγραφε με κόκκινα γράμματα «Ε.Λ.Α.Σ.»

Η πέμπτη μέρα της δίκης, που περιγράφεται στη Πρόοδο της 6^{ης} και της 7^{ης} Αυγούστου 1948, αναλύσκεται με την εξέταση μαρτύρων κατηγορίας, κυρίως χωροφυλάκων, καθώς και του Προέδρου της Κοινότητας Παρπαριάς και με ερωτήσεις των συνηγόρων υπεράσπισης.

Σε γενικές γραμμές οι χωροφύλακες δεν προσθέτουν κάτι νεότερο την δικογραφία με εξαίρεση τον Αντωνόπουλο που ήταν αυτός ο οποίος εισέβαλε στην οικία Τράτση. Στην κατάθεσή του έχουμε την ακριβή περιγραφή των τεκταινόμενων κατά τη έφοδο.

Οι μάρτυρες υπερασπίσεως καταθέτουν μεταξύ άλλων ότι οι αδερφοί Γεωργούλη ήταν στο σπίτι τους κατά τη μάχη της Κυδιάντας, όπως και ότι οι αδερφοί Τράτση κατά την ίδια μάχη παρευρίσκονταν σε γάμο, για τον Αρβανιτάκη ότι έχει καταθέσει δήλωση μετανοίας, για τον Σωτήρη Λίναρη, ο Ισίδωρος Μαυριδόγλου λέγει ότι τον γνωρίζει καλά και πως είναι μεγάλος πατριώτης, άρα δεν θα μπορούσε να μετάσχει σε τέτοιες ενέργειες για τις οποίες κατηγορείται καθώς και ότι, σε απάντηση ερωτήσεως του Βασιλ. Επιτρ. για τα περιουσιακά στοιχεία του Λίναρη, οι Γερμανοί είχαν λεηλατήσει το σπίτι του και το οδοντιατρείο του. Ο ίδιος μάρτυρας απάντα σε ερώτηση ότι έβλεπε συχνά τους Μαυράκη και Παπά Ξενάκη στο οδοντιατρείο του Λίναρη. Ο Μιχ. Στυλ. Σίμος, απαντά για τον Βατάκη, πως γνωρίζει ότι είναι ήπιος άνθρωπος και για τον Αγγουλέ πως είναι ποιητής. «[...]Μετά την εξέτασιν μερικών άλλων μαρτύρων υπερασπίσεως οι οποίοι ουδέν το αξιόλογον καταθέτουν περατούνται η εξέτασις των ματρώρων.[...]» (Πρόοδος 7/8/48)

Η κατάθεση Ζορμπά δημοσιεύεται καθυστερημένα στην Πρόοδο της 12^{ης} Αυγούστου 1948 λόγω προβλήματος στην αλληλογραφία. Δεν αλλάζει η βασική γραμμή πλεύσης που χάραξε ο Παντελίδης και που επιβαλλόταν από τη δικογραφία.

Ο μάρτυρας κατηγορίας υπομοίραρχος Αλεξ. Ζορμπάς κατέθεσε αμέσως μετά τον Παντελίδη και είπε ότι το Ε.Α.Μ. Χίου αρχικώς οργανώθηκε από τους Λοϊζο, Ευαγγελινό, Αμύγδαλο και Κουβελά υπό την ηγεσία του Σωτήρη Λίναρη. Κατόπιν εξιστόρησε τους τρόπους λειτουργίας του τοπικού Ε.Α.Μ. και υποστήριξε πως η κεντρική διοίκηση του Κ.Κ. μη μπορώντας να δεχτή την επικρατούσα ηρεμία στη Χίο, προέβη σε αντικατάσταση της τοπικής ηγεσίας το Σεπτέμβριο του 1947. Σε ερώτηση του προέδρου για το τι συμφέρον είχε το Κ.Κ.Ε. να επεκτείνει την ανταρσία στη Χίο ο μάρτυρας απάντησε, πως η Χίος θα αποτελούσε το διαμετακομιστικό κέντρο πληροφοριών, το οποίο εκμεταλλευόμενη η Ασφάλεια έφθασε στη γρήγορη καταστολή της ανταρσίας.

Συνεχίζοντας εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους δεν κατεδιώχθησαν εξ' αρχής οι αντάρτες, καθώς ήθελαν να έχουν πλήρη τον κατάλογο των επιβαρυντικών στοιχείων. Υποστήριξε δε ότι η καθαίρεση

της παλιάς επιτροπής ήταν προσχηματική για να μη παρακολουθούνται οι καθαιρεθέντες.

Υποστήριξε πως οι καθαιρεθέντες αντικαταστάθηκαν από τους Βορηά, Ψωράκη, Μαυράκη, Ψιακή, Στείρο, Τζανετή και Καραμανλή.

Ερωτηθείς για τους λόγους που έγινε η επίθεση στον στρατώνα, απάντησε πως ο προφανής σκοπός ήταν ο εκφοβισμός των κατατασσόμενων στον λόχο των άνευ θητείας χωροφυλάκων.

Περιέγραψε κατόπιν το γιατί δεν μετέβη στη Λαγκάδα για να βοηθήσει τον Αντωνόπουλο και υποστήριξε ότι οι αντάρτες που διενήργησαν την επίθεση ήταν 17. Έπειτα η συμμορία μετέβη στη Βόρεια Χίο με την ελπίδα να ιδρύσει μία «ελεύθερη Βόρεια Χίο». Μετά απ' αυτό θα επιτίθεντο στη πόλη.

Ακολουθώς εξέθεσε την γνώμη του για τους κατηγορουμένους.

Εξετάζοντας τις καταθέσεις των κατηγορουμένων όπως αυτές εμφανίζονται στην Πρόοδο της 8^{ης} Αυγούστου, διαβάζουμε πως: [...] κατά τη διάρκεια της ώρου σημερινής συνεδρίασεως απελογήθησαν οι Γ. Μαυράκης, Γ. Ντούλος και Δημ. Τράτσης, αι απολογίαι των οποίων δεν διέφεραν κατά βάσιν· εξαίρεσιν απετέλεσεν η απολογία του Ντούλου, ο οποίος προσεπάθησε να φανή ειλικρινής εις την απολογίαν του, άφηκεν όμως πολλά σκοτεινά σημεία. Το κυριώτερον χαρακτηριστικόν των σημερινών απολογιών είναι ότι και οι τέσσαρες απολογηθέντες τροποποιούν τας εγγράφους απολογίας των, ιδίως εις ότι αφορά τον ρόλον που έπαιξεν κατά τη διάρκειαν της ανταρσίας ο Μαυράκης, τον οποίον εμφανίζουν ως κοινόν συμμορίτην και όχι ως αρχηγόν, όπως αρχικώς κατέθεσαν επερίπτουν δε όλας τας ευθύνas δια την εκδήλωσιν και την διεύθυνσιν της ανταρσίας εις τους τρεις απόντας, Ευαγγελινόν, Βορηάν και Πρινιάν.

Ο Γ. Μαυράκης εις την απολογίαν του η οποία διήρκεσε τρεις ολόκληρους ώρας, απηρνήθη τον κομμουνισμόν, εχαρκτήρισε ως "αντεθνικόν" τον αγώνα των συμμοριτών του Μάρκου⁹⁴ και εκδήλωσεν ότι δέχεται να στείλει επιστολή προς τους Ψωράκην και λοιπούς και να τους εκθέσει "το μέγεθος της πλάνης εις την οποίαν ευρίσκονται"!

Ο Ντούλος απολογούμενος διεκήρυξε χαρακτηριστικώς: "Με είχε τυφλώση η κομμουνιστική προπαγάνδα· τώρα βλέπω!..." Και αυτός ακόμη ο Δημ. Τράτσης εις την απολογία του άφηκε να φανή η απογοήτευσίς του δια την ηγεσίαν της ανταρσίας και ισχυρίσθη ότι έβγη εις τα βουνά διότι ήκουσε ότι καταδιώκετο και ότι θα συλλαμβάνετο υπό της αστυνομίας.[...]

«Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ Γ. ΜΑΥΡΑΚΗ»

Όταν ο Γιώργης Μαυράκης εκλήθη σε απολογία άρχισε να εξιστορεί την παρουσία του στον Ελληνοϊταλικό πόλεμο και τόνισε ότι έλαβε παράσημο

⁹⁴ Εννοεί το Μάρκο Βαφειάδη αρχηγό του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδος

ανδρείας. Συνέχισε μιλώντας για την επιστροφή του στη Χίο μετά την κατάρρευση του μετώπου και τη συνεργασία του, για το καλό της Πατρίδας με τους Καλαμπόκα, Παλιατσάρα και για τις σχέσεις του με τη βάση της Αγρελιάς. Αρνήθηκε δε ότι ήταν αποθηκάριος όπλων τόσο κατά την κατοχή όσο και κατά την απελευθέρωση.

Σε ερώτηση του Προέδρου περί των γεγονότων της Μέσης Ανατολής ο κατηγορούμενος απάντησε ότι υπεύθυνος της διάλυσης ήταν ο κομμουνισμός με τον οποίον δεν έχει ουδεμία σχέση. Συνεχίζοντας, λέει ακόμα πως όταν έφτασαν στη Χίο ο γεν. διοικητής κ. Μπουρδάρας και κατόπιν ο κ. Σταματιάδης ως νομάρχης, παρέδωσε την εξουσία και επέστρεψε στην εργασία του στο λιμάνι, όπου και εξελέγη πρόεδρος των λιμενεργατών, αλλά εξαναγκάστηκε σε παραίτηση λόγω του ότι ήταν αριστερός. Για τα γεγονότα στο Βαρβάσι, όπου σκοτώθηκε ο αδελφός του λέγει ότι το εκμεταλλεύτηκε ο Ευαγγελινός για να τον κρατά συνεχώς σε εκνευρισμό. Αρνείται ότι έβαλε με πολυβόλο κατά των Στρατώνων και ότι ήταν ο καπετάν Αράρης. Για τα γεγονότα στην Κυδιάντα είπε ότι τότε βρισκόταν στο Γάλλαρος⁹⁵ στην οικία Τσατσαρώνη και πως πληροφορήθηκε μια μέρα μετά ότι ήταν αρχηγός της επίθεσης στην Κυδιάντα. Εισ τη οικία Ξύδα τον προέτρεψε να πάει ο Μιχ. Βορηάς όπου και βρήκε τον Ευαγγελινό με δέκα ενόπλους και απ' αυτόν έμαθε ότι καταδιώκεται από την αστυνομία. Με το φόβο της σύλληψης βγήκε στο βουνό. Από 'κεί μετέβη στο Βροντάδο όπου εξοπλίστηκε από τον Ευαγγελινό. Έμαθε ότι θα γινόταν ένα «ακτίφ» στο οποίο έλαβε μέρος. Σε αυτό μίλησαν οι Ευαγγελινός και Κανόνης ενώ το παρόν έδωσαν περί τα 25-30 άτομα.

Σχετικά με τον οπλισμό, αναφέρει πως διενεμήθη από τους Ευαγγελινό και Βορηά και πως οπλισμένη πια η ομάδα κινήθηκε προς τα Επανάχωρα. (Πρόοδος 9/8/48)

Η κατάθεση του Μαυράκη συνεχίζεται στο επόμενο φύλλο της Προόδου (10/8/48) το οποίο έχει ως υπότιτλο «ΗΡΧΙΣΑΝ ΝΑ ΑΠΟΛΟΓΟΥΝΤΑΙ ΔΙΑ ΤΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ». Εκθέτει τα γεγονότα της Παρπαριάς και υποστηρίζει πως πιεζόμενος απ' τον Πρινιά παρέμενε στη παρανομία. Έτσι τον ακολούθησε στον Κάμπο με σκοπό να εκθέσει τα καθέκαστα στον Ευαγγελινό. Ο τελευταίος, σε μεταξύ τους συζήτηση, του είπε «Βλέπεις τι κατάστασιν εδημιουργήσαμεν;». Κατόπιν κρύφτηκε σ' ένα χωράφι φοβούμενος να παραδοθεί όμως όταν έμαθε για το φόνό του Ευαγγελινού τότε παρεδόθη.

Σε ερώτηση του Προέδρου του δικαστηρίου για το πού εύρισκαν τα όπλα, απάντησε ότι τα έφερναν απ' την Αγρελία κατά την κατοχή και τα έκρυβαν, όμως πίστευε ότι το 1944-'45 είχαν παραδοθεί στις αρχές.

⁹⁵ Ορεινή περιοχή της Χίου

Τέλος λέγει ότι θεωρεί καταστρεπτικό τον αγώνα των συμμοριτών και πως ο ίδιος δεν είναι κομμουνιστής. Ακόμη, δέχεται να στείλει επιστολή προς τον Ψωράκη και τους άλλους με σκοπό να τους εκθέσει το μέγεθος της πλάνης τους.

«ΑΠΟΛΟΓΕΙΤΑΙ Ο Α. ΓΕΩΡΓΟΥΛΗΣ»

Ο Αδαμάντιος Γεωργούλης στην κατάθεσή του ισχυρίστηκε ότι κατά τα γεγονότα της Κυδιάντας βρισκόταν στο σπίτι του και κρύφτηκε απ' το φόβο μην συλληφθεί καθώς δημοσιεύματα τον ήθελαν μέλος της συμμορίας· κατόπιν ισχυρίστηκε ότι βγήκε στο βουνό γιατί οι χωροφύλακες του κατέστρεψαν το κτήμα. Εκεί συναντήθηκε με τον Δημ. Τράτση και τον Λεοντάρα με τους οποίους κρύφτηκε σε μια μάνδρα από όπου τους πήρε ο Βορηάς μαζί του. Ύστερα από μερικές μέρες ήρθε ο Μαυράκης με 12 οπλισμένους και κατόπιν ο Βορηάς ο οποίος τους έφερε όπλα.

Απαντώντας σε ερώτηση του Προέδρου του Δικαστηρίου λέει ότι ο Πρινιάς ορίστηκε πολιτικός καθοδηγητής, ο δε Μαυράκης αρχηγός της συμμορίας, θέση την οποία ο τελευταίος δεν δέχθηκε. Κατόπιν αφηγείται τα γεγονότα της Παρπαριάς.

«ΚΑΙ Ο ΝΤΟΥΛΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΚΕ»

Ο κατηγορούμενος Ντούλος άρχισε την απολογία του με αποκήρυξη του Μάρκου και του ΚΚΕ διότι, όπως λέει τώρα που φυλακίσθηκε αντελήφθη τις ευθύνες που το κομμουνιστικό κόμμα φέρει για την κατάσταση στην Ελλάδα.

Υποστηρίζει ότι στην ανταρσία παρασύρθηκε απ' το Μιχαλιάδη και εξοπλίστηκε από τον Ευαγγελινό. Για την ομιλία (ακτιφ) του Βροντάδου υποστηρίζει ότι τους μίλησαν οι Μαυράκης και Πρινιάς. Συνεχίζει εξιστορώντας τα γεγονότα της Λαγκάδας και την μετακίνηση της συμμορίας στα Επανώχωρα και τέλος την επίθεση της χωροφυλακής στην οικία Ξύδα όπου και αναγκάστηκε να παραδοθεί. Καταλήγει λέγοντας «*Ημουν τυφλός, τώρα βλέπω...*».

«Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜ. ΤΡΑΤΣΗ»

Κατά την απολογία του ο Δημ. Τράτσης υποστήριξε ότι τη νύχτα της συμπλοκής στην Κυδιάντα αυτός και η αδελφή του ήταν σε ένα γάμο στη Συκιάδα όπου παρέμεινε μέχρι την 3^η πρωινή. Τα ξημερώματα κτύπησε την πόρτα του σπιτιού του η χωροφυλακή και τον προσκάλεσε να βγει έξω. Ο μικρός του αδελφός διέφυγε από το παράθυρο ενώ εκείνος έφυγε στο βουνό. Εκεί έμαθε ότι ο αδελφός του Σταμάτης δολοφονήθηκε και η

μητέρα του ξυλοκοπήθηκε. Γύρισε κρυφά στο χωριό και όταν διαπίστωσε ότι αυτά ίσχυαν επανήλθε στο βουνό όπου συνάντησε το Γεωργούλη και Λεοντάρα οι οποίοι τον ενημέρωσαν ότι καταζητείται. Κατόπιν συνάντησε τον Βορηά ο οποίος του εξέθεσε την κατάσταση και του είπε ότι πρέπει να περάσει στην παρανομία.

Ο κατηγορούμενος ομολόγησε ότι έρριξε δύο με τρεις δυναμίτες κατά της χωροφυλακής στην οικία Ξύδα. Ερωτηθείς σχετικά με τον Μάρκο⁹⁶ απήντησε ότι «δεν γνωρίζει τέτοια πράγματα».

⁹⁶ Μάρκος Βαφειάδης ηγετικό στέλεχος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας (γεννήθηκε στη Θεοδοσιούπολη Μικρός Ασίας το 1906. Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή κατέφυγε στη Θεσσαλονίκη και στην Καβάλα, από το 1928 όμως εγκαταστάθηκε στη Θεσσαλονίκη και έγινε μέλος της Ομοσπονδίας Κομμουνιστικών Νεολαίων Ελλάδας (ΟΚΝΕ. Το 1932 καταδικάστηκε σε φυλάκιση και εξορία για τη δράση του, αλλά μετά την Αποφυλάκιση του (Οκτώβριος 1933) εργάστηκε ως καθοδηγητής στην Πελοπόννησο, την Ήπειρο και τη Μακεδονία. Στις παραμονές της δικτατορίας της 4ης Αυγούστου εκτοπίστηκε στον Άγιο Ευστράτιο, απ' όπου απέδρασε στο τέλος του ίδιου μήνα. Από το καλοκαίρι του 1937 εργάστηκε ως καθοδηγητής στην Κρήτη και υπήρξε πρωτεργάτης της εξέγερσης των Χανίων εναντίον του δικτατορικού καθεστώτος (28 Ιουλίου 1938). Επιστρέφοντας μετά την αποτυχία της εξέγερσης στην Αθήνα, συνελήφθη και φυλακίστηκε στην Ακροναυπλία, απ' όπου εκτοπίστηκε στη Γαύδο. Τον Μάιο του 1941 δραπέτευσε και συνέχισε τη δράση του στη γερμανοκρατούμενη Κρήτη, και στη συνέχεια στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Το 1942 εκλέχθηκε μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος και ορίστηκε υπεύθυνος του ΕΛΑΣ Μακεδονίας. Τον Μάιο του 1944 εκλέχθηκε εθνοσύμβουλος Θεσσαλονίκης για τη συνέλευση των Κορυσχάδων, στην οποία όμως δεν έλαβε μέρος. Τον Νοέμβριο του 1944 διαφώνησε με τον Άρη Βελουχιώτη, που πρότεινε να ετοιμαστεί ο ΕΛΑΣ για σύγκρουση με τους Άγγλους, και κατά τα Δεκεμβριανά ο ΕΛΑΣ Μακεδονίας δεν συγκρούστηκε με τα βρετανικά στρατεύματα. Διαφώνησε επίσης τον Φεβρουάριο του 1946 με τον γενικό γραμματέα του Κομμουνιστικού Κόμματος Νίκο Ζαχαριάδη, ο οποίος πρότεινε ένοπλη αναμέτρηση, τον Ιούλιο όμως του 1946 ο Ζαχαριάδης τον όρισε αρχηγό των ανταρτικών ομάδων που είχαν καταφύγει στα βουνά. Τον Οκτώβριο του 1946, όταν ιδρύθηκε το Γενικό Στρατηγείο του «Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας», ο Βαφειάδης ανέλαβε την ηγεσία του και τον Δεκέμβριο του 1947 ονομάστηκε πρωθυπουργός και υπουργός Στρατιωτικών της «Προσωρινής Δημοκρατικής Κυβέρνησης». Η διαφωνία του με τον Ζαχαριάδη σε ζητήματα τακτικής οδήγησε στην απομάκρυνση του από τις ηγετικές θέσεις τον Αύγουστο του 1948, και τον Ιανουάριο του 1949 καθαιρέθηκε από όλα τα αξιώματα. Τον Οκτώβριο του 1950, με απόφαση της 3ης Συνδιάσκεψης του ΚΚΕ, διαγράφηκε από μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, ενώ βρισκόταν απομονωμένος στη Σοβιετική Ένωση, αλλά τον Φεβρουάριο του 1957 εκλέχθηκε μέλος του Πολιτικού Γραφείου της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος. Νέες διαφωνίες του Βαφειάδη με την

Την επόμενη μέρα καλείται σε απολογία ο Ιωάννης Τράτσης, ο οποίος λέγει ότι ο δολοφονηθείς αδελφός του ήταν αριστερός και είχε ορισθεί εκπρόσωπος της ΟΕΝΟ. Η συνέχεια της κατάθεσής του είναι όμοια με του αδελφού του και στην ερώτηση πως βλέπει την ανταρσία του Μάρκου, απαντά: «Παίρνω παράδειγμα από ότι συνέβει στο δικό μου σπίτι».

«ΔΕΝ ΗΤΟ... ΚΑΠΕΤΑΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ...»

Ο κατηγορούμενος Κ. Ζερβός αρνήθηκε ότι ήταν ο «καπετάν Αποστόλης», ισχυρίστηκε δε πως βγήκε στην παρανομία γιατί φοβήθηκε πως τον υποψιάζονταν για τα γεγονότα της Λαγκάδας. Ερωτηθείς για το πως βλέπει την ανταρσία του Μάρκου, απαντά ότι δεν είναι σε θέση να καταλήξει σε ένα οριστικό συμπέρασμα.

Ο κατηγορούμενος Δημήτρης Ψιακής απέκρουσε την κατηγορία ότι είναι προδότης και ότι ήταν επιτελής πληροφοριών, υποστήριξε ότι δεν παρευρέθηκε στο «ακτίφ» Βροντάδου και δεν έλαβε μέρος στον πολυβολισμό των Στρατώνων. Ερωτηθείς περί της ανταρσίας αρκέστηκε στο να απαντήσει ότι αυτό που ποθεί είναι να σταματήσει η αιματοχυσία.

Ο κατηγορούμενος Ισίδωρος Πλακωτάρης αρνήθηκε ότι έλαβε μέρος στο «ακτίφ» Βροντάδου και ότι έμεινε στην παρανομία για δύο μήνες, όπως είχε ομολογήσει στην έγγραφη απολογία του.

Ερωτηθείς για το ΚΚΕ απάντησε ότι δεν μπορεί να χωνέψει ότι είναι προδοτικό και για την ανταρσία του Μάρκου ότι δεν γνωρίζει τίποτε.

«Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΠΑ ΞΕΝΑΚΗ»

Στην απολογία του ο Παπά Ξενάκης υποστήριξε ότι ποτέ δεν ήταν κομμουνιστής και αναίρεσε την έγγραφη απολογία του, η οποία όπως είπε έγινε στο Νοσοκομείο όταν ήταν σε εμπύρετη κατάσταση. Ερωτηθείς για το αν καταδικάσθηκε στη Μέση ανατολή σε τριετή φυλάκιση έσπευσε να δικαιολογηθεί. Εξιστόρησε εν συνεχεία την γνωριμία του με τον Μητροπολίτη Παντελεήμονα στη Μέση Ανατολή, τους λόγους που κατεδιώκετο απ' αυτόν και υποστήριξε ότι συνέχισε να τον καταδιώκει και μετά την επιστροφή του στη Χίο. Δικάσθηκε στο επισκοπικό

πολιτική ηγεσία του ΚΚΕ προκάλεσαν και πάλι την καθαίρεση του από το Πολιτικό Γραφείο τον Ιανουάριο του 1958 και τη διαγραφή του από το Κομμουνιστικό Κόμμα τον Ιούνιο του 1964. Μετά τη διάσπαση του ΚΚΕ το 1968, αποκαταστάθηκε από το ΚΚΕ Εσωτερικού. Τον Μάρτιο του 1983 γύρισε στην Ελλάδα από τη Σοβιετική Ένωση, όπου είχε παραμείνει είκοσι τρία χρόνια. Ο Μάρκος Βαφειάδης το 1984 δημοσίευσε στην Αθήνα τον πρώτο τόμο των Απομνημονευμάτων του, που αναφέρονται στην περίοδο από τις αρχές του αιώνα ως το 1939. πηγή: Πάπυρος Λαρούς Μπριτάννικα τομ. 13

δικαστήριο κατηγορούμενος για κομμουνισμό και επειδή αρνήθηκε να υπογράψει δήλωση κρυβότανε στην ενορία του μέχρι να κοινοποιηθεί η απόφαση και να ασκήσει έφεση. Εν τω μεταξύ εκδηλώθηκε η ανταρσία και θεωρήθηκε ότι είχε βγει στην παρανομία.

Αρνήθηκε πως ήταν υπεύθυνος της ΚΟΒ Ευαγγελιστρίας και αμφισβήτησε την ένταξη του σε κομματική ή πολιτική οργάνωση εκτός από αυτή του Χριστού.

Υπεστήριξε ότι εις την ενορίαν του εκρύπτετο από τας αρχάς Φεβρουαρίου και έμενε τελευταίως εις την οικίαν Λεμάνη όπου κατέφθασαν ένα πρωί οι χωροφύλακες, περικύκλωσαν την οικίαν και ήρχισαν να πυροβολούν εξ όλων των σημείων. Εκείνος εβγήκε εις την θύραν δια να παραδοθή και επυροβολήθη με ριπήν πολυβόλου, ηρνήθη δε ότι έρριψε χειροβομβίδας ή πυροβολισμούς.

Ερώτ: Παραδέχεσαι ότι το Κ.Κ. είναι με τον Αντίχριστον;

Απάντ: Δεν γνωρίζω, δεν έχω ιδέαν.

Ερώτ: Καταδικάζεις την ένοπλον ανταρσίαν της Χίου και τους λάβοντας τα όπλα ως προδότας;

Απάντ: Είμαι ιερωμένος δεν ημπορώ να δώσω γνώμην. (Πρόοδος 10/8/48)

Ο κατηγορούμενος Λ. Κουκούλης αναίρεσε την γραπτή του απολογία και υποστήριξε ότι βγήκε στην παρανομία γιατί πίστευε ότι η αστυνομία τον καταζητούσε. Όταν ρωτήθηκε αν καταδικάζει την ανταρσία στη Χίο, τον αγώνα του Μάρκου και τον κομμουνισμό, αποκρίθηκε ότι δεν μπορεί ν' απαντήσει.

Ο Παντελής Πανέρης ισχυρίστηκε ότι δεν είναι κομμουνιστής αλλά ότι ανήκει στο Α.Κ.Ε.. Ακόμη υποστήριξε ότι δεν έλαβε μέρος στο «ακτίφ» Βροντάδου, ότι δεν διηύθυνε την ΚΟΒ Χίου και τέλος ότι είχε οριστικά διαγραφεί από το Κ.Κ. το 1946. Χαρακτήρισε προδοτική την ανταρσία και δήλωσε πως δεν γνωρίζει αν ο Μάρκος έκανε ψευδοκυβέρνηση.

Ο Παντελής Φιρίπης είπε κατά την απολογία του ότι ήταν έμμισθος υπεύθυνος της Αγροτικής Φωνής και καταδικάστηκε σε εξάμηνη φυλάκιση στις 27/8/47 για άρθρο που παρέβαινε τον νόμο περί τύπου. Έκτοτε παρέμενε φυγόδικος. Ο Ευαγγελινός του ζήτησε να φωνάζει με το χωνί και να γράφει συνθήματα στους τοίχους, όμως αρνήθηκε. Κατόπιν του ζήτησε ένα μέρος για να μείνει αυτός και άλλοι δύο και τον τοποθέτησε σε μία καλύβα. Κατάλαβε την πρόθεση του Ευαγγελινού να εκμεταλλευτεί τη φυγοδικία του και να τον βγάλει στην παρανομία αλλά εκείνος δεν εδέχθη. Δήλωσε πως είναι απλό μέλος του Α.Κ.Ε. και πως καταδικάζει την ανταρσία του Μάρκου.

Ο κατηγορούμενος Μιχάλης Βατάκης υποστήριξε ότι ήταν ρεπόρτερ του Πρωτοπόρου επιφορτισμένος με τα τοπικά νέα. Από το καλοκαίρι του

1947 αντελήφθη ότι τα πράγματα στη Χίο δεν θα έχουν καλή εξέλιξη και τον Νοέμβριο, μετά από την κατάσχεση του τυπογραφείου που εξέδιδε τον *Πρωτοπόρο* και το κλείσιμο των γραφείων του Ε.Α.Μ., Α.Κ.Ε., Ε.Α. κατάλαβε ότι οι συλλήψεις θα ενταθούν. Έπειτα περιέγραψε τα του παράνομου τυπογραφείου. Όταν ρωτήθηκε για την ανταρσία απάντησε ότι σαν Έλληνας εύχεται να συμφιλιωθεί ο Ελληνικός λαός. Δήλωσε εν τέλει ότι δεν πιστεύει πως η ψευδοκυβέρνηση του Μάρκου είναι προδοτική.

Ο Φώτης Αγγουλές κατά την απολογία του είπε πως ήταν τυπογράφος και δεν ασχολούνταν με την πολιτική. Σε ερώτηση στρατοδίκη για την άποψή του σχετικά με την ανταρσία αποκρίθηκε ότι δεν ασχολείται με την πολιτική. (Πρόοδος 12/8/48)

Οι καταθέσεις συνεχίζονται στην *Πρόοδο* της 13^{ης} Αυγούστου με την απολογία του Ι. Κόκκα, ο οποίος υποστήριξε ότι ήταν κι αυτός έμμισθος υπεύθυνος της *Αγροτικής Φωνής*. Η εφημερίδα μηνύθηκε για την παράβαση του Νόμου περί τύπου και ο ίδιος καταδικάστηκε ερήμην. Ισχυρίστηκε πως δεν έλαβε μέρος στο «ακτιφ» Βροντάδου και πως ο Ευαγγελινός τον κράτησε κοντά του στον Κάμπο αλλά προσποιούμενος τον ασθενή επέστρεψε στο σπίτι του και οκτώ μέρες μετά τη συμπλοκή του Κάμπου παραδόθηκε.

Στην έγγραφη κατάθεσή του, ανέφερε ότι τον καιρό που ήταν κοντά στον Ευαγγελινό, αντελήφθη πως σκόπευε να δολοφονήσει κάποια πρόσωπα στα Θυμιάνα. Επίσης πως ο Ευαγγελινός υπολόγιζε ότι θα οργάνωνε δύναμη 300 ανδρών. Εν τέλει ο κατηγορούμενος δήλωσε ότι αποκήρυσσε την ανταρσία ως προδοτική.

Ο Γ. Χούλης κατά της εξέτασή του, είπε πως γράφτηκε στο Ε.Α.Μ. όσο ήταν στη Μέση Ανατολή και κατά την επιστροφή του ανέλαβε γραμματέας στην οργάνωση του Βροντάδου. Όταν έγιναν οι εκλογές Μαρτίου άρχισε να αμφιβάλει για τους σκοπούς του, υποστήριξε δε πως στα γεγονότα της Κυδιάντας δεν είχε καμία ανάμειξη, ότι κρύφτηκε από φόβο και πως όταν έγιναν οι από εφημερίδων εκκλήσεις για παραδόσεις έσπευσε να παρουσιαστεί. Κλείνοντας καταδίκασε την ανταρσία και τον αγώνα του Μάρκου.

Ο Στ. Στείρος άρχισε την απολογία του, εκφράζοντας την αγανάκτησή του ενάντια στους διάφορους «Μάρκους και Ζαχαριάδηδες» που θέλουν να ξεπουλήσουν την Ελλάδα. Υποστήριξε ότι μετά τη μάχη της Αχλάδας κρύφτηκε στη θέση Σπηλιά όπου και λογομάχησε με τον Βορηά τον οποίο μάλιστα προσπάθησε να φονεύσει. Ο κατηγορούμενος κατεδίκασε το Ε.Α.Μ. ως συγκαλυμμένη οργάνωση προπαγάνδας του Κ.Κ.Ε..

Ο Ι. Οργέτας υποστήριξε ότι δέχθηκε να αναλάβει επί μισθώ τη διεύθυνση του *Εμπρός*, Ότι μηνύθηκε για παράβαση του νόμου του τύπου και βγήκε στην παρανομία επειδή φυγοδικούσε. Επείσθη από το Βορηά να οπλιστεί, υποστήριξε ότι δεν ήθελε να λάβει μέρος στην ανταρσία, ότι δεν

πυροβόλησε εναντίον των χωροφυλάκων στη μάχη της Αχλάδας και πως τραυματίστηκε και κατέφυγε στην οικία Ξύδα, από όπου ο Ευαγγελινός τους έστειλε στη Συριώτισσα. Δήλωσε δε πως η ανταρσία είναι αντεθνική και ότι υποκινείται από το Κ.Κ.Ε.

Ο κατηγορούμενος Δ. Πλουμής είπε πως παρασύρθηκε από τον Βορηά ο οποίος τον εξόπλισε και πως κατά τη μάχη της Αχλάδας με τους πρώτους πυροβολισμούς ετράπη σε φυγή, κρύφτηκε τραυματισμένος στη Σπηλιά και κατόπιν παραδόθηκε. Καταδίκασε την ανταρσία.

Ομοίως ο Δ. Ταναΐνης υποστήριξε τα αυτά και πρόσθεσε ότι αντιληφθείς τα σχέδια του κομμουνισμού τον αποκηρύσσει.

Ο κατηγορούμενος Μ. Τζιώτης ομολόγησε πως ήταν οπλισμένος και πως έλαβε μέρος στη συμπλοκή της Αχλάδας. Ομολόγησε επίσης ότι αγόρασε με χρήματα της Εθνικής Αλληλεγγύης πεντακόσια κουτιά κονσέρβες τα οποία αρχικά προορίζονταν για τους εξόριστους της Ικαρίας, έπειτα όμως παραδόθηκαν στο Βορηά από τον οποίο έλαβε χρήματα για την αγορά τους. Σχετικά με την ανταρσία απάντησε ότι δεν μπορεί να εκφέρει γνώμη.

Ο Φαν. Μανάρας υποστήριξε ότι οπλίστηκε από το Βορηά και καταδίκασε την ανταρσία.

Ο Φ. Καβούκας ισχυρίστηκε ότι οπλίστηκε από το Βορηά με δόλο και οδηγήθηκε προς την Αχλάδα χωρίς να το γνωρίζει. Μετά τη συμπλοκή κατέφυγε στον Κάμπο και έπειτα παραδόθηκε. Κατηγόρησε το Κ.Κ.Ε. ως υπαίτιο της κατάστασης.

Η κατάθεση του οδοντίατρου Σωτήρη Λίναρη δημοσιεύεται καθυστερημένα στην *Πρόοδο* της 17^{ης} Αυγούστου. Είναι μακροσκελής και καταλαμβάνει όλο το πρώτο φύλλο καθώς κατά πολλούς ο γιατρός ήταν κινητήριος μοχλός του τοπικού κινήματος.

Ο ανταποκριτής της *Προόδου* την χαρακτηρίζει σχοινοτενή και διακοσμητική, και αυτοδιαφημιστική αγόρευση περισσότερο παρά απολογία.

Ο κατηγορούμενος άρχισε την απολογία του αναφέροντας πως το 1937 προσέφερε τις υπηρεσίες του στην «Εργατική Αλληλεγγύη» χωρίς να γνωρίζει ότι ήταν κομμουνιστική οργάνωση και κατόπιν τούτου υπέγραψε δήλωση πως δεν είναι κομμουνιστής. Στη συνέχεια αφηγήθηκε την δράση του στην κατοχή, όπως την φιλοξενία Ελλήνων αξιωματικών και την μετακίνησή τους στην Μέση Ανατολή, την συνεργασία με τον Ζύμαρη για διεκπεραίωση Χίων στη Μέση Ανατολή, την σύνδεση του με τον Ιάσονα Καλαμπόκα με συνέπεια την καταδίωξή του από τους Γερμανούς. Επιστρέφοντας από το Κάιρο όπου είχε διαφύγει είδε κτίρια γεμάτα με επιγραφές των ΕΑΜικών οργάνωσεων που διαφήμιζαν το έργο της οργάνωσης. Δεν έγινε μέλος του Ε.Α.Μ. γιατί πίστευε ότι με την απελευθέρωση έπαινε πια να υπάρχει ο βασικός λόγος ύπαρξής του

κινήματος. Αφοσιώθηκε στην ανασυγκρότηση του γραφείου του και συνέβαλε πάντα πρόθυμα σε όποιον έρανο διεξαγόταν.

Στις 28 Φεβρουαρίου συνελήφθη άλλα η χρόνια κοίλη που τον ταλαιπωρούσε τον ανάγκασε να εισαχθεί σε νοσοκομείο, όπου τον επισκέφτηκαν διάφοροι που του πρότειναν να υπογράψει δήλωση, εκείνος απ' την πρώτη στιγμή δέχτηκε όμως κανείς δεν επανερχόταν να του την προσκομίσει καθώς, όπως ο ίδιος καταγγέλλει, δέχονταν πιέσεις απ' το Νομάρχη. Εν τέλει συνέταξε μια δήλωση μόνος του ευρισκόμενος σε εμπύρετη κατάσταση και την έστειλε στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης. Σε ερώτηση του Προέδρου του δικαστηρίου για το γιατί δεν επέλεξε να την δημοσιεύσει σε τοπική εφημερίδα, απάντησε πως πίστευε ότι έτσι θα έπαιρνε περισσότερη δημοσιότητα.

Συνεχίζοντας, υποστήριξε πως σχετικά με τα πολεμικά όπλα που βρέθηκαν σε διάφορα σημεία του νησιού πίστευε ότι τα τοποθετούσε η άκρα δεξιά για να ενοχοποιήσει την άκρα αριστερά και πως αρχικά θεωρούσε ότι τα γεγονότα της Κυδιάντας ήταν απλώς ένας γάμος, όμως τώρα επείσθη πως επρόκειτο για δράση συμμορίας.

Απέκρουσε την κατηγορία πως ήταν χρηματοδότης της οργάνωσης και πως στρατολογούσε νέα μέλη και καταφέρθηκε εναντίον της ανταρσίας του Μάρκου.

Εξήγησε ότι αιτία των συχνών επισκέψεων του Παπά Ξενάκη στο ιατρείο ήταν φιλία με τον ιερέα πατέρα του, πως ο Μαυράκης είχε να πάει πέντε μήνες στο ιατρείο του και πως όλοι οι άλλοι κατηγορούμενοι του είναι παντελώς άγνωστοι.

Κατά τη διάρκεια της απολογίας του Σωτήρη Λίναρη ο συνήγορός του ζήτησε τον χωρισμό της δίκης του πελάτη του καθώς τα στοιχεία που κατέθεταν οι Ζορμπάς και Παντελίδης σχετικά με επισκέψεις του Λίναρη στην παραλία Ελίντα⁹⁷ όπου γινόταν αποβάσεις ξένων και με τις σχέσεις του γιατρού με την Ο.Π.Λ.Α.⁹⁸ δεν ήταν τεκμηριωμένα καθώς αμφότεροι επικαλούνταν μάρτυρες τα ονόματα των οποίων δεν μπορούσαν να αποκαλύψουν. Η αίτηση, πάραυτα, δεν έγινε αποδεκτή.

«Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ ΑΝΔΡ. ΛΟΪΖΟΥ»

Από την Πρόοδο της 18^{ης} Αυγούστου διαβάζουμε πως, κληθείς ν' απολογηθεί ο Ανδρέας Λοΐζος, ο οποίος σύρθηκε στα δικαστήρια μόνο και μόνο από φθόνο μερίδας της δεξιάς προς το πρόσωπό του μιας και είχε αποσυρθεί πλήρως από τα πολιτικά πράγματα, υποστήριξε ότι δεν είναι κομμουνιστής και πως αυτό που ειπώθηκε γι' αυτόν στο Στρατοδικείο, ότι δηλαδή ήταν ηγέτης της Κομμουνιστικής Οργάνωσης Χίου είναι

⁹⁷ Τοποθεσία Δυτικά της Χώρας

⁹⁸ Οργάνωση Προστασίας Λαϊκών Αγωνιστών

αναληθές. Ήταν ωστόσο Γραμματέας της Διακομματικής Επιτροπής του Ε.Α.Μ. στο διάστημα 1944-1946, το ποινικό μητρώο του είναι λευκό και είναι άνθρωπος ονειροπόλος παρά επαναστάτης. Ίδρυσε μεταξύ άλλων και τη «Φιλική Εταιρία».

Αναφερόμενος στην ανάληψη της Νομαρχίας την περίοδο της κυριαρχίας του Ε.Α.Μ. στο νησί, είπε ότι παρέδωσε την εξουσία χωρίς αντιρρήσεις στον Γ. Μπουρδάρα.

Συνεχίζοντας υποστήριξε πως οι εκλογές της 31^{ης} Μαρτίου τον έκαναν να καταλάβει ότι βαδίζει σε λάθος δρόμο. Ακόμη πως η Χίος είναι ο έρωτας της ζωής του και προσπάθησε να την κρατήσει μακριά από κάθε ανωμαλία.

[...]Όταν, λέγει, συνελήφθη το 1947, μου εδόθη ο καιρός να σκεφθώ εις την φυλακήν όπου ευρισκόμενη, ότι δεν υπάρχει πλέον περιθώριον δι αναβολάς. Τον Οκτώβριον κατέθεσα δήλωσιν προς τον κ. Εισαγγελέα ζητών αμνηστευσιν και είχα υπ' όψιν μου να προβώ και ει άλλας ενέργειας.[...]

[...] Περαιτέρω ηρνήθη ότι ήταν μέλος της Οικονομικής Επιτροπής και εχαρακτήρισε τον εαυτό του ως κυματοθραύστην επί του οποίου εξέσπασε όλη η λύσσα των Ευαγγελινού, Βρογά και Κανόνη, προσέθεσε δε ότι υπό συνθήκας φόβου και ψυχολογικής καταστάσεως εξηναγκάσθη να δώση τα χρήματα αυτά (χρήματα, περί τις 500.000 που του ζητούσαν οι προαναφερθέντες) δηλώσας ότι μεταμελείται διότι συνηργάσθη με αυτούς τους ανθρώπους και ότι το μεγαλύτερον δυστύχημα δι αυτόν είναι ότι εσύρθη εις το Στρατοδικείον βαρυνόμενος με την κατηγορίαν ότι ηθέλησε ν' αποσπάση εδάφη από την Ελληνικήν πατρίδα!

Δεν είμαι προδότης, ετόνισεν ο Λοϊζος. Επλανήθην και αναγνωρίζω την πλάνην μου· θέλω να μου δώση το Δικαστήριον την δυνατότητα να γίνω ένας τίμιος και ένθερμος στρατιώτης της Ελληνικής Πατρίδος.

Σε ερώτηση του Προέδρου για την ανταρσία στη Χίο και το κίνημα του Μάρκου δήλωσε ότι τα αποκηρύσσει.

Ο κατηγορούμενος Σταμάτης Παραδείσης δήλωσε ότι κρύφτηκε φοβούμενος την αστυνομία και πως το όπλο που του έδωσε ο Βορηάς το πέταξε. Αποκήρυξε την ανταρσία ως προδοτική.

Ομοίως έπραξαν και οι Κ. Μωράκης και Σ. Σαρηγιάννης οι οποίοι υποστήριξαν ότι σύρθηκαν από τον Βορηά στη μάχη της Αχλάδας και κατόπιν παρεδόθησαν.

Ο Σωτήριος Γλύκας είπε κατά την απολογία του ότι δεν έλαβε μέρος σε καμία επιχείρηση, πως ο Βορηάς τον εξανάγκασε να μετάρχει στην ανταρσία και στη μάχη της Αχλάδας και κατόπιν παρεδόθη. Κατεδίκασε την ανταρσία του Μάρκου ως προδοτική και κατέθεσε σχετική δήλωση.

Ο Γ. Σκούφαλος ομολόγησε πως ήταν μέλος ΚΟΒ τον Απρίλιο του 1947, διαφώνησε όμως με την καθαίρεση της παλιάς ηγεσίας, αντιληφθείς τους σκοπούς της νέας. Ο Βορηάς απέτυχε να τον οπλίσει και μετά τη μάχη της Αχλάδας παρεδόθη.

Ο κατηγορούμενος Αρχιμήδης Φραγκάκης απέκρουσε την κατηγορία του ότι ήταν αρχηγός συμμορίας άλλα παραδέχτηκε ότι δεν είναι αθώος. Λέγει όμως ότι τον παρέσυρε ο Ευαγγελινός ο οποίος τον έστειλε στη Συριώτισσα και μετά από τη συμπλοκή που έλαβε χώρα εκεί ήρθε σε διάσταση με τον Ευαγγελινό. Ήταν αριστερός, ο οποίος απεχθανόταν την βία. Απέκρουσε τις κατηγορίες πως εξόπλισε ομάδα με όπλα που του εδόθησαν από τον Ευαγγελινό. Με τη σειρά του καταδίκασε την ανταρσία.

Ο Γ. Κώσταλος ισχυρίστηκε ότι βγήκε στη παρανομία φοβούμενος τη σύλληψη και καταδίκασε τις ενέργειες των ανταρτών.

Ο Γ. Τσουκαλάς βγήκε για τους ίδιους λόγους στην παρανομία και αρνήθηκε ότι μετείχε στο «ακτίφ» Βροντάδου και στη σύγκρουση στη Λαγκάδα. «[...]ομολόγησε ότι έγραψε συνθήματα εις τους τοίχους και ότι επήγε εις την οικίαν Ξύδα όπου ο Ευαγγελινός τον ωδήγησε μαζί με άλλους εις Συριώτισσα και μετά την συμπλοκήν κατέφυγεν εις Δαφνώνα, όπου οι χωρικοί τους ελιθοβόλησαν και τραυματίσθη, Επίσης ισχυρίσθη ότι δεν είναι κομμουνιστής, αλλ' αριστερός. Εις ερώτησιν Στρατοδίκου πως βλέπει την ανταρσίαν τον Μάρκου και αν είναι προδοτική, ο κατηγορούμενος απήντησε: Δεν πιστεύω ότι είναι προδοτική η ανταρσία του Μάρκου (κάτι που όποιος το έλεγε υπέγραφε την θανατική του καταδίκη).» (Πρόοδος 18/8/48)

Από την Πρόοδο της επόμενης μέρας διαβάζουμε την απολογία του δικηγόρου και συνιδρυτή του Α.Κ.Ε. Χίου Γιώργου Μαύρου, την οποία ο διευθυντής της εφημερίδας σπεύδει να χαρακτηρίσει σεμνή και καλόπιστη.

«Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΑΥΡΟΥ»

Κληθείς ν' απολογηθεί, υποστήριξε ότι μετά την θητεία του στον Ελληνοϊταλικό πόλεμο, συνέχισε να δικηγoreί χωρίς να 'χει καμία σχέση με το Ε.Α.Μ. Το 1945 ίδρυσε μαζί με άλλους την Εργατοαγροτική οργάνωση η οποία αργότερα συγχωνεύτηκε με το Α.Κ.Ε. του οποίου έγινε γραμματέας.

Όταν διαπίστωσε ότι το Κ.Κ.Ε. δεν θα μπορούσε να κινηθεί πλέον εντός των πλαισίων του νόμου αποφάσισε να παύσει να είναι έστω και απλό μέλος του Α.Κ.Ε.

Με τις συλλήψεις της ηγεσίας του Ε.Α.Μ. εκείνος και ο Σωτήρης Λίναρης θεωρήθηκε ότι δεν έφεραν καμία ανάμιξη κι έτσι δεν συνελήφθησαν.

Μια μέρα του Σεπτέμβρη ο Ευαγγελινός με άλλους πέντε ένοπλους του ζήτησαν φαγητό. Σε ερώτηση για το που πάνε, απήντησαν προς τα πάνω, όμως πήγαιναν στον Κάμπο.

Δεν κατήγγειλε στις αρχές το γεγονός λόγω ενδοιασμών του.

Για τους Κουβελά και Λοϊζο είπε ότι είναι φιλειρηνικοί και ήθελαν να κρατήσουν τη Χίο εκτός του εμφυλίου.

Δήλωσε πως ποτέ δεν ήταν κομμουνιστής, δεν μετείχε στην ανταρσία την οποία και αποδοκιμάζει.

Συνεχίζοντας, διαβάζουμε, από το ίδιο φύλλο της *Προόδου*, απολογίες άλλων συλληφθέντων για τα γεγονότα της Χίου.

Ο κατηγορούμενος Εμμανουήλ Κόρμαλος αναίρεσε την έγγραφη απολογία του, ισχυριζόμενος ότι αυτή έγινε υπό την πίεση του Νομάρχη ο οποίος τον ανάγκασε να φωνάξει απ' τον εξώστη του κτιρίου της Διοικήσεως Χωροφυλακής. Ερωτηθείς για την ανταρσία του Μάρκου απήντησε ότι είναι αγράμματος και δεν γνωρίζει.

Ο Ρούσος Στρατάκης υποστήριξε πως εκλήθη στον Αστυνομικό Σταθμό Θυμιανών όπου ξυλοκοπήθηκε από τον σταθμάρχη, ο οποίος κατόπιν τον έκλεισε στο κρατητήριο, εκείνος όμως δραπέτευσε και πήγε στον Ευαγγελινό ο οποίος τον εξόπλισε και τον έστειλε στην Συριώτισσα. Πέντε ή έξι μέρες μετά την εκεί συμπλοκή παραδόθηκε.

Ερωτηθείς αναφορικά με την ανταρσία απάντησε ότι δεν ξέρει τέτοια πράγματα.

Ο κατηγορούμενος Κομνηνός υποστήριξε ότι παρασυρθεί από τον Πήττα. Καταδίκασε τα γεγονότα και κατέθεσε δήλωση.

Στην *Πρόοδο* της επόμενης ημέρας (20/8/48) δημοσιεύεται η κατάθεση του κατηγορουμένου Νίκου Καψάλη, η οποία είναι αξιοπρόσεκτη και αποκαλυπτική σύμφωνα με τον ανταποκριτή, καθώς βοηθά να εξαχθούν κάποια συμπεράσματα.

Η απολογία ξεκινά με την αναφορά στην επάνοδο του κατηγορουμένου από τη Μέση Ανατολή η οποία συνοδεύτηκε με έμμισθη θέση στη κοινωνική πρόνοια.

Συνεχίζοντας είπε ότι ο Βορηάς κατά τακτά διαστήματα του ζητούσε χρήματα τα οποία εύρισκε δανειζόμενος. Όταν έκλεισαν τα γραφεία του Ε.Α.Μ. τότε έπαυσε να είναι αναγκασμένος να δίνει χρήματα.

Είπε ακόμα πως η ανταρσία τον κατέστρεψε καθώς είχε αναλάβει να εισπράττει φόρο διοδίων και λόγω της ανταρσίας δεν υπήρχαν μετακινήσεις.

Σε ερώτηση του βασιλικού επιτρόπου για το ποιοι συνέλεξαν χρήματα με εράνους κατονόμασε τους Καρτοκέφαλο, Καζάνα, Μιχαλάκη και Στείρο. Αναφορικά με τον Παπά Ξενάκη είπε ότι είχε ακούσει πως έκανε εράνους. Επίσης είπε πως χρήματα συνέλεγε και η Ηρώ Βατάκη από γιατρούς και συγκεκριμένα τον Λ. Στραβελάκη. Ερωτηθείς για τον Ανδρέα Λοΐζο απάντησε ότι κι αυτός συνέλεγε εράνους και πως όταν επρόκειτο να δικαστεί ο Κακλιός είχε μαζέψει 370.000 δραχμές. (την περίοδο αυτή η Πρόοδος κόστιζε 500δρχ)

Συνεχίζει λέγοντας ότι δεν αναιρεί καμία δήλωση της έγγραφης απολογίας του και υποστηρίζει ότι δεν του ασκήθηκε καμία πίεση για να υπογράψει από τον μοίραρχο Παντελίδη. Στην κατάθεση αυτή υποστηρίζει μεταξύ άλλων την αντικατάσταση του διευθυντή του Πρωτοπόρου Παπά μετά τη σύλληψη του, από τον Καραμανλή, την συλλογή εράνων από τον Σιδερή Πλακωτάρη και μεταξύ άλλων εισφερόντων που αναφέρει στην κατάθεσή του κατονομάζει τους Δημ. Μαγγανά, Καλύμνιο, Στρουμπή, Τσουρή και πλήθος άλλων ονομάτων συνοδευόμενα από τα ονόματα των όσων διεξήγαγαν τους εράνους.

Από την Πρόοδο της 21^{ης} Αυγούστου διαβάζουμε το τμήμα εκείνο της δίκης που αφορά τον Πέτρο Ανδριώτη που κατηγορείται πως ήρθε από την Ικαρία με σκοπό να ηγηθεί του αγώνα στη Χίο.

Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ Π. ΑΝΔΡΙΩΤΗ

Σημαίνουσα κομμουνιστική προσωπικότης, ο Π. Ανδριώτης. Επαιξε πρωτεύοντα ρόλον εις την όλην προπαρασκευήν και οργάνωσιν της ανταρσίας εν Χίω, της οποίας προωρίζετο ως ηγέτης. Εμεσολάβησεν όμως η σύλληψις του εις Κάμπον πρίν ακόμη πραγματοποιηθούν τα καταστρωνόμενα σχέδια και έτσι έφθασε εις το Στρατοδικείον δια να δώσει λόγον των πράξεών του.

Ξεκινώντας λοιπόν την απολογία του λέει ότι καθόταν ήσυχα στο χωριό του όπου και εξέδιδε την εφημερίδα του και έγραφε την ιστορία του νησιού του όταν τον Ιούνιο του 1947 έγιναν κάποιες, αδικαιολόγητες κατά τη γνώμη του, συλλήψεις αλλά αν και καταζητούμενος ο ίδιος, παρέμεινε στο χωριό του μέχρι τις 27 Οκτωβρίου. Είπε επίσης πως είχε να εκτίσει μία τρίμηνη ποινή και πως εκείνες τις μέρες θα παντρευόταν στην Αθήνα η αδερφή του και πήγε στη Χίο απ' όπου θα συνέχιζε με προορισμό την Αθήνα. Σε ερώτηση του Προέδρου για την αιτία που προτίμησε να κάνει μέσω Χίου και όχι μέσω Σάμου το ταξίδι απάντησε ότι πίστευε πως έτσι θα 'ταν καλύτερα. Στη Χίο κρυβόταν στα σπίτια των Κόκα και Λινάρδη, όμως συνελήφθη από τον Παντελίδη και αρνήθηκε ότι του έδειξε πλαστή ταυτότητα.

Υποστήριξε επίσης ότι η παρουσία του στη Χίο μέχρι τη στιγμή της συλλήψεώς του ήταν τέτοια που δεν δικαιολογείται να τον παρουσιάζουν ως ηγέτη της ανταρσίας στη Χίο και πως κατά τη διάρκεια της παρουσίας του στη νήσο δεν συνάντησε άλλους από τους Λινάδρη και Κόκα. Σε ερώτηση για την ανταρσία του Μάρκου και για τους λάβοντες τα όπλα στη Χίο, δήλωσε ότι δεν μπορεί να απαντήσει. Έκλεισε την απολογία του ορκιζόμενος ότι δεν ήρθε στη Χίο για να διαταράξει την ησυχία και την ασφάλεια.

Συνεχίζοντας με άλλες απολογίες από το ίδιο φύλλο, διαβάζουμε για τον Γιαννιώδη ο οποίος ισχυρίζεται ότι τον πήρε ο Πήττας και τον πήγε στην οικία Ξύδα, απ' όπου τον παρέλαβαν δύο άγνωστοι και τον οδήγησαν στην Συριώτισσα και κατόπιν στον Κάμπο, ο ίδιος όμως μόλις βρήκε ευκαιρία τους ξέφυγε και παραδόθηκε. Αποδοκίμασε την ανταρσία του Μάρκου.

Ο Δ. Ταναΐνης υποστήριξε στην απολογία του, ότι τον παρέσυρε ο Ευαγγελινός στην παρανομία και πως τον έβαλε μαζί με τον Ξυλά να φωνάζει με ένα χωνί στα Νέννητα. Μόλις άρχισαν να φωνάζουν άκουσαν μια ριπή πολυβόλου και κατόπιν πυροβολισμούς με αυτόματο. Κατόπιν συνάντησαν τον Ευαγγελινό τον οποίο παρακάλεσαν να τους αφήσει να γυρίσουν στο χωριό τους, όμως εκείνος τους πήρε στον Κάμπο και κατόπιν σταμάτησαν στο εργοστάσιο του Γ. Μαύρου από τον οποίο ζήτησαν φαγητό.

Ερωτηθείς αν καταδικάζει την ανταρσία του Μάρκου απάντησε πως δεν μπορεί να εκφέρει γνώμη.

Ο κατηγορούμενος Μιχαηλιάδης ομολόγησε ότι ήταν μέλος του ΑΚΕ και πως προσελήφθη ως υπάλληλος στα γραφεία του κόμματος, αλλά δεν αναμίχθηκε πουθενά μέχρι τον Ιούνιο του 1947 οπότε και φώναξε με χωνί. Κατόπιν εκλήθη από τον Ευαγγελινό και σε ερώτησή του για το τι σκοπεύει να κάνει απάντησε πως σκέφτεται να παρουσιαστεί στις Αρχές.

Όμως ο Ευαγγελινός τον απέτρεψε και του υπέδειξε να πάει με τη συμμορία στα Βορειόχωρα. Αρνήθηκε και όταν ο Ευαγγελινός του επέτρεψε να πάει στο χωριό του εκείνος παραδόθηκε. Καταδίκασε την ανταρσία ως προδοτική γιατί σκοπεύει να παραδώσει την Ελλάδα στους Σλάβους.

Ο κατηγορούμενος Καλογρίδης ομολόγησε ότι τα Χριστούγεννα του 1947 φώναξε συνθήματα με το χωνί τα οποία όμως δεν θυμάται, και κατόπιν παροτρύνσεως της μητρός του παραδόθηκε στην Αστυνομία. Σε ερώτηση Στρατοδίκου απάντησε ότι δεν μπορεί να απαντήσει σχετικά με την ανταρσία καθώς είναι αγράμματος, δήλωσε όμως ότι θέλει την ειρήνη στον κόσμο.

Η Πρόδοος ανακοινώνει την άμεση εκτέλεση των καταδικασθέντων σε θάνατο, καταδικάζει τη στάση της Πολιτείας η οποία δεν κατάφερε να φέρει στο «σωστό δρόμο» τους παραπλανηθέντες και κάνει έκκληση για την ηρεμία του τόπου, είναι όμως πια πολύ αργά. (21/8/48)

Ο ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ο επίλογος της θλιβεράς υποθέσεως που ονομάζεται "ανταρσία της Χίου" εγράφη τας πρωινάς ώρας της χθες εις τον συνήθη τόπον των θανατικών εκτελέσεων εν Αθήναις: εις το Γουδί.

Δέκα και τρεις Χίοι, νεαροί κατά το πλείστον, οι οποίοι εδικάσθησαν και κατεδικάσθησαν εις θάνατον υπό του Εκτάκτου Στρατοδικείου Αθηνών, ήχθησαν εκεί, τοποθέτηθησαν προ του εκτελεστικού αποσπάσματος, και επλήρωσαν με την ζωήν τους την προδοσίαν, ή την απερισκεψίαν την οποίαν διέπραψαν λαβόντες το όπλον και επαναστατήσαντες κατά της πατρίδος των. [...]

Το σφάλμα της Πολιτείας εις την προκειμένην περίπτωσιν είναι παμμέγιστον και εγγίζει τα όρια του εγκληματικού. Και αν σήμερον ευρισκόμεθα προ ενός τετελεσμένου γεγονότος, ας συντελέσωμεν και ας εργασθώμεν όλοι δια να ανοίξη τους οφθαλμούς της η Πολιτεία και να μην επαναληφθούν εις το μέλλον παρόμοια σφάλματα, τα οποία πληρώνονται πολύ ακριβά από την Ελλάδα. Διότι το αίμα διχάζει· δεν ενώνει· και η Πατρίς μας έχει σήμερον περισσότερον από κάθε άλλην φοράν ανάγκην της ενότητος και της συνεργασίας όλων [...]

Συνεχίζοντας με τα της δίκης περνάμε στον κατηγορούμενο Κ. Εύδα, του οποίου το σπίτι στον Κάμπο είχε γίνει η «γιάφκα» των συμμοριτών, το οποίο όπως υποστήριξε υποχρεώθηκε να παραχωρήσει καθώς τον απείλησαν ότι θα τον σκοτώσουν. Συγκεκριμένα τον Σεπτέμβριο του 1947 τον επισκέφθηκε ο Ντούλος απειλώντας τον με εκτέλεση, μαζί με δύο ενόπλους αν πρόδιδε το γεγονός ότι διέμεναν στο σπίτι του. Οι ανωτέρω συμμορίτες έμειναν για ημέρες. Κατόπιν ήρθαν και άλλοι ένοπλοι οι οποίοι πηγαινοερχόταν μέχρι τη μάχη του Κάμπου.

Ερωτηθείς από τον Πρόεδρο για το γιατί δεν ειδοποίησε τις Αρχές ή κάποιον γείτονά του απάντησε ότι παρακολουθείτο διαρκώς και φοβόταν. Αναφορικά με την ανταρσία και το Κ.Κ.Ε., απάντησε πως είναι γεωργός και δεν ξέρει από τέτοια πράγματα.

Ο Δ. Καραμανλής απολογούμενος είπε ότι τον Σωτ. Λίναρη για πρώτη φορά τον γνώρισε στη φυλακή και πως το καλοκαίρι του 1947 πήγε απ' τις Οινούσσες στη Χίο για να ναυτολογηθεί και δούλεψε επί δεκαπέντε μέρες στο τυπογραφείο του Πρωτοπόρου. Συνεχίζοντας ανέφερε πως μια μέρα επισκέφτηκε ο Καψάλης τα τυπογραφεία με 250.000 δρχ για την πληρωμή των εργατών και καθώς απουσίαζε ο υπεύθυνος τα παρέλαβε ο ίδιος.

Αργότερα, τον Ιανουάριο του 1948, συνελήφθη από την Αστυνομία φέρον 1.400.000 δρχ τα οποία υποστήριξε πως ήταν χρήματα από μία ναυτική αποζημίωση του πατέρα του. Αρνήθηκε δε ότι ήταν υπεύθυνος του αριστερού τύπου.

Σε ερώτηση αναφορικά με την ανταρσία απάντησε ότι δεν έχει καμία ανάμειξη σε αυτήν και πως το μόνο που ξέρει είναι ότι λαμβάνει χώρα ένας εμφύλιος πόλεμος.

Ο Σωτ. Αθηναίος, μαθητής, εις την δεξαμενήν της οικίας του οποίου είχε εγκατασταθή το παράνομον τυπογραφείον, απολογούμενος, είπεν ότι αυτός ησχολείτο με τα μαθήματά του και ότι δεν εγνώριζεν ότι εγκατεστάθη τυπογραφείον εκεί μέσα. Περαιτέρω ανήρесе την έγκραφον κατάθεσίν του εις την οποίαν ανέφερεν ότι η αδελφή του ήτο εις επικοινωνίαν με τους τυπογράφους και απέφυγε να καταδικάση την ανταρσία.

Ο έτερος αδελφός Ελευθέριος, υποστήριξε ότι δεν ήξερε για το τυπογραφείο και πως λόγω του επαγγέλματός του έλειπε διαρκώς απ' το σπίτι. Αναίρεσε την πρώτη κατάθεσή του και καταδίκασε ως προδοτική την ανταρσία.

Στο ίδιο φύλλο της Προόδου διαβάζουμε για την αναστολή εκτέλεσης του Παπα Ξενάκη. Ο συντάκτης μάλλον δεν έχει διαβάσει το άρθρο της εφημερίδας του με τίτλο «Ο ΕΠΙΛΟΓΟΣ» και φαίνεται να δυσανασχετεί έντονα γι' αυτή την απόφαση, παρουσιάζοντας για άλλη μια φορά το αληθινό πρόσωπο της εφημερίδας του. Στο επόμενο φύλλο της 23^{ης} Αυγούστου μαθαίνουμε ότι είχε ζητηθεί να δοθεί χάρη από τη σύζυγό του, τον αδελφό και τη μητέρα του, της οποίας ο έτερος γιος σκοτώθηκε πολεμώντας στη Μακεδονία κατά των συμμοριτών. Η αλήθεια είναι ότι περίμεναν να αποσχηματιστεί και μετά να τον εκτελέσουν.

ΚΑΙ⁹⁹ Ο ΠΑΠΑ ΞΕΝΑΚΗΣ ΔΕΝ ΕΞΕΤΕΛΕΣΘΗ!

Νεώτερον καθυστερήσαν τηλ/μα του εν Αθήναις ιδιαιτέρου ανταποκριτού μας ανήγγειλεν ότι ανεστάλη την τελευταίαν στιγμήν η εκτέλεσις της θανατικής ποινής του Παπά-Ξενάκη, ο οποίος ειρήσθω εν παρόδω, είναι καθηρημένος δι αποφάσεως του πρωτοβαθμίου Συνοδικού Δικαστηρίου, από τον παρελθόντος Φεβρουαρίου, κατεδικάσθη δε υπό του Εκτάκτου Στρατοδικείου Αθηνών παμψηφεί δις εις θάνατον. Όσον αφορά την αναστολήν της εκτελέσεως της ποινής του μία μόνον εκδοχή

⁹⁹ Ο Παντελής Πανέρης δεν εκτελέστηκε, καθώς είχε καταδικαστεί σε θάνατο με μικρή πλειοψηφία 3-2

υπάρχει· ότι ούτος θα εδήλωσε την τελευταία στιγμήν ότι θέλει να προβή εις αποκαλύψεις διότι μόνον εις μίαν τοιαύτην περίπτωση αναβάλλεται η εκτέλεσις της θανατικής ποινής.

Συνεχίζοντας με τις απολογίες από την Πρόοδο της 24^{ης} Αυγούστου 1948 διαβάζουμε για την Ειρήνη Αθηναίου η οποία ισχυρίστηκε πως όταν το 1946 γύρισε από την Κύπρο δεν γνώριζε τι σημαίνει Ε.Α.Μ., Ε.Λ.Α.Σ., Ε.Π.Ο.Ν., κ.λ.π.. Γνωρίστηκε όμως το 1947 με τον Βορηά ο οποίος της πρότεινε την προσωρινή εγκατάσταση του τυπογραφείου στη δεξαμενή του σπιτιού της όπερ και εγένετο μετά από τους αρχικούς ενδοιασμούς της. Συνεχίζοντας είπε πως η εγκατάσταση αυτή έγινε τον περασμένο Οκτώβριο, εν αγνοία των οικίων της, αλλά δεν γνώριζε το πότε μπήκαν οι Μ.Βαττάκης και Αγγουλές στη δεξαμενή. Επίσης, ισχυρίστηκε ότι δεν γνώριζε πως ο Βορηάς ήταν στην παρανομία ούτε ποιος επικοινωνούσε με τους εντός της δεξαμενής και τους έφερνε την ύλη. Ομολόγησε κατόπιν πως αυτή ήταν η αιτία του όλου κακού και υποστήριξε ότι δεν ήταν ποτέ οργανωμένη.

Σε ερώτηση για την ανταρσία του Μάρτη απάντησε πως δεν μπορεί να εκφέρει γνώμη γιατί δεν αναμιγνύεται στην πολιτική και σε ερώτηση του συνηγόρου της για το αν γνωρίζει πως ο Μάρκος προτίθεται να παραδώσει Ελληνικά εδάφη σε ξένους, απάντησε πως αν κάτι τέτοιο συμβαίνει όντως, το κατακρίνει.

Κατόπιν εκλήθη ο Νέστωρ Μαμούνας ο οποίος παραδέχθηκε πως ήταν μέλος του ΑΚΕ μέχρι το 1946. Καταδίκασε την ανταρσία ως προδοτική.

Ο Ν. Τσατσαρώνης είπε ότι μετά την απελευθέρωση αναμίχθηκε σε διάφορες οργανώσεις όμως εν συνεχεία αντελήφθη εγκαίρως τι επρόκειτο να επακολουθήσει και αποσύρθηκε. Καταδίκασε ανεπιφύλακτα την ανταρσία. (Πρόοδος 24/8/48)

Από την Πρόοδο της 25^{ης} Αυγούστου διαβάζουμε για την κατάθεση του Π. Γεωργούλη, ο οποίος απολογούμενος ισχυρίστηκε ότι κρύφτηκε καθώς ο Πρόεδρος του χωριού του είπε πως η αγροφυλακή τον ψάχνει για να τον συλλάβει. Στο βουνό συνάντησε τον αδελφό του μαζί με τους αδελφούς Τράτση και άλλους τους οποίους οδήγησε ο Βορηάς στο Βροντάδο για την συγκρότηση της συμμορίας, όπερ και εγένετο. Κατόπιν έφυγαν για το Βορειόχωρα και κατέληξαν στην οικία Τράτση όπου έλαβαν χώρα τα γνωστά γεγονότα.

Ερωτηθείς για την ανταρσία στο νησί και τον Μάρκο απαντά πως είναι εργατικός άνθρωπος και δεν ξέρει τίποτα.

Ο Μ. Κατσαμπάς απολογούμενος είπε πως κρύφτηκε γιατί ο Ευαγγελινός του υπέδειξε να το πράξει μιας και όπως του είπε οι επιστρέψαντες από τη Μέση Ανατολή θα συλλαμβάνονταν. Κατόπιν τον

παρέσυρε στην οικία Ξύδα¹⁰⁰, όπου συνάντησε τους Κ. Πλακωτάρη, Κ. Ντούλο, Ι. Κουλελέ και Μιχαλιάδη και αργότερα τους Μαυράκη, Στείρο, Οργέτα και Βορηά. Έπειτα πήγαν όλοι μαζί στο Βροντάδο όπου συνάντησαν τους Ψωράκη και Πρινιά. Εκεί τους είπαν πως δεν μπορούν άλλο να τους τρέφουν, τους έδωσαν όπλα και κουκούλες και τους είπαν να βγουν στο βουνό.

Καταδίκασε την ανταρσία του Μάρκου και το Κ.Κ.Ε. ως προδοτικά γιατί απεργάζονται την παράδοση της Ελλάδας στους ξένους.

Ο κατηγορούμενος Κων. Πλακωτάρης είπε κατά την εξέτασή του πως βγήκε στην παρανομία κατόπιν λογομαχίας με δύο χωροφύλακες στα Θυμιανά, οι οποίοι τον οδήγησαν στον Σταθμό της Χωροφυλακής και τον ξυλοκόπησαν. Κατόπιν πήγε στο σπίτι της θείας του απ' όπου τον πήραν δύο άγνωστοι και τον οδήγησαν στον Κάμπο όπου και κρυβόταν για 1½ μήνα. Ακολούθως έκανε τη διαδρομή οικία Ξύδα, Βροντάδος, όπου και εξοπλίστηκαν αφού πρώτα ο Πρινιάς τους είπε πως θα εμφανίζονται σαν «καταδιωκόμενοι δημοκρατικοί», και τέλος Βορειόχωρα.

Καταδίκασε και αυτός με τη σειρά του τα κινήματα.

Ο Δ. Αρβανιτάκης ξεκίνησε την απολογία του καταδικάζοντας το Κ.Κ.Ε. και παρακαλώντας να του δώσει η Πατρίδα ένα όπλο για να πολεμήσει εναντίον του Μάρκου και συνέχισε εξιστορώντας το πώς βγήκε στην παρανομία όταν φοβήθηκε ότι θα συλληφθεί καθώς ήταν μέλος της Ε.Π.Ο.Ν.

Συνέχισε λέγοντας ότι εξοπλίστηκε από τον Ευαγγελινό ο οποίος τον έστειλε στο Ζυφιά¹⁰¹. Κατόπιν εξιστόρισε τα της παραμονής του στο εργοστάσιο του Γ. Μαύρου όπου και τραυματίστηκε και συνελήφθη.

Ο Γ. Ευλάς στην απολογία του ανέφερε ότι τον Σεπτέμβριο του 1947 υπήρξε πληροφορία ότι εθεάθησαν οκτώ ξένα άτομα κοντά στα Νέννητα τα οποία συνομήλησαν με χωρικούς. Η χωροφυλακή μετέβη στην περιοχή για να τους συλλάβει αλλά δεν βρήκε κανέναν. Ο αριστερός τύπος είπε πως ήταν προβοκάτσια ώστε να δικαιολογηθούν συλλήψεις που έπονταν. Συνέχισε μιλώντας για το «ακτίφ» στο Βροντάδο.

Έπειτα, είπε, μας εδόθη εντολή να εκτελέσουμε στα Πατρικά¹⁰² έναν χωροφύλακα και έναν εθνικόφρονά όμως δεν το πράξαμε για να μην δημιουργηθεί ανωμαλία στο χωριό. Κατόπιν ήρθε στο χωριό ο καθοδηγητής Πατρικών Αργύρης Ζερβούδης που τον απειλούσε και τον καθαίρεσε από γραμματέα της Ε.Π.Ο.Ν.. Κατόπιν έφτασε και ο Ευαγγελινός ο οποίος μίλησε για τη χλιαρή στάση τους και τους προέτρεψε να βγουν στο βουνό και να φωνάξουν με χωνιά. Την επομένη

¹⁰⁰ Ο Ξύδας ήταν επιστάτης στο εν λόγω κτήμα το οποίο ήταν στην περιοχή του Κάμπου

¹⁰¹ Χωριό στα Νοτιοδυτικά της Χώρας σε απόσταση 8 χμ

¹⁰² Νοτιόχωρο

τους είπε ότι τους καταζητούνται και τους κάλεσε να κρυφτούν. Τους οδήγησε στο Θολοποτάμι και κατόπιν στο Ζυφιά όπου τους εξόπλισε.

Δήλωσε μεταμέλεια για της πράξεις του και καταδίκασε την ανταρσία του Μάρκου.

Ο κατηγορούμενος Ι. Παπουλής ισχυρίστηκε ότι έλαβε επιστολή από τον Ευαγγελινό με την οποία του ζητούσε να κατέβει στη Χώρα για να μιλήσουν σχετικά με τον Αγροτικό Συνετερισμό. Εκεί όμως βρήκε τον Στείρο που τον οδήγησε στην οικία Ξύδα όπου βρισκόταν ο Ευαγγελινός, ο οποίος τον εξανάγκασε να οδηγήσει τη συμμορία στα Βορειόχωρα.

Ερωτηθείς αναφορικά με την ανταρσία του Μάρκου, απέφυγε ν' απαντήσει.

«Η ΑΓΟΡΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ»

Στα φύλλα της Προόδου από την 25^η Αυγούστου έως την 2^α Σεπτεμβρίου δημοσιεύεται η μακροσκελέστατη αγόρευση του Βασιλικού Επιτρόπου. Μάλλον ο ιστορικός του μέλλοντος δεν θα επιβεβαιώσει τα όσα υποστηρίζει ο Βασιλικός Επίτροπος, Λοχαγός Στασινόπουλος, όμως δεν παύει να είναι ενδιαφέρουσα η άποψή του για αυτούς που συντέλεσαν στο να ελευθερωθεί η Χώρα από τους Γερμανούς. Ξεκινά μιλώντας για την περίεργη ιδιοσυγκρασία του Ελληνικού έθνους που συχνά ξεγεύεται αλλά πάντοτε για να βελτιώσει τη θέση του ή να αποτινάξει κάποιον ζυγό. Όμως το τελευταίο κίνημα που λαμβάνει χώρα (σ.σ. ο εμφύλιος) δεν έχει κανένα από τα χαρακτηριστικά που προσιδιάζουν στην Ελληνική φυλή και που να προσδίδουν στους δράστες κάποιο ελαφρυντικό. Αποτέλεσαν μια γραμμή προδοσίας του Έθνους.

Ακόμη λέει συνεχίζοντας το λόγο του, ο ιστορικός του μέλλοντος θα είναι αδέκαστος κριτής των πεπραγμένων, δεν θα διστάσει να καταδικάσει ως προδοτικό τον αγώνα αυτό και έτσι οι επόμενες γενιές θα ξέρουν πως οι πρόγονοί τους κατέστησαν τους εαυτούς τους όργανα ξένων συμφερόντων και έπληξαν την μητέρα πατρίδα.

Είναι αληθές ότι εις εποχήν καθ' ήν ο Ελληνικός λαός εστέναζεν υπό μίαν επαχθή κατοχήν, δεν γνωρίζω διατί, εστράφη προς μίαν οργάνωσιν και προς ένα σύνθημα του αγώνος προς επανάκτησιν της ελευθερίας, εναντίον του κατακτητού, το οποίον εδονούσε τον αιθέρα. Ητο το σύνθημα του αγώνος προσεπανάκτησιν της ελευθερίας, εναντίον του κατακτητού που υποδούλωσε την Ελλάδα. Ε, λοιπόν τότε, σύσσωμος ο Ελληνικός λαός, έσπευσε να εναγκαλισθή εκείνους που παρίσταναν τους ήρωας. [...] Και εξ αυτού εξηγείται η σπουδή του Ελληνικού λαού να πυκνώσῃ τας τάξεις των υποτιθεμένων ηρώων. (Πρόδος 25/8/48)

Συνεχίζοντας, λέει ότι από τη διαδικασία προέκυψε ότι στη Χίο το Ε.Α.Μ. ακολουθούσε κάποια ιδιαίτερη κατεύθυνση χάρη στην οποία δεν έλαβαν χώρα εκεί Δεκεμβριανά ούτε άλλες παρόμοιες βιαιότητες. Μέχρι εκεί όμως που βρίσκονται τα χρονικά όρια της απελευθέρωσης, καθώς τότε αλλάζουν τα πράγματα και γίνεται εμφανές ότι πρόκειται να λάβει χώρα ένας νέος «Δεκέμβρης» με τις κατευθύνσεις της εκεί οργάνωσης να γίνονται πλέον εμφανείς ακόμα και στον πιο αδαή.

Ακολουθώς, επιτιθέμενος στα εγκλήματα που διέπραξαν στην Ελλάδα οι αριστεροί, λέει πως είναι αδύνατον να μην το γνώριζαν αυτό στη Χίο. Κατόπιν μιλά για τα όσα έπραξε η πολιτεία για την συμφιλίωση και τονίζει ότι είναι αδύνατον να μην γνώριζε ένας επιστήμονας σαν τον Λίναρη, ένας έμπορος σαν το Λοϊζο και ένας φιλόλογος σαν τον Βατάκη ότι το Ε.Α.Μ. είχε παρεκκλίνει απ' το σωστό δρόμο. Τονίζει την ιδιοσυγκρασία των Χίων οι οποίοι παρέμειναν αμέτοχοι στα όσα διαδραματίζονταν και τόνισε πως η νήσος είχε την τύχη να μην δει με τα μάτια της τα όσα έπραττε η αριστερά στην Ελλάδα. (Πρόοδος 26/8/48)

Έμελλε όμως η ησυχία αυτή να διαταραχθεί από την μοιραία απόφαση κάποιων ανθρώπων να δυναμιτίσουν το κλίμα, καθώς ο Ανδριώτης έφτασε στο νησί. Αν συνέβαινε και στη Χίο ότι στη Σάμο ή την Πελοπόννησο η επιστράτευση θα δυσχεραινόταν ιδιαιτέρως, όμως βρέθηκε ένα ηρωικός Νομάρχης (εννοεί τον Αντων. Σβώκο που σε λίγους μήνες θα φυλακιστεί για εμπρησμό της Νομαρχίας) και ένας εξίσου ηρωικός αξιωματικός της χωροφυλακής (εννοεί τον «ηρωικό» Παντελίδη) και η ανταρσία στη Χίο έλαβε την έκβαση που όλοι γνωρίζουμε.

Από τη διαδικασία που έλαβε χώρα στο δικαστήριο έγινε σαφές ότι έλαβε χώρα μια πλατειά διάσκεψη στο Βροντάδο στην οποία έλαβαν μέρος τόσο τα στελέχη του Ε.Α.Μ. όσο και του Κ.Κ.Ε. επίσης έγινε και μία στενότερη σύσκεψη στελεχών για να αποφασιστεί το μέλλον της Χίου. Αυτά τα αποκάλυψαν ενώπιόν σας οι κατηγορούμενοι που το ομολόγησαν.

Αναφορικά με την καθαίρεση του Λοϊζου από την εξουσία είπε ότι τέτοια δεν υπήρξε, απλά έγινε μια αντικατάσταση για λόγους τακτικής και μια μετακίνησή του από τον διοικητικό στον οικονομικό τομέα. «Ο Λοϊζος δεν απεπέμφθη ως ψώριον μέλος· παρέμεινεν εις την οργάνωσιν και η προς αυτήν πίστης του δεν εκλονίσθη, όπως το απέδειξαν αι μετέπειτα πράξεις του.» (Πρόοδος 27/8/48)

Αφού χώρισε την ανταρσία της Χίου σε τρία στάδια: της προπαρασκευής, της εκδήλωσης και της καταστολής, συνέχισε λέγοντας πως θα ήθελε η κατάληξη της υποθέσεως αυτής να μην είναι τόσο τραγική όσο πιστεύει πως θα είναι και αφού τόνισε πως θα κρίνει τους κατηγορούμενους από το βαθμό μεταμέλειας που έχουν έως τώρα δείξει άρχισε να λέει για τον κάθε έναν ξεχωριστά.

Ο Μιχ. Βατάκης υπερέχει των λοιπών κατηγορουμένων, λόγω της θέσεώς του και των θυσιών του.

Ο Φ. Αγγουλές ήτο όχι αιθεροβάμον ποιητής, αλλά συνειδητός αγωνιστής.

Ο Ελ. Αθηναίος, δεν πρέπει να περιληφθή εις την χωρείαν των ενόχων, διότι απησχολημένος με το έργον του ως καφεπώλου, δεν ήτο δυνατόν να παρακολουθεί τα έργα της αδερφής του.

Ο Σωτ. Αθηναίος κατατάσσεται εις την ίδιαν με την αδελφήν του μοίραν, του γενικού δόλου.

Ο Π. Ανδριώτης βαρύνεται με μίαν μεν, αλλά σοβαράν και βαρείαν πράξιν η οποία του προσδίδει την εξέχουσαν θέσιν που κατέλαβεν εις την συννομωσίαν.

Δια τους Γιανιώδη και Γλύκα παρεδέχθη πλήρη σύγχυσιν.

Δια τον Καψάλην είπεν ότι ηγωνίσθη επί του πολιτικού πεδίου και ότι προσέφερε την συμβολήν του δια την επιτυχία του αγώνος ως λαβών μέρος εις την Οικονομικήν Επιτροπήν και συλλέγων εράνους· μεταμελήθει όμως εγκαίρως και απεσκηρτίσε από την οργάνωσιν· δια τούτου επρότεινε ο Βασ. Επίτροπος όπως ληφθή τούτο υπ' όψιν υπό του Δικαστηρίου.

Δια τον Κατσαμπάν απεφάνθη ότι δεν φαίνεται να έπαιξε προτεύοντα ρόλον εις την εν γένει δράσιν.

Δια τον Καραμανλήν είπεν ότι παρά το νεαρόν της ηλικίας του, έχει πλουσίαν δράσιν, ότι είχεν εξέχουσα θέσιν εις την συμμοριακήν οργάνωσιν Χίου και ότι αι πράξεις του δεικνύουν τους σκοπούς και τον δόλον του (Πρόοδος 28/8/48)

Δια τον κατηγορούμενον Καλογρίδην ο κ. Βασ. Επίτροπος αποφαίνεται ότι εκ των πράξεών του κατατάσσεται μεταξύ των βαρέως ενεχομένων.

Δια τον Κομνηνόν είπεν ότι δεν βαρύνεται με σοβαράς πράξεις.

Δια τον Κόρμαλον είπεν ότι είχεν ενταχθεί εις το συγκρότημα της συμμορίας Φραγκάκη και ότι συνελήφθη ένοπλος. Τα αυτά είπε και δια τον Κώσταλον, ο οποίος επυροβόλησε μαζί με τον Τσουκαλάν τον χωροφύλακα Χαβιάραν.

Δια τον Καβούκα επρότεινε να κηρυχθή ένοχος αναλόγως των πράξεών του.

Δια τον Κόκα είπεν ότι έλαβε μέρος εις την συγκέντρωσιν του Βροντάδου.

Δια τον Κουκούλην απεφάνθη ότι η συμβολή του υπήρξε σημαντική εις την προπαρασκευήν και οργάνωσιν της ανταρσίας.

Δια τον Λοϊζο είπεν ότι έχει ούτος μακράν δράσιν εις την οργάνωσιν, ότι υπήρξεν ένας εκ των κυρίων μοχλών της επί κατοχής και κατόπιν μέχρι το 1947· εχρημάτισε Γεν. Γραμματεύς της Διακομματικής Επιτροπής του ΕΑΜ και εσυνέχισε: Ισχυρίσθη ικετεύων τον οίκτον σας

κύριοι Στρατοδίκαι, ότι επλανήθη· αλλά πότε; Και τι θα έπρεπε να ίδη ο άνθρωπος αυτός δια να μην πλανηθή; Είναι τόσο ευφυής και τόσο μορφωμένος όσον και ο Λίναρης. Ήρχισε να αναβλέπη από τότε που εισήλθε εις τας φυλακάς και ησθάνθη τον τράχηλόν του όχι τόσο ασφαλή...

Δια τον μετάπειτα περιορισμόν της δράσεώς του εις την Οικονομικήν Επιτροπήν την διενέργειαν εράνων πρέπει να τον κατατάξωμεν εις ελαφροτέραν θέσιν; Δεν θέλω να επιμείνω περισσότερο· αλλ' ο κατηγορούμενος Λοῖζος, από ηθικής απόψεως, πρέπει να καταδικασθῇ δια να μείνη η καταδίκη του ως ένα στίγμα εις μίαν πράξιν που μόλις άπτεται τα όρια της προδοσίας. (Πρόδος 29/8/48)

Δια τον κατηγορούμενον Λίναρην ο κ. Επίτροπος είπεν ότι έγινε πολὺς λόγος εις το δικαστήριον. Απελογήθη επί δύο και πλέον ώρας, εσυνέχισεν ο κ. Επίτροπος, και δύναμαι να σας ειπώ ότι διέγνωσα εις την απολογίαν του αρτιότητα διανοημάτων, την οποίαν διετήρησε παρ' όλον το βάρος της κατηγορίας. Δεν παρέλειψεν εις την απολογίαν του κανένα σημείον από εκείνα που ενόμιζε ότι ημπορούσαν να τον θίξουν. Με μίαν διάρθρωσιν και συνέπειαν επιχειρημάτων επειράθει να αποσειση την κατηγορίαν και να ρίψει εντέχνως υπόνοιαν όσον αφορά τον τρόπον ερεῦνης που διεξήχθη υπό των Αρχών της Χίου. Ωμίλισε δι' όλα, αλλά δεν ωμολόγησεν ότι ενίσχυσε τους αντάρτας, ότι εχρησιμοποίησε το Γραφείον του δια παράνομον συγκέντρωσιν, ότι προέβη εις στρατολογίαν και δεν ωμολόγησε τι είδεν εις την Μέσσην Ανατολήν. Με αξιοθαύμαστον πράγματι ευστροφίαν έρριψε την Βόμβαν της προκαταλήψεως εναντίων των Αρχών της Χίου και ηθέλησε να υποστηρίξη ότι μια δήθεν προκατάληψις εναντίον του, τον έφερεν εις το εδώλιον με την κατηγορίαν του προδότου. Εξηγών περαιτέρω ο κ. Επίτροπος διατί προεκρίθη διά τον Λίναρη ο δρόμος της εξορίας υπό των Αρχών της Χίου εξήγησεν ότι δεν πρέπει ν' απορή κανείς διότι ο Λίναρης επροτάθη προς εκτοπισμόν και κατόπιν ήχθη εις το εδώλιον του κατηγορουμένου. Δεν υπάρχει, ετόνισεν ο κ. Επίτροπος, καμία κύρωσις δι' ένα κατηγορούμενον ψευδόμενον· έχει βέβαια την ηθικήν δέσμευσιν, όχι όμως και την ποινικήν τοιαύτην, εχαρακτήρισε δε ως μέγα ψεύδος και συκοφαντίαν τον ισχυρισμόν του κατηγορουμένου Λίναρη, ότι δήθεν το τηλ/μα του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως προς την Διοικητικήν Αρχήν Χίου όπως τον αποστείλῃ εις Αθήνας, τον έφερεν εις το εδώλιον, όπως του είπε ο μοίραρχος Παντελίδης. Αλλ' ο κατηγορούμενος τα είπεν όλα αυτά από σκοπού και ήτο έντεχνος και υποβολιμαία η ενέργεια αυτή του Λίναρη διά να κλονίσῃ την πεποίθησιν του δικαστηρίου εις την κατάθεσιν του κ. Μοιράρχου.

Περαιτέρω ο κ. Βασ. Επίτροπος είπεν ότι αν ήτο δυνατόν να γίνη είς παραλληλισμός μεταξύ των δύο κατηγορουμένων Λίναρη και Λοῖζου ο κύκλος της δράσεως του τελευταίου θα ενεφανίζετο περιωρισμένος, ενώ

αι πράξεις του πρώτου είναι πολλάι και ποικίλλαι: Γιάφκα, Οικονομική ενίσχυσις, Στρατολογία παροχή πληροφοριών και τα λοιπά, καθιστούν αναμφισβήτητον την ενοχήν του.

Εις το σημείον αυτό ο συνήγορος του Λίναρη κ. Παπακυριακόπουλος δημιουργεί επεισόδιον με τον κ. Βασ. Επίτροπον, το οποίον τερματίζεται δια της επεμβάσεως του Προέδρου του Στρατοδικείου.

Μετά τον τερματισμόν του επεισοδίου ο κ. Επίτροπος συνεχίσας την αγόρευσίν του ετόνισε ότι η ενοχή του Λίναρη ανακύπτει πλήρως και συνεπλήρωσεν ειπών ότι ο Λίναρης δεν είναι ούτε Γιαννιώδης, ούτε και Μαυράκης· είναι, είπε, επιστήμων και ευφυής!... (Πρόοδος 31/8/48)

Ο Γ. Μαύρος κατηγορήθη ότι απέκρυψε την συμμορίαν του Ευαγγελινού εις το ελαιοτριβείον του και ότι της εχορήγησε τρόφιμα. Ανέλαβε γραμματεύς του ΑΚΕ και ήτο μέλος της Διακομματικής Επιτροπής του ΕΑΜ. Συνεδέθη με πρόσωπα τα οποία έπαιξαν πρωτεύοντα ρόλον εις την υπόθεσιν αυτήν και είχεν δεσμούς με τον Ευαγγελινόν, ο οποίος μίαν νύκτα έφθασεν εις το ελαιοτριβείον με 5-6 συμμορίτας τους οποίους ετροφοδότησεν ο Μαύρος. Η πράξις αυτή τιμωρείται. Πρέπει όμως να ομολογηθή ότι αν ο Μαύρος ηρνείτο οι συμμορίται θα ηδύνατο να τα πάρουν διά της βίας, δεν ημπορούσε συνεπώς ο Μαύρος να αρνηθή. Περαιτέρω ο κ. Επίτροπος είπεν ότι ο κατηγορούμενος θα έπρεπε να προσέλθη εις τας αρχάς και ν' αναφέρη προς αυτάς το συμβάν αλλά δεν το έπραξε. Ο κ. Επίτροπος παραδέχθη ότι δεν υπήρχε σχέσις εμπιστοσύνης Μαύρου και Ευαγγελινού και συνεπέρανε ότι ο Μαύρος δεν έπραξε τίποτε ώστε να του επιβληθή ποινή.

Δια τον Μαμούνα ο κ. Επίτροπος απεφάνθη ότι δεν βαρύνεται με ιδιαιτέραν δράσιν.

Δια τον Μαυράκην είπεν ότι είναι προσωπικότης μεταξύ των κατηγορουμένων· ετέθη επι κεφαλής επί ενόπλου ομάδος, οδήγησε την ομάδα αυτήν, εξεφώνησε λόγους και απετέλεσε έναν εκ των κυριοτέρων μοχλών της οργανώσεως. Η απολογία του είπεν ο κ. Επίτροπος, ήτο μάλλον σεμνή· απεδέχθη τας ευθύνας του και δεν ηθέλησε ν' αποδώση ευθύνας εις άλλον.

Ο Ντούλος κατά τον κ. Επίτροπον, είχεν μεγάλην δράσιν, προέρχεται, είπε, από το φυτώριο του κομμουνισμού και απελογήθη ειλικρινώς.

Ο Εύδας, δεν ήτο καμμία προσωπικότης· παρέσχεν επανειλημμένως άσυλον εις τους συμμορίτας, μετέφερεν όπλα και εγνώριζε τα μυστικά των· εφύλαττε την οικίαν Λυκιαρδόπουλου δια να την χρησιμοποιήση ως άσυλο του συμμοριτισμού.

Δια τον Παπά Ξενάκην ο κ. Επίτροπος ευρέθη εις αμυχανίαν τι πρώτον και τι ύστερον να ειπή! Ήτο εις την Μέσσην Ανατολήν και ήλθε εις προστιβήν με τον Μητροπολίτην Παντελεήμωνα, επωφελήθη δε της

ευκαιρίας δια να προσπαθήση να κλονίση το κύρος του διακεκριμένου Ιεράρχου εντός της αιθούσης ταύτης. Όσα στοιχεία υπάρχουν περί του κατηγορουμένου αυτού, μαρτυρούν σαφώς περί της ενοχής του. Περαιτέρω ο κ. Επίτροπος ετόνισεν ότι είναι λυπηρόν ότι εις Ιερωμένος ήχθη εις το εδώλιον, κατηγορούμενος δια μίαν πράξιν η οποία τον ατιμάζει όχι μόνον ως Ιερέα αλλά και ως Έλληνα και ως άνθρωπο. Φρονώ, είπεν ο κ. Επίτροπος, ότι δεν πρέπει να επιδειχθή προς αυτόν καμμία επιείκεια· όταν εγύριζε εκ Μέσης Ανατολής μετέφερεν υπό το ράσσον του το εγχειρίδιο με το οποίο θα έπληττε την πατρίδα του. (Πρόοδος 1^η/9/48)

Δια τον κατηγορούμενο Γ. Ξυλάν ο κ. Επίτροπος είπεν ότι είναι συμμορίτης συλληφθείς και τραυματισθείς και ότι υπήρξεν ειλικρινής εις την απολογία του· επρότεινε δια τούτο όπως κριθή επεικώς υπό του δικαστηρίου, προσθέσας ότι η ενοχή του είναι αποδεδειγμένη.

Δια τον Ι. Οργέττα είπεν ότι είναι συμμορίτης ο οποίος έλαβε μέρος εις τας συμπλοκάς Αχλάδας και Συριώτισσας.

Δια τον Παραδείσην είπεν ότι ούτος παρεδόθη και ότι παρέσχεν αποδείξεις εμπράκτου μετανοίας, δεν ηκολούθησε δε τας διαταγάς των συμμοριτών.

Δια τον Πλουμήν ο κ. Επίτροπος είπεν ότι ήτο πολυβολητής εις την συμμορίαν του Κανόνη, ετραυματίσθη εις την Αχλάδα και παρεδόθη.

Δια τον Π. Πανέρην είπες ότι κατέθεσαν περί αυτού πολλά στοιχεία δημιουργούντα την πεποίθησιν περί της συμμετοχής του εις την ανωμαλίαν. Είναι, είπεν ο κ. Βασ. Επίτροπος, παλαιός κομμουνιστής δηλωσίας. Δεν ηδυνήθη να πείση ότι η τακτική και αι επιφυλάξεις του τον είχαν χωρίση από την πορείαν των άλλων συμμοριτών.

Δια τον Ισίδ. Πλακωτάρην είπεν ότι είναι πείσμων και πονηρός χωρικός ο οποίος μετέσχε της συμμορίας του Φραγκάκη εις Συριώτισσας.

Δια τον Ι. Παπούλην είπεν ότι ήτο ο ένοπλος και άοπλος οδηγός των συμμοριτών.

Δια τον Σκούφαλον είπεν ότι δεν έλαβε μέρος εις συμμορίαν, ότι έκρυψε το όπλον το οποίον του έδωκαν και ότι πλείστοι μάρτυρες κατέθεσαν ότι ούτος παρεσύρθη, απεφάνθη δε ότι πρέπει να κριθή μετ' επιείκειας.

Δια τον Στείρον είπεν ότι ήτο εκ των ιθυνόντων τον οργανομένον συμμοριτισμόν, μετέσχεν εις την συμπλοκήν της Αχλάδας, μετέφερεν όπλα από του Γρού εις Βροντάδον και απελογήθη με ευφράδειαν. Πιστεύω, ετόνισε ο κ. Επίτροπος, ότι γνωρίζει πολλά πράγματα τα οποία δεν ηθέλησε να καταθέση.

Δια τον Τσατσαρώνην είπεν ότι εστρατολογήθη βιαίως και ότι έσπενσε να παραδοθεί επιδείξας διαγωγήν μεταμελείας.

Και ο κ. Επίτροπος συνεχίζων, ετόνισε ότι όλως ιδιαίτεραν θέσιν μεταξύ όλων των κατηγορουμένων έχουν οι αδελφοί Τράτση. Υποθέτω, είπε, νομίζω και πιστεύω, ότι αυτοί εφόνευσαν τον ατυχή χωροφύλακα Μυλωνάν και κατόπιν ετράπησαν εις την παρανομίαν, προσθέσας ότι θεωρεί εγκληματικωτέραν την δράσιν και την μορφήν των Τράτσηδων από την του Μαυράκη.

Δια τον Αρχ. Φραγκάκην είπεν ότι ήτο ο επίδοξος, ο μέλλων αρχηγός του συμμοτιτισμού εν Χίω, αλλά, προσέθεσεν ο κ. Επίτροπος, δεν γνωρίζω αν ήτο ο κατάλληλος άνθρωπος δια την θέσιν αυτήν.

Δια τον Ψιακήν τέλος, είπεν ότι η δράσις του τον φέρει μεταξύ των πρώτων· είναι εκ των λαβόντων μέρος εις την Εκτελεστικήν μετά την σύσκεψιν Βροντάδου· επίσης έλαβε μέρος εις την συμπλοκήν Συριώτισσας και ήτο ο σύνδεσμος μεταξύ της πόλεως και της υπαίθρου. (Πρόοδος 2/9/48)

Στις 3 και 4 Σεπτεμβρίου, δημοσιεύονται στην Πρόοδο κάποιες αγορεύσεις συνηγόρων υπεράσπισης και περιγραφή των τεκταινομένων μέσα και έξω από την αίθουσα του Στρατοδικείου και κατόπιν ανακοινώνονται οι ποινές (ημερολογιακά ανακοινώθηκαν στις 13 Αυγούστου).

«[...] Περί ώραν 4^{ην} πρωινήν ήνοιξεν η θύρα του Στρατοδικείου και οι Στρατοδίκαι κατέλαβον τας θέσεις των. Ο Γραμματεύς διετάχθη και ανέγνωσεν, ενώ η φρουρά παρουσίαζεν όπλα εν μέσω νεκρικής σιγής, την απόφασιν δια της οποίας επεβλήθησαν αι κάτωθι ποιναί εις τους κατηγορουμένους.

Κατεδικάσθησαν τρεις φορές εις θάνατον οι: Παντελής Γεωργούλης, Κώστας Ζερβός, Γιώργος Κώσταλος, Λουρέτζος Κουκούλης¹⁰³, Σιδερός Πλακωτάρης, Γιάννης Τράτσης, Γιώργος Τσουκαλάς, Δημήτρης Ψιακής

Δύο φορές εις θάνατον οι: Μάρκος Τζιώτης, Παπά Ν. Ξενάκης

Απαξ εις θάνατον παμψηφεί οι Πέτρος Ανδριώτης και Κώστας Καραμανλής, δια ψήφων 4 κατά 1 οι Μιχάλης Βατάκης και Κώστας Ξύδας και δια ψήφων 3 κατά 2 ο Παντελής Πανέρης.

Επίσης κατεδικάσθησαν εις ισόβια δεσμά οι: Γιώργης Μαυράκης, Διαμαντής Γεωργούλης, Μανώλης Κόρμαλος, Σταύρος Καλογρίδης, Μιχάλης Κατσάμπας, Φίλιππος Καβούκας, Κώστας Μωράκης, Παναγιώτης Ντούλος, Γιώργος Ξυλάς, Γιάννης Οργιέτας, Κώστας Πλακωτάρης, Γιάννης Παπουλής, Δημήτρης Πλουμής, Ρούσος Στρατάκης, Σ. Σαρηγιάννης, Παντελής Φιριπτής, Δημήτρης Ταναΐνης (από τα Νένητα), Δημήτρης Ταναΐνης (από το Συν. Νοσ/μείου), Αρχημίδης Φραγκάκης, Δημήτρης Τράτσης.

¹⁰³ Δεν εκτελέστηκε για λόγο που δεν κατέστη δυνατόν να διευκρινιστεί μέσω της έρευνας

Εις 20 έτη πρόσκαιρα δεσμά οι Σταμάτης Στείρος, Φανούριος Μανάρας, Γιώργος Μιχαλιάδης, εις 15 έτη φυλάκισιν οι Σωτήρης Λίναρης Γιώργος Χούλης και εις 12 έτη φυλάκισιν ο Φώτης Αγγουλές. Εις 2 έτη φυλάκισιν οι Αντρέας Λοϊζος, Ειρήνη Αθηναίου, Σωτήρης Αθηναίος, Νίκος Καψάλης.

Οι λοιποί απηλλάγησαν.» (Πρόοδος 4/9/48).

Έτσι κλείνει ο κύκλος της δικογραφίας, με τους καταδικασθέντες εις θάνατο να έχουν ήδη εκτελεστεί όταν πια δημοσιεύεται το παρόν. Ο κύκλος δράσης του Ε.Α.Μ. της Χίου κλείνει μ' αυτόν τον τρόπο και με ένα δικαστήριο το οποίο είχε πρωτίστως εκδικητικό ρόλο και χαρακτήρα και ελάχιστα ενδιαφερόταν για τις όποιες ανθρώπινες αξίες. Όποιος τολμούσε να μην δηλώσει ότι καταδικάζει την ανταρσία του Μάρκου είχε υπογράψει την θανατική καταδίκη του.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η φυγή στη Μέση Ανατολή και η επάνοδος στη Χίο

Στο τμήμα αυτό της εργασίας θα ασχοληθούμε με το θέμα της εξόδου από τη Χίο πληθυσμιακών ομάδων προς τη Μέση Ανατολή, την υποδοχή τους στα απέναντι παράλια και την ένταξη των ανδρών στις στρατιωτικές μονάδες του Ελληνικού Στρατού στην Αίγυπτο. Κατόπιν θα δούμε το πώς αντιμετωπίζει ο τύπος τον εγκλεισμό μεγάλου αριθμού ανδρών στα στρατόπεδα συγκέντρωσης μετά από τα κινήματα της Αντιφασιστικής Στρατιωτικής Οργάνωσης¹⁰⁴ (Α.Σ.Ο.) και την μετέπειτα επιστροφή τους στο νησί.

Η έξοδος πληθυσμιακών ομάδων από το νησί, ξεκίνησε από το Πάσχα του 1941 από νέα κυρίως άτομα τα οποία ενταγμένα ή όχι στον χώρο της αριστεράς, έφευγαν μην αντέχοντας την καταπίεση από τα στρατεύματα κατοχής. Ακόμη η πιθανότητα στρατολόγησής τους από τα στρατεύματα κατοχής βάρυνε την λήψη μιας τέτοιας απόφασης. Αργότερα, που η πίεση λόγω της πείνας αύξανε και επηρέαζε όλα τα στρώματα του πληθυσμού του νησιού, η φυγή έγινε φαινόμενο μαζικό και συνεχές, ιδίως κατά τα δύο πρώτα χρόνια που η πείνα ήταν εντονότατη, και αφορούσε όλες τις ηλικίες και όλα τα φύλλα.

Το πέραςμα στα Τουρκικά παράλια γινόταν είτε οργανωμένο σε μικρές ομάδες είτε από μεμονωμένα άτομα. Κατά μήκος των παραλίων του ανατολικού τμήματος του νησιού, υπήρχαν κρυμμένες βάρκες, όπου σε συνεννόηση με βαρκάρηδες, με το αζημίωτο πολλές φορές μάλιστα,

¹⁰⁴ Το Οκτώβριο του 1941 ιδρύθηκε η Α.Σ.Ο. από κομμουνιστές εξόριστους ή φυλακισμένους που είχαν δραστηριοποιηθεί στην περίοδο του μεσοπολέμου, κυρίως, και οι οποίοι, με έναν τρόπο, ανατρέπουν σταδιακά την κρατούσα κατάσταση. Σαν κύριο στόχο είχαν την ενδυνάμωση της αριστερής παρουσίας στο στράτευμα ενόψει της επιστροφής τους στην Ελλάδα. Αντίστοιχες οργανώσεις είχαμε και στο ναυτικό και στην αεροπορία. Βασικό και πρωταρχικό τους μέλημα είναι η έκδοση εντύπων με τις θέσεις και τα όσα διακήρυσσαν. Σιγά σιγά οι κομμουνιστικοί πυρήνες εντός του στρατεύματος αναπτύχθηκαν και έφτασαν σε τέτοιο βαθμό ώστε να κυριαρχούν ιδεολογικά στο στράτευμα.

αναλάμβαναν το ρίσκο της μεταφοράς των ανθρώπων, κυρίως τις νύχτες χωρίς φεγγάρι.

Το ρίσκο ήταν μεγάλο και δεν έλειψαν οι απώλειες κατά τη διάρκεια του πλου, καθώς συνέβησαν αρκετά ναυάγια. Κατά την άφιξη στα Μικρασιατικά παράλια, αν και κατά κύριο λόγο οι Τουρκικές φρουρές χρηματίζονταν, δεν έλειψαν οι περιπτώσεις απέλασης των λαθραία μετακινούμενων ανθρώπων.

Χαρακτηριστικό είναι το απόσπασμα από το άρθρο του Δημήτρη Μαγγανά με τίτλο «Το χρονικό της κατοχής» (Χιακή επιθεώρηση τχ 9 1965), τόσο για τον τρόπο που οργανωνόταν τέτοιες έξοδοι όσο και για το μεγάλο τους κίνδυνο.

Όταν με απίθανες προσπάθειες και συνδυασμούς τα ναύλα μαζευτούν όλη η φαμελιά ή όσοι από αυτήν αποφάσισαν να φύγουν για πέρα αρχίζει το ψάξιμο για το μέσον. Προς τα Θυμιάνα, τον Καταρράκτη, τα Νένητα, τα Ταμπάκικα, του Καστέλλου, το Μερσινίδι, τη Λαγκάδα. Εκεί κάθε βράδυ μέσα στην άγρια νύκτα όταν το φεγγάρι δεν είναι να βγει νωρίς προετοιμάζεται το πέρασμα πέρα, στις ακτές της Ανατολής. Όλα πρέπει να είναι κανονισμένα με το ρολόι. Παραμονεύουν απ' τη μια τα ξένα θηρία με το χέρι στη σκανδάλη κι' απ' την άλλη οι ντόπιοι σπιούνοι τους.

Κι' όταν η κρίσιμη ώρα πλησιάζει σκιές κρυμμένες στους βράχους, πεσμένες κάτω στο χώμα ή στα χαλίκια, ανάμεσα από τοίχους, καλάμια ή δένδρα, σέρνονται βαδίζουν ή τρέχουν προς το γιαλό. Γρήγορα ή βάρκα πέφτει στο νερό ή έρχεται κι αράζει απ' αλλού και σβέλτα πηδούν μέσα οι ναυλωτές της.

Γυναίκες με δυο και τρία μικρά παιδιά, οικογένειες συφάμελες, νέοι που δεν αντέχουν πια και ηλικιωμένοι που το πήραν απόφαση· ή φευγιό ή τάφος. Οι πρώτες στιγμές γεμάτες δέος περνούν με την προσπάθεια της επιβίβασης και της απομάκρυνσης απ' την ακτή. Κι όταν ο πρώτος κίνδυνος του πολυβόλου του γερμανικού φυλακίου περάσει, αρχίζει η αγωνία της πλωτής καταδίωξης κι υστέρα όταν πιστέψεις ότι κι αυτό πέρασε μπαίνει το ερώτημα κι η αμφιβολία της υποδοχής. Αν το τούρκικο φυλάκιο έχει καρδιά ανθρώπινη ή θηρίου, αν θα σ' αφήσουν να βγεις ή θα σε στείλουν πίσω.

Κάθε βράδυ όταν το μαρτύριο του φασιστικού πολέμου απλώθηκε στο νησί δεκάδες τέτοιες επιχειρήσεις ξετυλίγονταν στις ακτές του. Οι περισσότερες πετύχαιναν άλλες έπεφταν στην εχθρική ενέδρα, στην προδοσία, στον πολυβολισμό της βάρκας, στη σύλληψη από την καταδίωξη ή στο στρατόπεδο συγκέντρωσης ή στο πνίξιμο μεσοπέλαγα.

Η υποδοχή των προσφύγων

Το 1942, οργανώθηκαν δύο βάσεις υποδοχής προσφύγων. Η πρώτη στο Κίοσεπ με διοικητή τον Νίκο Διαμαντάρα και η δεύτερη στην Αγρελιά με διοικητή τον Γιάννη Παπαστεφάνου. Αμφότεροι ήταν Χιώτες που δούλευαν για το δίκτυο πληροφοριών του στρατηγείου Μέσης Ανατολής. Με τη βάση του Κίοσεπ αργότερα επικοινωνούσε το ΕΑΜ Χίου και η συμμαχική αποστολή με επικεφαλής τον Ιάσονα Καλαμπόκα. Χαρακτηριστικό για τον τρόπο που λειτουργούσε το δίκτυο είναι το κείμενο του Αντώνη Γλύκα με τίτλο «Αναμνήσεις από τον αγώνα κατά της Γερμανικής κατοχής» (Χιακή Επιθεώρηση τχ 12, 1966). Η μαρτυρία αυτή φωτίζει τη χρονική διάρκεια του φαινομένου της φυγής, αφού βλέπουμε ότι η ροή ανθρώπων ήταν σε εξέλιξη μέχρι και το 1944.

Ο αριθμός των ανθρώπων που μετακινήθηκαν την περίοδο εκείνη είναι απροσδιόριστος και μόνο για τον στρατό έχουμε κάποιες σποραδικές πληροφορίες που αναφέρουν περί τους τρεις χιλιάδες Χιώτες ενταγμένους στα στρατεύματα της Μέσης Ανατολής.

Το άρθρο που ακολουθεί, ανοίγει την σειρά δημοσιευμάτων που αφορούν τα της Μέσης Ανατολής, αναφέρεται στον Γιάννη Παπαστεφάνου ο οποίος είχε αξιόλογη δράση στη μετακίνηση από και προς τη Χίο, τόσο Χίων προσφύγων, όσο και πρακτόρων που παρακολουθούσαν την δράση των Γερμανών στο νησί. Επίσης βοήθησε δραστικά το τοπικό Ε.Α.Μ. και Ε.Λ.Α.Ν. (Πρωτοπόρος 26/10/44)

ΤΟ Ε.Α.Μ. ΚΑΙ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ

Την περασμένη βδομάδα φιλοξενήσαμε στο νησί μας το συναγ. Γιάννη Παπαστεφάνου, διευθυντή της Αγγλικής βάσης Αγρελιάς.

Η Χίος και ιδιαίτερα το ΕΑΜ τον υποδέχτηκαν με ιδιαίτερη χαρά γιατί είναι ένας πατριώτης που πολλά προσέφερε στον αγώνα ενάντια στο γερμανό κατακτητή και όταν ακόμη έμενε στη Χίο και όταν κνηγνημένος από τους Γερμανούς και τους προδότες αναγκάστηκε να φύγει και να εγκατασταθεί στην Τουρκία.

Είναι ένας ακραιφνής δημοκράτης πάντα πιστός και συνεπής στην ιδεολογία του. Σαν τέτοιος υποστήριξε τον Εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα, σ' όλη την Ελλάδα και ιδιαίτερα στη Χίο.

Το ΕΑΜ και ΕΛΑΝ συνδέονται με στενή συνεργασία και αμοιβαία βοήθεια με τον συναγωνιστή Παπαστεφάνου με κοινούς αγώνες ενάντια στη Γερμανική στρατιωτική δύναμη του νησιού μας.

Οι Εαμίτες της Χίου στην ποικιλόμορφη μαχητική δράση τους, δράση άγνωστή ακόμα στον πολύ κόσμο, μα αξιόλογη και αποδοτική, κυρίως σε σαμποτάζ και πετυχημένα χτυπήματα των γερμανικών μεταφορών, (70 περίπου καΐκια στάλθηκαν στους συμμάχους), δέχτηκαν φιλικώτατα χέρι βοήθειας από τον πατριώτη σγ. Γ. Παπαστεφάνου και δικαιολογη-

μένα τον θεωρούν σήμερα σαν διαλεχτό συναγωνιστή και συμμετοχο στις κοινές σελίδες των πατριωτικών των εξορμήσεων.

Το άρθρο του Πρωτοπόρου αναφέρεται σε δηλώσεις Παπανδρέου για αποφυλάκιση των Μεσανατολιτών και επιστροφής τους στις πατρίδες τους. Όμως στην πραγματικότητα, η Χίος θ' αργήσει ακόμα να δει τα παιδιά της. (17/11/44)

ΤΑ ΣΥΡΜΑΤΑ ΑΝΟΙΞΑΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝΟΝΤΑΙ

"Σύμφωνα με δηλώσεις του Προέδρου της Κυβέρνησης κ. Παπανδρέου οι κρατούμενοι αντιφασίστες στα στρατόπεδα συγκέντρωσης της Μέσης Ανατολής απεφυλακίσθησαν και είνε ελεύθεροι μόλις οι συγκοινωνιακές συνθήκες το επιτρέψουν να επιστρέψουν στις πατρίδες τους".

"Οι αποφυλακισθέντες εδήλωσαν ότι επιθυμούν να εξακολουθήσουν τον πόλεμο κατά της Γερμανίας".

Χαιρετίζουμε την απόφαση αυτή της Κυβέρνησης η οποία θέτει τέρμα στα βάσανα και στις ταλαιπωρίες των παιδιών του Ελληνικού Λαού που έφυγαν από την Πατρίδα τους με την πατριωτική πρόθεση να συνεχίσουν τον αντιφασιστικό πόλεμο ενάντια στους επιδρομείς και βασανιστές του Λαού μας Γερμανοχιτλερικούς και κατάληξαν στα σύρματα χάρις στις δολοπλοκίες της τετραυγουστιανής κλίμας που ελυμαίνετο το στρατό μας της Μέσης Ανατολής.

Επλίζομε ότι σύντομα οι συγκοινωνιακές συνθήκες θα επιτρέψουν πολύ γρήγορα στα ξενιτεμμένα αδέρφια μας να φιλήσουν το λεύτερο χώμα της Ελληνικής Πατρίδας μας.

Η Χίος ιδιαίτερα δοκιμάζει μια πλέρια ικανοποίηση γιατί εκατοντάδες Χιώτες θ' αποφυλακισθούν.

Ο συντάκτης του Πρωτοπόρου φαίνεται άμεσα να αντελήφθη το τι πραγματικά συνέβαινε σχετικά με τις δηλώσεις της κυβερνήσεως Παπανδρέου για απελευθέρωση των Μεσανατολιτών και ζητά να γίνουν τα δέοντα ώστε να επιστρέψουν άμεσα. (21/11/44)

ΝΑΡΘΟΥΝ ΕΔΩ

Είναι πολύ παρήγορες οι δηλώσεις του προέδρου της κυβερνήσεως ως προς τους κρατούμενους στην Αίγυπτο πολεμιστές μας στους οποίους είναι και οι ήρωες του Ελ—Αλαμείν. Το ζήτημα φυσικά είνε όχι μοναχά ν' αφεθούν ελεύθεροι, άλλα και νάρθουν εδώ στην πατρίδα μας, στην πατρίδα τους που τους περιμένει ανυπόμονα, θέλουμε, από την άποψη αυτή να πιστεύουμε πως η κυβερνητική ενέργεια στις συμμαχικές αρχές θα είνε άμεση και δραστήρια.

Μία ολόκληρη μεραρχία ελληνικός στρατός δεν μπορεί να μένη άχρηστη και έξω από την Ελλάδα.

Η αλήθεια αρχίζει να γίνεται πια σαφής για το τι όντως συμβαίνει στη Μέση Ανατολή. Όπως βλέπουμε στο άρθρο του Πρωτοπόρου οι στρατιώτες μετακινούνται διαρκώς με διάφορα προσχήματα, αν και οι διοικούντες λένε ότι αποτελούν στράτευμα αξιόμαχο, έτοιμα για να μεταφερθεί σε πεδία μαχών και να συνεισφέρει στην οριστική πάταξη του Χιτλερισμού. (9/12/44)

ΚΡΑΤΟΥΝΤΑΙ ΑΚΟΜΑ ΣΤΑ ΣΥΡΜΑΤΟΠΛΕΓΜΑΤΑ
ΟΙ ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΤΕΣ ΗΡΩΕΣ ΤΟΥ ΕΛ-ΑΛΑΜΕΙΝ
Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ
ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ

Σχετικά με την κατάσταση που βρίσκονται οι Έλληνες αντιφασίστες στρατιώτες στην Αίγυπτο, μάθαμε από πηγή απόλυτα εξακριβωμένη τ' ακόλουθα:

1.) Όλοι τους χωρίς εξαίρεση, είτε βρίσκονται ακόμη σε συρματοπλέγματα, είτε όχι, τάχτηκαν ανεπυφύλαχτα στο πλευρό της Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας.

Δεν είχε γι' αυτό σύμφωνη με τα πράγματα η δήλωση, που έκανε ο απεσταλμένος της Κυβέρνησης, μόλις γύρισε από την Αίγυπτο, ότι τάχα στα σύρματα έμειναν μόνο όσοι αρνούνται ν' αναγνωρίσουν την Κυβέρνηση.

2.) Αντίθετη προς τα πράγματα είναι και η δήλωση του ίδιου εκπροσώπου, ότι από τους 4.000 άνδρες, που βγήκαν από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, σχηματίστηκαν τρία τάγματα, που άρχισαν κι όλες να γυμνάζονται.

Αλήθεια είχε, ότι οι σχετικές διαταγές της Κυβέρνησης δεν εκτελούνται από τα εκεί όργανά της. Έτσι οι σχηματισμοί των ανδρών, που βγήκαν από τα σύρματα — 4.000 περίπου — βρίσκονται σκορπισμένοι σε διάφορους στρατωνισμούς, που απέχουν ο ένας από τον άλλον εκατοντάδες χιλιόμετρα.

3.) Ενώ η Κυβέρνηση δήλωσε, ότι οι στρατιώτες μας Μέσης Ανατολής θα επιστρέψουν όσο το δυνατό πιο γρήγορα στην Ελλάδα, οι διάφοροι σχηματισμοί τους μετακινούνται από τα παράλια της Αιγύπτου προς την Ερυθραία.

4.) Οι επί κεφαλής της φρουράς του στρατοπέδου Καμπρίτ εμπόδισαν την διαβίβαση στην Κυβέρνηση συγχαρητήριου τηλεγραφήματος για την απελευθέρωση που το υπόγραψαν εκατοντάδες αξιωματικοί και στρατιώτες.

5.) Όλοι οι αξιωματικοί και στρατιώτες, είτε κρατούνται είτε όχι, δήλωσαν ότι επιθυμούν να συνεχίσουν τον πόλεμο. Μάλιστα, ο διοικητής του θωρακισμένου Συντάγματος αντισυνταγματάρχης Σιώτης με έγγραφό του εβεβαίωσε ότι εινε σε θέση, μέσα στο πιο σύντομο διάστημα να ετοιμάσει για επιχειρήσεις όχι μόνο το Σύνταγμα του, αλλά και όλους τους άλλους που βρίσκονται ακόμα στο σύρματα.

Αυτή είναι η αλήθεια για τη θέση των παιδιών μας, στη Μέση Ανατολή, για την στάση του απέναντι στην Κυβέρνηση για τα αισθήματά τους.

Και δικαιολογημένα αναρωτιέται ο λαός: Γιατί κρατούνται ακόμη στα στρατόπεδα και μακριά από την πατρίδα οι αντιφασίστες ήρωες του Ελ—Αλαμείν; Γιατί; Όταν την ίδια ώρα φθάνουν από την Αίγυπτο οι χωροφύλακες του αρχιφασίστα Κινίνη;

Το κείμενο που ακολουθεί, από τον Πρωτοπόρο της 31^{ης} Δεκεμβρίου 1944, μας μεταφέρει μια σειρά από γεγονότα τα οποία διαδοχικά μπαίνουν ως προσκόμματα στην επιστροφή των Μεσανατολιτών στην Ελλάδα. Ένα δαιδαλώδες διπλωματικό παρασκήνιο και συμφωνίες της Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας με τους Άγγλους συμμάχους κάτω απ' το τραπέζι συνθέτουν το σκηνικό της περιόδου αναφορικά με τους αντιφασίστες Μέσης Ανατολής.

10.000 Πατριώτες Έλληνες όλοι σχεδόν νησιώτες
και ανάμεσά τους 2.500 Χιώτες φωνάζουν:
ΓΛΥΤΩΣΤΕ ΜΑΣ ΑΠΟ ΤΑ ΝΥΧΙΑ
της σπείρας του Γλύξμπουργκ

Από τη φλογισμένη άμμο της Αφρικανικής ερήμου φτάνει η φωνή των Ελλήνων πολεμιστών στρατιωτών της Αλβανίας, της Κρήτης, του Ελ — Αλαμείν. Με μία καταγγελία τους στις 6 του μήνα 70 άνδρες του στρατοπέδου συγκέντρωσης στο Καμπρίτ της Αιγύπτου, ένα μικρό μέρος από τις 10.000 παιδιά του Ελληνικού λαού που κρατούνται ακόμα φυλακισμένα ή εξόριστα βροντοφωνούν: "Μας στερούν την τιμή να πολεμήσωμε. Αδυνατίζουνε το Συμμαχικό μας αγώνα τη στιγμή που εμείς φωνάζουμε: ζήτω ο συμμαχικός αγώνας και τα Ενωμένα Έθνη. Ζήτω ο ηρωικός μας λαός. Κάτω ο φασισμός".

Από τη φλογισμένη άμμο της Αφρικανικής ερήμου φτάνει η φωνή των Ελλήνων πολεμιστών... και δεν είναι "φωνή βοώσα εν τη ερήμω". Βρίσκει βαθύτατη απήχηση στη συνείδηση του Ελληνικού λαού. Στη συνείδηση του Χιώτικου λαού είναι τρομερό, είναι ακατανόητο γιατί κρατούνε κλεισμένα στα σύρματα 10.000 παιδιά; Ανάμεσα σ' αυτούς κρατούνται 2.500 Χιώτες αδέρφια μας και ξέρουμε όλοι μας ότι κρατούνται αδικαιολόγητα. Μετά τη απελευθέρωση της Ελλάδας

καμμιά πρόφαση, κανένας λόγος, δεν μπορεί να κρατεί φυλακισμένους κι εξόριστους τους ήρωες της Αλβανίας, της Κρήτης, του Ελ - Αλαμείν. Οι αντιφασίστες άντρες της Μέσης Ανατολής δεν υπέπεσαν σε κανένα παράπτωμα ούτε τυπικό, ούτε ουσιαστικό. Τα γεγονότα τ' Απρίλη, τα προκάλεσαν οι μοναρχοφασιστικοί κύκλοι του Καϊρου για να τους διαλύσουν και να τους φυλακίσουν, επειδή δεν δεχόντουσαν να κάνουν "τους πραιτοριανούς" του Βασιλιά. Οχτώ τώρα μήνες τους βασανίζουν σέρνοντάς τους από φυλακή σε φυλακή, από συρματοπλέγμα σε συρματοπλέγμα.

Και η επαίσχυντη αυτή ιστορία που θάπρεπε προ πολλού νάχε κλείσει συνεχίζεται: στις 29 του Οκτώβρη του 1944 αποφυλακίστηκαν δέκα αξιωματικοί και πολίτες από το στρατόπεδο συγκέντρωσης του Καμπρίτ στην Αίγυπτο [...]. Αντί να τους στείλουν στο Σουέζ - Ισμαηλία που ώριζε η διαταγή του Υπουργείου τους έστειλαν στο έμπεδο Καμπρίτ. Αυτό οφείλεται σ' επέμβαση του Βεντήρη¹⁰⁵ που δεν άφησε τον διοικητή του Καμπρίτ συνταγματάρχη Λαμπρόπουλο να εφαρμόσει τη διαταγή του Υπουργείου, ο Λαμπρόπουλος έφτασε στο Καμπρίτ στις 30 του Οκτώβρη μαζί με τον αντισυνταγματάρχη της Χωροφυλακής Αγγελίδη κι άλλους. Κάλεσε τους δέκα αποφυλακιστέους την 1 Νοεμβρίου του 1944 και τους είπε: "ο Βεντήρης με διέταξε να σας ξανακλείσω στο συρματοπλέγμα".

Την 1 του Οκτώβρη 1944 πήγε στο στρατόπεδο προσφύγων των πηγών Μωυσέως ο Αρχιστράτηγος Πάτζετ. Οι πρόσφυγες έδωσαν υπόμνημα με πάνω από 1.500 υπογραφές και ζητούσαν να αποφυλακιστούν τα παιδιά τους και να σταλούν στο μέτωπο. Ο Πάτζετ απάντησε εγγράφως πως δεν πρέπει να ανακινούν το λυπηρό αυτό ζήτημα και ότι έπειτα από αίτηση της Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας διέταξε την έξοδο μεγάλου αριθμού στρατιωτών για να ενταχθούν στον Εθνικό στρατό.

Στις 7 Νοεμβρίου 1944 τους έβγαλαν αλλά τους πήγαν στην... Ασμάρα!

Επίσης στις 7 Νοεμβρίου 1944 μπαρκάρισαν στο Πορτ Σουέζ 465 αντιφασίστες στρατιώτες για τη Νότιο Αφρική. Στο καράβι που τους πήγε είχανβάλει συρματοπλέγματα -σωστή πλωτή φυλακή.

Από την Πρόοδο της 28^{ης} Μαρτίου 1945, ενημερωνόμαστε για την άφιξη την Χίο οικογενειών που είχαν καταφύγει στη Μέση Ανατολή κατά τη Γερμανική κατοχή.

¹⁰⁵ Βεντήρης, Κωνσταντίνος· αντιστράτηγος από την Καλαμάτα (1892-1960), που διετέλεσε αρχηγός του ελληνικού στρατού στη Μέση Ανατολή (1944) και αρχηγός ΓΕΣ (Νοέμβριος 1947-Φεβρουάριος 1948). Στη διάρκεια της γερμανοϊταλικής κατοχής ήταν αρχηγός της οργάνωσης PAN.

ΟΙ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΕΣ ΧΙΟΥ ΕΚ ΜΕΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Όπως ανακοινώθη ήδη αφικνούνται εντός των ημερών 750 Χίοι εκ των φυγόντων εντεύθεν κατά την διάκειαν της γερμανικής κατοχής.

Δημοσιεύομεν κατωτέρω ονομαστικόν κατάλογον των εκ της πόλεως Χίου αφικνουμένων. [...]

Το κείμενο που ακολουθεί, από τον ΕΑΜικό τύπο, έχει ως προφανή σκοπό να συσπειρώσει όλους εκείνους που περιμένουν να γυρίσουν τα παιδιά τους από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, αλλά μάλλον ο τρόπος δεν είναι και ο ποιο ενδεδειγμένος. Όμως καλό είναι να σημειώσουμε ότι τα γεγονότα του Δεκέμβρη στην Αθήνα αλλάζουν τις προοπτικές επιστροφής τους στην πατρίδα και υπό το πρίσμα αυτό καταβάλλεται προσπάθεια για αγωνιστική συσπείρωση προς τον κοινό σκοπό. (Πρωτοπόρος 11/4/1945)

Από τα σύρματα της Ερήμου

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΣ ΦΩΝΑΖΟΥΝ:

"Γλυτώστε μας από τα βάσανα"

Αλεξάνδρεια 1/3/45

ΓΡΑΜΜΑ

Προς τις μητέρες της Χίου

Τα γράμματα που στέλετε στους συγγενείς, γνωστούς και φίλους σας για να πληροφορηθήτε που βρίσκονται τα παιδιά σας — αν τα είδαμε, τα γνωρίσαμε, αν ζουν ή πέθαναν — φθάνουν κοντά μας, τα διαβάζουμε και συμεριζόμεθα με ειλικρινή λύπη το μητρικό πόνο σας.

Επειδή δεν μπορούμε να γράψωμε ξεχωριστά της κάθε μιας μητέρας σκεφθήκαμε να γράψωμε αυτό το γράμμα σ' όλες για να σας πληροφορήσουμε με αληθινά λόγια την αξιοθρήνητη και οδυνηρή κατάσταση των αγαπημένων σας παιδιών.

Συμπληρώνεται χρόνος, στις 6 του Απρίλη, που τα δοξασμένα παιδιά σας βρίσκονται απομεμονωμένα στα στρατόπεδα συγκεντρώσεως σε συρματοπλέγματα, στις αχανείς εκτάσεις της Λυβικής ερήμου. Η κατηγορία που τους δόθηκε, όπως γνωρίζωμε από την στρατιωτική διαδικασία, γράφηκε και στον ημερήσιο ελληνικό τύπο της Αιγύπτου είναι: δεν θέλησαν τα όπλα πού κρατούσαν να τα στρέψουν ενάντια στους αδελφούς των, που και αυτά τα αδέρφια τους με σκληρό αγώνα

επάνω στα βουνά της πατρίδας μας, κάτω από το εμπνευσμένο λαοκρατικό πρόγραμμα του ΕΑΜ σφυρηλάτησαν το μεταπολεμικό πολίτευμα της χώρας μας.

"Δεν στρέφομε να όπλα μας ενάντια στους αδελφούς μας" Αυτή είναι η ιστορική φράσις 15.000 ελλήνων στρατιωτών που σήμερα κρατούνται στα στρατόπεδα συγκεντρώσεως σαν εγκληματίαι πολέμου.

Στο διάστημα αυτό του χρόνου 2000 από τα υπερήφανα αυτά παιδιά, τα περισσότερά από τη Χίο, φιλοξενούνται στο στρατιωτικό νοσοκομείο της ΚΑΝΤΑΡΑΣ, αριθμός 41, προσβεβλημένα από φθίσι, τρέλλα, και άλλες συνάφεις αρρώστειες προερχόμενες, από την μαστίγωση και τα μεσαιωνικά μαρτύρια, που υπεβλήθησαν και υποβάλλονται κάθε μέρα, συνεχώς και συστηματικώς για την εξώντωσή τους. Τα αιματηρά γεγονότα του Δεκέμβρη στις Αθήνας και Πειραιά, μαρτυρούν ολοκάθαρα το δίκιο του ισχυρισμού των, και μένει τιμή και δόξα στους γενναίους αυτούς ήρωες που αρνήθηκαν να λάβουν μέρος στον εμφύλιο και εξοντωτικό πόλεμον των δύο μεγάλων πόλεων της πατρίδας μας.

Πλήρωσαν όμως ακριβά και πληρώνουν πανάκριβα ακόμα την πατριωτική φράση των. Με βασανιστήρια γκεσταπίτικης προελεύσεως, μαστιγώσεις Μανιαδακικής ιδιοσυγκρασίας και με άλλα απάνθρωπα μέσα που φρίττει ο νους του ανθρώπου.

Μητέρες της Χίου!!! Επιταχύνετε την επιστροφή των παλληκαριών σας.

Στα χέρια σας και στη ψυχική σας δύναμη έγκειται η επιστροφή τους.
[...]

Άλλη μία έκκληση για επιστροφή των Μεσανατολιτών οι οποίοι βρίσκονται σε δεινή θέση, απευθύνει ο Πρωτοπόρος από τη μόνιμη στήλη «Με το Φακό μας» στις 14 Απριλίου του 1945.

Να γυρίσουν.

Στό προηγούμενο φύλλο δημοσιεύσαμε γράμμα από την Αλεξάνδρεια όπου περιγράφεται ζωντανά η τραγική θέση των αδελφιών μας που κρατούνται στα σύρματα. Πάρα πολλοί απ' αυτούς κατάντησαν φθισικοί και τρελλοί από τα μαρτύρια και νοσηλεύονται στο Νοσοκομείο της Καντάρας.

Όλοι μας και κυριότερα οι μάννες και οι αδελφές των παιδιών αυτών έχουν ιερή υποχρέωση και καθήκον να αξιώσουν αμέσως από τους αρμόδιους: Να γυρίσουν τα παιδιά μας στην Πατρίδα.

Κάθε μέρα που περνά είναι μια μέρα τυραννίας, δυστυχίας μαρτυριών, πόνου για τα παιδιά μας που παρ' όλες τις υποσχέσεις που δόθηκαν, κρατούνται ακόμα στα σύρματα.

Ο Πρωτοπόρος και πάλι γράφει αναφορικά με το γράμμα που δημοσίευσε από τη Μέση Ανατολή και απαντά σε κατηγορίες συγκεκριμένων κύκλων πως είναι πλαστό. Δημοσιεύεται στις 18 Απριλίου 1945 στην στήλη «Με το φακό μας».

Μια συκοφαντία

Το γράμμα που δημοσιεύσαμε με τη σπαραχτική κραυγή των παιδιών του λαού μας που κρατούνται στα σύρματα στη Μέση Ανατολή έκαμε μεγάλη αίσθηση ανάμεσα στις μανάδες.

Το φριχτό παράπονό τους είναι ότι τα παιδιά τους που έφυγαν απ' εδώ κνηγνημένα από την πείνα μα και την επιθυμία να πολεμήσουν τους εχθρούς της Πατρίδας μας αντί να τύχουν της εύνοιας του μεταπελευθερωτικού Κράτους τιμωρήθηκαν με την κράτησή τους και με τα βασανιστήρια που τα αποκαλύπτει με τόση παραστατικότητα το γράμμα.

Η μαύρη αντίδραση του νησιού μπροστά στη γενική κατακραυγή αντί να ενώσει τη φωνή της για το δίκιο αίτημα των μανάδων προς απελευθέρωση των παιδιών του Χιώτικου λαού διαδίδει πως όλα αυτά αποτελούν τέχνασμα των "κουκουέδων" και ψεύτικες διαδόσεις.

Δίνουμε την κατηγορηματική διαβεβαίωση πως το γράμμα είναι γνήσιο, αυθεντικό και δεν αλλάξαμε ούτε ένα γιώτα. Είναι η φωνή που ήρθε ατόφια από τα σύρματα. Εμείς με τη δημοσίευση δεν κάμαμε παρά το καθήκον μας σαν Έλληνες.

Από την Πρόοδο της 20^{ης} Απριλίου του 1945 διαβάζουμε το καλωσόρισμα των όσων επιστρέφουν και την προτροπή για βοήθεια όλων όσων έχουν ανάγκη.

ΓΙΑ ΚΕΙΝΟΥΣ ΠΟΥ ΞΑΝΑΓΥΡΙΣΑΝ

Η Χίος ακτινοβολούσα από το θείον φως της λευτεριάς και πλημμυρισμένη από τ' ανοιξιάτικά της μύρα, άνοιξε χθες διάπλατα τη μητρική της αγκάλη, για να σφίξει με χαρά και με συγκίνηση τα πρώτα της παιδιά που επέστρεψαν στην πατρίδα, έπειτα από τον αναγκαστικό εκπατρισμό που τους επέβαλε το αίσθημα της αυτοσυντηρήσεως, λόγω του διωγμού, των στερήσεων, των κακουχιών και της πείνης που επακολούθησαν τη θεομηνία της γερμανικής κατοχής της νήσου μας.

Μπροστά στο φάσμα του θανάτου που είδαν να ορθώνεται απειλητικό μπροστά στα μάτια τους όλοι αυτοί οι άνθρωποι αλλόφρονες, σαστισμένοι, τρομοκρατημένοι πήραν κατά τα μάτια τους. εγκατέλειψαν ασυλλόγιστα και Πατρίδα και σπίτια και περιουσία και δουλειές, χωρίς να σκεφθούν που πηγαίνουν και τι θ' αντιμετωπίσουν.

Εκλείσαν τα μάτια τους, έσφιξαν την καρδιά τους και ερρίφθησαν προς το άγνωστο.

Ένας πόθος τους εθέρμαινε, μια ελπίδα τους συγκρατούσε: Να φύγουν, Να σωθούν. Να ζήσουν για να μπορέσουν να ξαναγυρίσουν στο άγιο αυτό χώμα του νησιού και ν' αναπνεύσουν τον ζωογόνο αέρα της ελευθερίας.

Κι ο πόθος των αυτών πραγματοποιήθηκε. Ελεύθερη η Χίος τους υποδέχτηκε κι ο κόσμος όλος με χαρά και με συγκίνηση τους επανίδε, τους καλωσώρισε, τους επευφήμησε.

Η περιπέτειά τους είναι αλήθεια ότι δεν έληξεν ακόμη, αλλά θα λήξη· πρέπει να λήξη, όσον το δυνατό συντομότερα. Και σ' αυτό όλοι θα συμβάλωμε. Όσοι από εκείνους που ξαναγύρισαν στερούνται στέγης πρέπει να στεγασθούν χωρίς αναβολή. Όχι μόνον τα καθήκον της φιλοξενίας, αλλά και η φιλλαληλία και ο ανθρωπισμός μας επιβάλουν να εξεύρωμεν στέγην δια τους εκ της προσφυγιάς επανελθόντας αδελφούς μας. Και την υποχρέωσιν αυτήν δεν πρέπει να την παρίδη κανείς, από του ανωτάτου άρχοντος μέχρι του τελευταίου πολίτου.

Από την Πρόοδο της 27^{ης} Απριλίου 1945 διαβάζουμε για την πρωτοβουλία του δικηγόρου Κοκκαλιάδη για σύνταξη εγγράφου που να ζητά την άμεση επιστροφή των εκτοπισμένων. Η προσπάθεια σ' αυτή τη φάση φαίνεται να 'χει πολλούς υποστηρικτές.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Οι υπογεγραμμένοι γονείς και συγγενείς κρατουμένων πολεμιστών εις τα στρατόπεδα Μέσης Ανατολής καλούμεν όλους τους ενδιαφερομένους για την απελευθέρωση και επάνοδο των παιδιών μας στην πατρίδα, να συνεργαστούν μαζί μας και να ενεργήσωμε στην Ελληνική Κυβέρνηση και στους συμμάχους για το σκοπό αυτό.

Για τη συνεννόηση μας και υπογραφή σχετικού υπομνήματος, το συντομότερον, πρέπει να προσέλθουν εις τα γραφεία του δικηγόρου μας κ. Θεοδοσίου Κοκκαλιάδη (πάροδος Απλωταριάς) κάθε μέρα από τις 9-12 π.μ. [...]»

Από το Εμπρός της 22^{ας} Μαΐου 1945 διαβάζουμε σε επιστολή επιστρέψαντα από τη Μέση Ανατολή την αντιμετώπιση που τυγχάνουν στην εύρεση εργασίας λόγω του αντιφασιστικού τους παρελθόντος.

ΑΣ ΤΟ ΒΓΑΛΟΥΝ ΑΠ' ΤΟ ΝΟΥ ΤΟΥΣ

Αγαπητό "Εμπρός",

Πήγα σ' ένα παληό μου αφεντικό, μεγάλο - εκμεταλλευτή, για να ζητήσω δουλειά τώρα που γύρισα απ' τα σύρματα. Εκείνος με αγριοκύτταξε και μ' έβρισε γιατί σταθήκαμε πιστοί στην αντιφασιστική υπόθεση του λαού. Του τάψαλλα και γω κι έφυγα.

Ας ξέρουν όλοι οι εκμεταλλευτές τον ιδρώτα μας ότι πέρασε πια ο καιρός που μας εκβίαζαν και μας κοίμιζαν με τις ψευτιές τους για να μας έχουν σκλάβους. Δε ζητάμε ελεημοσύνη. Εμείς που παλαίψαμε έτσι σκληρά κάτω στην έρημο και ήρθαμε με το κεφάλι ψηλά στο νησί μας, ξέρουμε τον τρόπο να διεκδικήσουμε τα δικαιώματά μας στη ζωή. Πάνω σ' αυτό ας μην έχουν καμμιά αμφιβολία οι βδέλες του λαού, κι ας βγάλουν απ' το νου τους ότι μπορούν να μας λυγίσουν.

Ένας αντιφασίστας απ' τα σύρματα

Από τον Πρωτοπόρο της 23^{ης} Μαΐου του 1945 διαβάζουμε για την επιστροφή της δεύτερης «φουρνιάς» Μεσανατολιτών στο νησί. Εκφράζεται η ελπίδα από το συντάκτη για εξακολούθηση από μέρους τους του δημοκρατικού αγώνα για την χώρα.

ΚΑΛΩΣ ΟΡΙΣΑΤΕ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΑΡΤΥΡΙΚΟΙ ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΤΕΣ

Το ΕΑΜ της Χίου χαιρετίζει εγκάρδια τον ερχομό της δεύτερης τούτης αποστολής κι ολόκληρος ο Χιώτικος λαός γεμάτος συγκίνηση κι αγάπη σας υποδέχεται.

Μέσα στη συμφορά που ερριξε τον τόπο η μαύρη αντίδραση σας αντικρύζομε μ' ελπίδες και πεποίθηση ότι θα εξακολουθήσετε τον αγώνα για τη Δημοκρατικοποίηση της χώρας, την προκοπή και την ανοικοδόμηση της καταστραμένης Πατρίδας μας.

Καλώς ήλθατε αδέλφια.

Από το Εμπρός της 25ης Μαΐου 1945 διαβάζουμε τα τεκταινόμενα της υποδοχής τμήματος των Μεσανατολιτών, με τις αρχές να τους υποδέχονται με επιφύλαξη και με το μεγαλύτερο μέρος του λαού να τους επευφημεί.

Όπως έχουμε επισημάνει ξανά, η επιστροφή ενός τόσο μεγάλου αριθμού ανδρών, που είχαν εγκλειστεί για τα πολιτικά τους πιστεύω και για την όλη τους στάση στα σύρματα, σήμανε μια αλλαγή του πολιτικού σκηνικού στο νησί με περαιτέρω ενίσχυση της αριστεράς, απ' όσους τουλάχιστον θέλησαν να ενταχθούν στο συνασπισμό του Ε.Α.Μ.. Άλλωστε, όπως ήδη είδαμε, στις αγορεύσεις της δίκης μετά την εκδήλωση του αντάρτικου στο νησί υπήρξαν πολλές αναφορές στους Μεσανατολίτες.

Ο συντάκτης του άρθρου του Εμπρός αφήνει σαφείς υπόνοιες για την στάση των αρχών και έχει μια μάλλον επιθετική τάση απέναντί τους. Ο αέρας που έδωσε αυτή η επιστροφή στην αριστερά είναι σαφής μέσα από το κείμενο.

Ο ΧΙΩΤΙΚΟΣ ΛΑΟΣ ΥΠΟΔΕΧΕΤΑΙ ΤΑ ΗΡΩΙΚΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΣΚΗΝΕΣ ΕΞΑΛΛΟΥ ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΟΥ

Με άδολο ενθουσιασμό και ανεκλάλητη χαρά ο Χιώτικος λαός υποδέχθηκε και πάλι τα ηρωικά παιδιά του που αψηφώντας τη βία και τις στερήσεις στάθηκαν πιστά στην αντιφασιστική υπόθεση και πάτησαν περήφανα το χώμα της πατρίδας τους. Αποτελεί τεράστια νίκη του λαού και της Δημοκρατίας η απελευθέρωση των παλληκαριών των συρμάτων που τίμησαν το Ελληνικό όνομα και στον πολεμικό αγώνα για τη συντριβή του Φασισμού και τον σκληρό αγώνα για την ματαίωση των αντιλαϊκών σχεδίων της μοναρχοφασιστικής κλίκας του Γλύξμπουργκ. Ο ερχομός τους στο νησί μας ανοίγει μια καινούρια περίοδο λαϊκών αγώνων για το θρίαμβο της αληθινής Δημοκρατίας και την πραγματική απελευθέρωση του Χιώτικου λαού.

Ο Αγώνας δεν τελείωσε. Ο ελληνικός λαός, παρ' όλες τις ασύγκριτες θυσίες και την υπέροχη παλικαριά του, παρά τον νικηφόρο αγώνα που διεξήγαγε κατά των κατακτητών στηριζόμενος βασικά στις ίδιες του τις δυνάμεις, βρίσκεται και πάλι κάτω από μια χειρότερη σκλαβιά. Αν στην Ευρώπη το Φασιστικό θερίο ξεψύχησε κάτω από τα συντριπτικά χτυπήματα των συμμαχικών στρατιών στη χώρα μας έχει βρικολακιάσει. Ο κίνδυνος του μοναρχοφασισμού είναι άμεσος. Είναι επιτακτική η ανάγκη της συσπείρωσης όλων των δημοκρατικών δυνάμεων του λαού στην πάλη για την υπεράσπιση των δημοκρατικών ελευθεριών.

Ο δρόμος που χαράζει ο Συνασπισμός των πολιτικών των πολιτικών κομμάτων του Ε.Α.Μ., είναι ο μόνος που οδηγεί στην αληθινή Δημοκρατία και την αναδημιουργία της χώρας μας, με βάσει την προκοπή και την ευημερία του λαού.

Σ' αυτή την προσπάθεια για τη συνένωση του Χιώτικου λαού κάτω απ' τις σημαίες της Δημοκρατίας, οι αντιφασίστες αγωνιστές των συρμάτων θα προσφέρουν ανεκτίμητες υπηρεσίες.

Ας δώσουμε όλοι οι αληθινοί Δημοκράτες τα χέρια κι ας τραβήξουμε ενωμένοι στον αγώνα για την ολοκλήρωση της νίκης του Λαού.

Ζήτω ο λαός, ζήτω ο λαός, ζήτω ο λαός,

Τους αντιφασίστες περιμένει και προσμένει τη λευτεριά...

Με τα αντιφασιστικά τραγούδια που δονούσαν τον αέρα και γέμιζαν τις καρδιές του Χιώτικου λαού με άνθη και στεφάνια, υποδέχτηκε και χαιρέτησε η Χίος σύσσωμη τους αντιφασίστες Μεσ. Ανατολής.

Το γεμάτο απ' τα βασανισμένα ηρωικά αδέρφια μας και αναμενόμενο με αγωνία εδώ και πολλές μέρες βαπόρι, έφτασε το πρωί της Τετάρτης.

Μανάδες, αδέρφια, παιδιά και όλος ο δημοκρατικός κόσμος της πατρίδας μας και ολόκληρος ο Ελληνικός λαός ανησυχούσε και αγωνιούσε για την τύχη των αγωνιστών της Μ. Ανατολής που αναμένονταν μέρες τώρα, γιατί είχε γίνει και είχε καταγγελλθεί επίσημα στο λαό η αντιλαϊκή και αντεθνική ίδρυση στρατοπέδων συγκέντρωσης στο ξερονήσι της Ψυτάλλειας, όπου οδήγησε η κυβέρνηση Βούλγαρη των πριν από 20 μέρες αφιχθέντων αντιφασιστών.

Τα σχέδια της Κυβέρνησης για την απομόνωση των ηρωικών παιδιών βεβαιώνονται με το παραπάνω απ' το ότι κράτησαν στην Αθήνα τους καταγόμενους απ' τη Μυτιλήνη αντιφασίστες και δεν άφησαν να μεταφερθούν στην Πατρίδα τους στο γειτονικό μας νησί.

Γι' αυτό όλα αυτά είχαν σαν αποτέλεσμα η είδηση της άφιξης του βαποριού, να μεταδοθεί σαν αστραπή μέσα στην πόλη και ο κόσμος ξεχύθηκε με ενθουσιασμό για την προκυμαία. Η Χωροφυλακή όμως είχε λάβει τα "μέτρα" της!! Ολόκληρο το πολυάριθμο σώμα της Χωροφυλακής ήταν "επί ποδός". Φρουροί σ' όλες τις παρόδους που οδηγούσαν στην προκυμαία εμποδίζαν τον κόσμο. Στη φτωχή προκυμαία μάλιστα τοποθετήθηκαν και σύρματα (για να προφυλάξουν φαίνεται τα νώτα). Απαγορεύτηκε ακόμη και στους αντιπροσώπους των εφημερίδων μας να βρίσκονται στην προκυμαία.

Ο κόσμος σταμάτησε αναγκαστικά στη γωνία της Τράπεζας Χίου, και παρακολουθούσε με θλίψη του το κατάντημα αυτό του Κράτους του "Νόμου, της τάξης" και της ελευθερίας και την ώρα που από μακρυνά φάνηκε νάρχεται, απ' το βαπόρι το πρώτο καϊκι ξέσπασε σε ζητωκραυγές και χειροκροτήματα. Ύστερα από κάμποση ώρα άρχισαν να βγαίνουν ένας ένας τα κατακουρασμένα και ηλιοκαμένα αδέρφια μας. Σκηνές απερίγραπτες, σε συγκίνηση και χαρά. Φιλιά και αγκαλιές. Οι μανάδες, γυναίκες και τα παιδιά ρίχνουνταν στις αγκαλιές των με κλάματα και γελοία μαζί. Η θέα μόνο των χωροφυλάκων στην προκυμαία, τα σύρματα η εφ' όπλου λόγχη μερικών ναυτών και οι επίμονες ματιές των έκαμαν τους αφικνούμενους να ξεσπούν σε ακράτητο ενθουσιασμό στο αντίκρυσμα της ανθρωποθάλασσας που τους περίμενε στο Βουνάκι. Τα γνώριμα τους αντιφασιστικά και γεμάτα δύναμη και πίστη στον αγώνα τραγούδια, που τραγουδούσαν οι πρώτοι συναγωνιστές τους και μαζί τους όλος ο κόσμος τους έκανε να διώξουν απ' το νου τους τα μαρτύρια, και τις στερήσεις και να νοιώσουν για μια στιγμή τον αέρα της ελευθερίας. Το πλήθος στεφάνωνε και έρενε με λουλούδια τα παιδιά του Χιώτικου λαού, τα παιδιά της αντιφασιστικής

Ελλάδας, τους ήρωες του Ελ—Αλαμείν. Χαλούσε ο κόσμος όταν περνούσαν τα αυτοκίνητα που μετάφεραν τους καταγόμενους απ' τα χωριά.

Ο ήχος των αντιφασιστικών τραγουδιών που δίνανε κουράγιο και συνταράζανε τις ψυχές όλων των ακροατών, ενοχλούσανε πολύ μερικούς μεγαλόσχημους κυρίους που από μακριά, με κατεβασμένα τα μούτρα, παρατηρούσανε τις εκδηλώσεις της χαράς του ζωντανού Χιώτικου λαού και γίνηκαν αργότερα συστάσεις για το σταμάτημα των τραγουδιών.

Παρ' όλες τις προκλήσεις από την αρχή ως το τέλος κρατήθηκε παραδειγματική τάξη και ησυχία η οποία δε θα μπορούσε ίσως να κρατηθεί απ' τα όργανα της "τάξης".

Και από τον Πρωτοπόρο της 25^{ης} Μαΐου 1945 διαβάζουμε τις λεπτομέρειες της επιστροφής της δεύτερης φουρνιάς μεσανατολιτών στο νησι, με το κατηγορώ να είναι πλέον δριμύ από τον συντάκτη της εφημερίδας προς όλους εκείνους που προσπαθούν να εκμεταλλευτούν τις περιστάσεις για να δημιουργήσουν ένταση και προς όλους όσους έχουν συμφέρον να μην γυρίσουν οι μεσανατολίτες πίσω.

Η ΧΙΟΣ ΥΠΟΔΕΧΕΤΑΙ ΤΟΥΣ ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

Εφτασε την Τετάρτη το πρωί, το βαπόρι με τους αντιφασίστες των συρμάτων για δεύτερη φορά.

Ποτισμένη με δηλητήριο αντεθνικής μανίας η ντόπια αντίδραση έβαλε σε κίνηση από την παραμονή τα τσιράκια της κι έτσι, ο λαός που ξεχύθηκε προς την προκυμαία το πρωί για να υποδεχτεί τα παιδιά του, βρήκε μπροστά του και σε μεγάλη απόσταση από την αποβάθρα σύρματα και πάλι σύρματα.

Αντίθετα όμως προς τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα της τρομοκρατικής του πλήθους από τις πολυάριθμες δυνάμεις των οργάνων της "τάξεως" που ήταν πανταχού παρούσες, ο λαός υποδέχτηκε με εκδηλώσεις ενθουσιασμού και λατρείας τους τιμημένους αντιφασίστες.

Με ειρωνικά σχόλια και αποδοκιμασία αντιμετώπιζε τα δρακόντεια μέτρα της τάξεως.

Κάθε μέρα που περνά όλο και περισσότερος κόσμος αντιλαμβάνεται το δίκιο και τη σημασία του αγώνα των Ελλήνων αντιφασίστων της Μ. Ανατολής. Μόνο οι φασίστες πεμπτοφαλαγγίτες εκμεταλλευτές που έχουν βουτήξει τα σπίτια και τα χωράφια των παιδιών που έρχονται και των οικογενειών τους, δοκιμάζουν απερίγραπτη απελπισία και τρόμο.

Βλέπουν να δυναμώνει το μέτωπο του λαού και της Δημοκρατίας και να γκρεμίζονται τα σχέδια και τα όνειρά τους για τη συνέχιση της

μαύρης αγοράς και της ατιμωρησίας τους, κάτω από τη σκέπη του μοναρχοφασιστικού καθεστώτος που προετοιμάζουν.

Ο πολύς και ταλαιπωρημένος Χιώτικος λαός έχει πια ξεκαθαρίσει τις πεποιθήσεις του. Με την υποδοχή που έκανε στους 392 αντιφασίστες, με τα άνθη και τα στεφάνια, που τους στόλισε με τα τραγούδια και τις ζητωκραυγές του διαδήλωσε ακόμη μια φορά την απόφαση του ν' ακολουθήση τον αντιφασιστικό δρόμο της Δημοκρατίας της λαϊκής ανοικοδόμησης.

Στην ανακοίνωση που ακολουθεί, διαβάζουμε τη μέριμνα της πολιτείας προς τους απολυθέντες οπλίτες Μέσης Ανατολής και τους όρους – προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν. Χωροφύλακες και Πρόεδροι κοινοτήτων που θα αρνούνται να δώσουν τα πιστοποιητικά που απαιτούνται θα γίνουν αιτία, ευτυχώς λίγες φορές, για έντονες διαμάχες. (Εμπρός 8/6/45)

ΤΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΠΟΛΥΘΕΝΤΩΝ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Καθορίστηκε εφεδρικό επίδομα με ανώτατο όριο αποδοχών 2.500 (το Εμπρός κόστιζε 10 δρχ εκείνη την εποχή) το μήνα στους απολυθέντες οπλίτες. Το εφεδρικό επίδομα αρχίζει από την 1 Ιανουαρίου 1945 και τελειώνει την ημέρα της απόλυσής τους. Του εφεδρικού επιδόματος δεν δικαιούνται:

1) Όσων από τους απολυθέντες οι οικογένειες πέρνουν σύνταξη κρατική.

2) Όσων ο αρχηγός της οικογενείας εργάζεται σε Δημόσια ή Δημοτική υπηρεσία και πέρνει απ' αυτή πάνω από 2 χιλ δραχμές το μήνα.

3) Όσων ο αρχηγός οικογενείας πατέρας είναι κάτω των 65 χρονών εκτός εάν είναι ανίκανος για δουλειά.

Εκείνοι που δικαιούνται εφεδρικό επίδομα είναι:

1) Για τους αγάμους οπλίτες. Πατέρας όταν είναι πάνω από 65 χρονών ή ανεξάρτητα ηλικίας όταν είναι ανίκανος για δουλειά. Μητέρα και άγαμες αδελφές κάτω των 18 χρονών.

2) Για τους εγγάμους. Σύζυγος, άγαμα παιδιά κάτω των 17 χρονών για τα αγόρια και κάτω των 18 χρονών για τα κορίτσια.

Δικαιολογητικά

1) Βεβαίωση της στρατιωτικής αρχής στην οποία υπηρετούσε ο απολυθείς και στην οποία πρέπει να αναφέρεται η ημερομηνία κατάταξης του στο στρατό.

2) Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάταξης εφ' απλού.

3) Αίτηση του δικαιούχου. Το πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης για τους κατοίκους της πόλης θα εκδίδεται από το

αστυνομικό Τμήμα με βάση υπεύθυνο δήλωση του αιτούντος για δε τους κατοίκους των χωριών απ' τον Πρόεδρο της Κοινότητας.
(Απ' το γραφείο της Επιτροπής).

Μπορεί η Πρόοδος να άργησε λίγο να φανερώσει τις πραγματικές τις σκέψεις για τους επιστρέφοντες μεσανατολίτες, όμως πλέον το έπραξε μία και καλή από τη μόνιμη στήλη της εφημερίδας «Σημειώματα».
(25/6/45)

ΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Όλοι οι αχέφρονες και νομοταγείς πολίται διερωτώνται τίνα λόγο έχουν και ποίαν σκοπιμότητα εξυπηρετούν αι θορυβώδεις εκδηλώσεις με τας οποίας οι οπαδοί της άκρας αριστεράς υποδέχονται κάθε φοράν τους εκ Μέσης Ανατολής επιστρέφοντας συντρόφους των από τα σύρματα.

Ποίοι είναι, από που έρχονται και τι έπραξαν τα γνωρίζει πολύ καλά όλος ο κόσμος, ώστε περιτεύει να το διατυμπανίζουν τοσούτον θορυβωδώς οι συγκεντρούμενοι εις τα πέριξ της αποβάθρας ομοϊδεάται των. Τι επιδιώκουν με τας συγκεντρώσεις αυτάς; Να δείξουν τον όγκο των ή να προκαλέσουν σκηνάς και επεισόδια; Ημείς τουλάχιστον δεν πιστεύωμεν ούτε το ένα ούτε το άλλο, διότι αυτό θα ήτο εις βάρος των. Ευκταίον λοιπών θα ήτο ν' αποφεύγονται αι συγκεντρώσεις και αι εκδηλώσεις αυταί, αι οποίαι ουδέν ωφελούν αναγκάζουν δε τας Αρχάς να λαμβάνουν μέτρα και να προβαίνουν εις συλλήψεις, πράγμα το οποίον δεν θα συνέβαινε αν επεκράτουν ωριμώτεροι σκέψεις μεταξύ των ηγητόρων της άκρας αριστεράς και αν έκαστος ησχολείτο εις τα έργα του αποφεύγων να θορυβή και ν' απασχολή τας Αρχάς άνευ αποχρώντος λόγου.

Από τη μόνιμη στήλη «ΑΠΛΑ ΛΟΓΙΑ» του Εμπρός της 19^{ης} Ιουλίου 1945 διαβάζουμε μία έκκληση για να επιστρέψουν οι αιχμάλωτοι του Ντεκαμερέ, ενός από τα στρατόπεδα συγκέντωσης στην Αφρική, όπου οι συνθήκες είναι άθλιες, οι αρρώστιες και οι κακουχίες θερίζουν τους Έλληνες συμμάχους των Άγγλων που φυλακίστηκαν σαν να ήταν Γερμανοί εχθροί.

ΝΤΕΚΑΜΕΡΕ

Η λέξη αυτή, ο τόπος αυτός, κλίνει μέσα του τη φρίκη. Εσείς, που έχετε ακόμα αδέρφια, άντρες, αδελφούς, μάθετέ το, βρίσκονται στην κόλαση του Ντεκαμερέ.

Εκεί τους θερίζει η πείνα. Ακούτε; Παίρνουν τροφή γερμανού αιχμαλώτου. Έτσι υποστήριξε ο διοικητής του στρατοπέδου σε μια

έκκληση που έκαμαν οι μανάδες των παιδιών από την Αίγυπτο. Εμείς το αμφισβητούμε κι αυτό.

Εκεί, μες στον ήλιο, τη σκόνη, το πολλαπλό συρματοπλέγμα, προδιαθέτονται και παίρνουν το δρόμο της φυματίωσης.

Τα αδέρφια μας κινδυνεύουν. Κάθε μέρα που περνά θάχουμε έναν ακόμα άρρωστο. Ένα ακόμα θύμα. Γιατί δεν γυρνούν τα παιδιά μας, από το κάτεργο του Ντεκαμερέ; Είναι τίμιοι από τους πιο τίμιους, αγνοί αντιφασίστες που κράτησαν ψηλά τη σημαία του σημερινού λαϊκού αντιφασιστικού πολέμου. Δεν δέιλιασαν ποτέ τους, ούτε τώρα δειλιάζουν στην κόλαση της Ζούγκλας.

Μα δικό μας χρέος είναι να τους αποσπάσουμε μια ώρα συντομότερα από τα νύχια του χάρου.

ΚΑΣΤΕΡ.

Από τη μόνιμη στήλη του Πρωτοπόρου, «Ζητήματα του Λαού» διαβάζουμε για το εφεδρικό επίδομα και τον καθορισμό του σε τέτοιο ύψος, ώστε να θίγει άμεσα τα δικαιώματα των δικαιούχων. Η κυβέρνηση συστηματικά συνεχίζει να καταπατά τα δικαιώματα των Μεσανατολιτών και να τους παραγκωνίζει με κάθε ευκαιρία. (28/8/45)

Το εφεδρικό επίδομα Στρατιωτών Μ. Ανατολής

Η Κυβέρνηση του Καΐρου είχε ψηφίσει νόμο σύμφωνα με τον οποίο οι απολυόμενοι έφεδροι του Στρατού Μεσής Ανατολής επανερχόμενοι στην Ελλάδα θα edικαιοούνται του μηνιατικού εφεδρικού επιδόματος ίσου προς τον μισθόν του λοχία όπως θα εκανονίζετο αυτός. Ο μισθός του λοχία κανονίστηκε σε δραχ. 10.000. Η Κυβέρνηση Βούλγαρη παρά τον νόμο, παρά την ηθική υποχρέωση που είχε καθόρεισε το εφεδρικό επίδομα προς δύο χιλιάδες αντί των 10.000. Έτσι η Κυβέρνηση κλέβει τους στρατιώτες. Και όλα αυτά τη στιγμή κατά την οποία το επίδομα αυτό αποτελεί ένα είδος αποταμίευσης για τους στρατιώτες αφού στη Μ. Α. τους κρατούσαν μηνιαίως ποσόν 1500 δραχμών το μήνα.

Και ενώ η Κυβέρνηση Βούλγαρη κάμνει τη δουλειά της αφήνοντας τους βιομηχάνους πλουτοκρατίας να θησαυρίζουν σε βάρος του κοσμάκη και από την άλλη κάμνει τις οικονομίες της σε βάρος των υπαλλήλων και των στρατιωτών. Οι ίδιοι οι θιγόμενοι από τα μέτρα αυτά πρέπει να διεκδικήσουν ότι νόμιμα τους ανήκει.

Ένα πρόβλημα που διαρκώς εντείνεται στο νησί περιγράφεται στο Εμπρός της 26^{ης} Σεπτεμβρίου 1945. «[...]Με το φτάσιμο των προσφύγων και την απόλυση των εφέδρων Μέσης Ανατολής, ο αριθμός των ανέργων διαρκώς μεγαλώνει. [...]» Οι Μεσανατολίτες, εκτός από την καχυποψία των εργοδοτών λόγω της στάσης τους στο κίνημα της Α.Σ.Ο. έχουν να

αντιμετωπίσουν και την ολοένα αυξανόμενη ανεργία που μαστίζει το νησί.

Με μια δόση μελοδραματισμού, περιγράφονται από το Εμπρός οι κακουχίες που ακόμη και στο ταξίδι προς την πατρίδα υπέστησαν κάποιοι Μεσανατολίτες και απευθύνεται έκκληση για την άμεση επιστροφή όσων κρατούνται ακόμα. (31/10/45)

ΑΠ' ΤΑ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΩΝ ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΤΩΝ ΜΑΣ
ΤΟΜΠΡΟΥΚ – ΧΙΟΣ ΜΕ ΤΟ ΒΑΠΟΡΙ – ΦΑΝΤΑΣΜΑ
ΕΝΑ ΤΑΞΕΙΔΙ ΣΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ

Στοιβαγμένοι μέσα στο μικρό επιβατικό 142 αντιφασίστες ναύτες ξεκινήσαμε απ' το Τομπρούκ. Υπήρχαν μονάχα 110 κρεβάτια. Γι αυτό έπρεπε να κοιμόμαστε με... βάρδια, γιατί ήταν αδύνατο να κοιμηθούμε στο ύπαιθρο. Έκανε δυνατή παγωνιά και τα ρούχα μας ήταν λίγα. Τις χλαίνες μας τις πήραν πριν φύγομε. Σε διαμαρτυρία μας στον Άγγλο κυβερνήτη μας δηλώθηκε: "Αυτό είναι, και θάπρεπε νάστε ευχαριστημένοι"!

Και το μαρτύριο όσο πήγαινε γινόταν πιο βασανιστικό. Από την πρώτη βραδυά, μας έβγαλαν τα ηλεκτρικά λαμπιόνια. Και μέσα στο βαθύ σκοτάδι πλέαμε στην τύχη σαν ένα πλοίο φάντασμα. Φαίνεται ότι αυτό έγινε για να μας κάνουν πιο ευχάριστο το ταξίδι! Και η περιποίηση όσο πήγαινε και συνεχίζονταν. Αντί να μας δώσουν τροφή μαγειρεμένη, μας έδωσαν αμαγείρευτη και την κουζίνα μας την έθεταν στη διάθεση μας μόνο τη νύχτα. Έπρεπε λοιπόν να ξαγρυπνάμε για να μαγειρεύουμε και να ξυπνάμε κάθε μέρα στις 5 για να πιούμε το τσάι. Όσες φορές παραπονεθήκαμε στον Έλληνα συνοδό με κάποια πίκρα για την κατάσταση, μας δήλωνε ότι δεν φταίει αυτός "Τι να γίνει, αυτό είναι. Έτσι θένε οι Άγγλοι".

Μα τα μαρτύρια μας τέλειωσαν. Τώρα με πόνο αδελφικό συλλογιζόμαστε τ' αδέλφια μας που αφήσαμε πίσω στη φρίκη και στην Κόλαση των φυλακών και των στρατοπέδων του Ντεκαμερέ, του Κεμπέιτ και του Τμίμι. Γι αυτούς πρέπει ν' αγωνιστούμε όλοι εμείς που ζήσαμε τη φρίκη μαζί με τις μανάδες, τις γυναίκες και τις αδερφές τους για να τους σώσουμε απ' το βέβαιο θάνατο.

Πρέπει ακόμα να ζητήσωμε να μάθουμε τι έγιναν οι Χιώτες ναύτες του στρατοπέδου του Μεναστήρ, Χούλιαρης Στ. (Καρδάμυλα), Αλούρδας (Αμάδες), Φωτεινός Μάρκος (Βίκι), Σιταράς Ν. (Καρδάμυλα), Πετρής Δημ. (Συνιοικ. Σκυλιτσείου) που πιάστηκαν και οδηγήθηκαν σ' άγνωστο μέρος. Γιατί τους έπιασαν; Πού τους πήγαν;

Ο λαός της Χίου, οι μανάδες τους καθώς κι οι μανάδες όλων των κρατουμένων απαιτούν να γυρίσουν στον τόπο τους, μαζί με όλους τους κρατουμένους.

Άλλη μια έκκληση από το Εμπρός της 19^{ης} Νοεμβρίου του 1945 εκφράζεται προς όλες τις δημοκρατικές δυνάμεις του τόπου για την επιστροφή των εγκλεισμένων στα σύρματα.

ΝΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΘΟΥΝ ΟΙ ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΤΕΣ ΤΟΥ ΝΤΕΚΑΜΕΡΕ

"Αγαπημένη μου μητέρα, μάθε ότι σιγά—σιγά όλοι θα πάμε να βρούμε το Γιάκωβο..."

Λόγια που δε λένε τίποτα για τον πρώτο τυχόντα, μα που σπαράζουν τη μαύρη καρδιά της μάνας, που κρατώντας το καταψαλιδισμένο απ' τη λογοκρισία γράμμα, χύνει μαύρα δάκρυα. Γιατί καταλαβαίνει πως ο γιόκας της κινδυνεύει να πεθάνει μέσα στην Κόλαση του Ντεκαμερέ. Γιατί ο ΓΙΑΚΩΒΟΣ, που "σιγά σίγα θα πάνε να τον βρούνε όλοι οι κρατούμενοι" είναι από καιρό ΠΕΘΑΜΕΝΟΣ.

Και βρίσκουν αυτό τον κρυπτογραφικό τρόπο οι ηρωικοί αγωνιστές της Λευτεριάς για να μηνύσουν στ' αδέρφια του "έξω κόσμου" πως ο χάρος κάθε μέρα θερίζει κορμιά. Ποια είναι το έγκλημά τους; Αγωνίστηκαν για τη συντριβή του φασισμού ντόπιου και ξένου. Και υστερά από την περίλαμπρη Νίκη της Δημοκρατίας, ύστερα από τις διακηρύξεις για "ελευθερίες" των συμμάχων, τα πιο αγνά, τα πιο τίμια, τα πιο ηρωικά παιδιά της Ελλάδας σαπίζουν, αργοπεθαίνουν, τρελαίνονται μέσα στη ζωντανή κόλαση της Έρημου.

Αν έχουν σημασία τα λογία, αν υπάρχει και κόκος δικαιοσύνης, αν η Λευτεριά δεν έχει πεθάνει αν υπάρχει ίχνος ανθρωπισμού, πρέπει χωρίς αναβολή να ελευθερωθούν όλοι οι κρατούμενοι του Ντεκαμερέ και των άλλων στρατοπέδων να γυρίσουν στη γλυκειά τους πατρίδα για την οποία έχυσαν τα αίμα τους στα αφιλόξενα βουνά της Αλβανίας και στην έρημο του Έλ Αλαμίν.

Το μικρό σημείωμα που ακολουθεί αναπτρώνει τις ελπίδες όλων όσων είχαν κάποιο δικό τους ακόμα σε κάποιο στρατόπεδο συγκέντρωσης.
(Εμπρός 5/12/45)

Θα επαναπατρισθούν οι αντιφασίστες Μ. Ανατολής.

ΑΘΗΝΑ 2 (ταχυδρομικώς) Το χθεσινό υπουργικό συμβούλιο αποφάσισε το σύντομο επαναπατρισμό των κρατουμένων στα κάτεργα της Μέσης Ανατολής 1500 στρατιωτών και 100 αξιωματικών. Στην περίπτωση που

οι σύμμαχοι δεν θα διέθεταν μεταφορικά μέσα, η Ελληνική Κυβέρνηση θα διαθέσει ένα απ' τα σκάφη της ακτοπλοΐας.

Στο άρθρο του Εμπρός που ακολουθεί, από τη μόνιμη στήλη «Ο ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΒΙΩΣΗ», διαβάζουμε για τους πρόσφυγες που έχουν επιστρέψει από την Κύπρο και για τα βασικά προβλήματα επιβίωσης που αντιμετωπίζουν. Θυμίζουμε, ότι όσοι δεν κατατάχθηκαν στον Ελληνικό Στρατό καθώς και τα γυναικόπαιδα είχαν ως επί το πλείστον φιλοξενηθεί στην Κύπρο σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους και σε σπίτια Ελλήνων.

Επίσης σαφές γίνεται στο παρακάτω κείμενο, η θέση των μη εχόντων που αναγκαζόταν να περνούν από διάφορες γραφειοκρατικές διαδικασίες προκειμένου να πάρουν τα αυτονόητα. (13/2/46)

Η ΕΞΑΘΛΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Η φτώχεια και η αθλιότητα πολλών υπό τους επαναπατριζόμενους πρόσφυγες της Κύπρου είναι τέτοια, που τους ανάγκασε να καταφύγουν στον κ. Νομάρχη και να ζητήσουν να μεριμνήσει γι αυτούς. Πολλοί από τους πρόσφυγες που κάθονται¹⁰⁶ στη συνοικία του Κάστρου μένουν άστεγοι και γυμνοί. Το ίδιο γίνεται και στη συνοικία της Λέτσαϊνας και της Αγίας Άννας. Οι ενοριακές επιτροπές που καθόρισαν σαν απόρους πάρα πολλούς πλούσιους, θεώρησαν καλό να χαρακτηρίσουν αυτούς τους φτωχούς και ταλαιπωρημένους πρόσφυγες ως... εύπορους. Η επιτροπή που την αποτελούσαν άνδρες και γυναίκες ζήτησε να τους γράφουν στον κατάλογο των απόρων για να πάρουν δωρεάν ιματισμό και τρόφιμα. Ο κ. Νομάρχης τους παρέπεμψε στις ενοριακές επιτροπές, στις οποίες πρέπει να υποβάλουν πιστοποιητικό του Παπά ότι είναι άποροι, για να τους γράψουν ατούς καταλόγους.

Άλλο ένα άρθρο από το Εμπρός που αφορά τις διεκδικήσεις των μεσανατολιτών με την πολιτεία να κωφεύει στα δίκαια αιτήματά τους. (13/3/46)

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΩΝ ΜΕΣΑΝΑΤΟΛΙΤΩΝ

Την περασμένη βδομάδα, επιτροπή της Π.Ε.Ε.Π.Μ.Α.¹⁰⁷ παρουσιάστηκε στον κ. Νομάρχη και υπέβαλε με υπόμνημα και προφορικά, όλα τα ζητήματα που αφορούν τους εφέδρους Μέσης Ανατολής. Η απάντηση που πήρε όμως δεν ικανοποίησε καθόλου τα μέλη της επιτροπής, γιατί παρ' όλο ότι αναγνώρισε πλείρια τα δίκαια αιτήματά τους, δεν δόθηκε

¹⁰⁶ Κάθομαι στη Χίο έχει και την έννοια του διαμένω

¹⁰⁷ Παράρτημα Ελλήνων Εφέδρων Πολεμιστών Μέσης Ανατολής

καμμία λύση. Κι όσον αφορά τα ζητήματα που δεν είναι της αρμοδιότητάς του πάει καλά. Υπάρχουν όμως τόσα και τόσα ζητήματα που με λίγη καλή θέληση θα μπορούσε να τα λύσει προς όφελος των Μεσανατολιτών. Όμως και πάνω σ' αυτά, πήρε μονάχα υποσχέσεις.

Για το ζήτημα του ιματισμού υποδήσεως και τροφίμων, δήλωσε ότι είναι αρμόδια η επιτροπή ιματισμού, που επρόκειτο να συνεδριάσει εκείνη τη μέρα, και θα το υποστήριζε ο ίδιος. Τίποτα όμως δεν έγινε μέχρι σήμερα. Για το ζήτημα της ανεργίας που αγωνίζεται καθημερινώς για την αντιμετώπισή του το σωματείο τους, η επιτροπή πρότεινε ορισμένες πραχτικές λύσεις για τη μερική τουλάχιστον αντιμετώπισή της.

Αν ήθελε ο κ. Νομάρχης θα μπορούσε δίνοντας εντολή στις διάφορες κρατικές υπηρεσίες όταν χρειάζονται υπαλλήλους τεχνικούς ή εργάτες για τα υπό κατασκευήν έργα τους να ζητούν και από το Παράρτημα εφέδρων. Η απάντησή τους όμως δεν έλεγε τίποτα.

Επίσης, η επιτροπή διαμαρτυρήθηκε για τη σύλληψη μέλους του Παραρτήματος από όργανα της Χωροφυλακής με την κατηγορία ότι διενεργούν παράνομο έρανο, ενώ στην πραγματικότητα εισέπραττε συνδρομές των μελών με νόμιμα διπλότυπα του σωματείου.

Και σ' αυτό υποσχέθηκε ότι θα το κανονίσει με τον Είσαγγελέα. Όμως μια ολόκληρη βδομάδα πέρασε και πάνω σ' αυτό χωρίς κανένα αποτέλεσμα. Ελπίζουμε και πιστεύουμε ότι η στάση του κ. Νομάρχη σαν δημοκράτης που αυτοτιτλοφορείται θ' αλλάξει απέναντι σ' ολόκληρο το λαό του νησιού μας και ειδικά απέναντι στους τρεις χιλιάδες Χιώτες δημοκράτες του παραρτήματος Μέσης Ανατολής.

Αναφορά στην πρακτική των εφημερίδων που επιτίθενται στους Μεσανατολίτες κάνει ο συντάκτης του Εμπρός αναφέροντας ότι όση επιτυχία είχαν οι Άγγλοι με τον εγκλεισμό αυτών των ανθρώπων και των φρονημάτων τους, στα στρατόπεδα της Αφρικής, άλλη τόση θα έχουν κι αυτοί με τις επιθέσεις από τον τύπο που επιχειρούν και το κλίμα πόλωσης που θέλουν να επιβάλλουν.

ΟΙ ΔΟΝΚΙΧΩΤΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ ΟΙ "ΣΥΡΜΑΤΕΝΙΟΙ" ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΑΓΩΝΑ

Από μέρες τώρα οι μαύρες εφημερίδες του νησιού μας αρχίσανε μια αδιάκοπη συκοφαντική εκστρατεία ενάντια στους αντιφασίστες της Μέσης Ανατολής.

Η προσπάθεια αυτή στηρίζεται πάνω στις "περίφημες δηλώσεις μετανοίας". Ο σκοπός τους είναι τούτος δω. Να διασπάσουν την πρωτοπορεία της δημοκρατικής μας ενότητας.

Γιατί πραγματικά τα τρεις χιλιάδες λεβεντόπαιδα του Χιώτικου λαού, που σταθήκανε βράχοι ακλόνητοι, ενάντια στη φασιστική βρετανική επίθεση της Μέσης Ανατολής που μετατρέψανε τις φυλακές και τα συρματοπλέγματα της Αφρικής σε σχολές κοινωνικής μόρφωσης, γυρίζοντας στο νησί μας στέκονται τίμια στο πλευρό του λαού, και αποτελούν φραγμό στα σκοτεινά σχέδια, των αφεντικών του μαυρομετωπίτικου τύπου.

Γι' αυτό το λόγο προσπαθούν χρησιμοποιώντας τα ίδια διασπαστικά όργανα που χρησιμοποιούσαν κι οι Εγγλέζοι στη Μέση Ανατολή να πετύχουν το σκοπό τους.

Όμως στις επιτυχίες που είχαν οι Εγγλέζοι θα καταλήξουν κι αυτοί.

Και τώρα αφήνομε στο Χιώτικο λαό να κρίνει αυτούς.

Το κείμενο που ακολουθεί συμπυκνώνει όλη τη δράση της Α.Σ.Ο. στο επίπεδο των στρατιωτών και όλο το νόημα της παρουσίας τους στη Μέση Ανατολή, καθώς και εντοπίζει τους λόγους που συγκεκριμένοι κύκλοι δεν ήθελαν να επιστρέψουν άμεσα στην Ελλάδα για λόγους τοποθέτησης της χώρας μας σε συγκεκριμένο μπλοκ. (Εμπρός 7/8/46)

ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

Είναι δύσκολο κανείς να μπορέσει να μπει μέσα στο πνεύμα της Μ.Α. Είναι δύσκολο κανείς να νοιώσει το μεσανατολίτικο αγώνα. Είναι δύσκολο να καταλάβει τα συναισθήματα των παιδιών εκείνων που γιομάτοι ηρωισμό και αυτοθυσία ξεκινούσαν να δημιουργήσουν αυτή την ιστορία. Γεμάτοι με εθνικό παλμό και αντιφασιστικό πείσμα, οι μεσανατολίτες έλληνες αντιφασίστες, έγιναν το καμάρι κάθε δημοκράτη και κάθε αντιφασίστα. Κέρδησαν την αγάπη και τη συμπάθεια όλου του λαού μας, γιατί αγωνίσθηκαν και τυραννίσθηκαν στις φυλακές και τις εξορίες για τον ίδιο το λαό. Εκείνοι που τους μίσησαν και τους συκοφάντησαν, εκείνοι που και σήμερα ακόμα καπηλικώτατα εξακολουθούν να τους βρίζουν, είναι οι άνθρωποι που ξεσκεπάστηκαν σ' όλη τους την έκταση και είδε όλος ο κόσμος τη βρωμιά και τη σαπίλα των αντιλαϊκών – αντεθνικών τους ενεργειών.

Οι μεσανατολίτες γεμάτοι τιμιότητα και ηθική, κατόρθωσαν να πετάξουν στην άκρια τα χασίς, το λαθρεμπόριο, την πορνεία και τον εκφυλισμό που άφθονα και αφειδώλευτα τους έδιναν για να τους κάνουν ανίκανους να σκεφτούν λογικά. Με πατριωτικό ενθουσιασμό και με φλόγα αντιφασιστική, μαζί με τους τίμιους αξιωματικούς τους, στάθηκαν γρανίτες και δεν παρασύρθηκαν στις δολοπλοκίες και στις σατανικές μανούβρες που οι "χρυσοθήρες" του Καϊρου μαζί με την

Ιντέλιτζενς¹⁰⁸, μηχανορραφούσαν σε βάρος του σκελετωμένου λαού μας. Γι' αυτό μισήθηκαν. Γιατί δεν έγιναν παίγνια στους αντιλαϊκούς σκοπούς των φασιστών και των Αγγλων ιμπεριαλιστών. Μισήθηκαν γιατί τους ανέτρεψαν τα σχέδια. Και μέσα στην αντιλαϊκή τους λύσσα, αμόλυσαν μια αισχρή συκοφαντική εκστρατεία χωρίς προηγούμενο. Όμως η ιστορία λέει την αλήθεια. Κανένας δεν μπορεί να αρνηθεί πως αν φιάχτηκε ένας στρατός αξιόμαχος, εκπαιδευμένος σε σημείο που να φέρνεται σαν παράδειγμα στις αγγλικές συμμαχικές ημερήσιες διαταγές – φιάχτηκε επειδή γκρεμίστηκε η φασιστική διοίκηση της Ταξιαρχίας από τη δύναμη και τη θέληση των τιμίων αξιωματικών και των στρατιωτών. Κανένας δεν μπορεί να αρνηθεί πως οι στρατιώτες και οι τίμιοι αξιωματικοί πάλεψαν σκληρά για να μη πέσει ο στρατός στον εκφυλισμό και τα ναρκωτικά. Κανένας δεν μπορεί να αρνηθεί, πως, όταν ο Ρόμελ¹⁰⁹ έφτανε στο Νείλο, σύσσωμος ο στρατός, σκαρφάλωνε στα Νεοζηλανδικά και Αυστραλέζικα αμάξια για να πάει να πολεμήσει. Κανένας και ποιο πολύ η ιστορία, δεν μπορεί να αρνηθεί πως η πίστη του στρατού ήταν που έκανε τον τότε Ταξίαρχο Κατσώτα να οδηγήσει την ταξιαρχία στο μέτωπο. Και κανένας δεν μπορεί να αρνηθεί πως δεν ήταν αντιφασίστες όλοι όσοι πέσανε στην έρημο, στις θάλασσες και στον αέρα.

Μόνο εκείνοι που δεν ήθελαν αυτόν τον αγώνα, μόνο όσοι πίστευαν στον αγκυλωτό σταυρό του Χίτλερ και τον διπέλεκυν του Μεταξα – Γλυξμπουργκ το αρνούνται. Και κατηγορούν και δεν σέβονται τη μνήμη των εκατοντάδων νεκρών. Είναι αυτοί οι ίδιοι που τους έκλεισαν ύστερα στα σύρματα γιατί δεν εξυπηρετούσαν τα σχέδιά τους. Τους έκλεισαν και τους βασάνισαν γιατί δεν ήθελαν να πολεμήσουν ενάντια στο λαό μας. Γιατί δεν γίνηκαν πραιτωριανοί. Δε έγιναν σταυρωτήδες. Τους έκλεισαν για να τους λυγίσουν την πίστη στην αντιφασιστική ιδέα. Εδημιούργησαν μαζί με τα αφεντικά τους, τους Αγγλους, τα "Στάλανκ" της Λιβυκής Ερυθραίας, για να βγάλουν μέσα από εκεί ζωντανούς – νεκρούς. Όμως η ίδια δύναμη και η ίδια πίστη στον αγώνα έδινε θάρρος στους μεσανατολίτες. Οι φυλακές και τα σύρματα γίνηκαν σχολειά. Έγιναν το σφυρί και το αμόνι που ατσάλωσαν τους αντιφασίστες πιο πολύ για τον αγώνα που έμπαινε σε καινούργια φόρμα, τον αγώνα ενάντια στην καινούργια κατοχή. Έτσι, ακόμα άλλη μια φορά οι μεσανατολίτες νίκησαν. Βγήκαν πιο δυνατοί, πιο γενναίοι, πιο τολμηροί.

Σήμερα οι μεσανατολίτες δεν παλεύουν πια μέσα στα συρματένια κλουβιά της Ερήμου και της Αφρικής. Βρίσκονται μέσα στη χώρα τους, μέσα στη δύναμη που λέγεται ΛΑΟΣ. Όπως τότε, έτσι πιο πολύ σήμερα δεν τον φοβίζονται ούτε "Νόμιμες" εκτελέσεις, ούτε "εκκαθαριστικές

¹⁰⁸ Μιλά για την Inteligens Service, Βρετανική μυστική υπηρεσία

¹⁰⁹ Στρατηγός του Χίτλερ

επιχειρήσεις", ούτε εξορίες. Τάχθηκαν δίπλα στο λαό, γι' αυτόν αγωνίστηκαν και γι' αυτόν αγωνίζονται και σήμερα.

Μεσανατολίτης

Συμπεράσματα

Το Ε.Α.Μ. Χίου, κατάφερε αμέσως μετά την απελευθέρωση να εφαρμόσει μια συμμετοχική δημοκρατική αντίληψη για την διαχείριση της εξουσίας στο νησί, όμως αργότερα και πιεζόμενο από τις καταστάσεις και τα γεγονότα που λάμβαναν χώρα στην Ελλάδα καθώς και την γραμμή του κεντρικού κομματικού οργάνου, πέρασε στη πλευρά του αντιπολιτευόμενου και έγινε ο στόχος της δεξιάς του νησιού.

Έτσι, θα μπορούσαμε να χωρίσουμε το Ε.Α.Μ. της Χίου σε δύο περιόδους. Αυτήν στην οποία ηγείται η πρώτη τριανδρία, με την οργάνωση να κινείται μακριά από τη γραμμή του εμφυλίου πολέμου και προσπαθεί να κρατήσει την οργάνωση εντός των ορίων της νομιμότητας, ανεχόμενη τα φαινόμενα που στρέφονται κατά της αριστεράς και αυτή της δεύτερης ηγετικής τριανδρίας κατά την οποία αναλαμβάνεται το ρίσκο μιας ένοπλης εξέγερσης καθώς πλέον η αριστερά στο νησί είχε τεθεί εκτός νομιμότητας, τα πρώτα ηγετικά στελέχη βρίσκονται στις φυλακές της Σύρας και από τις αρχές του Φλεβάρη του 1948 διενεργούνται συλλήψεις αριστερών με την κατηγορία της επικινδυνότητας για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια, με αποτέλεσμα την λήψη απόφασης για ένοπλη σύγκρουση, που με τα πενιχρά μέσα που διέθετε και την ανύπαρκτη γνώση στρατηγικής από τα στελέχη του, ήταν καταδικασμένο να χάσει.

Αξίζει να σημειωθεί πως την περίοδο που ξεκίνησαν οι εκτοπίσεις αριστερών στον Άγιο Ευστράτιο, ηθελημένα από τις αρχές κάποια στελέχη δεν εξορίζονται περιμένοντας να υπάρξει κάποιο θερμό επεισόδιο ώστε να δημιουργηθεί η δυνατότητα της προσαγωγής σε δίκη και της βαριάς καταδίκης ή εκτέλεσης.

Οι αριστεροί του νησιού είχαν να διαλέξουν μεταξύ της αναμονής για την σύλληψή τους, της ανοχής της βίας από τα όργανα των αρχών σε βάρος τους και της ένοπλης εξέγερσης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γλύκας Αντώνης «Αναμνήσεις από τον αγώνα κατά της Γερμανικής κατοχής» *Χιακή Επιθεώρηση*, τχ 12 (1966)
- Γλύκας Αντώνιος, «Αφιέρωμα στον πρώτο δήμαρχο της απελευθέρωσης Απόστολο Αμύγδαλο», *Χιακή*, τχ. 5 (Ιανουάριος 1987)
- Ζερβούδης Αργύρης, *Η ταξιαρχία του Ελ Αλαμείν: η 1η ελληνική ταξιαρχία : Εθνική Αντίσταση Μεσανατολής 1941-1946*, Χίος 1985
- Ηλιού Φίλιππος, *Ο Ελληνικός Εμφύλιος. Η εμπλοκή του ΚΚΕ*, 2^η εκδ. Αθήνα, Θεμέλιο, 2005
- Θεοτοκάς Νίκος, «Η Χίος της αντίστασης και του εμφυλίου», *Αρχειοτάξιο*, τχ. 4 (Μάιος 2002)
- Ιστορία του νέου Ελληνισμού 1770 – 2000, *Η εμπόλεμη Ελλάδα, 1940 – 1949*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2004, τομ. 8^{ος}
- Καρασούλης Παναγιώτης, *Συμμαχική Στρατιωτική αποστολή & Εθνική Εντίσταση, Χίος 1943 – 1944*, Χίος, Π.Ε.Α.Ε.Α., 1992
- Κωστόπουλος Τάσος, *Η αυτολογοκριμένη μνήμη. Τα τάγματα ασφαλείας και η μεταπολεμική εθνοκοφροσύνη*, Αθήνα, Φιλίστωρ, 2005
- Κουβελάς Σιδεράς, «Αναμνήσεων επίλογος», *Χιακή*, τχ. 18 (Απρίλιος 1990)
- Κουβελάς Σιδεράς, «Ο Ισίδωρος Κουβελάς, κορυφαίο στέλεχος του ΕΑΜ Χίου, ανταποκρίνεται στην πρόσκληση και ξαναθυμάται σκορπιστά (όσο κι όπως τα θυμάται)», *Χιακή*, τχ. 17 (Ιανουάριος 1990)
- Κωστάλας Βενιζέλος, «Αυτοί οι άνθρωποι ήταν το ΕΑΜ Χίου», *Χιακή* τχ. 18 (Απρίλιος 1990)
- Μαγγανάς Δημήτρης «Το χρονικό της κατοχής» *Χιακή επιθεώρηση*, τχ 9 (1965)
- Μαργαρίτης Γιώργος, *Ιστορία του Ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου 1946 – 1949*, 5^η εκδ. Αθήνα, Βιβλιόραμα, 2005
- Μιχαηλίδης Ιπποκράτης, «Δημήτρης Χαρτουλάρης», *Χιακή Επιθεώρησης*, τχ. 28 τ. 10 (1972)
- Νεφελούδης Βασίλης, *Η Εθνική Αντίσταση στη Μέση Ανατολή*, Αθήνα, Θεμέλιο, 1981
- Παιδούσης Τρύφωνας «Το τέλος του Μινώταυρου», *Χιακή*, τχ. 3 (Ιούλιος 1987)
- Παλιατσάρας Στρατής, «Οι Χιώτες στα ηρωικά χρόνια, η αποστολή στη Χίο», *Χιακή*, τχ. 18 (Απρίλιος 1990)
- Χαρτουλάρης Νίκος, *Η Χίος στα χρόνια της κατοχής και του εμφυλίου*, τυπ. Ν. Γεωργούλης – Ν. Συρρής, Χίος 2001
- Χατζηαγγελής Βαγγέλης, *Το όγδοο τάγμα : σελίδες ημερολογίου, 1940-1945* εισ. Λάμπης Ράππας, Κέδρος - Ράππας, Αθήνα 1994
- Χατζηπατέρας Κώστας, Φαφαλιού Μαρία, *Μαρτυρίες 40–41*, Αθήνα, Κέδρος, 1982

ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ, Δεκαπενθήμερη έκδοση του Νομαρχιακού Συμβουλίου Ε.Π.Ο.Ν. Χίου

«Το κλείσιμο των γραφείων μας», *Αναγέννηση*, 1^η Σεπτεμβρίου 1945», *Αναγέννηση*, 1^η Σεπτεμβρίου 1945

«Η Φωνή Μας», *Αναγέννηση*, 10 Οκτωβρίου 1945

«Προσκοπική ζωή. Χειρότερος κι από την Ε.Ο.Ν. », *Αναγέννηση*, 10 Δεκεμβρίου 1945

«Η νεολαία μας μπροστά στο γκρεμό ας δώσουμε αδελφικά τα χέρια», *Αναγέννηση*, 10 Μαρτίου 1946

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΧΙΟΣ Χιακή Εφημερίς Λαϊκών Δημοκρατικών Αρχών

«Ανακοίνωσις», *Ελευθέρα Χίος*, 13 Σεπτεμβρίου 1944

«Η διαδήλωσις», *Ελευθέρα Χίος*, 16 Σεπτεμβρίου 1944

«Τιμή στον Ήρωα», *Ελευθέρα Χίος*, 16 Σεπτεμβρίου 1944

«Οι Άγγλοι για τον επισιτισμό μας», *Ελευθέρα Χίος*, 21 Σεπτεμβρίου 1944

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ¹¹¹

«Νέο έγκλημα των κομμουνιστών στα Ψαρά», *ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ*, 22 Απριλίου 1946

ΕΜΠΡΟΣ, Όργανο Περιφερειακής Επιτροπής Χίου (ΚΚΕ)

«Μη φοβάστε πια το φροκαλοσπορο!», *Εμπρός*, 14 Οκτωβρίου 1944

«Λαϊκή δικαιοσύνη», *Εμπρός*, 1^η Νοεμβρίου 1944

«Σολόδερμα στο λαό», *Εμπρός*, 1^η Νοεμβρίου 1944

«Το άνοιγμα των σχολείων», *Εμπρός*, 1^η Νοεμβρίου 1944

«Με λίγα λόγια», *Εμπρός*, 4 Νοεμβρίου 1944

«Το εργατικό κέντρο ΧΙΟΥ Έστειλε το παρακάτω έγγραφο στην Επιτροπή Επισιτισμού», *Εμπρός*, 7 Νοεμβρίου 1944

«Ανταπόκριση απ' τον Αγ. Γεώργη Συκούση», *Εμπρός*, 11 Νοεμβρίου 1944

«Δημοσιοϋπαλληλικοί πάτρωνες & εκμεταλλευτές», *Εμπρός*, 11 Νοεμβρίου 1944

«Να πάνσουν οι αδικίες και οι διακρίσεις», *Εμπρός*, 15^η Νοεμβρίου 1944

«Με λίγα λόγια», *Εμπρός*, 18 Νοεμβρίου 1944

«ΕΑΜική νίκη», *Εμπρός*, 22 Νοεμβρίου 1944

«Ένα γράμμα», *Εμπρός*, 30 Νοεμβρίου 1944

«Ο ήρωας Κίμων Πυργάρης καινούργιος ιδεολόγος μα παλιός εργατοπατέρας», *Εμπρός*, 30 Νοεμβρίου 1944

«Ο Νομάρχης Χίου μιλάει στο *Εμπρός*. Οι διατιμήσεις - το ζήτημα του λαδιού - Η τιμωρία των προδοτών και εγκληματιών πόλεμου το ζήτημα της χωροφυλακής.», *Εμπρός*, 30 Νοεμβρίου 1944

«Ανακοινώσεις», *Εμπρός*, 8 Δεκεμβρίου 1944

«Οι εργαζόμενοι της Χίου κατέβηκαν σε 24ωρη απεργία», *Εμπρός*, 8 Δεκεμβρίου 1944

«Ανακοίνωσις», *Εμπρός*, 13 Δεκεμβρίου 1944

«Μερικοί Χιώτες πατριδοκάπηλοι και ο Χιακός λαός», *Εμπρός*, 13 Δεκεμβρίου 1944

«Ανακοίνωσις», *Εμπρός*, 19 Δεκεμβρίου 1944

«Διανομή ζάχαρης», *Εμπρός*, 19 Δεκεμβρίου 1944

«Περισσότερος σεβασμός», *Εμπρός*, 19 Δεκεμβρίου 1944

«Κίνηση Εργατικού Κέντρου», *Εμπρός*, 22 Δεκεμβρίου 1944

«Με λίγα λόγια», *Εμπρός*, 22 Δεκεμβρίου 1944

¹¹⁰ Τοποθετούνται κατά έντυπο, με αλφαβητική σειρά

¹¹¹ Αθηναϊκή Εφημερίδα

«Οι ενέργειες του εργαζόμενου κόσμου για την απελευθέρωση τον Συναγ. Ζαΐμη και Σοφούλη», *Εμπρός*, 22 Δεκεμβρίου 1944

«[...]Εν Χίο σήμερον τη 20 Δεκεμβρίου...», *Εμπρός*, 22 Δεκεμβρίου 1944

«Από τον Άνα στον Καϊάφα», *Εμπρός*, 26 Δεκεμβρίου 1944

«Ελεύθεροι οι Συναγ. Ζαΐμης & Σοφούλης», *Εμπρός*, 26 Δεκεμβρίου 1944

«Ποιοι είναι οι ταραξίες», *Εμπρός*, 26 Δεκεμβρίου 1944

«Ανταποκρίσεις από τα χωριά.», *Εμπρός*, 3 Ιανουαρίου 1945

«Αγ. Γιώργης Συκούσης», 5 Ιανουαρίου 1945

«Η αντίδραση ζητά να δημιουργηθεί επεισόδια για να επιβάλει καθεστώς τρομοκρατίας στο νησί μας. μια αποτυχημένη πρόκληση», *Εμπρός*, 5 Ιανουαρίου 1945

«Με λίγα λόγια», *Εμπρός*, 5 Ιανουαρίου 1945

«Να ανοίξουν αμέσως τα καζάνια για τη σούμα», *Εμπρός*, 5 Ιανουαρίου 1945

«Αγωνιστές του λαού συλλαμβάνονται αυθαίρετα [...]», *Εμπρός*, 23 Ιανουαρίου 1945

«Τοπικά Ζητήματα», *Εμπρός*, 23 Ιανουαρίου 1945

«Ανεπίσημες πληροφορίες αναφέρουν...», *Εμπρός*, 27 Ιανουαρίου 1945

«Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 27 Ιανουαρίου 1945

«Τοπικά Ζητήματα», *Εμπρός*, 27 Ιανουαρίου 1945

«Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 3 Φεβρουαρίου 1945

«Τοπικά Ζητήματα», *Εμπρός*, 3 Φεβρουαρίου 1945

«Διάφορες ειδήσεις», *Εμπρός*, 6 Φεβρουαρίου 1945

«Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 6 Φεβρουαρίου 1945

«Το κράτος του νόμου και της τάξης...[...]", *Εμπρός*, 6 Φεβρουαρίου 1945

«Το ρεζιλίκι της Ε.Ο.Χ. στο Βροντάδο [...]", *Εμπρός*, 20 Φεβρουαρίου 1945

«Τοπικά Ζητήματα», *Εμπρός*, 27 Φεβρουαρίου 1945

«Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 2 Μαρτίου 1945

«Ο οικονομολόγος της Προοδευτικής», *Εμπρός*, 2 Μαρτίου 1945

«Η Νομαρχιακή Επιτροπή ΕΑΜ ΣΤΟΝ Γενικό Διοικητή», *Εμπρός*, 6 Μαρτίου 1945

«[...]τρομοκρατία στα Καρδάμυλα», *Εμπρός*, 6 Μαρτίου 1945

«μια σύντομη μάτια στην πολιτική εξέλιξη του τόπου μας», *Εμπρός*, 9, 13 και 17 Μαρτίου 1945

«Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 13 Μαρτίου 1945

«Η επίταξη των γραφείων του Ε.Α.Μ.», *Εμπρός*, 17 Μαρτίου 1945

«Λόγια και πράξεις», *Εμπρός*, 22 Μαρτίου 1945

«Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 27 Μαρτίου 1945

«Τοπικά Ζητήματα», *Εμπρός*, 27 Μαρτίου 1945

«Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 3 Απριλίου 1945

«Οι κρατούμενοι συνεχίζουν ηρωικά την...», *Εμπρός*, 3 Απριλίου 1945

«Η δική της ΕΠΟΝ», *Εμπρός*, 4 Απριλίου 1945

«Δίκη του "Εμπρός"», *Εμπρός*, 6 Απριλίου 1945

«Νίκη του λαού, νίκη της ηθικής και του δικαίου», *Εμπρός*, 6 Απριλίου 1945

«Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 24 Απριλίου 1945

«Κουβέντες», *Εμπρός*, 27 Απριλίου 1945

«Ας το βγάλουν απ' το νου τους», *Εμπρός*, 22 Μαΐου 1945

«Η πολιτική του κατευνασμού[...]", *Εμπρός*, 25 Μαΐου 1945

«Ο χιώτικος λαός υποδέχεται τα ηρωικά παιδιά του», *Εμπρός*, 25 Μαΐου 1945

«Τοπικά Ζητήματα, Βάβυλοι», *Εμπρός*, 1^η Ιουνίου 1945

«Τα επιδόματα των απολυθέντων της Μέσης Ανατολής», *Εμπρός*, 8 Ιουνίου 1945

«Απλά λόγια», *Εμπρός*, 19 Ιουλίου 1945

«Δελτίο τρομοκρατίας», *Εμπρός*, 22 Αυγούστου 1945

«Τοπικά Ζητήματα, ΚΛΟΠΗ ΡΟΥΧΩΝ ΤΗΣ ΟΥΝΡΑ», *Εμπρός*, 31 Αυγούστου 1945

«Ο ανθ/στης Οικονόμου τρομοκρατεί τα χωριά», *Εμπρός*, 12 Σεπτεμβρίου 1945

«Γιατί απεργούν οι εργάτες», *Εμπρός*, 21 Σεπτεμβρίου 1945

«Δίκη του "Εμπρός" να γιατί δικαστήκαμε», *Εμπρός*, 21 Σεπτεμβρίου 1945

«[...]Με το φτάσιμο των...», *Εμπρός*, 26 Σεπτεμβρίου 1945

«Το φως της αλήθειας», *Εμπρός*, 26 Σεπτεμβρίου 1945

«Τρομοκρατική επιδρομή στα γραφεία του ΕΑΜ», *Εμπρός*, 10 Οκτωβρίου 1945
 «Επιστολή», *Εμπρός*, 17 Οκτωβρίου 1945
 «Σφυριές», *Εμπρός*, 17 Οκτωβρίου 1945
 «Γύρω από το σχολείο[...]», *Εμπρός*, 19 Οκτωβρίου 1945
 «Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 26 Οκτωβρίου 1945
 «Απ' τα μαρτυρία των αντιφασίστων μας. Τομπρούκ – Χίος με το βαπόρι – φάντασμα. Ένα ταξίδι στο σκοτάδι», *Εμπρός*, 31 Οκτωβρίου 1945
 «Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 31 Οκτωβρίου 1945
 «Να ελευθερωθούν οι αντιφασίστες του Ντεκαμερέ», *Εμπρός*, 19 Νοεμβρίου 1945
 «Εφιαλτικές μέρες τρομοκρατίας στο κράτος του Ζορμπά», *Εμπρός*, 28 Νοεμβρίου 1945
 «Αντιπροσωπεία του ΕΑΜ στις αρχές», *Εμπρός*, 30 Νοεμβρίου 1945
 «[...] ο πουλημένος τύπος», *Εμπρός*, 5 Δεκεμβρίου 1945
 «Θα επαναπατρισθούν οι αντιφασίστες Μ. Ανατολής.», *Εμπρός*, 5 Δεκεμβρίου 1945
 «Η παρασυναγωγή», *Εμπρός*, 28 Δεκεμβρίου 1945
 «Πέρσι και φέτος», *Εμπρός*, 28 Δεκεμβρίου 1945
 «Ενέργειες αντιπροσώπων της Ο.Ε.Ν.Ο. για την επίλυση των ναυτικών ζητημάτων», *Εμπρός*, 28 Δεκεμβρίου 1945
 «Η εξαθλίωση των προσφύγων της Κύπρου», *Εμπρός*, 13 Ιανουαρίου 1946
 «Υπέροχο δείγμα μαζικής λαϊκής αυτοάμυνας[...]», *Εμπρός*, 4 Ιανουαρίου 1946
 «Δράση του χιώτικου αλκυμισμού», *Εμπρός*, 13 Ιανουαρίου 1946
 «Να συλληφθούν οι δολοφόνοι», *Εμπρός*, 18 Ιανουαρίου 1946
 «Η κηδεία των θυμάτων», *Εμπρός*, 19 Ιανουαρίου 1946
 «Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 23 Ιανουαρίου 1946
 «Δικαιοσύνη! Ισοπολιτεία!», *Εμπρός*, 25 Ιανουαρίου 1946
 «Συνεχίζονται οι αρχαιρεσίες στα έργα. σωματεία», *Εμπρός*, 6 Φεβρουαρίου 1946
 «Το ΕΑΜ θα απόσχει από νόθευ εκλογές», *Εμπρός*, 6 Φεβρουαρίου 1946
 «Δικαιοσύνη», *Εμπρός*, 25 Φεβρουαρίου 1946
 «Ο αγώνας των μεσανατολιτών», *Εμπρός*, 13 Μαρτίου 1946
 «Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 13 Μαρτίου 1946
 «Η τρομοκρατία εντείνεται», *Εμπρός*, 20 Μαρτίου 1946
 «Οι δονκιχωτισμοί της αντίδρασης. οι "συρματένιοι" πρωτοπόροι στο δημοκρατικό αγώνα», *Εμπρός*, 27 Μαρτίου 1946
 «Ο λαός του συν/σμου Σκυλιτσείου διώχνει τους τρομοκράτες η αστυνομία τους σώζει απ' τη λαϊκή οργή», *Εμπρός*, 2 Απριλίου 1946
 «Τα αποτελέσματα των εκλογών», *Εμπρός*, 3 Απριλίου 1946
 «Τρομοκρατία και ξυλοδαρμοί», *Εμπρός*, 17 Απριλίου 1946
 «Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 26 Ιουνίου 1946
 «Οι εχθροί της συμφιλίωσης», *Εμπρός*, 3 Ιουλίου 1946
 «Μέση Ανατολή», *Εμπρός*, 7 Αυγούστου 1946
 «Προχτές το απόγευμα...», *Εμπρός*, 14 Αυγούστου 1946
 «Καθαίρεσαν τη νόμιμη διοίκηση του Ε.Κ.Χ. η διοίκηση δεν παραδίνει!», *Εμπρός*, 23 Αυγούστου 1946
 «Ο Νομάρχης πιέζει τους έμπορους να προσφέρουν χρήματα για τον αγώνα του μοναρχισμού», *Εμπρός*, 23 Αυγούστου 1946
 «Ουσιαστικός νικητής του δημοψηφίσματος [...]», *Εμπρός*, 4 Σεπτεμβρίου 1946
 «Μπλόκα και έρευνες. Η δεύτερη ερευνά σε εκκλησία», *Εμπρός*, 25 Σεπτεμβρίου 1946
 «Καινούργιο βιολί που πρέπει να σταματήσει», *Εμπρός*, 25 Σεπτεμβρίου 1946
 «Μια δήλωση», *Εμπρός*, 30 Οκτωβρίου 1946
 «Μυτιλήνη και Χίος», *Εμπρός*, 6 Νοεμβρίου 1946
 «Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 13 Νοεμβρίου 1946
 «Κατευνασμός!!! [...]», *Εμπρός*, 13 Νοεμβρίου 1946
 «Απόφαση της Π.Ε. Χίου του ΚΚΕ», *Εμπρός*, 20 Νοεμβρίου 1946
 «Με τίμια ηγεσία & οργανωμένη [...]», *Εμπρός*, 20 Νοεμβρίου 1946
 «Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 23 Δεκεμβρίου 1946
 «Ηρακλείς της ηθικής», *Εμπρός*, 17 Φεβρουαρίου 1947

«Διάβημα εργατικής αντιπροσωπείας στο Γραμμ. ΤΗΣ Γ. Διοικήσεως», *Εμπρός*, 3 Μαρτίου 1947
 «Ο λαός της Εγγονσας ποθεί την εξασφάλιση της ησυχίας να σταματήσουν οι διώξεις και οι προκλήσεις», *Εμπρός*, 10 Μαρτίου 1947
 «"Ελευθεροτυπία"», *Εμπρός*, 5 Μαΐου 1947
 «Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 5 Μαΐου 1947
 «Τα χάλια στην εκπαίδευση. Αθρόες λιποθυμίες μαθητριών του γυμνασίου θηλέων», *Εμπρός*, 9 Ιουνίου 1947
 «Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 7 Ιουλίου 1947
 «Οι ψευτοεκλογές για νέα διοίκηση του ΕΚΧ[...]", *Εμπρός*, 11 Αυγούστου 1947
 «Γιατί βασανίζετε τους πολίτες;», *Εμπρός*, 8 Σεπτεμβρίου 1947
 «Κοινοποιήσεις», *Εμπρός*, 22 Σεπτεμβρίου 1947
 «Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 10 Νοεμβρίου 1947
 «Η Σκοπιά Μας», *Εμπρός*, 11 Νοεμβρίου 1947

Η ΠΡΟΟΔΟΣ Ημερήσια Χιακή Εφημερίς

«Ανακοίνωσις», *Η Πρόοδος*, 12 Δεκεμβρίου 1944»,
 «Χιακή Ζωή», *Η Πρόοδος*, 12 Δεκεμβρίου 1944
 «Επί τη αναστολή της εκδόσεώς μας», *Η Πρόοδος*, 14 Δεκεμβρίου 1944
 «Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 5 Μαρτίου 1945
 «Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 12 Μαρτίου 1945
 «Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 14 Μαρτίου 1945
 «Οι επιστρέφοντες Χίου εκ Μέσης Ανατολής», *Η Πρόοδος*, 28 Μαρτίου 1945
 «Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 4 Απριλίου 1945
 «Για κείνους που ξαναγύρισαν», *Η Πρόοδος*, 20 Απριλίου 1945
 «Ειδοποιήσεις», *Η Πρόοδος*, 20 Απριλίου 1945
 «Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 9 Ιουνίου 1945
 «Αι εκδηλώσεις», *Η Πρόοδος*, 25 Ιουνίου 1945
 «Τα "τετράχρονα"», *Η Πρόοδος*, 27 Σεπτεμβρίου 1945
 «Αι ύβρεις των εις ουδέν ωφελούν», *Η Πρόοδος*, 29 Οκτωβρίου 1945
 «Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 19 Νοεμβρίου 1945
 «Αιματηραί σκηναί εις το Βαρβάσι. Υπάρχουν δυο νεκροί», *Η Πρόοδος*, 18 Ιανουαρίου 1946
 «[...] Πάντως ο Χιακός κόσμος...», *Η Πρόοδος*, 19 Ιανουαρίου 1946
 «Μέτρα δια την τήρησιν της τάξεως», *Η Πρόοδος*, 14 Ιουνίου 1946
 «Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 8 Ιουλίου 1946
 «Μικραί Ειδήσεις», *Η Πρόοδος*, 24 Αυγούστου 1946
 «Φωνασκούν δια τα καλά και τα συμφέροντα», *Η Πρόοδος*, 29 Αυγούστου 1946
 «Επιτόπια», *Η Πρόοδος*, 10 Σεπτεμβρίου 1946
 «Άρθρα συνεργατών», *Η Πρόοδος*, 17 Δεκεμβρίου 1946
 «Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 14 Ιανουαρίου 1947
 «Μικραί Ειδήσεις», *Η Πρόοδος*, 27 Ιανουαρίου 1947
 «Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 23 Μαρτίου 1947
 «Επιτόπια», *Η Πρόοδος*, 5 Απριλίου 1947
 «Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 7 Ιουνίου 1947
 «Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 9 Ιουλίου 1947
 «Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 30 Αυγούστου 1947
 «Ανακοίνωσις», *Η Πρόοδος*, 1^η Σεπτεμβρίου 1947
 «Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 7 Οκτωβρίου 1947
 «Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 7 Νοεμβρίου 1947
 «Περί τας συλλήψεις», *Η Πρόοδος*, 8 Νοεμβρίου 1947
 348
 «Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 1^η Δεκεμβρίου 1947
 «Σημειώματα», *Η Πρόοδος*, 6 Δεκεμβρίου 1947
 «Άθλοι αναρχικών, τραυματισμός χωρ/κος», *Η Πρόοδος*, 10 Δεκεμβρίου 1947

«Η χωροφυλακή», *Η Πρόοδος*, 11 Μαρτίου 1948
 «Προκήρυξις του Νομάρχου Χίου», *Η Πρόοδος*, Μαρτίου 1948
 «Τα γεγονότα της Παρπαριάς», *Η Πρόοδος*, 12 Μαρτίου 1948
 «Παρουσιάσθησαν ΟΙ ΕΚ Παρπαριάς ακολουθήσαντες τους αντάρτας», *Η Πρόοδος*, 15 Μαρτίου 1948
 «Η χθεσινή σύγκρουσις εις Κάμπον», *Η Πρόοδος*, 18 Μαρτίου 1948
 «Συνελήφθη ο περιβόητος Παπα Ξενάκης. Είναι βαρέως τραυματισμένος», *Η Πρόοδος*, 20 Μαρτίου 1948
 «Εκπνέει ο συμμοριτισμός εν Χίο[...]», *Η Πρόοδος*, 22 Μαρτίου 1948
 «Ζητείται από τους αναρχικούς η παράδοσις των αρχηγών των», *Η Πρόοδος*, 22 Μαρτίου 1948
 «ανεβρέθησαν κρυμένα...», *Η Πρόοδος*, 23 Μαρτίου 1948
 «Προσκαλούνται οι υπολοιπόμενοι...», *Η Πρόοδος*, 26 Μαρτίου 1948
 «Σήμερον την πρωίαν αρχίζει η δίκη των Χίων αναρχικών», *Η Πρόοδος*, 29 Ιουλίου 1948
 «Οι αναρχικοί της Χίου ενώπιον της δικαιοσύνης. δικάζονται υπό εκτάκτου στρατοδικείου. ολόκληρον το κατηγορητήριο», *Η Πρόοδος*, 31 Ιουλίου 1948
 «Οι αναρχικοί της Χίου ενώπιον της δικαιοσύνης», *Η Πρόοδος*, 2 Αυγούστου 1948
 «Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[...]», *Η Πρόοδος*, 3 Αυγούστου 1948
 «Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[...]», *Η Πρόοδος*, 4 Αυγούστου 1948
 «Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[...]», *Η Πρόοδος*, 5 Αυγούστου 1948
 «Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[...]», *Η Πρόοδος*, 6 Αυγούστου 1948
 «Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[...]», *Η Πρόοδος*, 7 Αυγούστου 1948
 «Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[...]», *Η Πρόοδος*, 9 Αυγούστου 1948
 «Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[...]», *Η Πρόοδος*, 10 Αυγούστου 1948
 «Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[...]», *Η Πρόοδος*, 11 Αυγούστου 1948
 «Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[...]», *Η Πρόοδος*, 12 Αυγούστου 1948
 «Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[...]», *Η Πρόοδος*, 13 Αυγούστου 1948
 «Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[...]», *Η Πρόοδος*, 14 Αυγούστου 1948
 «Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[...]», *Η Πρόοδος*, 16 Αυγούστου 1948
 «Οι αναρχοκομμουνισταί Χίου εις το εδώλιον[...]», *Η Πρόοδος*, 17 Αυγούστου 1948
 «Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[...]», *Η Πρόοδος*, 18 Αυγούστου 1948
 «Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[...]», *Η Πρόοδος*, 19 Αυγούστου 1948
 «Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[...]», *Η Πρόοδος*, 20 Αυγούστου 1948
 «Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[...]», *Η Πρόοδος*, 21 Αυγούστου 1948
 «Ο επίλογος», *Η Πρόοδος*, 21 Αυγούστου 1948
 «Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[...]», *Η Πρόοδος*, 23 Αυγούστου 1948
 «Εζητήθη χάρις δια τον Παπα Ξενάκη», *Η Πρόοδος*, 23 Αυγούστου 1948
 «Και ο Παπα Ξενάκης δεν εξετελέσθη!», *Η Πρόοδος*, 23 Αυγούστου 1948
 «Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[...]», *Η Πρόοδος*, 24 Αυγούστου 1948
 «Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[...]», *Η Πρόοδος*, 25 Αυγούστου 1948
 «Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[...]», *Η Πρόοδος*, 26 Αυγούστου 1948
 «Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[...]», *Η Πρόοδος*, 27 Αυγούστου 1948
 «Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[...]», *Η Πρόοδος*, 28 Αυγούστου 1948
 «Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[...]», *Η Πρόοδος*, 29 Αυγούστου 1948
 «Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[...]», *Η Πρόοδος*, 31 Αυγούστου 1948
 «Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[...]», *Η Πρόοδος*, 1 Σεπτεμβρίου 1948
 «Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[...]», *Η Πρόοδος*, 2 Σεπτεμβρίου 1948
 «Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[...]», *Η Πρόοδος*, 3 Σεπτεμβρίου 1948
 «Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[...]», *Η Πρόοδος*, 4 Σεπτεμβρίου 1948
 «Από τη δίκη των Χίων συμμοριτών[...]», *Η Πρόοδος*, 6 Σεπτεμβρίου 1948

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΧΙΟΥ Επίσημο Όργανο του Αγροτικού Κόμματος Ελλάδος (Περιφέρεια Χίου)

«Η ιστορική για το νησί μας απόφαση της Αγροτοδημοκρατικής Ένωσης Χίου», *Η Φωνή της Χίου*, 7 Ιουνίου 1945
«Δίκαια απαίτησις», *Η Φωνή της Χίου*, 29 Ιουνίου 1945
«Διακήρυξη της επιτροπής των πολιτικών κομμάτων του Ε.Α.Μ. Χίου», *Η Φωνή της Χίου*, 28 Ιουλίου 1945

Ο ΧΡΟΝΟΣ Καθημερινή Εφημερίδα του Λαϊκού Κόμματος Χίου

«Συμπεράσματα από την Β' Παγκιακή συνδιάσκεψιν του Ε.Α.Μ.», *Ο Χρόνος*, 12 Οκτωβρίου 1946
«Μια ματιά στον δήμον μας», *Ο Χρόνος*, 19 Οκτωβρίου 1946
«Ιερά πράξις», *Ο Χρόνος*, 1^η Νοεμβρίου 1946
«Προσοχή εις τας εκκλήσεις», *Ο Χρόνος*, 2 Νοεμβρίου 1946
«Σημειώσεις Χιώτη. Απ' ότι βλέπω και ακούω», *Ο Χρόνος*, 9 Νοεμβρίου 1946
«Σημειώσεις Χιώτη. Απ' ότι βλέπω και ακούω», *Ο Χρόνος*, 17 Νοεμβρίου 1946
«Σημειώσεις Χιώτη. Απ' ότι βλέπω και ακούω», *Ο Χρόνος*, 21 Νοεμβρίου 1946
«ΕΟΝ - ΕΠΟΝ Αλκιμοί - Πρόσκοποι», *Ο Χρόνος*, 26 Νοεμβρίου 1946
«ΕΟΝ - ΕΠΟΝ Αλκιμοί - Πρόσκοποι», *Ο Χρόνος*, 27 Νοεμβρίου 1946
«Επίκαιρα», *Ο Χρόνος*, 29 Νοεμβρίου 1946
«Επίκαιρα», *Ο Χρόνος*, 3 Δεκεμβρίου 1946
«Επίκαιρα», *Ο Χρόνος*, 4 Δεκεμβρίου 1946
«Σημειώσεις Χιώτη. Απ' ότι βλέπω και ακούω», *Ο Χρόνος*, 7 Δεκεμβρίου 1946
«Ο κ. Νομάρχης αναιρεί τα κομμουνιστικά ψεύδη», *Ο Χρόνος*, 18 Δεκεμβρίου 1946

ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ Επίσημο Όργανο Ε.Α.Μ. Χίου

«Καθοδηγητική στήλη. Η λερναία Ύδρα», *Πρωτοπόρος*, 16 Σεπτεμβρίου 1944
«Η Νομαρχιακή επιτροπή επίσιτιμου & κοινωνικής πρόνοιας», *Πρωτοπόρος*, 23 Σεπτεμβρίου 1944
«Ε. Α. Μ. Χίου ανακοίνωση», *Πρωτοπόρος*, 27 Σεπτεμβρίου 1944
«Ε. Λ. Α. Σ. Χίου ανακοίνωση», *Πρωτοπόρος*, 27 Σεπτεμβρίου 1944
«Έφθασε φορτίο τροφίμων με τ' αντάρτικα απ' το Πήλιο», *Πρωτοπόρος*, 27 Σεπτεμβρίου 1944
«Ο λαός νικά», *Πρωτοπόρος*, 27 Σεπτεμβρίου 1944
«Η ελεύθερη Χίος χαιρετίζει τον αντιπρόσωπο της κυβέρνησης εθν. ενότητας κ. Γ. Μπουρδάρα», *Πρωτοπόρος*, 29 Σεπτεμβρίου 1944
«Ψωμί και δίκιο», *Πρωτοπόρος*, 8 Οκτωβρίου 1944
«Έφθασαν τρόφιμα», *Πρωτοπόρος*, 8 Οκτωβρίου 1944
«Με λίγα λόγια», *Πρωτοπόρος*, 14 Οκτωβρίου 1944
«Ανακοινώσεις», *Πρωτοπόρος*, 18 Οκτωβρίου 1944
«Αναφορά του Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου Χίου», *Πρωτοπόρος*, 18 Οκτωβρίου 1944
«Αι βεβιασμένοι ενέργειαι», *Πρωτοπόρος*, 21 Οκτωβρίου 1944
«Διάγγελμα προς τον Χιακό λαό», *Πρωτοπόρος*, 21 Οκτωβρίου 1944
«Ε.Π.Α.Χ.», *Πρωτοπόρος*, 21 Οκτωβρίου 1944
«Ανακοινώσεις», *Πρωτοπόρος*, 26 Οκτωβρίου 1944
«Η Ε.Π.Α.Χ. εγκαταλείφθηκε απ' τη διοίκηση», *Πρωτοπόρος*, 26 Οκτωβρίου 1944
«Ανταποκρίσεις από τα χωριά, Καλλιμασιά», *Πρωτοπόρος*, 26 Οκτωβρίου 1944
«Το Ε.Α.Μ. και οι φίλοι του», *Πρωτοπόρος*, 26 Οκτωβρίου 1944
«Ανταποκρίσεις από τα χωριά, Εγνουσα», *Πρωτοπόρος*, 2 Νοεμβρίου 1944
«Ανταποκρίσεις από τα χωριά, Κοινή», *Πρωτοπόρος*, 2 Νοεμβρίου 1944
«Δημοκρατικός τρόπος διοίκησης», *Πρωτοπόρος*, 2 Νοεμβρίου 1944
«Ο Ιερός Λόχος», *Πρωτοπόρος*, 2 Νοεμβρίου 1944
«Ο λαός της Χίου πρέπει να κάμει το χρέος του», *Πρωτοπόρος*, 5 Νοεμβρίου 1944
«Ανταποκρίσεις από τα χωριά, Νένητα», *Πρωτοπόρος*, 5 Νοεμβρίου 1944
«Ανταποκρίσεις από τα χωριά, Καρδάμυλα», *Πρωτοπόρος*, 5 Νοεμβρίου 1944
«Από τα βορειόχωρα», *Πρωτοπόρος*, 13 Νοεμβρίου 1944

«Να τιμωρηθούν όλοι οι Εθνοπροδοτες», *Πρωτοπόρος*, 13 Νοεμβρίου 1944

«Η αισχροκέρδεια», *Πρωτοπόρος*, 17 Νοεμβρίου 1944

«Να δοθή απολογισμός για τα υφάσματα που διαχειρίστηκε η Νομαρχία », *Πρωτοπόρος*, 17 Νοεμβρίου 1944

«Τα σύρματα άνοιξαν τα παιδιά του λαού ελευθερώνονται», *Πρωτοπόρος*, 17 Νοεμβρίου 1944

«Ήλθε νέος Νομάρχης», *Πρωτοπόρος*, 21 Νοεμβρίου 1944

«Ναρθουν εδώ», *Πρωτοπόρος*, 21 Νοεμβρίου 1944

«Προς αποκατάστασιν της αλήθειας μια συνέντευξή μας με τον Σεβασμιότατο Μητροπολίτη Χίου», *Πρωτοπόρος*, 21 Νοεμβρίου 1944

«Ο κ. Παπανδρέου...», *Πρωτοπόρος*, 5 Δεκεμβρίου 1944

«Κρατούνται ακόμα στα συρματοπλέγματα οι αντιφασίστες ήρωες του Ελ-Αλαμείν. Η αλήθεια για τα παιδιά του λαού που βρίσκονται στην ΑΙΓΥΠΤΟ», *Πρωτοπόρος*, 21 Δεκεμβρίου 1944

«Γιατί ο θεσμός της Αντιβασιλείας συμφέρει σήμερα στο λαό», *Πρωτοπόρος*, 21 Δεκεμβρίου 1944

«Εθνική Αλληλεγγύη διανομές», *Πρωτοπόρος*, 21 Δεκεμβρίου 1944

«Γνωστοποιήσεις», *Πρωτοπόρος*, 21 Δεκεμβρίου 1944

«10.000 Πατριώτες Έλληνες...», *Πρωτοπόρος*, 31 Δεκεμβρίου 1944

«Ζητήματα του λαού, η επιτροπή διανομής του ιματισμού του Δ.Ε. Σταυρού», *Πρωτοπόρος*, 31 Δεκεμβρίου 1944

«Η διανομή παπουτσιών», *Πρωτοπόρος*, 4 Ιανουαρίου 1945

«Εθνική Αλληλεγγύη», *Πρωτοπόρος*, 4 Ιανουαρίου 1945

«Η επιστράτευση», *Πρωτοπόρος*, 7 Ιανουαρίου 1945

«Η σκλαβιά ξαναζεί. Ανθυπολοχαγός Μπουλασίκης - ανθυπίατρος Μαντουβαλος - υπολοχαγός Βρανίκος, οι νέοι δήμιοι. πολίτες ΠΙΑΝΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΒΑΣΑΝΙΖΟΜΑΙ – Η ΤΑΞΗ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ - Ο λαός απαιτεί να τιμωρηθούν οι ένοχοι», *Πρωτοπόρος*, 7 Ιανουαρίου 1945

«Για τους φασίστες ταραξίες & ντόπιους Φυρερ», 10 *Πρωτοπόρος*, Ιανουαρίου 1945

«Μαυραγοριτική Ένωση Χίου», *Πρωτοπόρος*, 10 Ιανουαρίου 1945

«Με το Φακό μας, Εδώ Βερολίνο», *Πρωτοπόρος*, 10 Ιανουαρίου 1945

«Κονσέρβες και τρόφιμα», *Πρωτοπόρος*, 18 Ιανουαρίου 1945

«Αυθαίρετη επέμβαση του κ. Νομάρχη στα φιλανθρωπικά ιδρύματα, ζητείται η κατάργηση της αυτοδιοίκησης των ιδρυμάτων τα φιλανθρωπικά στα χέρια των παλαιοκομματικών συνέντευξη με τον Σεβασμιότατο», *Πρωτοπόρος*, 18 Ιανουαρίου 1945

«Ζητήματα του λαού, η διανομή των ρούχων», *Πρωτοπόρος*, 24 Ιανουαρίου 1945

«Μια απάντηση», *Πρωτοπόρος*, 24 Ιανουαρίου 1945

«Εξαγωγές», *Πρωτοπόρος*, 1^η Φεβρουαρίου 1945

«Ζητήματα του λαού», *Πρωτοπόρος*, 1^η Φεβρουαρίου 1945

«Από τα εύθυμα των συλλ – αλητριων», *Πρωτοπόρος*, 4 Φεβρουαρίου 1945

«Το σολόδεσμα», *Πρωτοπόρος*, 10 Φεβρουαρίου 1945

«Να χτυπηθεί η μαύρη αγορά», *Πρωτοπόρος*, 10 Φεβρουαρίου 1945

«Άλλο λαός και άλλο Ε.Ο.Χ.», *Πρωτοπόρος*, 11 Φεβρουαρίου 1945

«Εργατοϋπαλληλικό κέντρο. Ανακοίνωση», *Πρωτοπόρος*, 14 Φεβρουαρίου 1945

«Με το Φακό μας. Άλλο λαός και άλλο Ε.Ο.Χ.», *Πρωτοπόρος*, 11 Φεβρουαρίου 1945

«Εργατοϋπαλληλικό κέντρο ανακοίνωση», *Πρωτοπόρος*, 14 Φεβρουαρίου 1945

«Με το Φακό μας. Ο *Πρωτοπόρος*», *Πρωτοπόρος*, 18 Φεβρουαρίου 1945

«Ανάγκη να δώσωμεν προς αλλήλους την χείρα μια εμπνευσμένη έκκληση του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου», *Πρωτοπόρος*, 18 Φεβρουαρίου 1945

«Το σολόδεσμα», *Πρωτοπόρος*, 21 Φεβρουαρίου 1945

«Καταγγελία», *Πρωτοπόρος*, 4 Μαρτίου 1945

«Ο νέος Γενικός Διοικητής», *Πρωτοπόρος*, 4 Μαρτίου 1945

«Υπογράφηκε σύμβαση μεταξύ Ελλην. κυβέρνησης και της ΟΥΝΡΑ», *Πρωτοπόρος*, 4 Μαρτίου 1945

«Ζητήματα του λαού, οι διανομές», *Πρωτοπόρος*, 7 Μαρτίου 1945

«Τα σολοδέρματα», *Πρωτοπόρος*, 7 Μαρτίου 1945

«ΤΟ "συμφιλιωτικό πρόγραμμα" του κ. Γενικού Διοικητού κατάντησε μια θλιβερή κωμωδία. πιάστηκε χωρίς ένταλμα, χωρίς καμία αιτία Ο σγ. Γραμματέας ΕΑΜ Αιγαίου Ιπποκράτης Ζαΐμης. επιτάχθηκαν τα γραφεία του Ε.Α.Μ.», *Πρωτοπόρος*, 7 Μαρτίου 1945

«Επιτροπή του Ε.Α.Μ. Χίου στον Άγγλο Ταξίαρχο», *Πρωτοπόρος*, 23 Μαρτίου 1945

«Η ακρίβεια της διανομής», *Πρωτοπόρος*, 23 Μαρτίου 1945

«Με το Φακό μας. Που βαδίζουμε;», *Πρωτοπόρος*, 25 Μαρτίου 1945

«Μια νέα παρανομία», *Πρωτοπόρος*, 28 Μαρτίου 1945

«Επιστολή», *Πρωτοπόρος*, 1^η Απριλίου 1945

«Από τα σύρματα της Ερήμου...», *Πρωτοπόρος*, 11 Απριλίου 1945

«Με το Φακό μας», *Πρωτοπόρος*, 14 Απριλίου 1945

«Με το Φακό μας», *Πρωτοπόρος*, 18 Απριλίου 1945

«Με το Φακό μας. Ταραξίες», *Πρωτοπόρος*, 22 Απριλίου 1945

«Ζητήματα του λαού, εισαγωγή σολοδερμάτων», *Πρωτοπόρος*, 29 Απριλίου 1945

«Με το Φακό μας. Οι δοσίλογοι», *Πρωτοπόρος*, 2 Μαΐου 1945

«Με το Φακό μας. Αφιξη και υποδοχή», *Πρωτοπόρος*, 9 Μαΐου 1945

«Παρ' ολίγον να θρηνήσουμε θύματα τη μέρα της νίκης. στα Καρδάμυλα χωροφύλακας ετοιμάζεται να πυροβολήσει το πλήθος. ο Παπα Δράκος προτείνει τα στήθη του. ο κόσμος ανάστατος», *Πρωτοπόρος*, 9 Μαΐου 1945

«Το ΕΑΜ Χίου χαιρετίζει τους αντιφασίστες αγωνιστές Μ. Ανατολής», *Πρωτοπόρος*, 9 Μαΐου 1945

«Καλώς ορίσατε στην πατρίδα μαρτυρικοί αντιφασίστες», *Πρωτοπόρος*, 23 Μαΐου 1945

«Η Χίος υποδέχεται τους αντιφασίστες της δεύτερης αποστολής», *Πρωτοπόρος*, 25 Μαΐου 1945

«Με το Φακό μας. Καταργείται η Γεν. Διοίκηση», *Πρωτοπόρος*, 27 Μαΐου 1945

«Όταν μια σπείρα ενόπλων...», *Πρωτοπόρος*, 8 Ιουνίου 1945

«Αντί να συλληφθούν οι δράστες ξαπολύθηκε τρομοκρατία και άρχισε το ανθρωπομάζεμα», *Πρωτοπόρος*, 10 Ιουνίου 1945

«Νυκτερινές έρευνες», *Πρωτοπόρος*, 10 Ιουνίου 1945

«Το "τελεσίγραφο" για το Τυπογραφείο», *Πρωτοπόρος*, 10 Ιουνίου 1945

«Την περασμένη Κυριακή...», *Πρωτοπόρος*, 18 Ιουνίου 1945

«Όταν φασιστικώτατα ο...», *Πρωτοπόρος*, 3 Ιουλίου 1945

«Και όμως στις 4 Ιουλίου 1945...», *Πρωτοπόρος*, 7 Ιουλίου 1945

«Χτες δικάστηκαν οι 16...», *Πρωτοπόρος*, 21 Ιουλίου 1945

«Ενώ στις 10:02 το πρωί...», *Πρωτοπόρος*, 5 Αυγούστου 1945

«Με το Φακό μας. Ξεχαρβάλωμα», *Πρωτοπόρος*, 21 Αυγούστου 1945

«Με το Φακό μας. Ακρίβεια δηλώσεων», *Πρωτοπόρος*, 23 Αυγούστου 1945

«Ζητήματα του Λαού», *Πρωτοπόρος*, 28 Αυγούστου 1945

«Παγχιακή απαίτηση και απορία τι γίνεται η υπόθεση των εκτελέσεων», *Πρωτοπόρος*, 11 Σεπτεμβρίου 1945

«Η απαγόρευση του μνημόσυνου...», *Πρωτοπόρος*, 11 Σεπτεμβρίου 1945

«Νίκες του ΕΡΓΑΣ αποτελέσματα αρχαιρεσιών διαφόρων εργατικών σωματείων», *Πρωτοπόρος*, 18 Σεπτεμβρίου 1945

«Μισό χρόνο προφυλακισμένοι από πολιτικό και αντεθνικό πάθος», *Πρωτοπόρος*, 18 Δεκεμβρίου 1945

«Ένα δείγμα λαϊκής αυτοάμυνας. οι κάτοικοι του συνοικισμού του Νοσοκομείου απάντησαν όπως έπρεπε στις τρομοκρατικές προκλήσεις της αστυνομίας», *Πρωτοπόρος*, 15 Ιανουαρίου 1946

«Στις 5 ½ το απόγευμα ο Εχθρός...», *Πρωτοπόρος*, 20 Ιανουαρίου 1946

«Καταγγελία...», *Πρωτοπόρος*, 10 Φεβρουαρίου 1946

«Ο δολοφόνος Παντελίδης κρίθηκε απολυτέος», *Πρωτοπόρος*, 19 Φεβρουαρίου 1946

«Οι διανομές του Φλεβάρη», *Πρωτοπόρος*, 19 Φεβρουαρίου 1946

«Τετραπλασιάζεται η τιμή των τροφίμων», *Πρωτοπόρος*, 19 Φεβρουαρίου 1946

«Τα ρούχα των μισθωτών», *Πρωτοπόρος*, 28 Φεβρουαρίου 1946

«Διανομές», *Πρωτοπόρος*, 28 Φεβρουαρίου 1946

«Η κατανομή των τροφίμων στα ιδρύματα», *Πρωτοπόρος*, 1^η Μαρτίου 1946

«Η φωνή της υπαίθρου, Πυργί», *Πρωτοπόρος*, 1^η Μαρτίου 1946

«Συνεχίζονται οι αρχαιρεσίες στα έργα. σωματεία», *Πρωτοπόρος*, 23 Μαρτίου 1946

«Εύγε!», *Πρωτοπόρος*, 7 Απριλίου 1946

«Χιτες προκαλούν επεισόδια», *Πρωτοπόρος*, 7 Απριλίου 1946

«Η χωροφυλακή απαγόρευσε να δοθεί συσσίτιο σε άπορα παιδιά», *Πρωτοπόρος*, 11 Απριλίου 1946

«Εαμοκομμουνιστική επανάσταση των Ψαρών... ασήμαντο επεισόδιο», *Πρωτοπόρος*, 21 Απριλίου 1946

«Η δίκη που έγινε συμβολικά...», *Πρωτοπόρος*, 17 Ιουνίου 1946

«Βρέθηκαν», *Πρωτοπόρος*, 15 Σεπτεμβρίου 1946

«επισιτιστικά», *Πρωτοπόρος*, 15 Σεπτεμβρίου 1946

«Που οδηγεί η ασυδοσία των τρομοκρατών κράτος οι ένοπλοι χιτες ο γραμματέας του σοσιαλιστικού κόμματος σγ. Κοκκαλιάδης δέσμιός τους», *Πρωτοπόρος*, 3 Οκτωβρίου 1946

«Το ψωμί, ακρίβεια και έλλειψη», *Πρωτοπόρος*, 17 Νοεμβρίου 1946

«Η περήφανη απάντηση μιας μητέρας», *Πρωτοπόρος*, 15 Δεκεμβρίου 1946

«Η διανομή του μηνός», *Πρωτοπόρος*, 1^η Ιανουαρίου 1947

«Με το φακό μας. Τα αποτελέσματα του φόβου», *Πρωτοπόρος*, 3 Ιανουαρίου 1947

«Η κραυγή που βγάζει ο κ. Κοκκάλης...», *Πρωτοπόρος*, 12 Ιανουαρίου 1947

«Τα γεγονότα του Βαρβασίου στο δικαστήριο καταδικάστησαν 6 δημοκρατικούς», *Πρωτοπόρος*, 17 Ιανουαρίου 1947

«Τα αποκαλυπτήρια του Ιππ. Ζαΐμη», *Πρωτοπόρος*, 28 Ιανουαρίου 1947

«Με το φακό μας. Ο εθνικόφρον κ. Τριβλιδης», *Πρωτοπόρος*, 6 Φεβρουαρίου 1947

«Συνέχεια προκλήσεων αποκάλυπτη παραβίαση της ελευθεροτυπίας χωροφύλακες σχίζουν τον "Πρωτοπόρο"», *Πρωτοπόρος*, 16 Φεβρουαρίου 1947

«Κράτος δικαίου" ή ο "κατευνασμός" στην πράξη με βασανιστήρια, ξυλοδαρμούς, συλλήψεις, αυθαιρεσίες, ζητούν να διαταράξουν την ησυχία του νησιού», *Πρωτοπόρος*, 18 Φεβρουαρίου 1947

«Η υποδικία του Σεβασμιωτάτου κ. Παντελεήμονος», *Πρωτοπόρος*, 21 Φεβρουαρίου 1947

«Ο διορισμός των εκκλησιαστικών επιτροπών με υπόδειξη της ασφάλειας», *Πρωτοπόρος*, 2 Μαρτίου 1947

«Διανομή υπολοίπων αλιευτικών εφοδίων», *Πρωτοπόρος*, 3 Μαρτίου 1947

«Η χθεσινή δίκη εναντίον του "Χρόνου"», *Πρωτοπόρος*, 14 Μαρτίου 1947

«Με το φακό μας. Συγκρίσεις», *Πρωτοπόρος*, 16 Μαρτίου 1947

«Γκάφες», *Πρωτοπόρος*, 18 Μαρτίου 1947

«Η συμφιλίωση», *Πρωτοπόρος*, 21 Μαρτίου 1947

«Διαβήματα της αντιπροσωπίας του ΕΑΜ Χίου», *Πρωτοπόρος*, 28 Μαρτίου 1947

«Στην Εγνούσα χωροφύλακες έσπασαν τα γραφεία του ΕΑΜ», *Πρωτοπόρος*, 4 Απριλίου 1947

«Αντιπροσωπεία της επιτροπής πόλης διαμαρτυρήθηκε στις αρχές για το σπάσιμο των γραφείων του ΕΑΜ Εγνουσας», *Πρωτοπόρος*, 4 Απριλίου 1947

«"Διηγούμε για αίμα κουκουεδικο"», *Πρωτοπόρος*, 25 Απριλίου 1947

«Το ΕΑΜ Χίου προς τους εργαζομένους του νησιού», *Πρωτοπόρος*, 1^η Μαΐου 1947

«Πέντε δηλώσεις μετανοίας», *Πρωτοπόρος*, 6 Μαΐου 1947

«Στα Γιουρα», *Πρωτοπόρος*, 18 Μαΐου 1947

«Καταδικάστηκαν για δυσφήμιση οι διορισμένοι εργατοπατέρες», *Πρωτοπόρος*, 18 Μαΐου 1947

«[.....] Την Κυριακή ο χωροφύλακας...», *Πρωτοπόρος*, 27 Μαΐου 1947

«Με το φακό μας. Οι λυσσόδηκτοι», *Πρωτοπόρος*, Ιουνίου 1947

«Ελλάδα: "Δημοκρατία δυτικού τύπου"», *Πρωτοπόρος*, 20 Ιουνίου 1947

«Με το φακό μας. Ποιος του φταίει;», *Πρωτοπόρος*, 26 Ιουνίου 1947

«Τα βιβλία των διατακτικών του Λουλακάκη δεν υπάρχουν στη νομαρχία», *Πρωτοπόρος*, 8 Ιουλίου 1947

«Τα βιβλία των διατακτικών», *Πρωτοπόρος*, 31 Ιουλίου 1947

«Ανοικτή επιστολή του ποιητή μας Φώτη Αγγουλέ προς τον κ. Δήμαρχο Χίου», *Πρωτοπόρος*, 14 Αυγούστου 1947

«η παιδική κατασκήνωση Χίου μετάδοση του ραδιοσταθμού του Δ.Σ», *Πρωτοπόρος*, 24 Αυγούστου 1947

«Χθες το βράδυ στην προκυμαία...», *Πρωτοπόρος*, 27 Αυγούστου 1947

«Ο "Παναγιώτης"», *Πρωτοπόρος*, 28 Αυγούστου 1947

«Εξακολουθούν να κρατούνται στην ασφάλεια οι ηγέτες του ΕΑΜ και νέες συλλήψεις», *Πρωτοπόρος*, 28 Αυγούστου 1947

«Απαράδεκτη η προφυλάκιση των ηγετών του ΕΑΜ», *Πρωτοπόρος*, 2 Σεπτεμβρίου 1947

«Η ηγεσία του Λαϊκού κινήματος...», *Πρωτοπόρος*, 2 Σεπτεμβρίου 1947

«Απόφαση της διακομματικής επιτροπής του ΕΑΜ Χίου», *Πρωτοπόρος*, 3 Σεπτεμβρίου 1947

«Λαϊκή απαίτηση η αποφυλάκιση των ηγετών του ΕΑΜ», *Πρωτοπόρος*, 4 Σεπτεμβρίου 1947

«Τα δέματα των εξοριστών», *Πρωτοπόρος*, 4 Σεπτεμβρίου 1947

«Με το φακό μας. η φρούλαιν "Πρόοδος"», *Πρωτοπόρος*, 7 Σεπτεμβρίου 1947

«Τι ζητάτε; Γίνονται φανερές οι προθέσεις σας», *Πρωτοπόρος*, 7 Σεπτεμβρίου 1947

«Προσοχή!!», *Πρωτοπόρος*, 12 Σεπτεμβρίου 1947

«Τα εαμικό στελέχη του νησιού μας μεταφέρονται στη Σύρα για να δικαστούν στο εφετείο», *Πρωτοπόρος*, 25 Σεπτεμβρίου 1947

«Δικάζονται στη Σύρα οι Χιώτες λαϊκοί αγωνιστές», *Πρωτοπόρος*, 16 Οκτωβρίου 1947

«Εξακολουθούν οι αντισυνταγματικές ενέργειες κατά του τύπου μας», *Πρωτοπόρος*, 19 Οκτωβρίου 1947

«Ενώ καπηλεύονται με παράτες τον ηρωισμό του λαού μεγάλες ποσότητες ρυζιού στις κρύπτες του Πάτρωνα», *Πρωτοπόρος*, 28 Οκτωβρίου 1947

«Το ζήτημα του ψωμιού», *Πρωτοπόρος*, 28 Οκτωβρίου 1947

«Τα αγαθά της αμερικανοκρατίας. πυροβολισμοί, συλλήψεις, μπλόκα, ξυλοδαρμοί», *Πρωτοπόρος*, 31 Οκτωβρίου 1947

«Ανακοίνωση της διακομματικής επιτροπής του ΕΑΜ Χίου», *Πρωτοπόρος*, 5 Νοεμβρίου 1947

«Οι εμπρηστές», *Πρωτοπόρος*, 9 Νοεμβρίου 1947

«Επέτειος της 11 ης Νοέμβριου βρίσκει το λαό του νησιού μας στις επάλξεις για την ανεξαρτησία», *Πρωτοπόρος*, 11 Νοεμβρίου 1947

«Η εκλογή είναι στο χέρι τους», *Πρωτοπόρος*, 11 Νοεμβρίου 1947

«Συμφιλίωση δε σημαίνει υποταγή», *Πρωτοπόρος*, 13 Νοεμβρίου 1947

«Ο Λινάρδης στα μπουντρούμια της ασφάλειας αιμοπτύει συνεχώς από τα βασανιστήρια», *Πρωτοπόρος*, 20 Νοεμβρίου 1947

«Τι συμβαίνει;», *Πρωτοπόρος*, 23 Νοεμβρίου 1947

«Ένα σατανικό σχέδιο κατά της ησυχίας του τόπου», *Πρωτοπόρος*, 26 Νοεμβρίου 1947